

DİRENİŞ ÖLÜM VE YAŞAM II

DEVİRİM KUŞAĞININ

KAHRAMANLARI

DİRENİŞ ÖLÜM VE YAŞAM-II

**DEVİRİM KUŞAĞININ
KAHRAMANLARI**

Yayınevinin Adı: Haziran Yayıncılık Sanayi ve TİC. LTD. ŞTİ 1. Baskı
-Ağustos 1997

DİRENİŞ ÖLÜM VE YAŞAM-II DEVRİM KUŞAĞININ
KAHRAMANLARI

İlk Basım Tarihi : Ağustos 1997

Baskı : Sistem Ofset

Yayınevinin Adı ve Adresi: Haziran Yayıncılık Başmusahip
Sokak, Günhan, Kat: 4, No:4 Cağaloğlu-İstanbul

Ölüm Orucu zaferimizi yaratan,

Partimizden, halklarımızdan ve tarihsel mirasımızdan aldıkları güçle ölümü yenerek zulme başeğdiren ve '96 Ölüm Orucu'nü zafere taşıyan devrim kuşağının kahramanları Ölüm Orucu şehitlerimize.

Kurtuluşumuzun yolunu gösteren ve devrim tarihimizin yaratıcısı tüm devrim şehitlerine,

Ölüme yatan tüm Ölüm Orucu savaşçılarımıza,

Kitlesel kahramanlığı yaratan tüm Özgür Tutsaklara,

Hapishanelerde ölüme yatan yoldaşlarını sahiplenen, düşmandan hesap sormak için silah elde savaşan ve bu savaşta şehit düşen halk kurtuluş savaşçılarımıza,

Evlatlarının kararlılığını öfkelerine katarak faşizmden hesap soran ve zaferin onurlu bir parçası olan tutsak yakınlarına,

Yüreği tutsakların direnişiyle çarpan, Ölüm Orucu'nü sahiplenen, direnişe destek veren halkımıza,

Kahramanların açtığı yolda yürüyenlere...

ÖNSÖZ

30 yıldır vatan topraklarımız zulme karşı halkın kurtuluş savaşının yükselişine tanık.

Zulme, tarihsel, kültürel, ahlaki, ideolojik bir başkaldırı olan devrimci savaş kendi değerlerini, geleneklerini, kültürünü, tarihini de yarattı.

Bu savaş içerisinde devrimciler yendi, yenildi ama mücadele hiç yok olmadı. Çünkü 30 yıldır devrim için ölen, ölümün üzerine tereddütsüzce yürüyen yüzler, binler hep varoldu. Uğruna feda olanların kanlarından, cüretlerinden, inançlarından yeniden büyüdü, çoğaldı, yaygınlaştı devrim.

30 yıldır ülkemizde devrim tarihi yazılıyor.

30 yıldır bu topraklarda devrimciler, halk kurtuluş savaşçıları yetişiyor.

Halkı ve vatani için savaşanların, onur, namus, adalet, özgürlük uğruna her tür bedele, zorluğa göğüs gerenlerin kuşağıdır bu.

Kurtuluş için, halkın iktidarı için, zulmün, sömürünün olmadığı bir ülke için savaşanların kuşağı...

Onbeşinde, otuzunda, ellisinde ama yürekleri devrim ateşiyle yananların kuşağı...

Çocukların taşla panzerlerin üzerine yürüdüğü, yaşlı, genç her milliyetten halklarımızın göğsünü kurşunlara siper ettiği bir kuşak bu...

Bu DEVRİM KUŞAĞI...

Bu kuşak; yüzlerce öldükçe binlerce, binlerce öldükçe milyonlarca çoğalıyor...

Bu kuşak; halkın iktidarına ulaşmakta tereddütsüz, Mark-sist-Leninist ideolojiyle yoğrulmuş, sosyalizme inançla büyütülen Parti-Cephe çizgisinin üzerinde yetişiyor.

Bu kuşak feda kuşağı...

Ölümü yenenlerin kuşağı...

Devrim kuşağının kahramanı olmak kolay değil elbet...

Ölmek kolay değil...

Özveri ister, kararlılık, halka ve devrime inanç ister. Uğruna kendini feda edecek değerler gerektirir. İktidarı istemeyi, ideolojik sağlamlığı gerektirir.

Devrim kuşağının kahramanları halklarını ve vatanlarını sevdiler.

Geçmişlerinden, Anadolu ihtilalinden, Bedreddinlerden, Seyit Rızalardan, Mahirlerden, Denizlerden, İbolardan güç aldılar. Halka ve vatana yönelik her saldırıda tereddütsüzce, cüretle öne atıldılar. Şehit düştüler dağda, şehirde, zindanlarda...

MİRAS YARATILAR, MİRASA SAHİP ÇIKTILAR...

'84'te zindanlarda yaratılan mirasın adı;

DİRENİŞ, ÖLÜM, YAŞAM'di...

İnancın, kararlılığın, ideolojik gücün ölümü gün gün, hücre

hücre Kucaklayan iradede somutlandığı '84 Ölüm orucu Direnişi, zindanlardan yükselen bir savaş çağrısıydı.

Apo, Haydar, Fatih, Hasan'ın şehitlik/eriyle tarihimize kazınan halklarımıza armağan edilen başeğmeme mirası, devrim mücadelesinin fitili, tutsakların yeni direniş ve eylemlerinin ya-ratıcısıydı.

Tutsakların sımsıkı sarıldıkları '84 Ölüm Orucu mirası yeni kahramanlıklarla büyüdü.

Miras... Zulmün saldırısı altında teslim olmamak, onura, siyasal kimliğe sahip çıkmaktır.

Miras... Ödenecek bedel can da olsa "sonuna kadar" diyebilmektir.

Miras... Hiçbir destek yokken, yalnız başına kalmışken, attığın sloganı senden başka kimse duymazken bile ölümün koynuna yatabilmektir.

Miras... Halka, Parti-Cephe'ye, yoldaşlarına güvendir.

Miras... Halkın kurtuluş mücadelesi önüne örülen barikatları devrimci bilinç ve kararlılıkla, ölüme meydan okuyarak yıkmaktır.

Miras... Ölüm Orucu'dur...

'96'da tutsaklar bu mirasla bir kez daha yendiler ölümü. Şanlı tarihimizde yerlerini aldılar.

Onlar DEVRİM KUŞAĞININ KAHRAMANLARI'ydılar...

Onlar tarih boyunca hak ve özgürlükleri için isyan etmiş, zalime, zulme karşı çıkmış, zulmün karşısında asla teslim olmamış bir soydan geliyorlardı.

İnançları sosyalizm... Sevgileri halk ve vatan... Bağlılıkları alınlarına kuşandıkları kızıl bantlarda...

O kızıl bantlar üzerine and içtiler.
Dakika dakika ölüme yaklaştıklarında hep o kızılık parlasın istediler
alınlarında.

O bantlarla direndiler, savaştılar ve şehit düştüler.

Ölüme yattılar... ÖLÜMÜ YENDİLER...

Ölüme yatmak zulme, zorbalığa, adaletsizliğe, namussuzluğa
isyandı.

Teslim olmaksa ihanet.

ONLAR İSYAN ETTİLER...

Onlar DEVRİM KUŞAĞININ KAHRAMANLARIYDILAR...

DİRENİŞ ÖLÜM YAŞAM diyerek isyan ateşini körüklediler...

İSYANLARI HALKIN İSYANIYDI...

Türk, Kürt, Arap, Laz, Çerkeş, Alevi, Sünni her milliyetten ve
mezhepten halkımızla birlikte SAVAŞTILAR... KAZANDILAR...

Burjuvazi çaresizleşti. Çaresizleştikçe saldırdı. Yalan söyledi. Her
saldırıda, her yalanda biraz daha inandırıcılığını yitirdi.

Çünkü halk için ölüme yatmak meşru ve kutsaldı. Ölümü yenenlerin
karşısında herşey güçsüzdü. Devrimci düşünce yenilmezdi.

ONLAR HALKA YENİLMEZLİK DUYGUSU TAŞIDILAR...

İHTİLALİN YOLUNU GÖSTERDİLER...

Onlar DEVRİM KUŞAĞININ KAHRAMANLARIYDILAR...

Şimdi onlar hiç sönmeyecek isyan ateşi olarak halkımızın hafızasında
tazeliğini koruyor. Cezaevleri denince herkesin aklında ilk canlanan;
dünyayı sarsan Ölüm Orucu eylemi ve Ölüm Orucu savaşçılarının isyan
çağrısını sokaklara taşıyan tutsak ailelerinin görüntüleri oluyor.

Ölüm Orucu eyleminin hafızalarda derin izler bırakması, elbette
nedensiz değil.

Herşeyden önce herkes bir parça kendini, umutlarını, özlemlerini buldu
Ölüm Orucu'nda. Ölüme an an giden kişilikler herkesin vicdanını sızlattı.
Bunca yıldır haksızlığa, zulme kulak tıkayanlar, göz yumanlar bile
vicdanlarının haykırışı karşısında duymak, görmek ve bunun ötesinde ses
vermek zorunda kaldı. Zindanlarda bedenleri dışında silahı olmayan
tutsaklar bilerek, isteyerek ve gönüllüce hem de büyük bir coşkuyla "teslim
olmayacağız" diye haykırıyor, dakika dakika ölümün üzerine yürüyor, şehit
düşüyorlardı.

Artık savaş ahlaksızlığın, yozluğun, adaletsizliğin, bencilliğin karşısında onuru, namusu, kendini fedaı, ahlakı simgeliyordu. Savaş artık vicdanlarda somutlanmıştı.

Ve bu berraklıkta vicdanı olan, insani duygular taşıyan kimse sessiz kalamadı.

O yüzden beyinlerde deprem yarattı, dünyayı ayağa kaldırdı Ölüm orucu eylemi...

Türkiye halkları kendileri için, vatan için yaşamını feda edenleri yakından tanıdı, yakınlaştı. Gazi'de kurulan barikatlarda, Ankara'da, İstanbul'da, İzmir'de, Adana'da ve ülkenin dört bir yanında yapılan protesto eylemlerinde, açlık grevlerinde halkın yüreği ölüme yatanlarla attı. Levent Doğan adlı 17 yaşındaki evladını ve Gültepe'de halk kurtuluş savaşçılarına evini açan Hanım Gül'ü şehit verdi.

Ölüm Orucu savaşçılarını şehitlerle selamladı Türkiye halkları. Ölüme yatanların zaferi onların zaferi oldu.

Tutsak aileleri ise bu eylemin sokaklardaki kahramanlarıydılar. Onlar da ölüme yatacak kadar halka ve vatanlarına bağlıydılar. Sadece emek vermediler, bedel de ödediler. Eriyen bedenleriyle, kırılan kolları, sokaklara akan kanlarıyla... Dirençleri, inatları ve inançlarıyla... Kovuldular düzenin meclisinden, sürüklendiler sokaklarda, dövüldüler meydanlarda... Ama kinle, öfkeyle bilendi bilinçleri... Ve "tankınızla, topunuzla gelin" haykırışına, cüretine dönüştü.

Bir de ölüme yatanların dağlarda, şehirlerde savaşan yoldaşları, Halk Kurtuluş Savaşçıları vardı. Aynı savaşın, aynı inancın insanlarıydı onlar. Tutsaklar adım adım ölüme giderken düşmana olan öfkelerini yoldaş sevgisiyle kamçıldılar. Sonsuz halk sevgileri ve sınırsız öfkeleriyle yürüdüler düşmanın üzerine. Tutsak yoldaşlarının ölüme kilitli eylemlerinde, ölümü ilk onlar kucakladı. Adalet Yıldırım, Kağıthane'de eylemin 34.; Hasan Hüseyin Onat, Ali Ertürk, Emine Tunçal, Gülizar şimşek 57. gününde, Gültepe'de çatışarak; "Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz" sloganlarıyla şehit düştüler.

Evet, herkes kendi cephesinden yaşadı bu eylemi. Herkes kendi cephesinde birşeyler öğrendi. Ama hepsi birleşip zulmü asla kabullenmeyen vicdanda bulundu. Ölüme yatanlarda yeni bir ahlakı, kurtuluşu sağlayacak yeni kişilikleri gördü.

Bu kitap, beyinlerde yaratılan depremi ve dünyanın ayağa kalkışını anlatıyor...

Tarihimize yeni halkalar ekleyen, her anı eylem olan 69 günü anlatıyor.

Ve kitabın gerçek yazıcılarını... beyinlerde devrim fırtınası estiren, alınlarındaki kızıl bantlarla halkların belleğine taşınan DEVRİM KUŞAĞININ KAHRAMANLARI'nı...

1. BÖLÜM,

Bir hastane odasında, yalnız ve yoldaşlarından ayrı kalmak zor ve katlanılmaz geliyordu. Bir yandan gün gün hızla iyileştiğine kendisi de şaşıırıyordu. Bir yandan da daha hızlı iyileşmenin ve bir an evvel yoldaşlarının yanına dönmenin sabırsızlığını yaşıyordu.

Aydınlık, tertemiz bir yatakhaneydi burası. Pencereden bakıldığında ağaç dalları ve tertemiz parlak mavi bir gökyüzü onu karşılıyordu. Şu hemen bir metre ilerisinde ayakta dikilen asker de olmasa bu parlak mavi gökyüzüne bakıp güç alacak, ayaklanıp ağaçların altına oturacak gibiydi. Ama işte herşeyi bir metre ilerde, gözlerini hiç kırpmadan ona dikmiş bakan nöbetçi asker anlatıyordu. O bir tutsaktı.

Askere dönüp,

- Neden kafanı bile çevirmeden bakıyorsun? Görüyorsun ki buraya hortumlarla, serumlarla zaten bağılıyım. Hadi bunları geç, kapıyı bile açık bıraksanız tek başına adım atamadığımı da görüyorsunuz.

Asker, sanki biri duyacakmış gibi fısıltıyla ve vücudunu öne eğerek konuştu.

- Abla, kusura bakma gerçekten seni rahatsız etmek iste mem hatta elimde olsa, kapıları açar seni gönderirim. Ama şu başımızdaki subaylar yok mu adamlar her dakika firar kabusu görüyor. "Aldanmayın". "Halsiz olduklarına bakmayın, gözü nüz kulağınız üzerinde olsun. Onlar DHKP-C'li oğlum, ne ya-

pacaklan belli olmaz." diyor

Gülizar öfkeli ama askerin çaresizliğini anlayarak başını öbür tarafa çevirdi. Asker haklıydı. İlk gece buraya getirildiğinde gözlerinin görmemesi, kulaklarının duymaması ve koma halinde olmalarına rağmen ayaklarına zincir takmak istemişlerdi.

O gün doktor E. yanına gelerek, duyabileceği kadar yüksek sesle sana zincir takacaklar demişti.

Gülizar hayretler içinde öfkeyle,

- Olmaz, zincir takılacaksa beni hapishaneye geri gönderin diye cevaplamıştı onu.

Doktor endişeyle devam etmişti.

- Hapishaneye dönersen ölürsün, bugün taktır yarına biz sorunu halledeceğiz, zaten çok gevşek takıyorlar.

- 69 gün süren bir eylemin ardından bunu kabul etmemi nasıl beklersiniz? 12 şehit verdik. Bunu kabul etmem şehitlerimi ze ihanet demektir. Kendimizi inkar etmemiz demektir. Böyle birşeyi kabul edemem, serumu çıkarın ben hapishaneye geri dönüyorum.

Doktor Gülizar'ı ikna edemeyeceğini anlamıştı. O da takılmasını istemiyordu. Ama daha çok onları bir an önce hayata döndürmek istiyordu. Bu düşünceyle gelip zincir takılmasını istemişti.

Subaylarla birlikte odadan çıkmışlardı. Ne tartışıldı, ne konuşuldu o aralarda, hangi kaygılarla ne kararlar verildi bilmiyordu. Ama sonuçta zinciri taktırmamıştı. Ölüm Orucu zaferinin üzerine bir mevzi de burada kazanılmıştı. Zaten başka türlü de düşünülemezdi.

Onu tüm bu düşüncelerden hapishanede unuttuğu bir ses, beton zeminde yankılanan ayakkabı tıkırtıları sıyırmıştı. Başu-cunda sıcacık dost bir yüz görüldü.

- Nasılsın Gülizar?

Doktor D. Yine boş bulduğu bir arada Gülizar'ın yanına gelmiş, bir saat önce ayrıntılı muayene edip ilaçlarını vermelerine rağmen bir saat sonra meraktan yine başucundaydı.

Doktorlar Ölüm Orucu savaşçılarını hayata döndürmek için ellerinden gelen herşeyi yapmaya çalışmışlardı. Günlerce hastaneden hiç ayrılmadan yanlarında kalmış, gece gündüz başlarında bekleyip tüm ihtiyaçlarını karşılamışlardı. Bir dost, bir

arkadaş gibiydiler.

Daha ilk günden itibaren birçok hastane ve sağlık ocağından gönüllü doktorlar ve hemşireler gelmişti. Hepsi Ölüm Orucu'ndan çok etkilenmiş ve kendileri de birşey yapmak istiyorlardı. Bunun için buradaydılar.

Ölüm Orucu onlara inanılmaz gibi geliyordu. Bir insanın kendi isteğiyle 69 gün aç kalmasını anlayamıyorlardı. Bunun olağanüstü bir açıklaması olması gerektiğini düşünüyorlardı belki de.

İşte bu cevabı bulmak için gönüllü hemşirelerden biri daha ilk günlerde yanına gelmiş ve kaç gündür Ölüm Orucu'nda olduğunu sormuştu. Yaşını, mesleğini daha birçok şeyi sorup sıradışı bir cevap beklemişti. Fakat istediği gibi bir cevap bulamamıştı. Herşey olağan ve normaldi. Anlam veremiyordu. Şaşkın bakışlarla odadan çıkmıştı.

Ölüm Orucu savaşçılarıyla sürekli ilgilenen doktor ve hemşirelerle ise daha fazla yakınlaşma olmuştu. Doktorlar savaşçılara çocukları gibi bakıyordu. Kiminin yaşı kendilerinden de büyüktü, fakat bu onlar için önemli değildi.

N. hemşire sohbetlerinin birinde "siz bizim çocuğumuzsu-nuz, sizin yeniden hayata dönüşünüzü an an izliyoruz. Bunu çabuklaştırmak için uğraşıyoruz. Sizin kendinize gelmeniz, yatakta doğrulabilmeniz, ayağa kalkmanız bizim için ne kadar mutluluk verici bir olay bunu anlayabiliyor musunuz?

"İlk günler sizi kaybedeceğimiz korkusunu çok yaşadık. Ama şimdi hızla iyileşmeniz bizi biraz olsun rahatlatmıştı. Fakat yine de tam olarak iyileşmeden içimiz rahat etmeyecek" demişti.

Doktor D. gidince yatakhane yalnız kalmıştı. Dost, sıcak ortam odayı boşaltmış, karanlığın doldurduğu odada asker ve Gülizar geceye başlıyordu. Biraz önceki doktorlarla yaptığı sıcak sohbet Ali Yalçın'ın ilk günlerde yarattığı heyecanı hatırlatmıştı ona.

Bunları mutlaka yazmalı, belge haline getirmeliydi. Çünkü Çapa Hastanesi'ndeki 11 Ölüm Orucu savaşçısından belki de bu anları hatırlayan ve tarihe taşıyacak olan sadece kendisiydi. Çünkü diğerlerinin hafızaları zayıf ya da bilinçleri yerine gelmemişti. Bu düşüncelerle Sağmalcılar Cezaevi'nden ona gön-

derilen ajandaya uzandı. Hiçbir şeyi atlamamaya çalışarak, geldiği günden beri yaşadıklarını yazıyordu.

Geldiklerinin ikinci günüydü. Doktor E. odaya girmiş ve;

- Ali Yalçın serumları çıkardı, zaferi hatırlamıyor ve tedaviyi kabul etmiyor, ona birşey yazar mısın, demişti.

Gülizar ilk anda anlayamamıştı. Sonra yoldaşının hafızasının yerine gelmediğini düşünüp, kalem kağıdı eline alarak yoldaşına bir not yazmıştı.

"Ali yoldaş zaferi kazandık. Buraya tedavi için geldik. Yoldaşlarımızın burada olduğumuzdan haberi var ve bir an önce iyileşip yanlarına dönmemizi bekliyorlar. Sen de iyileşmek için kendini zorlamalısın. Yoldaşça selamlar."

O gün doktor yanına gelmemiştir tekrar. Fakat ertesi gün yine aynı sözlerle içeri girmiş ve Ali Yalçın'ın serumlarını tekrar çıkardığını söylemişti. Gülizar tam yeniden bir not yazmak için kağıda uzandığında koridordan Mehmet Yaman'ın sesini duymuştu.

- Ali Yalçın zaferi kazandı...

Bu ses, yoldaşını hayata yeniden döndürmenin sesiydi. Bu ses, yoldaşına uzanan bir eldi sanki. Doktor E. bu sesle birlikte odadan çıkmıştı.

Ne olduğunu merak etmişti. "Serumları taktırdı mı acaba?" diye düşünmüştü. Daha sonra gelen hemşirelerden serumları kabul ettiğinin haberini almış, rahatlamıştı.

Ali Yalçın'ın serumları çıkarıp atması birkaç kez daha tekrarlanmıştı. Her defasında ikna edip takıyorlar, fakat yeniden hafızasını yitirdiğinden yine çıkarıyordu. Sonunda hapisneden anlaşmanın olduğu gün heyetle birlikte temsilcilerin imzaladığı belgeyi getirmişlerdi. Ali Yalçın'ı bu belge ikna etmişti. Çünkü daha direnişe ilk başladıkları zaman Ali Yalçın düşmanın zorla tedaviye zorlaması düşüncesiyle temsilci Ş.'nin imzasını kafasına iyice yerleştirmiş ve bu imzayı taklit edemezler diyerek ancak Ş.'nin imzasına ikna olmuştu.

Bilinci tam yerinde olmasa bile zafere inancı ve devrimci iradesini hayata geçiriyordu Ali Yalçın. Zafer için başlamışlardı direnişe ve bu zafere hiçbir leke sürülmemeliydi.

Biraz ara vermek için kalemi yerine bıraktı. Ne garip duy-

guydu, daha dün Ölüm Orucu'nda ipi ilk göğüslemek için yarışıyorlardı. Zaferden sonra ise yoldaşlarını yaşatmak için ellerinden gelen herşeyi yapıyorlardı. İşte bu, zafer için direnmek, gerektiğinde ölmek, gerektiğinde yaşamasını bilmektir.

Sabah yine her günkü gibi ilaçlarla ve serumlarla başladı. Kolunda takılı bir serum, burnundan midesine kadar inen bir sonda. Hemşire odaya girer girmez 69 gün hiçbir şeyden şikayet etmeyen Gülizar;

- Artık şu hortumu çıkarsak, inanın ağızdan yiyecek alabiliyim. Ama bu beni yatağa bağlıyor, hiç hareket edemiyorum. Hem daha öncesinden de birçok kere açlık grevi yaptık, ağızdan almaya başlarsak daha çabuk iyileşiriz.

Doktor E. müdahale etti.

- Ağızdan yiyecek almaya başlayacaksınız. Fakat şimdi çok erken, biraz daha sabırlı olmalısın. Tamam iyileşmek istiyorsun ama iyileşmen için bu daha gerekli.

- Ama bu hortum çok ağrı yapıyor, hem kaç gündür takılı, yeterlidir herhalde artık.

- Seni anlayamıyorum Gülizar, 69 gün o kadar acıya katlanıyorsun da şu hortuma mı katlanamıyorsun? Bak sizi bir an önce iyileştirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Biraz daha sabırlı olun.

Gülizar daha fazla konuşmanın gereksiz olduğunu düşünerek tartışmayı bitirdi.

Günlük bakım için gelen hemşireyle sohbet etmeye başladı. Yakında yürüme çalışmalarının başlayacağını haber veriyordu. Bu en güzel haberdir işte. Artık ayağa kalkabilecek, yürüyebilecekti. Diğer yoldaşlarının nasıl olduğunu sordu.

- Henüz hepsi yatakta ama moralleri iyi. Sürekli sohbet edip şakalaşıyorlar. Yanlarından ayrılmak istemiyoruz. İstersen biraz ayağa kalkmayı deneyebiliriz.

Hemşire, yatakta oturur pozisyona getirdi. Sonra ayakları beton zemine değdi. İşte bu onun ilk ayağa kalkışı. İlk başta sendeledi. Yeni yürümeyi öğrenen bir çocuk gibi dengesini sağlamakta güçlük çekmişti. İlk adımlarını yanındaki hemşireye sarılarak atabildi. Ama herşeye rağmen ayakta olmak, yürüyor olmak çok güzeldi...

- Koridora çıkalım mı diye sordu hemşire. Koridora çıkmak,

bu küçücük odadan başka bir mekana girmek özgürlük gibi birşeydi Gülizar için.

- Çıkabilir miyiz? diye sordu.
- Elbette.
- Öyleyse erkek arkadaşların yanına gidelim.

Bu soruyu soruyor ama hiç de olumlu bir cevap beklemiyordu. Hemşirenin "tamam gidelim" sözü inanılmaz büyük bir mutluluktı. Bu hiç beklenmeyen sürprizle birazdan yoldaşlarını görebilecekti. Geldiğinden beri onlarla hiç görüşmemişti. Doktorlardan ayrıntılı sağlık durumlarını öğrenmiş, yazmış, seslerini duymuş ama bir türlü kendi gözleriyle görmemişti.

Erkek yoldaşlarının odasına hemşireye sarılmış olarak ve zayıf adımlar atarak girdi.

- Arkadaşlar ben geldim. Nasılsınız?

Odakilerin hepsi hareketlendi, Gülizar'ı ayakta görmek onları çok sevindirmişti. Hepsi ne kadar canlı ve neşeli görünüyordı. Onları böyle görmek onu da çok sevindirmişti. Yavaşça ilerleyerek M. Yaman'ın yatağının kenarına oturdu. Oda-dakilere şöyle bir baktı. Yaman, Ali Yalçın ve Ali Ekber aynı sırada yatıyorlardı. Ali Ekber henüz kendinde değildi. Uyuyordu. Ona seslendi ama uyuduğunu anlayınca rahatsız etmek istemedi. Karşı sırada ise diğer siyasetlerden Ölüm Orucu savaşçıları yatıyordu. Hepsile selamlaştı ve nasıl olduklarını sordu. Ardından Ali ve Mehmet ile sohbet etmeye başladılar.

Uzun bir aradan sonra görüşmenin güzelliğini yaşıyorlardı. Sohbetleri çok uzun sürmedi. Yarım saat sonra hemşire gelip artık kendi odasına dönmesi gerektiğini söyleyerek onu kaldırdı. Birbirleriyle girdikleri Ölüm Orucu yarışını şimdi de iyileşmek için sürdürüyorlardı. Ali Yalçın'a dönüp;

- Bir dahaki sefere sizin gelmenizi bekliyorum ama çok bekletmeyin, dedi.

Ali ise her zamanki kararlılığı ve esprili konuşmasıyla;

- Geleceğim elbette, ben senden daha önce kalkıp gideceğim, diye cevapladı.

Odaya geçtiğinde artık iyice yorulmuş ama huzurlu, yoldaşlarını görmüş olmanın sevinci ile yatağına uzandı.

Sabah gardiyanın odaya girmesiyle uyandı. Hapishaneden her gün yanına nöbetçi olarak gardiyan geliyordu. Onu görür

görmez hemen hapishanedeki ve hastanedeki yoldaşlarını sordu.

- Koğuştaki bir temizlik furyası var, herkes birşeylere koşuyor. Hastanedekiler ise çok iyi. Onlar ayağa kalktılar bile. Nursel koğuşa geldiğinden beri dolaşıp duruyor, hiç yerinde duramıyor. Mine yürürken biraz sallanıyor. Ama her geçen gün onda da düzelmeler var. Hepsi sizleri merak ediyor. "Ne zaman gelecekler" diye soruyorlar.

- Biz de onları çok özledik ama burada bir süre daha kala cağız sanırım. Hepimizin iyi olduğunu söyleyin dedi.

Gelen gardiyanlardan onlara ilişkin bir haber almaya, iyi olduklarını bir kez daha öğrenmeye çalışıyordu.

Doktorlar yine sabah 10.00'da ilaçlarını vermeye, yeni serumlarını takmaya geldiler. Gülizar, bugün onu erkek yoldaşlarının yanına götürüp götürmeyeceklerini merak ediyordu.

- Bugün yine yoldaşlarımın yanına gidebilir miyiz?

- Olur ama öğleden sonra gideriz. Şimdi hepsi uyuyor.

Saatler bir türlü geçmek bilmiyordu sanki. Bir an önce onların yanına gitmek istiyordu. Çünkü onlara bugün çok güzel bir hediyeyle gidecekti. Önderlerinin zafer mesajı gelmişti...

Bu mesajı 69 gün boyunca beklemişti. Daha ilk günlerde gelecek diye düşünmüştü. Ama gelmeyince zaferde gelecek demişti. Zaferden kısa süre önce gelen mesajı ise kulakları iyi duymadığından anlayamamıştı. Biraz geç de olsa hastanede nihayet mesajı okuyabilmişti.

Yoldaşları da bir an önce okumalıydı. Önderliğin sevgi dolu sözlerini okumak onların da hakkıydı. 69 gün birlikte direnmemişler miydi? Her an onu da yanlarında hissetmemişler miydi? Daha ilk gün onun zaferi gösteren portresinin önünde çektirdikleri resimlerle başlamışlardı direnişe. 69 gün birlikteydiler. Her an, her saniye. Vücutları acı içindeyken O "direnin" demişti. Günlerce başucunda beklemişti. Her şehit verdiklerinde yürekleri öfkeyle dolarken hep O'nu da yanlarında hissetmişlerdi.

Zaferi O'nunla birlikte kazanmışlardı. Önderlik onlara zafere olan inancı öğretmişti, devrimci iradeyi, kararlılığı, devrimci olmayı... Önderliği ifade ederken "bizi yeni baştan yaratan" diye ifade ediyorlardı. Evet, Parti ve Önderlik onları yeniden yaratmıştı. Yoldaşlarının yanına gitmeden zaferden sonra gelen me-

sajı yeniden okumak istedi...

"Tutsak yoldaşlar,

Faşizme karşı büyük bir zafer kazandınız. Kutlu olsun ve bu zaferler kurtuluşa kadar sürsün. Bu zafer kurtuluş savaşımızda bir dönüm noktası olacak, uyuyanları uyandıracak, yığınları ve yorgunları yeniden ayağa kaldıracaktır. Bu zafer başta Parti-Cephemiz olmak üzere direnen bütün tutsakları, onurun, özverinin, kahramanlığın bayrağı haline getirecektir. Bu bayrak Par-ti-Cephelinin bayrağıdır. Parti-Cephe, düşüncesiyle, mücadelesiyle, her alanda öncü olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Bir an dahi olsa rehavete düşmeden, önderlik misyonumuzu unutmadan, ağır bedeller ödeyerek kazanılan zaferi süreklileştirmek için tüm gücümüzle çalışmalıyız.

Parti-Cephe, başta şehitlerimiz olmak üzere; tüm tutsak yoldaşlarımızın halka ve Parti'ye bağlılığı, özveri ve kahramanlığı karşısında onur duyuyor. Tutsaklarımız kahramanlık/arıyla her türde bütün burjuva ideolojilerine unutamayacakları bir ders vermiş, M-L düşüncüyü, yeni bir ahlakı, yeni insanı kişiliklerinde somutlamışlardır. Kurtuluş bu kişiliklerle, bu insanlarla bu düşüncelerle sağlanacaktır.

Ağır bedeller ödedik ama milyonların beyinlerinde depremler yarattık. Şehit yoldaşlarımızın yolunda bayrağımızı ülkenin en ücra köşelerine taşıyacağımız inancı ve güveniyle şehit yoldaşlarımızın anısı önünde saygıyla eğilirken bütün yoldaşlarımızı kucaklıyor selam ve sevgilerimizi iletiyoruz.

Not:

1 - Yaralı ve tedaviye ihtiyacı olan yoldaşlarımız esas olarak iradelerini zorlayacaklar ve sakat kalmayacaklardır. Hastalıkları da yeneceğimiz anlayışıyla hareket edilecektir.

2- Tedaviye ihtiyacı olan yoldaşlarımız için hiçbir fedakarlık tan, hiçbir masraftan kaçınılmayacaktır.

DURSUN KABATAŞ

Sanki önderliğini yanında oturuyor gibi hissetti. Bu sözleri kendisi söylüyordu. "Direndiniz ve zafere ulaştınız, şimdi aynı iradeyi iyileşmekte de göstermelisiniz" diyordu. Bu mesaj aynı zamanda bir talimattı da. Bir an evvel sağlıklarına kavuşmaları

için verilen bir talimattı. Ama öyle sıcak, öyle içten. Her kelime yüreğini sarıyordu. Şevkat, sevgi, değer, emir, tavizsizlik... Hepsini hissettiriyordu insana. Tıpkı Ölüm Orucu'nda olduğu gibi bütün duyguları yaşatıyordu Gülizar'a. "Talimatını yerine getireceğiz, sana her zaman layık olacağız" dedi içinden. Odaya giren hemşireyle tekrar hastane odasına geri döndü.

- Hazır mısın? Gidiyoruz, diye soruyordu hemşire.

- Hazırım.

Yine hemşireye sarılarak ağır adımlarla odaya doğru yürüdüler. Birlikte olabilmeyi sevinciyle selamlaştılar. Odada her zamanki gibi askerler de vardı. Şaşkın gözlerle onlara bakıyorlardı.

- Size önderliğimizin gönderdiği mesajı getirdim.

Sıra ile mesajı okudular. Okurken yüzlerinden sevinçleri okunabiliyordu. Onların da kendisiyle aynı duyguları taşıdığını gördü. Ama onlar bunu belli etmemeye çalışıyorlardı. Sadece birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı. Çünkü sözler o anki duygularını ifade etmekte yetersiz kalıyordu. Birbirlerini anlıyor, sevinçlerini paylaşıyorlardı.

Süren sohbetlerin ardından hemşire yanlarına gelip, artık ziyaretin bittiğini haber verdi.

- Serumı çıkarma Ali Ekber.

Bu S. hemşirenin sesiydi. Anlaşılan Ali Ekber yine serumu çıkarmıştı. Bu, günde birkaç kez tekrarlanıyordu. Kimisinde serumu, kimisinde sondasını çıkarıyordu. Ali Ekber henüz kendisine tam olarak gelebilmiş değildi. Hafıza kaybı vardı. Birçok şeyi hatırlamıyordu. Geçen gün ziyaretine gittiğinde Gülizar nasıl olduğunu sormuştu. Ali Ekber "iyiyim" demişti ama iyi değildi.

Doktor D. konuşmalarına katılmıştı.

- Ali Ekber, bu kim?

- Gülizar.

- Demek onu tanıdın, nereden tanışıyorsunuz onu da hatırlıyor musun?

- Evet, Adana'dan hemşerim o benim.

Bunları söylerken gülümsemişti. Neden böyle düşündüğünü bilemiyorlardı, ama Adana onda yer etmişti anlaşılan. Çünkü

daha öncesinden de doktorlardan birisini Adana'dan tanıdığını söylemişti. Doktor Ali Ekber'in yanına oturup yastığını düzelttiğinde uykuya dalmıştı bile.

Akşam doktorlardan biri yanına gelmişti. Ali Ekber'in durumunu sormuştu Gülizar. Morali bozulmasın diye ayrıntılı anlatmıyorlardı. Ama iyi olmadığını biliyordu. Onu ilk gördüğünde kötü olmuştu. Bu direnişe girerken ölümü göze alarak girmişlerdi. Sonucunda ölüm ya da sakatlık olacağını biliyorlardı. Yine de yoldaşlarını öyle görmek onu üzmüştü. Gelen doktorla bunu konuştular. Doktorlar da sakatlıklar karşısında etkileniyorlardı "bir insan yaşamını böyle sürdürmeyi nasıl göze alabilir" diyorlardı.

- Tamam ölümü göze almanızı anlıyorum, ama en azından bu tür sakatlıkların önüne geçmek için direnişten birşeyler yapılamaz mı, diye sormuştu doktor.

- Biz bu direnişe girerken ölümlerin olacağını, bunun yanın da gazilerimizin de çıkacağını biliyorduk. Ama halklarımızın kurtuluşundan bağımsız değil bu direniş. Zafer için herşeye katlanırız. Gazi olmak bizim moralimizi bozmaz. Dünyamız yı kılmaz. Biz bunları göze alarak girdik direnişe ve layığıyla ka zandık. Her seferinde olduğu gibi bu zaferin de bedelleri ağır oldu. Savaş bu. Bedel ödemek de savaşın bir parçası demişti Gülizar.

Bugün hastaneye geldiğinin üzerinden 24 gün geçmişti.

Güzel bir Ağustos günüydü. Güneş pırıl pırıl odayı dolduru-yordu. Bu kadar kısa zamanda ne kadar çok şey yaşamışlardı. İlk defa karşılaştıkları, tanıştıkları doktorlar ve hemşirelerle çok güzel dostluklar paylaşmışlardı. Ve şimdi gitme zamanı yaklaşıyordu. Doktorların hepsinde ayrılacak olmanın hüznü hakimdi. Savaşçılarda ise yoldaşlarına kavuşacak olmanın heyecanı ve sevinci vardı. Geçen hafta Ali Yalçın'ı taburcu etmişlerdi. Ali yine sözünü tutmuş, iyileşmekte tüm iradesini kullanmış ve ilk o taburcu olmuştu. Kalıcı rahatsızlıkları vardı. Ama onları da yoldaşlarının arasında gidermek, daha hızlı iyileşebilmek için yoldaşlarının arasında olmayı tercih etmişti.

N, hemşire yatağının yanına oturup sohbet etmeye başladı. O sırada odaya her sabah durumlarını öğrenmeye gelen birkaç

doktorla birlikte H. B. girdi.

- Nasılsınız bakalım?

- İyiyiz. Ne zaman gidiyoruz?

Diğer doktorlardan biri;

- Gitmeyi ne kadar çok istiyorlar, diye sordu.

Doktor H. biraz da kırılgın.

- Evet gitmeyi hepsi çok istiyorlar, hem de bizi üzecek kadar, bizden mi sıkıldınız diye düşünüyoruz bazen, dedi.

- Hayır sizden sıkılmadık. Aksine bizimle çok iyi ilgilendiniz.

Ama yoldaşlarımızla zafer coşkusu yaşayamadık daha.

Onun için sabırsızlanıyoruz.

Doktorlar odadan çıktıktan sonra hemşire N. Biraz da şakayla karışık;

- Ne kadar çok istiyorsunuz. Gideceğiniz yer de hapishane, her yanı demir, beton. Böyle bir yere gitmeyi neden bu kadar istiyorsunuz anlamıyorum, diyerek odadan çıktı.

Onları tanımak güzeldi. Onların Ölüm Orucu'ndan etkilenmelerinin sonucuydu bu duyarlılıkları, ilgilen, fedakarlıkları...

Onlarca gönüllü hemşire ve doktor gelmişti savaşçılarla ilgilenmeye. Bir çoğu nöbetinden çıkıp gidiyor, sonra yine nöbetine dönüyordu. Kimisi yıllık iznini savaşçıların yanında geçirmeyi tercih etmişti. Bir çoğu eve dahi gitmiyordu. Gece-gün-düz hastanede kalıyor, savaşçılarla ilgileniyorlardı. Sohbetler arasında da "Eve gitsek bile aklımız burada kalıyor, telefon edip durumlarınızı soruyoruz" diyorlardı. Askerlerle defalarca tartışmak zorunda kalmışlardı." Yaşamlarının böyle birden bire değişmesi onları rahatsız etmiyordu. Bundan mutluydular. "Aslında bu süreçte çok şey öğrendik, sizler bize, biraz da neler yapabileceğimizi gösterdiniz. Yine de tam olarak istediklerinizi yapamıyoruz, korkuyoruz. Sizin gibi gözü kara olamıyoruz" gibi sözler biraz da onların sıkıntılarını anlatıyordu.

Hastanede kaldıkları süre boyunca kendileriyle ilgilenen doktor ve hemşirelerden birkaç satır yazmalarını istemişti savaşçılar. Bir çoğu günlerce defteri eline almamış, duygularını ifade etmekte zorlanmıştı.

Gülizar defteri açıp, unuttuğu doktor, hemşire olup olmadığına bir göz attı.

"Dövüştüğünüz, kazandığınız yarınım izdir. Direndiniz, diren-

cimiz umutlarımızdır. Ve 'yaşamak zulme karşı bir inattır' sözünü bir kez daha yinelediniz. Kutlu olsun."

(...)

"Tüm zorluklara rağmen hemşirelik yaşantımın en güzel dönemini sizlerle yaşıyorum. Neden bilmiyorum ama hepinize karşı içimde inanılmaz bir sevgi var. Hepinizi ilgi ve içtenlikle izliyorum. Yeni bir gelişme beni de en az sizler kadar mutlu ediyor. Beni en çok üzen şey taburcu olunca eve değil, hapishaneye dönecek olmanız. Buna sizler alışkınsınız belki ama benim için bu kelimeleri kullanmak bile çok zor. Dostlukla..."

(...)

"İnançlar uğruna insanların ölüme gülerek gittiklerini gördüm. Her fidan devrildiğinde yüreklerimiz sızladı. Onlarla birlikte bizler de öldük. Sizi, galip gelenleri hayata döndürmekte birazcık faydam oldu ise ne mutiu bana. Ben bu işi gönüllü yaptım yine yaparım. Dostluğunuz, arkadaşlığınız çok güzel geldi, teşekkürler..."

(...)

"Bazen düşünüyorum; nasıl bu kadar kararlı ve inançlısınız. Bu müthiş birşey. Sanırım çok az insanda olan bir duygu. Sizleri tanımazdan önce de biz emekçiler genellikle beraber birşey yapamamanın ezikliği içindeyiz. Bundan hepimiz sorumluyuz. Çok kolay düzene uyup yaşantımızı sürdürüyoruz. Bundan utanç duyuyorum.

Sizleri destekleyen onca insana sormak istiyorum, bir kez olsun böyle olabilir miydiniz, bir gün o gördüğüm hapishanede kalabilir miydiniz? Çok iyi biliyorum ki yanıtı hayır olacaktır. Çünkü bizler korkağız. Evet, evet aynen öyleyiz. Onun içindir ki kızıyorum. Sizler orada olmamalısınız, olmamalıydınız..."

(...)

"Hepinizle tek tek kurduğumuz ve bizlerin kendi aramızda kurduğumuz yeni, sıcak, sevgi dolu ilişkiler; bilinen sıradan hekim-hasta, hemşire-hasta, meslektaş-meslektaş ilişkisinin çok ötesinde birşeyler yaşattı bize diye düşünüz. O güzel anları, o insandaşlığı hepimiz hissettik. Ve koca birer balon olup yuttuk sanki. Çünkü şu an olduğu gibi ne yazılabiliyor, ne de gerçekten anlatılabiliyor. Herşey hem çok özeldi, hem de çok güzel. Ben kendi adıma bu süreçten çok şey öğrendim di-

yebilirim. Çünkü ben 'dışarıyı yaşayan' bir insan olarak 'içer-dekilerden' umudu, gözü karalığı, o büyük günün bir gün geleceğini, yeniden öğrendim, hissettim."

"... Şahsen ben sizleri çok yanlış tanıyormuşum. Ama sizleri tanıyınca davanızın hepimizin davası olduğunu anladık. Sizleri çok ama çok seviyorum."

Gülizar isimleri taradıktan sonra defteri kapattı.

Bu direniş çok şey öğretmişti herkese. Doktor ve hemşireler de savaşçılarla geçirdikleri zaman içerisinde birşeyler yapabilmenin hazzını yaşamışlardı. Her anı irade savaşıyla büyüyen Ölüm Orucu zaferine, o zaferi yaratan inanca layık olsunlar istemişlerdi. Her anı eylem olan 69 güne...

2. BÖLÜM

Mayıs'ın ilk günleri yaşanıyordu. Sabah ılık bir bahar rüzga-rıyla örtmüştü gökyüzünü. Sokaklar ise, okula giden insanlarla cıvıl cıvıldı.

Tuna Caddesi'nden hızla aşağıya doğru iniyordu. Duvar boyu yükselen kulelere gözü kaydı her zamanki gibi. Sağa dönmüştü. Başını sola çevirmiş izlemeye devam ediyordu. Yıllardır bu yolları günde iki kez aşardı. Ve her defasında sanki ilk kez görüyormuşçasına gözü hapishane duvarlarından, kulelerinden ayrılmazdı. Bazen slogan sesleri duyduğu olmuştu.

Bu duvarlarla, tel örgülerle çevrili alan, yaşamından ne kadar uzaktı. Ama TV'lerde siyasi tutsaklara ilişkin haberlerle daha tanıdık olmaya başlamıştı içerisi. Merak ediyordu. Neden, niye hapishanedeler? Niye kurulur bu hapishaneler? Sadece suç işleyenleri tutmak için mi? Hayır, onlar için sanki başka birşeyler de söz konusu? Sanki onun anlayamadığı, kavrayamadığı başka birşeyler de söz konusu? Daha birkaç ay önce içlerinden bazıları öldürülmüştü. İsyan, başkaldırı koymuşlardı adını.

Ne olursa olsun işte şu çizgiden yukarı doğru yükselen duvarlardan ötesi yabancıydı ona. Bambaşka bir dünyaydı. Nasıl yaşıyorlar, ne yiyorlar, zamanlarını nasıl geçiriyorlardı bu hapishanelerde? Dört duvar arasında yıllarını geçirmek nasıl bir-şeydi? Hapishaneler nasıl bir yerdi?

Anlayamıyordu, kavrayamıyordu ama işte öyle ya da böyle

yaşamında bir parça yer kaplamıştı. Milyonlarca insan da hayatının birkaç dakikasını bile olsa onları düşünerek geçiriyor mu? Gazetedeki bir direniş haberinden, televizyondaki bir isyan haberinden hapishaneler, devrimci tutsaklar aklının bir köşesinde yer etmiyor mu? Anlayamıyordu.

Zulüm ve sömürü düzenlerinin binlerce yıllık gerçeğidir hapishaneler. Zulüm ve sömürü ortadan kalkana, halklar özgür ve eşit olana, onurlu ve adaletli bir yaşam kurulana dek hapishaneler de var olacak.

O güne dek hapishaneleri, haklıyı, halkı ezmenin, korku dağlarını büyütmenin, başkaldırıcıyı kırmanın, işkence, katliam, binbir türlü baskı yöntemleriyle haklı mücadeleleri teslim almanın bir aracı yapmak isteyen zulüm.

Ve yine o güne dek halkın mücadelesi teslim olmayacak, teslim alınamayacak hapishanelerde.

Niye mi?

Çünkü Bedreddinlerden Pir Sultanlara uzanan, oradan 1970 silahlı mücadelesiyle yeni bir boyuta sıçrayan bir gelenektir teslim olmamak. Ve zalime, zulme, ölüme teslim olmamak...

Mahirlerden, Deniz ve İbo'lardan günümüze devrim mücadelesinin, sosyalizme inancın, M-L ideolojinin sınındığı iradeler çatışmasının en çetiniyle yaşandığı bir mevzi oldu hapishaneler. Ve teslim olmama geleneğinin kahraman direnişlerle büyütüldüğü engin bir dünya.

Şüphesiz tesadüfi bir tarih değildir 1970... Ülkemiz halklarının kurtuluş yolunun silahlı mücadele ile açıldığı yıllar olan 1970'ler düzenden kopuşun, bu kopuşla beraber ülkemiz devriminin yolunun çizildiği dönemdir.

Nasıl ki silahlı mücadele çizgisinde Türkiye halklarına önderlik eden Mahir, Deniz ve İbo 50 yıllık pasifist, revizyonist geleneği kırdılarsa, hapishanelerdeki teslimiyetçi, uzlaşmacı çizgiyi de parçaladılar.

1971 Haziran'ında düşmanla girdikleri çatışmada Cevahir şehit olurken, Mahir yaralı olarak tutsak düştü. Selimiye hücrelerine götürüldüğünde düşündüğü ilk şey bir fırsatını bulup sıcak mücadeleye geri dönmektir. Özgür tutsaklığın ilk tohu-

munu serpti Mahir. Ne Selimiye hücreleri, ne oradan götürüldüğü Maltepe Cezaevi beynini tutsak edemedi.

Mahkeme kürsülerinde 12 Mart Cuntası'nı, zalimleri, sömürücüleri yargıladı Mahir. Kısa bir süre sonra özgürlük eylemiyle sıcak mücadeleye geri döndü. Bu eylemle bir geleneğin daha yaratıcısı oldu. Kızıldere Manifestosu'nun ilk adımı oldu özgürlük eylemi.

Hapishanelerde bu uzlaşmaz, militan, devrimci ruh korunmadan bu manifesto yaratılamazdı. Ve Mahir bu ruhla tutsak düşmüş, bu ruhla özgürlüğünü yaratmış, bu ruhla şehit olarak Türkiye halklarına teslim olmama mirasını bırakmıştır.

Diyebiliriz ki Türkiye devriminin kaderi o dönem Mahirlerin, Denizlerin ve İboların işkencede, tutsaklıkta gösterecekleri ta-vıra bağlıydı. Faşist cuntanın silahlı mücadele önderlerini doğrudan yok etmeye yöneldiği bu dönem ülkemiz devriminin geleceği; ölümü teslim alıp almamaya kilitlenmişti. Mahir'in hapishane duvarlarını özgürlüğüyle yarıp Kızıldere'de "Dönmeye değil ölmeye geldik" haykırışı, Denizlerin idam sehpasında devrim mücadelesine bağlılıklarıyla dimdik duruşları, İbrahim Kaypakkaya'nın işkencede ser verip sır vermemesi, halklarımızın bilincine çıkmamacasına kazındı. Teslim olunmayacağı mesajını ilettiler. Devrimin, M-L ideolojisinin, sosyalizme inancın gücünü öğrettiler. Devrimciler, tutsaklar o günlerde girdiler Türkiye halklarının yüreğine. Ve bir manevi değer olarak yerleştiler.

Ülkemiz devrim tarihinin çok önemli dönemeçlerini hapishaneler ve hapishanelerdeki mücadele belirledi. Adı "dört duvar" olsa da, o dört duvar tarihsel kesitlerin mekanı oldu. Öyle anlar oldu ki, küçük hücrelerde kimi zaman kurtuluşun geleceği belirlendi. Öyle anlar oldu ki, o dört duvar içinde halklarımızın üzerine bir karabasan gibi çöken zulüm diz çöktü, rezil oldu. Öyle anlar oldu ki, bırakalım ülkemiz halklarına, dünya halklarına umut aşılandı, ışık olundu.

İşte o anlardan biri 12 Eylül faşist cuntası sonrası idi. Binlerce devrimci, demokrat, ilerici, yurtsever aylarca işkencelerden geçirilip hapishanelere atıldı. Devrimci örgütlerin önderleri, kadroları, savaşçıları tutsak edildi.

Mahirlerden sonra ikinci bir kez hapishaneler devrimciler açısından çok ciddi bir sınav yeri oldu.

Cunta halkı ve devrimci mücadeleyi teslim alma politikasının temel ayaklarından birini hapishaneler üzerine kurdu. Hapishaneleri işkence, baskı, psikolojik saldırılar vb. uygulamalarla devrimcileri ideolojik olarak bitirdiği, kişiliksizleştirip sindirdiği yerler yapmak istedi. İçeriden dışarıya teslimiyet ve korku dalgası yayılacak ve cunta mücadeleyi boğabilecekti. Hapishaneleri direniş ve muhalefet odağı olmaktan çıkaracaktı.

Böyle bir süreçte önderiyle, savaşçısıyla tutsak düşen örgütlerin gelecekleri alacakları tavıra bağlıydı. Direnenler, teslim olmayanlar savaş kesintiye uğrasa da halkla sağlam bağlar kurup geleceğe daha güçlü yürüyecek; direnmeyenler, teslim olanlar ideolojik, politik olarak bitecek, halkımıza karşı suç işleyeceklerdi.

Devrimci Sol'un hapishaneler mücadelesine bir daha yok olmayacak biçimde damgasını vurduğu yıllardır, 12 Eylül hapishanelerinde geçen yıllar.

Devrimci Sol, tutsaklığı iktidar mücadelesinin bir parçası olarak gördü her zaman. Ki 12 Eylül hapishaneleri, sınıf savaşımının en şiddetli yaşandığı alandı. 12 Eylül hapishanelerinde M-L ideoloji ile dimdik ayakta kalmak, gelecek günlere sağlam adımlarla basacak gücü kazandıracak, sınıf savaşını bu mevzide zafere ulaştıracaktı. Ancak ideolojik sağlamlıkla yaratılacak direniş hattı, hapishaneleri devrim mücadelesini engellemenin, halka gözdağı ve korku salmanın bir aracı olmaktan çıkaracaktı. Ve ancak böyle Türkiye halklarına, sosyalizme, vatana karşı sorumluluklar yerine getirilecek, geride hesap verilmeyecek tek nokta kalmayacaktı.

Niçin çıkmışlardı yola?

- Herşey işte bu sorunun cevabında gizliydi. Herşey çıktıkları yolu sonuna kadar gitmekte gösterecekleri kararlılıkta gizliydi. Belki hızlı, belki yavaş, belki tökezleyerek... Bazen soluk soluğa tırmanarak yokuşları, bazen koşa koşa inerek yamaçlardan... Niye çıktılarsa yola onun için gidilecekti bu yoldan. Acılar, zorluklar, ihanetler, bedeller göze alınarak...

Niye çıkmışlardı yola?

Halkı sömürüşüz, zulümsüz yarınlara ulaştırmak için değil mi? Onurlu, adaletli, özgür bir yaşam kurmak için değil mi? İnsan oldukları için değil mi? Halklarını ve vatanlarını sevdikleri

için değil mi? Ne değişecekti ki hapishanelere atıldıklarında? Ne değişebilirdi? Dışarıda teslim olmuyorlardı, niye teslim olacaktardı içeride? Tutsaklık savaşın ikinci yüzü değil miydi? Ölüm onlarla kardeş değil miydi? İnanmamışlar mıydı nice canlar yitse de, nice acılar çekilse de zalimin mutlak yenileceğine? O halde ne değişebilirdi hapishanelere atıldıklarında?

Hiçbir şey. Mekandan başka hiçbir şey.

Devrimci Sol'a hapishaneler mücadelesinde damgasını vurdurtan, hiçbir koşulda teslim olmayan, yeni bir tutsak tipi yaratan ideolojik politik hattı, ideolojik sağlamlılığıydı.

Cuntanın seçtiği üç pilot hapishane vardı... Diyarbakır, Mamak, Metris... Diyarbakır ve Mamak teslimiyetleriyle anılırken, Metris bir direniş odağı oldu. Saç kesme, ön iliklemeden soyarak *aramaya*, dayak, soğukta don-atlet bekletmeden tek tip elbise dayatmalarına kadar uzanan devrimci iradeyi kırma, siyasi kimliklerini ezme, yaptırımlarla teslim alma politikalarına sürekli direnişle cevap verdiler.

1982'ye gelindiğinde cunta dışarıda muhalefet olabilecek tüm sesleri susturmuştu. Direniş hapishanelerde odaklanıyordu. Hapishanelerin böylesi bir misyon yüklendiği bu dönemde hapishaneleri "devrimcilerin teslim alınamadığı kalelere" dönüştürmek halka karşı duyulan sorumluluğun, halkı faşizme teslim etmemenin gereği idi.

Aynı süreçte Devrimci Sol Ana Davası da başladı. Devrimci Sol tutsakları mahkeme kürsülerinde cuntayı yargıladılar. Faşizmin mahkeme kürsülerini haklılıklarını ve devrimi haykırdıkları yerlere dönüştürdüler. Teslim olmadıklarını, olmayacaklarını, direnmeye devam edeceklerini, düşüncelerinden vazgeçmeyeceklerini ilan etmeleri halka, sola ve demokrat kamuoyuna moral oldu. Hapishanelerdeki direniş çizgisi, mahkeme kür-sülerindeki taviz vermez tutumla birleşip toplumun tüm kesimlerini etkiledi.

Devrimci Sol tutsakları ülkedeki ve dünyadaki gelişmelere anında tavır aldılar, direnişlerini, politikalarını halka duyurmaya çalıştılar. Bu tavır alış ve düşünce biçimi cuntanın teslim alma oyununu bozdu.

Baskı ve yaptırımların doruğu Tek Tip Elbise dayatmalarıyken, direnişin doruğu da bu yaptırımlara karşı devreye sokulan

1984 Ölüm Orucu eylemi oldu. Devrimci Sol'un, TİKB ile başlattığı Ölüm Orucu eylemi 75 gün sürdü ve dört şehit verildi.

M-L ideoloji ile beslenen politik cüretin ürünü olan Ölüm Orucu kararı, yılgınlık, inançsızlık, umutsuzluk yıllarını, cuntanın psikolojik üstünlüğünü altüst eden ve süreci halkların kurtuluş mücadelesi lehine çeviren tarihsel bir rol üstlendi.

Önemli olan uğruna ölüme yatılacak bir inancın, kararlılığın, hücre hücre ölümü kucaklayacak devrimci iradenin varlığıydı.

Adları "üç-beş kişi" olanların bir ülkeyi derinden sarsması, devrim mücadelesinin kıvılcımını yakması ve halkı iktidara taşıması insana inanılmaz gelse de anlaşılabilir değildir.

Nasıl ki karanlıklar içinde beliren ufacık bir ışık çaresizlik duygularını, umutsuzluğu yıkıp, ışığa ulaşma azmi verirken, nasıl ki gergin bir bekleyişin ve suskunluğun hakim olduğu bir ortamda "haydi" diyen bir ses güven verir, kısırtı yaratırsa insanın yüreğinde, işte onun gibidir; Mahirler, Denizler, Ölüm Orucu şehitleri... Ya da Devrimci Sol tutsaklarının 12 Eylül hapishanelerindeki direnişleri.

Binler o gün sokağa dökülmedi ama o gün halkın yüreğine aşıl原因 güven, ardından yükseltile mücadelenin temel taşlarından biri oldu. Mahirleri, Kızıldere'yi hatırlattı. Devrimci mücadelenin yenilmezliğini, bu ülkede inancını zulme teslim etmeyenler, halkını ve vatanını gerçekten sevenlerin ve bu uğurda bedelleri göze alanların varlığını gösterdi. Bu süreklilik, bilinç yarattı.

Cunta, hapishaneler ile son darbeyi de vurmak istedi. Halka "görün, bakın" demek istedi. Ama başaramadı. Halk, Devrimci Sol'u, O'nun teslim alınamayan ideolojisini, kararlılığını, mücadelenin haklılığını gördü.

Tutsakların halkın moral değeri olması sürece yayılıyor ve süreç içinde güçleniyordu. Devrimci Sol hapishanelerde yarattığı değer ve geleneklerle devrim mücadelesinin önünü açtı. Direnmeyen, teslim olanlarsa yok olup gitti. Hem de halkın yüreğinde ihanet dışında tek bir iz bırakmadan.

Hapishanelerin savaşın bir mevzisi olması gerçeği bunun dışında aranmamalıdır. '80 döneminin ortaya çıkardığı sonuç bunu bir kez daha teyit etmiştir. Sosyalizm inancını, halkların iktidarını temsil etmek, ona önderlik etmek öyle basit bir mis-

yon değildir. Bedel gerektirir. Dayanılmaz denebilecek acılara, zorluklara göğüs germeyi gerektirir. Ve herşeyden önce teslim olmamayı gerektirir.

Yine '80 dönemi göstermiştir ki herhangi bir anlayışın yürüttüğü mücadelenin, savunduğu ideolojinin izlerini taşır hapishanelerdeki tavrı. Teslim olanlar, halkları kaderiyle başbaşa bırakıp terkedenlerdir. Hapishaneleri bir savaş alanı olarak görmemek teslimiyetin kılıfıdır sadece.

Dışarıda teslimiyeti alaşağı eden ideolojik politik hat hapishanelerde de teslimiyeti reddetmiştir. Ve savaşın hapishanelerde odaklaştığı bir dönemde yaratılan yeni değer ve geleneklerle bu hat güçlendirilmiş, teslim olmamanın kahramanlık destanları yazılmıştır.

Devrimci tutsakların ölüm pahasına direnmeleri ve halkı derinden etkilemeleri oligarşinin sürekli ve yeni baskı ve "ıslah" yöntemlerine başvurmasını beraberinde getirmiştir. Bu politikanın özü kendi iradesini kabul ettirmek üzerinde oturdu. Psikolojik, ideolojik, fiziki saldırılarla hapishanelerde de kendi iradesini devrimci güçlere kabul ettirmeye, bu savaşı kazanmaya çalıştı.

Ölüm Orucu, Devrimci Sol tutsaklarının siyasi kimliklerini dosta düşmana kabul ettirdikleri bir eylemdi. Siyasi tutsaklık hakkı fiilen elde edildi ve bir bilinç yaratıldı. Ölüm Orucu, Devrimci Sol tutsak tipini ete kemiğe büründürdü. Devrimci Sol tutsağı direnen, teslim olmayan tutsaktı. Devrimci Sol tutsaklığı özgür bir tutsaklıktı.

Devrimci Sol tutsağı küçük, büyük düşmanın bütün saldırılarına karşı koyan, düşmanın oyunlarını bozan, tutsaklıkta yeni değer ve geleneklerin yaratıcısı oldu. Bu değer ve gelenekler Devrimci Sol tutsağının yenilmezliğinin kaynağı oldu. Bunlardan biri direnişi tek tek tutsakların direnişi olmaktan çıkarıp direnişi bir yaşam biçimi haline dönüştürmesi ve dalga dalga bu anlayışı diğer hapishanelere yaymasıdır. Devrimci demokrasiyi, katılımcılığı temel alan devrimci eğitimle düşmanın politikalarını etkisizleştiren, hapishaneleri devrimin okulları haline dönüştüren, merkezi örgüt yapısını burada da sürdüren bir yaşam yaratmıştır. Aksi durumda hapishanelerde teslim olmayan ideolojik-politik çizgiyi korumak mümkün de değildi.

Düşmanın özellikle ideolojik ve kültürel saldırıları küçümsenemeyecek öneme sahiptir. Ve fiziki saldırılarıyla bir bütündür. O yüzden tek başına fiziki saldırıları püskürtmek yetmez. Kaldı ki bu tavır alış ideolojik, kültürel boyutuyla beslenmezse, direnmek de gittikçe anlamsızlaşır, kendini besleyecek kanal bulamadıkça adım adım teslimiyete götürür. Bu bakış açısıyla Devrimci Sol her gün operasyonlara karşı direnirken bile eğitim faaliyetini sürdürmeyi, direniş kararlarını ortaklaştırmayı ihmal etmedi, kolektif üretimi, yaşamı ve direnişi hayata geçirmeyi başardı.

Ölüm Orucu'nun somut kazanımları 1985 sonlarında elde edildikten sonra eğitim, ideolojik-politik birliği derinleştirme çalışmaları daha da yoğunlaştı.

Elbette ne düşmanın saldırıları, ne de direnişler son buldu. Düşman da devrimciler gibi geçmişinden dersler çıkarmıştı. Yeni saldırılarını bu dersler üzerine inşa etti.

Kimi zaman tutsakları rehavete düşürüp devrimci yaşamdan uzaklaştırıp zihinleri köleleştirerek, kimi zaman katliam ve işkenceyle devrimci tutsakları yıldırarak, hapishaneleri kendi düzenine hizmet eden yerler yapmaya çalıştı.

Başarılı olabildi mi?

Şüphesiz kimi anlayışlar için genel, kimi anlayışlar için ise kısmi başarılar elde etti. Asıl olarak hapishanede direniş hattında olup düzene dönenler, hapishanelerin değirmen taşı işlevinin açık göstergesi oldu. Ama ülkemiz hapishaneler tarihine damgasını vuran, yaratılan değer ve gelenekler, bu geleneklerin somutlaştırdığı özgür tutsak oldu. Tek başına kaldığı koşullarda dahi bu misyonu koruyabilen, tek başına zaferlerin yaratıcısı olan bir tutsaklığı ifade etti her dönem.

Devrimci Sol'un partileşmesiyle birlikte tutsaklık koşullarındaki mücadele de bir nitelik dönüşümüne girdi. Dışarıda büyüyen savaş, Gazi ayaklanmasıyla başlayan yeni süreç içinde özgür tutsak da dışarıdaki mücadeleye denk bir döneme girdi. Bu dönemi karakterize eden Buca ve Ümraniye direnişleri oldu. Sadece ölen değil, öldüren, saldıran, düşmanın katliam politikalarını hapishanelerdeki mücadeyi sokağa taşıyarak düşmanı vuran bir silaha dönüştüren tutsaklığın adı oldu. 1993'te Devrimci Sol tutsaklarının bulundukları tüm hapisha-

melerdeki ortak tavır alışının ilk örneği bir gelenek haline getirildi. Düşman artık yaptığı saldırılarda tüm devrimci tutsakların ve hapishanelerin tavırlarını gözönünde bulundurmak durumunda kaldı. Buca katliamı sonrası 43 günlük SAĞ Genel Direnişi, 4 Ocak Ümraniye katliamı sonrası barikat direnişleri ve rehin alma eylemleri düşmana ciddi mesaj taşıyan ve özgür tutsaklığı halka kavratın bir işlev gördü.

Hapishanelerdeki mücadele dışarı ile bütünleşti. Dışarıdan içeriye, içeriden dışarıya ideolojik-politik bir akış ve üretkenlik yaratıldı.

Düşman için çok daha somut ve asli hedeflerden biriydi artık hapishaneler. Adeta hapishanelere ve devrimci tutsaklara yönelik onlarca kampanya açıldı. Tutsakları birbirinden tecrit etmek, hücrelere koymak, bireycileştirmek ve teslim almanın gerekliliği halka propaganda edildi, itirafçılaştırma politikası gündemden düşürülmedi.

Çok açıldı; hapishanelerdeki mücadele teslim alınmadan halk da teslim alınamazdı.

1996 Mart'ında bir savaş hükümeti olarak işbaşına gelen ANAYOL Hükümeti'nin, kontrgerilla şefi Mehmet Ağar'ı Adalet Bakanı yapması hapishaneler açısından yaşanacak sürecin ipuçlarını veriyordu.

Mehmet Ağar, hapishanelere yönelik saldırı planını medyayı da ciddi boyutta devreye sokarak uygulamaya başladı. Kamuoyunu yanıltmaya çalışarak hak gasplarına yöneldi. Yukarıdan aşağıya kadrolaşmasını tamamlama çalıştı.

1 Mayıs 1996 ise halkın devrimden yana olduğunun somut göstergesi olarak devrim korkularını büyüttü. Halk, "vatan haini", "üç-beş terörist" diye lanse ettikleri devrimcilerin ardından yürüyordu artık. Devrim üzerlerine geliyordu,

1 Mayıs'ta yaratmaya çalıştıkları provokasyon ve üç demokrat insanı katletmeleri çok daha boyutlu bir saldırı yapacaklarını gösterdi.

Hapishaneler ise 1 Mayıs'ın coşkusunu yaşıyordu. Bir yandan günlük yaşam faaliyetleri, eğitim faaliyetleri, üretimleri devam ediyor, bir yandan dışarıdaki mücadeleyi ve düşmanın politikalarını tartışıyor ve yeni süreci göğüsleyecek ruh ve motivasyonla görevlerine sarılıyorlardı.

Hapishanenin önünü kalabalık görmüştü. Haftanın dört günü rastlardı kalabalığa. Değişik değişik yüzler, giyimler ama ifadeler aynı. Acılı, kaygılı, kederli. Yalnız o ifadeye rağmen televizyonlarda sürekli söylenen pompalanan "utançVgörme-miştı şimdiye kadar. Onlar yaptıklarından "utanç" duyulacak insanlar mıydı ki? Tanımıyordu belki ama yine de bir sıcaklık belirdi içinde.

Dükkanın kapısını açıp içeriye girerken herşeye rağmen gönlünün onlardan yana olduğunu düşünüyordu.

3. BÖLÜM

- Merhaba.
- Nasılsın?
- Çok heyecanlıyım. Bizimkiler geldi. Ailem. Daha doğrusu kabilem. Hepsi 1 Mayıs'a katılmış. Merak ediyorum, ne yapmışlar?

1 Mayıs'tan sonra yapılan ilk görüş. Herkeste bir heyecan ve coşku. En çok merak edilen ise ailelerin 1 Mayıs'a katılıp katılmadıkları. Çoğu katılmış. Öyle ki anlata anlata bitiremiyorlar. Bir söylediklerini üç-dört kez tekrarlıyorlar.

Tabii günün en yorucu işini yapanlar, tüm arkadaşlarının aileleriyle görüşebilmeleri için kabin ayarlayan tutsaklar. Kimse kabinden çıkmak istemiyor. Ailelerin yaşadığı coşkuyu bir-iki dakika dahi olsa fazladan solumak istiyorlar. Bu durumda kabinleri boşaltmak tam bir eziyet. 300 tutsak ve 36 kabin. İşin içinden çıkmak mümkün değil.

Nihayet G. kabine girdi. Gerçekten de bir kabile gibi. Anne, baba, kardeşler, akrabalar... Hemen söze girdi G.

"Hepinizin 1 Mayıs'a katıldığını duydum" der demez hepsi bir ağızdan konuşmaya başladılar. Onların coşkusu G.'yi de sardı. Ama anlamak ne mümkün.

- Bir dakika, önce yaşlılar anlatsın.
- Ben bugüne kadar böyle bir kalabalık görmedim. Cephe'nin korteji çok görkemliydi. Ümidimi kaybetmiştim, devrim olmaz diyordum. Ama şimdi inanıyorum kızım. Bu işi siz yap-

caksınız.

Annesi hemen araya girdi.

- G.'im, Cephe'nin askerleri en önde yürüyordu.

- "Ah bir de silahları olsa" dedi baba.

Daha fazla sabredemeyen akrabalar coşkularını, mutluluklarını heyecanlı heyecanlı anlatmaya başladılar.

- O kadar muhteşemdi ki, kaldırımında duranlar hep bizim korteji alkışladılar.

1 Mayıs onları öyle etkilemişti ki... Katılsın diye o kadar dil döktüğü, zorladığı babası kimseyi konuşturmuyor şimdi.

- İnşallah gelecek 1 Mayıs'a da gitmek nasip olur.

Küçüklerse "söz büyüğündür" diye beklemekten vazgeçip araya sıkıştırıyorlardı coşkularını.

- Abla bizim tüm aşiret vardı. Gelecek 1 Mayıs'ta bizim kö yün pankartını açacağız. Kabinlerin 36'sı da gün boyu benzer konuşmalara tanık oldu. Ailesini gönderen her tutsak heyecan dan kızarmış, gülümseyen bir ifadeyle terk ediyordu görüş yerini.

4. BÖLÜM

Kabinlere açılan parmaklıkların önünde birkaç yoldaşıyla birlikte sohbete dalmıştı sağlıkçı. Her zamanki gibi koltuğunun altında ajandası, sırtında yeşil kaşe yelek. Bu sırada kapı altına çıkan iç kapının kilidi açıldı. Sabah hastaneye giden tutsaklar şebekeye giriyorlardı. Onları görünce sohbete ara verip yanlarına gitti.

M. burnundan soluyarak girdi kapıdan. Sinirlendiği her halinden belliydi.

- Bir yıl önce tedavi olmak için geldim. Bu gidişle sakat kalacağım.

M. 15 yıla hüküm giymiş bir tutsak. Yaklaşık bir yıl önce Sağmalcılar'a sevk edildi. "Yargılama" süresi içinde bir takım rahatsızlıkları olmuş ama gerek idarece, gerek askerin, gerekse de doktorların çıkardığı sorunlardan dolayı tedavi olamamıştı. Hüküm aldıktan sonra başka bir hapishaneye sevk oldu. Aynı sorunlar devam etti. Ama aynı olmayan M.'nin hastalığının boyutuydu. Rahatsızlığı onu günlük yaşamdan koparacak dereceye ulaştı. Öyle ki ağrılarından uyuyamaz hale geldi. Neyse ki mesleki onurunu yitirmemiş bir doktor Sağmalcılar'a şevkini istedi. Ne yazık ki, hangi hapishane olursa olsun birşey değişmiyor, tedavisi binbir türlü yöntemle engelleniyordu. Haftada en az üç-dört kez şevki çıkmasına rağmen henüz tedavi olmayı başaramamıştı. Bugün de benzer bir gün geçirdi.

Sorun çıkartacakları daha hapishaneden çıkmadan belliydi.

Asker kelepçeyi çok sıkınca ilk tartışma başladı.

- Bileğimi acıtıyor, sıkma.
- Nasıl takacağımızı sana mı soracağız?
- Ne biçim konuşuyorsun. Gevşet kelepçeyi.
- Gevşetmem.

M. sinirlendi. Askerle sorunu çözemeyeceğini anlayınca,

- Çağır komutanını, dedi.

Komutan, henüz kapı altında oldukları için sorun çıkartmaktan çekindi. Biliyor ki, en ufak bir yanlışlıkta 900 tutsak oraya yığılacak ve yaptığına pişman edecekler onu.

- Biraz gevşetin, dedi komutan.

C Blok'un açıldığı iç avluda ilerlediler. Demir kapıyı geçtikten sonra ringe bindiler. Bu defa asker ringin içinde tutsakların bulunduğu bölüme girmeye çalıştı.

- Hayır giremezsiniz. Bunu biliyorsunuz. Niye zorluyorsunuz? dedi.

Bir tartışma daha. M. sorunu konuşarak halletmeye çabaladı. Ama nafile. Asker en olmadık küfürler savuruyordu ağzından.

- Kes sesini. Sen benim muhatabım değilsin. Komutanını çağır, dedi M.

Tartışmalar, çağrışmalar arasında komutan da gelmişti.

- Ne oluyor?
- Komutanım bizi içeriye almıyorlar.
- Kim almıyor?
- Biz, diyerek müdahale etti M.

Kapı altında sesini çıkaramayan komutan askerlerinden geri kalmayarak bağırmaya, küfretmeye başladı.

- Terbiyesizlik etme. Yanımıza asker almayacağız.
- Ben askeri arabanın arkasına mı bağlayayım?
- Gerek yok, kendi bölmelerinde otursunlar.
- İn aşağı! Ben sizi götürmek zorunda değilim.
- Hayır, inmeyeceğim. Beni hastaneye götüreceksin.

M.'nin bu tavırları onları daha da hırçınlaştırdı. Askerlerin küfürleri birbirine karışıyordu.

- Allanın belası devlet. Bıraksınlar da kurşunlayayım şunları.
- Bunların hepsini tarayacağız.

Komutan başa çıkamayacağını anlayınca askerleri çekti.

Ama hazımsızdılar. Yol boyunca faşist marşlar, küfürlerle tutsakları tahrik etmek istediler.

Nihayet hastaneye varmışlardı. Poliklinik kalabalık. M.'yi kelepçeli görenler meraklı gözlerle baktılar. M. uzun süredir hapishanedeydi. İnsanları görmek, bu hareketliliğin içine girmek hoşuna gidiyordu. Tüm sorunlar bir yana, hastaneye gitmenin en güzel tarafı insanları görmek onun için.

Kalabalığa gülümserken kendisini işaret eden bir çocuğu farketti.

- Anne, ablanın elindeki ne?
- Sus kızım duymasınlar.

Askerler halkın ilgisinden rahatsız olunca M.'yi başka bir yere almaya çalıştılar.

Bu arada doktorun odasına girmiş olan komutan M.'ye seslendi.

-Gel.

M. yaklaştı. Kelepçenin açılması için kollarını uzattı.

- Kelepçeyi açmayacak mısınız?
- Anahtar yok.
- Ne demek anahtar yok.
- Yok işte.
- Ben bu şekilde doktorun yanına girmem.
- Gireceksin.
- Girmeyeceğim.

Komutan, kelepçeyle tedavi olmayacağını bildiğinden ve M.'yi aşağılamak istediğinden zorluk çıkarmak için elinden geleni yapmaya devam etti. Bağırışmalar, küfürler. Komutan üzerine doğru yürüyünce o da öne doğru atıldı. Olayı merak edenler çoktan etrafı sarmışlardı bile. Elinde telsizi kafasına indirmek için kaldırdı.

- Elimi kana bulama fahişe.
- Hadi vursana. Erkeksen vur. Şerefsiz korkak.

Askerler M.'yi kolundan tutarak çekiştirdiler.

Kalabalığa teşhir olunca olayı büyütmek için olmayan anahtar bulundu. M., sağlıkçı yoldaşına anlatırken olayı yeniden yaşıyormuşcasına öfkeleniyordu.

- Doktor müdahale etmedi mi, dedi sağlıkçı.
- Etti. Etmez olur mu? Ama ne müdahale. Askerden daha

asker. Belli ki korku her yanını sarmış. Benimle başa çıkamayınca üstünkörü bir-iki kontrol yapıp "Birşeyin yok" dedi.

- Sen ne dedin?

Bu soru ona eski bir olayı hatırlatmıştı.

- Ha, ha. Ben N.'nin yaptığı gibi "psikopat yemininizi unutmayın" demedim tabii ki.

Sağlıkçı anlatılanlara sinirlenmişken bu olayı hatırlayınca gülmeye başladı.

- Hatırlıyorum. "Hipokrat yeminini hatırlat" demiştik. O da sinirden dili sürçtüğü için psikopat yemini demişti değil mi?

" - Neyse doktor da böyle tavır alınca "Mesleğinize ihanet ediyorsunuz, korkudan yemininizi unuttunuz galiba" deyip çıktım.

5. BÖLÜM

C. ziyarete ara verip yemek için koğuşa geri döndü. Yemek masaları daha kurulmamıştı. Baktı bir grup masanın başında koyu bir sohbe dalmışlar.

"Kesin 1 Mayıs'ı tekrar birbirlerine anlatıyorlardır" diye düşündü. Ama 1 Mayıs sohbetleri bitmiş, ailelerin gözaltılarından bahsediyorlardı.

- Vay be şerefsizler! İnsan ancak bu kadar alçalabilir.

- Ne olmuş diye sordu C.

- Ne olacak yetmiş yaşındaki teyzemizi gözaltına alıp bir de çırılçıplak soymuşlar.

- Şunu bir de bana anlatın.

D. bir kez daha ailesiyle yaptığı görüşmeyi anlatmaya başladı.

- Hararetli hararetli 1 Mayıs'ı anlatıyorlardı ki, geçen hafta yine gözaltına alındıklarını söylediler. Yirmi kişiye yakın minibüstelermiş. Arabayı durdurup şubenin önüne çekmişler.

- Bir bir de yetmiyor artık, minibüs minibüs...

- Tam da öyle!

Bizimkilerin gördükleri sadece iki minibüs, gerisini sen düşün. Neyse. Niye götürüldüklerini sormuşlar. "Kimlik kontrolü" demişler tabii ki.

- Bizimkiler de aynı şeyi söylemişler. Siz bizi her hafta alıyorsunuz. Siz bizi, biz de sizi tanıyoruz artık. Aranıp aranmadığımızı bilmiyor musunuz? Aranan insanın hapisshanede ne işi var?" demişler.

- Sonra?

- Sonrası mı var? Bu sefer dalga geçmeye başlamışlar. "Biz insan değil miyiz, birkaç saat misafirimiz olun dedik" diye. Tahmin ediyorum. Hapishaneye gitmeyin, yiyecek, para götürmeyin yine gözaltına alırsınız... tehditleri değil mi?

- Evet, ama yetmiş yaşındaki teyzeyi çırılçıplak soymaları çok zorlarına gitmiş. "Aranıyorsunuz" için bahanesi. Yıpratma ya, korkutmaya çalışıyorlar. Tartaklamışlar zaten. Gençleri gözlerinin önünde dövmüşler, kardeşime "Çok istiyorsan seni de içeri gönderelim. Rahat görüşürsün. " demişler. Bu kadar da değil. "Çılgılık sesleri geliyordu" dediler. Herhalde işkence odasının yanına koymuşlar.

- Vay şerefsizler.

- Babam, "Bıktık oğlum, hastayız. Bu yaşta hapishane kapılarında itilip-kakılmak zorumuza gidiyor. Bir yanda sizlerin durumu, bir yanda yoksulluk, diğer yanda bu vicdansız köpekler. Ama ne yapayım. Sizleri sahipleneceğim. Hem insanlık, hem de babalık görevim" dedi.

- Ne sonuçsuz çaba. Evladından vazgeçer mi ailelerimiz?

- Sahiplenmesi beni de sevindiriyor. Ah... Alacak ne çok he sabımız var. Yaşlı insanlara böyle eziyet etmiyorlar mı... C.'nin yüreği sızladı. "Bunun için savaşıyoruz, Mutlaka karşılığını bu lacaksınız" dedi içinden.

Uzunca bir süredir her ziyaret günü Sağmalcılar Cezaevi'nin önü siyasi ve resmi polis karakolu durumuna dönüşmüştü. Önce bir minibüsle geldiler. İçlerinden birkaçını gözaltına aldılar. Bu bir süre böyle sürdü. Aileler hapishaneye gelmeye, evlatlarını sahiplenmeye devam ediyorlardı.

Çevik otobüsleriyle yığılıyorlardı artık.

Olmadı... Yolları kestiler. Minibüslerden toplamaya başladılar insanları. Hatta minibüslerin yollarını değiştirdiler.

Tutsak yakınlarını bulmak için caddeden bir kilometre uzaklıkta kimlik kontrolleri yapmaya başladılar. Ağlayan çocuklar, dövülen babalar, hakarete uğrayan yetmişlik analar, çırılçıplak soyularak aranan insanlar artık Vatan Caddesi'ndeki Terörle Mücadele Şubesi'nin değişmez tablosu olmuştu. Her geçen gün ipler iyice gerilmeye devam ediyordu.

6. BÖLÜM

Görüş yerinde öğleden sonra da 1 Mayıs havası esti. B. ve M. bir kabinde TİYAD'lı analardan biriyle sohbete dalmışlardı ki, temsilci tutsak kapıyı açıp içeriye girdi.

B. ve M. temsilci tutsağın kabine girdiğini görünce tutsaklar için çok büyük manevi değer taşıyan, yıllarca tutsak aileleri mücadelesine önderlik yapan, emeği geçen anaya "merhaba" diyecek sanmışlardı ama ziyaretçiye dönen temsilci;

- 6 Mayıs'ta yeni bir genelge yayınlanmış, haberiniz var mı, dedi.

Ana şaşkın. "Bugün 1 Mayıs'tan başka birşey konuşmayacağım, çocuklara görkemi anlatacağım" diye kafasına koymuştu. İlk önce anlamadı söylenenleri.

- Kusura bakma oğlum, anlayamadım, dedi.

- Adalet Bakanlığı yeni bir genelge yayınlamış, bundan böyle Bayrampaşa, Ümraniye ve Buca'ya tutsak götürmeyeceklermiş.

- Yok, haberimiz olmadı oğlum. Biz de yeni tutuklananlar nerede diye merak edip, anlam verememiştik. Avukatlara sorduk ama onlar da henüz bilgi alamamışlardı, diye cevap verdi ana.

- Biz de anlayamadık. Mesele Mehmet Ağar imzalı 6 Mayıs Genelgesi'ymiş.

7. BÖLÜM

"Yemekhaneye iner misiniz arkadaşlar" anonsuyla yatakhane hareketlendi. Uyuyanlar uyandırıldı, kitap okuyanlar ayraçlarını kitaplarının arasına koyup rafa bıraktı. Ayakkabılar giyildi, aşağıya inildi. İnsanlar tek tek parmaklı kapıdan geçerek yemekhaneye girdiler. Sol tarafta yemeklerin hazırlandığı servis masası ve erzakların bulunduğu bölüm, onun yanında duvara ve pencereye paralel üçer tane uzun masa, masanın iki tarafında tahta oturma sıraları. Herkes birbirinin yüzünü görebilecek şekilde sıralara yerleşti. Tam karşı duvarda Parti Cephe bayrağı, iki yanında önderleri Dursun Karataş ve Mahir Ca-yan'ın posterleri. Duvarların sol tarafında gömme kütüphane. Herkesi bir merak sarmıştı. Bütün koğuş biraraya gelince mutlaka önemli bir duyuru yapılırdı. "Acaba ne oldu?", "Niçin toplandık biliyor musun?" "Senin haberin var mı?"... Herkes birbirine soruyordu merakla. Tüm koğuş yemekhaneye inince sorumlu yoldaşları da içeriye girdi. Bir sandalye alıp herkese dönük olacağı bir biçimde karşı duvarın önüne yerleşti.

- Yeni bir genelge yayınlanmış arkadaşlar. Ayrıntılarını bilmiyoruz. Ama buraya, Buca ve Ümraniye'ye tutsak almayacak-larmış. Tutuklananlar Eskişehir tabutlukları başta olmak üzere Kütahya, Kastamonu, İnebolu, Sinop, Sakarya, Kırklareli hapishanelerine konulacakmış. Kısaca, tecrit, sürgün genelgesi. İtirafçılaştırmayı temel almış. Yani görünen o ki, yeni bir direniş sürecine gireceğiz.

Duyuru uzun sürmedi. Masalarda hararetli sohbetler başlamıştı bile. Herkes çıkan yeni genelgenin ardından nasıl bir tavır alınacağı üzerine konuşuyor, tahminler yürütülüyordu. Bu arada çay dağıtılmaya başlandı.

T., H.'ye "gel çaylarımızı havalandırmada içelim" dedi.

- Sen çık ben birazdan gelirim.

T. çayını alıp havalandırmaya çıktı. İkiyüz metrekairelik havalandırmanın dört bir yanı duvarla çevrili gökyüzüne baktı. Havalandırmaya bakan kulede nöbet tutan askerle göz göze geldi. "Kaç yıldır kare şeklinde görüyorum gökyüzünü" diye düşündü. Tam dört yıldır hapisshanedeydi. Ne kadar çok şeye tanık olmuştu bu havalandırma. Direnişler, eylemler, anmalar, kutlamalar, hatta uğurlamalar. Mecit geldi aklına... 16. koğuşun değişmez elemanıydı o. Bundan birkaç ay önce bu havalandırmada kucaklaşıp ayrılmışlardı. 43 gün süren Süresiz Açlık Grevi Direnişi'nde en enerjik olanlardan biriydi. Zaferden sonra Me-cit'le birlikte 48 kişiyi uğurlamışlardı Ümraniye'ye.

- Yoldaşlar bize güvenin. Ümraniye'yi fethetmeye gidiyoruz.

Tutmuşlardı sözlerini. Ümraniye'ye sevk olduktan 20 gün sonra yapılan saldırıya isyanla karşılık vermişlerdi. Kurtuluş Gazetesi'nde isyanı anlatan yazıyı okuduklarında "Kim kimdir acaba" diye tahminleri olmuştu. Tazyikli su sıkılırken, sırtını barikata dayayıp sigarasını yakmaya çalışan biri olduğunu öğrenince "tamam" demişlerdi, "Bu Mecit". Ancak Mecit savaş ortasında sigarayı unutmaz. Gerçekten de Mecit'ti o. 13 Aralık'ta yaşanan isyanda kahramanca direnmiş, savaşmış, saldırmışlardı. Püskürtmüşlerdi düşmanı. Anlaşma sağlanmıştı.

Ne kadar şerefsiz bir düşman vardı karşılarında. Verdiği sözleri çoktan unutmuş, aradan 20 gün bile geçmemişti. Tarih 4 Ocak'ı gösteriyordu. Çalışmadaydılar. Bir sesle fırlamışlardı TV'nin önüne.

- Arkadaşlar altyazı Ümraniye'de isyan olduğunu, ölü sayı sayının bilinmediğini geçti, demişti yoldaşları.

Hemen tüm kanallar, radyolar taranmıştı. Özellikle bir yoldaşlarının yaşayıp yaşamadığına ilişkin şaibeli haberler dolanıyordu ortalıkta. Aslında tutsakları hedef gösterip yeni katliamların zeminini hazırlamak istiyorlardı. Şaibeli haberler arasında kesin olan birşey vardı ki, o da Buca'da olduğu gibi şehitler ve-

rildiğiydi. "İsimler doğru muydu?" "Kimlerdi?"... Yoldaşını kaybetmenin acısı sarmıştı yüreklerini, öfkeyle dolmuşlardı. Özgür tutsak kimliği can bedeli korunmuştu, ete kemiğe bürünmüştü.

Aynı ruhla katledilen yoldaşlarının hesabını sormak için barikatlar kurulmuş, 1. Müdür ve gardiyanlar rehin alınmıştı. Ellerindeki herşeyi en önemlisi de bedenlerini silah yaparak düşmanı beklemişlerdi.

O sırada H. de geldi.

- Ne o, dalmışsın?

- Barikat direnişimizi hatırladım da.

- Zamanı iyi ayarlamışım demek. Biliyorsun barikat direniş benim için özel bir anlam taşıyor.

- Sahi sen barikatların ortasında adımını attın buraya.

- Haklısın. 4 Ocak saldırısı biz şubedeyken olmuştu. Tutuk landığım sırada barikatlar kurulmuştu bile. Biz de ne davetsiz misafirdik ama. İçeri adımımı atar atmaz "Gerçekten burası savaşın bir cephesiymiş" demiştim. Her yerde silahlanmış yol daşlar. Koridor boyu yürürken sanki dışarıdaymış gibi duvarlardaki sloganları okumak, adım başı boynuna Parti-Cephe flaması takmış insanlarımızı görmek beni çok etkilemişti. Hep si coşku dolu ama bir o kadar öfkeli ve savaşma isteğiyle dolu gözlerle bakıyorlardı.

- Dört gün sürmüştü ama barikatı da bir okula dönüştür müştük. Süreci tartışıyoruz, genç yoldaşlara şehitlerimizi anlatıyoruz, özgür tutsaklığı, düşmanın politikalarını, hiç bitmeyecek saldırıları karşısında yapacaklarımızı... Ne çok şey öğren miştik gerçekten.

Çok geçmemişti aradan. Eylül'den bu yana üç saldırı, bir Süresiz'Açlık Grevi bir de barikat direniş yaşadılar. Sekiz ay içinde olmuştu hepsi. İşte barikattan dört ay sonra yeni bir tane... 6 Mayıs Genelgesi.

8. BÖLÜM

Elinde meyve poşetiyle yaşlı bir kadın hapishane önüne yaklaştı. Yaşlı bedeni elindeki ağırlığa, bu yola isyan ediyordu. "Ah şu romatizma da olmasa" diye iç geçirdi. Tanıdık bir yüz gördüğünü farkedince ağırlarını unutup, yaklaştı.

- Merhaba Neriman hanım. Sen de benim gibi erkencisin.
- Sorma. Saatim ileri gitmiş. Bir geldim ki kimsecikler yok.

Tabii polislerden başka.

Onlar sohbet ederken hapishane önü de giderek kalabalık-laşıyordu. Yakınını görmek isteyen yaşlı-genç, kadın-erkek pek çok insan sabah erkenden kalkar, bir an önce görüşebilme sabırsızlığıyla yollara dökülürdü.

Yıllardır her hafta hapishane kapılarının önünde karşılasa karşılasa tanışmışlardı birbirlerini. Aynı acıyı paylaşmak onları biraraya getirmişti. Öyle ki, sadece çocuklarının sorunlarını değil, yaşamlarının bütün ayrıntılarını da paylaşır hale geldiler. Neredeyse aynı dertler için ağlıyor, aynı mutluluklar için gülüyorlardı. Kimileri sadece ziyaretçi kuyruğunda değil, tutsak aileleri mücadelesinde de beraberdiler. Kaç kez evlatlarının yaptığı direnişlerde onlara güç vermek için bu kapı önünde açıklamalar yapmışlardı. Kaç kez burada saçlarından sürüklenip gözaltına alınmışlardı.

Kıpır kıpır olmaya başlamıştı kuyruk. Merhabalaşmalar, kucaklaşmalar, görüşürüz diyenler... Bu mekan onların hayatının önemli bir parçasıydı. En değerlileri bu demir kapıların, yüksek

duvarların ardına hapsedilmişti. Bazıları nedenini anlayamasa da hepsi çok iyi biliyorlardı ki, o duvarların ardındakiler onurlu, namuslu insanlardı. Kendi evlatları, eşleri, kardeşleri, sevdikleriydi.

Ziyaret saati başlamış, insanlar gruplar halinde içeriye gidiyorlardı. Yılların saçlarını ağarttığı yaşlı bir adam kaygılı gözlerle yanındakine baktı.

- Duydun mu? Çocuklar yine açlık grevine başlıyormuş. Yüreğine bir sızlama düşen emekli Cavit bey, ellerini cebin den çıkarırken, yüzündeki gülümseme bir anda donmuştu.

- Deme Hüseyin bey. Bu nasıl olur? Daha açlık grevini bitireli şunun şurasında ne oldu ki...

Biraz duralayıp nefes aldı, yüzündeki kaygı bulutları dağılır gibi oldu.

- Yok be efendim. Bu işte bir yanlışlık var. Yine birinin uy durmasıdır.

- Keşke, keşke, dedi yaşlı Hüseyin bey. Yine öksürük nöbeti gelmişti. Cebinden mendilini çıkarıp ağzına götürdü. Öksürüğü biraz kesilir gibi olunca bir nefes aldı.

- Keşke, diye tekrarladı. Dediğin gibi olsa. Ama bizim oğlının son günlerdeki durumu hiç hoşuma gitmiyordu. Her görüşte boyuna "Aman babam, size çok iş düşüyor, yarın bir gün ne olacağı belli değil. Bizim sesimizi, burada yaşanan vahşeti dışarıya siz taşıyacaksınız. Bizim elimiz kolumuz bağlı. Bir an önce biraraya gelip, daha sıkı kenetlenmeniz lazım, yarın ne olacağı belli değil" gibi şeyler konuşuyordu.

- Bilemiyorum, belki dedikleri gibidir geçenlerde de bizim kız, "Artık yeni tutuklanan arkadaşları Sağmalcılar'a getirmeyeceklermiş, nerede olduklarından da haberimiz yok. Her an yeni birşey gelişebilir" gibi şeyler söylemişti, dedi.

- Allah belalarını versin, dedi yaşlı adam. Ne ister bu devlet çocuklardan. Dışarıdayken gözüme uyku girmezdi ya işkence de ölecek, ya bir yerde vuracaklar diye. Şimdi de ya açlık grevinden, ya asker dipçiğinden ölüp gidecekler.

- Ne ister bu devlet bu çocuklardan, diye gözlerini yere dikerek tekrarladı sözünü.

Devrimci tutsaklar her zaman devlet için önemliydi. İktidarı istiyor, bunun için canlarını ortaya koyup mücadele ediyorlar-

di. "Sağ ele geçirdikleri" ama boyun eğdiremedikleri devrimciler, hapishaneler gibi özgürlüğün kısıtlandığı bir ortamda yine siyasi kimliklerinden vazgeçmiyor, en çetin şartlarda, tutsaklık koşullarında bile devrimi, sosyalizmi temsil ediyorlardı.

Devrimci tutsaklar bugüne kadarki direnişlerle ve yaşam bi-çimleriyle hapishaneleri itirafçılaştırma, rehabilite etme merkezleri olmaktan çıkarmış, devrimin birer okulu, birer direniş mevzisi haline getirmişlerdi.

Belki dışarıda, sıcak mücadele içindeki bir devrimciyi milyonlarca halk tanımazdı. Ama hapishanelerdeki devrimci tutsaklar böyle mi? Yüzlerini görmemiş bile olsalar onları 12 Eylül hapishanelerinden, Buca ve Ümraniye'de yaratılan kahramanlıklardan tanıyorlardı. "Devrimci tutsaklar ölür ama asla teslim olmaz" imajı ülkemiz hapishanelerinin direnişlerle dolu tarihi içinde halkımızın kafasına kazınmıştı adeta. O yüzden özgür tutsaklar halkın gözünde direnişin ve umudun simgesiy-diler.

Devlet için hapishanelerin önemi de asıl olarak buradan kaynaklanıyordu. Halkın umudu haline gelmiş devrimcileri, zulme başkaldıranları hapishanelere tıkmak, onları ehliileştirmek ve inançlarından vazgeçirmek mümkün olmayınca, katliamlar yapmaktan geri durmamıştı. Ardarda direniş ve zaferlere, ar-darda saldırı ve katliam girişimleriyle karşılık veriyordu. Bına rağmen kaybeden hep devlet oldu.

Henüz dört ay olmuştu barikat eylemiyle haklarını kazanalı. Ümraniye'de şehit düşen dört tutsağın üzerinde yükselmişti zafer. Ama yenilmenin hazımsızlığı vardı düşmanda. Tutsaklar kötü örnek oluyordu. Hele hele Gazi'den bu yana halkın her kesiminin Halk Kurtuluş Savaşı'nın bir parçası haline gelmesi, kimi zaman çöpten, kimi *zaman* namustan, kimi zaman haklarına yönelik saldırıdan zulme başkaldırması gözlerini daha da korkutmuştu. Korkulmayacak gibi de değildi. 1 Mayıs bu korkunun iyice tırmandığı gün oldu.

Yıllardır bu ülkede her türden bedeli ödeyerek halkın mücadelesini gün ve gün yükselten Parti-Cephe'nin kitleselliği ile alana damgasını vurduğu 1 Mayıs 1996. Binlerce insan Kadıköy Meydanı'na akarken ülkenin pek çok kentinde kitlesel mitingler ve gösteriler yapıldı.

"Açtığınız savaş kabulümüzdür" diyerek harekete geçen yüzbinler Parti-Cephe'nin "Birleşelim Savaşalım Kazanalım" şiarına alanlarda can verdiler. 30 bin emekçinin DHKC kortejinde saf tutması hem Parti-Cephe'ye, hem de düşmana çok güçlü bir mesaj taşıyordu. "Ben savaşmak istiyorum, örgütlenmek istiyorum" diyordu binler. Bu haykırış halkın devrim tercihinin ifadesiydi.

Bir savaş hükümeti olarak kurulan ANAYOL hükümeti daha fazla baskı ve terör uygulama, halkın kurtuluş mücadelesini katliamlarla engelleme misyonunu bu kez de 1 Mayıs'ta uygulamak istedi. Bu yanılla oligarşi 1 Mayıs'taki politikasını Gazi ayaklanması ile girilen dönemeçte büyüyen devrimci kitleselliğin önünü tıkama üzerine kurmuştu. 1 Mayıs'la birlikte saldırı dalgasına hız verilecekti. Onun için alanda bir katliam planı hazırlandı.

Ancak bu politika ve provokasyon girişimi daha 1 Mayıs alanında bozuldu. Verilen şehitlere rağmen katliama duyulan öfke ile birlikte ateş altındaki 1 Mayıs, coşkusu ve devrimci sloganlarıyla kitlesel bir gövde gösterisi oldu.

O yüzden ellerini çabuk tutmalı, topyekün saldırıyla üzerlerine gelen devrim karabasanını geri püskürtmeliydiler. Yani şiddeti daha da büyütmeliydiler.

Halkın, devrimcilerin 1 Mayıs'tan zaferle çıkmalarının hemen ardından faşist ANAYOL hükümeti, kurulduğundan bugüne değişik düzeylerde sürdürdüğü katliam politikasını daha da tırmandırmaya başlamıştı..

İlk hedef tabii en zor oldu. Devrimci tutsakları teslim almayı başarırlarsa halkı teslim almak çok da zor olmayacaktı. "İşte" diyeceklerdi, "güvendiğiniz, umut bağladığınız devrimciler. İşte onlar bile teslim oldu, siz daha neyin savaşını veriyorsunuz."

Aylar öncesinden medya aracılığıyla hapishanelere karşı başlatılan psikolojik savaş, çeşitli hak gaspları ve saldırılarla beslenmişti. Kontrgerillanın yönlendirmesinin bir parçası olarak medyanın kamuoyu oluşturma çabasını yeterli gören ANAYOL Hükümeti ve kontrgerilla şefi Mehmet Ağar, 1 Mayıs "he-zeyan"ını da yaşayınca hapishanelere yönelik saldırı planı devreye sokuldu.

Hapishanelerin halkın savaşının sürdürüldüğü mevzilerden, devrimci tutsakların halk için maddi ve manevi bir güç olması gerçeğinden hareketle topyekün saldırının odağına hapishaneler konulmuştu.

Tam da böylesi bir dönemde hapishanelerde irade savaşını kazanmak çok daha önemliydi. Öyle ki, bu savaş halka ya zulme başkaldırı gücünü verecek ya da korkutup sindirecekti. Saldırı zinciri ilk halkadan kırılmazsa ardı ardına yenilerinin gelmesi işten bile olmayacaktı.

Devrimci tutsaklar direnmek ve bu iradeler savaşını kazanmak zorundaydı.

9. BÖLÜM

Genelge 1 Mayıs'tan beş gün sonra 6 Mayıs'ta yayınlandı. Ardından 8 ve 10 Mayıs genelgeleri çıkarıldı.

Kontrgerilla şefi Mehmet Ağar'ın Adalet Bakanlığı'na getirilmesiyle tutsaklara yönelik kapsamlı bir saldırı başlatılacağı tespiti doğrudu. Bu genelgelerle hedeflenen devrimci tutsakları bölüp parçalamak ve böylece teslimiyeti, ardından da itirafçılığı dayatmaktı. Bunun için artık DGM'lerde tutuklananlar İstanbul'da Bayrampaşa Cezaevi'ne, İzmir'de tutuklananlarsa Buca Cezaevi'ne konulmayacak ve çevre hapishanelere 50 ve 150'lik gruplar halinde dağıtılacaktı.

Yayınlanan bu genelgelerle yıllardır "hizmete" sokamadıkları Eskişehir Cezaevi yine uygulamaya konulmuş oluyordu. Eskişehir Cezaevi itirafçılaştırma amacına hizmet eder tarzda hücre tipi olarak hazırlanmıştı.

Tutsaklar 8 Mayıs'ta öğrenmişlerdi genelgelerle başlatılan saldırıyı. Saldırının kapsamını, amacını kavramakta gecikmeyen Parti-Cepheli tutsaklar katil Mehmet Ağar imzalı genelgelere karşı alacakları tavrı hemen belirlediler: SÜRESİZ AÇLIK GREVİ...

Yine bedenler açlığa yatırılacaktı.

"Bakalım ne olacak" diye beklenecek zaman yoktu. HızJa harekete geçmek gerekiyordu.

6 Mayıs Genelgesi bir kağıt parçası olmaktan, tutsakların bazı haklarını gasp etmekten öte Türkiye halklarına açılan sa-

vasin daha üst bir boyuta sıçratıldığıının ilanıydı.

Ancak bu kez ilk elden fiili bir saldırı ya da katliam girişimi yoktu. Geçmişten ders almıştı M. Ağar. Buca ve Ümraniye'deki gibi hesaplarının tersine işlemlerini, halkın katliama duyduğu tepkiyle sokağa dökülmesini, sokakların, meydanların yangın yerine çevrilmesini istemiyordu. Buca ve Ümraniye direnişlerinde olduğu gibi devletin gayrı-meşruluğu hemen açığa çıkmamalı, daha baştan kaybetmemeliydi.

Ayrıca Adalet Bakanlığı, Emniyet Müdürlüğü'ne, devrimcilerin çatıştıkları üsler, hapishanelere benzemezdi. Emniyet Müdürlüğü yaptığı günlerdeki gibi katliamlarını "Çatışma çıktı, meşru müdafaa yaptık" diye niteleyerek de kimseyi kandıramazdı. Milyonlar biliyordu ki, devrimci tutsakların bedenlerinden başka silahı yoktu.

Bunun için kontrgerilla karargahında üretilen politikaların birinci sayfasına 6 Mayıs Genelgesi yerleştirildi. Altına Adalet Bakanlığı mührü basıldı. İş tamamı artık.

Ancak sayfayı çevirdiğinde arkada şunlar yazıyordu;

" G İ Z L İ D İ R

6 Mayıs Genelgesi ile hapishanelerdeki teröristler tek tek hücrelere atılarak bağları kesilecek... İtirafçılık dayatılacak... Muhtemelen teröristler direnişe geçecek... Teröristlerin etkisinde kalan toplumun bazı kesimleri direnişi sahiplenecek... İşte bu aşamada teröristler hapishanelerimizde, toplumun direnişi ise sokakta ezilecek ve moral üstünlük ele geçirilerek halkın direnme gücü kırılacaktır. Teröristlerden başlanarak bütün Türkiye halkları teslim alınacaktır. "

Üzerine "Gizlidir" ibaresi düşmüşlerdi. Ama tutsaklar düşmanlarını iyi tanıyorlardı. Bu genelgenin altında yatan gerçek onlar için sır değildi.

Evet, bu saldırı halka yönelik topyekün saldırının başlangıcı ve temel noktalarından biriydi. Mesele tutsakların mahkemelere uzak bölgelere yerleştirilmesi ya da şu veya bu hakkın gasp edilmesi değildi tek başına. Bunlar saldırının hayata geçiriliş biçimi olarak öne çıksa da, asıl önemli olan uygulamayı ortaya çıkaran amaçtı.

Neydi amaç? Saldırının tutsakların direnişiyle karşılık bulacağını ve bu direnişin halk tarafından destekleneceğini bilmi-

yorlar mıydı?

Elbette biliyorlardı. Ki zaten meselenin görülmesi gereken yanı da burasıydı. Topyekün saldırı da zeminini böyle bulacaktı. İçeride tutsakların, dışarıda halkın direnişi bastırılırsa halk hareketinin önüne geçilecek, halk moral çöküntüye ve güvensizliğe uğratılacaktı. 1 Mayıs'ta daha uygulamaya sokulduğu anda bozguna uğratılan bu devlet politikası uzun vadede amacına ulaştırılacaktı.

Diğer yandan hapishanelerin tarihsel süreç içerisinde kazandığı önem ve doğrudan halkın mücadelesini etkileyen bir konumda olması hapishaneleri odak haline getirmişti. Saldırı hapishanelerden başlatıldı. Çünkü önemli bir mevzi geçilirse, diğerlerini yok etmek o kadar da zor olmayacaktı.

Duvarların ardından bu gidişin önünü durdurmak, halka gerçekleri anlatmak DİRENİŞ demekti. Bunun için DHKP-C tutsakları Süresiz Açlık Grevi dediler.

8 ve 10 Mayıs'ta ardarda iki genelgenin daha çıkarılması direnişe geçmenin aciliyetini daha da büyüttü.

Bu kapsamlı saldırı politikasını boşa çıkarmak, onun amacını kavrayabilmekle orantılıydı. Olayı sadece tutsaklara yönelik hak gaspı olarak değerlendirip, aslında devrimle karşı-devrim, halkla oligarşi arasında yürüyen bir irade savaşı olduğunu ve bu savaşın asıl olarak tutsaklar nezdinde yürüyeceğini gözden kaçırmak devrimci örgütlerin düşebileceği önemli zaatlardan biriydi. "Saldırıları boşa çıkartmak" dünden bugüne ancak düşmanı ve yaptıklarını doğru değerlendirip anında harekete geçerek, ona denk hatta onu aşan bir karşılık vermekle mümkün olmuştu.

Sürece müdahale etmekte gecikmemeli, faşizme yeni adımlar atma şansı tanınmamalıydı. Bu saldırı dalgasını başladığı anda boğmak, geri adım atmaya zorlamak, kanıksanmasını engelleyerek tepkiyi açığa çıkarmak da en önemli noktalardan birisiydi...

Bütün bunların karşılığı SAĞ direnişi olabilirdi.

Parti-Cepheli tutsaklar bu karardan hemen sonra 12 Mayıs'ta bu öneriyle Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'na gittiler. Ve tartışmalar başladı.

Yaşı her ne kadar çok eski olmasa da gerçekte uzun süren

bir sürecin üzerine oturuyordu Merkezi Koordinasyon.

Yıllardır çok değişik baskı ve uygulamalarla, keyfi hak gaspları, dayatmalarla, ardı ardına çıkan genelgelerle devletin bir oku hep hapishanelere yönelikti. Devletin katliam saldırıları ise Buca ile başlamış Ümraniye ile ciddi bir noktaya ulaşmıştı. Bu saldırılardan çıkan sonuç; "Ya teslim olursunuz, ya ölürsünüz" mesajıydı. Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu da bu sürecin içinden doğdu.

En basit bir hapishane sorununda bile medyası, polisi, askeri, devletin tüm kurumları, siyasi partileri ellerinde ne varsa tek bir cepheden saldırıyordu. Böyle bir düşmana karşı bir olmak, saldırılara tek yumruk olarak cevap vermek önemliydi. Ki, Buca katliamının ardından yapılan 43 günlük Süresiz Açlık Grevi, Ümraniye'deki katliamın sonucunda yapılan eylemler, barikat direnişleri, tüm hapishanelerdeki devrimci tutsaklar bir olduğunda nasıl daha güçlü olunacağını pratikte ispatlamıştı.

Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu böyle bir pratiğin ve uzun süren tartışmaların üzerinde şekillendi, devrimci tutsakların birliğini ifade eden maddi bir güç oldu.

Mayıs Genelgeleri ile Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu açısından da yeni bir sürecin eşiğine gelinmişti. Ama bu öyle bir eşikti ki, ya takılıp düşülecek ya da eşikten atlanarak teslimiyet ne pahasına olursa olsun alt edilecekti.

Tartışmalar sürüyordu.

Genelgelerin içeriği, eylem biçimleri, taktikler, pek çok şey tartışıldı. Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu dışında kalan tutsak kesimleri de direnişin içinde yer alsın diye konuşuldu.

Hapishane duvarlarının içinde direniş havası esiyor, tutsaklar gözlerini Merkezi Koordinasyonu'na dikmiş bir sonuç bekliyorlardı.

10. BÖLÜM

Parti-Cepheli tutsakların kaldığı koğuşlarda Süresiz Açlık Grevi hazırlıkları günler öncesinden başladı. Son temizlikler yapıldı. Sanki bahar temizliği yapıyormuşcasına bütün eşyalar kaldırıldı. Dibe-bucağa varana kadar süpürüldü, camlar silindi. Nevresimler ve battaniyeler, hatta ne var ne yok yıkandı. Açlık grevinin başlama tarihi belli olmadığından, komüncüler yiyecekleri bir an önce bitirmek için hiçbir zaman olmadıkları kadar bonkör davrandılar.

- Herşey açık büfe, istediğinizi alabilirsiniz yoldaşlar...

Artık her sohbet mutlaka gelip Süresiz Açlık Grevi'ne dayanıyordu. İlk defa direnişi yaşayacak olanların sayısı çok olduğundan meraklanmanın yarattığı apayrı bir heyecan bütün koğuşları sarmıştı. Bu tutsakların bir diğer ortak özelliği de yaşlarının çok küçük olmasıydı. Son operasyonlardan gelen insanlar ağırlıkla gençlerden... 15'inde, 16'sında, 18'inde yüreği ve beyni kocaman insanlar... Açlık grevini kitap, dergi, gazete sayfalarından tanıyan genç tutsaklar merakla birbirlerine "Ne olacak" diye soruyorlardı.

Voltalarda, yemekte, çayda, hatta eğitim çalışmalarında direnişe ne zaman başlanacağını tahminleri yapıyor, sohbetlerde direnişin önemi, neler yaşanacağı ve yapılacak hesaplaşmalar öne çıkan konular oluyordu.

Daha önce 43 günlük Süresiz Açlık Grevi zaferini yaşayanlar yenilere o günleri coşkuyla ama dersler çıkartarak anlatı-

yorlardı. Hapishane tecrübesi olmayanlar, uzun süredir hapishanede olan, direnişleri yaşamış tutsaklara soruyor;

- Açlık vücudu nasıl etkiliyor?
- Kaçınıcı güne kadar ayaktaydınız?

Sorulara verilen cevaplar daha çok "herşey iradeye bağılı" oluyor...

İRÂDE... Yenen ve yenilecek olan irade.

Sohbetlerin en ilginç ise 51 yaşındaki Mehmet Güvel amcanın çevresinde oluşuyordu. 51 yaşındaki Mehmet amca üç yıllık tutsaklık sürecinin neredeyse bir yılını Süresiz Açlık Grevleriyle geçirmişti. Buca'da, Aydın'da peşpeşe yaptıkları Süresiz Açlık Grevlerini sanki olağanüstü bir yemeğin tarifini yapar gibi anlatıyordu. Hiç boş kalmıyor, etrafını sürekli gençler sarıp soru yağmuruna tutuyorlardı.

- Mehmet amca, hiçbir yerine birşey olmadı mı?
- Hiç acıkmadın mı?
- Senden başka yaşlı var mıydı?

Bu konuda deneyimi olan Mehmet amca olsa da tek yaşlı o değil. Yaşları kırkın üzerinde olan onu aşkın tutsak bir köşede oturup, çoluk çocuğu değil ama Süresiz Açlık Grevini tartışıyorlardı.

Koğuşlarda direnişin coşkusu çoktan yaşanmaya başlamışken günler ve saatler süren tartışmaların ardından Merkezi Ko-ordinasyon'da yer alan örgütlerin temsilcileri toplantı yerini terk edip, hızla koğuşlarına yöneldiler.

Beklenen gün gelmişti. Direnişin tarihi beyaz sayfalara yazılmıştı.

11. BÖLÜM

19 Mayıs'ı 20 Mayıs'a bağlayan gece...

Süresiz Açlık Grevi hazırlıklarının son günü. Bugün hiçbir eğitim faaliyeti yok ama herkes birşeylerle meşguldü.

Akşam menuyu içinse tüm koğuşlarda hareketli bir çalışma başlamıştı. Arada yemek üzerine neşeli, esprili olaylar da yaşanıyordu. Son gece benzer bir olay tutsakları kahkahaya boğdu. Akşam sofrası zengindi. Bir tutsak;

- Aaa... Ne kadar zengin bir sofraya. Bir tek kuş tüyü eksik, deyince bütün koğuş kahkahayı basmıştı.

Yaptığı hatanın farkına varamayan tutsak ne olduğunu sormuştu. Kimse gülmekten cevap veremiyordu. Neyse ki, içlerinden biri "kuş tüyü değil, kuş sütü" diyebilmişti.

Herkes bir an önce direnişe başlanacak saatin gelmesini bekliyor, sohbetler koyulaşıyordu. Kimi ilk kez direnişçi olacağı, kimi yeni bir direniş yaşayacağı, kimi iradesini güçlendireceği, bazıları kendini yeni baştan sınavacağı, kimiyse daha fazla kitap okuyabileceği, özellikle de kapış kapış olan kitaplar eline geçeceği için sevinçli.

Sevinçlerini sohbetlerde değil, direniş marşlarıyla dile getirenler de vardı. Havalandırmada karşılıklı atılan voltalara marşı duyanlar bir bir katıldı.

Saat 22.00'de en son yemek yenecekti ama herkes marşı bırakıp sofraya oturmamakta ısrarlıydı. Marş söylemenin güzelliği, direnişin coşkusu yemek sofralarına galip geliyordu.

Nihayet beklenen an gelmişti. Hapishanenin tüm tutsak kit-

leşi havalandırmada yerlerini almıştı bile. Parti-Cepheli tutsaklar C 13-14 havalandırmasında ve kadınların kaldığı C 1-2 havalandırmasında anons için duvar kenarlarına düzgün bir şekilde dizildiler. Henüz iki-üç dakika var. Anonsu yapacak tutsaklar hata yapmamak için metni son kez gözden geçirdiler.

Saat 24.00'ü vurduğunda yüzlerce tutsağın sesi bir olup duvarları titretti. Eylemin gerekçeleri, tutsakların kararlılığı dört bir yana haykırıldı:

"Bizler, Sağmalcılar Cezaevi'ndeki DHKP-C, MLKP, TKP(ML), TİKB, THKP-C/HDÖ, TKP/ML, TKEP/Leninist, Ekim, Direniş Hareketi tutsakları olarak, faşizmin devrimci tutsaklara yönelik saldırı politikalarını boşa çıkartmak, tabutluk genelgesinin iptali, Eskişehir ve diğer tabutlukların kapatılması, tutsak ailelerine yönelik saldırıların durdurulması, tutsakların tedavilerinin ve duruşmalara çıkarılmalarının önündeki engellerin kaldırılması talepleriyle, Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun kararıyla, Süresiz Açlık Grevi'yle Genel Direnişimize başlıyoruz.

DEVİRİMCİ TUTSAKLAR TESLİM ALINAMAZ!...

BUCA VE ÜMRANİYE'NİN HESABINI SORACAĞIZ!...

TUTSAK AİLELERİNE KALKAN ELLERİ KIRACAĞIZ!...

ESKİŞEHİR TABUTLUĞUNU YIKACAĞIZ!...

YAŞASIN GENEL DİRENİŞİMİZ!..."

Eyleme Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'na üye sekiz örgüt katılırken, Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'na üye olmayan HDÖ de direnişe katılıyordu.

Anonsun son sloganıyla birlikte havalandırmanın ortasına önceden hazırlanan kasa, karton yığınağına ateş çakıldı. Bir anda yükselen alevler tilililerle karşılandı. Coşkulu halaylara başlandı.

"Omuzdan tutun beni..."

Bütün tutsakların gözleri ateşin üzerinde... Her biri kendi açısından direnişe farklı farklı misyonlar biçiyor belki. Ama tüm gözler birlikte, zorlu bir kavgaya girmenin, omuz omuza olmanın, sırt sırta vermenin coşkusunu yaşıyordu.

12. BÖLÜM

20 Mayıs sabah içtimaya biraz daha zorlanarak kalktı Parti-Cepheli tutsaklar. Gece eyleme başlama programı sona erip koğuşlara çekilseler de sohbetleri geç saate kadar sürmüştü. Düşmanın politikaları, saldırıları, direniş... Ve sohbetlerin vazgeçilmez konusu şehitler... Ümraniye'de katledilen Mecit, Rıza, Orhan, Gültekin ile başladı. Her direniş sohbetinde olduğu gibi konu dönüp dolaşıp yine '84 Ölüm Orucu'na; Apo, Haydar, Fatih ve Hasan'a geldi... Bir de Parti-Cephe önderine...

Konuşulmayan direniş kalmayınca gecenin geç saatinde gece nöbetçileri dışında herkes yattı.

Uyku tatlı ama ortak bir yaşamın, hele hele devrimci bir yaşamın en genel kurallarına uyma bilinci uykuya galip geldi. Saat 07.00'de içtima tam sayıyla alındı Parti-Cephe koğuşlarında. Bugün spor yok. Süresiz Açlık Grevi boyunca spor yapılmayacak. Bu yüzden içtimayla çay arasındaki bir saatlik zamanda uykusunu alamayanlar yatmaya, serin havada dolaşmak isteyenler havalandırmaya çıktı.

Mehmet amcanın havalandırmaya çıktığını gören İbrahim peşinden koştu.

- Nasılsın Mehmet amca?
- İyiyim İbrahim, sen nasılsın?
- Canavar gibiyim. Herhalde yediklerimi sindirememişim, bir açlık hissetmiyorum.
- Yine de sen dikkat et. İlk günler en zor günlerdir.

Bu arada elini İbrahim'in omuzuna attı.

- Ya İbrahim sen boy atmışsın galiba.

- Bana da öyle geliyor. Annem, "Oğlum hapishanede büyüyorsun" deyip deyip ağlıyor zaten.

-15 yaş, dile kolay. 1.45 geldin, artık 1.80 çıkarsın buradan.

Onlar sohbet ederken C-13 koğuşunda kalan siper yoldaşlarından biri hayranlıkla izliyordu onları.

Aralarında 36 yaş fark vardı. İbrahim, Mehmet amcanın torunu olabilecek yaşta. Ama onlar arasındaki ilişki yoldaşlık ilişkisi. Zaman zaman dede-torun gibi davranışlar da birbirlerine, aynı sevinçleri, aynı zorlukları yaşamak, hele hele aynı Parti'nin insanları olmak aynı noktalarda buluşturuyor onları. Bazen Mehmet amca 15 yaşına iniyor, bazen İbrahim 50 yaşa çıkıyor. Mehmet amcanın yüreği İbrahim'deki gibi genç, İbrahim'in yüreği Mehmet amcanınki gibi olgun.

Onlar aynı kavganın insanları, aynı kavganın ve direnişin moral gücü de oluyorlar, yaş duvarları kavganın içinde yıkılıyordu.

13. BÖLÜM

Direnişin ilk ziyaret günü...

Sabah erkenden dayandı hapishanenin kapısına. İçinde büyük bir huzursuzluk vardı. "Belki yanlışır, yalandır" diyordu kendi kendine. Gerçi bir hafta önce ziyarette evladının konuşmasından hissetmişti birşeyler olacağını. Yine de umudunu kaybetmemeliydi.

Bilmiyor muydu gazetede yazarların yüzde ellisi yalan. Altında örgütlerin imzası vardı. "Yok yok" dedi, "mutlaka yanlışlık vardır."

Kendi gibi yüzünde endişe okunan ana-babalar çoğaldı kapıda. Saatler sanki hiç geçmiyormuş gibi geldi ona. Herkes fısır fısır birşeyler konuşuyordu. Katılmadı sohbetlerine. Yaptığı şey değildi. Olsun, ya çocuklarıyla görüştüklerini, doğru olduğunu söylerlerse. Hayır, hayır, konuşmayacaktı.

Her dakika bir gün gibi geliyordu. Mazgaldan askeri gördü. Kapılar açılıyordu sonunda. Hiç ziyarete girerken kayıt işlemlerine, aramalara bu kadar sinirlenmemişti. Sanki herşey aleyhine işliyordu.

Şimdi hapishanenin bahçesindeydi. İdare binasının arkasından dolandı.

Ziyaret kabinlerine çıkan merdivenleri, yaşlılığına rağmen hızla tırmandı. Yine kayıt işlemleri. Bu kadar da olmazdı. Artık çocuğunu görmeliydi. Dayanacak sabrı kalmamıştı.

Hemen daldı kabine. "Çabuk çağırın" dedi. "Hadi evladım bari sen bekletme."

Onun ismini söylüyorlardı.

- Nerede?

- 46 numarada.

Kabine ilk adımını attığında "hadi yok öyle birşey de" derce-sine baktı çocuğun gözüne. Ama farklı bir parıltı vardı gözlerinde. Farklı birşeyler vardı o bakışlarda. Anladı. Sormasına gerek kalmamıştı.

İçinden birşeyler koptu. "Ah açlık" dedi. "Ne çektiysek senden çektik. Bir gecekondumuz, emekli maaşımız oldu. Sen yine peşimizi bırakmadın. Çok zalimsin, kindarsın, yine çektiriyorsun." Oğlu herşeyi anlattı ona. Babalık duygularını atsa, hak verilmeyecek gibi değildi.

- Oğlum açlık üzerine kurmuşsunuz direnişinizi. Haklısın ama bu başka işte, kabullenemiyor baba yüreği, söz dinlemiyor.

Çıktı kabinden ara vermişlerdi. Oğlunun söylediklerini düşünüyor, anlamaya çalışıyordu. Bu arada kulağı karşı kabine takıldı. Onlar da aynı şeyleri tartışıyorlardı.

- Kızım açlık grevi yapmayın. Barikat kursaydınız. Olmaz mıydı? Ne güzel dört günde kabul ettirmiştiniz isteklerinizi. Da ha altı ay olmadı. 43 gün aç kaldınız. Gücünüzü toplayamadınız bile.

Bu nasıl bir teklifti? İkisinde de ölüm vardı. Niye böyle birşey düşünüyorlardı? Demek onları da açlık ürkütüyordu. Açlık olmasın da ne olursa olsun diye düşünüyorlardı mutlaka.

Baktılar sonuç vermiyor.

- Biz bir gün bile dayanamıyoruz. Arada süt, bisküvi yiyin bari.

- Öyle şey olur mu anne. Adı üzerinde açlık grevi. Bizim hiç yalan söylediğimizi gördün mü? Aç kalacağız dediysek aç kalacağız.

Onları dinlerken yanına oturanı farketmemişti bile. Gözlerinden yaş geldiğini de. Yanına oturan kadın;

- Niye ağlıyorsun abi, diye sordu.

- Ağlıyor muyum?

- Seni görünce altı ay önceki halim geldi aklıma. Söylediklerimi sakın yanlış anlama. Bak ben de anayım. Üstelik 18 yaşımda benimki. Bu çocuklar yapacağız dediler mi yaparlar. Bundan altı ay önce de yaptılar Ben ağladım, sızladım, yapma, etme, olmaz, kendini düşünmüyorsan bizi düşün derken bak tım o gün geçtikçe eriyor gözlerimin önünde. Ama ben yaştan görememişim solduğunu, süzüldüğünü. Ah, görememişim yiğit bir yüreği olduğunu. Anlamam, devrimdir, yok devrimcilik tir. Anladığım tek şey var. Haklı olmayan, hakkı elinden alınmayanlar asla aç kalamaz, böyle yiğit olamazlar. Ben ister miyim doğurup, büyüttüğüm aç kalsın. İstemem elbet... "Aç kalmamız gerekiyor" diyorlar. Ne söylesem boş. Öyle olsun diyorum.

Siz daha iyi bilirsiniz. Beni dinleyecek değilsiniz ya. Bana da sizin gibilerin yanında yer almak düşer.

Kabinlerde bir anda hareketlenme oldu. Karşılıklı olarak kapılar açıldı. Yerinden doğrulup içeriye baktı yaşlı adam. Tutsakların yüzleri ciddileşmiş, ellerini arkadan kavuşturmuş, dimdik duruyorlardı. O anda gür bir erkek sesi ortalığı tamamen sessizliğe boğdu. Ne dendiğini tam anlayamadı yaşlı adam. Sonra hepsi bir anda aynı şeyi tekrarlamaya başladı. Slogan sesiyle irkilmişti yaşlı adam. Yanındaki;

- Korkma, her eylemlerinde slogan atarlar böyle. Yine öyle birşeydir.

"DEVRİMCİ TUTSAKLAR TESLİM ALINAMAZ !...

BUCA VE ÜMRANİYE'NİN HESABINI SORACAĞIZ!...

TUTSAK AİLELERİNE KALKAN ELLERİ KIRACAĞIZ!...

ESKİŞEHİR TABUTLUĞUNU YIKACAĞIZ!...

YAŞASIN GENEL DİRENİŞİMİZ!..."

Tutsakların sloganları bitmişti. Tam yerine oturacaktı ki;

"ZİNDANLAR BOŞALSIN TUTSAKLARA ÖZGÜRLÜK" sloganını duydu. Devam ediyorlar sandı. Baktı yanında, yöresin-dekiler atıyor. "Demek bu da adettenmiş" dedi. Hiç slogan atmamıştı şimdiye kadar. "Ayıp olmasın katılayım" diye düşündü. Baktı beceremiyor, bıraktı. "Elbet ben de birgün öğrenirim. Çocuk devrimci olduktan sonra bize gidecek başka yol kalmıyor herhalde" dedi.

Karşı tarafı görebiliyorlardı. Tutsaklar çok sevindiklerini ifa-

de edercesine onlara gülümsüyorlar, birbirlerine birşeyler söylüyorlardı.

İç geçirdi. "Nasıl insanlar bunlar. Hiç aklına gelmeyecek şeye seviniyor, hiç aklına gelmeyecek şeye üzülüyorlar. Bakalım bir dahaki ziyarette ne öğrenecekti.

14. BÖLÜM

İlkyaz güneşinin ılıkılığı dolmuştu koğuşa. Sabah çayı dağıtılıyordu, herkes hareketlendi. Sağlıklı bir önceki günkü gazeteleri okuyamamıştı.

Gazetelerin konduğu masadan iki gazete alıp oturdu. Sigarasını yaktı. Bir köşe yazısını okumaya başlamıştı ki çayını almadığını hatırladı. Önünden geçen yoldaşı E.'ye;

- Çay alacaksan ben de bir bardak istiyorum, dedi.

- Ben içmeyeceğim ama sana getireyim. E. birkaç gündür dikkatini çekiyordu sağlıkçının. E. ilk kez açlık grevi yapıyordu. Sadece E. de değil, direniş tecrübesi olmayan pek çok yoldaşı ya sıvı almıyor ya da çok az alıyordu.

Direniş birinci haftasını doldurmuştu. İlk günler için normal bir durumdu bu. Vücut alıştığı düzenden başka bir düzene geçince önce sarsılır ama kısa sürede uyum sağlardı. O nedenle direnişin ilk günlerinde baş ağrısı, mide bulantısı çekmek doğaldır. Ancak üç-dört gün, en fazla bir hafta içinde direnişçinin iradesi de devreye girince vücut yeni duruma uyum gösterirdi. Ve her geçen gün hareketler ağırlaşır, vücut normal işlevini yitirse de şikayetler azalırdı. Tecrübesiz yoldaşları biraz da ne yapacaklarını bilemediklerinden dolayı sıvı almıyor, kendilerini zorlamıyorlardı. Ayaktaydılar, hareketliliklerinden birşey kaybetmiş görünmüyorlardı ama uzun vadede sıvı almamak daha ciddi sorunlar yaratabilirdi. O bunları düşünürken E. çayını getirmişti bile. Çayını yudumlarken bir ara gözleri pencereden dı-

sarıya takıldı. Bu güzel havanın tadını çıkarmak istercesine çoğu insan havalandırmadaydı. İrili-ufaklı gruplar halinde kimi bir yerlere oturmuş, kimi volta atıyordu. Çayını bitirdi, gazeteleri yerine koydu. Havalandırma kapısına doğru yöneldi. Sorumlu yoldaşı M. de havalandırmaya çıkıyordu. Onun yanına yaklaştı.

- Ne güzel bir gün değil mi? dedi sağlıkçı.

- Evet, dedi gülümseyerek M.

Birlikte volta atmaya başladılar. Lafı fazla uzatmadan hemen söze girdi sağlıkçı. Biraz önce kafasından geçen düşünceleri, gözlemlerini ve endişelerini anlattı.

- Benzer şeyleri ben de gözledim, dedi M. Akşam çay saatinde herkesle biraraya geliriz. Sohbet konusu olarak bu sorunu tartışırız. Böylesi daha iyi olur herhalde.

- Bence de iyi olur. Hatta diğer koşullarda da benzer bir durum var. Bu konuyu özellikle konuşmalarını onlara da önerelim.

- Olabilir önerebiliriz, dedi M. Elinde defter ve kalemle her kesin yerini aldığını gördü.

- Çalışma saati geldi, içeriye geçelim mi?

Artık çalışmalar daha canlı olmaya başlamıştı. İlk günlerde vücuttaki rahatsızlıklar çalışmalara da belli oranlarda yansımış, verim kısmen düşmüştü. İki-üç gün olmuştu eski canlılığını ka-zanalı. Çalışmalar arada direniş sohbetleriyle bölünse bile. Bu da çalışmanın tuzu biberi olmuştu.

İlk 15 gün Süresiz Açlık Grevi öncesi uygulanan eğitim programına devam etme kararı alınmıştı. Toplu çalışmalarla birlikte grup çalışmaları da aynen sürüyordu. Gündem dışı konularla bölünmeye en müsait çalışmalar grup çalışmaları olurdu her zaman. Daha az insanla yapılması, grup ruhu, yakınlık sohbetlerin en güçlü zeminiydi. Bu yapılırken işi kararında bırakmak bazen gruptan birine, bazen eğitmene düşerdi.

Sabahleyin toplu çalışma, öğleden sonra grup çalışmalarıyla bir direniş günü daha bitmek üzereydi. Haberler seyredildi. Saat 21.00'e yaklaştığı sırada bir kısım tutsak yatakhaneye uzanmaya ya da kitap okumaya çıkmıştı. Sağlıkçı hepsini tek tek dolaşarak 21 .00'de toplantı yapılacağını söyledi.

Havalandırmaya battaniyeler serildi. Komün nöbetçileri ma-

sa çıkardı. Bardakları, ıhlamur, limon ve çay demliklerini taşıdılar. Asker kulesinin ve kouların ışığı, havalandırmaya lo bir ışık yayıyor, bu da yüzlerin görünmesi için yeterli oluyordu. Nöbetçiler sıvı servisi yapmaya başladılar.

- Kaç kişi demli çay, kaç kişi ıhlamur, kaç kişi limonlu çay, kaç kişi limonlu ıhlamur, kaç kişi kant, bir de kokteyl var tabii ki. Söylemekten bile ağızım yoruldu, demlikleri kaldırırken kol larım ne yapsın?

- Ben limon istiyorum.

- Demli ay lütfen.

- Bana ıhlamur.

Hepsi bir ağızdan söylenmeye başlayınca;

- Tek tek söyleyin, bir an önce bitirelim de sohbeta başla yalım, dedi nöbetçi.

Komün nöbetçileri açısından açlık grevlerinin en yorucu yanı tercihlerin çok sayıda olması ve bu sayede demliklerin birbirine karışması.

Herkes içeceklerini alınca M. söze girdi.

- Evet yoldaşlar, bu akşam sohbetimizi direnişimiz üzerine yapalım isterseniz. İlk defa açlık grevi yapan yoldaşlarımız çok fazla öyle değıl mi? O nedenle bazı sıkıntılar yaşanabilir. Gör düğüm kadarıyla şu anda bile bazılarınızın elinde içecek birşey yok. Sıvı alımındaki zorlanma da bu sıkıntılardan biri. Ne der siniz? Herkes rahat rahat ayı, ıhlamuru ve diğerk içecekleri ala biliyor mu?

- Doğrusunu söylemek gerekirse birşey içmek içimden gel miyor. İçince midem bulanıyor. Kusacakmışım gibi geliyor. "İç meyince rahatım, kendimi gayet iyi de hissediyorum" dedi E. söz alarak.

- Benim de çok farklı değıl, diyerek E.'nin sözünü kesti T. ay içemiyorum. ıhlamurdan ise nefret ederim. Kokusuna da hi tahammülüm yok. Ara ara soğuk su içiyorum yetiyor. Ben de kendimi çok iyi hissediyorum.

- Kimse farklı birşey söylemeyecek galiba. Bu durumda söz sağılıkıya düşüyor herhalde, dedi M.

- Aslında bu konunun konuşulması iyi oldu. Ayakta kalabil memiz ilkeli bir şekilde aldığımız sıvıya bağılı. Almak zor olabi lir. Bunu anlıyoruz. Belki bugüne kadar yaşamınızda şu ya da bu içeceği sevmediğiniz için içmemiş olabilirsiniz. Buna da ta-

mam. Ama biz Süresiz Açlık Grevi'ndeyiz. Artık beğenilerimiz, hoşlandıklarımız, hoşlanmadıklarımız değil, irademiz önemlidir. Zaferi güçlü olan irade kazanacaktır. Sıvı alımı herşey değildir ama bizim tek tek devrimciler olarak direnişten irademizi güçlendirerek çıkmamızın bir yanı da beğenilerimize ve vücudumuza açtığımız savaştır.

Tutsak devrimci Süresiz Açlık Grevi ile açlığa kafa tutar. Uzun süren bir açlık ve ölüme gidişteki kararlılık düşmana bir ihtar ve zaman tanımadır. Yani tutsak açısından açlık grevlerinde açlık aynı zamanda düşmana başkaldırı, ona kafa tutmadır. Süresiz Açlık Grevi sonucunda bırakmak da, ölüme gitmek de devrimciye bağlıdır. O yanıyla ipler düşmanın değil, devrimcinin elindedir. Güçlenen irade işte burada devreye girer.

Şöyle de anlatabiliriz. Dışarıda yaptığımız bir eylemle bütün-leştirelim. Nasıl bir savaşı eylemiyle, bir öğrenci okulunda yaptığı faaliyetiyle, örgütlenmeyle hakkını savunur, düşmanı geriletirse, tutsak da bedenini ortaya koyarak bunu yapar. Bizim eylem alanlarımız bedenlerimiz. Eylemi yönlendiren inisiyatif beyin, yani irade. Şimdi bu irade doğru yönlendirilmezse eylemin başarısı tehlikeye girer. Bir de her eylemin başarıyı kolaylaştırmak için ilke ve kuralları vardır. İşte, günde dört öğün ikişer bardak şekerli sıvı almak eylemimizin kuralıdır. Bu kuralları işletmediğimizde eylem tehlikeye girer. Bu eylemin başarılı olması direnişçi, devrimci tutsağın görevidir. Çünkü bedenini ortaya koyarak düşmanın dayattığı her türlü ölüm korkusunu, aç bırakmasını, hücreye atmasını, işkence yapmasını, bir insan gibi yaşamasının önüne koyduğu her türlü engeli direnişe yatırdığı bedeniyle püskürtür. Derdini direnişe yatarak anlatır. Halk onu sahiplenir. Çünkü tarihin hiçbir döneminde zulmü hoş görmemiştir insanlık, zulme kafa tutmuştur.

Sohbet böyle uzayıp gidiyordu. E. ve T. göz göze geldiler.

Sıvıları görünce hala mideleri bulanıyordu. Eylemin kuralları mı, beğenileri mi baskın gelecekti? Bakışlarında bu sorunun cevabını arar gibiydiler.

15. BÖLÜM

- Ne yapıyorsunuz?

- Sorma, ailelerden biri fındıklı şeker getirmiş. Onu ayıkla maya çalışıyoruz. Sen de yardımcı olabilirsin.

Yaklaşık bir saat geçmiş, şekerler tek tek ayıklanmıştı. Bir tane olsun bulmayı başaramamışlardı. İşin aslını anlamaya çalışırken içeriye kabinci girdi. Komüncü,

- Hani fındıklı şeker vardı... Bütün şeker kovalarını döktük bulamadık, deyince;

- Biz onları ayırıp geri göndermiştik, cevabını aldı.

Süresiz Açlık Grevlerinin en vazgeçilmez unsuru şekerler. Fakat hiçbir Süresiz Açlık Grevi'nde bu kadar çeşitli şekerleri olmamıştı. Akide şekeri, bonbon... Bir de liste başı mevla-na şekeri. O ana kadar birincilikten düşmemişti.

Ne çeşit şekerlerin alınacağı konusunda ailelere yapılan tembihe rağmen, birkaç aile ısrarla içinde fındık olan şekerlerden ya da çikolatalılardan getirmekten vazgeçmiyordu. "Ne olur ne olmaz, belki yerler" diye-düşünüyorlardı herhalde. Günlerce süresiz açlık içinde alınacak iki fındığın ne yararı olabilirdi ki? Ama onlar yine de faydası olacağına inanıyorlardı.

Biliyorlardı aslında evlatlarının kabul etmediğini. Onlar da evlatlarını ikna etmek için "Ne fark eder" diyorlardı. "Birşey olmaz iki fındıktan. Yiyin, bir sürü para verdim. "Parti -Cepheli tutsaklar da biliyordu aynı gerçeği. Ancak sorun fındığın bes-leyiciliğinin olup olmadığı değildi. Eylemi kurallarına ve ilkeleri-

ne göre sürdürmek ve düşmana demagoji yapacağı malzeme vermemek. Eylemin başından belirlenen ilkelerin, eylemin sonuna kadar uygulanması, eylemi sürdüren tutsakların kararlılığını ifade eder, eylemin gücünü büyütür.

Komüncü ayıklanan şekerleri kovalara boşaltırken, bir yoldaşı limonata getirdi. İlk kez bu direnişte limonata içiyorlardı. Limonata alınacağı açıklandığında hepsi de şaşırılmıştı. Beş yıldır buradaydı, dört Süresiz Açlık Grevi deneyimi vardı. Bunların ikisini Parti-Cephe olarak yapmışlardı. Çay, ıhlamur ve şeker dışında aldıkları birşey olmamıştı. Şaşkınlıkları bundandı. Ama çoğunluk kararına uymak zorundaydılar. Bunun için onlar da limonata alıyorlardı.

Dolaba yaslandı. Herşeye rağmen yaz sıcaklığında serin serin hoşuna gitti. Yoldaşının getirdiği limonatayı bir dikişte içti. Onu gören ve limonatayı çok seven genç bir tutsak;

- Abi, tahliye olursam buraya helikopterle limonata atacağım, dedi.

Komüncü iki saatini boşa harcamanın gerginliğini yaşarken birden kahkahayı bastı.

- Sen tahliye olana kadar... Biz zaten o zaman limonatanın yüzüne bakmayız bile.

- Olsun, ben yine atacağım. En azından direnişin anısına.

Birden yemekhanedeki TV'nin sesi açıldı. Haber jeneriğinin müziği kulaklarına kadar ulaştı. Koştular.

Koğuşa giden TV'ye yöneliyordu. Haber saatiydi. Hapishanede haber saatleri hiç kaçırılmazdı. Hele bir de direniş varsa.

Eğer direnişe ilişkin bir sahiplenme, eylem vb. varsa da herkes gülücüklerle ayrılırdı TV'nin başından. Olayı izleyemeyenlere anlatmak için hızla onların yanına gidilir, coşkunun verdiği heyecanla, hatta bazen biraz da abartarak defalarca anlatılırdı. Sadece o *mu7* Yanyana izleyenler bile aynı şeyleri görmüşken ne birbirlerine anlatmaktan, ne de dinlemekten usanıyorlardı. Direnişe ilişkin birşey izleyememişlerse, biraz buruk dönerlerdi işlerine. Günü sanki birşeyleri eksik bırakarak bitirmişler gibi gelirdi onlara.

Tutsaktılar. Ama yaşamlarının en önemli parçası dışarısydı.

Ne oluyor? Ne yapılıyor? Savaş büyüyor mu? Bunlar onlar için önemli ayrıntılar. Zaten bunun için tutsak değil miydiler?

Bedel ödedikleri savaşı merak etmek onların doğallıkları, yaşam biçimleri idi.

Sadece direnişlerde değil ya da sadece Parti-Cephe'nin önderlik ettiği eylemlerde değil. Herhangi bir yerde, herhangi bir nedenle devlete başkaldırılmışsa keyiflerine diyecek olmuyordu. Çöp için ayağa kalkanlar, Kirazlıköy, Elbistan, Kırklareli... Halkın zulme, bu düzene başkaldırısıydı çünkü. İşte bunlar için savaşıyorlardı. Niye sevinmesinler ki, iktidarı da bu halkla alacaklardı.

Kamuoyunun tutsakları sahiplenmesi, direnişin erken zafere ulaşması açısından önemliydi. Ama onların asıl haz aldıkları halkın tutsakların direnişini sahiplenmesiydi. Çünkü onlar eninde sonunda mutlaka kazanacaklardı. Tıpkı yaprağın dahi kımıldamadığı '84'lerde olduğu gibi...

Şunu iyi biliyorlardı, bugün tutsaklar için birşeyler yapanlar hem devlete isyan ediyor hem de tutsaklar nezdinde aslında kendi savaşlarını sahipleniyordu. Savaşa bu kadar da olsa katkı sunmak, hele hele bunu tutsaklıkta başarabilmek onlar için sevinçlerin en büyüğüydü.

- Arkadaşlar tarıyorum...
- Dur, dur. Bu kanalda birşey var galiba?
- Tüh, kaçırıldık.

Diyarbakır Cezaevi'ne ilişkin bir haber verilmişti. Haberi kaçırmışlardı. Hemen diğer kanallara geçtiler.

- Neyse, şimdi başka bir kanalda haber başlayacak.
- Hepsi dikkat kesildi.

Haberde söylendiğine göre Diyarbakır Cezaevi'ndeki yurtsever tutsaklara saldırı olmuştu. Net bir haber verilmiyordu. Yangın çıkarıldığından, altı şehitten söz ediliyordu. Her kanal farklı farklı veriyordu haberi.

27 Nisan'da başlamıştı Diyarbakır'daki yurtsever tutsakların Süresiz Açlık Grevi direnişi. Diyarbakır itirafçılaştırma politikasının sürekli uygulandığı bir yerdi. Bazı koşullara itirafçıları yerleştirerek son zamanlarda sürekli provokasyon ortamı yaratmaya çalışıyorlardı.

Saldırının Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun 33 hapishanede başlattığı Süresiz Açlık Grevi'nden sonra gündeme gelmesi tesadüf değildi. Devlet ilk elden bir katliama dikkat

çekmek istememişti ama bu hiç katliam yapmayacakları anlamına da gelmiyordu elbette. Diyarbakır'daki saldırı aslında bir gözdağı saldırışıydı. Bir yanıyla buradaki direnişi kırmak isterken, diğer yandan Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun eylemine mesaj vermeye çalışılmıştı. "34. günde de olsanız saldırmaktan, katletmekten çekinmem" demek istenmişti.

Haberler tarandığı sırada temsilci içeriye girdi. Elinde TV'nin kumandasını tutan tutsağa TV'nin sesini kısmasını söyledi. Akşam ve sabah sayımlarını Diyarbakır saldırısını protesto etmek amacıyla vermeyecekler, ayrıca ertesi gün şebekede slogan atılacaktı. Eski slogana "Diyarbakır Saldırısının Hesabını Soracağız" sloganı eklenmişti. Ne yazık ki saldırıyı protesto için alınan kararlara PKK katılmayacaktı.

Gece boyunca net haber alabilmek için bütün haber programları izlendi. Ancak söylenenler aynıydı.

16. BÖLÜM

Hava oldukça güneşliydi. Güneşten rahatsız olmamak için öne, gölgelere konulan sıralara oturdular.

Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun aldığı kararlardan birini hayata geçiriyorlardı. Direnişçi kitlenin moral ve motivasyonunu diri tutmak amacıyla belli aralıklarla şenlikler düzenlenecekti. İlk şenlik direnişin 13. gününde; bugün yapılacaktı.

Şiirlerin okunduğu, türkülerin söylendiği ilk bölüm bitince güneşe geçtiler. Gölgede üşümüşlerdi. Tam bir yaz sıcağı vardı. Ancak açlık grevinde olduklarını dikkate almamışlardı. Üşümekten dişleri birbirine vuranlar bile olmuştu...

- Gölge soğuk, güneş bunaltıyor... Ne yapacağımı şaşırdım.
- Bu da açlık grevinin cilvesi. Yolu yok katlanacağız.

İkinci bölüm de bittikten sonra sıra halaylara geldi. O kadar kalabalık vardı ki, koskoca havalandırmaya sığmıyorlardı. Halay türküsü söylenirken zaman zaman yerlerinde saymak zorunda kalıyorlardı. Bu bile halay çekmenin verdiği coşkunun önüne geçemiyordu. Bütün şenliklerin, kutlamaların vazgeçilmez bölümü halaylar olurdu. Programlar kötü olsa bile bir halay unuttururdu herşeyi.

Sloganlarla şenlik sona erdi. Tutsaklar kendi koşuşlarına döndüler.

Akşam serinliği çökmüş, hafif bir rüzgar esiyordu havalandırmada. E. koğuşa girmedi. Sigarasını yakıp çörmeldi. Sırtını duvara yasladı...

Geçen gün yaptıkları akşam sohbetini düşünüyordu.

Eylemi güçsüzleştirecek birşey yapmayı istemezdi. Aksine bu direnişten iradesini güçlendirerek çıkmak istiyordu. Hataları ve zaafı olmuştı. Partisine zarar vermişti. Aklına geldikçe yüzü kızarıyordu. Bütün hepsini iradesinin güçsüzlüğü yaratmıştı. Direniş yapılacağı açıklandığında bu yüzden çok sevindi. Özellikle Süresiz Açlık Grevleri iradenin en fazla zorlandığı, dolayısıyla iradeyi güçlendiren bir direniş biçimiydi. Hedefler de koymuştu önüne. Direnişin sonuna kadar ayakta kalacaktı. Gece 24.00'te yatacak ve yürüttüğü bireysel çalışmasını bitirecekti. En az beş tane kitap okuyacaktı. Daha az ilişkide bulunduğu yoldaşlarıyla sıcaklığı geliştirecekti.

Sıvı almamak çok önemli değil gibi görünmüştü gözüne. O konuşmadan sonra anlamıştı yine iradesiz davrandığını. Birkaç kez çay içmiş, midesi bulanmıştı. Bir daha sıvı almayı denememişti. Kolaycılıktı bu. Biri olmazsa öteki... İstese bir biçimde alabilirdi. İnsan istedikten sonra neler yapmazdı ki. Hele ki devrimci...

Sabah masada yaptıkları konuşma geldi birden aklına. Ne demişti H.?

- 43 günlük açlık grevinde benzer sorunları ben de yaşadım. İlk başta sıvı alamıyordum. Bir gün koğuştta voltalarken duvardaki yazı gözüme ilişti. Daha önce okumuştum. Ama o düşünce yoğunluğuyla okuyunca güç aldığımı hissettim. Önderimiz bu yazıyı 1993-1994'teki 32 günlük açlık greviden sonra göndermiş. O zaman tek başımıza direnmişiz. Benzer bir genelge yayınlanmış. Yine tecrit, sürgün yani. Diğer örgütler inanmamış zaferi kazanacağımıza. Biz de tek başımıza başlamışız açlık grevine. Tabii ki kazanmışız.

Okuduktan sonra dedim ki, yoldaşlarım tek başlarına Süresiz Açlık Grevi'ni zafere ulaştırmışlar. Bizim gücümüz bu kadar büyükken, Parti-Cephehilerin iradesi bu kadar güçlüyken benim bu yaptığım yakışık *almaz*.

Sonra her öğün bir bardak az ıhlamurlu su aldım. Bir-iki gün sonra biraz da içine limon katıp iki bardağa çıkardım. Elim bardağa uzanınca "almalıyım" diyordum hep. Ve ayakta geçirdim 43 günü.

O günden sonra ne zaman zorluk yaşasam o yazıyı okurum.

E, kafasındaki bu düşüncelerle hızla kalktı ve sendeledi. Du-ara tutundu. Sıvı alamadığı için ani kalkışlarda başı dönüyor, gözleri kararıyordu. Unutmuştu birden. Kendine gelince koğuşa geçti. Yazının yer aldığı duvarın önünde durdu. Okumaya c aş lad ı:

"Tutsaklık koşullarında direnen tüm yoldaşlarımıza;

Bugünün dünyasında yalnız başına kalmayı göze almadan güçlü olmak ve düşmana karşı savaşmak mümkün değildir.

Yalnız başına emperyalizme, oligarşiye ve onun uzantılarına karşı savaşmak hiçbir teknikle, silahla, güçle değiştirilmeyecek, dünyanın en büyük gücüdür. Bu kendine güvendir. Bu Jeolojik sağlamlıktır.

Dışarıda veya tutsaklıkta bizi yenilmez kılan ideolojik sağ-amlılığımız ve onun getirdiği güven devam ettikçe tüm saldırılara karşı yine zaferden zafere koşacağız.

Tutsak yoldaşlarım, kendinize olan güvenle zindanlarda es-' "diğiniz rüzgarla düşmanlarımızın ve dost görünenlerin maskelerini bir kez daha indirdiniz. Özgürlük tutkunuzla bugün estirdiğiniz rüzgarın fırtınaya dönüşeceği günler de gelecektir.

Direnışte bulunan tüm tutsak yoldaşlarıma, dava arkadaşlarıma başarılar diliyor ve kutluyorum.

DİRENECEK SAVAŞACAK VE ZAFERE YÜRÜYECEĞİZ!

10.01.1994 Dursun

KARATAŞ"

Bir sigara daha yaktı. Tekrar havalandırmaya çıktı.

17. BÖLÜM

Kurtuluş gazetesi Sağmalcılar Cezaevi'ne genellikle Pazartesi günleri ulaşırdı. Sabahtan itibaren günlük yaşam olduğu gibi sürse de herkesin gözü kapıda olurdu. Koridordan gelip de içeri giren biri varsa eline bakılırdı.

- Acaba Kurtuluş mu geldi?

Oysa ki Kurtuluşla içeri giren zaten "Kurtuluş geldi" haykı-rışıyla girerdi.

Ama bu ses yankılandı mı koğuşta, cümleler yarım bırakılır, komün nöbetçileri ocağın başından ayrılır, uyuyanlar uyanır, daktiloların sesi kesilirdi. Hele bir de az sayıda gelmişse tam bir arbede yaşanırdı. O gün Kurtuluş öğleden sonra gelmişti. Havalandırmanın bir köşesinde topluca okumaya başlamışlardı.

Üç-dört el silah sesi duydular. Yine B Blok'ta birşeyler oldu sandılar. Okumaya devam ettiler.

Bir anda saldırı haberiyle PKK koğuşları dışındaki bütün koğuşlar hareketlendi. Haber onlara da ulaştı. "Nedir, nasıldır?" demeden eline sopa geçiren şebekeye koştu. Slogan sesleri geliyordu. Hızla kapı altına indiler. Çok öfkelenmişlerdi. Kapı altındaki son kapıyı da kırdılar. Avluya çıkıldığında asker çoktan copunu, kepini bırakıp kaçmaya başlamıştı bile. Öfkelenen tutsakları temsilciler engellemese nizamiyeye kadar kovalayacaklardı. Provokatif bir ortama izin vermemek için temsilciler kitleyi geriye çekti.

Halen olayın ne olduğunu, nasıl geliştiğini bilmiyorlardı. Saldırı olduğunu bilmek onları harekete geçirmek için yetmişti. Geriye dönerken olayın boyutunu da öğrenmeye çalıştılar.

Askerler mahkeme dönüşü tutsaklara saldırmıştı. Saldırıları kapı altına kadar sürdürmüşlerdi. Bu sırada orada bulunan tutsaklar gözlerinin önünde gelişen saldırıya tahammül edemeyince kapıyı patlatmışlardı. Asker, tutsakları engellemek amacıyla havaya ateş açmıştı. Koğuşlardan duyulan silah seslerinin nedeni buydu.

Haber geç alıp şebekeye yeni ulaşanlar, öfke ve gerginlik ortamında herkesin güldüğünü gördüler. Niye gülüyorlar diye baktıklarında o gün SAG'de olmayan tutsaklara yemek yapan nöbetçinin elindeki kepçe gözlerine çarptı. Sadece o mu, çekçekler, süpürge sapları...

Olayın sıcaklığı içinde kepçe, çekçek ya da süpürge sopası kimsenin dikkatini çekmez. Çünkü hepsi düşmana karşı kullanılacaktır. Ama herşey normale dönmeye başladığında bu tür şeyler artık esprilerin konusudur.

Gülüşmeler içinde sloganı duyunca sesler kesildi, kollar yana bırakıldı. "Tutsaklara Kalkan Elleri Kıracağız", "Yaşasın Genel Direnişimiz."

Yaralananlardan ikisinin durumu ağırdı. Beyin travması geçirenlerdi. İlk tedavileri revirde sağlıkçı yoldaşları tarafından yapıldıktan sonra Cerrahpaşa Hastanesi'ne sevkedildiler.

Diyarbakır'daki saldırının ardından dört gün geçmişti. Tutsaklar tetikteydi. Ancak düşman içeriye saldırmayı göze alamamış, hıncını hastaneye, mahkemeye, adliyeye götürülen tutsaklardan alıyordu.

Düşmanın yığıtlığı de ancak bu kadar olabilirdi. Onlarca askerin gücü, üstelik copu, silahı, dipçığıyle elleri kelepçeli, zincirli üç-beş tutsağa yetiyordu.

18. BÖLÜM

Direnış henüz 20'sine basmamışken, halk tutsakları gün geçtikçe daha fazla sahipleniyordu.

Hiçbir direnişte bu kadar çabuk harekete geçmemişlerdi. Hatta tutsak aileleri bile. Devlete biraz daha bel bağlar ama iş ciddiye binince de ellerinden ne gelirse yaparlardı.

Geçen yıllar, gelişen mücadele, deneyimler ve hergün artan zulüm onları bilinçlendirmiş, devletten iyice koparmıştı. "Yapmaz" demişlerdi. Buca'da, Ümraniye'de yapmıştı devlet. Her seferinde biraz daha fazla olsun istemişti. Önce 21, sonra 32, ardından 43... Allah bilir şimdi kaç olacaktı. Hele ki, M. Ağar gibi bir katil Adalet Bakanıyken.

Bu hafta ziyarete çıkmama eylemi vardı. Daha önce açıklamalar yapan aileler bu hafta Eskişehir Cezaevi'ne gideceklerdi.

Yıllardır çarşamba ve cuma günü ziyaret hareketliliği yaşayan tutsaklar için bugün sessiz ve sakin geçiyordu. Ama boş değillerdi 14 Haziran Ölüm Orucu Anması'na hazırlanıyorlardı.

Tiyatro metnini yazmak için oturdu Berdan. "Nasıl bir metin yazalım" diye tartışmışlardı. Ama düşünceleri kaleme dökmek o kadar da kolay olmuyordu. Yarım sayfa kadar yazdı. Çarpı attı üzerine. Olmamıştı. Çok iyi anlatabilmeliydi '84 Ölüm Orucu eyleminin büyüklüğünü, şehitlerin kahramanlığı, politik cüret, inanç, kararlılık, önderlik... Hepsini üç-dört sayfa içinde öyle bir işlemeliydi ki, seyreden insanlar teslim olmama gele-

neğini kavrayabilsin. Bir dönemeçti bu eylem. Cuntayı yenilgiye uğratan, halka moral veren bir kahramanlık destanıydı. Ve güzel bir tesadüftü Süresiz Açlık Grevi direnişine gelmesi. İnsanlar açken, hücre hücre ölümü daha yakından hissedebileceklerdi.

Yeni bir sayfa aldı önüne.

"12 Eylül'de sermayenin bekasını sağfamak, emperyalizmin çıkarlarını güvenceye almak için hemen her türlü yasa, kural ve insan haklarını bir kenara iterek geldiler."

Yemekhanedeyse öğlen haberlerini dinleyip, TV'yi kapattılar. Henüz ayrıntılı bir gelişme yoktu. Sadece bir kanal gece, Okmeydanı Cemevi'nden Eskişehir'e gitmek için yola çıkıldığını söylüyor, otobüsleri gösteriyordu.

Gözaltına mı alındılar, Eskişehir'e girişte engellediler mi, yoksa sorun yaşamadan ulaştılar mı? Henüz belli değildi.

- Radyodan ne haber?
- Değişik birşey yok.

Hergün, özellikle de eylem yapılacak günlerde bir tutsak, tüm gün devrimci-demokrat radyoları tarar, gelişmeler anında koğuşlara aktarıldı. Şimdilik radyolardan da birşey çıkmamıştı . '

- Görüntüler haber merkezine ulaşana kadar akşam olur.

Bizim ki de...

Sözünü bitirmemişti ki onu çağırdılar. Saatine baktı şiir çalışması yapacaklarını hatırladı.

- Şiir ekibinin yanına gittiğinde tek geç kalanın kendisi olduğunu farketti.
- Özür dilerim yoldaşlar, haberlere dalmıştım da...

Hemen yerine geçti.

- Arkadaşlar, lütfen şiirlerimizi duyarak okuyalım. Bu anma bizim için önemli. Daha önce de konuşmuştuk. Tekrar anlatmak istemiyorum. Biz profesyonel sanatçılar değiliz ama kimse direniş şiirlerini bizim kadar hissederek okuyamaz. Biz bunun bir parçasıyız. Üstelik direniş içindeyiz. Okurken gözlerimizin önünden Apo, Haydar, Fatih, Hasan geçsin. İsterseniz başlayalım.

Bugün daha iyi okuyorlardı. Eğiimenin hoşuna gitti. Havanın bozulmaması için hata yaptıklarında kesmiyor, yapılan hatalar-

rı not ediyordu.

"Gönderilen pusulalarda
Sizi de bekleriz yazıyordu
Düğün davetiyesi değildi
Kavga
Ölümle savaşa çağırıyordu yiğitleri
Gönderilen pusulalar
Düğün davetiyesi değildi ama
Düğüne gider gibi omuz omuza
Grup grup gönüllü geliyordu
Kaptığı gibi pusulayı bir yiğit
Fırladı en öne"

Direnış, Ölüm ve Yaşam kitabını tararken Berdan'ın kulağı şiire kaydı. Kitabı kapattı. Ne güzel okuyorlardı. Bazen sayfalarca yazılmış yazıdan daha etkileyici oluyordu şiirler. Kalemı tekrar eline aldı.

"1. Direnişçi: Bakın, eylemin mesajları dolaşmaya başladı cezaevinde.

2. Direnişçi: Ne diyor, ben anlamadım,

3. Direnişçi: Diyor ki, en güzel mavi Akdeniz mavişidir.

Diyor ki, demir ağların altında, beton yığını içinde çift parmaklıklarla örtülü çift kilitli, eni dört, boyu altı metre koğuşlarda, bunun üçte biri büyüklüğündeki hücrelerde direnişin nabızı depremler yaratmak için atacak. Ve diyor ki, inançlarımız uğruna hücre hücre, beden beden direnme, ölümü açlığımızla teslim alma günüdür. Neler demiyor ki..."

Berdan akşama kadar masadan kalkmadan yazmaya devam etti. Akşam üzeri havalandırmadan hala şiir sesleri geliyordu. "Ne kadar uzun çalıştılar" dedi kendi kendine. Kalktı. Cama yaklaştı. Çalışma yoktu. Şiir okuyan yoldaşı tek başına volta atıyor, kendini öyle kaptırmış ki, bağıra bağıra kendi bölümlerini okuyordu.

"Analar
Babalar
Kardeşler ve eşler
Suskun ve şaşkın
Çılgın ve kahredici
Ölüm haberleri beklerken"

Aklına o günkü eylem geldi. Ŗu an analar, babalar, kardeşler ve eşler Eskişehir'den dönüyor olmalıydılar. Haberleri seyretmek için aşağıya indi. Herkes TV'nin önünde, sıralar ve sandalyeler dolmuş, yer kalmamıştı.

- Bir ben eksikmişim, deyip yere çömeldi.

250 kişi gitmiş Eskişehir'e. Grup grup içeriye alınarak tutsaklarla görüşmüşler. En çok merak ettikleri yaklaşık bir hafta önce saldırıya uğrayan tutsaklardı. Aralarında kalp hastası olanlar da vardı. Hastane yerine hücreye atmışlar onları. Onlardan bilgi almaya çalışmışlar. Hapishane nndeysel sloganlar, halaylar hiç susmamış. Tutsaklar da ailelerin sloganlarına karşılık vermişler. TV'den bile duyuluyor slogan sesleri.

19. BÖLÜM

"İNSANLIK ONURU İŞKENCEYİ YENECEK!..." "Ne oluyor" diye fırladı yataktan. Pencereye koştu. Olağanüstü bir durum olduğuna işaret edecek birşey yoktu. Sadece sayıları yirmiyi bulan bir grup yoldaşı havalandırmada. Hepsi birarada. Kimi oturuyor, kimi ayakta. En ufak boylu olanları ise eliyle işaretler yapıyor, hepsine birşeyler anlatmaya çalışıyordu.

Bu grubun birarada olması doğaldı. Çünkü çalışma saatleriydi. Ama hiç de çalışmadaymış gibi görünmüyorlardı. Yataktan başka bir tutsak seslendi.

- Slogan seslerine mi kalktın?

- Evet, ne yapıyor bunlar anlamadım. Çalışmaları iptal mi edildi?

- Çalışma yapıyorlar. Tiyatro çalışması. Hapishaneler semi neri çalışmasında yarın sıra onlarda. Metris Tarihi'nin bazı bölümlerini oyunlaştırmalar. Daha çarpıcı olsun diye. Güya sürpriz yapacaklardı. Bu gürültüyle ve bu dar mekanda yaptıkları devekuşu illegalitesinden ileriye gidemiyor tabii ki.

- Ondan öyle fısır fısır konuşmalar, yok perde arkasına geçmeler.

- Ama, şuna bak. Ne biçim dövüyor. İnşallah bu oyun uğru na bir gazi vermeyiz.

Direnişin üçüncü haftasında çalışma programları değişmişti. Dünya ve ülkemiz hapishaneler mücadelelerini inceliyor, seminerler halinde tüm koğuşa anlatıyorlardı. Çalışmaları nasıl

daha cazip hale getireceklerini düşünmüşler, seminerleri tiyatrolar, şiirler ve marşlarla birlikte sunmaya karar vermişlerdi. Ama gizli yapacaklardı. Sürpriz olacaktı.

Başaramadılar. Sloganları, saldırı anını yaşar gibi atınca herşey açığa çıktı. Ertesi gün vereceklerdi çalışmayı. Neyse ki, provaları başarılı geçmişti. Saldırırken kahkahalara boğulan "asker" dışında.

Hava kararmaya başlamıştı. Ilık bir rüzgar esiyordu. Volta atmak isteyenler havalandırmada kaldı.

Çalışmaya öyle bir dalmışlardı ki, saatler su gibi akmıştı. Akşam yemeğini saatinde yiyememişti. "Acaba yemesem mi?" dedi.

Sağlık sorunlarından dolayı direniş dışında kalmıştı. Israrlarına rağmen "hayır" demişlerdi.

Açlık grevi yapmak, direnişin dışında kalmaktan daha kolaydı. Onlarca yoldaşı onurluca direnirken, açken, yemek yemek ona ölüm gibi gelmişti. Hele ilk gün ilk lokmayı alınca gözlerinden yaşlar boşalmıştı. En sevdiği yemeklerden bile nefret eder olmuştu. Kimi zaman hiç yememeye, kimi zamansa az bir şeyle geçiştirmeye çalışıyordu. Hele tek olmak en zoruydu. Bunu farkedenden yoldaşları önce işi espiye vurdular;

- Bu gidişle sen bizden önce zayıflayacaksın.

Adeta adı açlık grevi olmayan bir açlık yaşıyordu. Bu uzun süre devam edince yönetici yoldaşlarından biri onu uyardı.

- Duygusal olmamalısın. Bunu bir görev olarak algılamalısın.

Sana çok ihtiyacımız olacak ilerleyen günlerde. Direnişin dışın da değilsin, onun bir parçasısın.

Hemen atamamıştı duygusallığını. Yalnızlık ve suçluluk hissediyordu. Suçlulukla her işe koşturuyordu. Bir eleştiri konusu daha; "Yatağa düşünceye kadar direnişçi kendi işini kendi görmeli." Yeni çalışmalarıyla birlikte, özellikle direnişçi yoldaş-larıyla ortak üretmek onu sıyırmaya başlamıştı bu havadan.

Yemeye karar verdi. Koku yapacak hiçbir şey pişirmiyordu. Sabah erkenden kalkıyordu günlük yemeğini hazırlamak için. Nerede bir köşe-bucak varsa orada atıştırıyordu. Yukarıya merdivenlerin çıktığı koridordaki tezgahın önünden geçti. Sırtını döndü.

Bir kulağı da kapı ağzında sohbet eden yoldaşlarındaydı.

Galatasaray'daki kayıplar eylemine saldırı olmuştu bugün.

- Adi adamlar, 75 yaşındaki Müşerref Ana'yı nasıl sürükle yip gözaltına aldılar.

- Ya Cennet ana. Oya Abla, otobüse bindirilirken zafer işa reti yaptı. Ne dedi ben tam anlayamadım.

- "Engelleyemeyeceksiniz, boşuna, biz kazanacağız."

Bugünlerde İstanbul'da adı konmamış bir sıkıyönetim uygu laması vardı. HABİTAT Toplantısı sürüyordu. İstanbul'un gö beğinde emperyalizm "Konut ve Yerleşim" sorunlarını tartışı yor. "6 Milyar Dünyalı İstanbul'da" sloganıyla yüz milyarlarca lira harcanarak emperyalist şirket temsilcileri, diplomatlar ağır lanıyordu. İstanbul'da Taksim-Levent ve Karaköy-Ortaköy havzası işgal altındaydı. Orada halkımıza yer yoktu. Güvenliği ni Birleşmiş Milletler'in kolluk güçlen sağlıyordu. Günler önce sinden kaldırımlar değişmişti. Her yere çiçekler, ağaçlar konul muş, ışıklandırmalar yapılmıştı.

Seyyar satıcılar bölgeden kovulmuş, açıkta yatan evsiz barksızlar gözaltına alınıp uzaklaştırılmışlardı. Çingenelerin çadırları sökülüp sur dışına çıkarılmıştı.

Nasıl bir ulusal onursuzluğa mahkum edildiklerini bu derece açık gördüğü olmamıştı. Türkiye, emperyalizme bağımlılığın perdelenmeye bile ihtiyaç duyulmadan sergilendiği günler yaşıyordu.

Kendi vatanında Birleşmiş Milletler polisleriyle kuşatılmış topraklara adım atamamak... Bilmem hangi ülkeden, bilmem kimler yerleşim ve konut sorunlarını "tartışmak" için geliyor diye konutsuz, aç, açıkta yatan, insanların gözaltına almak, bölgeden uzaklaştırmak... Bir somun ekmek alabilmek için seyyar satıcılık yapanları kovmak, kazanç kapısını kapatmak... Az ötede bu topraklara ilk kez gelmiş yabancılar tartışıyor diye bu ülkenin anaları vahşice dayaktan geçiriliyor...

Çok açıktı; bu ülkenin halkları kendi topraklarında başkaları için eziyet görüyor, eziliyor, zulme uğruyordu. Çok açıktı; bu devlet efendilerine layık olabilmek için halkın üzerine saldırttığı polislerine güvenilmemesinden en ufak bir rahatsızlık duymuyor, uşaklık etmekte tereddüt göstermiyordu.

Ama bu aşağılanma, bu onursuzluk, bu esaret, uşaklık halklara ait değildi, olamazdı, Ulusal onuru çiğnetmemek için sa-

vaşan devrimci tutsaklar direniyor, halk bütün bedellere rağmen onları sahipleniyordu. Hem de "yerleşim ve konut" sorunlarının tartışıldığı yerde. Taksim'de.

Hapishanelerde sürdürülen direnişe destek veren demokratik kitle örgütleri, sendikalar, işçiler, memurlar, öğrenciler ve duyarlı demokrat kesimler 8 Haziran'da kayıp analarının Galatasaray'daki eylemlerine ve direnen devrimci tutsaklara destek olmak için Taksim'de olcakları açıklaması yapmışlardı.

Bunun üzerine İnönü Stadyumu, İl Jandarma Alay Komu-tanlığına bağlı askerler tarafından çevrilmiş ve kitlesel gözaltılar için hazır bekletiliyordu. Her kavşakta, her meydanda polis, asker yığınağı vardı. Özellikle Taksim, Gümüşsüyü, Tarlabası ve Harbiye'de birarada yürüyen üç kişi görünce gözaltına alınıyordu.

Belediye otobüsleri, dolmuşlar, taksiler aranmış, "şüpheliler" hemen orada gözaltına alınmıştı. Bu görüntüler cunta yıllarındaki İstanbul görüntüsünü hatırlatıyordu.

Öyle ki, kayıp analarına getirilen kırmızı karanfilleri bile postalları ile çiğnediler. Taksim bir savaş alanı gibiydi. Her türlü önleme rağmen insanlar kararlılıkla, pankartları, dövizleri, karanfilleri ile copların, tekmelerin arasına daldılar.

Sendikalar, İHD, ÇHD, Pir Sultan Kültür Dernekleri, kültür merkezleri... Hepsi kuşatılmış. Binalar çevrilmiş, kimseyi dışarı bırakmıyorlardı.

HABITAT'da sergilenmeye çalışılan "şirin" tabloyu emekçi halk bozmuştu. HABITAT için Türkiye'ye gelen tüm haber kanalları, gazeteciler Taksim'deydiler. Devletin saldırısını, vahşetini tüm dünya gördü... O kadar pervasızlardı ki, onlara karşı koyan, vahşetlerine engel olmak isteyen yabancı uyrukluları da tartaklayarak gözaltına aldılar. Bin beşyüz, iki bin civarında insan gözaltına alınmıştı.

Yabancı TV kanalları Türkiye faşizminin uygulamalarını dünyaya görüntülemişti.

20. BÖLÜM

- Ne oldu, birşeyin mi var?
- Birşeyim yok, dizim acıdı sadece. Bayılma numarası yaptım.

Berdan derin bir "oh" çekti.

Anmada oynayacakları tiyatronun provasını oynuyorlardı. Asker rolünü oynayan tutsak, direnişçileri sürükleyip atıyor, copluyordu.

Kendisini rolüne kaptırmış olacak ki, direnişçiye oldukça sert bir biçimde yere attı. Direnişçi düştü, bayılır gibi oldu.

İzleyenler oyuna daldığından açlık grevinde olduklarını unutmuşlar, Berdan sahneye fırlayınca kendilerine gelmişlerdi. Berdan asker rolünü oynayan tutsağa;

- Unutma, açlık grevindeyiz, diye uyardı,

Berdan tiyatro metnini çoktan bitirmişti. Yine de bir tiyatro yönetmeni gibi oyunun her bölümüne vakıf olmaya çalışıyor, eksikleri, fazlalıkları, çalışmaya katılan hemen her yoldaşının düşüncelerini alarak yaşadıkları sürecin ifadesi olabilecek bir oyun oluşturmaya çalışıyordu.

Her hareketinde anmaya verdiği önemi, titizliğini anlamak mümkündü.

- Perde ge.ç açıldı.
- O slogan orada atılmayacak.
- Aman aman kasetler karışmasın.

Tüm mekana hakim Berdan.

- Ara verelim, bizimki kendine gelsin, dedi.

Oyuncularla biraraya geldiler, değerlendirme yapmak için.

İçlerinden biri çayları getirmişti bile.

Çayımızı içelim, öyle başlayalım.

Asker rolünü oynayan tutsak halen rolün etkisinden kurtulamamış, elindeki teşbihi hızlı hızlı çeviriyordu.

- Ne o, öfkeni atamamışsın. Teşbihi kıracaksın neredeyse.

- Yüreğim ağzıma geldi. Gerçekten bayılsaydı ne yapardım?

Teşbihe gelince; arkadaş öyle sağlam yapıyorlar ki, üzerinde tepinsen kırılmaz.

Kahkaha tufanı koptu. Bunu söyleyen tutsak 20. günleri geçmelerine rağmen formunu koruyordu. Epeyce şişman sayılırdı.

- Sen yine de deneme. Sonra başka teşbih vermezler bize.

Direnişlerde maddi üretim yapmak hem zevkli oluyor, hem de tutsakları üretkenliğe ve yaratıcılığa zorluyordu. Kadın tutsaklar ÇHD'nin yapacağı sergi için yağlı boya tablolar hazırlarken, erkekler teşbihler, ağızlıklar, sigara ve çakmak kılıfları yapıyorlardı.

- Siz bu teşbihin suyu nereden geliyor duydunuz mu?

Kimi güldü, kimi merakla sordu.

- Bizim açlık grevine katılmayan hasta yoldaşlar her öğün de önlerine zeytin de konulduğunu farketmiş, anlam vereme mişler. Bu bir süre devam edince yemek işleriyle ilgilenen yol daşa sormuşlar; "Neden hergün zeytin getiriyorsun?" diye. O da cevap vermiş; "Ben de bilmiyorum ama her öğün bir tabak zeytin orada duruyor, ben de getiriyorum."

Meğer bizim tesbihçiler çekirdek sıkıntısı çekince oyun yapmışlar. "Bol bol zeytin yiyin" demeyi gözleri kesmemiş.

Sadece o mu? Kılıf yapanlardan birinin koğuştaki değişecekti. Komüncü bir bakmış, ayakkabılığın önünde ne kadar eski ayakkabı varsa topluyor. Yüklenmiş çuvalı koğuştan çıkarıyor-muş ki, komüncü durdurmuş. Sağlam ayakkabıları çıkartmış içinden. Farketmese bizim ayakkabılar da kılıf olacak.

Asker rolünü oynayan tutsağın bile neşesi yerine gelmişti. Kısa bir değerlendirmeden sonra provaya devam etmek için herkes sahnede yerini aldı.

21. BÖLÜM

Hafta başından itibaren tutsaklar mahkemeye çıkmama eylemi başlatmıştı. Direniş boyunca zafere kadar artık mahkemelere gidilmeyecekti. PKK dahil tüm tutsak kitlesi bu eyleme katılıyordu. PKK tutsakları ile en son ortak direniş 1991'de gerçekleşmişti. O dönemde Eskişehir tabutlukları açılmış, çeşitli hapishanelerden tutsaklar tabutluklara sevk edilip hücrelere konulunca pek çok hapishanede yükselen Süresiz Açlık Grevleri ve dışarıda kamuoyunun baskısı sonucu Eskişehir tabutlukları kapattırılmıştı.

Ancak o günden bugüne PKK tutsakları ile ortak bir direnişe girmek mümkün olmamıştı. İtirafçılaştırma politikasının M. Ağar'ia beraber ayyuka çıkması, Diyarbakır'daki PKK tutsaklarını 27 Nisan'da SAG'ye başlama kararına götürmüştü.

Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun da SAĞ eylemine başlaması iki direnişin birbirine güç vermesi ve düşman karşısında daha kitlesel bir gücü ifade etmesi açısından önemliydi.

Diyarbakır'a yapılan saldırı bu önemi ortaya çıkarmıştı. Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun eyleme geçmesiyle, Diyarbakır'ı direnişten koparmak, Süresiz Açlık Grevi'ni bitirmek ve tedavi uygulamak için direnişçi tutsakların zorla hastaneye gönderilmeye kalkışılması karşısında direnen tutsaklarca barikat kurulması, direniş tavrı gösterilmesi ve ardından eylemin Ölüm Orucu'na çevrilmesi düşmana güzel bir cevap olmuştu.

Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun ve Diyarbakır'ın Süresiz Açlık Grevi direnişleri ortak alınmış kararlar ve bir birlikte-

likle uygulanmamış da olsa, fiiliyatta bir birliktelik oluşturmuştu. Diğer hapisanelerde de Diyarbakır direnişini destekleyen PKK'li tutsaklarla kısmi birliktelikler yaratılabiliyordu. 10 Haziran'dan itibaren uygulanan mahkemeye çıkmama tavrı bunlardan biriydi.

Mahkemeye çıkmama tavrı birinci haftasını doldururken Diyarbakır'daki direniş de 50. günlere dayanmıştı. Artık ölüm sınırındaydı tutsaklar. Ailelerin, devrimci-demokrat insanların, Süresiz Açlık Grevi'nin 20. günlerini aşan tüm tutsakların gözlen Diyarbakır'a çevrilmişti.

Gazetelerin geç gelmesi sabırsızlığı arttırmıştı. Tutsaklardan biri öğlene doğru elinde yığınla gazeteyle içeri girince herkes bir gazeteyle sarıldı. Önemli haberler seslice okunmaya başlandı. Yazı ilerledikçe kızgınlıkları da artmıştı. Diyarbakır'daki tutsakların 51. günde Ölüm Orucu'na son verdikleri yazıyordu. Taleplerden sadece Diyarbakır'ı ilgilendiren bazı maddeler kabul edilmişti.

- Olamaz. Nasıl yaparlar. Bunca acı çekmişken, bunca bedel ödenmişken düşmanı bunca sıkıştırmışken bırakmak da neyin nesi oluyor?

Diyarbakır saldırısı sırasında yangın çıkartmaları, barikat kurmaları nasıl onları coşturduysa, bitirmeleri de bir o kadar üzmüştü.

- Düşmanı yüreklendirecek bu tavır, dedi tutsaklardan biri.

Hepsi onaylarcasına baktılar ona.

- Haklısın, bu tam da iyice güçsüzleşen düşmanı elinden tutup ayağa kaldırmak anlamına geliyor.

- Evet, direnişi zayıflattığı gibi düşmanın saldırılarını daha da arttıracak, dedi öteki.

Bu olay direniş açısından önemliydi ama herşey demek değildi.

Sorumlu tutsak sohbetin son noktasını koydu.

- Yoldaşlar, direnişe başlarken bedel ödemeye ve ödetmeye hazır olduğumuzu söylemiştik. Kararlıyız. Onlarca şehit pa hasına da olsa faşizme diz çöktüreceğiz... Hatırlayın ne demiştik direnişe girdiğimiz gece, "Söz veriyoruz şehitlerimize, AS LA UZLAŞMAK, TESLİM OLMAK YOK". Hadi bakalım, başka birşey var mı gazetelerde?

Köşe yazılarını da bitirdikten sonra herkes kendi işine döndü.

Ama ikişerli, üçerli gruplarda değerlendirmeler devam ediyordu.

Hapishaneleri mücadelenin, savaşın bir alanı olarak görmekten uzaklaşanlar tutsaklık koşullarında da misyonlarını yerine getirmekte zaafa düşüyorlardı. Ancak iktidar bilinci olanlar hapishaneleri tıpkı düşmanın halklarımıza karşı yürüttüğü savaşın bir mevzisi olarak gördüğü gibi, savaşın bir alanı olarak görebilirler. Tutsaklık iktidar bilincinden soyutlandığında misyon da unutulmuş, çürüme başlamıştır.

Yıllardır Parti-Cephe tutsaklarının düşmanın politikalarını boşa çıkarma gücü, iktidar bilincini canlı tutmaları ve bunun için bedeller göze almalarından geçiyordu.

Bütün bunlara rağmen, halka açılan topyekün savaşın büyütüldüğü, devrimcilerin ve halkın teslim alınmaya çalışıldığı koşullarda Diyarbakır özelinde de olsa Süresiz Açlık Grevi Direnişi yapmaları, bu keskin dönemde düşmanı püskürtmek açısından önemli bir gelişme olmuştu.

Hazırlıklıydılar ama yine de...

Görevleri daha da büyümüştü. Biliyorlardı tek başlarına dahi kalsalar asla teslim olmayacak ve mutlaka zaferi kazanacaklardı.

Direnişe biçtikleri günleri hemen arttırdılar. Kimi 50, kimi 60, hatta 70-80 diyenler vardı aralarında.

- Onu bunu bilmem ama biz bu gidişle 60. gün halay çeke riz. Baksana 30'a geldik neredeyse, tık yok. Günler desen su gibi akıp geçiyor.

- 60'da halay çeker miyiz belli olmaz. Ama var mısınız 50'de voleybol oynamaya?

Genç tutsaklardan biri öne atıldı;

- Ben hiç yatağa düşmeyeceğim ki. 50'de voleybol da oynarım, 60'ta halay da çekerim.

22. BÖLÜM

15 Haziran...

Parti-Cepheli tutsaklar çok heyecanlıydı bugün. Sabahtan itibaren son provalarını aldılar. Acaba başarılı olacaklar mı? Hepsinde aynı merakla dolu heyecan vardı. Son provalar ne kadar güzel olursa olsun, "Bunda kesinlikle bir aksaklık olmaz" dediklerinin bile, sahne heyecanından programın en kötüsü haline geldiği çok olmuştu.

Uzun süredir hiçbir anmaya, kutlamaya bu kadar çok çalıştıkları olmamıştı. Böylesine tarihsel bir direnişte, böylesi tarihsel bir dönemi anmak... Sergileyecekleri program hem '84 Ölüm Orucu'na, hem de içinde bulundukları direnişe layık olmalıydı. Açığının 27. günü olsa da.

İçlerinden pek çoğu bu tarihsel direnişle katılmışlardı Devrimci Sol saflarına. '84 Ölüm Orucu destanının anlatıldığı "Direniş, Ölüm, Yaşam" kitabını okuduktan sonra kesin kararlarını vermişlerdi. Tamam ben de devrimci olmalıyım, ben de onlar gibi olmalıyım demişlerdi. Sosyalizm inancı, halk ve vatan uğruna hücre hücre ölüme gidenler varsa eğer, bu inancın önünde ancak baş eğmek düşerdi onlara. Bir de uğruna öldükleri davalarına sahip çıkmak.

Kiminin sayfaları çevirdikçe damlalar gözünden süzölmüş, kimisi arka kapağı kapattığında hıçkırıklara boğulmuştu. Ne ad takmalı bilmiyorlardı. Büyük bir güç, köklü bir inanç, bitmez tükenmez halk ve vatan sevgisi, insan üstü bir irade... Hiçbiri ye-

terli gelmiyordu anlatmaya. Ama ülkemizde halkı ve vatani için ölümle kahramanca kucaklaşanların, Apo, Haydar, Fatih ve Hasan'ın varlığı onların savaşa katılması için yetmişti.

Aradıkları cevabı savaş, mücadele vermişti. Üstelik bu cevap hiç de karmaşık değildi. Haklı olmanın, onurlu olmanın gücünü görmüşlerdi. Bu güçle donanarak mücadele etmek, yeri geldiğinde ölüme kafa tutabilmek insan olmanın gereğiydi.

Bu kadar büyük bir anlam taşıyordu onlar için Ölüm Orucu. Parti-Cephe'yi, savaşı, bütün güzellikleri onlarla tanımışlar, onlardan öğrendikleriyle mücadele etmişler ve onlar gibi tutsak düşmüşlerdi.

Şimdi de onlar gibi teslim olmamak için direniyorlardı.

Anma programına katılmak için direnişi paylaştıkları siper yoldaşları gelmeye başlamıştı. Görevliler onları kapıda karşılarken programda görevli tutsaklar son hazırlıklarını yapıyorlardı. Marşların, şiirlerin, tiyatronun sözlerini son kez gözden geçirdiler. İşte perde açılıyordu.

Önce günün anlamı ve önemine ilişkin kısa ve özlü bir metin okundu. Ardından '84 Ölüm Orucu'na ithafen hazırlanan marşlara geçildi.

"Soyun dedi düşman.

Direnen bir saç teli bile kalmasın Toprağa

düşecek bir damla ter

Yoksa tehlikedir, mihraktır

Sürgünleri toprakta bir nefer"

Bir yılı geçmişti hapishaneye geleli. Yaşı 40'ın üzerine çıkmıştı K. abinin. Ama şu anda şiirin her kelimesi sanki yüreğine saplanıyordu. "Sürgünleri toprakta bir nefer." Karşısındaydı o sürgünlerden filizlenen neferler. Sürgünün destanını okuyordu onlar. Yani köklerini, geçmişlerini, temellerini şiir yapmış anlatıyorlardı.

Çocuğu yaşındaydı sürgünlerden filizlenen neferler. Kendisi ise sürgünlerin yaşında. Sürgün olabilmiş miydi? Hayır '84'te duymamıştı bile 75 gün büyük zorluklara, baskılara, işkencelere rağmen ölümüne direnenleri ve ölenleri, toprağa sürgün olanları...

Tanıymıştı devrimcileri, evini açmıştı. Neyi var neyi yoksa koymuştu önlerine, paylaşmıştı. Tutsak düşmüştü. Burada, hele direniş içinde daha iyi tanıymıştı onları. Onlardan biri olmuştu. Arada eşini, çocuğunu hatırlamasa güzel geçiyordu günleri. Hele Direniş, Ölüm, Yaşam, Metris Tarihi kitaplarını okuyunca çok etkilenmişti. Teslim olmama geleneğinden etkilenmişti, şimdiyse o geleneğin bir parçası oluvermişti. 27 gündür direniyorlar teslim olmuyorlardı. Ya şu evladı yaşındaki neferler? Ne kadar büyük bir coşkuyla götürüyorlardı direnişi. Sesleri ne kadar gür çıkıyordu. "Yok yok 50-60 gün gidemez-sem yazıklar olsun bana" dedi. Şiirin bir bölümünü kaçırmıştı düşüncelerinden sıyrıldığında.

"Ve bizler

Bizler de onlar olmaya and içiyor

Kanımızın son damlasına kadar

Toprağa düşüp yediveren gül olana kadar

Sesimiz, bedenimiz ve silahımızla

Savaşacağız diyoruz.

Sözümüz namus,

namusumuz onurumuzdur"

Öylesine coşmuş, güçlü alkışlıyordu ki, ellerinin acıdığını bile hissetmedi. Gidip neferleri kucaklayıp, gözlerinden öpmek için kendini zor tuttu.

Tiyatronun sergileneceği dakikalar yaklaştığında perdenin arkasındaki hareketlilik de artmıştı. Berdan oyunculara tek tek son hatırlatmalarını yaptı.

- Sakin olun, heyecanlanmayın, başaracağız. Unuttuğunuz yerleri suflör hatırlatacak. Bu arada askerler direnişçileri sürüklerken dikkat etsin. 27. günde olduğumuzu unutmayın.

Marş bitmişti. Suflör yerini aldı. Perde açıldı.

Berdan perde arkasında en az oyuncular kadar heyecanlıydı. Neyse ki, fena gitmiyordu. Asker rolünü oynayan başlangıçta sözlerini unutsa da...

Tiyatro bitmek üzereydi.

Sahnenin önünde Berdan'ın sesi duyuldu.

- Durdu zaman, sustu dünya. Yaşam bu onurlu ölümlere selam duruyor. Tarih kaydet bunu sayfalarına. Al sakla tarih.

Böyle ölüm az bulunur, al sakla bunu. Zulmün kalelerine dikilmiş kıpkızıl, dalga dalga bir bayrak gibi sun onu, yaşamı geleceğe taşıyanlara, haksızlıklara karşı baş kaldıranlara. Ve sarsılmaz inancın bir örneği olarak adalet arayanların, özgürlüğe susayanların bayrağı olsun.

Dört can toprağa düştü de kavga burada bitti mi?

Adeta bu soruya cevap verir gibi Buca ve Ümraniye şehitlerinin fotoğrafları, Parti-Cephe bayrakları eşliğinde Ölüm Orucu şehitlerinin yanına getirildi. Kavga bitmemişti. Kahramanlıklarla, şehitlerle büyüyordu.

Herkesin tüyleri diken diken olmuştu. Bütün Parti-Cepheli-ler Apo, Haydar, Fatih, Hasan'a minnet duygularını bir kez daha ifade edercesine bu direnişi zafere taşıyacaklarına söz verdiler.

"VE BİZLER
DÖRT KIZIL KARANFİLE
BUCA VE ÜMRANIYE ŞEHİTLERİNE
SÖZ VERİYORUZ Kİ
SAVAŞ VE ZAFER NARALARIMIZDA
SİZ OLACAKSINIZ
O NARALARA SİZ GÜÇ VERDİNİZ
SİZİNLE BÜYÜDÜ KAVGA
ZAFERİ SİZİNLE KAZANACAĞIZ"

Sloganlarla birlikte Parti-Cepheliler, siper dostları havalandırmaya çıktılar. Konuştukları tek konu Ölüm Orucu.

Direnişin boyutu, düşmanın tavrı, PKK'li tutsakların açlık grevini bitirmesi siper dostlarıyla konuşulan konular arasındaydı.

Akdemir, TİKB'lilerin yanına yaklaştı. Tahsin Yılmaz da 12 Eylül döneminde hapisanede bir süre tutuklu bulunmuştu. Sohbet o günler ve Ölüm Orucu. '84 Ölüm Orucu'nu birlikte yapan hareketlerin insanları olmanın yakınlığı vardı aralarında.

Tahsin Yılmaz,

- Yeni bir Ölüm Orucu görünüyor gibi. 50'ye kadar çözülür. Çözülmezse 12 yıl aradan sonra yeniden yapmak gerekir, dedi.

Ortak düşünce şehitler olmadan zaferin kazanılamayacağı üzerineydi.

- Bu kadar çok içeceğin içinde 80-100 günde ölmeyiz. Çok lüks açlık grevi yapıyoruz. Ne ararsan var, diye espri yapıyordu Tahsin.

Birlikte başlamışlardı direnişe. Zafere birlikte ulaşma kararlığını paylaşmak ne güzeldi.

Ertesi gün TİKB'nin düzenlediği Ölüm Orucu anmasında zafere olan inanç sürekli vurgulansa da, Ölüm Orucu'nu telaffuz etmekten kaçınmaları "acaba" diye düşündürdü Akdemir'i. Acaba gerçekten zafere birlikte ulaşabilecekler miydi?

23. BÖLÜM

Resmi bir açıklama yoktu ama sohbetlerin konusu Ölüm Orucu...

Tüm tutsakların aklında ya barikat, ya Ölüm Orucu. Bu direnişin şehit verilmeden kazanılamayacağına herkes emindi artık. Eylem mutlaka çok daha üst boyuta sıçratılacaktı. Ağırılık Ölüm Orucu'nda birleşiyordu.

Öyle ki, Kurtuluş Gazetesi'nin '84 Ölüm Orucu'nun 12. yıldönümü nedeniyle yayınladığı yazı sanki "tutsaklar yeniden Ölüm Orucu'na başlıyor" diyormuşçasına parıltılı gözler ve gülümseyen yüzlerle dinleniyordu. Anlatılan herşey, her olay bugünle birleştirilmeye çalışıldı. Yazıyı okuyan tutsağın cümleleri;

- Bakın, bakın tıpkı bugün gibi, denilerek kesildi ikide bir.

Herkes "aynı şeyleri yaşıyoruz, o halde Ölüm Orucu diye seviniyordu içten içe. Aynı şeyi düşünenler gözleriyle birbirine onay veriyordu sanki.

Bu direniş her yanıyla çok farklıydı. Bu farklılık yaşamı sahiplenmeden üretime, çalışmalara kadar yansımıştı. Motivasyon ve hareketlilik 30'lu günlere gelmelerine rağmen düşmemişti.

Bazılarının durup durup kendisine şaşırdığı bile oluyordu. Ancak 15. güne kadar yazılar yazabiliriz" diyenler yazı yazmaya devam ediyor, çalışmalar 20'ye gelmeden biter diyenler hani harıl çalışmalara hazırlanıyorlardı. Şaşkınlıkları bundandı.

Aslında direnişin hapishane duvarlarını aşp, halkı ve devrim mücadelesini ifade ediyor olmasındandı hepsi. Çünkü "şu şu haklarımız için" değil, "halkımız, savaşıımız için" diyorlardı bu kez.

"Günler çabuk geçse de ne olacağını bir an önce öğrensek" düşüncesiyle masanın başına oturdu kadın tutsaklardan H. Bir köşe yazarına direnişlerini, sahiplenmenin önemini anlatmak için kalemini aldı. Bu arada sorumlu yoldaşının, bazı yoldaşlarını tek tek çağırdığını farkettil. Yoksa beklenen gün gelmiş miydi? Konuşmalar Ölüm Orucu üzerine miydi? Acaba onu çağıracaklar mıydı?

Bu soru ona birbuçuk yıl öncesini hatırlattı. Eleştiri, özeleştiril toplantıları yapmışlardı. Yeni insanı yaratmak istiyorlardı. Herkes yeni insanın, Parti-Cepheli insanın neresinde olduğunu ortaya koymuş, devrimci bir kişiliği, Parti-Cepheli kişiliği nasıl yaratacağını anlatmıştı. Sıra ona geldiğinde çok heyecanlıydı. Mücadele içerisinde de yıllardır yer almış, olumluluklar ve olumsuzluklar yaşamıştı. Emek vermişti. Ama Parti-Cephe'nin kendine verdiği emeğin karşılığı olmamıştı hiçbiril. Artık aşmak zorunda olduğunu söylemişti yoldaşları. Sürekli eleştiriler tek noktada dğümleniyordu. İdealleri, Parti'si, halkı ve vatani için ölmeye ve öldürmeye hazır olup olmadığı... O zaman net bir cevap verememişti.

Güldü kendine. Şimdi ise "acaba beni çağırırlar mı?" diye endişeleniyor, can atıyordu ölüm orucuna katılmaya. "Nereden nereye", birbuçuk yılda ne çok şey değişmişti. Artık "tereddütsüz ölürüm" diyordu.

Çağrılan yoldaşları tek tek geri dönüyorlardı. Hepsinin yüzünde belli etmemeye çalışsalar da gülümseme vardı. Yanakları kızarmış, gözleri ışıll ışıll. Emin olmuştu. Kesinlikle Ölüm Orucu'na ilişkin birşeyler vardı. Ama hala çağrılmamıştı. Acaba hiç mi çağırmayacaklardı?

Buz kesti vücudu. Tedirginlik kapladı heryerini. Neden bu kadar geç kalmıştı? Altı yılda aşamadıklarını 1,5 yılda geride bırakmıştı. Meğer sandığı kadar zor değilmiş devrimcileşmek, anlamıştı artık. Parti-Cephe'ye inanmak, onun verdiği görevleri güvenle yerine getirmeye çalışmak ve farkında olduğu eksikliklerini açıp yardım istemek, korkusuzca kaygıların üzerine yü-

rüme. Herşeyi aşmış sayılmazdı. Geçmişten farklı olan eksik ve zaaflarına rağmen inancı uğruna ölebilecek kararlılığı taşımasıydı.

Geriye dönen son yoldaşı, onu çağırdıklarını söyledi. Buz kesmiş vücudunu birden ateş bastı. İşte olmuştu sonunda. Tedirginlik yerini sevince, endişeler heyecana bırakmıştı. Hemen üstüne çekidüzen verdi. Böyle bir açıklamada kılık kıyafetine kadar herşey tertipli olmalıydı.

Neredeyse koşar adım gitti yanlarına. Benzer bir heyecanı onlarda da sezdi.

Nasıl heyecanlı olmasınlardı. Görüştikleri insan sayısı tek tek arttıkça coşkuları da artıyordu. Hepsi "evet" diyordu. Ama bu "evet" ağızdan çıkan bir kelime değildi. Gözleri, bakışları, davranışları, heyecanları, sevinçleri, herşeyleriyle "evet" diyorlardı. Yıllardır sorumluluklarını yaptıkları insanlardı bunlar. Bazen kıyasıya kavga etmişler, bazen doyasıya kucaklaşmışlardı. Belki birkaç gün sonra ölüme koşacaklardı hepsi. Cevap verirken bir saniye bile olsun duraksamıyorlardı.

- Tabii ki Ölüm Orucu'na gideceğim. Bu benim görevim.
- Biliyordum Ölüm Orucu'na gideceğimizi. Hazırım.
- Düşünmeye gerek yok. Ben kararımı çoktan verdim.
- Sormanıza bile gerek yoktu. Katılmaktan başka hiçbir şey düşünmedim.

Sanki "Ölüme gider misin?" demiyor da, "halaya gider misin" diyorlardı. Parti-Cephe'nin gücü daha somut açığa çıkıyordu. Bu güzellik karşısında gözleri dolmuştu bir an.

"Ölüm Orucu'na katılır mısın?" dediklerinde H.'nin kulakları uğulduadı.

- Ölüm Orucu'na katılmaktan onur duyarım, dedi.

Yanlarından ayrılırken iyice düşünmesini istediler. "Düşünecek ne var. Ben çoktan hazırım, gönüllüyüm" diyordu içinden.

Ondan sonra da çağrılanlar oldu. Hepsi adeta ayakları yerden kesilmişçesine dolanıyordu koğuştaki. Duygularını, heyecanlarını ne kadar bastırmaya çalışsalar da gözden kaçmıyordu hiçbirisi.

Hava karmaya başlamıştı. Erkekler koğuşunda da Ölüm Orucu ekiplerinde yer alması düşünülen tutsaklarla yapılan görüşmeler bitmişti. Acaba bayanlar koğuşunda nasıl geçti me-

rakıyla kadın tutsakların sorumlusunu çağırdı temsilci.

Kadın tutsağın gözlerini görünce anladı. Kadın-erkek farket-memişti. Aynı coşku, aynı heyecan, aynı endişeler, aynı ruh, aynı kararlılık ve inanç. Kadın tutsak anlatırken, "Bizde de aynıydı" diyordu temsilci. Temsilci anlatırken kadın tutsak "sanki aynı insanlarla konuşmuşuz" deyip araya giriyordu. Verilen cevaplara kadar bu böyleydi. Sanki sandalyede oturan Parti-Cephe kişiliği idi. Değişen sadece koğuşlar, isimler ve yüzler olmuştu.

- işte bu Parti-Cephe'nin gücü, dedi temsilci.

24. BÖLÜM

Acaba beklediği açıklama mı yapılacaktı? Düşündü, "başka : - açıklama olur mu?" diye. Sonra "hayır hayır mutlaka Ölüm Z 'ucu açıklamasıdır" dedi. Yine de belli olmazdı, başka bir açıklama da yapılabilirdi.

Bu düşüncelerle kalktı. Toplantının yapılacağı koğuşa girdi. Sorumlu yoldaşlarının çoğu gelmişti. Gelmeyen birkaç tutsağı beklemeye başladılar. Hemen hemen bütün sorumluların orada olması "Ölüm Orucu açıklaması yapılacak" düşüncesini daha da güçlendirdi.

Bu ara Berdan girdi içeriye. Her zamanki gibi koşturuyordu. Acelesi olmalıydı. Elinde hiçbir zaman eksik etmediği kağıtları vardı.

Sorumlu tutsaklardan biri Berdan'ı çağırdı. Berdan ;

-.....'y' arıyorum, yazıyı göstermem gerekiyor, dedi.

- O burada yok. Sonra gösterirsin. Şimdi toplantıya katıl.

Bunun üzerine Berdan sıranın bir köşesine ilişti. Toplantıya katılacak herkes gelince sorumlu yoldaşları söze girdi.

- Yoldaşlar, önümüzdeki süreç zor bir süreç olacak. Düşmanın saldırılarını püskürtmek ancak Ölüm Orucu gibi düşmanla cepheden yürütülecek bir irade savaşıyla mümkün olabilir. Parti-Cephemiz bu savaşın önderi olarak Ölüm Orucu ka-
-arı aldı. Bazı örgütlere konu açıldı. Diğer örgütlere de resmi :neri olarak götüreceğiz. Onların da yürüteceğimiz irade sava-
ş nda yer almalarını sağlamak istiyoruz.

Evet, direnişimiz geldiği noktada bir üst evreye sıçrayacak. Ölüm Orucu'na başlayacağız.

Sorumlu yoldaşları konuşmasını bitirmiş olmasına rağmen tutsaklar suskunduk. Ölüm Orucu yapılacağını 300'e yakın Par-ti-Cepheli tutsak öğrenmişti böylece. Herkesin yüreğinde fırtınalar kopuyordu. Kimi gönüllülüğünü bildirmenin sabırsızlığını yaşıyor, kimi ölüm-yaşam hesaplaşmasına giriyor, kimi "Ben bu direnişin neresinde olacağım?" diyor, kimi Ölüm Orucu'na gitmeyeceğini ama buna rağmen bu onurlu direnişe yakışır tavır sergilemesi gerektiği düşüncesine dalıyordu. Herkes bu konuşmayla yeni sürecin bir unsuru olmanın coşkusu hissetmeye başlamıştı. İçinde, dışında, önünde, arkasında...

Hepsi tarihsel bir sürece tanıklık edeceğinin bilincindeydi artık.

Yavaş yavaş kalabalık dağılmaya başlamıştı. Bazıları hesaplaşmalarını tamamlamak için yataklarına gitti, bazılarıysa gruplar halinde tartışmaya başladı.

- Ölüm Orucu ile düşmana göstereceğiz halka saldırmak, tutsaklara saldırmak neymiş. Analarımızı, babalarımızı coplamak neymiş göstereceğiz. Öyle TV'lere çıkıp çalım atmak neymiş görsünler.

- İşçiye, memura, öğrenciye saldırırken, coplarken hapishane nede olmanın acısını yaşıyordum. Hesap sormak istiyorum, soramıyorum. Yani bana öyle geliyor. Doğru düşünmüyordum. Demek özgür tutsaklığı tam anlayamamışım. Hesap sormak bundan başka birşey olmasa gerek.

Gençlerin biri öne atılarak heyecanını bastıramayıp şimdiden slogan atmaya başlamıştı.

- Kolla kendini oligarşi, Parti-Cepheli Özgür tutsaklar geliyor.

Biri bitirmeden öteki alıyordu sözü.

Sohbetler sürerken tutsaklardan biri heyecanlı heyecanlı, bir oraya bir buraya gidiyordu. Sanki çok mühim bir haber bekliyormuş gibiydi. Aslında gönüllü olduğunu bildirmenin sabırsızlığını yaşıyordu.

Açıklama yapıldığı sırada bile içinden "Ben de gönüllüyüm" diye bağırarak gelmişti. Duygularını bastırıp susmuştu. Biri kalksa hemen arkasından fırlayacaktı. Herşeye rağmen sessiz

kalmayı başarmıştı.

- Buraya kadar, dedi.

Saatine baktı.

- Ancak 10.00'a kadar dayanabildim. Artık söylemeliyim.

Hemen sorumlu yoldaşına konuşmak istediğini belirterek düşüncelerini söyledi. Aslında kabul edilmeme korkusu vardı içinde. Heyecanlı ve utangaçtı. Beklediğinin aksine onunla konuşmak istediklerini söylüyordu yoldaşı.

- Hazır mısın? Biraz düşün. Yarın tekrar konuşacağız.

Ama o uzun zamandır düşünüyordu.

- Düşünmeme gerek yok, dedi.

- Tamam düşüneceğiz, cevabını alır almaz yerinden kalktı mı, uçtu mu o da anlayamamıştı.

Yavaş yavaş volta atmaya başladı. Ölüm Orucu savaşçısı olması yolunda ilk ışık yakılmıştı. İşinin zor olduğunu düşündü. Onca insanın, yöneticinin ve kadronun arasından sıyrılıp görev alabilecek miydi?

"Ben bir savaşçıyım. Gönüllü olmak benim görevim. Direnişçi olmasak da bir savaşçı çatışmanın en önünde ölmeyi ister" dedi tekrar.

Bu duygu atmosferiyle çevresine baktı. İnsanlardaki coşku gözle görülebilir biçimde değişmiş, saldırı kararı hepsini sarsmıştı.

Onlar da benzer duyguları yaşıyor olmalıydılar. Nihayet her-şey açıklığa kavuşmuştu. Belli olmayan tek konu Ölüm Oru-cu'na kimlerin katılacağı idi.

25. BÖLÜM

Sabah kalkmakta biraz zorlandı. Uyku mahmuru gözlerle indi içtimaya. Gece uyku girmemişti gözüne. Zamanın ölüme doğru hızla ilerlediğini düşündü.

Kadınlar koğuğu da dün gece öğrenmişti eylemin Ölüm Orucu'na dönüşeceğini. Hepsi merakla bakmışlardı sorumlu yoldaşlarının yüzüne. Onun sesinden başka çıt yoktu yemekhanede. Ölüm Orucu'na başlanacağı açıklandıktan sonra herkes birbirinin yüzüne bakmıştı.

En genç, yoldaşlarının "Ben de Ölüm Orucu direnişçisi olmak istiyorum" sözüyle bozulmuştu sessizlik.

Yatağa çıktığında bir sağa, bir sola dönse de düşünceler peşini bırakmamıştı. Ölüm Orucu'nun şekillenışı yolunda tahminler yürütmüş, ama asıl olarak kendinin Ölüm Orucu'nun neresinde yer alacağı sorusuna takılıp durmuştu. Düşünmüş, düşünmüş, saatlerce bu konuya kilitlenmişti. Ölüm... Ölüm ve yaşam arasındaki çelişkiyi kendi pratiğiyle sorgulamaya başlamıştı. Ölüm nedir? "Yeniden doğarız ölümlerden" türküsünü söylemek gelmişti içinden. Utanmasa gece gece söyleyecekti. Sanki ona güç verecek, ölüm-yaşam çelişkisini çözümleyecek gibi gelmişti. "Ne için yaşamalı ya da ölmeliyim. Ölmekten korkuyorum ama ne için yaşayacağım? Ne istiyorum gelecekte, hedeflerim ne?" sorular birbiri ardına uzayıp gitmişti. Daha önce de kendini sorguladığı, hesaplaştığı, zaaflarını yenmeye çalıştığı, çok olmuştu. Ama o zaman sürece yayılmış, kesin

kararını akıp giden zamanın olgunlaştırmasını beklemişti. Şimdi ise kesin karar vermek zorundaydı. Önünde ne zaman, ne de sürece yayılacak bir hesaplaşma vardı. Ya hendeekten atlayacaktı ya da düşünmeye devam ederken atlamak için sıraya geçenler altında ezilecek, belki de hendeğe düşecekti. Devrim

için yaşamak istiyorum demişti ardından. Geçmişine, hatalarına rağmen devrim için yaşamak istiyordu. Ama şimdi bunlar için ölmek zamanıydı. Korkuyordu ölümden, farkındaydı bunun. Kim korkmaz ki ölümden? Sonra köpek hikayesini hatırlamıştı. İnsan köpeğe korkusunu belli ederse, köpek havlayarak kovalardı. Ama üzerine üzerine giderse köpek kaçardı. Ölümü yenmek, daha doğrusu ölüm korkusunu yenmek, bununla benzeşen bir olay gibi gelmişti ona. Ve kararını vermişti. Ölümden korkuyorum, bunu bir şekilde yenmek zorundayım. Önümde örnekler var. Şehitlerimiz var. Böylesine onurlu bir ölüm reddedilir mi? O meşhur sözünü bir kez daha söyledi; "Başarmalıyım!". Her direniş öncesinde söylerdi bu söz. Direniş başlamadan "başarabilecek miyim?" diye sorar, sonra "başaracağım" sözü verirdi kendine. Bu söz onu direnişe motive eder, başını dik tutardı. 43 gün böyle direnmişti, ilk adımı atmıştı bile; "Ben de gönüllüyüm." İşte rahatlamıştı. Şafak sökmeye başlamıştı gönüllü olmaya karar verdiğinde.

Diğer yoldaşlarının da uykusuz olduğu kaçmadı gözünden. "Demek aynı, şeyleri onlar da yaşadılar" dedi.

Daha iyi tanıyordu artık yoldaşlarını. Daha önce de tanıdığını zannederdi ama direniş ortaya, çıkarmıştı yeterince tanımadığını. Günler geçtikçe, direniş ilerledikçe bazıları hakkında ne kadar yanlış düşündüğünü farketmişti. Hiç beklemediği insanlar fedakarlıkları, devrimci iradeleriyle örnek olmuşlardı ona. Yoldaşlarının güzel yanları onun çirkinliklerini ortaya çıkarıyordu adeta. Onlar özverili oldukça, kendi bencilliği, onlar olgun oldukça kendi tahammülsüzlüğü, onlar soğukkanlı oldukça kendi sabırsızlığı ortaya çıkıyordu. Ön yargıları yıkmıştı direniş. Bunları gördükçe yoldaşlarıyla yakınlaşma, onlarla daha sıkı bir ilişki içine girme isteği artmıştı.

Merdivenlerden çıkarken önden giden yoldaşına,

- Direniş bir okul, Ölüm Orucu da bir okul olacak, dedi.
- Önemli olan okulu başarıyla bitirmek herhalde, diye ce-

vapladı kadın tutsak.

- Yatacak mısın?

- Bugün çarşamba. Unuttun galiba. Bizimkiler sabahın köründe gelir yine.

- Gerçekten unutmuşum. Uyumayayım o zaman. Bakarsın bana da gelenler olur.

Son basamağı da tırmanmışlardı bile. Yatakhane hareketli. Yeni ütülenen elbiseler, taranan saçlar... Hepsi Ölüm Orucu'na başlayacak olmanın coşkusuyla hazırlanıyordu görüşe. Aileleri açısından da önemli bir dönemeç olacağını biliyorlardı. Niteliği onlar kadar olmasa da insan olmanın hesaplaşmasına gireceklerini tahmin edebiliyorlardı. Ama henüz açıklamayacaklardı. Onlar da komuoyuna açıklandığında öğreneceklerdi.

Ziyaretçiler gelmeye, Parti-Cepheli tutsaklar da tek tek koğuşlardan çıkmaya başladılar. 20'lerden sonra aileler daha sık ve kalabalık geliyorlardı. Haftada iki kez gelenler çoğalmıştı. Duygusal atmosfer yok olmasa da öfke daha çok göze çarpıyordu.

- Şu köpeklerin bazılarını götürelim.

- Hele o Ağar yok mu, onu biz analar boğacağız.

- Lo, lo lexhmm lexhmm (Kürtçe oğul oğul öldürelim öldürelim)

Kabin sırası bekleyen kadın tutsakların gözü Hüseyin Muharrem Gündüz'e çevrildi bir an. Hastalandığını öğrenmişlerdi, fakat ilk kez görüyorlardı halini. Su alamıyor, gittikçe fiziki gücünü yitiriyordu Hüseyin. Yoldaşının kolları arasında güçlkle yürümeye çalışıyordu. S., Hüseyin'i yıllardır tanıyordu. Mücadeleye katıldıkları süreç, hemen hemen aynı. S. daha çabuk tutsak düşmüştü. Hüseyin ise kısa tutsaklıkları sayılmazsa iki ayı geçmemişti hapisaneye geleli. Geldikten kısa bir süre sonra direnişe başlamışlar, Hüseyin de coşkuyla yerini almıştı direnişte. Tutsaklıkları direniş süreçlerine tesadüf ediyordu. 43 günlük Süresiz Açlık Grevi'ne de beraber başlamışlar, Hüseyin "5. gün tahliye olmuştu. "Kazanacağımıza olan inançla çıkıyo-"um" demişti tören konuşmasında.

"O zaman da kazandık, şimdi de kazanacağız Hüseyin. Çok zedeller ödemeye başladık bile. Senin gücünü verdik zafere. • abında bütün organlarımızı, bedenimizi vereceğiz", dedi ken-

di kendine.

Enver amca'yı düşündü. Enver amca Hüseyin'in babası. Hüseyin kadar tanıyordu onu. Çok değerli, namuslu, insan sevgisiyle dolu biri Enver amca. İlk defa Hüseyin'i bu halde göreceklerdi. Nasıl bir tavır göstereceğini kestiremiyordu ama nasıl üzüleceğini biliyordu.

Enver amcanın üzüntüsünü hafifletmek Hüseyin'in yoldaşlarına düşer düşüncesiyle kabine girdi.

Bir yanda Hüseyin, karşı tarafta Enver amca... Çok zor bir durumdu. Ne yapacağını, ne diyeceğini bilemiyordu. Söze nasıl başlayacak kestiremiyordu.

Hüseyin'i gören Enver amcanın dudaklarından sadece, "Oğlum, oğlum" kelimeleri dökülüyordu.

Gözleri dolmuştu. Ona rağmen Hüseyin'in karşısında bir olumsuzluğa girmemeye, onun moralini bozmamaya özen gösterdi. Hüseyin fazla kalamadı kabinde. Geri götürdüler.

Hiç böyle bir yoğunluk yaşamamıştı, kabinde sessizlik vardı. S., Enver amcanın gözlerine bakamıyordu. Nasıl anlatmalıydı ona?

- Ne olur bıraktırın. Ölecek. Hepiniz öleceksiniz. Oğluma müdahale edin.

Bir babanın evladının yaşamasını istemesi kadar doğal ne olabilirdi ki? Aralarındaki ilişkinin sıcaklığından dolayı bu kadar rahat konuşmuş, sitem ediyordu Enver amca.

S. kırmak istemiyordu onu. Nasıl kırabilirdi ki? Kolay değildi, karşısında yalvaran, gözyaşlarına boğulan bir baba. Olayın etkisiyle duygusallaşmış, sadece kendi evladını kurtarma telaşı içinde kıvranıp duruyor. Kızmıyordu ona.

Her kelimesini seçerek, düşünerek kullanmaya çalıştı S. Onlar da düşünerek girdikleri direnişlerini anlatabilmeliydi.

- Bak Enver amca. Seni anlıyorum. Sen onun babasısın, biz onun yoldaşları. Bizim gözlerimizin önünde eriyip gidiyor. Da yanmak kolay mı sanıyorsunuz. Hiç değil, hiç değil. Çok sevdiğin yoldaşının bu durumuna göğüs germek kolay değil.

Sen bizi en iyi anlayansın. Direnişimizin önemini defalarca tartıştık. Biliyorsun. Boyun eğmenin ihanet olacağını da biliyorsun. Biz boyun eğseydik nasıl çıkardık karşınıza, nasıl bakardık yüzünüze.

Bu bir onur Enver amca. Onur sorunu. Yaşamak adına her-şeye ihanet edip değerlerimizi, insanlığımızı satsaydık ne derdiniz bize?

Hayır, hayır bunu isteme. Sizin karşınıza alnımız ak, başımız dik çıkmak istiyoruz. İrademizle düşmanın karşısında duruyoruz. Tek silahımız bu. Bunu sonuna kadar kullanacağız.

Biraz düşün Enver amca. Eminiz ki, bizden istediğin şeyin imkansızlığını göreceksin. Öyle birşey istediğin için kendine kızacaksın.

Sadece dinledi, cevap vermedi Enver amca.

26. BÖLÜM

TV'yi kapatıp;

- Yoldaşlar, bir açıklamamız olacak, dedi M.

Her zaman olduğu gibi koğuş pür dikkat.

- Bildiğiniz gibi bir süre sonra Ölüm Orucu'na başlayacağız.

Herkes Ölüm Orucu hakkında ne düşündüğünü, kendisini di renişin neresine koyduğunu yazsın, bana getirsin, diye ekledi.

B. Ş. açıklamayı duyar duymaz yukarı çıktı. Eline kağıdı kalem ald. Düşünmeye başladı. Nasıl yazarsa daha etkili olurdu. Ama uzun uzun yazamayacağına, duygu ve düşüncelerini kağıda dökemeyeceğine emindi. Ter bastı bir anda sıkıntıdan.

"Ben yoktum toplantıda. Ne yapacağız?" diye sordu deneyimli bir yoldaşı yanından geçerken.

- "Kendimizi direnişin neresinde görüyoruz?" sorusunu cevaplayan bir yazı yazacağız. Ölüm Orucu'na ilişkin yani.

- O halde kısa ve net olmalı, aynı zamanda açık olmalı.

Tamam. Kısa yazacaktı. Hemen oturup bir paragraf yazdı:

"Merhaba

Öyle uzun yazamayacağım. Ne de teorik açıklamalara gire-eğim. Çünkü az çok hepimiz biliyoruz. Zaten duygu ve düşüncelerimi de, hele hele yazı ile fazla ifade edemem."

Önce uzun yazamadığına ilişkin yazmak hoşuna gitti. İyi : acaktı. Devam etti:

"Devrime giden yolun bir noktasında, benim de devrime bir katkımın olması beni çok mutlu edecektir. Böyle durumlarda

hesaplaşmamı yaparken hep kendime sorarım; devrimi istiyor muyum, istemiyor muyum diye. Evet, ben devrimi istiyorum. Halklarımızın kurtuluşunu, iktidarını istiyorum. Ölüm Orucu gibi onurlu bir göreve hazırım ve istiyorum. Partime ve şehitlerimize, değerlerimize leke sürmeyeceğime güveniyorum. Ve Ölüm Orucu görevini istediğimi tekrar belirtiyorum.

Ölüm Orucu Şehitleri Yolumuzu Aydınlatıyor!

Yaşasın Genel Direnişimizin Zaferi!

Yaşasın Önderimiz Dursun Karataş

Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi

**Sevgilerimle B.
Ş."**

Rahatlamıştı. Koşup yazısını sorumlu yoldaşına teslim etti. Öyle bir koşuyordu ki, sanki hemen vermek, ekibe alınma şansını arttıracaktı.

Geri dönüp yatağına yattı. Düşündükçe huzursuzluğu arttı. "Hayır, hayır yazı kısa oldu" dedi. "Öyle olmaz, hemen ilk fırsatta sözlü olarak da ifade etmeliyim. Hem ben sözlü olarak duygu ve düşüncelerimi daha iyi ifade ederim. Uzun uzun anlatırım." Bu düşünceler yeniden rahatlatmıştı onu.

Fırsat yakalamak için tekrar yemekhaneye indi. Biraz sonra sorumlu yoldaşının kapıdan içeri girdiğini görünce, "Nihayet yakaladım" dedi. Hızla yaklaştı,

- Biraz konuşabilir miyiz?

Beklediğini ifade edercesine başını salladı sorumlu yoldaşı.

- Yazımda kendimi tam ifade edemedim, diyerek başladı.

Uzun uzun Ölüm Orucu'na gönüllü olduğunu, hazır olduğunu anlatmaya çalıştı.

Eylemin ciddi ve zor olduğunu biliyorum. Ama benim bunları aşacak gücüm var.

- Bitti mi?

- Yani, yine anlatamadım galiba.

- Ben seni anlıyorum. Eyleme kimlerin katılacağı belli değil, bu benim için de geçerli. Ölüm Orucu senin dediğin gibi ciddi bir eylem. Aynı zamanda zor ve onurlu. Başlayınca sonuna kadar götürmek gerekir. Buna göre düşünmeli, buna göre hazır lanmalıyız. Eyleme seçilmesek de gereksiz düşüncelere kapıl-

mamalıyız. Seçilen yoldaşlarımıza saygıyla bakmalıyız.

"Ne demek istedi acaba" diye düşündü durdu konuşmanın ardından. Morali bozuldu. Sanki son sözlerinin üzerinde biraz fazla durdu. "Sen seçilmeyeceksin, kendini hazırla" demek istedi. "Seçilmeyeceğim. Bu konuşma buna işaret. "

Yoldaşının konuşması, hangi anlamı yüklese oraya çekilebilecek gibiydi. Ama konuşma değildi savrulan. Kendi duygularıydı. Kendi kendini yiyordu. Böyle giderse sonunun nereye varacağını kestiremezdi. Mantığını, beynini, bilincini işletmesi gerektiğine karar verdi.

Yoldaşı doğru olanı anlatmıştı. Duygularını devrimcileştirmeliydi. Korkmamalıydı duygularından ama onu geliştirmeliydi. Düşünmesi gereken biçimi düşünüp bulmaya çalışıyordu.

"Ölüm Orucu ekibinde yer almak ister Parti-Cepheli biri. Belki seçilemez. Bir burukluk hisseder, bu normaldir. Çünkü her Parti-Cepheli savaşın en önünde yer almayı arzular. Doğaldır bu. Ama burukluk, seçilememek onu geriye savurma-malıdır. İşte devrimci olmayan duygu budur. Buradaki duygu başkadır. Bencildir. Eğer seçilememek Parti-Cepheliyi savuru-yorsa, o Parti-Cephelinin idealleri koca bir hiçtir. Boştur. Eylem değil kuru sözdür. Önemli olan Parti-Cephe'nin zafer kazanması, devrimin ilerlemesi ise, elbette buna göre Parti-Cephelileri mevzilendirecek, buna göre görev paylaştıracaktı örgütlülük. Bir Parti-Cepheli en önde görev almazsa sadece burukluk yaşar. O da Parti-Cephe'nin savaşçılarına aşılacağı kültürün, savaşın en önünde olma isteğinin sonucudur."

Söz verdi kendine. Duygularını, düşüncelerini, devrimci bilinci yönlendirecekti. Kaygılarından uzaklaştı.

Koğuştaki herkes kendisiyle ilgiliydi. Düşünenler, yazanlar, karar vermek için çırpınanlar, hesaplaşmalarını derinleştirenler...

S. M. de uzun uzun düşünenlerden değildi. Ölüm Örucu'na başlanacağı açıklaması yapıldığında direnişin 20. günlerinde Berdan'la yaptığı sohbeti hatırlamak, kararını kesinleştirmesine yardımcı olmuştu. "Direniş, Ölüm, Yaşam" kitabı üzerine uzun uzun sohbet etmişlerdi Berdan'la. Ona "geçmişini doğru değerlendirip ders çıkaramayanların geleceğe yön veremeyeceğini ve savaşta şehitler bedeli kazanacaklarını" defalarca

tekrarlamıştı. O kadar sade anlatıyordu ki... "Şehitler bedeli kazanmak..." Konuşmanın en çok bu bölümünden etkilenmişti. Kazanmak için şehit olmak gerekiyordu. O nedenle Ölüm Orucu denmişti.

Geride bırakacaklarını, ailesini hiç düşünmemiş değildi. Eşi, çocukları, annesi, babası... Yıllardır devrimcilerle birlikteydi. Oturdıkları mahalleyi onlarla birlikte kurmuşlardı. Sırt sırta taş taşımışlar, omuz omuza yapmışlardı gecekonduları. Herşeyini onlara borçluydu, oturduğu evi bile. Hep ona insan olduğunu hissettirmişlerdi. Paylaşmayı, dayanışmayı öğretmişlerdi. Seviyordu onları, saygı duyuyordu. Şehitlerden çok etkilenmişti. Onlar gibi olmayı çok istemişti. "Bu gücü nereden buluyorlar" demişti. Ama hep onlar gibi olmak, onlar gibi ölümü kahramanca göğüslemek... Artık nasip olabilirdi ona. Kazanmak için ölmek gerekiyorsa, -ki, Berdan öyle demişti- o halde neden o da elmasındı. Ne fark ederdi bir zamanlar profesyonel devrimci olmamışsa. Şimdi kendini öyle hissediyordu ya yeterdi.

Hemen kısaca yazdı düşüncelerini;

"Merhaba,

Genel direnişimiz gerekli olan ve düşmana geri adım attırıp kazanacağımız bir direniş. Ben önceleri açlık grevinin uzun olması ile birlikte midemin bir kısmının olmamasından dolayı rahatsız olacağımı düşünüyordum. Ama bugüne kadar ciddi bir sorunum olmadı. Bu direniş bir üst boyuta sıçradığı zaman, yani Ölüm Orucu şekline dönüşürse her Partili gibi ben de verilen görevi, ölüm de olsa tereddütsüz kabul ederim. Üzerime düşen görevi eksiksiz yerine getirmeye çalışırım. (...)

S. M."

Kağıdını katladı. Yoldaşına teslim etmek için ayağa kalktığı anda Berdan çarptı gözüne. O da yazıyordu. Hiçbir şüphesi yoktu. Mutlaka "Beni de alın" diyorur diye geçirdi içinden.

Yanılmıyordu. Berdan ısrarla "Beni de alın" diyordu. Bu görevi ne kadar istediğini yazıyordu.

"Partime,

Öncelikle şu anda bir panik yaşadığımı itiraf etmeliyim. Bu, Ölüm Orucu için görevlendirilmemem ihtimalinin yol açtığı bir panik.

Ölüm Orucu gönüllüsü olmak istediğimi beyan ettiğim sorumlu yoldaşımızın 'Parti seni eylemin dışında da tutabilir, buna da hazır olmalısın' ifadesi şüphesiz ki tartışmasız bir şekilde Partinin tasarruf yetkisine işaret ediyor. Kültürümüz, adaletimiz ve bunlara yön veren ideolojimizle düşündüğümde, durum benim açımdan da gayet yalın, net ve anlaşılır... Ancak bu yalınlığı duygularıma kabul ettirebileceğimi sanmıyorum. Meseleyi duygusallaştırmanın doğru olmadığı farkındayım. Ve öyle yapmamaya çalışıyorum... Parti'nin bana ilişkin vereceği menfi bir cevap durumunda, karşı ısrarda bulunmamın, kendimi dayatma biçiminde değerlendirilme/nesini önemle rica ederim. Hiçbir konuda böyle bir densizlik aklımın ucundan dahi geçemez. Ancak, Ölüm Orucu konusunda doğmasını hiç istemediğim bir tartışmanın benim açımdan özgünlüğünü Parti'nin takdir edeceğini ümit ediyorum.

Değerli yoldaşlar,

Saflarımızda yer alışıma neredeyse 10. yılına giriyor. Değişik alanlarda değişik görevler aldım. Elimden geleni yaptığım, daha fazlası için çabaladığım dönemler de oldu. Hareketi hayal kırıklığına uğrattığım dönemler de... Düşüncem budur. Devrim isteğimin amatör bir istek olmaktan çıktığına inanıyorum. Elbette ki, bu inancım tekrar tekrar kanıtlanmaya muhtaçtır...

Halkımı ve Partimi seviyorum. Sevdiklerim için ölmeye hazırım.

Ölüm Orucu savaşçısı olmakla görevlendirildiğim takdirde, bunu büyük bir coşkuyla ve en derin minnet duygularıyla karşılayacağım... Ölüm Orucu içinde süreci hızlandırmak üzere gündeme gelebilecek her türlü eylem biçimine tereddütsüz talip olduğumun da bilinmesini isterim.

Herşey Parti-Cephe İçin, Herşey Zafer için...

Saygı ve bağlılıkla

19 Haziran 1996
Berdan Kerimgiller"

Yazısını bitirdiğinde arkasına yaslandı. Ayağa kalktı, cama yanaştı. Serin gibiydi hava. "AG'den olmalı" dedi. Bakışlarını gökyüzüne çevirdi. Yazdıklarını düşünüyordu.

Bütün koşullarda aynı hava vardı. İnsanlar yazmanın sıkın-

tısını ya da rahatlığını yaşıyorlardı. İlginç, H.'nin başında nöbet tutuyordu.

Bedel ödeyen yoldaşının başında, bedel ödemeye hazır olduğunu yazıyordu.

"Yoldaşlar,

Duygularımı ifade etmekte her zaman zorlanmışımdır. Hiçbir zaman pek ifade edememişimdir. Ama yine de anlatmaya çalışacağım.

Savaşımızın her geçen gün geliştiği ve aynı zamanda gitgide geniş halk kesimlerine yayıldığını her geçen gün yaşıyoruz. Halklarımız artık düşmanın baskılarından, teröründen/katliamlarından korkmuyor, ölümü hiçe sayarak savaşmak istiyor. Gaziler gitgide yayılıyor ya da aynı ruh kendini 1 Mayıs gibi çeşitli eylemlerde gösteriyor. Diğer yandan bu halk muhalefeti henüz tam olarak örgütleyememiş olsak da halklara güven veren, savaştan ve savaştıran bir Parti-Cepimiz var. Ve bu Parti-Cepimizle iktidar alternatifiyiz, büyük bir gücüz.

Düşman ise artık tümüyle çaresizleşmiş, hiçbir politika üre-temeyecek kadar düşkünleşmiş. Daha fazla saldırmaktan başka birşey yapmıyor. Bugün de yaptığı bu. Ama her zamankinden daha kapsamlı, daha planlı, aşama aşama tüm halk kesimlerini kapsayan baskı, şiddet, terör, katliamla ölümden korkmayan, savaşmak isteyen halk kesimlerini sindirmeye, boyun eğdirmeye çalışıyor. Ve her zaman olduğu gibi bu saldırısına yine hapishanelerden başlıyor. Yani önce halklarımızın savaşına öncülük edenleri sindirmeye, boyun eğdirmeye çalışıyor. Bunu başarabilirse arkasından tüm halk kesimlerini teslim almasının kolaylaşacağını biliyor düşman. İşte düşmanın böylesine kapsamlı, ciddi, kararlı gözükmeye çalıştığı bir saldırıya hazırlandığı, ona göre kadrolaştığı bir dönemde, biz devrimci tutsaklara önemli görevler düşüyor. Çünkü bu saldırı sadece bize yapılmış bir saldırı değil tüm halka karşı yapılmış bir saldırıdır."

Yazarken bir gözü de Hüseyin'deydi. Dalmıştı Hüseyin. Kağıdı, kalemi bir kenara bırakıp kalktı. Nabzını kontrol etti, tansiyonunu ölçtü. Değişmemişti. Yerine oturdu. Biraz seyretti Hüseyin'i.

"Dayan. Dayan kazanacağız."

Yazdığı bölümleri gözden geçirdikten sonra devam etti:

"Tüm bir halkı teslim almayı amaçlayan bir saldırıyla karşılaştığımız bugün bu saldırının geri püskürtülmesinin önemini elbette biliyoruz. Bu saldırının geri püskürtülmesinde gösterilecek bir tereddüt, bir geri çekilme, savaştan kaçmak, üzerimize düşen görevleri yerine getirmemek, doğrudan halklara ihanet anlamına gelecektir. Parti-Cephemize ihanet anlamına gelecektir. Düşman böylesine kararlılık, güç gösterisi yaptığı bir dönemde, ne pahasına olursa olsun şehitler de versek, yalnız da kalsak bu saldırıyı geri püskürtmeliyiz. Çünkü bu noktada atacağımız her geri adım halklarımızın bize olan güvenlerini sarsacaktır.

İşte bugün bu bilinçle hareket ediyoruz, bu noktada üzerimize düşen her türlü görevi bu bilinçle yerine getirmeliyiz.

Bugün bu görev bize Ölüm Orucu'nü dayatıyor. Kuşkusuz bu görevin gerektirdiği zorlukların ve sorumluluğun bilincindeyiz. Ancak böyle bir direnişte yer almak bugün için bir görev olduğu kadar büyük bir onurdur da. Bu onurun gereklerini yerine getireceğiz.

Çünkü, halklarımıza, ideolojimize, Parti-Cephemize, önderimize sınırsız bir güven besliyoruz. Şehitler versek de kazanacağımıza inanıyoruz. Bugün Ölüm Orucu'nda yer almak gibi bir görevi bu bilinçle yerine getireceğiz. Bu sorumluluk duygusuyla, bu onurlu direnişte yer almak istiyoruz. Şehitler pahası kazanacağımız bu zafer, savaşımıza yeni bir ses katacaktır.

İşte bugün bu cesaret, kararlılık ve güvenle hareket edeceğiz. Halklarımıza yönelik bu saldırıyı mutlaka püskürteceğiz.

İlginç özkeskin"

Düşmanla göğüs göğüse çarpışmadan çıkmalı daha beş ay bile olmamıştı. 4 Ocak Ümraniye isyanında oradaydı, Mecit barikatın en önünde düşmanı püskürtmeye çabalarken bir yandan da güç vermeye gidiyor, diğer yandan yaralılarla ilgileniyordu. Kendi de yaralanmıştı. Ayağı kırılmış, başı yarılmıştı. Bayrampaşa Devlet Hastanesi'ne, oradan da geri Bayrampaşa Cezaevi'ne getirmişlerdi. İki ay olmadan geri dönmüştü buraya. İçeri girerken yoldaşları sargılar, yara-bereler içinde sadece yüzünden o hiç eksilmeyen gülüşünü, bir de parıl parıl

yanan gözlerini görmüşlerdi.

Yine yoldaşlarına utangaçça sarılmış, o meşhur kahkahasını atmıştı. Yeniden ölümüne bir çarpışmaya girmek için sabırsızdı. Hep Mecit, Orhan, Rıza ve Gültekin geliyordu aklına.

Her düzeyden, her konumdan insan vardı Parti-Cephe koğuşlarında. Kimi direnerek, kimi mücadeleyi bırakmışken tutuklanmıştı. Bazıları korkuyordu ölümden. Bazılarıysa korkmuyordu. Bazısı kadro, bazısı sempaticandı. Çoğu, hapishanede de mücadelesini sürdürüyor, "asla vazgeçmem" diyor, bir kısmı bedel ödemekten korkmuş, göğüsleyememişti devrimin zorluklarını, mücadele etmeme kararındaydı. Tam bir savaş gerçeği...

Ölümü göğüsleyemeyeceğini belirtecek olanlara zor geldi yazmak. Tanıdıkları, bildikleri insanlar yarın, öbürgün şehit düşebilirdi. Onurlu insanlardı, güçlü insanlardı onlar.

"Ben onlar gibi olamam. Onlar kadar cüretli değilim" diyerek kalemi eline aldı, mücadeleyi bırakan tutsaklardan biri. SAG'ye katılmıştı. Hem Parti-Cepheli tutsaklardan ayrı düşmemek, disiplini bozmamak, hem de direnişin tarihsel önemi onu bu karara itmişti. Yine de kendine hedefler koymuştu. 30. güne kadar götürmek, sonra bırakmak istiyordu. Önceki günkü açıklama alt-üst etmişti bu düşüncelerini. Çok değil 20-30 gün sonra insanlar şehit düşeceklerdi. Bu güzelliğin karşısında bu kadar erken bırakmak doğru muydu? Evet, mücadele etmek istemiyor olabilirdi, bedel ödemek de istemiyordu. Direnişin ruhunu onlar gibi de yaşayamıyordu. Çünkü yaşam biçimi onlar gibi "teslim olmama, inancını koruma" üzerine oturmamıştı. Ama Ölüm Orucu kararı herşeyi alt-üst etmeye yetmişti. İnsanların cıvıl cıvıllığı, kararla birlikte daha da coşmaları, yaşama, direnişe daha çok sarılmaları onu çok etkilemişti. Hem de onbeşinden ellisine yüzlercesi Ölüm Orucu ruhunu yaşamaya başlamıştı şimdiden. Tam da burada herşey insanlığa gelip dayanıyordu. Tavrı insanlığını sorgulatıyordu ona. Şehitler verilecek bir direniş onu da sarsıyordu. Devrim için, devrimcilik için olmasa da insan olduğu için Ölüm Orucu'na kadar sürdürmek istediğini belirtecekti. İnsanlığını unutmayacaktı.

Hemen yazıp teslim etti yazısını. O da gülümsüyordu. "En az gönüllüler kadar mutluyum herhalde" dedi. "Onlar ölüme

gönüllü olmanın, bense insan olmanın mutluluğunu yaşıyorum." Ölüm Orucu savaşçısı olacağına emin olduğu tutsağın yanına gitti.

Sabaha kadar yatak aralarındaki ışıklar yandı. Yemekhane hiç olmadığı kadar kalabalıktı.

27. BÖLÜM

Parti-Cephe temsilcisi masasına yaklaştı. Sandalyesini çekip oturdu. Masaya az önce bıraktığı kağıdı açtı. MLKP'liler Süresiz Açlık Grevi'nin genel durumu ve Ölüm Orucu hakkındaki görüşlerini açıkladıkları bir bildiri çıkardıklarını söyleyip bu kağıtları ona vermişlerdi. Ancak *zaman* olmadığı için hemen açıp okuyamamış, daha şimdi fırsat bulabilmişti.

Bildiriye bir göz attıktan sonra kalktı, dolabını açtı, birşeyler aradı. Bir dosyanın içinden çıkardığı kağıtlarla birlikte tekrar masaya oturdu. Bildiriye yeniden eline alıp okumaya başladı.

"Genel Direnişimizde Yeni Görevler ve Önerilerimiz" başlığını taşıyordu 1,5 sayfalık yazı. İlk maddede hapisanelere yönelik saldırının ciddiyetinden bahsederken, ikinci maddede sorunun çözümünün ancak sokakta olduğuna vurgu yapılıyordu:

"2) Genel Direnişimizin başında saldırının çapını ve siyasal koşulları değerlendirerek vurguladığımız 'bu düşümün asıl olarak sokakta çözüleceği, içinden geçtiğimiz süreçte içindeki mücadelenin sokağa tabi olduğu' düşüncemizi koruyoruz."

Nihayet Ölüm Orucu'na ilişkin düşüncelerini açıklayan bölüme gelmişti:

"4) Mücadelenin geldiği düzeyin sunduğu tüm veriler, Genel Direnişi 45. günden itibaren bir Ölüm Orucu şeklinde sürdürmek görevini ortaya çıkarıyor.

Ölüm Orucu,

a) Sağmalcılar, Ankara Kapalı ve Buca merkezli olmalı, özel pozisyonu nedeni ile Eskişehir de bu zincire bir halka olarak eklenmeli,

b) Parti ve örgütler içinde bu eylemi başkaca merkezlerde örgütlemek isteyenler serbest bırakılmalı,

c) Sağmalcılarda 20-25, Ankara Kapalı ve Buca'da 10-12'şer kişilik ekipler çıkarılmalıdır. Sayıların çoğaltılması ve ye dek ekipler mücadelenin mantığının dayatmadığı gereksiz önlemler olacaktır.

(...)

20.6.1996

MLKP

Sağmalcılar Cezaevi Örgütü"

Tümünü okuduktan sonra masaya bıraktı. Biraz önce dolaptan çıkardığı kağıtları çekti önüne.

Eylemin 27. günü DHKP-C tutsakları yaptıkları Ölüm Orucu anmasında ilk kez Ölüm Orucu düşüncelerini gündeme getirmişlerdi.

Konuklar gelmeden önce Parti-Cephe temsilcisi konuklarla ilgilenecek bir grup tutsakla toplantı yapmıştı. Parti-Cephe tutsakları her faaliyetlerinde programlarını izlemeye gelen diğer siyasi yapılarla sohbet edecek, onları yalnız bırakmayacak bir grup oluştururdu. Parti-Cephe açısından önemli olan konular, sürece ilişkin politikalar tartışılır, diğer siyasi yapıların görüşleri alınırdı. O gün için siyasi yapılar açısından önem taşıyan konular, olaylar varsa bunlar da sohbetlerin konusu olurdu.

20'ye yakın tutsak, temsilcilerinin kendilerini çağırdığını öğrendiklerinde ne için toplanacaklarını tahmin etmişlerdi. Elbette sohbetler direniş üzerine gerçekleştirilecekti. Ama akıllarda şekillenen Ölüm Orucu'nun belki ilk kez o gün telaffuz edileceği idi. Temsilci yoldaşlarının açıklaması beklentilerinin karşılığıydı. Süreç Ölüm Orucu'na evrilebilirdi. Bu konuda diğer örgütlerin ne düşündüğü öğrenilecek, Ölüm Orucu onların da gündemlerine sokulacaktı.

O gün görevli tutsaklar buldukları her fırsatta Ölüm Orucu anmasından yola çıkarak direniş değerlendirmesi yapmış, içinde bulundukları direnişi nereye kadar götüreceklarını anlatmış-

lardı. Sohbetlerde yeterli nabız alınamamıştı. Diğer siyasi yapıların bu konuda çok fazla düşünmedikleri tartışmalardaki durgunluktan açığa çıkmıştı.

Görevli tutsaklar örgütlerin kitleleriyle konuşurken, örgütlerin temsilcileri ve siyasi sorumluları da bir masada toplanmışlardı. TKP(ML), MLKP, TKP-ML tutsaklarının bulunduğu bir ortamda Parti-Cephe temsilcisi Ölüm Orucu düşüncelerini dile getirmişti.

Hemen sonrasında Parti-Cephe temsilcisi tek tek SAĞ yapan tüm siyasetlerle görüşmeler yapmıştı. İki gün boyunca diğer koğuşlarla C-15 arasında mekik dokumuştı adeta. Bir örgütle yaptığı tartışmanın ardından C-15'e geliyor, Parti-Cephe tutsaklarının diğer sorumlularıyla aldığı nabzı konuşuyor, tartışıyor hemen başka bir örgütle konuşmaya gidiyordu. Kısa sürede çözüm beklentileri, barikat vb. diyenler, hemen her düşünce vardı tartışmalarda. SAG'deki birliği Ölüm Orucu'nda da sürdürmek, tartışmaların ikna edici olmasına, sürecin her boyutuyla tartışılıp kavratılmasına, zaferin bedel istediğinin anlatılmasına bağlıydı. Parti-Cepheli tutsaklar bu konuda hiçbir özveriden ve emekten kaçınmamışlardı. Ölüm Orucu'nu tek başlarına göğüsleyeceklerini gözönüne alarak ama ikna sürecinde üzerlerine düşen görevlerin bilinci ile hareket etmişlerdi.

SAĞ yapan bütün siyasi örgütler bilgilendirildikten, tartışmalarla belli bir noktaya getirildikten sonra Ölüm Orucu'nu resmi olarak önermeleri eylemin 30. gününe yani 18 Haziran'a denk geliyordu.

Parti-Cephe temsilcisi toplantıda Ölüm Orucu önerisini yaparken, bu önerinin gerekçelerini de ayrıntılı bir biçimde anlatmıştı. Eylemin SAĞ ile sonuç alamayacağı artık açıklığa kavuşmuştu. Düşmanın saldırısına biçtiği misyon, gidebileceği yere kadar gideceğinin, son noktaya kadar kararlılık gösterisini sürdüreceğinin işaretiydi. Nasıl ki, tutsaklar açısından bu direniş halkların teslim alınıp alınamaması noktasında düğümleniyorsa, düşman için de saldırısı, halkların devrim savaşının engellenmesi ya da engellenememesi anlamını taşıyordu. Elbette ki düşman büyük umutlar bağladığı politikalarından kolay kolay geri adım atmayacaktı.

Böylesi ciddi ve kapsamlı bir saldırı, faşizmin tutsakları

odak aldığı, halkları teslim alma politikası önce halklarımız ve dünya kamuoyuna teşhir edilmeliydi. Bu teşhir beraberinde toplumun tüm kesimlerinin, faşizmin saldırılarına tepki göstermesini sağlayacaktı. Yani uzun soluklu bir mücadele biçimi şarttı. Adım adım tutsakların gücü büyürken, Türkiye ve dünya halklarının desteğini kazanan, her geçen gün düşmanın iradesini biraz daha zayıflatan, devrimci iradeyi güçlendiren bir mücadele biçimi...

Bu mücadele biçimi Süresiz Açlık Grevi'nden başka birşey olamazdı, çünkü Süresiz Açlık Grevi sürece yayılan bir direnişti. Her gün adım adım güçlenen, düşmanın propagandasını et-kisizleştiren, kendi haklı propagandasını yapan, halkı yanına alarak büyüyen, büyüdükçe düşmanı köşeye sıkıştıran bir direniş...

Ancak Parti-Cephe tutsakları SAĞ ile sonuç almamama ihtimalinin güçlü olduğunu direnişe başlarken hesaba katmışlardı. Direnişin kendi içinde belli bir aşamada, nitelik, kararlılık ve güç açısından farklı bir boyuta sıçratılması gerektiğini de... İşte bu aşamaya gelinmişti. Üstelik PKK'li tutsakların direnişlerini sonuçlandırmaları düşmana moral güç olmuşken hızla irade savaşını büyütme gerekiyordu.

Dolaptan çıkardığı kağıtlar o toplantının tutanaklarıydı. Toplantıda MLKP'nin temsilcisi;

- Eylemin 45. gününe kadar kitlesel gitmesinden yanayız. 45'den sonra talepler genişletilerek Ölüm Orucu yapılabilir. Ölüm Orucu'na çevrilebilir eylem, biçiminde özetlemişti düşüncelerini.

Ölüm Orucu gündemi ile yapılan ilk toplantı örgütlerin eğilimleri hakkında genel bir bilgi verse de kaygılar, sıkıntılar, sorunlar asıl olarak bundan sonra ortaya çıkacaktı. Ki, MLKP'nin yayınladığı bildiri de bunun ifadesiydi. Aynı zamanda bundan sonra sert yürüyecek tartışmaların işareti...

Önerilerde dikkati çeken bütün örgütlerin aynı hapishanelerden, aynı sayıda Ölüm Orucu savaşçısı çıkarılması isteminin dile getirilmesi. Yani bir örgütün kitleselliği, Ölüm Orucu gönüllüsü ne kadar çok olursa olsun, eyleme katılan ve en az kitleye sahip olan örgütle eşit sayıda gönüllü çıkaracak ve o örgütün bulunduğu cezaevlerinde eyleme katılacaktı. MLKP'nin

anlatmak istediği buydu.

TİKB ise "Olumlu bir gelişme söz konusuydu. Biz Ölüm Orucu tartışmasını erken görüyoruz. Örgütsel olarak ellili günleri geçmeye çalışmak gerek. Ölüm Orucu o kesitte tartışılmalı ve farklı talepler gündeme getirilmeli." demişti.

Bu görüş TİKB'nin SAG'ye katılma tartışmalarında belirttiği görüşleriyle zıtlık içeriyordu. SAĞ tartışmalarının başladığı günlerde SAG'nin bu kesitte doğru olmadığını, asıl olarak dışarıdaki güçlerin hareketlenmesi gerektiğini söylemişti. Ancak toplam sekiz örgüt Süresiz Açlık Grevi başlatma kararına varınca eylemi erken bulduğu için onaylamadığını ama katılacağını belirtmişti. Başta SAĞ ile sonuç alınamayacağını söyleyen TİKB şimdi de Ölüm Orucu düşüncesi karşısında 45-50'li günlerde sonuç alınacağı beklentisine girmişti. Sonuç alma bir yana ileride kendilerini vuran bir silaha dönüşme riskinin olduğunu bile yazılı olarak belirtmişti.

TİKB rekabetçi, kompleksli tavır sergiliyor ve öncülük sevdasıyla hareket ediyordu. Ama TİKB öncülüğün temel kıstaslarından, düşmanın politikalarını tahlil etme, süreci, ülkenin koşullarını görme ve devrimci müdahalelerle devrimci savaşı büyütmedeki ustalığın neresindeydi? Ne kadar politika üretiyor, bu politikaları nereye kadar savunuyordu? 30. günde ne değişmişti? Düşmanın saldırıları mı gerilemişti ki, umut ışığı görünüyordu? SAĞ temelinde hapishaneleri hareket ettirmek yanlış idiyse neden ellili günlerde sonuç alınacağını düşünmeye başlamıştı?

TİKB devrimin genel çıkarlarını, halkın genel çıkarlarını bir kenara bırakmış, anlık kararlarla hareket ediyordu. Bu kararlar ise DHKP-C'ye karşı olmak adına alınıyordu.

Politik öngöründen yoksun, adına "taktiksel" dediği politikasını süreç ve düşmanın durumu değişmeden değiştiren bir örgütün, öncülüğü ancak söylediği sözlerdedir. TİKB de geçmişten bugüne öncülüğü böyle kavramış, böylesi tarihsel bir eylemde de sürdürmek istediğini açığa vurmuştu.

Yine de sürecin neyi göstereceği, kimi nerelere götüreceği belli olmaz, biz üzerimize düşeni yapmalı, son kerteye kadar zorlamalıyız dedi kendi kendine. Bu sırada omzunda bir el hissetti. Kafasını çevirdi.

- Öyle bir dalmışsın ki duymuyorsun, dedi yanına gelen yol daşı.

- Sorma, MLKP Ölüm Orucu'na ilişkin bir bildiri çıkarmış. Onu okuyunca, geçen toplantıyla birlikte değerlendireyim dedim. Hazırlık yapıyorum.

- Ne diyorlar?

Temsilci bildiriye uzattı. Yoldaşı bildiriye göz gezdirirken,

- Dördüncü maddeyi oku, dedi.

Biraz bekledikten sonra;

- Nasıl buldun, diye sordu.

- Tartışmalar çetin geçeceğe benzer. Genel eğilim ne?

- TKP(ML), MLKP, TKP/ML tamam dedi. Çözülmezse Ölüm Orucu yapalım diyorlar. TİKB'nin yaklaşımı olumsuz. Dur, tuta nakların gerisine göz atayım da yanlış söylemeyeyim.

Tutanakları eline aldı. Yüzü kaygılıydı.

- Ekim ve TKEP-Leninist katılmayı düşünüyormuş, ancak net kararı sonra bildirecekler. HDÖ daha sonra cevap verecek. TDP geleceğe ilişkin düşünmemiş, bir programı yok. Ne kaldı geriye?

Direnış Hareketi...

- Onların düşündükleri bir program yok. Bu kadar herhalde.

- Vallaha, sana "kolay gelsin" dışında birşey söyleyemiyorum şimdilik. Ben de şu yazıları inceleyeyim.

Temsilci hangi yazılar diye sorarcasına baktı yüzüne.

- Dün istediğimiz yazılar. Ölüm Orucu üzerine düşündüklerini anlattıkları yazılar. Vermeyen birkaç kişi kaldı. Görsen, bir tanesi tam üç dakika sonra getirdi. Çok merak ediyorum ne yazdılar diye. Neyse sana bir kez daha "kolay gelsin." Yoldaşı ayrılınca o da kaldığı yerden devam etti. Vakit akşama yaklaşıyordu. Parti-Cephe temsilcisi notlarını yanına alıp koridora açılan kapıdan çıktı.

28. BÖLÜM

Kağıtlar masanın üzerine yığılmıştı. Birkaç kişi dışında herkes yazısını M.'ye teslim etmişti. Bir kısmına öğlen bakmış şimdi devam edecekti.

Masaya oturup bir sigara yaktı.

En üstteki kağıdı aldı önce. Gülümseyerek baktı kağıda.

"Düşmanı yenene dek ne olursa olsun savaşıp teslim olmayacağımızı göstermek için zaten genel direnişimize başlamıştık. Bunun için ölümü de göze almıştık. Ölüm Orucu'nün bizim açımızdan önemi çok büyük. Bu görev şayet Partim tarafından bana verilirse hiç tereddüt etmeden göğüsleyeceğimdir.

Ölüm Orucu şehitlerinin söylediği gibi 'bu ne ilk Ölüm Orucu, ne de son olacaktır' Yoldaşlarımız bu görevi üstlenirken hiç tereddüt etmeyeceklerini söylemişlerdi. Biz de bu görevi üstlenirken hiç tereddüt etmemeliyiz.

Ben de bu görevi devrime, Partime, Cepheme, yoldaşıma ve halkıma olan inancımla sahipleniyorum. Bu görev bana verilirse büyük gurur duyarım.

Ben de bu Ölüm Orucu'nda yer almak isterim."

O daha 15 yaşındaydı. Gazi'nin yoksul sokaklarında büyümüş ve yaşamı orada tanımişti. Onun tanıdığı yaşam bir çocuğun tozpembe düşlerini büyüten bir yaşam olmadı hiçbir zaman. Faşizmi ve sömürüyü tanıdı daha akli ermeye başladığı anda. İnsanlar kahveye doğru koştururken o da aralarına ka-

rışmış, dehşetle Halil dedeye bakmıştı 12 Mart akşamı. Halil dedenin ayı masada duruyordu hala, kafası arkaya dışmış, sakallı ağız açık kalmıştı. Sandalyesinin altına birikmiş kan glü üzerine kan damlamaya devam ediyordu.

Yaşı küçüktü İbo'nun ama "bu ülkenin çocukları erken büyüyor" diye dışınd içinden. Oysa birkaç yıl önce Filistin'in ocuk generallerine zenir, "bizim de savaşımız büyüyüp, halka yayıldıkça çocuklar da bu savaşa katılacak" diye sohbet ederlerdi.

İbo yazısını verirken kaygılıydı. Parti-Cephe'yi tanıyordu. "Kesin yaşım küçük olduğu için beni katmazlar" diyordu. Ama her Parti-Cephe savaşcısı gibi Cephe'nin en önünde savaşmak isteğiyle şansını sonuna dek zorlamaktan geri durmadı. Bu kararlılıkla yazısını yazıp vermişti M.'ye.

Mehmet amca da aynı kaygıları hissederek yazmıştı yazısını. Onun sorunu yaşının küçük olması değil, büyük olmasıydı. "Ah be adam, 40 yaşında devrimciliğe başlarsan böyle olur" diye söyleniyordu kendine. Bugüne bugün 51 yaşına gelmişti ve Parti'nin lm Orucu ekibini seçerken yaş sorunu olmazsa kendini seçmemesi için çok da büyük bir sorun yoktu. Bu duygularla yazıp vermişti yazısını. Ve dışncelerini M'ye ifade etmek ihtiyaı duymıştı.

"Halkların kurtuluşu için yola çıkmış bir Parti'nin ferdî olarak, bu mücadelenin en önünde savaşmak her Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Cephesi savaşcısının arzusu olduğu gibi benim de en büyük arzum. Böylesi bir savaşta şehit dışmek her devrimciye kolay kolay nasip olmaz. Onun için lm Orucu'na gönüllüyüm. Hem de birinci ekip içinde yer almak isterim. Ve bunda ısrar ediyorum. Partim böyle bir görevi bana verirse bundan onur duyarım. Ölüm Orucu eyleminin öyle sıradan bir eylem olmadığının bilincindeyim. Gereklerini biliyorum. En küçük bir tereddütüm yoktur. Bu savaşta Partim ve halkıma layık olacağıma söz veriyorum.

Mehmet Güvel"

M., Mehmet amcanın yazısını da okuyup not aldı ve yazıyı dosyaya koydu. Diğer yazıyı aldı eline. Okumaya başladı.

"lm Orucu'na ilişkin duygu ve dışncelerim;

Ölüm Orucu hiç kuşku yok ki, bir feda ve özveri duygusu-

dur. Halklarımızla birlikte yürüttüğümüz bugünkü savaşta, düşmana karşı bir irade savaşdır. Bu irade sınavında en gururlu ve en onurlu söz 'Öldüler ama yenilmediler'dir. Bu söze, her koşul altında bana verilen göreve layık olacağım. Bugün de Partimin beni böyle bir görevle onurlandırması benim için Partimin bana verdiği en büyük değer olacaktır. Bunu halklarımız, şehitlerimiz, önderliğimiz nezdinde bir değer olarak göreceğim.

Bu sorumluluk benim bugüne kadar yaptıklarımın ve söylediğim sözlerin bir yönüyle halklarımız, şehitlerimiz, Partimiz, önderliğimiz ve yoldaşlarım huzurunda feda ve özveri duygusunu somutlamaktır. Bugün düşmana karşı yürüttüğümüz açlık grevi direnişi ve peşinde Ölüm Orucu direnişi bir irade sınavıdır. Bu irade sınavında şehitlerimizin, Partimizin, önderliğimizin ve yoldaşlarımızın yarattığı değerlerden aldığım güçle görev bekliyorum. Düşmanı bir kez daha bu irade savaşında dize getireceğimizden kuşku yoktur.

Biz kazanacağız, halk kazanacak.

Yemliha Kaya"

"Hayret" dedi içinden gülümseyerek. Yemo kontrgerilla devleti kelimesini kullanmamış bu kez. Yeminli bir "kontrgerilla devleti" düşmanıydı Yemo. Yaşamı boyunca hep bu devletin çirkin yüzünü tanımış, onun yaşattığı acıları derinden tatmıştı. Emekçi bir insandı. Devlete ve bu düzene duyduğu derin kınıyla Yemo düşmanı alt ediyor, yenen taraf oluyordu düşmanla her karşılaşmasında.

Yemo yazısında bu kez kontrgerilla devleti dememişti ama duyduğu derin sınıf kını ve şehitlere duyduğu derin bağlılığı her seferinde yazıya dökmüştü. Bu kin ve bağlılıkla o da diğer yoldaşları gibi kendini feda etmek istiyor, mutlaka bir Ölüm Orucu savaşçısı olarak cephenin en önünde yer almak istiyordu.

Yemo'nun yazısını da dosyaya koyup not aldı.

M. birbiri ardı sıra yazıları okumayı, dosyaya koymayı ve not almayı sürdürdü. Tam yazıları bitirmek üzereyken Ş. abi de getirdi yazısını.

Masaya yaklaşıp uzattı kağıdı.

- Kusura bakma M. biraz geç kaldım galiba ama okuma

yazmam pek iyi değil biliyorsun, ancak yazabildim, dedi Ş. abi.

- Lafı mı olur Ş. abi, düşündüğün şeye bak, dedi M.

"Devrimci Halk Kurtuluş Partisi'ne,

Direnış için düşündüklerim,

Partimize destek olmak için elimden gelen desteği hiçbir zaman esirgemem. Destek olmak için elimden gelen tüm yardımı ve desteği yaparım. Açlık grevine elimden geldiği kadar destek veririm ve direnişimize destek olurum. Bu direnişimizi çok iyi buluyorum. Yalnız sonuna kadar gidemem. Çünkü ben evliyim üç çocuğum var, çalışmam yok, kirada oturuyorum. Ve benim dışarıda Parti ile bir ilişkim olmadığı halde buraya kadar geldik. Bu direnişimizi destekliyorum. Bu durumda elimden gelen yardımı ve desteği yaparım ve çok iyi bir başarı. Bir de Ölüm Orucu'na giremem ve bunu başaramam çünkü açık konuşmamız lazım. Çünkü biz her zaman yüzyüze bakacağız.

Yukarıda açıkladığım gibi Ölüm Orucu'na giremem.

Yaşasın Genel Direnişimiz.

Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi.

Ş. Ö."

Kargacık burgacık harflerle yazılmış yazıyı, sevgiyle okudu M. "Ah be Ş. abi sanki senden Ölüm Orucu'na katılmanı isteyen var" dedi M. içinden, Ş. abinin yazısını verirken suçlu suçlu yüzüne baktığını hatırlayarak.

Ş. abi neredeyse altı ay oluyordu hapishaneye geleli. Tutuklanmadan önce devrimcileri tanımazdı bile. Tesadüfler sonucu polisin ... bölgesinde yaptığı operasyonla birden kendini Va-tan'ın işkencehanesinde bulmuş. Bir yanda olayın şaşkınlığını yaşarken, bir yanda da "vay be devlet buymuş" deyip durmuştu içinden küfürler ederek. İşkence, dayak, küfür derken bir anda kendini hapishanede buldu. Böylece devrimcileri tanımıştı Ş. abi. Onların ne kadar haklı olduğunu görüyor, onları seviyordu. Bu savaşın kendi savaşı olduğunu da kavırıyordu ayrıca.

İşte son yazı da gelmişti. Yine hasta olduğu için kendini zorlayarak yazmıştı B. yazısını. Bu yüzden de en sona kalmıştı.

- Geçmiş olsun B., dedi M. Sonra getirsen de olurdu.

- Olur mu abi, iki elim kanda olsa bu yazıyı vermem lazım,

dedi B.

M. yazıyı aldı.

"Merhaba yoldaşlar,

Ben AG'ye yeni katıldım. Böylesi bir süreçte geç de olsa katılmak, yoldaşlarımla birlikte düşmana bedenlerimizi siper etmenin onurunu yaşıyoruz. Bildiğim bir tek şey var mücadele fedakarlık ve özveri istiyor, kısacası bedel istiyor. Çünkü savaşımız bedeller ödenerek yükseliyor. Şehit olmak ya da tutsak düşmek de bu bedeller arasında. Gelecek ve sosyalizm bu bedelleri ödeyenlerin omuzlarında yükseliyor, yükselecek. Ben de bu bedelleri ödeyebilenlerin arasında olacağım.

Ben şu anda düşündüğüm, Ölüm Orucu'nün ilerleyen günlerinde mutlaka şehitler vereceğiz. Gerek kamuoyu, gerekse geleceğe, dışarıdaki yoldaşlarımıza, halkımıza Ölüm Orucu 'yla birlikte yeni bir miras ve gelenek yaratmalıyız diyorum. Ölüm Orucu ile birlikte İNTİHAR eylemleriyle de Ölüm Orucu'na dikkat çekmek hem de böylesi bir gelenek yaratmanın zamanıdır diyorum. Tabii en başta böylesi bir eylemi de seve seve yaparım. Şayet Parti uygun görürse biçimi önemli değil, nasıl olursa olsun eğer bu düşüncem uygun görülmezse Ölüm Orucu kervanına ben de katılmak istiyorum. Ama sizlere yetişemeye-ceğim kaygısı var. Çünkü sizlerin 32. günü, benimse daha ikinci gün oldu.

'84 Ölüm Orucu geleneğine bağlı kalacağımı ve düşmanı bir kez daha zindanlarda yükselen sesimizle geri püskürteceğimize olan sonsuz inancım.

YAŞASIN ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ.

B."

Her direnişte B.'nin içi burkulurdu. Yoldaşları açlık grevi yapıp direnişteyken ona izin çıkmaz, direnişe katılmasını istemezlerdi. Bazen onun kararlılığı galip gelir, direnişin programına göre ya belli bir güne kadar ya da belli bir günden sonra açlık grevi yapmasına izin çıkardı. Tam da açlık grevinin Ölüm Orucu'na dönüştüğü bir eylemde yer almamak, bu büyük ihtimal en önde çarpışmak isteyen her Parti-Cephe savaşçısı gibi onun da yüreğini burkuyordu. Teklifsiz bir biçimde Ölüm Orucu olmazsa "intihar eylemi" diyerek kendini ortaya koyuyordu B.

Parti-Cephe ile gurur duydu M. İşte hayaller gerçekleşmiş,

savaş halklaşmıştı. Her düzeyden, her yaştan Parti-Cephehiler kendilerince savaşın en önüne atılıyor, üzerlerine düşen sorumluluğu sahipleniyorlardı, '84 Ölüm Oruçları, dağlarda ve şehirlerde kuşatılan savaşçıların kahramanlıkları, '96 Ölüm Orucu'nda kitlesel kahramanlık çizgisine taşıyordu.

M. yazıyı dosyaya koyup son notunu da yazdı ve masadan kalktı.

29. BÖLÜM

- Sibel gibi çatışacağız, dedi ve bitirdi konuşmasını ekip komutanı.

Silahların son kontrolleri yapıldı. Gözler birbirine bakıp onayladı. Herşey hazırды. Ayrıldılar üslerinden. Eylemi birlikte yapacakları birlikte buluşacaklardı önce.

Şehirdeki ilk eylemi olacaktı Adalet'in. Ama katıldığı ilk eylem değil.

Akşam vaktiydi. Hava alacakaranlık. Alacakaranlık ona savaşçı olmadan kısa bir süre öncesini hatırlatırdı hep. 16 yaşındaydı. 16 yaşında bir liseli. Dersimli'ydi. Dersim dağlarına gitmek, gerilla olmak en büyük arzusuydu. Çok çırpınmıştı savaşçı olmak için. Sorumlusuyla tartışmıştı.

- Bizi sevmedin galiba, gitmek istiyorsun.
- Bu işler bana göre değil, benim aklımda dağlar var.
- Demek dağlar sana göre öyle mi?

Biraz utanarak;

- Niye olmasın ki, demişti.
- Daha çok küçük değil misin, acelen ne?
- Haberin yok galiba, benden küçükleri de var.

Nasıl da sinirlenmişti. "Küçük"... Küçük olması dağlara çıkmasına engel olabilir miydi? Surat ifadesi değişmişti bu kelimeyi duyunca, kıpkırmızı olmuştu.

Yoldaşı durumu farkedince,

- Tamam kızma, gidersin, demişti.

Bu cevap ferahlatmıştı onu. Korkuyla gittiği görüşmeden sevinçle ayrılmıştı. O günden beri savaşıyordu.

Dağlar, eylemler, şehitler... Kahramanlıklar, ihanetler, olumsuzluklar, zaafılar... Hepsini yaşamıştı.

Şimdi ise şehirde yapacağı eylemin heyecanını taşıyordu. Deneyim, tecrübe değiştirmezdi bu heyecanı. İlk eyleminde de yaşadığı aynı heyecandı. Sonra iki, üç... hiç bitmemişti. Tecrübe, savaşta ustalık yaratma da heyecanını tüketemiyordu. İşte yine aynı heyecan.

Nihayet görmüşlerdi ikinci birliği. Az ileride dağınık bir şekilde bekliyorlardı. Eylem komutanı ile göz göze geldi Adalet.

- Komutan biraz sert baktı sanki, geç mi kaldık acaba, dedi savaşıcısına.

Bu arada saatini de kontrol etmişti.

- Hayır, zamanında gelmişiz. Etrafı kontrol ediyor olmalı, ben de ne düşündüm diye devam etti.

Bakışlarıyla anlaştılar. Diğer ekip önden, Adalet'ler arkadan ilerledi. Dakikalar kalmıştı.

Sokaklar, caddeler ayaklarının altından kayıyordu. Onlar havalandırmada ancak 30 metre engelsiz yürüyorlardı diye geçti aklından.

- Artık yürüyebiliyorlar mı ki? Dile kolay 34 gün, dedi seslice.

Yoldaşı sorunca anladı sesli düşündüğünü.

- Yo, yo birşey demedim.

Tutsakları düşünüyordu. 34 gündür bedenleriyle direniyorlardı düşmana. Ölüme doğru gidiyordu eylem.

Tutsak yoldaşlarının SAĞ eylemine başladığını öğrendiklerinde ilk "birşeyler yapmalıyız" sabırsızlığıyla tartışmışlardı ekip olarak. Öyle bir hedef seçmeliydiler ki, düşmanı pişman etsin. DYP Kağıthane İlçe binasında karar kılmışlardı. İşkenceci katil M. Ağar'a güzel bir cevap olacaktı. M. Ağar'a, Çiller'e ve onlar gibi nicelerine.

Tanıdığı, tanımadığı yüzlerce Parti-Cepheli savaşıncının silahı bedenleriydi. Hücreleriydi. Bunu düşünürken farkında olmadan elini silahına götürdü. 34 gündür çekilen acının hesabını sormak istiyordu artık. Sokakları hızla geçmek, hedefe yetişmek...

Dar bir sokağa saptılar. Sağ tarafta 30 metre kadar ilerideydi DYP binası. Görebiliyordu. Yaklaştıkça öfkesi büyüyordu. Birazdan kanınız akacak bu kaldırımlara, pis kanınız, kirli kanınız. Zulmü, baskıyı, işkenceyi besleyen kanınız. Kağıthane DYP İlçe Başkanlığı ikinci katta. Girişte kulübe var. İşkenceci polisler sıcaktan bunalmış olmalı ki, kapıyı açmışlardı.

Bina karakola 200 metre uzaklıkta. Nüfus Müdürlüğü, Kaymakamlık, MHP, Ülkü Ocağı, Belediye... Birlikten güç alacaklarını düşünmüş gibi birarada, hepsi de onlarca polisin korumasında.

Gittikçe yaklaşıyorlardı. 10 metre kalmıştı. Sokağın sol başındaki düğün salonundan gelen türkü sesleri kulağına çalındı. "Düğün yapılıyor olmalı" diyordu ilerideki parka bakarken. Akşam olmasına rağmen kalabalıktı park. Oynayan çocuklar, sohbet eden yaşlılar.

Hiç kimse bilmiyordu olacakları. Ne sokakta yürüyenler, ne parkta oynayan çocuklar, ne de evliliğe ilk adım atanlar bilmiyorlardı. 19 yaşında gencecik bir kızın az sonra kurşunlarla düşmanından hesap soracağını.

Hedefin önüne geldiklerinde Adalet komutanına baktı. Komutan durmamış yürüyordu.

- Ne oldu acaba, dedi yanındakine.
- Güvenlik çok fazla olursa, bir-iki kez gidip geliriz demişti

ya... Baksana bugün her zamankinden fazlalar.

Riskli bir bölgeydi burası. Bunca güvenlik içinde eylem yapmak, kayıpsız geri çekilmek zor olabilirdi. Bedel ödeyebilirlerdi. Ama hiçbiri önemli değildi onlar için. Yüzlerce yoldaşları bedenlerini açlığa yatırmışken hiçbiri önemli değildi. Ne olursa olsun eylem bütün riskleri göze alarak yapılacaktı. Şu an başka birşey düşünmüyorlardı. Tutsak yoldaşları için düşmana anlattığı dilden cevap vermek... Eylemleriyle onlara bir selam göndermek...

Oyalanmalarına rağmen ortalık sakinleşmedi. Adalet komutana baktı tekrar. Aldı mesajı. "Tamam" diyordu, "mevzilenin".

Görev yerlerine dağıldılar hemen. İki kişi eylemi yaparken, diğerleri güvenlik alacaklardı.

Adalet az ilerideki kahvenin önünde durdu. Komutan herkes tamam mı dercesine gözattı her birine. Kafasını eğdi. Bu,

"başlıyoruz" demekti.

Adalet kaleşnikofunu çıkardı. Eli tetikte. Kulübeye yaklaşan savaşçılar ateşe başlamışlardı. Adalet yerinde duramıyor, kurşun sıkmak istiyordu. Ama görevi yoldaşlarını korumak. Hemen sıyrıldı bu düşünceden. Dikkatini dağıtmamalı, yoldaşlarına zarar gelmesini önlemeliydi.

Silah seslerini duyanlar fırladılar evlerinden, kahveden, parktan ve düğün salonundan.

Kahveden dışarı çıkanların içinden ateş edenler vardı arkası dönük yoldaşlarına. Kendisini farketmediklerini anladı. Eli tetikteydi. Döndü ve bastı tetiğe.

O ateş ederken yoldaşları çekilmişlerdi. Sıra ona gelmişti. Ateşe devam ederek peşlerinden gitti. Dar sokağı çıkıp ana caddeden geçerken polis minibüsünü gördü ve bu defa onlara ateş açtı.

Diğer yoldaşları yokuşa sapmışlardı çoktan. Silah seslerini duyar duymaz geri döndüler. Adalet'e birşey olmamalı, yoldaşlarına zarar gelmemeliydi. Hiçbir Parti-Cephe savaşçısı, yoldaşını savaş ortasında terk edemezdi.

Gördüler Adaleti. Onlar da ateş açtılar. Minibüsten inen polisler geri çekildiler. Püskürtmüşlerdi düşmanı.

Tekrar aynı yokuşa girdiler. Arabalar gelip geçiyordu yanlarından. Az ileride Nurtepe Viyadüğü.

Sular İdaresi Son Durak'a yaklaştıklarında yeni bir ekip otosu da yaklaşmıştı. Ateş ederek geri çekilmeye devam ettiler.

Lise vardı. Komutan okula doğru gidileceğini işaret etti. Okulun arkası ormanlık, sadece bir duvar var. Duvarı atladılar mı...

Adalet ilk çatışmada yara almıştı. Söylemedi yoldaşlarına yaralı olduğunu. Artık yürüyemiyordu. Yoldaşları tek tek duvarı aşarken yetişemedi onlara.

Düşmanla yüz yüze geldi arkasını döndüğünde. "Sibel gibi çatışacağız" demişti üstten çıkarken yoldaşlarına... Sibel gibi son nefesine kadar çatışacaktı.

Kurşunu bitene kadar sürdürdü çatışmasını. Bir yarası beş oldu, on oldu kara kızın. "Kara kız"dı adı. Yoldaşları öyle demişlerdi bir kez. Adı "Kara kız" kaldı.

Şehit düştüğünde sımsıkı kavradığı silahı düşmedi elinden.

Tutsak değildi ama 22 Haziran gecesi, SAG'nin 34. gününde direnişin ilk şehidi oldu. Eylem sırasında DYP binası önündeki bir bekçi ölmüş, bir polis yaralanmış, sokaklarda süren çatışmalarda ise üç polis yaralanmıştı.

30. BÖLÜM

Direnışe ilişkin gün tahminleri sona ermişti artık. Kimse SAG'yi düşünmüyordu. Gönüllü olanların da olmayanların da merak ettiği Ölüm Orucu'na kimlerin katılacağı. Herkes kafasında kimseye ifade etmese de listeler oluşturmuştu. Yaşamda Parti-Cephe'yi sahiplenmesiyle öne çıkanlar, sorumlulukları omuzlayanlar, kadrolar, inancından şüphe etmedikleri yoldaşlarını listeye alıyorlar, yorumlar yapıp kimini çıkarıp, kimini ekliyorlardı. Kafalarındaki listeler hemen hemen benziyordu birbirine. Ölüme gönüllü olanların listelerindeyse başta, ortada ya da sonda ama mutlaka kendilerine yer vardı.

Hatta kendilerini şanslı hissedenler Ölüm Orucu'nda yer alacağını düşünenler kişisel hazırlıklarına başlamışlardı. Kimsenin gözünden kaçmıyordu hazırlıkları. Bir yandan da ekiplere girmek için Parti ile tartışmalarını sürdürüyorlardı.

Tüm gönüllülerle yazılarını verdikten sonra tek tek konuşulmaya başlanmıştı. Yaklaşık 140 gönüllü... Günlere yayılmıştı görüşmeler.

Gece olmuştu artık. Saat 23.00'e yaklaşıyordu. Ama gönüllülerle konuşan, düşüncelerini alan tutsaklar onlarca görüşmeden ne yorulmuşlar, ne de sıkılmışlardı.

Günün son görüşmelerini yapıyorlarken nefes nefese kalmış bir tutsak yaklaştı yanlarına. TV bir çatışma haberi verdi. Kağıthane DYP'ye yapılan baskında bir bekçi ölmüş, savaşılar başarıyla geri çekilmiş ama bir de şehitten bahsediyorlar.

Görüşmeyi yarıda kesip TV'nin başına geçtiler. Bütün ka-

nallar taranmaya başlandı. Haberler benzer.

"Kağıthane DYP İlçe binasına bir grup terörist tarafından saldırı düzenlendi. İki polis yaralı, bir bekçi öldü. Teröristlerle polis arasında çıkan çatışmada bir kadın terörist ölü ele geçirildi."

Hepsi bir şehitten bahsediyordu. Adı Filiz Emir olarak geçiyordu. Bu ismi tanıyan çıkmadı tutsaklar arasında. Eylem haberi sevindirirken, şehit haberi coşkularına hüznü katmıştı tutsakların.

Saat 02.00'de son haberler izlendikten sonra yataklarına uzandılar. Ölüm Orucu'na hazırlanırken verilmişti ilk şehit. Ölümlere engel olmak için yaptığı eylemde şehit olmuştu yoldaşları.

İsim doğru muydu, bilmiyorlardı. "Büyük ihtimalle yanlış" demişlerdi yatmadan önce. Herkesin aklında şehit yoldaşları... Bu gece şehitlerini düşünerek uyudular. Ölümüne yatma sabırsızlıkları artmıştı, Ölüm Orucu heyecanını şehit haberi daha da büyütmişti.

Kimisi "kaptın sırası" diyordu. İçten içe kıskanıyor, imreniyordu. İlk olmak onurdu her zaman. "Biz ölüme yatmadan verdin canını."

Ertesi sabah TV erkenden açıldı. En fazla iki-üç saat uyumuşlardı. Koştular TV başına. Yeni birşey yoktu. Çaresiz gazeteleri beklediler.

Saatler geçmek bilmiyordu. Tanıyorlar mıydı, net değildi. Gazete sadece simsiyah saçlı bir kadının fotoğrafını vermişti. Delik deşik edilmiş cesedi sedyenin üzerinde.

Bıraktılar gazeteleri. Voltalara başlandı. Gözleri buğulanan-lar, gökyüzünde uzak bir noktaya dikenler gözlerini. Hırslanan-lar...

İsim yok, memleket yok, yaş yok. Bildikleri tek şey vardı;

"Duyduk ki tutsak yoldaşlarımız bedenlerini açlığa yatırmışlar. Duyup da durmak olur mu?" diyen Halk Kurtuluş Savaşçısı genç bir kadın. Yiğit bir kadın namlusundan çıkan kurşunlarla halkın Adalet'i olmuştu.

31. BÖLÜM

C-15 yemekhanesi akşam saatlerinde biraz hareketlendi. Arka taraf boşaltıldı. Şehitlerin eşyalarının yer aldığı masalar yemekhanenin ön tarafına taşındı. Bu arada birkaç kişi karşı koğuşa geçti. Bir-iki dakika sonra ellerinde sıralarla geri döndüler. Sıralar panodan üç metre kadar uzağa yerleştirilmeye başlandı. Pencere kenarına arka arkaya altı sıra, duvar kenarına ise beş sıra dizildi. Toplam onbir sıra.

Panonun hemen önüne iki plastik masa, arkasına dört, yan tarafına bir olmak üzere beş sandalye koyuldu. Kül tablaları masaların ve sıraların üzerine yerleştirildi.

Hava kararmıştı. Lambalar yakıldı. Şehitler panosunun asılı olduğu duvarın köşelerinde yer alan spot lambaların düğmeleri açıldı. Şehit fotoğraflarının üzerine sarı bir ışık yansıyor.

Bu arada bir Parti-Cepheli tutsak elindeki listeyle koğuşları dolaştı. C-13, C-14, C-15, C-16. koğuşlarında bir yanda merak, heyecan, umut ve sevinç karışımı duygular, diğer yanda burukluk ve hüznün göze çarpıyordu. İşin garip tarafı hepsi tahminler üzerine yaşıyor olmasıydı.

Bir süre sonra Parti-Cephe koğuşlarında sorumluluk yapan tutsaklar panonun önünde yerlerini almıştı. Tek tek içeriye girmeye başladı tutsaklar. Her gelen "niçin çağırıldık" der gibi sorumluların yüzlerine bakıyor ama cevap alamıyordu. Çaresiz sıranın birine yerleşiyor ve beklemeye başlıyorlardı. 1, 5, 20, 45 derken...

Kimseden ses çıkmıyor, arada sorumlular birbirlerinin kulaklarına birşeyler fısıldıyor, henüz kitleye birşey söylemiyorlardı. Sıralara oturan tutsak sayısı 54'e ulaştığında sıraların ardına düşen keten bezinden yapılma kırmızı renkteki perde kapandı. Sorumlulardan biri ayağa kalktı. Herkes derinden bir nefes aldı o an.

- Burada toplanmamızın amacı şudur arkadaşlar. Yeni bir görevle karşı karşıyayız. Bu görev Ölüm Orucu görevidir. Bili yorsunuz buradaki yoldaşlarımız olarak siz Ölüm Orucu gönül lülerinin bir grubusunuz. Bugün bunun için toplandık.

Bugün sizin duygularınızı, düşüncelerinizi, Ölüm Orucu'nu nasıl değerlendirdiğinizi, Ölüm Orucu'nun bir eylem biçimi olarak politik anlamını ve bugünkü süreçte neden Ölüm Orucu diyoruz... Bunları, bu konuda neler hissettiğinizi, neler düşündüğünüzü duymak istiyoruz.

Evet, Mustafa abiden başlayalım.

Söz verdiği Mustafa Atalay ikinci sıradan ayağa kalktı. '84 Ölüm Orucu'nu yaşamış bir tutsaktı o. Savaştığı, tanıdığı, 12 Eylül hapishanelerinde birlikte işkence görüp direndiği yoldaşları Ölüm Orucu'nda şehit olmuştu. Yaşı epey ilerlemiş, bu defa Ölüm Orucu'na yatmaya kararlıydı. '84 Ölüm Orucu'nda olduğu gibi yoldaşlarının şehit haberlerini almayı değil, şehit olmayı istiyordu. Konuşmasına '84 Ölüm Orucu'nu değerlendirerek başladı. Sürecin tahlilini de yaptıktan sonra;

- Düşmanın tüm saldırı politikalarının ve bizim niçin böylesi bir göreve hazır olmamız gerektiğinin yanında aslında Ölüm Orucu nasıl bir eylem?... Başta da belirttiğim gibi Ölüm Orucu politik bir eylem. Bu eylemin içeriğiyle birlikte gelişimi içerisinde de düşmana vuracağı çok güçlü darbeler olacaktır. Ve bunun yanında halklarımıza vereceği mesajlar olacaktır. Halklarımız moral ve manevi değerleri olan kendi evlatlarının, kendi tutsaklarının düşmanın her türlü saldırısı karşısında teslim olmadığını bir kez daha göreceğiz, yaşayacağız. Devrimcilere, Parti-Cephe-mize inancı daha da gelişecek ve artacaktır. Bizler böylesi bir ortamda, ülkemizde yaşadığımız bu koşullarda bu gerçeklik içerisinde hapishanelerde böylesi bir görevden hiçbir zaman için kaçamayız. Bugün hapishanelerde düşmanın saldırılarla dayattığı onursuzluk ve şerefsizliktir. Halklarımıza da bunu da-

yatıyor aslında. Teslim olmayı dayatıyor. Bizler bu görevden kaçamayız. Bu görevi seve seve kabul etmemiz gerekiyor. Bunların yanında ben böylesi bir göreve Ölüm Orucu gönüllüsü olarak niçin gönüllü oldum. Bunu açmak istiyorum. Herşey-den önce düşman demin de belirttiğim gibi bizlere, devrimci tutsaklara onursuzluğu ve şerefsizliği dayatıyor. Bunun karşısına biz onuru dikmeliyiz. Şerefi dikmeliyiz. Halkımızın ve devrimcilerin hiçbir zaman teslim olmayacağını dikmeliyiz. Ve devrim mücadelemizi şehitlerimizle, cesetlerimizle daha da yükselterek ileriye taşımamız. Bu görev başta insanlık görevimiz, bunun yanında Partili, Cepheli olma görevimiz; özgür tutsak olma görevimiz. Düşmanın saldırılarını hepimiz yaşadık, biliyoruz. Buca'dan biliyoruz, Ümraniye'den biliyoruz, 12 Eylül döneminden biliyoruz. Ve de bugün yaşadığımız ve gördüğümüz birçok hapisanedeki pratikten biliyoruz. Tüm bunlar karşısında bir barikat örmezsek, set örmezsek yarın düşman daha azgınca saldıracaktır ve şiddetini, baskısını, onursuzluğu dayatmasını tırmandıracağı günler de uzak olmayacaktır. Ben diyorum ki, hapisanelerde şehitlerimizle zafere, şehitliğe kenetlenerek ölüm ve zafer, şehitlerimizle zafer, direnişimizle zafer diyerek bu görevi kabul edelim. Bu görev bugün için bizim halklarımıza sunacağımız en değerli hediyelerimizden birisi olacaktır.

Bütün Parti-Cepheli tutsaklar ona Atalay amca derlerdi. Hapishaneye yeni gelen tutsak onun ismini Atalay amca diye beller. Hatta gerçek ismini bilmeyenler bile çıkardı aralarından. O da öylesine alışmıştı ki, ismiyle çağrıldığında dönüp bakmazdı hiç. Uzun süre ondan başka amcası olmadı Parti-Cepheli tutsakların. Atalay amcadan yaşça büyükler olsa da hepsine •'abi" denirdi. Ta ki Mehmet Güvel tutuklanana kadar... O tutuklanınca bu özgün hitabı onunla paylaşmak zorunda kalmıştı.

Atalay amcadan sonra, sorumlu tutsak sözü Mehmet Akde-mir'e verdi. En ön sırada oturan Akdemir ismini duyar duymaz ayağa kalktı. "Burada ilk sırayı Atalay amcaya kaptırdık ama ipi ilk göğüsleme onurunu kaptırmam" diye geçirdi içinden. Ata-lay amcayla ortak noktaları çoktu. '80 öncesinden tanışıyorlardı. '84 Ölüm Orucu günlerini beraber yaşamışlardı. Ancak Ak-

demir dışarıdaydı o zamanlar. Şehit haberlerini hücrelerde değil, sokaklarda almıştı.

Sorumluların gözlerinin içine bakarak konuşmaya başladı. Konuşmasını kısa tuttu Akdemir. En son niçin gönüllü olduğunu vurguladı.

- Parti-Cephe savaşçısı olmak, özgür tutsak kimliğini yaşatmak, bugüne kadar yaratılan değerleri sahiplenmek ve geliştirmek için bu göreve talip oldum, gönüllü oldum.

Sıra gençlere gelmişti. Hapishaneye geleli henüz birkaç ay olan tutsak aldı sözü. Ama utangaçtı, heyecanlıydı. Kısa bir politik değerlendirme yapıp yerine oturunca,

- Dışarıya ilişkin ve buraya ilişkin söylediklerin, yazdıkların vardı. Daha önceki konuşmalarımızda ifade ettiklerin de vardı. Doğallığımızı bozmayalım. Yani doğal düşüncelerimiz nelerse, önemli olan ve değerli olan şeyler bunlardır. Bu toplantının önemi açısından da önemli olan bunlar, dedi sorumlu tutsak.

Sorumlusunun açıklamasının ardından ayağa kalktı yeniden

- Ben dışarıda yaşam kavgasına düştüm, zaaflara düştüm. Hapishaneye de o şartlarda geldim. Partim beni sahiplendi. Bu uğraşın boşa çıktığını sanmıyorum.

Parti-Cephe ailesine dahil olduğumu düşünüyorum. Düşmanın saldırıları karşısında bizi sahiplenen halkımıza layık olmalıyız. Parti-Cepheli olduğumuzu, devrimci olduğumuzu göstermeliyiz, deyip yeniden oturdu yerine.

Sıra Parti-Cephelilerin en yaşlısına gelmişti. Mehmet amca heyecanla ayağa kalktı. Aklında yaşı. Yaşına bir kez daha lanet okuyordu içinden. Ölüm Orucu açıklanalı beri yaşı hep baş belası olmuştu, tabii onun açısından.

- (...) Ölüm Orucu'nun çok ciddi bir eylem olduğunu düşünüyorum. Ölüm Orucu gönüllüsü olup da Ölüm Orucu'nun belli bir yerine gelindiğinde ben bunu artık götüremeyeceğim demek ihanettir. Devrime ihanettir, halka ihanettir, Parti-Cephe'ye ihanettir, yoldaşlara ihanettir. Onun için gönüllü olurken bunun bilinciyle gönüllü oldum. (...) Böyle bir tarihte benim de bir katkı olması her devrimci için olduğu gibi benim için de büyük bir onurdur. Böyle bir görev bana verildiği takdirde onur duyacağım. Ve böyle bir görevi de sonuna kadar götüreceğim. Buna bütün yoldaşlarımın önünde söz veriyorum. Ve kendime

güveniyorum. Yani kısaca Ölüm Orucu'na halkım için, Parti-Cephe için, devrim için gönüllü oldum.

Sırada 13 Aralık ve 4 Ocak isyanlarını yaşayan bir tutsak vardı. Yanıbaşında dört yoldaşını şehit vermiş, düşmanla yüz-yüze gelmişti. O, Ümraniye sürecini, kahraman direnişleri anlatırken herkesin gözü duvardaki çerçeveli fotoğraflara ilişıyordu.

En üstte Mecit'in fotoğrafı, iki çaprazında Orhan ve Rıza var, en altta Gültekin. Fotoğraflara baktıkça konuşan yoldaşları gibi her bir tutsak daha fazla sorumluluk hissediyordu. Şehitlerine; Mecit, Orhan, Rıza ve Gültekin'e karşı görevlerini yerine getirme istekleri daha da artıyordu. O anlatırken herkes o günleri yaşıyordu yeniden.

Sadece fotoğrafa bakınca değil koğuşun neresine baksalar Mecit'i hatırlıyorlardı, Mecit'le hapishane yaşamını paylaşanlar. Koğuşlarda elinin değmediği yer kalmamıştı neredeyse. Asılan pankartta, boyalı duvarda... Her yerde Mecit'i çalışırken görüyorlardı. Mecit emekçiliğiyle gelip geçmişti bu koğuşlardan. Emekçi elleri Ümraniye'deki barikatların gücü olmuştu.

Sözüne Ölüm Orucu'nun kendisi için neyi ifade ettiğini anlatarak devam etti.

Sırası gelen tutsak ayağa kalkıyor anlatıyordu. Kimi heyecandan kısaca, kimi uzun uzun veriyordu soruların cevabını.

Onuncu sıradaydı Yemo. Ayağa kalktığında yüzünde utangaç bir gülümseme oluştu.

- Parti-Cephemizin bugün halkların kurtuluş mücadelesini yürüttüğü bu aşamada hapishaneler cephesini dışarıdaki sa-,aş alanlarından farklı düşünmüyorum. Yani bugün ülkemizde Parti-Cephe'nin yürüttüğü bir savaş vardır. Dışarıda da bedel ödeniyor. Bu bedel ödenmesi gerektiği yönünde bugün bir görev düşmüştür üzerimize. Ve bu görevi layıkıyla, şehitlerimize layık olmak koşuluyla, halklarımıza layık olmak, Parti-Cephe-mize layık olma yönüyle yerine getirme sorumluluğuyla karşı - ;arşıyayız. Niçin karşı karşıyayız dediğimizde bugün kontrge-rilla devletinin herşeyden önce ciddi anlamda halklarımıza yö-nelik bir saldırısı vardır. Bu saldırıların bir cephesini de hapis-haneler oluşturmaktadır. Bunu kontrgerillanın temsilcileri açık

k ifade etmektedirler. Dün açıkça M. Açar bir kez daha vur-

guladı. M. Ağar'ın bu tür ifadeleri bize de aynı zamanda bir sorumluluk yüklüyor. Hangi noktada sorumluluk yüklüyor? Halklarımıza karşı yürütülen savaşta düşmanın saldırılarına karşı bize ciddi bir barikat oluşturma sorumluluğu yüklüyor. Bu, halklarımıza karşı bir sorumluluktur. Parti-Cephe'mizin yürüttüğü devrime yürüyen mücadelesine karşı bir sorumluluktur. Bu sorumlulukları üstlenen birisi olarak, benim de bugüne kadar bu sorumluluklar içerisinde *zaman* zaman eksikliklerim olmuştur. Zaafa düştüğüm yönler olmuştur. Ama bu zaafıları Parti-Cep-hemizin, şehitlerimizin, yoldaşlarımızın, halklarımızın yarattığı değerler sayesinde kısmen de olsa aştığıma inanıyorum. Ve bu noktada karşı karşıya bulunduğumuz Ölüm Orucu görevine ben hazır olarak kendimi hissediyorum. Çünkü hazır olma görevi gerçekten bugün düşmanın bir yönüyle bize dayattığı bu saldırıya karşı bir barikat oluşturmaktır. Bu barikatın içerisinde ben olmak zorundayım. Yani kendimi bir yönüyle bu görevin içerisinde olmak zorunluluğunda görüyorum. Düşmanın saldırıları karşısında dışarıda olsun, şube yaşamında olsun, hapishanede olsun benim için en büyük silah şehitlerimizin yaratmış olduğu, Parti-Cephemizin, yoldaşlarımızın yaratmış olduğu değerlerdir. Bunu ben somut olarak şube yaşamımda gördüm. Bir 16-17 Nisanları hatırlarım, bir 12 Temmuz gününü hatırlarım, bir 4 Ağustos Bağcılar direnişini hatırlarım. Gerçekten de orada şehitlerimizin yaratmış olduğu geleneklerin gücünü gördüm ben. Buralardan düşmana karşı zaferle çıktığıma inanıyorum. Ve bugün şehitlerimizin yaratmış olduğu değerlerle düşmanın bize, halklarımıza yöneltmiş olduğu bu saldırıyı püskürteceğimize gönülden inanıyorum. İncam, o konuda sonsuzdur. En ufak bir tereddüt bugüne kadar yaşamadım. Ve bundan sonra şehitlerimizin yaratmış olduğu değerler sayesinde yaşayacağımı sanmıyorum...

Yemo konuşmasında şehitlere sık sık vurgu yapıyordu. Devrimcileşmesinde, düşmanla karşı karşıya geldiği her ortamda onlardan aldığı güçle düşmanı alt etmesinde şehitlerin payı büyüktü. Yemo şehitlerden aldığı bu güce sınırsız sarılıyor, sarıldıkça daha da güçlendiğini hissediyordu. O, konuşmasında şehitlerin destansı direnişlerinin kendini nasıl derinden etkilediğini anlatırken, Mustafa Gök benzer duygular içe-

risinde iyice yoğunlaşmıştı. Sağ taraftaki en ön sırada oturuyordu. Oturduğu yer salonun şehitler müzesine dokunup tutulacak kadar olmasa da çok yakındı. Müze, yemekhanenin sağ duvarındaki gömme dolabın içine düzenlenmişti. Hasan Eliuy-gun'un saati takıldı gözüne. Hasan Eliuygun en sevdiği komutanlarından biriydi.

Onları pratik olarak eğitir, kendi yaşam tarzıyla örnek olurdu. Perihan şehit düştükten sonra Kayahan'a ve ona anlattığı Çakırcalı Efe hikayesini bugün bile en ince ayrıntısına kadar hatırlıyordu.

Çakırcalı Efe yoksulları gözetmesi, zenginlerden alıp yoksullara dağıtmasıyla bölgede nam salmış, halkın sevdiği bir efedir. Halk, Çakırcalı'ya her zaman yardım eder, onların yerini bildiği halde askere belli etmez. Bir gün Çakırcalı'nın adamlarından birini askerler yakalar. Çakırcalı'nın ve adamlarının yerini söylemesi için olmadık işkenceler yaparlar ona. Ya konuş ya da asacağız derler. Çakırcalı'nın adamı askerlerin suratına tükürür. "Ben Çakırcalı'yı satmam. O gelecek beni sizin elinizden kurtaracak, bu yaptıklarınızın hesabını soracak" der. Günlerce hep aynı şeyi söyler. Ama Çakırcalı bir türlü gelmez.

Asılacağı gün askerler onunla alay eder.

- Hadi Çakırcalı, gelip seni kurtarsın, derler.

O hala aynı sözleri söyler. Darağacına götürülene kadar da bu düşüncesinden vazgeçmez. Darağacının yanında askerler yine alay ederler.

- Son şansın hadi söyle kurtul, bak Çakırcalı gelip seni kur taramadı.

- O mutlaka gelirdi ama haberi yoktur, der Çakırcalı'nın adamı.

Ve onu asarlar.

Gerçekten de Çakırcalı'nın haberi yoktur onun yakalandığından. Kendisi hasta düşmüş, ölümle pençeleşirken ona anlatmazlar adamlarından birinin yakalandığını. Anlatmazlar çünkü bilirler, ölüm döşeğinde de olsa Çakırcalı hiçbir adamını düşman eline bırakmaz, onu kurtarır, hesabını sorar.

İşte bizim Parti'ye duyduğumuz güven de bu kadar saf ve yalın olmalı.

Mustafa bunları düşünürken Ali Rıza Kurt'un, Halil Ateş'in,

Murat Gül'ün çalışmalarına göz gezdiriyordu tek tek. Pek çok şeyi paylaşmıştı onlarla. Mecit'in teşbihini görünce Ümraniye'de Mecit'in nasıl kahramanlaştığını, "Bize Ölüm Yok" haykırıışlarının asla belleğinden silinmeyeceğini hissediyordu bir kez daha... Rıza'nın kalemı, Gültekin'in mektubu. Müze neredeyse Parti-Cephe'nin tarihini küçük ayrıntılarla bugüne taşıyan bir hazine. Bugüne dek birlikte silah sıktığı, istihbarat yaptığı, neşelenip güldüğü, üzüldüğü, tanıdığı onlarca yoldaşı şehit. Müzede İsmail'in cüzdanına baktı. Gözaltına alındığında üzerinde İsmail'in deri montu vardı. O tutsak düşmeden önce şehit olmuştu. İsmail şehit düşünce deri mont onun için daha büyük bir anlam kazanmıştı. "Adi şerefsizler" dedi içinden. Gözaltında bir yandan ona işkence edilirken mont da paramparça olmuştu. Müzede daha neler yoktu ki; İbrahim Erdoğan'dan, İsmail Bahçeci'den İbrahim Yalçın'a, Hamiyet Yıl-dız'a kadar onlarca şehit yoldaşının saatleri, kalemleri, kemerleri, gözlükleri...

Yine içinde o garip huzursuzluğu hissetti. Bir o kalmıştı o günlerden geriye. Bütün silah arkadaşları şehit olmuştu. O olmamıştı daha. Gayri ihtiyari geriye dönüp hemen arkasında oturan Berdan'a baktı. Bir de Berdan kalmıştı kendisiyle birlikte. "Belki bu kez olacak" dedi içinden. Berdan'ın yanındaki Ye-mo'ya gözü heyecanla döndü. Kulağı Yemo'daydı.

- Yani Ölüm Orucu içerisinde düşmanın, iç düşmanımızın olsun, dış düşmanımızın olsun elbette yoğun bir saldırısı olacaktır. Şiddeti yoğunlaştıracaktır ama bu şiddet Parti-Cephe kültürüyle, şehitlerimizin yaratmış olduğu değerlerle alt edilecek, ben buna inandım. Bunu bugüne kadar bizzat somut olarak yaşadım. Ve bunun için bizim bugün açlık grevi görevimiz bir yönüyle halklarımızın devrim mücadelesinde güçlü bir silah olacak. Çünkü bugün 36. günde ki direnişimiz geldiği aşamada yurtdışında olsun, ülke içinde olsun ciddi anlamda bir kamuoyu yaratmış, halkımızı biraraya getirmiştir. Bu sonuç bugün yeterli olmasa da gerçekte çok güçlü adımlar atıldığını görüyorum. Ve Ölüm Orucu görevini üstlendiğimiz aşamada daha güçlü bir silahın elde edileceğine, devrim mücadelesinin daha hızlı adımlarla yürüyeceğine kesin inancım vardır. Ve bu inançla kendimi feda etmeye hazırım. Parti-Cephemizin böyle bir

görevle beni onurlandırmasıyla herşeyden önce ben mutlu olacağım. Halklarımıza karşı görev olarak görüyorum. Halklarımızın mutluluğu olarak görüyorum. Parti-Cephemizin mutluluğu olarak görüyorum. Bu göreve hazır olduğumu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Kimse heyecanını gizleyemiyordu. Düşüncelerini belirtmiş olanlar biraz rahattı... Ama varolan belirsizlik sorulara açık kapı bırakmak için yeterliydi. "Acaba seçilecek miyim?"

Pencere kenarında ikinci sırada oturuyordu Berdan. Ağır ağır konuşmaya başladı.

- Bugüne kadarki tartışmalarımızda gerek tarihimizi öğrenirken, gerekse geline süreçte yaptığımız tartışmalarımızdan bugün yoldaşlarımızın anlatımlarında Ölüm Orucu eyleminin değeri, siyasal açıdan ne kadar önemli olduğu, anlamının ne kadar büyük olduğu tartışmasız bir şekilde ortadadır. Ölüm Orucu eylemi için siyasi olarak şöyle birşey söyleyebilirim. Benim devrimci saflara katılmamda, Devrimci Sol saflarına katılmamda 1984 Ölüm Orucu direnişinin çok önemli bir payı vardır. O direnişin anlatıldığı "Direniş Ölüm ve Yaşam" adlı kitabı okumam diyebilirim ki, devrimci olmamda çok büyük bir pay sahibidir. Yine aynı süreçte saflarımıza katılan pek çok insanı örgütlemek için yaptığımız belki de tek şey, belki de ilk şey "Direniş Ölüm ve Yaşam" kitabını o insanlarla tartışmak, okumak olmuştur. Orada yaratılan değerleri, feda ruhunu gördükçe, anladıkça, insanların saflarımıza aktığını gördüm. O yaratılan değerlere sarılan insanların süreç içerisinde o değerleri nasıl geliştirdiklerini, o değerlerle tanışıp devrimci olan yoldaşlarımızın şehitliği nasıl kucakladıklarına defalarca tanık oldum. Bu yanılla hapishanelerde yaratılan o direniş manifestosunun ülkemiz halklarının mücadelesine sunduğu katkılar gerçekten çok büyük.

Berdan konuşmasını yaparken pencereleri boydan boya Kaplayan kırmızı beze yaslanıyordu. Yüzü karşı duvara dönüktü. Duvarda Ölüm Orucu şehitlerinin el yapımı resimleri vardı. Üstte Haydar ve Hasan, altta Fatih ve Apo... Anlatırken gözleri onlarda.

Toplantı yaptıkları bölümün her yerinde şehitler vardı. Bu :ablo ayağa kalkan tutsakları daha fazla heyecanlandırıyordu.

Sanki onların önünde, onların inançlarına nasıl sahip çıkacaklarını anlatıyormuş duygusuna kapılıyorlardı.

- Bugün yine, geline aşamada düşman devrimci tutsaklara teslimiyeti ve ihaneti dayatıyor. Amaç aynı olmakla birlikte, ben süreçte değişiklikler olduğunu düşünüyorum. Bugün biz çok farklı bir süreci yaşıyoruz. Biz tarihimizde Ölüm Orucu direnişini yaratmış olmanın, devamında ise yüzlerce yoldaşımızın kanlarıyla yarattıkları değerlere sahip olmanın gururunu yaşıyoruz. Bunun güvenini yaşıyoruz. Bugün çok daha güçlüyüz. Bugün bizim Ölüm Orucu eylemiyle yaratacağımız etkilerin ete kemiğe bürünmesi için '84 Ölüm Orucu eyleminden sonra geçen sürecin geçmesi gerektiğini de biliyoruz. Bugün halklarımızın içinde bulunduğu durum ortadadır. Halklarımızın devrim umudunun her geçen gün nasıl büyüdüğünü, halklarımızın faşizm karşısında bedel ödemeye nasıl hazır olduğunu her geçen gün yaratılan örneklerle görüyoruz. Ve yine savaşımızın Parti-Cepheli sürece evrilmesiyle beraber yarattığı etkileri görüyoruz. Halkımızın bugün onurumuz dediği devrimci tutsakların, evlatlarını nasıl sahiplendiklerine defalarca tanık oldum. Buca'da, Ümraniye'de yaşanan katliamlardan sonra düşmanı pişman edencesine halkımızın hesap sorma isteğini gördük Bugün Parti-Cephemizin şehit düşen hiçbir yoldaşımızın kanını yerde bırakmadığını görüyoruz. Bugün Cephemiz "devrimci tutsaklara kalkan elleri kıracağız" kararlılığıyla savaşı yükseltiyor. Ve bu kararlılığı, her gün sokak sokak halkımıza yayıyor. Bu açıdan '84'e göre o geleneklere sahip çıkarak büyüdüğümüz bir süreci yaşıyoruz. Hapishane süreci benim açımdan savaşımızı çok daha yakından tanıdığım bir süreç oldu. Hareketimizin hapishaneleri insanların kendini yeniden yaratması için, savaşı tanıması için nasıl devrim okulu haline dönüştürdüğüne, kendi pratiğimle tanık oldum. Süreç içerisinde Parti-Cepheli sürecimizle de birlikte özellikle Parti-Cephemizle daha çok bütünleştiğime inanıyorum. Bugün onu çok daha yakından tanıdığımı inanıyorum. Onun bir parçası olarak kendimi hissediyorum. Dolayısıyla Parti-Cephemizin veya genel olarak savaşımızın önündeki engelleri ne pahasına olursa olsun aşmak tüm yoldaşlarımız için olduğu gibi benim için de bir görev. Bu görevi layıkıyla yerine getireceğime inanıyorum. Ölüm Oru-

cu eylemi için gönüllü olurken hiçbir tereddütüm, hiçbir kaygım olmadı. Eğer bir kaygıdan söz etmek gerekirse, bu, böylesi bir görev içerisinde yer alamamak olmuştur. Ölüm Orucu eyleminin sonucunda kazanacağımız zaferle halkımıza, Parti-Cepheli insanı, savaşıma kararlılığının ne olduğunu, bizden önceki şehitlerimizin gösterdiği gibi bir kez daha göstereceğimize inanıyorum. Bununla birlikte kendi şahsımda da Parti-Cep-hemizin kendi insanlarını, savaşçıları dönüştürmedeki ustalığını, onun iradesinin, Parti-Cephe iradesinin, ideolojisinin güçlülüğünü bir kez daha kanıtlayacağımıza inanıyorum. Ölüm Orucu eylemine bu duygu ve düşüncelerle gönüllü oldum.

Kalkmayan gönüllüler bir yandan söz alan yoldaşlarının konuşmalarını dinlerken diğer yandan ne konuşacaklarını, bu görevi alabilmek için neleri söylemeleri gerektiğini düşünüyorlardı. Kafalarında yazdıkları metin her konuşanla biraz daha değişiyor, düşündükçe bazı cümleler çıkıyor ya da giriyordu. Hatta konuşulanlardan sonra hepsini iptal edenler bile vardı. Yoldaşları öylesine güzel ifade ediyorlardı ki, bu durum kendi kafalarında tasarladıkları kelimeleri yetersiz bulmaları için yetiyordu. İlk ekibe girme yarışydı yaşanan. Herkes birbirini iterek öne geçmeye, birinci ekibe yetişmeye çalışıyordu sanki.

43 günlük SAĞ direnişinin en gençlerinden olan bir tutsak ayağa kalktı. Buca ile başlayan direniş sürecinin kendisini nasıl olgunlaştırdığını gösteriyordu yoldaşlarına.

- Halkın bizi sahiplenışı büyük. Halkın bize biçtiği misyon ortada. Bu da teslim olmamayı getiriyor. Bana göre hapishanede teslim olmak halkı, vatani düşmana teslim etmek, şehitlerimize, herşeyden önce Ölüm Orucu şehitlerine ihanettir. Bu mirası ileriye taşıdılar. Parti-Cephe'yi bize bıraktılar. Biz de bu misyonla savaşı ileri taşımamız lazım. Vatani, halkı düşmana teslim etmemek için Parti bana bu görevi verirse onur duyacağım, diyerek oturdu yerine. Kafasını yere eğdi. Yüzü kıpkırmızıydı çünkü.

Tek tek tüm gönüllüler çok değişik duygu ve düşüncelerle ölüme gönüllü olduğunu anlatıyor, ne olursa olsun bu eylemin en ön cephesinde savaşmak istiyordu. Çünkü devrimciliğin gereği savaşmak, en ön saflarda devrime giden yolu açmaktı. Parti-Cepheli olmak bu sürecin sorumluluğunu hissetmek,

Parti-Cephe'nin kazandırdığı devrimci güvenle düşmanın üzerine atılarak hesap sormak isteğiydi. Parti-Cepheli olmak öncelikle misyonunu taşımak, kendine güvenmek, ölüm ve yaşam çelişkilerini devrimci bir bilinçle çözümlenmekti. Kazanmayı istemektir. Bu düşünceleriyle kalktı Ali Ekber.

- Ben direnişin başından beri şunu düşünüyorum. Bizim bu direnişimiz zorlu geçecek. Önemli olan kendine güvendir. Bu güvenle birlikte ölümü hiçbir zaman kendime uzak görmedim. Ölümle beraber yaşamak lazım, bu devrimciliğin gereğidir. Di reniş kitaplarımızı şehitlerimizi okurken, buradan gönderdiği miz yoldaşların şehit düştüğünü öğrendiğimizde içim gidiyor. Bugünkü süreci de biz sırtlayacağız. Tanısın, tanımasın bizim için ailelerimiz, insanlarımız sokaklara dökülüyor. Biz de onlara karşı sorumluluğumuzu yerine getireceğiz. Öncü olduğumuza göre ölüme de biz gönüllü olacağız. Yani ben de en önde yim. Söyleyeceklerim bunlar, pek fazla birşey söylemek istemiyorum. Şunu da ekleyeyim. Ben bir ara Hasan'a espri yapıyordum. Hasan biz burada açlığa yattıkça dışarıdaki yoldaşlarımız, ailelerimiz sokaklara dökülüyor. Gerçekten de biz Ölüm Orucu'na yattığımız zaman kazanacağız. Örgütlenmemiz açısından da büyük kazanımlar elde edeceğiz. Zaten bunu hergün pratikte görüyoruz. Diyeceklerim bunlardır.

Saatler geçmiş, henüz gönüllülerin yarısı dahi konuşmamıştı İlginç söz aldığı anda...

Şehitler panosunun orta yerinde SABO'nun kocaman fotoğrafı... Sabo'nun çok özel bir yeri var İlginç'te. Tanıyor Sa-bo'yu... '84 Ölüm Orucu olduğunda birlikteydi Sabo'yla... Yoldaşları ölüme yattığında, ölümleri engellemek için intihar eylemi önermişti Sabo... İlginç de intihar eyleminde görev istemişti tam 12 yıl önce... 12 yıl önce taşıdığı cüretten birşey kaybetmemişti İlginç. Yine ölüme gönüllü olduğunu anlatıyordu ayrıntılarıyla.

- Ben duygularımı ifade etmekte çok zorlanmışımdır her zaman. Arkadaşlar süreçle ilgili yanları ifade ettiler, ben çok kısa olarak sadece bir noktaya değineceğim. Bugün ve bu süreçte özellikle vurguladığımız birşey var. Bu ise Kongre'de de söylediğimiz gibi daha savaşın başında olmamıza karşın bugün her adımda düşman tam bir tükeniş yaşıyor. Bu belki devrimin bir

yıl sonra olacağı anlamına gelmiyor. Bir-iki yıl içinde olacağı anlamına gelmiyor. Düşman her yanıyla bir tükenişi yaşıyor. Hiçbir konuda politika üretemez hale gelmiş. Bu yönüyle sürekli daha fazla saldırmaktan başka, daha azgınca saldırmaktan başka yol bulamıyor. Bugün de bu süreçte yapmaya çalıştığı, bu saldırılarını çok daha boyutlandırmak, ciddi bir saldırı, yani tüm halk kesimlerine yönelik, hapishane özgölünde değil. Sadece tüm halka yönelik ciddi bir saldırının hazırlığı içerisinde. Bugün yapmaya çalıştığı da bu saldırının asıl bir başlangıcı. Bu saldırıya bugün biz set çekmezsek bu saldırı gittikçe bo-yutlanarak halkın her kesimini teslim almaya yönelecektir. Her kesimi teslim alacaktır. Bu yönüyle yaşadığımız bu sürecin ciddi bir önemi var.

Şimdi süreci ben bu yanıyla düşündüm. Ölüm Orucu kararı aslında sürpriz olmadı. Daha önce de yazdım. Bazı konuşmalarda da belirtmiştim. Benim için sürpriz olmadı. Daha önceden de karşılaşacağım birşeydi. Bu anlamda böyle bir direniş içinde kendi yerimi de düşünmüştüm. Şimdi bir diğer yanıyla da Ölüm Orucu bir arkadaşın belirttiği gibi çok önemli bir direniş ya da bir direnişten de öte bir savaş niteliği de taşıyor. Yani şehitlerimizle kazandığımız politik bir zafer olacak. Politik bir zafer, savaş niteliği taşıyor. Sadece bir kısım ekonomik, demokratik haklarla sınırlandırılmayacak bir direniş düşündüğüm. İkinci yanı bu oldu. Üçüncü bir yan olarak da bizim gerek Devrimci Sol sürecimizde olsun, gerekse Parti-Cephe sürecimizde olsun her dönem ürettiğimiz politikaların bu politikalar çerçevesinde gerçekleşen eylemlerin doğruluğu yaşam içerisinde kanıtlanmıştır. Her dönem sadece Türkiye çapında değil, dünya çapında ilklere imzasını atan bir hareket olduk. Her dönem doğru politikalar üreterek ve bunları yaşama geçirecek cüretimiz ve kararlılığımızla her zaman dünya çapında bir öncülük misyonu taşıdık. Bu yönüyle de gerek Devrimci Sol sürecinde, gerekse Parti-Cephe sürecinde hareketimizin ürettiği politikaların doğruluğunu ve bunların sonucunda zafere ulaşılacağı, inanç noktasında düşündüm. Şimdi burada bazı arkadaşların belirttiği gibi Ölüm Orucu sıradan bir değer değil, yani en baştan baktığımızda iki aydan beri süren bir direniş. Bu direnişin pek çok zorlukları var. Hele bunun dışında yaşadığı-

mız hücre hücre ölmenin dışında '84'teki düşmanın çeşitli saldırılarını düşünüyoruz. Bugün için düşündüğümüzde düşman belki de daha boyutlu pek çok saldırıya da girecektir. Bu direnişin Ölüm Orucu savaşının içinde belki daha büyük saldırı da gelişecektir. Belki zorla tedavi etmeye de kalkacaklardır. Pek çok saldırılara girecektir. Diğer yanıyla benim açımdan bakıldığında ailemin bana karşı açacağı bir savaş olacaktır. Bunun için Ölüm Orucu gönüllüsü olarak değişik yanları da düşündüm. Daha önceki süreçte de düşünmüştüm. Bunları bugün Ölüm Orucu gönüllüsü olduğum aşamada düşünmedim. Bir başka yanıyla da daha 12 Eylül öncesinden başlayan oldukça uzun bir mücadele sürecim var. 12 Eylül döneminde Uelli hesaplaşmalar yaşadım, yaşadık. Yani pek çok kişinin devrimciliği bıraktığı bir dönemdi. O dönem ben mücadeleye daha çok sarıldım. Önderliğimize olan güvenim, direnişimizin taşıdığı tarihi misyonu ve bazı arkadaşların belirttiği gibi bugün halklarımızın kendini savaşa taşıyacağı bu tarihi misyon çok Önemli. Katacağı büyük değerler kaldı ki, '84 Ölüm Orucu ya da bir 16-17 Nisan gibi önemli süreçlerde bunu yaşadık. Nasıl yüzlerce insanımızın bize birtakım sıçramalar yaşattığını, yüzlerce insanın nasıl bu direnişin etkisiyle mücadeleye katıldığını gördük, yaşadık. Tüm bunları düşündüğümde ve kendi sürecimi düşündüğümde hiçbir zaman; eksiklikler yaşasam da bana düşen görevlerden kaçmadım. Bugün de böyle bir görevden kaçmam. Ya da böyle bir süreçte başlayıp yarıda bırakmanın ihanet olacağını düşünüyorum. Bazı arkadaşların dediği gibi ihanet olacaktır. O anlamda söylediğim şeylere güvenerek onlara olan inancımın bu görevimi de yerine getireceğim. Bu benim için bir görevdir. Gerek Partimize, önderimize gerekse de halkımıza karşı olan bir görevimizdir. Bu görevimi de yerine getireceğime inanıyorum.

İlginç sözünü bitirdiğinde heyecanı doruktaydı. İ.Ş.'nin ayağa kalktığı sırada sorumlu yoldaşı, "İsterseniz ara verelim" dedi. İ.Ş. sevin sin mi, üzülün mü karar veremedi. Bir an önce konuşmak mı, yoksa zamanı uzatmak mı iyi olurdu... O bunları düşünürken yoldaşları dışarıya çıkmaya başlamıştı çoktan.

Hemen sohbetler başladı. Konuşmada nasıl heyecanlandıklarını, duygularını yeterince ifade edemediklerini söylüyorlardı

birbirlerine. Mehmet amca bir kez daha;

- Sırf yaşlı olduğum için Parti beni seçmeyebilir, dedi.

Bulduğu her fırsatta kaygısını dile getirmekten çekinmiyordu Mehmet amca. Yaşamının son günlerine yaşlılık çökmüştü. Devrimcilik yaşamında yaşlı olması canını sıkıyordu çoğu zaman ama bu kez bu sorunu daha yakından hissediyordu.

İlginç ve Mehmet Akdemir ise '84 Ölüm Orucu'nu dışarıda yaşayanlar olarak karşılaşmamış olmalarına hayıflanıyorlardı. Oysa ki 12 yıl sonra yeni bir Ölüm Orucu sürecinde biraraday-dılar. Kavgı '84'te olmasa da '96'da karşılaştırmıştı onları.

Toplanıyoruz yoldaşlar, anonsuyla tüm sohbetler yarıda bırakıldı, herkes yerine geçti. Yine kimseden ses yok. İ.Ş. oturmadan ayakta bekledi. Evet İ.Ş., seni dinliyoruz, deyince sorumlu yoldaşı, anlatmaya başladı İ.Ş.

- Aslında Ölüm Orucu eylemine başlanacağı açıklamasından itibaren yoğun bir duygu atmosferi içindeydim. Bayağı düşündüm, nasıl ifade edeceğimi. Arkadaşlarımızın, direnişimizin üzerine anlatımlarına katılmamak mümkün değil. Altını çiz memde fayda var. Çünkü Ölüm Orucu gönüllüsü olmamda bu nun önemi var.

Ölüm Orucu tarihimizde ilk yaşadığımız direniş değil. Kaza-nırları devam ediyor. Özel olarak altını çizmek istediğim bir yan var. '84 Ölüm Orucu'nda abim de vardı. O direnişi sonuna kadar götürdü, onunla her zaman gurur duydum. Onu zedelemek istemedim. Hiçbir süreçte olur olmaz, her yerde olur cı-maz şekilde sözünü dahi etmedim. Ona layık olmak gere<ty; ni düşünüyordum, bu kararı almamda en büyük etkenlerden biri oldu. Bana en yoğun duyguları yaşatan da abim olduğu gibi Ölüm Orucu şehitlerinden aldığım mirası omuzlamamdı. Aslında mücadele pratiğim, savaşın içinde piştiğim, geliştiğim bir süreç olmadı. Ama değerlerimizi biliyorum. Bugüne kadar yarattığımız gelenekleri biliyorum. Ailemizin içinde büyüdüm. Onun ismiyle yetiştim. Çok güçlü örgüttü. İçinde olmasam da her zaman Parti-Cephe, Devrimci Sol ismini kavramaya çalıştım. Bu böylesi bir direnişte bizi zafere götürecektir. Ölüm Orucu kararını baştan beri vermiştim.

İ.Ş. bütün gönüllüleri uygulandırıyor, kan bağıını yoldaşlık bağıyla güçlendirmesi gurur veriyordu herkese. 12 yıl sonra

abisiyle aynı göreve gönüllü olması İ.Ş. için olduğu kadar diğer gönüllüler için de coşku vericiydi. 53 gönüllü panoyu tarıyor Şaban Şen'in fotoğrafını bulmak için. 54 gönüllünün gözleri var Şaban Şen'in üzerinde diğer gönüllü söze başladığında...

Gönüllüler, gönüllüleri izledi. Konuşanlar Parti-Cepheli olmanın hazzını yaşıyordu tutsaklara. Ama duygusallık da yok değildi. Duygu yüklü bir ortam. Asılı olan üç pankartta şehitler üzerine "Zafere Şehitlerimizle Yürüyoruz", "Şehitlerimiz Sosyalist Geleceğimizin Temelidir", "Devrim Şehitlerini Unutturmayacağız"... Ve herkes şehit olma isteğini dile getiriyordu burada.

K. A. ayağa kalktığı anda konuşamayacağını düşündü. Beyni uğulduyordu. Konuşmak zorundaydı. Birşeyler söyledi. Yerine oturduğunda kelimeleri nasıl sıraladığını, neler söylediğini hatırlamıyordu. Ter basmış yüzünü siliyordu, yanındaki yoldaşı konuşmaya başladığında...

Gönüllülerden biri değişik bir konuşma yaptı sırası geldiğinde.

- Önce örgütlü mücadeleye nasıl katıldığımı anlatmak istiyorum. Bir de hapishane direnişinin düşman ve halkımız üzerindeki yankısını nasıl dile getirdiğini kanıtlamak istiyorum. Askere gittiğimde kime karşı savaşıyordum? Genel hatlarıyla an-layabiliyorsun. Gerçekten kardeşin kardeşi vurduğunu... Uyum sağlayamadım. İşte karakoldan karakola sürüldüm. Karakol komutanı bir astsubayı dövmüştüm. Karakol komutanının bazı arkadaşları vardı. MHP'liler. "Gelsinler bu PKK'lileri gebertiriz. Biz kararlıyız." gibi şeyler söylediler. Komutan dedi ki, "Karşınızdaki düşmanı kesinlikle hafife almayın". "Neden hafife almayalım" diye sordular. "Bunlar hapishanede tutsakken bile 76 gün aç kalabiliyorlar. Bu kadar kararlılar, böylesine mücadelelerine sadıklar." Tabii insanlar şaşırdı. "Nasıl böyle olabilir?" Biz de düşünüyorduk nasıl böyle kararlılık, ısrar olabilir. Askerden geldim arayış içerisine girdim. Mahallede bazı insanlar vardı. Parti-Cephe ile tanıştım. Örgütlü mücadeleye girdim. Gurur verici bir olaydı. Herşeyi yaptım. Yaşantımda Parti-Cep-he'ye bağlı hareket etmeye çalıştım. SAG'ye soktu. Onurlandım, gururlandım. Ölüm Orucu için sorulduğunda kabul ettim. Parti-Cephe beni de Ölüm Orucu'na sokarsa onur duyarım.

Saat geceyarısını çoktan geçmişti. 36. gün başlayan toplantı 37. günün ilk saatlerinde devam ediyordu. Söz Mustafa Yılmaz'daydı.

- Sürecin gerektirdiği görev aslında bizim devrimciliğimiz açısından, yani kendi devrimciliğim açısından kaçırılmaması gereken bir görevdir. Çünkü her devrimcinin en doğal hakkı teslim olmamaktır. Bu teslim olmama geleneği '84 Ölüm Orucu'ndan bugüne kadar taşındı. Bugünden sonra da bizlerin üzerinde şekillenecek olan bu Ölüm Orucu Parti-Cephemizin bana sunmuş olduğu bu olanağı sonuna kadar, zafer gününe kadar taçlandıracağımıza olan inancım sonsuzdur diyorum ve bu görevi almak istiyorum.

Şehitlere bağlılık, duyulan vefa ve onlara karşı görevlerin yerine getirilmesi sorumluluğu konuşmalarda en çok işlenen konuydu. Parti-Cepheli tutsakları ölüme gönüllü yapan itici güç şehitler. Mustafa'nın ardından ayağa kalkan Ali Yalçın da şehit kardeşine değiniyordu.

- Arkadaşlar anlattı, özellikle Atalay amcanın söyledikleri özgür tutsağın evrensel boyutu, yani kazanacağımız zafer öz gür tutsağın halkasına bir halka daha ekleyecektir. Bu önemli. Ben gönüllü oldum. Gönüllü olmamın nedeni şudur; daha önce Parti-Cephe savaşçısı olmaya yani Devrimci Sol saflarına katılmaya karar verdiğimde, benim kendime karşı verdiğim bir karar vardı. Hiçbir zaman emperyalizme, oligarşiye teslim olmayacağım kararıydı. Bu sözümde şu veya bu biçimde durum ben. Bundan sonra da duracağım. Ölüm Orucu'nda ölümün ne demek olduğunu biliyorum. Bu süreçte bir yanda da özellikle Sibel'in şehit düşmesinden sonra Parti-Cephe'ye bağlılığım biraz daha arttı. Her eylemde kendim de Sibel gibi gönüllü olmak en ön safta olmak istedim. Birşey anlatacağım; bir gün Sibel sokak eğitimi alıyordu. O zaman ara ara görüşüyorduk biz. Sibel'in şöyle bir kaygısı vardı. Sokak eğitimini tamamlamış, sorumlusu ona birşey söylemiş. "İşte değerlendireceksin, uygun görülürsen alınacaksın, alacağız seni" diye söylemiş. Sibel ile o ara görüşmüştük. Beklediği bir zamanda görüşmüştük. Sibel kaygıyla şunu anlatıyordu. "Abi beni kabul ederler mi? Bu görevi bana verirler mi?" Sibel görevi aldı. La yıkıyla yerine getirdi. Şimdi aynı kaygıyı ben de hissediyorum.

Yani şunu biliyorum. Ölüm Orucu'nda hücre hücre ölmenin ne anlama geldiğini, nasıl olduğunu daha önceki şehitlerimizden öğrendik. Onurlu birşey Parti-Cephe şehidi olmak gerçekten onurlu. Her Parti-Cephe savaşçısı ölüme hazır. Bunun güzelliklerini yaşıyoruz bugün. Gerçekten bunun güzelliklerini yaşıyoruz. Bir sürü yoldaşımız şu anda ölüme hazır, hepsi gönüllü. Ben de onlardan biriyim. Benim için onur. Söyleyeceğim bu kadar. Bu görev bana verilirse, layıkıyla yerine getireceğim. Halkıma, şehitlerime, Partimize layık olacağım.

İster kendinden büyük, ister kendinden küçük olsun, kardeşi şehit düşmüş her tutsak onun yolundan yürümeye and içiyordu.

Konuşmalar içinde geçen "Hatta şimdiden kazandık" sözü tüm tutsakları etkiledi.

Gerçekten Ölüm Orucu gönüllüsü tutsakların kafasındaki en net sonuç zaferin şimdiden kazanıldığıydı. Onlara bu inancı kazandıran Parti-Cephe'nin tarihiydi. Bir parçası oldukları Parti-Cephe önderliğinin iradesi, ideoloji, politikalar, şehitler ve değerlerle örülmüş bir tarihin üzerinde yükseliyordu.

Hiçbir gönüllü bir anlık bir kararla "Ben de öleceğim", "En önde ben olmalıyım" demiyordu. Bu toplantıda açığa çıkan; yüzlerce Parti-Cepheli tutsağın gözünü kırpmadan ölümün üzerine yürüme isteği, yıllardır yaşanan gerçekler ve o gerçeklerin bir bir gözler önünde somut bir güce dönüşmesiydi.

Cuntanın hapishanelerinde yürütülen can bedeli direnişler, yüzlerle, binlerle örülen gerilla savaşı '90'ların tüm toplumu, ülkeyi sarsan Devrimci Sol'un atılım yılları, hapishanelerde de düşman iradesini yerle bir eden özgürlük eylemleri, üslerinde direnerek, çatışarak kendi meşruluklarını ve devrimin iradesini düşmana dayatan destanlar, dünyaya meydan okuyan ideolojik ve pratik tavır alışlar, Gaziler, 1 Mayıslar... İşte bunlar vardı geride. Bu kadar insanın, sonucu mutlaka ölüm olan bir direnişte en önde olma isteğini ve zafere inancını belirleyen geleneklerdi. Onlar bu tarihi yaratan çizgide ölümün yenilmesini, ölüme meydan okuyuşu görmüşlerdi. Bu meydan okuyuşun içinde de devrime, sosyalizme olan inancı, Bu toplantıda söylenen her söz yaratılan geleneğin ne kadar derinlere kök saldıgını gösteriyordu. Bu kök Devrimci Sol'dan DHKP-C'ye uza-

nan bir savaşta kan bedeli sulanıp, toprağından koparılamaya-cak bir güce dönüşmüştü.

Onlar bu tarihin her kesitini, her ayrıntısını birebir yaşamıştı belki. Aralarında 20 yıllık devrimciler vardı. Bir yıllık, beş yıllık devrimciler vardı. Ama geçirilen yıllar önemli değildi, onlar Par-ti-Cephe saflarına katıldıkları günden itibaren kendi devrimci pratiklerinden tanık olmuşlardı zafere. Yeter ki, Parti-Cep-he'nin yolundan sapılmasın...

Heyecanını biraz olsun yenmek için arka sıraya oturmuştu B. ř... *Zaman* kazanacağını, kendini hazırlayacağını düşünmüştü. Ama ayağa kalktığında hepsinin boş bir gayret olduğunu gördü. Yine aynı duyguya kapıldı. "Yeterince ifade edemedim" diye düşündü, kızdı kendine. Belki de seçilip seçilemeyeceğinin belli olduğu yerdı burası.

Artık birkaç kişi kalmıştı konuşmayan. Toplantının sonlarına yaklaşıyorlardı.

- Psikolojik, kültürel boyutuyla da, sosyal boyutuyla da bakılırsa, yani bir yönde seçenekler tamamen sona erdi. Onur, onursuzluk, Parti-Cephe'ye güven, devrimi istemek, düzenin yanında olmak, seçenekleri, arada derede kalmak, falan filan bitmiştir artık Türkiye'de. Herkes açısından bitmiştir. Sadece kişisel özellikler elbette Ölüm Orucu gibi zorlu, çetin bir süreci göğüslemekte yeterli olmaz mutlaka. Bunun için Marksist-Leninist anlamda Parti-Cephe'ye güven duyabilmek, onu içselleştirmek gerekmektedir. Ben bu süreci içselleştirdiğimi sanıyorum. Herşeyden evvel sürecin ne tür zorluklara gebe olduğu, biz ne yaparsak neyi kazanabileceğimiz, neyi yapmazsak neyi kaybedebileceğimiz gibi içselleştirebildiğimi sanıyorum.

Mehmet Yaman da konuşunca son üç kişiden Hakkı Akça da ayağa kalktı.

- Özellikle mutlaka buraya gelen birçok arkadaşımız dışarıdaki sürecinde birçok yoldaşına, birçok görevler vermiştir. Ve bu görevlerde birçok yoldaşımız farklı durumlarla karşı karşıya olmuştur. Ya işkenceye düşmüştür, şubelere düşmüştür ya da şehit düşmüştür. Aynı durumlarla karşı karşıya kalan kişilerden cir tanesiyim ve şu anda onları hissediyorum. O insanlara karşı duyduğum sorumluluğu hissediyorum. Ve onlara söylediğim şeyler şu an kendim için de geçerli. şu an onları yapmak zo-

rundayım. O bir zorunluluk zaten. Ama onları hissetmek onlarla bütünleşmeyi de getiriyor bana. Bu açıdan onlara verdiğim bir sözdür de diyebilirim. Diyorum zaten. Bunun dışında şöyle birşey ifade etmek istiyorum. Özellikle '80 sürecinden bu yana birçok yoldaşım ile birlikte oldum. Hatta birlikte yaşadığımız, birlikte olduğumuz süreç içerisinde birçok insanın hainleştiği-ni, birçok insanın devrimci mücadeleden kaçtığını gördüm. Özellikle hainlere ve kaçkınlara karşı duyduğum yoğun bir kin var. Bunu her koşulda, her yerde söyledim. Onlara karşı duyduğum kinle nefret benim devrimci mücadele içerisinde kalmamın en önemli etkenlerinden bir tanesidir. Şehitlerimizle, o süreçte birçok yoldaşım ile bir aradaydım. O insanların şehit düşmesini gördüm. Onurlu bir şekilde kendilerini Devrimci Sol'a, şu an Parti-Cephe'ye feda edişlerini gördüm. Onlara layık olabilmek için, Parti-Cephe'ye layık olabilmek için, halkımıza layık olabilmek için elimden gelen herşeyi yapacağım. Ölüm Orucu sürecinde üzerime düşen görevi de layıkıyla yerine getireceğime söz veriyorum. Bu anlamda Ölüm Orucu'na talibim.

Önce '96 Ölüm Orucu siyasal değerlendirmesiyle başlamıştı Hakkı. Ardından da hapishane sürecine değindi. Hiç tutsak düşmeyi düşünmemiş dışarıdayken. Sadece şehit düşmek varmış aklında. Şehitler ve hainler onu mücadele içinde tutmuş hep. Şehitlere vefa, hainlere duyduğu kin...

Toplantının sonlanacağına habercisi olan tutsak kalktı konuşmak için. Sadece ülkesinde değil dünyada sosyalizme inancı temsil eden Parti'nin bir ferdi olmanın gururuyla konuşuyordu.

- Emperyalizmin yoğun psikolojik savaşı ile saldırıyla teslim almaya çalıştığı örgütler söz konusudur bugün... Bugünün dünyasında biz devrim bayrağını yükseltiyoruz. Bunu tüm dünya halkları görmektedir. Ama tutsaklık koşullarında, özgür tutsakların bu bayrağı daha da göklere çekeceği bir eylem olacaktır Ölüm Orucu. Yani Ölüm Orucu büyük bir misyona sahiptir. Bu anlamda benim için, benim bu eylemde yer almam, bu bilinçle vardı. Bu bilinçle bu eylemde yer almak isteğim olmuştur. Devrimcilik benim açımdan çok yalındır. İktidarı almayı hedefleyen bir Parti'nin iktidar bilincine sahip olmaya çalışan bir neferi olarak görüyorum kendimi. Bugünden zaferi görüyo-

rum. Yani devrim gibi büyük bir zaferi görüyorum. Özellikle bu direnişte o zaferi daha yakından görüyorum. Devrimin zaferini daha sıcak hissettim. Ölüm Orucu'nun bu etkilerini düşündükçe coşku daha da artmakta zaten. Böylesi bir eylemde bir nefer olarak yer almak benim için devrimciliğin ne kadar yalın olduğunu gösteriyor. Yani ölmek ve öldürmek yalın. Misyonu büyük olan bu eylemde, bir nefer olarak yer almak en büyük isteğimdir. Onurdur, bir görevdir, böyle söylüyorum.

Sorumluların arkasında Parti'nin yüzlerce şehidi... En üstte Mahir, Hüseyin, Ulaş... Panonun sol tarafında Che, Ho amca, Mao... Sağ tarafta Marks, Engels, Lenin, Stalin... 54 tutsak da biliyordu ki M-L örgüt olma misyonu ile hareket etmek zorundaydılar. Yaptıkları her şeyin hesabını dünya halklarına verecekler. Dünya devrim önderlerini sosyalizm mücadelesinin içinde yaşatacak olan Parti-Cephelelerden başka kimse değil.

Çok büyük gururdu bu. Mutlaka zedelenmemesi, incitilme-mesi, lekelenmemesi gerekiyordu bu gururun. Konuşmalar bitmişti artık. 54 tutsak duygularını, düşüncelerini dile getirmişti. Yeniler biraz çekingen, utangaç, eskiler geçmişlerinin yükünü taşıyarak anlattılar kendilerini.

İçlerinden bazıları seçildiğini sanarak oturmuştu ve öylece konuşmuştu. Halen bilinmiyordu, 54 kişinin göreve kabul edilip edilmediği.

Sorumlu tutsak yeniden ayağa kalktı. Saatlerdir yoldaşlarını dinliyor, onları anlamaya çalışıyordu. Diğer sorumlu yoldaşlarıyla birlikte verilen yazılardan notlar çıkarmışlar, göreve talip olanlardan 54'ü ile bu akşam toplu konuşmayı düşünmüşlerdi. Geçen saatler, yapılan konuşmalar herbirinin en öne geçmeye çalıştığı yarış havası... Onlar için onur vericiydi. Bu onurla toplantı noktalanıyordu.

- Başka söz almayan arkadaş kalmadı herhalde. Ben de bir-şeyler söyleyeyim. Bugün Süresiz Açlık Grevi Direnişimizin 37. günündeyiz. Ve bu direnişin geldiği aşamada yeni bir görevle karşı karşıyayız. Aslında her görev bir sınavdır. Şimdi yeni bir görevin eşiğindeyiz. Yeni bir sınavın eşiğindeyiz. Şimdi söylediklerimiz, açıkça ifade ettiğimiz şeyler kararlılık, bağlılık, zafere inanç bir duygu seli yaratıyor. Bu duygu seline kapılmamak da elde değildir. Ve aslında hareketimizin, Parti-Cephemizin

gücüdür. Yani bu gizli güçtür. Şöyle düşünüyoruz. Bugün burada sizin açıklıkla ifade ettiğiniz bağlılık, kararlılık, cüret, fe-da ruhu, zafere olan inanç, yenilmez, zaptedilmez bir güçtür. Böyle bir gücün karşısında hiçbir düşman duramaz. Bu da zafere olan inancımızı daha da perçinliyor. Biz şundan eminiz. Yeni bir dönemin, yeni bir sınavın eşiğinde bu silahlarla donanmış Parti-Cepheli özgür tutsaklar mutlaka zaferi kazanacaklar. Zafer mutlaka bizim olacaktır. Düşenlerimiz olacak, kalkanlarımız olacak, yalpalayanlarımız olacak, sendeleyenerlerimiz olacak. Onurlu bir görevle karşı karşıyayız. Bu onur hepimizin olacak. Bundan eminiz. Bir koşu yani. Gidiyoruz. Bu koşu ölümü yakalama koşusudur. Ölümü kovalayacağız. Öyle ölümü kovalayan, ölümü yakalamak için koşan gönüllüler ve savaşçılar olacağız. Bu koşu baştan itibaren ipi göğüslemek üzerine bir koşu. Bu koşıda ipi göğüsleyecek olanlarımıza yani Parti-Cephemizin vereceği bu görevde gönüllü yoldaşlarımız arasında ipi göğüsleyecek olanlara imreneceğiz. İmreniyoruz. Bu görev hangimizin olursa ve bu koşuya katılan tüm yoldaşlarımıza da zafere olan inançlarıyla başarılar diliyoruz. Başarılar dilemekten başka da diyecek birşeyimiz yoktur. Ayrıca hepinize sağolun diyoruz.

C-15 koğuşu, Parti-Cephe koğuşları içinde en çok rağbet gören koğuştu. C-15'in yemekhanesine giren tutsak, geçmişiyile karşılaşır, sorgulamalarına geri döner, dönemeç kararlar verirdi. Koğuşun neresine baksa şehitlerle karşılaşmak insanı derin duygulara götürürdü. 36. günde ise tarihi bir toplantı burada şehitlerin huzurunda yapılmıştı. Pekçok tutsağı zor anlarında ayağa kaldıran, ona güç veren değerdir şehitler. Her biri kahramanlıklar yaratarak can vermiş, her biri Parti-Cephelilerin yüreğine işlemiş...

Özellikle de hapishanelerde zulme başeğmeyen Parti-Cepheli tutsakların ışığıdır '84 Ölüm Orucu şehitleri... Ölüm Oruçlarında mayalanan "Özgür Tutsak" kimliği işte bugün de ölüme gönüllü tutsakların güç aldığı bir değer olarak duruyordu önlerinde. Apo, Haydar, Fatih ve Hasan'ın bu nedenle daha özel bir önemi vardı, ölümle, zulmün teslim alınmaya karar verildiği, ölüme gönüllü olduğu bu şartlarda.

İşte bu ortamda yapıldı bu toplantı. Her tutsak kararını san-

ki tüm dünyaya açıklıyormuşçasına heyecanla, onurla dimdik ayağa kalkmıştı. Gözler kırdı, şehirde, işkencehanelerde, hapishanelerde dünden bugüne şehit düşen Parti-Cephelilerin üzerindeydi. Onların gözlerine bakarak ölüme yatmak kararı tazelenmişti.

- Tamam yoldaşlar, deyince bu büyü ortamdan tek tek çıkmaya başladılar.

O etkileyicilik, o büyü yataklarına uzandıklarında da bitmedi. İşlerinin zor olduğunu düşünenler vardı. Toplananlar gönüllülerin sadece üçte biriydi çünkü. Kimse konuşmasında yeterlilik bulamıyordu. "Ah şunu da söyleseydim, bunu da söyle-seydim" yakınmaları içinde daldılar uykuya.

32. BÖLÜM

Son hafta içerisinde Ölüm Orucu'na ilişkin gerekli örgütsel görüşmeler tamamlanmıştı. Ölüm Orucu'na hangi örgütlerin gideceği 40. gün netliğe kavuşmuştu. Parti-Cepheliler dışında TKP(ML), TKEP-Leninst, TKP/ML, MLKP ve Direniş Hareketi Ölüm Orucu'na başlayacaklarını açıklamışlardı. 40. gün zaman isteyen TDP, ertesi gün olumlu cevap verince toplam yedi örgüt SAG'nin 45. günü eylemi Ölüm Orucu'na dönüştürme ku-nusunda karara varmıştı.

Elbette karar netleşene kadar sancılı bir süreç yaşanmıştı Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu içinde. TİKB ile Parti-Cep-he temsilcisi Ölüm Orucu'nun doğruluğu yanlışlığı konusunda tartışma yürütürken MLKP ve TKP/ML ile eylemin yapılacağı hapishaneler ve Ölüm Orucu savaşçılarının sayılarının nasıl belirleneceği üzerinde sorunlar yaşanmıştı. MLKP ve TKP/ML, eylemi geniş tutmayı, yüzlerce gönüllüsü olan Parti-Cephe'nin kitleselliğiyle öne çıkmasını istemiyordu. Yüzlerce Ölüm Orucu savaşçısıyla düşmana diz çöktürmek değildi düşündükleri.

Koyu bir rekabet dürtüsü kendi dışlarında belirleyici olacak güçleri sınırlama çabasına itiyordu onları. Bütün mesele bundan ibaretti. Oysa ki eylem ve güç birliklerinde "Güçler eşit olsun. Diğerleri benden fazla güç koymasın" mantığı olamazdı. Böylesi bir mantığın savaşı; o gün için bu direnişi geliştirmesi, zaferi kazandırması düşünülemezdi. Bu mantık uzun uzun tar-: şmaları ve kimi zaman tikanıklıkları yaratmıştı. Sonuç olarak

hangi örgütlerin, hangi hapishanelerde, kaç savaşıyla başlayacakları kendi tasarruflarına bırakıldı.

Son iki gündür tek değişiklik Ölüm Orucu'na ne zaman gidileceğinin belli olmasıydı. Parti-Cepheli tutsaklar 45. günü iple çekiyorlardı şimdi. Sabırsızdılar, sabırsız olunca da sanki zaman geçmek bilmiyordu. Heyecan, merak, tahminler değişmemişti. Ekipler halen açıklanmamıştı.

Tahminler söylentilere neden oluyordu. "İlk etapta 25 kişi olacakmış", "Yok 20 kişiymiş beşi kadınlar olurmuş"... onlarca tahmin gönüllülerin hesaplarına da yön veriyordu.

B.'nin en çok 25 sayısı hoşuna gitmişti. "Hele kadınlar bu sayıya dahil olmasa daha iyi olur." demişti ilk anda. "Şunlar, şunlarla birlikte, ben de seçilirim"... Düşünceler, düşünceleri kovalıyordu. Listenin içinde kendisi varsa gülümsüyor, yoksa suratı asılıyordu. Bir ara yüzü kıpkırmızı kesildi, utandı yaptığından. Doğru yapmadığını iyi biliyordu çünkü. Ama bir türlü bu düşünceleri kafasından uzaklaştırıyordu. Söz verdi kendine. Artık listelerde tahminlere son verecekti. Hesaplarını kafasından silmek için havalandırmaya çıktı.

Havalandırmaya daha sık çıkar olmuştu Parti-Cepheli tutsaklar. Ölüm Orucu üzerine konuşmak hoşlarına gidiyordu. Volta atan yoldaşlarının yanına yaklaştı.

- Bu ne hız, dedi yoldaşlarına.

Açlık 40'ları aşsa da devrimci moral ve irade insanları ayakta tutuyordu.

- Yavaş yavaş başladık, konu Ölüm Orucu'na dayanınca... herhalde hızlanmışız.

- 45. güne yetişmeye çalışıyorsunuz galiba diye espri yaptı B.

- İnşallah, inşallah, dediler hep bir ağızdan. "45'e yetişmek". Bunun ömürlerindeki en güzel espri olduğuna karar kılıp Ölüm Orucu sohbetlerine döndüler.

- Ölüm Orucu'nda şeker ve su alınıyor değil mi?

- Hayır, öyle kesin biçimler belirleyemeyiz. Eylemin ilkeleri nin ne olacağı tamamen tutsaklara bağlıdır. Niteliğe, amacına göre değişir. Uzatıp, uzatmak istemediğine... Ama genelde su, şeker ve tuz alınıyor.

- Şu listeyi çok merak ediyorum.

- Aman yoldaşlar burada bırakalım isterseniz diye müdahale etti B. Az önceki düşüncelerini hatırlamak bile istemiyordu.

İşin en zor kısmı sorumlu tutsaklarını yine. Listeleri oluşturmak, onlarca gönüllü arasından seçim yapmak, en güçlü listeyi hazırlamak...

Bizzat Ölüm Orucu gönüllüsü olan, bu ağır ama onurlu yükü omuzlamayı ısrarla talep eden tutsaklarla tek tek defalarca görüştüler. Defalarca tartıştılar. Hassas davranmak, doğru karar vermek zorundaydılar. Bu onurlu yolculuğu sürdürürken en ufak bir pürüz ve olumsuzluk olmamalıydı, düşman sevindiril-memeliydi.

Elbette savaş kahramanlıklar ve ihanetler üzerinde yükseliyordu. Kimbilir bu yükü taşıyamayacak olanlar da çıkabilirdi içlerinden. İhanet batağına saplananlar, kendi yaşamının derdine düşenler olabilirdi. Hepsini hesap etmeye, hiçbir şeyi tesadüflere bırakmamak için ellerinden geleni yapmaya çalışıyorlardı.

Çıkabilecek olumsuzlukları gözönüne alarak ama güveni de elden bırakmayarak belirliyorlardı Ölüm Orucu savaşçıları. Asıl olan ölme kararlılığı ve bu kararlılığı besleyen duyguydu. Bu duygu devrime, Parti-Cephe'ye, sosyalizme inancın dışında değildi. Yavaş koşanlar, hızlı koşanlar, olumsuzluklar yaşayanlar... Hepsinden vardı gönüllüler arasında.

Konuşmalarda tereddüt ve karamsarlık kırıntısı gösteren öylesine azdı ki... Yüzlerce gönüllü içinden ölüme tereddütsüz yürüyecekleri seçmek ustalık işiydi. 12 gündür bu ustalığı gös:-erebilmek için uğraşıyorlardı. Aldıkları yazılar, tek tek görüşmeler, kalabalık toplantılar... Hepsi ilk elden bunun içindi.

Diğer yandan güzel bir eğitim süreci yaşanıyor. Hem henüz ismi belli olmayan Ölüm Orucu savaşçıları, hem Ölüm Orucu'nun ikinci, üçüncü ekipleri olacaklar, hem de Ölüm Oru-u'na katılamayacaklar, kısaca 140 tutsak eğitiliyordu. Sırf onar da değil, kendileri de çok şey kazandıklarını hissetmişlerdi. Yönettikleri yoldaşlarını daha yakından tanıyor, neyi ne kadar zaşarabildiklerini somutta görüyorlardı. Belki bir yılda anlaya--ayacaklarını günlere sığdırmışlardı.

- Çay hazır, anonsu ile kalemleri bıraktılar. Yoldaşları çaya inmek için kalktığında;

- Ben biraz uzanacağım, çalışmaya başladığınızda kaldırır sınız, dedi. Yatağa uzansa da olanca yorgunluğuna rağmen uyuyamadı. Üzerinde durmaları gereken bir konu da, Ölüm Orucu dışında kalacak tutsakların en az Ölüm Orucu'na gidenler kadar bu süreci kazanımlarla bitirmesini sağlamaktı. Kırgınlıklar, burukluklar, hüznler yaşanacaktı. Doğal karşılanacak duygulardı bunlar. Ama Ölüm Orucu ruhunu yeterince yaşa mamalarına yol açabilirdi. Bu tehlikeyi mutlaka engellemeli, herkese eylemin bir parçası olduğunu hissettirebilmeli, anlatabilmeliydiler.

Benzer şeyler şimdiden yaşanmaya başlanmıştı. 37. gün geldi aklına. Gönüllülerin ilk grubu ile yaptıkları toplantının ardından toplantıya çağrılmayan bir gönüllü uyumamış gecenin geç saatine kadar toplantının bitmesini beklemişti. Konuşmak istiyordu.

- Toplantıya alınmadığım için acaba benden kaynaklanan bir sorun mu var diye düşündüm, demişti beklemeden.

Gerçi toplananların Ölüm Orucu gönüllülerinden sadece üçte biri kadar olduğunu, kendileriyle de diğer günler toplanacaklarını söyleyince kaygıları dağılır gibi olmuştu. Ama yine de çok hassas davranmalı, tüm yoldaşlarını içinde ya da dışında olsunlar Ölüm Orucu'na motive etmeliydiler.

- Yorgun vücudu daha fazla düşünmesine izin vermedi. Bu düşünceler arasında daldı uykuya.

Diğer sorumlu tutsaklar alt katta çaylarını içerken, ekipler üzerine konuşmaya devam ediyorlardı.

Bütün Parti-Cepheli tutsakların, özellikle 140 gönüllünün kulakları ekiplerin açıklanacağı, "yoldaşlar toplanıyoruz" çağrısındaydı. Gözler sorumlu tutsakların üzerindeydi. Dudaklarını hafif aralayacak olsalar; "galiba o an geldi" diyorlardı birbirlerine.

Dile kolay 200'ü aşkın yoldaşlarının bakışlarını her an üzerlerinde hissetmek rahatsız etmiyor değildi sorumlu tutsakları. Onca insanın beklentileri, umutları, sevinçleri, buruklukları, kırgınlıkları ağızlarından dökülecek sözlerde gizliydi. Onlar yoldaşlarının nezdinde Parti-Cephe'yi temsil ediyorlardı.

Tutsaklar açısından kesin olan birşey varsa o da sorumlu yoldaşlarından bir kısmının, belki de hepsinin eylemde yer ala-

bileceğiydi. Bu düşünce davranışlarını yönlendiriyor, bir dediklerini iki etmemeye çalışıyorlardı. Öncesinde çok da dikkat etmedikleri, önemsemedikleri, hatta farkına varmadıkları hareketlerinin üzerinde tam bir denetim kurmuşlardı artık. Geride üzülecekleri, "nasıl yapabildim" diyecekleri birşey kalmaması istiyorlardı.

Diğer yandan C-15, C-16 havalandırması bir türlü boşalmı-yordu. Bu havalandırma tarihinin en kalabalık, en çok rağbet gördüğü günlerdeydi. Anma ve kutlamalar dışında hiç böylesine tanık olunmamıştı. Diğer koşullarda kalan tutsaklar dahil kimse sabahtan akşama kadar ayrılmıyordu buradan. Bu durum sorumlu tutsakların da dikkatinden kaçmamıştı. Herhangi birinin işi çıksa gidiyor ama kısa süre sonra nefes nefese geri dönüyordu. Hemen kendine göre birinci ekipte yer alacak yoldaşlarının orada olup olmadıklarını kontrol ediyor, görünce içi rahatlıyordu "demek halen şansımız var" dercesine. 15-16 Parti-Cepheli tutsaklar için karargah. Herşey orada başlayacak ya da bitecekti onlara göre. İlgi bundan kaynaklıydı.

Sohbete başladıklarında hepsi farkediyordu ki yaşama, yoldaşlarına, bulundukları mekana kadar bakışları değişmişti. Ne olur ne olmaz, bir daha hiçbirini görmeyebilir, yaşamayabilir-lerdi. Onlarca kez havalandırmaya, koğuşa, yatakhane, şehitler panosuna, daha pek çok yere derin derin bakıyor, her bakışlarında "son kez olabilir" ihtimalini elden bırakmıyorlardı. Bütün bunlar yaşama bağlılığın ifadeleriydi.

Oysa ki bu insanlar ölüme gitmenin hazırlığında, sabırsızlı-ğındaydı. Duygular, düşünceler tek birşeye Ölüm Orucu'na kilitlenmişti. Dışarıdan bakıldığında ölüm havası solumak imkansızdı. Bunlar devrimciler açısından ölümün sıradanlaştığının ifadesiydi. Ölümle, yaşam bütünleşmişti sanki.

Hiçbir eyleme, faaliyete "öleceğim" diye gitmez devrimci. Sadece görevlerini eksiksiz yerine getirmek vardır aklında. Ölüm Orucu ise bundan daha farklı. Ölüm Orucu'nda eylem de, faaliyet de ölümdür.

Özü ölmek olan bir eylemdir Ölüm Orucu. Düşmanı yenilgiye uğratacak, savaşı büyütecek olan da ölüm, ölme kararlılığı, cüreti...

Parti-Cephe koşuşlarında yaklaşık iki haftadır yaşanan sabırsızlık, eyleme gitme, eyleme başlama sabırsızlığıydı. Yaşam da, gelecek de, umutlar da ölümlerde saklı olduğu için ölümlle yaşam arasında fark yok olmuş; ölüme bakınca yaşam, yaşama bakınca ölüm gözüküyordu...

33. BÖLÜM

- Nasılsın? Bir isteğin var mı?
- Sağolasın. Birşey istemiyorum. Sen nasılsın? Son günler de pek görüşemiyoruz. Aşağıya inemeyince...

SAĞ 40'lı günlere yaklaştığında tutsakların birkaçı rahatsızlanmaya başlamıştı, kusma, bulantı, halsizlik, sıvı alamama ayakta durmaları zorlaştırıyor, gün geçtikçe onları yatağa bağlıyordu. Rahatsızlıklarının boyutu Hüseyin kadar olmasa da bu durum onları yaşamdan koparmaya yetiyordu.

V. E. rahatsızlanan yoldaşının yanına vardığında birkaç yoldaşının daha sohbet etmek için orada olduğunu gördü. Bunlar daha çok genç ve deneyimsiz tutsaklardı. V. E. de direniş üzerine yapılan sohbete katılmaya karar verdi. Oturdu yanlarına. V. E. Ölüm Orucu'na gönüllü bir tutsaktı.

- Abi direniş ne kadar sürer. Sence yoldaşlarımız şehit düşmeden biter mi, diye sordu hasta ziyaretine gelenlerden biri.
 - Haklarımızı kazanana kadar sürer eylemimiz.
 - Ya düşman genelgeleri iptal etmezse.
 - Mutlaka geri adım attıracağız. Hani topluca "Direniş Ölüm ve Yaşam"ı okumuştuk hatırlıyorsanız. 12 Eylül koşullarında bile geri adım attırdıysak şimdi haydi haydi diz çöktüreceğiz. Çok bedel ödeyeceğiz ama... Çoğumuz şehit olabiliriz.
- Aklına 36. gün yapılan toplantıdan bir yoldaşının sözü geldi.
- Biz şimdiden kazandık, dedi o an.
 - Nasıl yani? Geri adım belirtileri mi var? Genelgeler iptal mi

edilecek?

- Yok, yok yanlış anladınız. Şöyle düşünün; bizim zaferimiz genelgelerin iptal edilip edilmemesinden ziyade yaratacağımız siyasi kazanımlar olacak. Hani daha süresiz açlık grevine başlamadan sorumlu yoldaşlarla tartışma yapmıştık ya, halkımızı teslim almak için bize saldırıyorlar diye. İşte bizim meselemiz sadece tutsakların haklarını kazanması değil devrime sunacağımız, halkı düşmana teslim etmeme sorumluluğumuzu yerine getirmektir. Bu sorumluluktan dolayı öleceğiz zaten.

- V. E. abi. Hani şimdi sen "kazandık bile" dedin. Ben tam anlayamadım.

- Hım, mesela ne diyebiliriz...

Biraz düşündü. Böyle bir soru beklemiyordu.

- Örneğin hepimiz direnişe coşku ve kararlılıkla katıldık. 43. güne gelmişiz. Bak sen rahatsızlansan da bırakmıyorsun. Bu ne demektir. Tutsaklar teslim olmuyor demektir. İşte bir kazanımdır.

Sonra; baskılara, gözetilmeyle rağmen halkımızın, ailelerimizin bizi sahiplenmesini engelleyemediler. Cumartesi mevzisini kazandılar. İnatla gitmeye devam ettiler ve düşman geri adım atmak zorunda kaldı.

Başka ne diyebiliriz.

Bir-iki dakika düşündükten sonra devam etti;

- '84 Ölüm Orucu'nu okurken solun eylemimize "siyasi intihar" demesi, eylemimizi karalama çabalarını gördük. Bugün aynı sol Ölüm Orucu'na gidiyorsa, bu bizim gücümüzü gösteriyor. Kaç oldu?

-Üç.

- Yetmez mi? Ki, benim bilmediğim daha pek çok kazanımımız vardır. İşte bunların hepsi zaferdir.

Hepsi kafalarını salladılar.

Gençlerden biri sitemkar başladı sözlerine. En çok dikkatini celbeden aileler meselesiydi.

- Nasıl oluyor, benim ailem hiçbir şey yapmıyor. Hep ağlıyorlar. Yaşananlara duyarsız kalıyorlar. İstemem ziyaretime gelmesinler. Bir daha ağlarsa kovarım.

- Hayır, hayır, dedi V. E. Bunu yapmamalısın. Onlar anne baba olarak duygusal hareket ediyor olabilirler. Sabırlı olmalı-

sın. Onlara karşı eğitici davranmalısın. Bizim ailelerimiz de aynıydı. Biz de farklı değildik. Herşeyi yaşayarak öğrendik. Kendini düşün... Bir çırpıda ikna oldun mu? Onlar da zaman içerisinde gerçeği kavrayacaklar. Emek harcamak lazım. Ailene kim olduğumuzu, niçin direndiğimizi anlatıyor musun? Bizim yaşama, halkımıza ve onurumuza ne kadar bağlı olduğumuzu, ölüme yatışımızın nedenini, dayatılan onursuzluğa boyun eğ-mektense ölmek istediğimizi anlatıyor musun? Ölmemizi istemiyorlarsa birşeyler yapmaları gerektiğini anlattın mı?

- Ben şunu söyledim. Sizler benim biraz aç kalmamı, biraz da acı çekmemi mi, yoksa onursuz, şerefsiz biri olarak yaşmamı mı istiyorsunuz? Annem, "aç kal ama onursuz olma" dedi.

- İşte biz bunu kazandık. Bu anne bugün bunu söylüyorsa, eylemimiz ilerledikçe daha çok şeyi kavrayacaktır. Kızmamalı-sın, daha fazla emek harcamalısın. Birçok aile seninkilerden çok geri olmasına rağmen bugün direnişin en önünde. Benim annem de öyleydi. Geçenlerde ziyaretime geldi. İki kelime konuşmadan "eyleme gideceğim" diye çıktı.

Hepsi sessizce dinliyordu V. E.'yl Ölüm Orucu'nun ailelerini nasıl etkileyeceğini merak ediyorlardı. Çünkü aileler genelde kendi çocukları temelinde harekete geçerlerdi. Çoğu Ölüm Orucu'yla eyleme ara vereceklerinden ailelerinden yana kaygı taşıyorlardı. Ölüm Orucu günlerini hayal etmeye, gelişmeleri tahmin etmeye çalışıyorlardı. Ama bu konudaki deneyimsizlikleri tahminleri zorlaştırıyordu. Genç tutsaklar bilmiyorlardı, ailelerin tepkisi düşecek miydi, büyüyecek miydi?

Aileler bir aydır yaşamlarını bırakmışlar Ankara'da evlatları için sokaklara, meydanlara çıkıyorlardı. Onurlu bir direnişti sergiledikleri. Bir gün Yüksel Caddesi'ndeyseler, başka gün Adalet Bakanlığı, Başbakanlık önündeydiler. Bir başka gün Pir Sultan derneklerinin şöleninde. Her yerde, her koşulda tutsakların sesi soluğu olmaya devam ediyorlardı. İktidar partilerinin binalarını işgal ediyor, huzurlarını bozuyorlardı. Ankara'daki tüm büyükelçilikleri, konsoloslukları, BM temsilciliğini propaganda ve iktidarı teşhir amaçlı ziyaret ediyorlar, açılmayan her kapıyı kararlılık ve cüretleriyle açıyorlardı. Dillerinde "Evlatlarımızı 01-dürtmeyeceğiz", "Devrimci Tutsaklar Onurumuzdur" sloganla-

n vardı.

Kararlılık ve cüretleri tutsaklara güç veriyorken, düşmanın pervasız saldırıları, yaşlı ana-babaiara yaptığı işkenceler öfkelerini büyütüyordu. "Sadece analar için bile olsa ölüme yatmaya yeter" diyorlardı. Çekilen eziyetin hesabını Ölüm Orucu'yla sormak istiyor, 45. günü iple çekiyorlardı.

34. BÖLÜM

44. gün...

Eyleme 24 saat kalmıştı. Tutsaklar bu sabah uyandıklarında da Ölüm Orucu savaşçısı olacakların isimlerini bilmiyorlardı. Bu durum tutsaklara dayanılmaz geliyordu. 45'e yaklaştıkça saatler, dakikalar öylesine ağırlaşmıştı ki, sanki zaman ısrarla 45'e varmak istemiyordu.

Ertesi gün eyleme başlanacak olması "Ne zaman açıklanır" sorusunu düşündürüyor, artık nerede konumlandırıldıklarını öğrenmek istiyorlardı. Merakla beklentinin yorgunluğunu taşıyorlardı. Tabii ki bu yorgunluk Ölüm Orucu hazırlıklarını engel-leyemiyordu.

C-14'ün yemekhanesi atölye gibiydi. Bir köşede K. abi önündeki masanın üzerinde telalarla uğraşıyordu. Yaptığı iş alışıldık birşey değildi. Elinde ne gömlek, ne pantolon vardı. Telaları ince kırmızı şeritlerin üzerine yapıştırıyordu ütüyü. Telasını yapıştırdığı bir şeridi eline alıp inceledi. Eliyle sertliğini kontrol etti.

- Böyle çok daha güzel, dedi kendini seyreden yoldaşına. Bitirdiği şeridi masanın ucunda sıra sıra dizdiklerinin yanına özenle yerleştirdi.

Ölüm Orucu savaşçılarının alınlarına takacakları kırmızı bantların telalama işini yapıyordu K. abi terziydi. Bu işlerden iyi anlıyordu. Birkaç gün önce yaptıkları bantları beğenmemiş, tela istemişti. Hiç üşenmeden bantları yapmaya koyulmuştu te-

lalar gelir gelmez. Bantların bu biçimiyle savaşımların alınlarına daha çok yakışacağını düşünüyordu. Ölüm Orucu'na başlayacak yoldaşları henüz belli olmamıştı. Ama kim olursa olsun onlar herşeyin en güzeline layıktılar ona göre.

Bantları hazırlarken gözlerinin kaç kez dolduğunu hatırlamıyordu. Gönüllülerin biri gidiyor, diğeri geliyordu. Kimi masanın bir köşesine ilişip uzaktan seyrediyordu bantları. Kimi yamba-şına gelse de sesini çıkarmıyordu. Kimi ise eline alıyordu bantları. Bantların üzerinde okşarcasına dolaştırıyordu ellerini. İç geçiriyorlardı bazıları. Bazıları ise bantı alına dayayıp "yakıştı mı" diye soruyordu.

Kahramanca şehit düşenleri TV'lerden seyretmiş, tanıdıklarından şehit düşenler olmuştu. Hepsinden çok etkilenmişti. Ama şu bantları hazırlarken yaşadığı duyguları ifade edemeyecek kadar derindi. Ne yapacağını, ne diyeceğini şaşıırıyordu bazen. Eli ayağına karışıyordu. Gözlerinin içine bakmaya cesaret edemiyordu kimi zaman. Bu kararlılık, bu cüret... Parti-Cephe ne güzel insanlar yetiştiriyordu. Hiç kimse tek başına böyle yapamazdı. Ölüme yürümek için bu denli tereddütsüz olamazdı. Şu on gün içinde en çok bu konuyu düşünmüştü. İnsanlar bir "Parti-Cephe" diyor başka birşey de demiyordu. "Parti-Cephe", "Parti-Cephe için ölmek istiyorum." diyorlar, bin Parti-Cephe dökülüyor ağızlarından.

Neydi Parti-Cephe sözcüğünün ifade ettiği? Devrim için ölmek, vatan için, halk için ölmek... Ama yine de, ille de Parti-Cephe için ölmek.

Devrim, halk, vatan... Daha nice değerin birleştiği yerdı Parti-Cephe... Umut olması bundan dolayındı. Tabii ki umut olmak tarihin yarattığı bir sonuçtu ve herşey gibi o da kolay kazanılmamıştı. Ve umut herşeyden önce Parti-Cephe'de bilince dönüşmüştü. Bilinç, gerektiğinde ölme kararlılığıydı. Biliyorlardı ki ancak Parti-Cephe'nin politika ve taktikleri, ancak Parti-Cephe'nin eylemlilikleri, ancak Parti-Cephe'nin önderliği halkları iktidara taşıyabilirdi.

Tarihten süzölüp gelen bir güven yaratmıştı halkta Parti-Cephe. Çünkü THKP-C'den Devrimci Sol'a, Devrimci Sol'dan DHKP-C'ye önder kadrolarının katledildiği ya da tutsak düştüğü, her türlü olanaksızlık koşullarında dahi cüretle öne atılmış,

mücadeleyi sürdürmüştür.

Kızıldere'den Çiftehavuzlar'a oradan Bağcılar'a, Sibel'e uzanan "teslim olmama" geleneğini yaratmıştı. Hep iktidarı istemiş, hep iktidar için savaşmıştı. İktidarı istediği, bu perspektifle savaştığı için de en zor koşullarda inatla, kararlılıkla, cüretle durmuştu düşmanın karşısında. İşte bu iktidar bilinci umudu yaratan. Ve bu bilinç halkların beynine işleyen direnişleri, başeğmeyen bir düşünce tarzını, 1 Mayısla açığa çıkan kitleselliği yaratmıştı.

Parti-Cephe'lilerde açığa çıkan cüret, ölüme tereddütsüz yürüme kararlılığı Parti-Cephe'nin politik cüretinin yansımasıydı. İnsanlarda ölme cesaretini açığa çıkartan Parti-Cephe'nin ideolojik-politik hattıydı. İktidarı savaşın içinde, eylemde, çatışmada, kitle çalışmasında istemesiydi. İktidarı ölebilecek kadar istemesiydi.

K. abinin anlamaya çalıştığı şey buydu. Ardarda akıp gitmişti düşünceleri. Sonra kendisiyle kıyaslamıştı. Niye hapishanedeydi? Parti-Cephe için. Bu devletten umudunu kesmiş, bu devletin sillesini yemişti. Yoksulluk peşini bırakmamıştı. Oturduğu gecekondu-bölgesini yıkımdan korumak için kaç kez sokaklara dökülmüşlerdi. Tanıdığı, bildiği, sevdiği, namusundan, onurundan şüphe etmediği insanlar şehit düşmüştü. Katledilmişlerdi. 1 Mayıs'a gittiğinde coplanmış, yerlerde sürüklenmişti. İstemiyordu bu devleti. Umudu kalmamıştı. Bakmıştı, zulüm yapanlardan hesap soranlar var, yeni bir dünya, özgür bir yaşam kurmak için savaşanlar, hiçbir bedelden kaçınmayanlar var. Özellikle tereddüt etmeden, teslim olmadan ölmeleri onların haklılığına daha çok inandırmıştı onu. O yüzden kapısını açmıştı Parti-Cephe'lilere. Parti-Cephe'liler kadar herşeyi-ni savaşa adanmış da, savaşın bir ucundan tutmak istiyordu.

Kendisine bu kadarını düşündürüyorsa, kadro ve savaşçılar için?... İşte hayatlarını adamışlardı.

K. abi bantları hazırlarken yan tarafında Mustafa Gök yere serili kırmızı bezin üzerine cetvelle işaretler koyuyordu. Bezi çizgiyle üç bölüme ayırmıştı.

Koğuşun ortasına doğru duvar kenarına dizili masalar epeyce kalabalıktı. Bir masada ellerinde fırçalar olan tutsaklar önlerinde K. abinin telaladığı bantları Doyuyorlardı. Önce yan tara-

tındaki yoldaşları röntgen filminden hazırladıkları şablonla aynı bantlara şablonu geçiriyor, onlar da yaldızlı boya ile DHKP-C yazısının ve yanlarındaki Parti-Cephe ambleminin içlerini dol-duruyorlardı.

Ölüm Orucu'na başlayacak siyasetlerle Ölüm Orucu savaşçıların simgesi olan kızıl bantlar kullanılması kararını almışlardı. Bantların üzerinde, takacak savaşçının örgütünün adı ve amblemleri olacaktı. Kaç gündür bu bantları hazırlamak için çabalıyorlardı. Beğenmediklerini bir kenara bırakıyor, hemen yenisine başlıyorlardı. Ne kadar hassas ve titiz davransalar da zaman zaman şablonu kaydırabiliyor ya da boyarken çizgilerin dışına taşıbiliyorlardı. Bu nedenle birbirlerini sık sık uyarıyorlardı.

- Aman elini oynatma.
- Dikkat et boya damlayacak.
- İnce fırçayı kullan.

Uyarılar dışında çok fazla ses çıkmıyordu. Hepsi işine motive olmuş, işiyle meşguldü. Düşünceleri bir tek Ölüm Orucu listeleriydi.

Yemekhanenin hemen girişinde yuvarlak masanın önündeki tutsaksa etrafı seyreliyordu. Onun görevi çevreye, giren çıkana göz kulak olmaktı. Bu görev bir yanıla çok kalabalık olan Parti-Cephe koşuşlarında denetimi sağlamakken, diğer yanı düşmandan gelecek saldırılardan anında haberdar olabilmektir.

Ancak bu günlerde daha çok, rahatsızlanabilecek yoldaşları ve dışarıdan gelecek saldırılara karşı tetikteydi nöbet tutan Parti-Cepheliler.

Nöbetçinin yan tarafında bir dolabın üzerinde radyo ve TV duruyor. C-14'te günlük yaşama dair bütün malzemeler diğer koşuşlara aktarılsa da tutsakların ayrılmaz parçaları bırakılmıştı. Çalışırken bir yandan da düşman ve halk cephesindeki gelişmeleri takip ediyorlardı.

Yemekhaneye giren İlginc bütün masaları tek tek dolaşmaya, onları seyretmeye başladı. Hüseyin'in yanından geliyordu. 40. gün Hüseyin'e tıbbi müdahale yapmışlardı...

SAG direnişlerinde belli aşamalar belirlenir, tutsaklara sağlık durumlarına göre, direnişin niteliği de gözönüne alınarak bu

aşamalarda bırakılır. Bu direnişteyse 20, 30, 40. günler belirlenmişti. 20. ve 30. gün bırakması düşünülen tutsaklar bırakmamış, devam etmek istemişlerdi. İçlerinden birinin talebi rahatsızlığının boyutu dolayısıyla reddedilmiş bunun dışında beş kişi daha direnişe katılmıştı.

Hüseyin, Ölüm Orucu'nun açıklandığı günlerde rahatsız olduğundan toplantıya katılmamıştı. Bilinci de henüz açıktı. Ölüm Orucu ekipleri için düşünülen Hüseyin'e cevabı sorulunca gönüllülüğünü gülen gözleriyle belirtmişti sorumlu yoldaşına. Fakat her geçen gün kötüleşmiş, bilinci bulanıklaşmıştı. Bu durumu gözönüne alınarak hem ekiplere alınmamış, hem de 40. gün müdahale kararı alınmıştı.

Müdahaleyi İlginç yapmıştı. Hüseyin kendisine gelene kadar hiç başından ayrılmamıştı. Yanındaki yatağa uzanıyor, kitap okuyor, sık sık Hüseyin'in nabzını, tansiyonunu, takılı olan serumu kontrol ediyordu.

Hüseyin kendine geldikten sonra ona sorular sormuş sohbet etmek istemişti. Espriler bile yapmıştı. Ona yardım eden sağlıkçı yoldaşı İlginç'in bu tavırlarına bir anlam veremiyordu. İlginç'le ilk kez çalışıyorlardı. İlginç, Ümraniye'den geldiği süreçte o da yeni tutuklanmıştı. İlginç'i pek tanııyordu. Hüseyin'in durumu sağlıkçıyı çok kaygılandırıyordu. Canı sıkılmıştı. "Yatağa uzanıp, kitap okuyor, bazen de Hüseyin'le sohbet ediyor. Ama daha farklı ilgilenmesi gerekmez mi?" diye düşünmekten kendini alamamıştı. Oysa İlginç'in yaptığı herşey Hüseyin'in sağlık durumunu daha iyi anlamak içindi. İlginç, Hüseyin'in durumunu en ince ayrıntıya kadar sağlıkçıya anlattığında şaşırmıştı. İlginç'in anlattıkları karşısında mahcup olduğunu hissetmişti. Öyle düşündüğü için kendine kızmıştı. İlginç, Hüseyin'i gözlüyor, sonradan çıkabilecek sorunları anlamaya çalışıyordu.

Tam dört gündür onun denetimindeydi Hüseyin. Biraz dinlenmek için yanından ayrılmıştı. Ölüm Orucu hazırlıklarını görmek için girmişti C-14 yemekhanesine. Masaları tek tek dolaştıktan sonra Mustafa Gök'ün yanına gitti. Pankartın harflerini çiziyordu Mustafa. Henüz "YAŞASIN" kelimesini tamamlamıştı.

Radyonun yükselen sesini duyunca radyonun olduğu kısma

geri döndü. Haberler veriliyordu. Önce SAĞ direnişinin 44. gününde olduğunu bildirip talepleri sıraladıktan sonra Uşak Cezaevi'nde sabahleyin yapılan katliama geçti. Saldırının nedeni kesin belli değildi ama Parti-Cepheli tutsaklar Mete Ünsay'ın adını duyunca faşist bir saldırı gerçekleştiğini anlamışlardı. Mete'yle mektuplaşıyorlardı çünkü. Katledilen diğer tutsaklar Metin Sümbül, Kadir Subaşı, Abdülgafur Yavuz, Muharrem Altınoluk isimli adli davalardan demokrat tutuklulardı.

Haberleri duyan radyonun başına geçiyordu. Volta atanlar voltalarını bıraktı, çalışma yapanlar fırçalarını, kalemelerini, ütülerini bırakıp arkalarına yaslandılar. Radyonun önündeki masanın üstünde günlük gazeteler, Buca kitapları, Kurtuluş vardı. İşini bırakmamak için günlük gazetelere bakamayan H. gazetelere gözetiyordu burada. Yoldaşları gazetede Ölüm Orucu ilanının çıktığını söylemişlerdi. Maalesef isimler yoktu.

Hepsinde çıkmış mı ilan, diye sordu yanındakine. İlanın olduğu gazeteyi alıp ilanı buldu.

"HALKIMIZA

Kazanacağımıza olan kesin inancımızla 44 gündür Süresiz Açlık Grevi temelinde sürdürdüğümüz Genel Direnişimizi 45. gün olan 3 Temmuz 1996 Çarşamba tarihinden itibaren;

Bayrampaşa Cezaevi'nde DHKP-C, MLKP, TKP(ML), TKEP/Leninist, TKP/ML, TDP, Direniş Hareketi davası tutukluları,

Ümraniye Cezaevi'nde DHKP-C, TKP(ML), TKP/ML davası tutukluları,

Sakarya Cezaevi'nde DHKP-C, TKP(ML), TKP/ML davası tutukluları olarak Ölüm Orucu'na dönüştürüyoruz.

Taleplerimiz yerine getirilene kadar ÖLÜM ORUCU eylemimiz devam edecektir:

1 - Tabutluk genelgeleri iptal edilsin, itirafçılaştırma dayatmalarına ve sürgünlere son verilsin. Başta Eskişehir olmak üzere bütün tabutluklar kapatılsın.

2- Tutsak yakınlarına yönelik saldırılara son verilsin.

3- Savunma hakkımız ve tutsakların tedavileri önündeki engeller kaldırılsın.

4- Kayıplara, katliamlara, infazlara, işkencelere son verilsin.

Başta Kürt halkı olmak üzere tüm emekçilere yönelik devlet terörüne son verilsin.

Erzurum ve Diyarbakır zindanlarındaki vahşet son bulsun.

Halklarımız Baskılarla, Katliamlarla Teslim Alınamaz! Devrimci

Tutsaklar Teslim Alınamaz!

Yaşasın Sarsılmaz Bir Kararlılıkla Soyutlanan Genel Direnişimiz!

Zaferi Şehitlerimizle ve Halkımızın Desteğiyle Kazanacağız. YAŞASIN

ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ!

DHKP-C, MLKP, TKP(ML), TKEP/Leninist, TKPnML, TDP, Direniş Hareketi davası tutukluları adına; Sadi ÖZBOLAT, M. ALİ ÇELEBİ, Ökkeş KARAOĞLU, Ümit Onursal ÖZAT, Mehmet YEŞİLÇALI, Bülent PARMAKSIZ, Ramazan SADIKOĞUL-LARI"

Ertesi günün ziyaret olması iyi bir tesadüftü. Aileleri ile birlikte yaşayacaklardı bu tarihsel günü. Nasıl tepki vereceklerini tahmin edemiyorlardı ama aileler açısından da zorlu bir süreç olacaktı.

O gazetenin diğer sayfalarına geçtiğinde Berdan, K. abinin yanına yaklaştı. Bitmiş bantlardan birini alarak;

- Bu bantlardan biri bana nasip olacak mı, dedi.

K. abi kafasını öne eğdi. Bütün yoldaşlarımızın istediklerine ulaşmasını çok isterdi. Keşke elinde olsaydı. Onları bantları takarken görünce içi eriyordu.

Berdan bantı incelemeye devam ediyordu. Tekrar ona baktı. Hepsinin isteklerine ulaşması demek, hepsinin şehit olabileceği ihtimali demekti. Oysa ne kadar değerli insanlardı. Onlara çok ihtiyaç olacak. "Doğru, sınırlı sayıda insan seçmek çok doğru" dedi içinden.

Berdan eline aldığı bantı özenle yerine yerleştirdi.

- Çay dağıtılıyor K. abi. Gel biraz ara ver. Çok yorduk seni.

Havalandırmaya çıkalım.

Çaylarını aldılar, havalandırmada hazırlanan pankartlar gerili iplere asılmıştı. Hafif rüzgar pankartları dalgalandırıyordu. Volta atarken bir gözleri pankartlarda hem Ölüm Orucu'ndan, hem de Adalet Yıldırım'dan bahsediyorlardı. Berdan;

- Bak K. abi, görüyorsun Adalet'in fedakarlığını, cüretini, kararlılığını. Halkı, yoldaşları ve Parti-Cephe'si için kendini feda etti. Eğer bana Ölüm Orucu eyleminde görev verilirse ben de halkım için, Partime ve şehitlerime layık olup kendimi feda etmekten çekinmeyeceğim, deyince K. abi bir cevap veremedi.

"Parti-Cephe, Parti-Cephe"... az önce düşündüklerini hatırladı.

C-15, C-16 havalandırması gördüğü rağbetten bugün de birşey kaybetmemişti. Volta atanlar, sohbet edenlerle doluydu her yeri. Öyle ki, bazen adım atacak yer bulunmuyordu. En gergin gün bugün. Herkes bugün iplerin kopacağına farkındaydı.

Parti-Cephe tutsaklarının heyecanı ve merakı hapisane personeline, gardiyanlara da yansımış durumda. Onların merak ettikleri tanidik kimsenin olup olmadığıydı. Onların çok yakından tanıdığı insanlar vardı gönüllüler arasında. Özellikle İl-ginç'i çok iyi tanıyorlardı. Koğuşta yoldaşlarına gösterdiği ilgiyi, şefkati gardiyanlara da gösteriyordu İlginç. Kimi zaman maddi durumu iyi olmayan gardiyanlara hastalıklarını tedavi edecek ilaçlar veriyordu. Her vardiya değişiminden sonra "Ne oldu, çocuğun iyileşti mi?" veya "Eşin, baban nasıl?" gibi sorular sorarak gardiyanlarda hayretler uyandırıyor, onları "Bunlar nasıl terörist" dedirtecek kadar şaşırtıyordu. Gardiyanlar gönüllüleri bilmiyorlardı ama İlginç'in Ölüm Orucu'na yatacağı konusunda emindiler. Onlar da Ölüm Orucu'na gidecek olanların Parti-Cephe tutsakları içinde en iyilerden olduğunu tahmin edecek kadar tanıyorlardı Parti-Cephelileri. Meraklarını giderebilmek için C-15, C-16 koridorunda volta atıyorlardı 44. günde öğlene doğru Parti-Cephe tutsaklarının sorumluları yemekhaneye indiler. Şehitler panosunun önündeki masaya oturdular. Çağıracakları tutsakları sıraya koydukları listeyi açtılar. Son görüşmelerini yapacaklardı.

Ölüm Orucu'na ilişkin bütün ayrıntıları düşünmüş, titiz bir

Çalışma yapmışlardı.

Diğer siyasi yapıların da lm Orucu'na katılımını sağlamak için ellerinden gelen çabayı göstermişlerdi. Ancak esas olan Parti-Cephe'nin kendi gücüydü. Ölüm Orucu içinde diğer siyasi yapılarda yaşanabilecek olan her olumsuzluğu göze almışlar, zafere tek başlarına ulaşmak durumunda kalabileceklerini hesap etmişlerdi. Bu tarihsel görevi tek başlarına yerine geti-receklermiş gibi bir organizasyon yapmaya çalışmışlardı.

Ölüm Orucu zor bir görevdi. Her saniye yaşanacak ölüm-yaşam hesaplaşmasını devrim lehine tamamlamak, güçlü bir inancı ve kararlılığı, iradeyi ve güveni gerektiriyordu. Böyle si bir eylemi gerçekleştirecek yoldaşlarını seçerken gönüllülüğü esas almışlardı bu yüzden. Parti-Cephe'nin seçimi ve kararı gönüllülük üzerine yükselmişti. Bir yanıyla pürüzsüz bir zaferin garantisiydi gönüllülük.

Tutsakların gönüllü olmaları, bunu ısrarla bildirmeleri Parti-Cephe açısından bir gurur kaynağıydı. Sadece Sağmalcılar'da 140 tutsak gönüllü olmuştu.

Tutsakları gönüllü olmaya iten pek çok neden vardı. Bu, genel yanıyla açığa çıkan görev bilinci olmuştu. "Böyle si bir görev varsa Parti-Cepheliler yerine getirebilmeliydi." Diğer yandan Parti-Cephe'nin tarihi, kültürü, gelenekleri ve açığa çıkardığı kendini feda kültürü insanların gönüllü olmasına kaynaklık etmişti.

Parti-Cephe'ye layık olmadığını düşünenler, artık geçmişlerinin yükünden kurtulmak isteyenler, kendilerini yeniden yaratmayı hedefleyenler de gnllydler. Parti-Cephe ailesinin güçlü, sıcak ve emekçi ilişkileri, kadro ve savaşçılar dışındaki gönüllülerin karar vermesinde en büyük etkendi. Kimi devrimciliğinin gereği, kimi devrimcileşmenin ilk adımı olarak görüyordu. 140 gönüllü lm Orucu'na değişik açılardan yaklaşıyorsa da "lm Orucu'na giderim" kararını almak bile cretti. Ve hepsinde açığa çıkan samimiyetti.

Tutsaklar Parti-Cephe'nin lm Orucu kararını kendilerine verilen değer olarak algılamışlar, bu değere layık olmak istiyorlardı. Ölüm Orucu kararı Parti-Cephe'nin tutsaklarına duyduğu güvendi. Bu güven tutsaklarda yansımalarını hemen bulmuştu.

Nedenler, hedefler, konumlarının çeşitliliği içinde itinalı bir

seçim yapmaya çalışmıştı Parti-Cephe tutsaklarının sorumluları. 140 gönüllü arasından en kararlıları, yalpalamadan zafere ulaşacakları seçmeye çabalamışlardı. Mücadele ve yöneticilik dönemlerinin en zor kararlarını, en hassas kararlarını almışlardı. Duygusal bir ortamda duygularına kapılmamaya özen göstermişlerdi. Hepsini tek tek gözlemlemişler ve gözlemlerinden yola çıkarak en kararlı ekibi oluşturmuşlardı. Onlar Ölüm Orucu savaşçıları tek tek çağırıp, görüşme hazırlıkları yaparken gönüllü olanların yürekleri hızlı, hızlı atıyordu. Sözde birşey yokmuş havası ile birşeyler yapıyorlar ama her koğuşa girene, her havalandırmaya çıkana dikkatle bakıyorlardı. Söylenen her sözü tartıyorlar, bekledikleri haberin ipuçlarını bulmaya çalışıyorlardı.

Gönüllülerden biri havalandırmadan çağırıldı. Çağırılan tutsağın ayakları yerden kesildi sanki. Beklediği an mı gelmişti? Partisi onu Ölüm Orucu savaşçılığına kabul mü etmişti? Ya kabul edilmediği söylenirse. Beyni cevapsız sorulardan dolayı uyuşmuş gibiydi. Dizlerinin titrediğini hissediyordu. Altı üstü atacağı 30 adım... 30 adımı bir nefeste mi, yoksa bir yokuşu tırmanırcasına mı aldı, yoldaşlarının yanına vardığında hatırlamıyordu.

Sorumluların gösterdiği yere oturdu. Gözleri ateş gibi yanıyordu.

- Nasılsın, diyerek rahatlatmaya çalıştı sorumlu tutsaklardan biri.

- Çok iyiyim.

- Yarın zorlu bir sürece giriyoruz. Son kez bir tereddüt yaşıyıp yaşamadığını sormak istiyoruz. En ufak bir tereddütün varsa mutlaka söylemeli, açık davranmalısın.

- Kesinlikle bir tereddüt yaşamıyorum. Bu görevi başarıyla yerine getireceğim, diye cevapladı heyecanla.

- O zaman birinci Ölüm Orucu ekibindensin. Bize seni tebrik etmek kalıyor. Seni kutluyor ve başarılar diliyoruz.

Yöneticileriyle kucaklaşmayı ne çok istiyordu. Ama engel oldu duygularına. Çok işleri vardı. Birinci ekip, ikinci ekip, SAG'ye devam edeceklerle akşamı bulurdu görüşmelerin tamamlanması.

Birinci ekiple birlikte, üçüncü ekibe düşünülen tutsaklar ve

Ölüm Orucu savaşçılarına destek olacaklar, SAG'ye devam edeceklerdi. Birinci ekip yalnız bırakılmayacaktı.

Havalandırmaya geri döndüğünde, başka bir gönüllüyü aradı. Kendine hakim olmaya, duygularını belli etmemeye çabalıyordu. Ama gülen gözlerini farketmemek, hele hele tetikte bekleyen 139 tutsağın dikkatinden kaçması mümkün değildi.

B. Ş. girenleri sayıyordu sürekli. En son çıkanla 13 olmuştu sayı. Çıkanların yanına gitti ne olur ne olmaz diye. Ama çıkan 14. kişi de geri dönüp yüzüne bakmadan yanından geçti. 15'ten sonra koğuşa giriş-çıkışlar durdu. O ana kadar sohbetler, kahkahalarla çınlayan havalandırmada herşey bir an durur gibi oldu. Sanki bir bıçakla kesilmişti hepsi. Derin bir sessizlik kaplamıştı her yeri.

Ş. D. kendine kızıyordu. Düş kırıklığına uğramıştı. "Seçilme-diysen kendi eksikliklerinden, zaaflarından, hatalarından olur" dedi içinden. Yanında kendiyile aynı akıbeti paylaşan yoldaşına,

- Şimdi bir uçurumun kenarında olmalıydım, deyince o da;
- Avazım çıktığı kadar bağırmalıyım, diye tamamladı.

Düşünceleri birleşmişti. "ÖLMEYE LAYIK OLAMADIK"

B. Ş. ise hemen yatağına koştu. Hala "Ya arayıp bulamazlarsa" diyordu bir yandan da. Umut bu bitmiyor ki... Yatağa uzandığında garip şeyler düşündüğü için "Allah Allah" deyip güldü. Kendine bakan yoldaşını görünce sesli düşündüğünü anladı. Kalktı. Biraz dolaşp tekrar yattı. Uyumayı başaramıyor-du bir türlü. "Belki onlar seçilmeyenler" diyerek teselli ediyordu kendini.

- B. abi, seni 15. koğuşun altına bekliyorlar, deyince yoldaşı yeniden yola koyuldu. Seçilmediğini söyleyeceklerdi mutlaka. Yanlarına girince "otur" dediler.

Yine heyecanlıydı,

- Son kez soruyoruz, bir tereddütün var mı?

Seçildiğini düşünüp;

- Tereddüt falan yok, dedi.

Sorumlu yoldaşı onun ne düşündüğünü anlamıştı. Gülerek;

- İkinci ekiptesin, söyleyeceğin birşey var mı?

Bütün heyecanı, umudu, burukluğa dönüşmüştü.

- Diyecek pek fazla birşey yok. Yalnız beklediğim gibi değil.

- Ne bekliyordun?

- Birinci ekipte olmayı.

Yoldaşının sert baktığını anlayınca devam etti.

- Herkes bunu istemez mi? Ben de bunu istiyordum.

- Olumsuz duygulara kendini bırakırsan bugüne kadar söylediğin halk sevgisi, vatan sevgisi, Parti-Cephe'ye bağlılık... Bunların anlamı kalmaz.

- Evet, dedi içtenlikle.

Üç ekip oluşturulmuştu. Düşmana; kararlılığın, zaferin, kazanma inancının bir göstergesi olacaktı bu ikinci ve üçüncü ekipler.

Birinci ekibi yalnız bırakmayacaklardı. Belki ölüme daha uzak olacaklardı ama aynı hassaslıkla seçilmişlerdi. Önemli olan ölme kararlılığıydı. Kim, nerede, ne *zaman* şehit düşer belli olmazdı. İkinci ve üçüncü ekipler de bu özenle kurulmuşlardı.

Bir iki saat sonra Ş. D. çağrılmıştı. Aynı şeyleri o da yaşadı.

55. güne kadar SAG'ye devam edip etmeyeceğini sordular. O, bu soruyu "10 gün daha savaşçılarla aynı havayı solur musun?" biçiminde algıladı. Ve "evet" dedi.

Saat 17.30'da birinci ekipteki savaşçılar biraraya geldiler yöneticileriyle. Bundan sonra nasıl yaşayacaklarını, neler yapacaklarını, yaşam disiplinlerini konuştular. Günde dört öğün iki bardak sıcak şekerli su alacaklardı. Onlarla birlikte Sakarya ve Ümraniye hapishanelerindeki tutsaklar da Ölüm Orucu'na başlayacaklardı. İlk kez birarada oldukları bu sohbet hepsini bir kez daha heyecanlandırmıştı.

Seçilmenin mutluluğunu yaşıyorlar, fakat seçilmeyenleri görünce biraz hüznünlendikleri de oluyordu. Kendileri de düşünmüştü; ekipte yer almazlarsa neler duyarlar, neler hissederler, tepkileri ne olur? Aslında benzer şeyler yaşıyordu yoldaşları.

Gönüllüler içinde olup birinci Ölüm Orucu içinde yer almayan tutsaklar, durumun farkında olduklarından biraraya gelmişler, yüzlerinde taşıdıkları hüznünlendiklerinden neden ve niçinler üzerine konuşuyorlardı. Duygusalıktan kopamıyorlardı bir türlü. Arada bir de kıskançlıkla bakıyorlardı yüzlerine.

Bazıları ise ortalıkta değildi. Büyük ihtimal yataklarına çekilmişlerdi. Bir kısım ise hazırlıklara devam etmek için C-14'e dö-

nüyordu. Bunlardan biri Ölüm Orucu savacılarının önünden geçerken gözlerini kaçırdı, hızla geçti yanlarından.

Berdan rahatsız olmuştu. Onların duygularını paylaşmak, üzüntülerini hafifletmek, onları teskin etmek görevi onlarını. Bir başka savaşçıyla beraber yüzlerine bile bakmayan tutsağın yanına gittiler C-14'te bantlarla uğraşırken buldular onu,

Konuşmaya başladılar. O ise cevap vermiyor, gözyaşlarını zor tutuyordu.

- Bir dahaki sefere, dedi Berdan.

- Bir dahaki sefere olmayabilir. Ama önemli değil. Parti han gi görevi verirse yapmak görevimiz bizim.

Onu daha fazla zor durumda bırakmak istemediklerinden tekrar C-15'e döndüler. Kapıda sorumlu yoldaşlarıyla çarpışıyorlardı az kalsın. Sabahtan bu yana başını kaşımaya vakti olmayan sorumlu tutsak, hazırlıkların ne aşamada olduğunu öğrenmeye gelmişti.

Saat 21.00'e doğru bütün Parti-Cephe tutsakları C-16 yemekhanesinde biraraya gelmişti. Ölüm Orucu programı açıklanacaktı. Herkes heyecanlı, meraklı bir bekleyişte. Kimileri "inşallah ben de varımdır" diye umutlanıyor, bazıları "Acaba kim var?" sorusunu soruyordu yanındakine...

Sırayla isimler okunmaya başlandı. İsimler okundukça onlarca tutsağın gözleri ismi okunan tutsakta odaklanıyordu. Gözler saniye aralıklarıyla 15 Ölüm Orucu savaşçısının üzerinde dolaşıyordu.

S. M. ekibe alındığından umutluydu hala. Sayılan isimler tü--enince hevesinin kursağında kaldığını düşündü. Eşiyle, çocuklarıyla konuşmuş, onları Ölüm Orucu'na hazırlamıştı. "Hiç :eğilse ikinci ekip" diyerek heyecanla bekledi. Ama ismi yok-:u. Sayılan isimler Parti-Cephe'nin savaşı kurmaylarla kazanmak istediğini düşündürttü ona.

Açıklama bittiğinde Ölüm Orucu'na başlayacak yoldaşlarına çakıyorlardı halen. Gözlerindeki parıltı, yüzlerindeki neşe onla-' n da coşkularını arttırmıştı. İsimlere şaşırmamışlardı.

Sohbetlerinde, listelerinde yer verdikleriydi hepsi. Sessizlik : :ti ardından. Tebrikler, sitemler, konuşmalar... Şimdi tek he- :ef savaşçılarla biraz daha konuşmak, onlarla daha çok şey aşmak, her anı doya doya yaşamak... Ölüm Orucu savaş-

ıların konuşmaları, esprileri lüm Orucu'nda olmayanların hüznünü dağıtmaya yetmişti.

Heyecan hiç bitmiyordu. Gönüllü olmanın heyecanı... Seçilme heyecanı... Kabul edilme heyecanı... Şimdi de yarının heyecanını taşıyorlardı.

35. BÖLÜM

Gözlerini oğuştura oğuştura çıktı havalandırmaya Ali Yalçın. Gece uyuyamamıştı. Bugün başlayacaklardı Ölüm Oru-cu'na. Gözlerine uyku girmemesinin nedeni buydu. Törenlerin-2e yapacağı konuşmayı, bugün ailesiyle nasıl sohbet edeceği--ı düşünmüştü hep. Alt kata indiğinde bir uyuyamayanın ken-: si olmadığını görmüştü. Ölüm Orucu'nda görevli yoldaşları -cbetçi tutsaklarla sohbele dalmış, çaylarını zevkle içiyorlardı. Hazırlıklar gece boyunca devam etmişti. Bantlar tamamlansa da son pankartı bitirmeleri sabahı bulmuştu. Ölüm Orucu s.5< aşçısı M. Gök gözünü kırpmamıştı bu yüzden. Günlüğüne fcr yazı yazmayan o kalmıştı.

Bütün Ölüm Orucu savaşçılarının duygu ve düşüncelerini -c: ettikleri, mesajlarını yazdıkları birer defterleri olacaktı. Yaz-maya geceden başlamışlardı. Ali Yalçın da gece günlüğünün • sayfasını duygularıyla doldurmuştu.

Sorumlu yoldaş beni Ölüm Orucu ilk ekibe düşündüğünü pytedi. Ben buna hazır olduğumu söyledim. 15-20. günlerde AĞ ile sonuç alamayacağımız görünüyordu. Bunun için sonlu yoldaşa her türlü eylem biçimine hazır olduğumu bildiştim. Buna Ölüm Orucu'nu da dahil etmiştim... Sakarımıza yeni gelen insanlar direnişi tanıyacak, teslim olmamayı bizi, kültürümüzü, feda ruhunu, özveriyi, coşkuyu, halk sevgisini, Parti'ye, önderliğe bağılılığı tanıyacak. Biz böy-lesi bir tarihi bizden öncekilerden aldığımızdan daha da yük-

selterek bırakmış olacağız. Her sıra neferinin yapması gerektiğinin bilinciyle hareket ederek...

Zaferimiz Parti-Cephe savaşını yükseltecek, yeni gelen insanlarımıza özgür tutsağı tanıtacak. Kendi tereddütlerinden kurtulacak, dışarıda herkesin gelişimine uygun moment yaratacak...

Bugün yaratılan güzellik o kadar büyük ki, Ölüm Orucu sorulduğunda kitlenin büyük çoğunluğu gönüllü oldu. İşte savaşımız, geleceğin partisi.

'Savaşta en büyük silah ölümü göze almış insandır' diyor Clausewits. İşte bu kültürün savunucusuyum. İdeallerim uğrunda ölmek benim için herşeyin üzerindedir.

Mücadeleye bağlandığımda özellikle Devrimci Sol içinde yer almaya karar verdiğimiz *zaman* ben, Sibel, hiçbir koşulda emperyalizme, oligarşiye teslim olmayacaktık. Sibel sözünde durdu. Kahramanca şehit düştü. Şimdi sıra benim. Böylesi bir durumla karşı karşıya kalmak benim için onur verici ve birçok gönüllü arasında kendimi şanslı sayıyorum."

Ali Ekber'i gece boyunca görememişti. İçlerinden tek uyu-yabilenin Ali Ekber olduğunu düşünmüş, biraz da şaşırılmıştı bu duruma. Defterini kapatıp kalktığında Ali Ekber'i köşedeki üst yatakta günlüğünü yazarken bulmuştu. Ölüm Orucu savaşçısı olma mutluluğunu, sevincini, duygularını belli etmeyen, dışa vurmayı sevmeyen Ali Ekber'in de yaşamaması mümkün değildi. Günlüğüne yoldaşlarına mesaj biçiminde yazdıkları, duygularını anlatıyordu.

"Merhaba yoldaşlar,

Ölüm Orucu gönüllüsü olarak gerçekten mutluyum.

Biz şehitlerimizin değerli mirasını teslim almışız. Bu miras bize düşen görevi de büyüttüştür. Bu mevziyi korumak, direnmek ve yeri geldiğinde ölmek gerek. Bundan dolayı biz Parti-Cephe savaşçısı olarak her zaman ölmeye, öldürmeye hazır olmalıyız. Çünkü biz mevzileri ölüm pahasına korumazsak, halka, yoldaşlarımıza, şehitlerimize ve yeni gelen nesile ihanet etmiş oluruz.

Düşman da bugün kişiliksiz insan tipi istiyor. Düşmanın bu çirkin saldırılarını boşa çıkarmak bilinciyle Ölüm Orucu gönüllüsü oldum. Bunda hiç tereddüt ve kaygı taşımadım. Tam ter-

sine düşmana karşı öfkemi, kinimi ve teslim olmama geleneklerimizi düşmana bedenimle göstereceğim.

Evet, ölüme sıradan bir görev olarak bakıyorum. Biz her zaman ölümle beraber yaşadığımız sürece yapamayacağımız hiçbir iş yoktur.

Ölüm Orucu'nu da böyle kavrayarak dört elle sarılıyorum.

Beni çağırdıklarında yoldaşlarım 'Ölüm Orucu'na hazır mısınız?' diye sordular. Tereddütsüz 'evet hazırım' dedim. Hatta kendi kendime 'böyle şeyler niye sorulur' dedim. Her Parti-Cephe savaşçısı, her dönem ve koşullara göre kendini yetiştirmeli. Her koşulda ölüme hazır olmalı...

Birinci ekipte yer aldığım söylendi. Ve o an sıradan birisi olarak, yeni bir görev aldığımı düşünüp ve aynı zamanda bu görevin önemini kavrayarak daha dinç kendime daha güvenli ayrıldım yanlarından."

Ali Yalçın havalandırmaya çıktığında üç-dört grup ayrı ayrı sohbet ediyordu. Hangisine katılacağına karar vermek için bir iki dakika bekledi. Sabah serinliği üşütmüştü. Güneşin vurduğu köşede oturan gruba doğru yöneldi. Temsilcileri de oradaydı.

Birinci ekipte yer almayan yoldaşlarından biri onu görünce kalkıp yer verdi.

- Otur, otur, dedi Ali Yalçın. Ben şuraya yerleşirim.

Daha şimdiden başlamıştı yoldaşları hürmete, hassaslığa. Ali Yalçın'a bakarak;

- Ben de MLKP ile dün yaptığımız tartışmadan bahsedecek tim yoldaşlara, deyip anlatmaya başladı Parti-Cephe temsilcisi.

MLKP'liler bugün çıkacak ilana ilişkin dün sabah itirazlarını etmişlerdi. Halbuki ilanı bir gün önceki toplantıda kararlaştırmış, tartışmalara göre hazırlamışlardı.

MLKP, Bayrampaşa'nın yanındaki Ümraniye ve Sakarya hapishanelerinin, Buca ve Ankara Merkez Kapalı'nın yanındaki diğer hapishanelerin ilanda olmasını istemiyordu. Sadece o da değil eylemin siyasal talebine ilişkin de "devlet terörü" yerine soykırım ve ırkçı faşist teröre son" ifadesi kullanılсын diyorlardı. Bu talebin Buca ve Ümraniye katliamları ile birleştirilip dör-düncü madde olarak konulmasını doğru bulmadıklarını söylü-

yorlardı. Anlayış olarak başta ya da sonda kullanılabileceğini de belirtmişlerdi. Kısaca söyledikleri "ilanda iki farklı yaklaşımın kendini ortaya koyması lazım" idi.

MLKP'nin bu itirazına diğer örgütler de karşı çıkmış, eleştirmişlerdi. Herkes suni bir sorun olduğunu dile getirmişti. Bu tepki üzerine MLKP taleplerini geri çekmişti. Parti-Cephe temsilcisinin bahsettiği tartışma da buydu.

Sohbetleri devam etti. Geceki heyecanlarından bugün yapılacak törene kadar herşeyden bahsettiler. Konudan konuya atlayarak sürdürdükleri sohbet gazetelerin gelmesiyle sona erdi. Bugün ilanlar çıkacaktı. Demokrasi ve Evrenseli hızla tarayıp yüksek sesle okudular ilanları.

Gazetelerin okunduğu saatlerde ziyaret de başlamıştı. Ailelerin çoğu gazete ve radyolardan Ölüm Orucu'na başlanacağını öğrenmiş, heyecan ve merak onları da sarmıştı.

Tıpkı SAG'ye başlandığı günlerde olduğu gibi ailelerin tepkileri, yaklaşımları farklı farklıydı. Ama bu kez "açlığın" ötesindeydi acı veren. Ölüm Orucu çoğu için yeni birşeydi. İlk kez karşılaşıyorlardı. Ne yapacaklarını, ne diyeceklerini kararlaştı-ramıyorlardı. Adı bile ölüm olan bu eylem korkutucu geliyordu. Kim olursa olsun, politik bilinci ne olursa olsun ölüm deyince akan sular duruyordu. Ana-baba ve evlat arasındaki duygusal bağ bilinç dinlemiyordu. İşte Ölüm Orucu'nun resmen açıklandığı bu ziyarette kabinlerde hakim olan hava hüzün ve tedirginlikti. "Ölmeyin" diyorlardı. "Devlet sizi öldürmek isterken bu da neyin nesi" diyorlardı. "Onları sevindirmeyin" diyorlardı. Asıl olarak ölüm istemiyorlardı. Şehit vermek istemiyorlardı.

Parti-Cepye'yi tanıyıp mücadele içerisinde yer alanların da duyguları çok değişik değildi. Tek farklılıkları Ölüm Orucu konusunda bir bilgiye sahip olmalarıydı. Ölüm Orucu'nun ifade ettiği kararlılığı adayabiliyorlardı. İçlerinden bazıları '84 Ölüm Orucu'na tanık olmuştu. Ancak bu, evlatlarının, tanıdıkları, bildikleri tutsakların şehit olacağı endişesini, hüznünü duymalarına engel olamıyordu. "Ölüm" onlar için de ağırdı. Ne de olsa onlar ana-babaydı. Üstelik herkesten daha iyi biliyorlardı ki, artık geri dönüş olmayacak, evlatları Parti-Cephe için canlarını vermekten çekinmeyeceklerdi. Ama her şeye rağmen "direnin, dayanın, kazanacağız çocuklar" diyorlardı, sevecen ve diren-

gen fair seste. *Kabinlerin en özel konukları Ölüm Orucu savaşıçılarının aileleriydi. Saygılıydılar. Kiminin evladını görünce dili tutuluyor, gözyaşlarına boğuluyor, kimisi evladını kırmamaya, incitmemeye özen gösteriyordu. Ölüm Orucu'nu bilsin bilmesin, onları anlasın anlamasın hepsinin kaygıları duygularına karışıyor. Ölüme gitmek yiğitlik. Yiğitlerin biri kendi kızları ya da oğulları... Bu yiğitlik gurur veriyordu onlara. Yürekleri ölüm istemese de.*

Bir yandan tartışmalar sürer, tutsaklar onları uzun soluklu bir direnişe hazırlamaya çalışırken, diğeri yandan 11.00'de kabinlerde ailelere yapılacak Ölüm Orucu ilanının hazırlıkları tamamlanmaya çalışılıyor. Kabin koridorundaki parmaklıklara Parti-Cephe flamaları asıldı. "Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz" pankartı flamaların arasına yerleştirildi.

Saat onbire beş kala ise kabin kapıları çıkarıldı, her anma, kutlama yapılacağında ailelerin tutsakları daha iyi görebilmeleri için kapılar çıkarılırdı.

Parti-Cepheli tutsaklar kendileri için özel anlam taşıyan günlerde, hele bir de bu günler de ziyaretlere denk gelirse ailelerine yönelik bir program düzenlerlerdi. Ama bugün yapılarak program gibisine tanık olmamıştı kabinler. Bu kez iki tarafta da duygu seli yaşanıyor çünkü.

Program saati geldiğinde bütün Parti-Cepheli tutsaklar yüzen ailelere dönük olarak dizilmişlerdi kabinlerin arkasına. Bir Ölüm Orucu savaşıçısının "Ailelerimiz, Yoldaşlar" haykırışıyla bütün gürültü son buldu. Kabinlerde, şebekede çınlayan sade-ce Ölüm Orucu savaşıçısının sesi ydi artık.

"Yüreklerindeki öfkeyi katillerin suratına haykıran onurlu ana-babalarımıza, tutsak yakınlarımıza;

Bildiğiniz gibi 45 gündür Süresiz Açlık Grevi direnişi içerisindeyiz. Bugün ise direnişimiz yeni bir aşamaya giriyor. Buraya kadar sizlerin durmadan yükselen sesinizle, haykırdığınız öfke dolu,. sloganlarla güçlendi direnişimiz. Bedenlerinize inen her copta. tekmelerle sürüklendiğiniz her direnişte daha bir öfke-lendik. kinlendik. Düşman kalles, düşman namert. Öyle ki, yaşlı, genç çocuk tanımıyor. Biz tutsaklara, kararlılık gösterileriyle yaklaşırken siz ana-babalarımızı adice oyalamaya uğraşı-yor Ama boşuna...

Bu saldırılar yeni değil, dūřman her dönem biz tutsakları insanlığımızdan, devrimci kimliğimizden soyundurmak, teslim almak istedi. Halkımıza 'Bakın teslim oldular. şimdi sıra sizde' mesajını vermeye çalıştı. Ama hiçbir zaman böyle bir teslimiyeti ne ağzına alabildi, ne de halkımız bir kez olsun bizi boynu bükük gördü. Aksine  zg r tutsaklık,  l m Oruçlarında, Buca, Ümraniye direnişlerinde diře diř, göğüs göğüse, hücre hücre sürdürülen savaşla kazanıldı. Özgür tutsakların teslim alınamayacağı, dost-düşman herkesin beynine kazındı ve her zafer siz tutsak ailelerimizle, halkımızla birlikte kazanıldı.

Bugün de pervasızca saldırıyorlar. Ve bir kez daha söz çıktı ağzımızdan. Bu söz zaferimizin habercisidir. Tutsaklar nez-dinde halkımıza yönelik saldırılara verilecek tek cevabımız var. 'Direnmek, savaşmak, kazanmak.'

Değerli ailelerimiz;

Bugüne kadar düşman karşısında boyun eğmedik. Bir dost sofrasında bir de harman dalında diz kırdık. Ama asla düşmanın önünde diz   kmedik. Sizleri utandırmadık. Bu Parti-Cep-he kültürü, bu Parti-Cephe geleneğidir.

şimdi tüm halkımıza yönelik artarak süren saldırıların önünde set olmak bizlerin omuzlarındadır. Apolara, Haydarlara, Fatihlere, Hasanlara, Sabolara, Sinanlara, Sibellere, Mecitlere, Adaletlere sözümüz var. Biliyoruz ki bu söz, her koşulda adalete, onura, namusa sahip çıkmakla tutulabilir.

Ailelerimiz;

Direnişimiz bugünden itibaren  l m Orucu ile sürecektir. Ölüm Orucu direnişimizi sizlerle birlikte zafere taşıyacağız. Düşman bir kez daha yenilecek. Bir kez daha halkımızın gücünü, direnme azmini görecek, zafer bizim olacak. Ama bu zafer de kolay olmayacak. şehitlerle kazanılacak. Zafere şehitlerimizle yürüyeceğiz. Ve zafer halayını yine birlikte çekeceğiz."

Okunan metnin ardından elinde sazıyla hazır bekleyen tutsak  almaya başladı. Aileler de marşlara katılmaya çalıştılar. Onların en iyi bildikleri marş "Bize  l m Yok" marşı. Bu marşa başlandığında ses daha g r çıkmıştı. Yemo gözleri bayraklarda, coşkuyla sesini sonuna kadar kullanarak söylüyordu marşı. Anma, kutlama, coşku, huzur, her olayın, her duygunun marşıydı "Bize  l m Yok". Sık sık duydukları bu marşı artık

ezbere biliyor Parti-Cepheli aileler.

Marşlar bitince Parti-Cepheli tutsaklar kenetli kollarını çözüp iki yanlarına bıraktılar. Bu slogan atılacağını işaretiydi. Ölüm Orucu savaşı tutsak gür sesiyle sloganları haykırmaya başladı.

Attığı her slogandan sonra, kitle aynı sloganı üç kez tekrarlıyordu.

"Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz"

"Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız"

Üçüncü slogan bittiğinde Ölüm Orucu savaşı sol yumruğunu havaya kaldırdı.

"YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ"

Ardından 300'e yakın yumruk havada, tekrarlandı slogan. Yumruklar inmedi.

"YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ"

Aileler de kaldırmışlardı yumruklarını. Kimisi zafer işareti yapıyordu. "Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi" sloganının en son slogan olduğunu bilen aileler kendi sloganlarını başlattılar.

"DEVİMCİ TUTSAKLAR ONURUMUZDUR"

"ZİNDANLAR BOŞALSIN TUTSAKLARA ÖZGÜRLÜK"

Tutsakların alkışları arasında devam ediyorlardı sloganlarına.

Program bitince kabin kapıları geri takılırken, görüşmeler kaldığı yerden devam etti. Törenin ve Ölüm Orucu savaşçıların coşkusu ağır basmaya, ailelerdeki hüznü havayı dağıtmaya başlamıştı.

Kadın ve erkek Ölüm Orucu savaşçıları ise resmi ilanla birlikte ilk kez biraraya gelme fırsatı bulmuşlardı.

Program sırasında yanyana bulunan Hakkı ve Mine'nin sohbetleri ailelerden başladı. Mine'nin ailesi gelmemişti.

- Büyük ihtimalle haberleri olmamıştır, dedi Mine.

Hakkı'nın ailesi ise 12 Eylül'den bu yana tutsak aileleri mücadelesi içinde yer almıştı. Hakkı, annesiyle anne-çocuk ilişkisinden çok yoldaş ilişkisi yürütüyordu. Hakkı'nın annesi metin davranmıştı. Gözleri buğulansa da arasına, gözyaşlarını akıt-mamaya özen göstermişti. Tek söz söylemişti; "Dikkat edin

kendinize erken ölmeyin."

- Beni en çok sevindiren annemin beni anlayabiliyor olması.

Cenazemi düşmana teslim etmeyeceğinden, kazanmamız için elinden geleni yapacağından eminim, dedi Hakkı.

Aile sohbeti direniş sohbetine dönüştü. 15 gün boyunca yaşananları konuşmaya başladılar. Yaşananlar aynıydı. Heyecan, merak, coşku, kaygı...

- Dün gerçekten yaşanmaya değerdi, diyerek devam etti

Mine. Hepimiz açıklamanın yapılacağı saati iple çekiyorduk.

Sanki ağzına kadar dolmuş bardağa son damla dökülmek üzereydi. Sabır, heyecan, coşku, endişe, herşey, herşey taşıcak gibiydi. Derken yemekhane boşaltıldı. Şimşekler çakmıştı bütün beyinlerde. 44. gün boşaltılan yemekhanenin tek anlamı vardı. Ekipler belli olmuştu. Bütün gönüllüler birinci ekipte olacağına emin olduklarını, gözlerinin önünden ayırmıyorlardı. Öyle ki, bir tanesi eline kitabı almış, uzanmış yatağına, önden bakınca sanırsın kitap okuyor. Dakikalar geçiyor tek sayfa çevirmiyor. Elleri kitapta da gözleri değil. *Kazara* yerinden kıpır dayan biri varsa gözler anında oraya çevriliyor. "Nereye gidiyor?"

- Biz de çok farklı değildik.

- Neyse, nihayet aşağıya çağırıldım. Tedirginlik de yok değil hani. Herşey olabilirdi. İkinci, üçüncü ekip, katılamama... Sorumlu yoldaş tereddütüm olup olmadığını sordu. "Bilincimle, yüreğimle duygularımla, herşeyimle hazırım" dedim. Sıcak bir kucaklaşma ve tebrik. Öylesine bir rahatlık ve huzur duydum ki. Merakın, heyecanın yarattığı yorgunluk yerini özgürlüğe bıraktı. Tek kelime ile özgür olduğumu hissettim.

Sorumlu tutsak tek tek görüşmelere başlayınca tetikte beklemeye başlamıştı kadın tutsaklar. Kimsenin ağzından bu konuya dair tek ses çıkmıyordu ama herkes yukarı çıkan her yoldaşının tavırlarından sonuçlar çıkarmaya çalışmıştı. Görüşmeden dönüp yanlarına gelen her gönüllüyü imalı bakışlarla karşılamışlardı. Birinci ekibe alınan tutsaklar buna meyil vermiyor değillerdi. Duygularını, sevinçlerini belli etmemeye çalışsalar da kanat takmış uçuyor gibiydiler.

Birinci ekipteki gönüllülerle yapılan görüşmenin ardından üçüncü ekipte yer alan tutsaklar inmişti. Tatlı bir gülümseyişle

karşılamıştı sorumluları. Yaşanacak burukluğa, kırılganlığa daha baştan izin vermek istemiyordu. Ancak yetmemişti. Ona heyecanla bakan gözler açıklamayla yere çevrilmişti. Tek tesellileri 55. güne kadar SAG'ye devam edecek olmalarıydı. Duygularına hakim olmaya çalışarak ayrılmışlardı sorumlularının yanından.

Onların ardından yatakhaneye çıkan sorumlu kadın tutsak elindeki listeye bakarak dört gönüllüyü daha çağırmıştı yemekhaneye. Çağırılanlar kendilerinden önce iki grubun toplandığının farkındaydılar.

Birinci ekip oldukları umuduyla inmişlerdi yemekhaneye. Üçüncü ekip olma ihtimalleri de vardı kendi hesaplarınca. Ama akıllarından bile geçirmek istememişlerdi. Gönülleri birinci ekipten yanaydı.

Sandalyelere yerleştikten sonra sorumlu tutsak ön açıklama yapmıştı. Parti'nin gönüllülerin sağlığına özel önem verdiğini ve ekipleri belirlerken aynı zamanda sağlık durumlarını da gö-zönünde bulundurduğunu belirtmişti. Bir an önce öğrenmek istiyorlardı ne olacağını. Her kelime bir roman uzunluğunda gelmişti onlara. Ve o an kaçınıcı ekip olduklarını söylediği an kulakları uğuldamaya, kalpleri hızla çarpmaya elleri titremeye başlamıştı. Titrediklerini hissettirmemek için ellerini sorumlu tutsağın gözünden kaçırmaya çalışmış, kimisi elini sandalyesine sabitlemişti.

- Sizler ikinci ekipsiniz, demişti.

"İkinci ekip" sözü beyinlerinde yankılanmıştı. Onbeş gün boyunca yaşadıkları bir çırpıda gözlerinin önünden geçmişti. Örgütlülükleri onların duygularını öğrenmek istiyordu.

Kısa cümlelerle duygularını ifade etmeye çalışmış ama bu-oıkluk yansıması konuşmalara. İçlerinden biri; "Eğer birinci ekibe alınma ihtimali varsa ben girmek istiyorum" demişti konuşmasında. Umutsuz bir çaba olduğunu biliyordu. Artık her-şey noktalanmıştı. Geriye dönüş ihtimali sona ermişti. Görev yerleri değişmeyecekti.

- Akşama kadar resmi açıklama olmadığından gözlerimizle anlaştık, diye devam etti Hakkı'ya anlatmaya.

Akşam resmi açıklama için toplanmışlardı. Gönüllülerden ekipler içinde görev almayanlar heyecanlarını halen koruyor-

lardı. Sorumlu tutsak Ölüm Orucu programını ve Ölüm Oru-cu'na katılacak siyasetleri açıkladıktan sonra, birinci ekipte yer alacak kadın tutsakların ismini okumuştı. Her okunan isim alkış tufanıyla karşılanmıştı.

Açıklanan isimlerden sonra Ölüm Orucu savaşçıları ayağa kalkarak duygularını yoldaşlarına aktarmış, bir kez daha onların önünde Parti-Cephe'ye ve halklarına söz vermişlerdi.

Toplantı bitince yanlarına koşan yoldaşlarıyla kucaklaşmışlardı. Sarılırken bile imrenen, kıskanan bakışların üzerlerinde dolaştığını hissetmişlerdi.

Hemen havalandırmaya voltaya çıkmışlardı. Konuşacak çok şey vardı. Sohbetler uzadıkça uzamıştı. Bunca süredir konuşmadıklarını bir geceye sığdırmak ister gibiydiler. Ölüm Orucu savaşçılarıyla aynı ismi taşıyan genç bir tutsak sohbetin ortasında;

- Demek bundan sonra adaşım olmayacak, tek ben kalacağım, deyince kahkahalarla inlemişti havalandırma.

Yaptığının farkına varan kadın tutsak utancından kıpkırmızı kesilmişti.

Volta atarken ikinci ve üçüncü ekipte yer alan yoldaşlarının burukluğu gözlerindeki hüznü onları da rahatsız etmişti. "Ne çok isterdik" der gibi bakıyorlardı onlara.

- Onları öyle görünce içimden "Sizlerin yoldaşı olmaktan gurur duyuyorum" demek geçti. Ama söyleyemedim, dedi Mine.

- Tıpkı bir arife günüydü. Çocukların bayram telaşını, heye canını yaşadık. Bugünse bayram, bayram sabahının ilk kucaklaşmasını ailelerimizle yaptık diye Mine'nin sözünü tamamladı Hakkı. Gerçi bizim bayram hazırlıklarımız devam ediyor. Direniş koşuşunu hazırlıyor yoldaşlar. Çok yoruldu. Herkes seferber oldu neredeyse. Korkarım biz Ölüm Orucu'na başlama dan düşecekler yatağa.

C-14 koşuşunda kalacaktı Parti-Cepheli Ölüm Orucu savaşçıları. Süresiz Açlık Grevi'ne devam eden yoldaşları da 55. güne kadar eşlik edeceklerdi, onlara.

C-13 ise Ölüm Orucu'na katılan diğer siyasetlerin savaşçılarına ayrılmıştı. Bundan böyle C-13, C-14 havalandırması direniş havalandırması olacaktı.

Kimbilir ne büyük güzellikler yaşanacaktı bu daracık mekanda. Koğuş içinde atılan her adımda, yapılan her işte tutsakların tek düşüncesi bu oldu, titizlikle çalıştılar akşama kadar.

Gerçekten herkes seferber olmuştu direniş koğuşunu hazırlamak için. Yaşlısından gencine, yöneticisinden savaşcısına kadar bütün Parti-Cepheli tutsaklar bir koğuşturmaca içerisindeydi. Sorumlu tutsak, direniş koğuşunun hazırlıklarında bizzat yer aldı. Herhangi bir aksaklık çıksın, yanlışlık yapılsın istemiyordu. Bütün gün, pankartların asılmasından koğuşun yıkanmasına kadar herşeye katıldı.

Bedenlerin açlığı, yorgunluğu unutulmuştu. Ümraniye katliamında ağır yaralanan bir tutsak boğazındaki yaraya rağmen elinde süpürgesiyle koğuşu baştan sona yıkarken "Sen dinlen" dendiğinde, yüzündeki g l msemeyeyle yorulmadığını anlatmak stiyordu. Her yatağın düzeltilmesi, yatağın yerleştirilmesi, yani yapılan her iş anlamlı olmuştu. Her insan tüm  zen ve titiz-ığini elinden işine yansıtıyordu. Tüm koğuş herşey boşaltıldıktan sonra sabunlu sularla yıkandı. Diğer havalandırmada ise nummalı bir çamaşır telaşı vardı. Ölüm Orucu ekibinde yer alan ve destek açlık grevine giden tutsakların tüm çarşaf ve -evresimleri yıkanmış ve havalandırmada adım atacak yer kalmamıştı.

Saatler ilerledikçe herşey yerli yerine konulmaya ve koğuş güzelleşmeye, huzura ermeye başlıyordu. Günün tüm yorgun-_gunu unutturan an ise Parti-Cephe önderinin büyük boy resminin asıldığı an oldu. Önderin yüzündeki ifade ve geçmişte -ahkemeleri yargılayan işareti o gün tüm Parti-Cephelilere güven veriyordu. Parti-Cephe bayrakları da önderin resminin her iki yanına asıldığında koğuşun havası bir anda değişiver-

Direniş koğuşunun her duvarında Parti-Cephe tarihi yansıtılmaya çalışıldı. '84  l m Orucu, şehitlerinin resimleri duvara asıldı

3uca, Ümraniye, şehitleri Mecit, Rıza, Orhan, Gültekin, Uğur. Turan, Yusuf sarmalıyordu Apo'yu, Haydar'ı, Fatih'i, Ha-

•

Asılan pankartlar düşmana karşı kararlılığın göstergesiydi tutsaklar açısından... Direniş koğuşlarının havalandırmasına

asılan "YAŞASIN ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ" pankartı boşaltılan havalandırmayı bir anda doldurmuştu.

Bir tutsak masalara ve yatak başlarına konacak karanfilleri tek tek seçip yerleştirdikten sonra tüm koğuş, Ölüm Oru-cu'nun simgesi haline gelen karanfil kokularıyla kaplandı. Koğuş girişine Parti bayrağı asıldı. Nöbet masasını düzelttikten sonra yeni bir tarihsel sürece adım atmak için herşey hazırıldı.

36. BÖLÜM

Dakikalar süren sessizlik, "Yoldaşlar; törenimize başlamadan önce halklarımızın kurtuluş kavgasında şehit düşenler için sizleri saygı duruşuna davet ediyorum" çağrısıyla son buldu.

Parti-Cephe tutsaklarının sorumlusu kırmızı kaplı kürsünün arkasında sol yumruğunu kaldırdığında, 300'e yakın tutsak da ayağa kalkmış, yumruklarını kaldırmıştı.

Daha önce saygı duruşu yapıldığında şehit düşenleri düşünürlerdi. Şimdiyse düşünceler 20 Ölüm Orucu savaşçısına yöneliyordu saygı duruşunda. Bir dakika boyunca vücutlar kıpırtısız dursa da bakışlar dolaşıyordu. Ölüm Orucu savaşçılarına, oradan kürsünün ardında şafağın alaca karanlığında göğe yükselen Parti amblemine, yanlarındaki Mahir Cayan ve Parti-cephe önderinin portrelerine ve sorumlu tutsağın gözlerine... Bir an tüm tutsakların bakışları kürsüdeki sorumlu üzerine kilitlendi.

Hepsi son onbeş günü, onbeş günün düşünce ve duygu karmaşasını kendi adlarına yaşamışlardı. Ya sorumluları? Kenelerinin yaşadıkları, onlarınkinin bir parçası, küçük bir kısmı kalırdı. Parti-Cephe tutsaklarının altı sorumlusunu temsilen kürsüye çıkan yoldaşlarının bakışlarından sorularının cevabını çıkarmaya çalışıyorlardı. Neler hissediyorlardı?

Onbeş gündür sorumlu yoldaşlarının gözlerine doğru dürüst uyku girmedişinin farkındaydılar. Kimi kürsüdeki yoldaşının gözlerine baktıkça "eyleme gitmek, eyleme göndermekten da-

ha kolay" dedi içinden. Yüzlerce den biri olmak, yüzlerceyi yönetmekten daha kolaydı.

300'e yakın tutsak o an yöneticilerinin zor bir görevi yerine getirdiklerini farkettiler. Onlarda en zor görevlerin üstesinden gelecek gücü hissettiler. Yöneticilerin gözlerindeki o güç onları da sardı. 45 günlük açlıktan dolayı kaldırmakta zorlandıkları kollarını daha da yukarı kaldırdılar. Onlar kendi sorumluluklarını güçlkle taşıırken, yüzlerce tutsağın sorumluluğunu duyarak hareket ediyordu yöneticileri. Gözlerini ayırmadılar ondan.

Kürsünün arkasında duran Parti-Cephe iradesi, kürsünün arkasında yükselen Parti-Cepheli tutsakların sorumluluğunu üstlenmiş altı tutsağın yumruğuydu.

Son onbeş gündür belki de yöneticilik yaşamlarının eşine rastlanmayacak çalışmasını yürüttüler, kararlarını aldılar. Onbeş gündür gece gündüz demeden, en ince ayrıntıları hesap ettiler, düşünülmemiş tek şey bırakmadılar. En hassas terazinin dahi olamayacağı kadar hassas, bin yıllık ağacın köklerinin inemeyeceği kadar derin düşündüler. Gönüllülerin seçiminden hangi siyasetle nasıl konuşulacağına, düşmana ne zaman, ne söyleneceğine, pankartların nereye asılacağından fotoğraf makinasında kaç film olduğuna kadar herşeyi kararlaştırdılar, uyguladılar, denetlediler, yaptılar, bozdular, yeniden yaptılar.

En ufak bir yanlışlık o güne değil, 25 yıllık Parti-Cephe tarihine, Türkiye halklarının kurtuluşuna, yüzlerce şehide gölge düşürebilirdi. Omuzlarındaki yük kendilerinin sorumluluğu paylaştıkları yoldaşlarının, hapishanelerdeki 400 gönüllünün, bine yakın Parti-Cepheli tutsağın yükü değil taşıdıkları; milyonlarca insanın, Türkiye halklarının sorumluluğu Parti-Cephe'nin sorumluluğuydu. Onlar bu sorumlulukla hareket ettiler. Attıkları her adımda bu tarihsel süreci zafere taşımayı gözettiler.

Sorumlu tutsak saygı duruşunun sonuna yaklaşıırken Ölüm Orucu savaşılarının yer aldığı bölüme baktı. 20 Ölüm Orucu savaşçısı o hassas ve derin hesapların açığa çıkardığı isimlerdi. Geçmişleri tartılan, bugünleri gözlenen, "ölecek" denen tutsaklardı onlar.

Karar vermişlerdi onlar için; zaferi onların omuzlarına yükleyecek kadar güvenmişlerdi. Her biri Parti-Cephe ile düşman arasındaki savaşı, iradeler çatışmasını yürütecekti artık.

Saatine göz ucuyla baktı.

- Anılarını Halk Kurtuluş Savaşımızda Yaşatacağız, deyince yumruklar hep birlikte aşağıya indi.

Tekrar sıralara oturuldu.

Sorumlu tutsak kürsüye bıraktığı kağıtlara götürdü elini. Dün gece hazırlamıştı bu metni. Hazırladığı tarihsel bir sürecin ilk sözleri, başlangıcı olacaktı. Yazdığı her satıra Parti-Cep-he'yi, O'nun tarihini, gücünü, yoldaşlarının beklentilerini, günlerdir yaşanan moral ve duygu yoğunluğunu yüklemeye çalıştı. Zor bir görevdi.

Başlıyordu...

- Yoldaşlar, dedi yüksek sesle.

"Yoldaşlar" başlıyoruz demektir. "İradeler savaşına başlıyoruz", "Şehitler vermeye, zaferi kazanmaya, tarihimizi, gücümüzü, Parti-Cephe'yi büyütme, devrimi yakınlaştırmaya başlıyoruz.

Hesaplaşmalarımızı derinleştirmeye, kimimiz doruklara tırmanmaya, kimimiz uçurumlardan yuvarlanmaya başlıyoruz. Kimimiz güzelleşmeye, kimimiz çirkinleşmeye başlıyoruz. Başlıyoruz yoldaşlar. İçimizde ne varsa açığa çıkarmaya başlıyoruz."

Tutsaklara hitabının ardından metni okumaya başladı.

- Bizler tutsak düşmeden önce şehirde, dağda savaşan, Halklarımızın umudu olan, kurtuluşumuzun umudunu büyüten Halk Kurtuluş Savaşçılarıydık, gerillaydık. Bizler tutsak düşme den önce işçilerin, emekçilerin, yoksul gecekondu halkının, gençliğin faşizme ve emperyalizme karşı yükselttiği kurtuluş kavgasının önderleri, militanları, neferleriydik.

İşçiydik, öğrenciydik, yoksul gecekonduyduk, memurdük, değişik sınıflardan, milliyetlerden inançlardan halktık.

Ve tutsak düştük.

Tutsak düştük de kavgamız bitti mi?

Düşman zindanlarda devrimci düşüncelerinden vazgeçmiş, pişmanlık getirmiş, düzene teslim olmuş, kişiliksizleşmiş birey-ler istiyor. Tutsaklık koşullarında da bir savaş sürüyor. Bu sa-vaşta bir yanda ölümüne direnen, direnerek zafer destanları yaratan, teslim olmayan, halka bağlılığından ve zafere inancından vazgeçmeyen devrimci tutsak, diğer yanda tüm gücüyle

Sorumlu tutsak yan tarafta duran sandalyeye, Fevzi kürsünün ardına geçti alkış tufanı arasında... Bundan böyle Ölüm Orucu savaşçıları konuşacaktı. Tarihin bu kesitinde gözler bir tek onları seyredecek, kulaklar sadece onların söylediklerini duyacaktı.

Alkış devam ederken Fevzi Tekin iki kağıt çıkardı cebinden, alkışın kesilmesini bekledi.

"Yoldaşlar;

Bugün yoldaşlarımıza, şehitlerimize, halklarımıza verdiğimiz sözlere layık olma günüdür.

Bugün Parti-Cepheli olmanın, önderimize saygıyla bağlı olmanın bir kez daha haykırıldığı gündür.

Ölüm Orucu'yla şanlı tarihimize yeni bir halka ekleyeceğimiz gündür.

Ölüm Orucu gönüllüsü olarak ölümü gülerek karşılayacağım.

Parti-Cephemi yücelteceğim.

YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ"

Beğenin ifadesi alkışlar bir süre sonra şehit olacak Parti-Cepheliler içindi. Alkış ölümüne mi; ölümüne gitme cesaretine miydi?

Hepsi biliyorlardı ki, duyguların açığa çıkardığı alkış, Parti-Cephe'nin yaratmış olduğu ölümüne gitme cüretiyle kazanılan zafereydi. Sevginin, coşkunun, hüznün, herşeyin ifadesiydi bugün alkışlar. En güzel sözlerin, en etkileyici yazıların yerini almıştı.

Fevzi, Ölüm Orucu savaşçılarını, bantlarını takmak için kürsüye davet etmeye başladı.

- Mehmet Akdemir.

Alkışlar sadece Ölüm Orucu savaşçılarının konuşmalarının kelimesini dahi kaçırmadan dinlemek için kesiliyordu.

Konuşmasını tamamlayarak alkışlar arasında yerine geçti Akdemir. O oturduğunda alkışın temposu düşse de ardından kalkan Kenan Günyel'le birlikte yine yeri göğü yıkarasına alkış sesleri yükseldi.

Kenan, Sağmalcılar'daki Ölüm Orucu savaşçılarının en

genç iki tutsağından biri. Onun günlük yaşam içerisindeki hareketliliği, coşkusu konuşmasına yansiyordu. Gençliğin dinamizmini taşıyordu Kenan.

Törenin nasıl bir akışı olacağını artık anlıyorlardı Parti-Cep-heli tutsaklar. Ölüm Orucu savaşçıları duygularını konuşmalarıyla, tutsaklarsa alkışlarla ifade edeceklerdi. Yapılacak herhangi birşey bu güzel ortamı, bu atmosferi bozacak. Titizlik törenin doğal akışı içerisinde ortaya çıkıyordu.

Hakkı, herkesin öfkesini, kinini, özlemlerini kendilerinde somutlandığının, herkesin duygu ve düşüncelerinin sorumluluğunu taşıyacağını bilinci ile tamamladı konuşmasını. En çok birinci ekipte yer alamamanın burukluğunu yaşayan gönüllülere hitap etmişti. Gönüllüler Hakkı'nın yüzüne bakamıyordu. Yere çevrilmişti bakışları.

Fevzi kürsüye İlginç'i davet etti. Törenin başından beri gözlerindeki canlılık kimsenin dikkatinden kaçmamıştı. İlginç aynı İlginç'ti. Abartısız, doğal... Ama heyecanını hiç bu kadar belli ettiği görülmemişti İlginç'in. Ekiplerinin sorumlusu alına ban-tını takarken ellerini yumruk yapıp sıkı, gözlerini yoldaşlarından kaçırdı.

"Yoldaşlar,

Bugün düşmanın saldırdığını biliyoruz. Ve bu saldırının sadece bize yönelik değil, tüm halka yönelik olduğunun hepimiz bilincindeyiz.

Bugün bizler de, ben de bir Ölüm Oruççusu olarak bu, halka yönelik saldırıları dışarıda olduğu gibi bugünde..."

Her ne kadar ne konuşacağını planlamış olsa da bunca yoldaşının önünde herşeyi unutmuştu. Ne zaman yoldaşlarının Karşısına geçse böyle olurdu. Ne kadar güzel yazarsa yazsın, önceden ne kadar acı konuşmalar hazırlarsa hazırlasın hepsini unuttur, yoldaşlarına birşeyler verebilme heyecanı kaplardı her yanını. Cümleleri bozulur, tekrarlara girerdi. İşte yine aynı şey olmuştu.

- (...) Bu, halka yönelik saldırıyı püskürtmekte bir görev üstleniyoruz. Hepimiz bu direnişin içinde görevler aldık, bu direnişe hepimiz katıldık. Bugün bizler de Ölüm Orucu gönüllüsü olarak bir görev üstleniyoruz. Bu saldırıyı püskürtmekte, bu gücü başta bütün geleneklerimizin yaratıcısı olan önderimiz-

den, tarihimizden, halkımızdan alıyoruz. Bu uğurda diğer yoldaşlarımız gibi ben de şehit düşeceğim.

YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ...

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ..."

Kürsüye geçen, bandı takılan her Ölüm Orucu savaşçısı Parti-Cephe'ye, şehitlere ve önderliğe bağlılığını kısa cümlelerle anlatıp, eylemi zafere taşıyacağına söz veriyordu. K. A. 'düşüne gider gibi" diyordu defalarca. Hepsi sanki düşüne gidiyor en ufak bir karamsarlık sezilmiyordu onlarda. Keşke herkes milyonlarca insan, hatta dünya burada olup görebilseydi onları, dinleyebilseydi konuşmalarını. Şu an en çok istediği buydu. Sanki bu olabilse, dünya anında değişebilirmiş gibi geliyordu ona. Yüz kez, bin kez anlatsalar anlayamazdı kimse burada yaşananları, kimse anlayamazdı. Anlayabilmek için işte şu anı yaşamak gerekirdi. K. A. anlıyordu.

Düşünceleri, duygulan arasında Yemo'nun ayağa kalktığını gördü. Demek Fevzi, Yemo'yu davet etmişti yanına.

Yemo alkışlar arasında kucaklaştı Fevzi'yle. Yüzünü yoldaşlarına döndüğünde gözlerindeki o parıltıyı görenlerin içi ürper-di. Güneş kadar parlak gözlen, canlı bakışları arasında ölümü gördüler. Bütün tartışmalar, olasılıklar sona ermişti. Geriye su yüzüne çıkan ölüm kalmıştı bir tek. Ölüm apaçıktı artık. Bunca sıcaklık, bunca yakınlık içinde kaybolmayan ölüm, ürpertmişti hepsini.

Yoldaşı alnına bantını takarken, Yemo yumruğunu kaldırdı. Alkış daha da büyüdü. Herkes alkış sesinin onun coşkısına layık olmasını istiyordu.

Kürsüye geçip konuşmaya başladı;

"Yoldaşlar,

Bugün tarihsel bir görevle karşı karşıyayız.

Bu görev kontrgerilla devletinin halklarımıza karşı genel bir saldırı politikasına karşı onurlu bir şekilde, namuslu bir şekilde set oluşturmak ve saldırıya geçmektir.

Düşmanın halklarımıza yönelttiği saldırının temel odağını oluşturan cezaevleri bugün özgür tutsakları yok etme politikasıdır.

Özgür tutsakları yok edemeyeceklerini 1984 Ölüm Orucu

şehitleri geleneği yaratmıştır. Bugün ben de 1984 Ölüm Orucu şehitlerinin yarattığı gelenekle ve bugün şehitlerimizin verdiği güçle, destekle Ölüm Orucu direnişinde gönüllü olarak yer aldım.

Ölüme tili çeken bir Güner Şarlardan;

Biz nerede teslim olduk diyen Sibel Yalçınlardan;

Biz, bayrağımız ülkenin dört bir yanında dalgalanacak diyen Sabolardan güç alıyoruz bugün.

Ve ben bu gücümle bir kez daha haykırıyorum;

Halkıma layık olacağım... Partime layık olacağım...

Yoldaşlarıma layık olacağım...

Parti ve Cephe benim için en büyük güç, en büyük destektir.

YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ...

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ...

Yemo heyecanından Parti-Cephe ve önderlik sloganlarını atarken sağ kolunu kaldırdı. Savaşanlar ve direnenler olduğu sürece halkların yenilemeyeceğini anlatmıştı yoldaşlarına. Tıp-; Parti'si gibi bükülmeyen bir bilekti Yemo. Şehitler ve zafere olan inanç güç veriyordu bileğe. Düşman karşısında hiç boyun eğmemişti. Bir kez daha boyun eğmeyeceğini haykırdı.

Yemo'nun ardından Ölüm Orucu ekibindeki kadın savaşçı-ardan ilki çıktı kürsüye. Kadın tutsaklar daha fazla heyecanlan-zı Mine'yi görünce. Beş kadın onların kadınlık onurunu taşıyor-^u. İlk kez dünyada Ölüm Orucu eyleminde kadınlar şehit dizecekti. Ölüm Orucu'nda ilk şehidin kadınlardan olmasını isti-..ordu Ölüm Orucu'nun kadın savaşçıları. Kadınların binlerce . İlk ezilmişliğini bu en zor ölümden bir kez daha yıkmak istiyor-ardı. Bir de Ölüm Orucu'nda özgürleştirmek istiyorlardı Anayolu kadını. Heyecanını bastırarak, tane tane konuştu Mine:

- Önderimi, Partimi, yoldaşlarımı direnişimizin coşkusuyla selamlıyorum.

Direnmek mutlaka her devrimci tutsak için bir görev. Ama cugünkü koşulları düşündüğümüzde halkımıza yönelik savaşın zoyutlarına baktığımızda Ölüm Orucu direnişimizin anlamı or-:aya çıkıyor.

Bu zulmü gerileteceğiz.

Hem de öyle bir gerileteceğiz ki, dost düşman herkesin ka-

fasına bir kez daha halka olan bağlılığımız, teslim olmayacağımız kazanacak. Bir kez daha çıkmamacasına.

Faşizmin halka yönelik savaşını engelleyeceğiz.

Halkın savaşının durdurulamayacağını göstereceğiz.

Kazanmaktan başka alternatifimiz yok.

Zaferin kolay kazanılamayacağını biliyorum.

Ama kazanacağız. Bu güveni Önderimizden, Partimizden, Apoların, Haydarların, Uğurların, Mecitlerin cesaretinden, te-reddütsüzlüğünden alıyoruz.

Önderime, Partime, yaşlı bedenlerini copların önünde siper eden analarımıza, sokak sokak çatışan Adalet Yıldırımlara, 1 Mayıs'ta DHKC kortejlerinde bir halk ordusunun askerleriymiş-çesine ölümün üzerine yürüyen, korkusuz kurşunların üzerine yürüyen halkıma layık olacağım.

Bu ailenin bir parçasıyım. Bu mücadelenin bir parçasıyım. Halkımı seviyorum.

Duyduğum onur sınırsız.

YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ...

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ...

Alkışların temposu hiç düşmüyordu. Hele ki bant takılırken... Tutsaklar gidip hepsini alınlarından öpmek istiyordu. Gözlerine o kadar güzel görünüyorlardı ki, bu güzelliği daha önce farkedemediklerini sanıyorlardı. Halbuki o güzellik Partilerinin onlarda yarattığı kişilikti. Ölümün üzerine yürüyecek olan da, irade savaşını kazanacak olan da bu kişilikti. Yoldaşlık ilişkileri içerisinde devrimcileşmeye, Parti-Cephe kimliğini kazanmaya doğru atılan her adımda yoldaşlarının yüzü güzelleşir gibi gelirdi onlara. Kendisini kavgasına en çok sunan, en özverili, en çalışkan olanları en güzelleri olurdu aynı zamanda. Ölüm Orucu savaşçılarının güzelliği de bunun dışında değildi.

Parti-Cephe kişiliği, devrimcilik, insan olmak, 45. gün onlarda simgeleşti çünkü.

Sıra Mustafa Atalay'a geldiğinde tutsaklar O'nun 4 Ocak'ta Ümraniye'de şehit düşen Mecit için yaptığı konuşmayı hatırladılar.

Hepsini alıp Ümraniye'ye götürmüştü o anlatılanlar. O da aynı çatışmada yaralanmış; üç ay belindeki sakatlıktan dolayı] ayağa kalkamamıştı. Daha yeni yürümeye başladığı günlerde

başlamıştı Süresiz Açlık Grevi. Ve O şimdi düşmanla göğüs göğüse yürütülecek çatışmanın en önünde yer alacaktı.

- Yoldaşlar, aslında tören, mören istemezdik. Sessiz, sitem-siz ölüme gitmek istedik. Ama bizleri ölümsüzlüğe uğurlayan siz yoldaşlarımız böylesi bir tören düzenlediğiniz için yoldaşlarımıza teşekkür ediyorum...

Aklından yüzlerce şehit geçiyordu Mustafa Atalay'ın. Hepsi en güzel törenlere layıktılar. Ama savaş koşulları buna imkan tanımamıştı. Oysa onlara yüzlerce yoldaş tören düzenliyordu. Yaşadığı, törenin coşkusuyla birlikte bunun burukluğuydu.

Mustafa Atalay, Parti-Cephe'nin tarihine tanıktı. Bu tarihin tanığı bir Ölüm Orucu savaşçısı olmak ayrı bir anlam taşıyordu onun için. Devam etti Mustafa Atalay.

- Yoldaşlar, ben bir Dev-Gençli, Devrimci Solcu, Parti-Cephe'li olarak Ölüm Orucu'nda canımı seve seve vereceğim, ve rıyorum.

Ve bu ölümü, severek, gülerek karşılayacağım.

Sizlere, halkımıza, Parti-Cephe'ye, önderliğimize ve vatanımıza layık olacağım.

Ben sizleri çok seviyorum yoldaşlar.

Halkımızı çok seviyorum.

Parti-Cephe'mizi ve önderliğimizi çok seviyorum.

Hoşçakalın yoldaşlar...

Dakikalardır yüreklerinde biriktirdikleri gözyaşlarını tutamıyorlardı. Kimse Atalay'ın yüzüne bakamıyordu. Kimse gözyaşları görünsün istemiyordu. Eller yüzlerde bakışlar yerde. Biliyorlardı, bugün en çok çocukları, en fazla gelecekleri gündü. Ama bilmek yetmiyordu. Duygular hiçbir şeyi dinlemiyor-u. Kendini açığa vurmak istiyordu. O an boşlukta sandılar kendilerini, duyamıyor, göremiyor, anlamıyorlardı. Hissediyor-ardı yalnızca.

Ölüm Orucu savaşçıların konuşmaları altında ezildiklerini hissediyorlardı. Ezilen zaaflar, bencillikler, hatalardı. Hepsine -eydan okuyordu Ölüm Orucu savaşçıları çünkü. Hepsi onlara söz veriyordu, layık olacağını söylüyordu, duydukları güveni anlatıyorlardı. Bu nasıl istek? Bu ne büyük bir yük, ne büyük bir sorumluluk? Tutsaklar onlara imrenirken, onlara ulaşamıyorlardı. Onların, onlar gibi olmadıklarını düşünürken, Ölüm Orucu sa-

vaşçıları onlara layık olmaktan bahsediyorlardı.

Söylenen bu sözler aynı idealleri, aynı amaçları, aynı savaşı paylaştıkları içindi. Ölümsüzlük kavranın devamında, zafere taşınmasındaydı. Savaşı Ölüm Orucu'ndan, şehitlerden sonra devam ettirecek olan kendileriydi. Verilen sözler kişilere değil, tutsakların taşıdığı inancaydı. Ama bu duygu atmosferi içinde bunları düşünecek durumda değildiler.

Törenin sonuna yaklaşıyordu. En ön sırada oturan Berdan tören boyunca önderinin portresinden ayıramamıştı gözlerini. Ekip sorumluları ona seslendiğinde güvenle kalktı ayağa.

Tutsaklar Berdan'ın ne söyleyeceğini merak ediyorlardı. Onun güzel konuşacağından, duygularını çok anlamlı ifade edeceğinden emindiler. Bu beklenti Berdan'ın yeteneklerinden kaynaklıydı.

Berdan çok sakın görünüyordu. Alnına DHKP-C yazan, Parti ve Cephe amblemlerinin yer aldığı bant takılırken gözleri parladı.

Nasip olmuştu bu bantı kuşanmak. K. abi onu seyrederken bant üzerine yaptıkları sohbet geliyordu aklına. "Nasip oldu Berdan" diyordu, "Parti-Cephe hediye etti sana o bantı" diyordu gözleriyle.

Berdan'ın o tok, gür sesi yankılanıyordu koğuştta.

"Yoldaşlar, burada bulunan pek çok yoldaşımızın, ülkemizin zindanlarında yatan yüzlerce yoldaşımızın Ölüm Orucu gönüllüsü olduğunu biliyorum.

Bu büyük bir güçtür.

İdeolojimizin, önderimizin yol göstericiliğinde, tarihimizin ve tarihimizde yaratılan geleneklerin açığa çıkardığı bu gücün, bizlerce ölümsüzlüğe kadar taşınacağından emin olabilirsiniz.

Partimizin alınlarımıza taktığı bu kırmızı bantlara and olsun ki;

Umudun adı Parti-Cephemize and olsun ki;

Bayraklarımıza ve şehitlerimize and olsun ki;

Zaferi biz kazanacağız.

YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ...

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ..."

Bantlar yaşamlarının mükafatıydı. 20 Ölüm Orucu savaşçısı Parti-Cephe kişiliğini, tarihini, ideolojisini, kendilerinde somut-lamışlardı.

Kimisi Partinin yaratılması sürecinde en zor görevlen üstlenerek ölüm-yaşam demeden adaleti uygulamıştı. Kimisi en zor günlerinde Parti'nin yanında olmuş, O'na omuz vermişti.

Ama hepsi, eksikleri, hataları, olumlulukları, güzellikleriyle Parti'nin bir parçası olmuş ondan kopamamışlardı. Hepsi Ölüm Orucu savaşçısı olmayı hak etmiş, yaşamlarıyla Parti'nin güvenini kazanmışlardı.

En son konuşan Ölüm Orucu savaşçısından sonra alkışlar kesilmiyordu. 300 tutsak ayağa kalktı. Kürsü boştu şimdi. Alkışlar arasında slogan sesi duyuldu.

"YAŞASIN ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ!...

YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞL.

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-SİL."

37. BÖLÜM

Gözlerini açtığında hava henüz aydınlanmak üzereydi. Alın bantını aradı hemen gözleri. Başucunda duruyordu. Bundan sonra tüm görev ve sorumluluklarının, yaşamının bantta so-mutlandığını düşündü. Daha öncesinde Ölüm Orucu savaşçısı olduğunu öğrenmiş olsa da, bant alına takılincaya kadar hep birşeyler eksik, daha son söz söylenmemiş gibi geldi ona.

Ya tören yerine girdikleri an. O bekleyiş heyecanı. C-15'te törenin nasıl yapılacağına ilişkin konuşmuştu sorumlu yoldaşları. 20 Ölüm Orucu savaşçısı art arda C-16'dan içeri girerken nasıl da bakmıştı onca insan. "Umudumuz, herşeyimiz sizsiniz" demek istemişlerdi sanki, yoldaşlarının arasından geçerken milyonlarca insanın arasından en öne geçtiklerini hissetmişlerdi. Hele gönüllü olup da ilk ekibe giremeyenler... Öyle bir bakıyorlardı ki bir an onları ite ite ilerlediklerini sandılar. Her halleriyle "keşke biz de olsaydık" der gibiydiler.

Konuşurken çok heyecanlanmıştı. Sloganda sağını-solunu ayırt edemeyecek haldeydi, birşey düşünemiyordu. O an liginçle göz göze gelmişti. O kadar sıcak ve güven verici bakıyordu ki, o kadar güzel gülümsüyordu ki, onu rahatlatmıştı adeta. Benzer bir olayı yaşayan diğer bir kadın yoldaşı ise slogan anında gözleri Berdan'a takılınca daha da heyecanlandığını söylemişti.

Düşünürken aynı duyguları yeniden yaşıyordu. Tekrar daldı uykuya. Sabah saat 07.45'de bütün Parti-Cephe koğuşları

uyandı. İçtima saat 08.00'de alınıyordu. Bugün herkes çok daha erken kalktı yatağından. Ölüm Orucu savaşçıları üzerlerini değiştirdikten sonra hemen alın bantlarına uzandılar. Hepsi aynanın karşısında düzgün takıp takmadıklarını kontrol ederek indiler içtimaya. Yemekhane, içeri giren her Ölüm Orucu sa-vaşçısıyla hareketleniyordu. En rahat sandalyeler bulunup hemen altlarına veriliyordu. "Yapmayın yoldaşlar" deseler de diğer tutsakları engellemek mümkün değildi. Bir masanın köşesinde oturan Yemo ise halen yazıyordu.

Yemo içtimadan çok önce kalkmıştı. Günlük kıyafetlerini giyip alın bandını takmış, koğuşı adım adım dolaşmaya başlamıştı. Burası onlar için hazırlanan, 12 yd aradan sonra çok önemli günlerin yaşanacağı mekandı. Yoldaşlarının nasıl özenle hazırlandıklarını, nasıl Ölüm Orucu eylemine yakıştırmak istediklerini görmüştü. Adeta milim milim hesap ederek yerleş-tirmişlerdi. Pankartlar defalarca sökülüp yeniden takılmıştı. Öne-arkaya sağa-sola kaydırılarak en güzel biçim verilmişti. Şehit fotoğrafları yine aynı şekilde koğuşun neresinde en güzel duracağını görmek için bütün duvarları dolaşmıştı. En güzel, en canlı çiçekler seçilmiş, yaşamı ifade edercesine koğuşun her yanına serpiştirilmişti. Herşeyi bitirip de dönüp baktıklarında hoş görünmeyen tek şey yoktu.

Koğuşu dolaşmaya geçtiğinde sabah güneşi içeriye vuruyordu. Her yer sessiz ve huzur vericiydi. Önce pencerelerin karşısındaki duvara geçmişti. Yemekhane kapısının hemen yanında dolabın üzerinde TV vardı. En köşede duvarın başlangıcında önderlerinin çerçeveli küçük bir fotoğrafı. Koğuşun her yanı Parti-Cephe'nin değerleriyle doldurulmuştu. İşte O değerlerin en önemlisi, önderleriydi. Komutanlarıydı. Yoldaşlarıydı. Yalnız manevi bir değer değil, aynı zamanda varlığıyla bir maddi güçtü onlar için. Partilerini O'nsuz, O'nu Parti-Cephesiz dü-şünemiyorlardı. Bugünlere O'nunla gelmişlerdi hiç yanıldığını görmemişlerdi. O yüzden "ZAFERİ KAZANDIK" güveniyle hareket ediyorlardı. Ama bu direnişte bir fark vardı. Önderlerinin '84 Ölüm Orucu'nda 75 gün ölüme meydan okuması, şimdi kendilerinin Ölüm Orucu savaşçısı olmaları daha da yakınlaştırmıştı önderlerini. Direniş Ölüm ve Yaşam'da en dikkatli okudukları bölüm önderlerinin anlatımlarıydı. O'nun verdiği irade

savaşını, o muazzam iradeyi öğrenerek başlamışlardı eyleme. Kendilerine güvenleri daha da artmıştı.

Önderleri bir tarih yazmıştı ve yazmaya devam ediyordu. Güveniyor, inanıyor, seviyorlardı O'nu. "Bu yorgun, acılarla, alçaklıklarla dolu ihtiyar dünyaya, yirmi yıldır güzellikler resmeden ustayı tarih seviyor" demişti Kongre'de yoldaşları. Tarih O'nu seviyordu. Önderlik misyonunu, yazdığı tarih kazandırmıştı. Yaşamı, mücadelesi kazandırmıştı.

Emek veren, öğreten, yol gösteren, umutsuzluktan, en koyu karanlıklardan, en derin uçurumlardan çekip alındı. İyi bir devrimci olabilmeleri için fedakarlıktan kaçınmayandı. Seviyorlardı önderlerini.

Devrimci olan herşeye, her yere onun iradesi, öngörüsü, kararlılığı, cüreti, ideolojik sağlamlığı sinmişti. Niceleri bu tarih içinde yok olup giderken Parti-Cephe her gün büyümüşü. Zaferden zafere koşmuş, yenilgileri dahi zafere dönüştürmüşse, önderlerinin sayesindeydi. Söylediği, yaptığı herşeyi tarih doğrulamıştı, devrime yakınlaştırmıştı. Defalarca sınıamıştı O'nu tarih. Hepsinden alınının akıyla, başı dik çıkmıştı.

Her direnişlerine bu güvenle giriyor ve zaferle çıkıyorlardı. Bu kez de O'na layık olmalıydılar, olacaktardı.

Önderlerinin hemen yanında çiçekler vardı. Ardında Partinin önder şehitleri, yağlıboya tabloda Sabo, altta Niyazi Aydın ve Sinan Kukul'un resimleri asılmıştı duvara.

Duvarların ortalarına doğru "ÖZGÜR TUTSAKLAR TESLİM ALINAMAZ" pankartı sarkıyordu. Hemen altında yine Parti-Cephe önderlerinin fotoğrafı. Bu kez mahkemeden bir görüntü, tarihsel bir belge olan Devrimci Sol ana Davası'nda yaptıkları savunma "Haklıyız Kazanacağız"! gazetecilere gösterirken çekilmiş bir fotoğraf. Altında satenden yapılmış Parti ve Cephe amblemleri yer alıyordu.

Siper yoldaşlarıyla yapacakları tören öncesi bu bölümde tek tek fotoğraf çektirmişlerdi. M. Yılmaz sandalyeye oturup elektrikler kesilince espriler art arda patlamıştı. Karanlıkta kahkahalar duyan havalandırmadaki yoldaşları merakla pencerelere yaklaşmışlardı. Toplu fotoğrafları ise önderlerinin yağlıboya tablosu önünde çekilmişti. Çok anlamlı bir görüntü olmuştu onlar için. Önderlerinin ileriye işaret eden parmağının önünde

Ölüm yolculuğuna çıkan 20 Ölüm Orucu savaşçısı...

Bir-iki adım ötesinde duvar aşağıdan yukarı fotoğraflarla doluydu. 12 Eylül'den bu yana hapishanelerdeki eylemlerde, çatışmalarda şehit düşen yoldaşlarıydı her biri. Üstte yan yana Turan, Yusuf ve Uğur. Hemen çaprazlarına '84 Ölüm Orucu şehitleri Haydar ve Hasan. Altta ortada Apo ve Fatih. Apo ile Fatih'in arasından duvara makreme ile asılmış çiçek sarkıyordu. Çiçeğin en uzun yaprağının indiği yerde Ümraniye şehitleri yer alıyordu. Orhan, Rıza, Gültekin ve Mecit. Duvarın sonuna doğru "YAŞASIN ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ" pankartı yerleştirilmişti. Kapının karşısına düşen duvara yöneldiğinde yine önderinin o görkemli yağlıboya tablosu ile karşılaşmıştı. Satenden dikilmiş, Parti ve Cephe bayrakları tablonun iki yanında duvardan yere kadar sarkıyordu. Parti-Cephe bayrakları ve önderlik... Üstlerinde kanaviçe işlemeli "DEVİRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHESİ" pankartı. Bu pankartı Parti ilan edildiğinde kadın yoldaşları işleyip hediye etmişti onlara. Tablo ve bayrakların altında kırmızı bezle örtülü yüksekçe bir stand hazırlanmıştı. Üstü saksı çiçekleriyle doluydu.

Ne kadar ferah bir ortam. Moral ve coşku katıyor insana, demişti girişte oturan nöbetçi yoldaşına. Günlüğünü yazmak için pencere kenarındaki masayı seçmişti. Karşı koğuştaki kalan Ölüm Orucu savaşçısı siper dostlarından birkaçı yemekhanede sohbete dalmıştı. Günlüğünü açıp 45. gün yaşadıklarını yazmaya başladı.

"(...)

Sıra bana geldiğinde mutluluğumdan dolayı heyecanlıyım. Alkışlar arasında kürsüye yürüyorum. Yoldaşım ve aynı mevzide direnişi yürüteceğimiz Fevzi alın bandımı takıyor. Kürsüye geliyorum. Kürsüde moral dolu duygularımı ifade ederken oldukça büyük bir coşku içerisinde ne konuştuğumun farkında değilim.

Bu heyecan ve coşku ile 'Yaşasın Önderimiz Dursun Kara-taş', 'Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi' sloganlarını haykırırken sağ kolumu kaldırdığımı yerime oturduktan sonra farkediyorum. Gerçekten mutlu ve coşkuluyum. Partim bana bu görevi verirken, bana verdiği değeri görüyorum. Halklarımıza karşı böylesi bir onurlu görevde yer almak anlatılamaz

büyük bir coşkudur. Burada yoldaşlarımızla yaptığımız tören sloganlar ve alkışlar arasında sona eriyor. 14. koğuşa geliyoruz. Koğuştaki Ölüm Orucu savaşçıları tek tek ve topluca pankartlarımız, bayraklarımız ve önderliğimiz önünde fotoğraf çekiyoruz. Sohbetlerimiz gittikçe yoğunlaşıyor. Bazı arkadaşlarımız böylesi onurlu bir direnişte yer alamadıkları için üzüntülerini ifade ediyor. Aynı akşam AKSM'den bize çiçek gönderilmiş. Oldukça duygulanıyoruz.

Saat 22.00'ye doğru bizimle aynı mevzide yeralan MLKP, TKEP-Leninist, TKP(ML), TKP/ML, TDP, Direniş Hareketi'nden dostlarımızla tören yaptık. Tören önce halaylarla başladı..."

Halaylarını yazarken bıraktı kalemi, havalandırmaya baktı. C-15'teki bant takma töreninden sonra topluca gelmişlerdi. Duvarların kenarlarında birikenler ne olacağını merak ediyorlardı. Dakikalar geçse de hiçbir kıpırtı hissedilmemişti. Törenin etkisindeki tutsaklar birbirleriyle konuşmayınca havalandırmaya sessiz bir bekleyiş hakim olmuştu. Akdemir;

- Bizimkiler davula yeni deri geçiriyorlar herhalde.

"Halaya yoldaşlar", deyince bekleyişin nedeni açığa çıkmıştı. Davul bulunamamıştı. Bulunacak gibi de görünmüyordu. Yeni düzenlemeyle alt üst olan koğuşlar içinde eşyaların nerede olduğu da belli olmadığından Akdemir daha fazla dayanamamıştı. "Bizim sesimiz binlerce davuldan daha güçlüdür" demişti halaya başlarken.

Kimsenin umrunda değildi 45 günlük açlık. Hepsi seslerini yükseltebildiği kadar yükseltmiş, ayaklarını hızla yere çarpmıştı.

Yoldaşları Ölüm Orucu savaşçılarından birinin elini tutabilmek için yanyana halay çekebilmek için birbirleriyle yarışmışlardı. Yemo'nun yanındaki yoldaşı kulağına eğilerek halayın onun için anlamını çok kısa belirtmişti. "Bir parti halayı, bir de bu."

Halaydan sonraki sohbetlerinde bütün Ölüm Orucu savaşçılarının halayda kendisi gibi "Acaba zafer halayında kimler olacak" diye düşündüklerini öğrenmişti. Belki de hiçbiri olmayacaktı. Diğer yoldaşları çekecekti o halayı.

İlk halaylarını Parti-Cepheçiler olarak çekmişlerdi. İkinci halaylarında siper dostları da vardı. Tekrar günlüğüne döndü Ye-

mo.

"Halaydan sonra Ölüm Orucu direnişimizin taleplerinin anonsunu yaptıktan sonra sloganlarımızla sona erdi. Yaklaşık 45 dakika sürdü tören... Törenden sonra koğuşlarımıza geçerek yoldaşlarımızla sohbet ediyoruz. Sohbetlerimiz genelde DİRENİŞ üzerine yoğunlaşıyor. Saat 24.00'de yatağıma çekiliyorum."

- Seni bekliyoruz Yemo.

Herkesin sıraya geçip onu beklediğini gördü. Günlüğünü kapatıp yanlarına gitti.

İçtimadan sonra kantlar geldi. Masalarda sohbetler çoğalmaya başladı. Bazılarıysa sabah haberlerini izliyordu.

Saat 11.30'a gelirken Ölüm Orucu savaşçıları biraraya geldi. Yapılması gereken işleri, yaşamlarının nasıl olması gerektiğini konuşmaya başladılar.

Günlük yaşam ve disiplinleri, özgür tutsağın programı ve disiplini olacaktı. Ölüm, yatakta beklenmeyecekti. Yazılacak, tartışılacak ve üretilenecekti. Günlük yaşamdan, siyasi gelişmelerden, Parti-Cephe'nin faaliyetlerinden, mücadeleden kopul-mayacaktı.

Genel bir çerçeve belirlendikten sonra, somut programlarına geçtiler. Tüm demokratik kurum ve kuruluşlara, yurtiçi ve yurtdışına göndermek için kartlar hazırlanacaktı. Kurtuluş, Devrimci Gençlik, İşçi Hareketi gazetelerine mesajlar yazılacaktı. Kültür-sanat kurumlarına, kültür merkezlerine, hemen hemen her yere yüzlerce mesaj gönderilecekti.

Ayrıca hepsi özgeçmişlerini, Partilerine, halklarına iletmek istedikleri son mesajlarını kısa sürede tamamlayacaklardı.

- "Kurtuluş'a sen yaz" dedi Berdan'a Fevzi. Görev dağılımı yaptıktan sonra dağıldılar. İkişerli-üçerli masalara dağılarak yazmaya başladılar.

Kadınlar koğuşu ise öğlen saatlerini koğuş düzenlemesiyle geçirdi. Tek koğuş olduğundan savaşçılar diğer kadın tutsaklarla birarada kalacaklardı. Bu durum savaşçılara özel bir bölüm hazırlanmasına enge¹ değildi. Yatakhane, yemekhane ve havalandırmayı yeniden düzenlemeye başladılar.

Yatakhane'nin ön bölümü boşaltılarak birbirine bakan alt ranzalar savaşçılara ayrıldı. Ranzaların arasındaki boşluklara

geniş raflar yerleştirildi. En güzel örtüler serildi üzerlerine. Kendi el ürünleri, vazolara karanfiller ve kır çiçekleri konulup bu rafa bırakıldı. Vazolar dışında savaşçıların ihtiyaç duyabileceği malzemeler özenle dizildi raflara. Yatak çarşafı, örtüler, battaniyeler en güzellerinden, en iyilerinden seçilmişti. Hatta seçim yapılırken bir sürü tartışma yapmışlardı aralarında kadın tutsaklar.

- Bu daha güzel.
- Yok yok, bu daha güzel.
- Hayır bu daha uyumlu.

Pijamaların, terliklerin bile uyumlu olması için çabalıyorlardı.

Savaşçıların giysilerini ütüleyenler, yatakları düzenleyenler, dikiş yapanlar, ortalığı toplayanlar... Kimse boş değildi.

Saat 14.00'te Ölüm Orucu'na katılan siyasetlerin tüm tutsak kitlesi, Parti-Cepheli kadın ve erkekler koridorda slogan atmak için toplandı. Artık sloganlar değişmişti.

"DEVRİMCİ TUTSAKLAR TESLİM ALINAMAZ!...

ZAFERİ ŞEHİTLERİMİZLE KAZANACAĞIZ!...

YAŞASIN ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ!..."

Berdan koğuşa döndüğünde tekrar yazısının başına oturdu. Yazısına başlık bulmuştu.

"Baş bağladık bu kavgaya

Öle vura

Vura öle"

Ama Ölüm Orucu savaşçılarının duygularını yazıya dökmek o kadar kolay değildi. Yazı duyguların yanında okuyana mesaj vermeliydi. Parti-Cephe'yi, Parti-Cephe kişiliğini, kararlılığını, inancını herşeyi içine sığdırmalıydı.

Bir sayfa kadar yazmıştı ki havalandırmada bir hareketlilik oldu. Ne olduğunu anlamak için yazısını bırakıp havalandırmaya gitti. Yoldaşları gruplar halinde birşeyler konuşuyordu.

- Ne oldu, bir şey mi var?
- Çok önemli birşey değil, diyerek O'na doğru yürümeye

başladı 55. güne kadar desteğe giden yoldaşlarından biri.

Ama sen yazının başından kalktığına göre çok gürültü etmiş olmalıyız, diyerek devam etti yoldaşı. Az önce helikopter geçiyordu. Polis ya da asker helikopteri sandık. O kadar yaklaştı ki, bir an havalandırmanın ortasına inecek gibi geldi. Çekim yapı-

yordu, TV kanallarından biri pankartı çekti. Bakalım akşama verecekler mi görüntüleri.

"Bakalım" dedi Berdan. Sorumlu yoldaşının havalandırmada olduğunu gördü. Yukarıya çıktı. Elinde yazısıyla geri döndü. Sorumlu yoldaşının düşüncelerini almak işini kolaylaştıracaktı. Yanına gitti. Yazdığı kadarını okuduktan sonra yüzüne baktı.

Fena değil. İstersen törende okunan metni al, vermek istediklerin onda var zaten. Sana yardımcı olur. Hatta bazı bölümleri alabilirsin.

Berdan zaman kaybetmemek için metni almaya gitti. Bugün bitirecekti yazısını.

Öyle dalmıştı ki, yoldaşlarından biri aşağıya inmediği için kantini yanına getirince saatin farkına vardı.

Akşam haberlerini izlemek için yemekhaneye indi. Haberlerde aileler vardı yine. Başbakanlık önünde oturma eylemi yapan aileler saldırıya uğramıştı. İşte eylem içinde en dayanılmaz buydu. Yaşlı ana-babaların yerlerde sürüklenmelerine, coplanmalarına, gözaltına alınmalarına yürekleri dayanmıyordu. Diğer yandan bu sahiplenme, bu kararlılık, coşkularının önemli bir kaynağıydı. Hele Ölüm Orucu'na yatan Ali Rıza amca, Nadire ve Güzel analar yoldaş olmuşlardı. Aynı mevzide çarpışıyorlardı onlarla.

Berdan haberleri seyrederken birden kalktı. O'nu gören tutsaklardan biri peşinden gitti. İyi görünmüyordu. Berdan tuvalete kadar zor tuttu kendini. İlk defa kusuyordu. Yoldaşı yatağına götürdü Berdanı. Kusmak güçten düşürmüştü.

Yoldaşları teker teker yanına gelmeye başladı. Kaygılanmış-lardı.

- Daha iyiyim, diyordu hepsine.

Rahatsızlandığını öğrenen sorumlu yoldaş da geldi yanına. O'nu görünce;

- Yazdım, yazdım dedi.

Sorumlu tutsak "Anlamadım" der gibi bakınca;

- Kurtuluş'a göndereceğimiz yazı, diye ekledi.

Söylediğin şeye bak. Ben halini, hatırını sormaya geldim.

Nasılsın?

Biraz sohbet ettiler. Günlük gelişmeler, aileler derken Berdan konuyu yazıya getirdi yine.

- Son birkaç cümle kalmıştı. Onu da az önce ekledim, rafın üzerinde istersen oku.

Yazıyı alıp başladı okumaya Fevzi.

"BAŞ BAĞLADIK BU KAVGAYA

ÖLE VURA

VURA ÖLE

Halkımız,

Yoldaşlarımız,

Bizler tutsak düşmeden,

Şehirde, dağda silah elde savaşan, halkımızın umudu olan, kurtuluş umudunu büyüten, halk düşmanlarından hesap soran, halkın adaletini uygulayan Halk Kurtuluş Savaşçılarıydık, gerillaydık.

Bizler tutsak düşmeden önce;

İşçilerin, köylülerin, emekçilerin, yoksul gecekondulu halkının, gençliğin faşizme ve emperyalizme karşı yükselttiği kurtuluş kavgasının önderleri, militanları, neferleriydik.

Genç yaşlı,

Kadın, erkek,

İşçiydik,

Köylüydük,

Memurduk,

Öğrenciydik,

Yoksul gecekonduluyduk,

Kürdüyle, Türküyle, Arabi, Lazı, Çerkesi, Gürcüsüyle; Alevi, Sünni, Süryaniydik.

Kürdistan'dan, Karadeniz'den, Ege'den, Çukurova'dan gelmiş, Devrimci Sol'un, ardından da Parti-Cephe ailesinin evlatları olmuştuk."

Güldü Fevzi.

- Gerçekten de hepsi Ölüm Orucu savaşçılarını ifade ediyor. Arabi, Lazı bıraktık, Süryanimiz bile var içimizde.

- Bak Arapları üçüncü sıraya koydum. Hani hep Kürt, Türk, Laz, Çerkeş deriz ya, ben onu değiştirdim. Ne de olsa Arabım. Ama gerçekten hepsi gerçekliğimiz.

Fevzi, yazıya geri döndü.

"Biz halktık...

Halkın davasına inandık, bu dava için savaştık.

Ve tutsak düştük...
Tutsak düştük de kavga burada bitti mi?
Hayır nerede olursak olalım kavga zafere kadar bitmeyecektir.
Yine savaşın, halklarımızın savaşının içindeydik.
Yüreğimize, bilincimizle halkımızın yanındaydık.
Halkımızın çektiğı acılar acımız, öfkesi öfkemiz, sevinci sevincimiz oldu.
Tel örgüler, beton duvarlar, demir parmaklıklar bizi devamızdan koparamadı.
Biz Özgür Tutsaktık...
Bedenlerimizi tutsak alanlar, beyinlerimizi ve yüreğimizi de tutsak almak istediler.
Direndik,
Önderimizden, şehit yoldaşlarımızdan öğrenmiştik umutlarımızı, sevdalarımızı, halklarımızın gelecek özlemlerini düşmana teslim etmemeyi.
İşkenceler, sürgünler, katliamlar, özgürlük bayrağını zindanlarda da dalgalandırmamızı engelleyemedi.
Çünkü biz,
Şeyh Bedreddinlerin, Pir Sultanların, Seyit Rızaların, Mahirlerin, Denizlerin, İboların mirasçısıydık.
Çünkü biz;
Ölümü Ölüm Oruçlarında yenen Apoların, Haydarların, Fatihlerin, Hasanların yoldaşlarıydık.
Çünkü biz;
Buca, Ümraniye zindanlarını savaş ve zafer alanlarına çeviren Uğurların, Turanların, Yusufaların, Mecitlerin, Rızaların, Gül-tekinlerin, Orhanların yoldaşlarıydık.
Çünkü biz;
12 Temmuz savaşçıları Niyazi Aydınların, İbrahim Erdoğan-ların,
16-17 Nisan'da Çiftelahavuzlar'da "BAYRAĞIMIZ ÜLKENİN HER TARAFINDA DALGALANACAK" diyen Saboların, Sinan-ların,
Adana'da, Ankara'da, İzmir'de, İstanbul'da umudun adını duvara kanlarıyla yazanların,
Bağcılar'da ölümü tilililerle karşılayanların,

Dersim'de "KÜRDİSTAN FAŞİZME MEZAR OLACAK" diye haykırıp, düşman kuşatmasının üstüne ısıklarıyla yürüyen Ke-mal Askerilerin, ~Biz feda kuşağıyız" diyen Bedii Cengizlerin, Okmeydanı'nda sokak sokak çatışıp son nefesinde "SİZ Bİ-ZİM TESLİM OLDUĞUMUZU NEREDE GÖRDÜNÜZ?" diyen oel Yalçınların...

;" 'e daha yüzlerce şehit Halk Kurtuluş Savaşçısının yoldaşla-ık"
revzi gülümseyerek baktı Berdan'a.
- Gerçekten hepsinde bir anımız var.
- Şehitler bölümünü mü okudun, diye sordu Berdan.
Başını salladı Fevzi.

"Kardeşlik ormanımızda kırılan her fidanımıza söz verdik binnlerce kez,

Şehit kanlarıyla kızıllaşan bayrak yere düşmeyecekti.

Devrim meşalesi sönmeyecekti.

Halklarımızın düşmanlarıyla girdiğimiz her çatışmadan za--erle çıktık.

Çünkü haklı olan bizdik, güçlü olan bizdik.

Her çarpışmada milyonlarca halkımızı arkamızda hissettik...

Her seferinde büyüdü inancımız

Özgürlüğümüze hasret, halkımızı, uğrunda ölesiye seviyorduk.

Uğrunda ölesiye seviyorduk, düşman çizmesi altında ezilen, suyu, toprağı yağmalanan vatanımızı...

Halkımız, yoldaşlarımız;

işte bundandır hapisliğimiz,

İşte bundandır zindanlardaki faşist zulüm.

Halkımızı açlığa, sefalete, onursuzca, kölece, bir yaşama "lahkum etmek isteyenler,

Bizden de siyasi kimliğimizi, insan onurumuzu istiyorlar.

Vermedik, çiğnetmedik...

Direndik, savaştık,

Direneceğiz, savaşacağız,

Direnişlerimizle, savaşımızla yüzlerce kez rezil, kepaze olan düşman, bugün bir kez daha "soyunun" diyor; "soyunun nançlarınızdan",

Bir kez daha sinamaya kalkıyor öfkemizi, kararlılığımızı.
Bugün bir kez daha bedel istiyor. İstedikleri bedel boynumuzun borcudur.

Halkımız,
Yoldaşlar,
Ne kadar çok saldırırlarsa o kadar çok yaşayacaklarını sanıyorlar.
Yanılıyorlar.
Onlar saldırdıkça tükeniyor,
Biz direndikçe, savaştıkça,
Biz öldükçe büyüyoruz.
Bugün yattığımız Ölüm Orucu'y'a bir kez daha göstereceğiz halkın gücünü.

Bir kez daha göstereceğiz devrimcilerin ve halkın teslim alınamayacağını.

Şehit bedenlerimizle püskürteceğiz düşman saldırılarını.
Bugün halkımızın ve vatanımızın şah damarı savaş diye atıyor.
Bu savaşta ölüm bizler için, zamanı geldiğinde yerine getirilmesi gereken onurlu bir görev.

Halkımız için, vatanımız için, bütün sevdiklerimiz için canımızı feda etmek bizler için mutlulukların en büyüğüdür.

Çıktığımız Ölüm Orucu koşusunda ölümü en önce teslim almak için yarışacağız birbirimizle,

Halkımıza, Parti-Cephemize, şehitlerimize layık olacağız.
Zaferi şehitlerimizle kazanacağız.

Bizler göremeyecek olsak da,
Hem Ölüm Orucu eylemimizin zaferinin, hem de Halk Kurtuluş Savaşımızın nihai zaferinin coşkusunu heyecanını bütün benliğimizde hissediyoruz.

Eminiz ki devrim günü çekilecek zafer halaylarında bizler için de bir omuzluk yer olacaktır.

Hepinizi sevgiyle ve saygıyla kucaklıyoruz,
HERŞEY PARTİ-CEPHE İÇİN
HERŞEY ZAFER İÇİN
YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ
YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ"

Yazıyı tekrar rafa bıraktı.

- Eline sağlık. Güzel olmuş. Üzerinde oynamaya bile gerek yok.

Akdemir gelmişti yanlarına. Berdan'a nasıl olduğunu sorduktan sonra, sorumlu yoldaşına dönerek;

- Biz hazırız, dedi.

- Birşey mi var?

Berdan neye hazır olduklarını anlamamıştı. Fevzi cevapladı.

- Karşı koğuşı ziyarete gideceğiz. Dün gece kadın yoldaşlarımızı ziyaret etmişler biz de onları tebrik etmeye gidelim diye düşündük.

- Ben gelemeyeceğim herhalde, haber vermediğinize göre.

- Sadece sen değil İlginç de gelmeyecek. O da birkaç gün dır kusuyor.

- Toplam beş kişi, diye araya girdi Akdemir.

- Neyse sen biraz dinlen. Biz çıkıyoruz.

- Selam söyleyin, deyip gözlerini kapattı Berdan.

Ölüm Orucu savaşçıları yemekhanede biraraya gelmiş Fevzi ve Akdemir'i bekliyorlardı. Onlar da inince hep birlikte gittiler karşı koğuşa.

Siper dostları onları karanfillerle karşıladı.

38. BÖLÜM

Biraz sonra kapı tekrar açıldı. Başörtüsü kaymış, kırılmış saçları iyice dağılmış olarak girdi bir ana. Kaygılı gözleri yarım saat kadar önce yanından sürüklenerek götürülen bir başkası-- arıyordu. Adını da bilmiyordu ki sorsun... Daha o gün sabah mışmışlardı. Onun kızı da hapishanedeydi, ama onunki Ça-"akkale'de. "Olsun" diyordu, sonuçta aynı kaderi paylaşıyorlardı. Sabah başka ana-babalar da vardı. Hep birlikte çıkmış-ardı yola, çoğunu tanımiyordu. Bazılarını hapishaneye gelip giderken görmüştü. Yüz aşinalığı vardı, sadece...

Başbakan'la, Adalet Bakanfyla görüşeceklerdi. "Belki" di-yordu. "Dinler bizi... Onlar da baba, onların da evlatları var... Anlarlar halimizi..." Ne olduysa dönüşte olmuştu. Gittikleri ka-pıdan boş döndükleri gibi, bir de tam biraz dinleneceklerdi ki, ortalık birden karışmıştı. Ne olduğunu anlayamamıştı. Yanın-daki o sabah tanıştığı anaya sormaya bile fırsat bulamadan, her tarafına coplar kalkıp iniyordu. Coplayanların yüzüne bak-tı birara, oğlu yaşıdaydılar ve o anayı da sürüklüyorlardı küfür ederek. Sonra... Sonra görmemişti. Yalnız kalmıştı, sorarak gelmişti tekrar buraya da. Kolu ağrıyordu ama hissetmiyordu Dile... Gözleri onu boşuna aradı.

Elinde kağıt-kalem ile o gün gözaltına alınanların listesini çıkarmaya çalışan S. baba elindekini bırakarak yer gösterdi kendisine... Anlamıştı...

- Tamam dedi. Fadime hanım da seninle beraberdi, demek

o da gözaltında.

Gözaltına alınanların listesi tamamlanmıştı. Hemen orada basından birkaç kişi vardı listeyi verdiler. Verirken de eklediler;

- Yazın doğruyu yazın ama, çocuklarımızın durumunu yazın.

Her bir yerden sesler yükseldi.

- "Bayrampaşa'da çocuklar kan kusuyor",

- "Çanakkale'de ailesini tanıyamayacaklar var",

- "Çocuklarımızın gözlerinin siyahı gitmiş, gözleri beyaz",

- "Buca'da çocuklar ayakta zor duruyorlar".

Kendilerini unutmuşlardı adeta, o gün ve önceki günlerde yerdeki sürüklenişlerini, copların, tekmelerin acısını; hepsini ama hepsini unutmuşlardı. Yürekleri şimdi çocuklarıyla birlikte çarpıyordu. Onlarla birlikte nefes alıyor, onlarla birlikte bekliyorlardı ölümü de, ölümle birlikte gelecek olan zafer anını da...

"Ama, ama Allah vereki ölümler olmasa... Yürek dayanır mıydı bu acıya?... Başka hiç yolu yok muydu?

Bir ana, kenarda büzülmüş ağlıyordu sessiz sessiz, ağlamak ayıpmış gibi. Belli ki o da aynı şeyleri düşündü. Biraz sonra, sorunca döküldü sözcükler ağzından;

- Çocuğum, dedi. Giderek eriyor, çiçeğim solacak...

Nadire ana girdi söze, alnında kızıl bandı, mütevazı ama karlı sesiyle,

- Sözleşmiştik oğlumla el ele tutuşup birlikte biz de dağlara gidecektik. Şimdi ölüme gidiyoruz. Gururluyum, dedi hafifçe gözü yaşlı anaya yaklaşarak.

Arkasından anlatmaya devam etti, orada bulunan gazeteciye dönerek,

- Can istiyorlarsa işte can, ölmeye yattık, kendimizi çocuklarımızın ölümüne adadık. Eskişehir kapanmadan dönmeyeceğiz. Çocuklarımızın hakkı verilmedikçe ölüme kararlıyız. Bizi sedyelerin üzerine koysunlar. Adalet Bakanlığı'nın önünde öleceğiz. Can istiyorlarsa işte can. Biz hazırız, yeter ki kanlı elleri ni çocuklarımızın üzerinden çeksinler.

Gözü yaşlı ana gözlerini silerek anlamaya çalıştı onu; "Ama, ölüm, ölüm, ölüm, ölüm olmadan olmaz mı? Peki ama nasıl? Bugün bizimle görüşmediler bile, yüzümüze bile bakmadılar, üstelik bir de o kadar hakarete bulunup dövdüler kıyasıyla..."

Nadire ana utangaç bir sevgiyle baktı.

Oğlu hapishaneye gireli beş yıl olmuş, şimdi Ümraniye Cezaevi'ndeydi. O gün bugündür hapishaneler önünden hiç ayrılmamıştı Nadire ana. 55 yaşında, zaten zayıf olan bedeni, iyice zayıflamış, avurtları çökmüş. Çünkü tam 46 gündür, her gün sokaktaydı. Tek tek basını, televizyonları, demokratik kurumları, partileri dolaşmıştı. Hapishanelerde yaşanan sorunların ciddiyetini, devletin saldırı, katliam hazırlıklarını anlatabilmek için... Ankara'ya gelmeden önce İstanbul'da diğer tutsak yakınlarıyla birlikte gerek eylemlerde, gerekse dönüşümlü açlık greviyle direnişe güç katmaya çalışmıştı.

O başından beri hakların kolay kazanılmayacağını biliyordu. Çünkü o iyi tanıyordu düşmanı da... Çünkü o savaşı kavramıştı, yaşamıştı. Eli silah tutmadı, barut kokusunu duymadı belki, ama işkenceyi yakından gördü. Sadece görmedi bizzat yaşadı savaşı. Evlatları kaybolan, katledilen nice ananın yüzündeki acıda, öfkede gördü. Onlarla ağladı, onlarla birlikte haykırdı; 'ANALARIN ÖFKESİ KATİLLERİ BOĞACAK' sloganını. Evladı hapishaneye girdiğinde umutlan, dünyası başına yıkılmıştı. Ko-ay değildi, idamla yargılanıyordu oğlu. Ne yapmıştı ki oğlu? Kötü ne yapabilirdi ki? O her zaman dürüst, namuslu insanların yanındaydı. Arkadaşları da onun gibiydiler. Onları da seviyordu. Sonra, sonra kendisi de ilk kez yine işkenceyle, dayakla oğlunun mahkemesinde karşılaşmıştı. Mahkeme çıkışı oğlunun, arkadaşlarının kendi gözleri önünde sürüklenmesine, dövülmesine dayanamamış korumak istercesine atılmıştı onların üzerine doğru... Ama... Önce kocaman bir yumruk, arkasından bir cop inmişti sırtına. Sonra, bir daha, bir daha... Kendini dışarıda bulmuştu. Ama tekmeler, coplar bitmiyordu, askerin yerini polis almıştı bu kez.

"Allahım, bunlar nasıl insanlar, bunların hiç anaları, babaları, evlatları yok mu? Nasıl bu kadar vicdansız oluyorlar." diye düşünmüştü o zamanlar. Nasıl bırakabilirdi insanlıklarını unutmuş olanlara oğlunu. Onlara insan demeye dili varmıyordu. Düşmanı görmüştü bir kez. Ne olursa olsun oğlunu ve diğerlerini, evet onun arkadaşlarını da yalnız bırakmamalıydı. Oğluna oğlunun değer verdiği herşeye, herkese sahip çıkmayı görev bilmişti.

Bundan üç yıl önceydi. İstanbul'dan, Tunceli'nin köyüne

gitmişti bir heyetle birlikte Vehbi'nin anması için... Oradakiler, anmayı bir an önce yapıp gitmelerini istemişlerdi, kaygıları İstanbul'dan gelen misafirlerinin başına birşey gelmemesiydi. Nadire ana, direktmişti.

- Olsun, ne yaparlarsa yapsınlar. Biz anmamızı en iyi şekil de yapacağız.

Kısa sürede kayıp anaları, şehit anaları acılarını, öfkelerini paylaşan Nadire anayı çok iyi tanıdılar, sevdiler onu. Tutsaklar da, devrimciler de çok iyi tanırdı. Her direnişte, eylemde yakınlarında sessiz ama kararlı tavırlarıyla yer alan Nadire anayı.

İşte şimdi yine devrimcilerle, tutsaklarla birlikte çarpıyordu kalbi. Sevgi doluydu, öfke doluydu... Acılıydı, kaygılıydı ama onurluydu. Bu onur gücü veriyordu ona...

İzmir'den gelen baba Oya ablanın yanına ilişti.

- Telefon ettiler az önce, İzmir'den yarın yine gelenler olacakmış. İstanbul'dan, Bursa'dan da. Bugün gözaltına alınanları da yarın bırakırlar herhalde dedi.

Sesi buruk ve acılı. Konuşuyordu ama aklı hapishanedeydi. Hiç kendini böyle hissetmemişti. Yüreği sıkıştı. Evladını kaybetmek düşüncesi tekrar ok gibi saplandı yüreğine, boğulur gibi oldu. Kalktı aniden.

"Niye hep acılar, kederler, yokluklar, yoksulluklar bizim payımıza düşüyor. Niye, niye... Bu kederi kim örüyor bize." Düşüncelerinden kurtulmak istedi. Yarını düşünmek gerekiyordu şimdi. Kalabalık olacaktı. Aydınların, sanatçıların da katılacağı söyleniyordu. Oya ablaya dönerek;

- Belki yarın katılan da olursa bizi dinlemeye başlarlar, ne dersin?

Sonra yine kendi cevapladı;

- Hayır, biz yine yarınki eyleme kendimize güvenerek hazır lanacağız. Bugüne kadar çalmadık kapı bırakmadık, hepsi iyi karşıladı ama neredeler, hani...

Sohbet hemen genişledi. Düşüncelere dalmış olanlar, sıyrıldılar düşüncelerinden.

- Yapışmak gerekiyor yakalarına.
- İzin vermemek gerekiyor ölümlere.
- Çocuklar haksız değiller ki "bırakın" diyelim.
- Hem bırakırlar mı 46 gün boşuna mı aç kaldılar?

- Gerekirse kendimizi yakarız.

İşte böyle sürdü konuşmalar.

Tek noktaya kilitlendiler; "zafer"

Bu sözcüğü çocuklarından çok duydular, ama birçoğu anlamını ilk kez kavradı. Onlar için "zafer" çocuklarının isteklerinin kabul edilmesi, Ölüm Orucu'nun son bulmasıydı.

"Zafer" diye geçirdi içinden Ali Rıza amca. O da bu sözcüğü çok duymuştu. Ama hiç bu kadar arzu etmemişti. Gözlen doldu... Belli etmedi, hemen topladı kendini.

"Dayan oğlum dayan

Sen orada ben burada

Avlanmakla denizde balık bitmez" diyordu, Ali Rıza amca Ölüm Orucu'na başlarken. 62 yaşındaydı. Yıllardır tanırdı devrimcileri; Aleviliğe olan bağlılığı onu devrimcilere yaklaştırmıştı. O sevgiyi, saygıyı, dayanışmayı devrimcilerden görmüştü. "Siz Pir Sultan'sınız" diyordu. Gönülden bağlanmıştı bir kez. O devrimcilerin Ali Rıza amcasıydı. Bu nedenle her bir şehitte, onun da bir parçası gidiyordu. Gözyaşlarını tutamıyordu. Ama düşmana belli etmeyecek kadar da kinliydi. Düşmanın karşısında en öne atılıyordu.

Ankara'ya ilk gelişi değildi. Yaşadığı ilk direniş de değildi. Kaç kez gelmişti. Kaç kez açlık grevi yapmıştı Ankara'da... Kaç -;ez Bakanlık'ta, Meclis'in önünde tartaklanmışlardı... Hepsinin Bununda da zafer halaylarını çekip dönmüşlerdi.

Ama bu defa farklıydı. Ölüm Orucu ile herşey farklılaşmıştı. • ne kazanacaklarına inanıyordu. Pir Sultanlar ne zaman yenilmişti ki... Yürekten inanıyordu buna. İnanmamak kendini inkar-: onun için. Ama anlatamıyordu işte... Ölüm olsun istemiyor-2'j. yüreği dayanamazdı... Ölüm Orucu'na başlamadan önce :elmişti. Acaba tekrar görebilecek miydi oğlunu sağsalım... "Ben görmesem de olur, yeter ki onlar yaşasın" diye geçirdi : "iden. Onlar ölmesin diye yatmıştı ölüme.

Kudi anayla birbirlerine söz vermişlerdi, önceki açlık grevin-re: "devrime kadar ölmek yok." Ama bugün farklıydı, bugün ölmek gerekiyordu. Zafer ölümle gelecekti. Biliyor, hissediyordu bunu.

- "Zaferi kazanacağız" dedi yüksek sesle. Nadire ana ve Güzel ana da ona katıldı; "ZAFERİ KAZANACAĞIZ"!...

Güzel anayı direnişlerde tanımışlardı. Buca'da, Ümraniye'de, Bayrampaşa'da... Onun oğlu başka bir siyasettendi. Ölüm Orucu'ndaydı. Güzel ana da burada takmıştı alına kızıl bantı. O da şimdi Ölüm Orucu direnişçisiydi.

Üç yaşlı Ölüm Orucu direnişçisi yan yana kaldırdılar kollarını zafer işaretiyle. Arkalarında "Ölüm Orucu Direnişçilerini Selamlıyoruz DETUDAP", "YAŞASIN ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ" yazılı dövizler... Odanın buruk, acılı havası değişti bir anda. Sanki yeni bir umut ışığı yanmıştı.

- Ben ve oğlumun yeri dağlar. Biz dağlara sevdalıydık ama olsun. Bugün ölümü birlikte kucaklıyoruz.

Güzel ananın söylediği bu sözler zaferin er ya da geç kazanılacağına işaretiydi.

Böyle kararlı aileler oldukça... Biz kazanacağız, diye düşündü yaşlı ak saçlı bir baba. İçten güven duydu, bu alını kızıl bantlı üç insana ve diğerlerine.

Tek tek süren sohbetler dışında hemen hepsi yarını düşünmeye başladı. Yeni gelen bir gün yeni bir umuttu artık.

Bedriye abla Ölüm Orucu direnişçilerini diğer odaya götürdü.

- Dinlenmelisiniz, dedi onlara.

Daha yapacak çok iş vardı. Yol uzundu daha. Kolay olmayacaktı hiçbir şey.

Farkında değildi ama yorgun düşmüştü o da. Yığılırcasına ilişti bir köşeye. Bıraktı kendini bir süreliğine. O zaman duymaya başladı sırtındaki ağrıyı. Ama akli yarında, yarından sonraki, bir sonrakinde, bir sonrakindeydi... Bedel istiyordu düşman, '84'te olduğu gibi.

O günleri hatırladı... O zaman da devrimcilerin Bedriye ab-lasıydı o... Tam dört can yitirilmişti. İçine bir sızı düştü... O sırada gözüne Cennet ana takıldı. Bağdaş kurup oturmuştu Cennet ana, tıpkı televizyona çıktığı gün evinde oturduğu gibi. O zaman henüz direniş Ölüm Orucu'na dönüşmemişti. Ama Cennet ana evinde olduğu anlarda da direnişin içindeydi. "Ben de burada sürdürüyorum Açlık Grevini" diyordu ve "Siz olsanız bir lokma yiyebilir misiniz?" diye soruyordu spikere. Bir oğlu ve bir kızı vardı, ikisi de hapisaneyeydi. Şimdi de kızı Ölüm Orucu'na başlamıştı. Cennet ana '80'den bu yana hapisane

önlerindeydi.

"Eğer bugün, bir gün olsun sokakları boş bırakmıyorsak Cennet ana ve onun gibi anaların sayesinde. Mayasını onlar attı." diye düşündü Bedriye abla.

Cennet ana da Bedriye ablayı farkettiler az sonra. Sanki içinden geçenleri okumuştular. Yanına gitti oturdu o da.

- O zamanlar kendimiz dışında herkesten birşeyler bekliyoruz, güveniyorduk. Güvenmek istiyorduk çünkü. Şimdi artık sadece kendimize güveniyoruz, dedi yüksek sesle.

- Bu güvenle en güçlü silahımıza sarıldık, Ölüm Orucu silahımıza diye cevap verdi Bedriye abla.

39. BÖLÜM

Konya Cezaevi...

Dokuzuncu koğuşta kalan 16 Parti-Cepheli tutsak her zamanki gibi 06.45'te kalktılar. Açlık grevinin 43. gününde olmanın etkisiyle uyanmakta, kalkıp giyinmekte, yataklarını düzeltmekte biraz zorlandılar. Bazıları halsizleşmiş, bazılarında da giyinmek için eğilip kalktığına baş dönmesi oluyordu. Yine de her zamanki disiplinleriyle saat tam 07.00'de içtimaya hazır tek sıra halinde dizildiler.

Spor sorumlusu sıranın en sonunda duruyordu. Günün komün komutanı sıraya geçip tutsakların karşısında durdu. Spor sorumlusu, herkes yerini aldıktan sonra nöbet komutanının yanına geçip, tutsaklara döndü. "Rahat, hazır ol" komutlarını veren spor sorumlusu nöbet komutanına dönerek;

- Herkes içtimaya hazır, deyip başıyla selam verdi ve yerini aldı.

Hazır ol vaziyetindeki tutsaklar nöbet komutanının, "Günaydın yoldaşlar", sesini alınca,

HERŞEY PARTİ-CEPHE İÇİN

HERŞEY ZAFER İÇİN sloganını attılar. Komutanın, "Günlük yaşama dönebilirsiniz yoldaşlar", komutuyla herkes dağıldı.

Parti-Cepheli tutsakların bulunduğu tüm hapishanelerde olduğu gibi Konya E Tipi Cezaevi'nde de 5 Temmuz sabahı gün içtimayla başladı. Açlık Grevi'nde oldukları sürece spora ara vermişlerdi.

Konya Cezaevi'ndeki Parti-Cepheli tutsaklar Sağmalcılar Cezaevi'ndeki, Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun kararıyla 20 Mayıs'ta başlayan Süresiz Açlık Grevi'ne üç gün sonra katılmışlardı. Sağmalcılar dışındaki kimi hapishaneler eylemin programı gereği, kimi de değişik nedenlerden açlık grevine geç başlamıştı. Konya'daki Parti-Cepheli tutsakların açlık grevine geç başlamasının bir nedeni de Anadolu'daki pek çok hapishanede olduğu gibi bu hapishanedeki idarenin de tutsaklara ısrarla dayattığı baskı ve tecrit politikasıydı.

Tutsakların eyleme geçmeleri biraz da şanslı tesadüfler sonucu olmuştu. Bu tesadüfün yaşandığı 22 Mayıs'tı. O gün de sıradan bir gündü. Ta ki, öğleden sonraki voleybol maçına kadar.

Hergün olduğu gibi o gün de programları gereği voleybol oynamak için hazırlanmışlardı. Karşılıklı takımları seçip sahada yerlerini almışlardı. Hakem karşılıklı takımlara;

- Hazır mısınız arkadaşlar? demişti. "Hazırız" seslerinden sonra hakem oyunu başlatmıştı. Servis kullanan H. karşı takımın ünlü servis karşılayıcı M.'ye,

- M. neredesin, diye bağırdı. M. karşıda iki elini birleştirerek manşet almış, topu karşılamaya hazır halde cevap vermişti.

- At gözüm, buradayım.

Maç karşılıklı moral bozmaya yönelik sözler, espriler, bağırıp çağırımlarla heyecan içinde sürmüştü.

İdarenin keyfi dayatmaları yüzünden günlük gazete alımında bile sorunlar yaşanıyordu. Bu yüzden gazeteler yeni gelmişti. Nöbetçi olduğu için oyuna katılmayıp, koğuştaki kalan V. mazgalı açıp seslenen gardiyandan günlük gazeteleri almış, bir masaya oturup okumaya başlamıştı. Bir süre sonra V. masadan hızla kalkıp, havalandırmaya koşmuştu. Önemli bir haber getirmenin heyecanı ile voleybol oynayanlara seslenmişti.

- Arkadaşlar hapishanelerde Süresiz Açlık Grevi'ne başlanmış, Demokrasi gazetesinde ilan var. T. hemen sormuştu;

- Bizimkiler var mı ilanda?

V.'nin cevabı kısa;

- Var, Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu başlatmış.

Maçtan sonra herkes yemekhanede Demokrasi gazetesinin başına yığılmıştı. İlane göre Süresiz Açlık Grevi'ne 20 Mayıs'ta

zaşlanmış, oysa onların daha yeni haberi olmuştu.

Konya Cezaevi'nde Parti-Cepheli kadın tutsaklar ayrı bir Dlokta; TİKB, TKP(ML) MLKP, Ekim davası tutsaklarıyla birlik-~ kalıyorlardı. Parti-Cepheli erkek tutsaklar ise dokuzuncu ko-**Jušta**.

Konya Cezaevi, tutsakların siyasi kimliğini hedef alan devle-: n geleneksel tecrit, baskıcı, yasakçı politikalarını ısrarla da-: attığı hapishanelerden biriydi. Genelde Mersin, Adana, Kon-;a. Eskişehir bölgelerinde DGM kapsamına giren tutsaklar bu-'aya toplanıyor ve mahkemeleri burada sürüyordu. Konya'da nücadele ivmesinin çok yüksek olmaması hapishane idaresinin tutsaklara karşı daha pervasızlaşmasının nedenlerinden biriydi. Buraya gelen tutsakları demir parmaklık ve taş duvarların ardında herşeyden mahrum etmeye çalışıyorlardı. Haberleşme hakkı gelen ya da gönderilecek mektupların, faksların cümlelerinin karalanması, kesilmesi ya da verilmemesiyle gasp edilirken, görüşler de zaman sınırlaması, akrabalık, ikametgah oelgesi vb. gerekçelerle kısıtlanıyor, ziyaret günleri hem tutsaklar, hem ziyaretçiler için tüm bunların üstüne polis asker baskısı da eklenince tam bir eziyete dönüşüyordu.

İlanı okumayı bitirince S;

- Yarın biz de başlarız, demişti.

Bunca kısıtlama ve yasağın içinde kendilerini ilgilendiren her türlü gelişmeyi çoğu zaman böylesi tesadüfler sonucu öğrenmiş oluyorlardı. Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun kurulmasından ve SAG'nin başlamasından haberdar olmamaları da kendilerine uygulanan hak gasplarının bir sonucuydu.

Bu sırada mazgal açıldı. Mazgaldan C. çağırılıyordu. C.'yi çağırın TKP(ML)'nin temsilcisi tutsak;

- Merhaba C., demişti.

- Merhaba, hayırdır diye cevap vermişti C. ilanı kastederek.

TKP(ML) tutsakları da ilanı okumuş, "ne yapabiliriz acaba" diyerek Parti-Cephe'nin temsilcisini görmeye gelmişti. Koğuşlar arasında idareden izin alınarak ancak temsilciler gezebiliyordu. Yapılan uzun direnişler sonucu tutsaklar temsilcilik haklarını kazanırken, her pazar bayan tutsaklardan bir temsilcinin de katıldığı toplantı yapma hakkını kazanmışlardı. Koğuşlar arasında bu şekilde dolaşabilme de kazanılan bu haklardan

biriydi işte. Görüşmeler çoğu zaman mazgaldan yapılmak zorunda kalıyordu. Yanlarında gardiyan olduğu için fazla konuşmadılar. TKP(ML)'nin temsilcisi;

- Yarın biz de başlarız, ayrıca kadın yoldaşlara da haber verelim, demişti.

- Tamam, görüşürüz, derken TKP(ML) temsilcisi kendi koşuşuna gitmek için mazgaldan çekilmiş ve mazgal kapanmıştı.

C., Konya Cezaevi'ndeki Parti-Cepheli tutsakların sorumluluğunu üstlenmişti. Parti-Cepheli tutsaklar olarak bu direnişin içinde olmaları, Konya Cezaevi'nde de direnişi büyötmeleri gerekiyordu.

Kendisiyle birlikte toplam 20 kişiydiler. Yine kendisiyle birlikte tüm hapishanelerin katıldığı 43 günlük Genel Direniş'in içinde yer almış, açlık grevi tecrübesi olan dört kişiydiler. Diğerleri ilk defa böyle uzun süreli açlık grevine gideceklerdi. Bu süreci alınlarının akıyla tamamlamak, Parti-Cepheli tutsakların hapishanelerde yarattığı özgür tutsak ruhu ve kişiliğiyle süreci büyötmek gerekiyordu. Ayrıca moral, motivasyonu güçlendirecek, çoğu yeni ve genç olan yoldaşlarının gelişimine ve eğitime hizmet edecek, eylemlerini en iyi biçimde sürdürebilecek bir program yapmak gerekiyordu. Bu düşüncelerle o akşam yoldaşlarına uzun süren bir direnişe gireceklerini açıklamıştı.

"Açlık grevi kafa olayıdır yoldaşlar, mide olayı değildir. Eğer kafamızı midemize takarsak direnişi götüremeyiz. Sorun devrimci irademiz." diyerek yoldaşlarına açlık grevinin mantığını kavratmaya çalıştı. Eylem içinde nasıl davranacaklarını, açlık grevinin ne gibi ilkeleri olduğunu anlatmıştı. Bu konuşmalardan sonra toplantı esprilerle devam etmişti. C. ciğerlerinden rahatsız olan N.'ye takılıyordu.

- Vallahi N.'den korkuyorum. N. altta kalmamak için cevap vermişti;

- Asıl ben senden korkuyorum. Gidersen ilk sen gidersin C., demişti gülerek. C.'nin diğer yoldaşlarına göre yaşı oldukça büyüktü. C.;

- N. geçen 43 günlük açlık greviden çıktığımızda hortlaklara dönmüştü, yüzüne bakınca korkuyorduk, deyince kahkaha-

ar kopmuştu.

Neşeliydiler, şakalar sürmüştü. Hemen hepsi direniş haberini coşkuyla karşılamıştı. Kimisi eylemle ilgili sohbete dalmış, kimisi ise tecrübeli yoldaşlarına SAĞ ile ilgili sorular sormaya başlamıştı. Tabii bu arada sevinci, coşkuyu diğerleriyle paylaşmayan, rahatlarının kaçacağını düşünen birkaç kişi de vardı.

Ertesi gün SAĞ için hazırlıklara başlamışlardı. Elleri de olan bozulabilecek yiyecekleri tüketmişlerdi. Kalan malzemeleri de çuval ve kolilere yerleştirmişlerdi. Ertesi gün bunları maltaya çıkartacak, koğuştada sadece çay, şeker ve tuz bırakacaklardı.

Yiyecekleri koğuştada bırakırlarsa idarenin "bunlar gizlice yemek yiyorlar" yalanına sarılacağını biliyorlardı. Geçmişte buna benzer olayları sıkça yaşamışlar, idarenin onlar hakkında çıkardığı yalanlarla karşı karşıya kalmışlardı. Zaten bu kez koğuşun tamamı açlık grevine katılıyordu. Böylece koğuştada yemek karavanası alınmayacak, idarenin elinde spekülasyon malzemesi de kalmayacaktı.

O gün öğleden sonra Parti-Cepheli tutsakların ziyaretçileri gelmişti. Görüşmeler yaparken Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu hakkında ve başlayan Genel Direnişe ilişkin en sağlıklı bilgileri de ziyaretçilerden öğrenebilmişlerdi. Cezaevleri Mer-kezi Koordinasyonu faksları idarenin denetimine takıldığından o ana kadar Demokrasi Gazetesi dışında bilgi edinme şansları olmamıştı. O gece 23 Mayıs saat 23.00'te son yemeklerini yemişlerdi. Yemekten sonra C. ve diğer sorumlu tutsaklar yeniden bir toplantı yaptı. Eylem zorlu geçecek, düşman kolay taviz vermeyecekti. 40'lı günlerde eylemin Ölüm Orucu'na dönüşme ihtimali yüksekti. Eylemin ciddiyeti üzerine uzun uzadı-ya konuşmuşlardı. Eğer eylem Ölüm Orucu'na çevrilirse kimlerin katılacağını tespit etmişler, günlük yaşamlarını programlamışlardı.

Parti-Cephe tutsakları birbirlerinden ne kadar uzakta ve ayrı ayrı hapisanelerde olurlarsa olsunlar aynı ruh ve ideolojiye, aynı hedeflere sahiptiler. Eylem sürecine ilişkin çıkardıkları günlük program ve yaşanan davranış biçimleri sıradan tesadüflerin sonucu değildi. Konya'daki Parti-Cepheli tutsakların programı da bu yüzden Sağmalcılar ve diğer hapisanelerdeki yoldaşlarının programı ile üç aşağı beş yukarı benzerlikler taşıyor-

du. Bu programa göre:

"Eylem sürecinde;

Çay saatleri belirlenecek, onun dışında çay yapılmayacak,

Bir hafta sonra günde bir çay kaşığı tuz alınmaya başlanacak,

Ailelere sürekli mektuplar yazılacak. Mektuplar kararlı, geliştirici, propaganda ağırlıklı olacak. Aileler eyleme duyarlı kılınacak.

Çeşitli DKÖ'lere, partilere, sendikalara, köşe yazarlarına mektup gönderilecek kamuoyu yaratılmaya çalışılacak,

Gelişmelere ilişkin çeşitli kurumlara dilekçe yazılacak,

Açlık grevi sürecine denk düşen eğitici, öğretici kitaplar olarak "Bir Direniş Odağı Metris", "Direniş Ölüm Yaşam" gibi kitaplar kolektif eğitim saatlerinde okunup, tartışılacaktı.

Toplantıdan sonra SAG'ye başlanacağına dair idareye verilmek üzere bir dilekçe hazırlamışlardı. Yine SAG'ye başladıklarını duyurmak için Evrensel ve Demokrasi gazetelerine göndermek üzere birer faks metni yazmışlardı. Artık herşey tamam olmuştu.

O günden bugüne koca bir 43 gün geçmişti. Bu süre boyunca idareyle yaşanan sorunlar bitmedi. Daha ilk günden AG'de olduklarını bildikleri halde yemek karavanaları, ekmekler getirdiler ısrarla. İçeriye almak istedikleri sarı ve kırmızı renk bezlere sorun çıkardılar. Gönderilecek olan ve gelen faksılar, düğün mesajları, mektuplar, telgraflar çoğu zaman denetleme kurumuna takılıyor; ya verilmiyor ya da kesilmiş, kırılmış olarak ellerine geçiyordu. Direnişte olmaları nedeniyle idare haberleşmeyi engellemek konusunda esnemek, Cezaevleri Merkezi Koordinasyonundan gelen faksları tutsaklara vermek zorunda kalıyordu. Böylece Cezaevleri Merkezi Koordinasyonunun Genel Direniş Programına aldığı görüşe, hastaneye, mahkemeye çıkmama gibi eylemlerden haberdar olup, bunları yaşama geçirdiler. Bir yumuşama da doğal hakları olduğu halde çoğu zaman verilmeyen Kurtuluş Gazetesi'nin verilmesinde yaşandı. 27 Mayıs'ta posta ile gelen Kurtuluş Gazetesi'nin 43. sayısını aldıklarında sevinçlerinden havalara uçtular. Ama idare sabah verdiği Kurtuluş'u akşama geri alacağını söylemiş, onlar da hararetle bir çalışmayla bütün yazıları çoğalt-

mışlardı. Kurtuluş, hele bir de hapishane olunca tutsakların en büyük beslenme kaynağıydı. Oysa her türlü haberleşme, yayınları alma hakkını daha önce 43 gün süren Genel Direniş sonrası kazanmışlar ama Ağar'ın yeni genelgeleriyle ve özel talimatlarıyla bu hakları da yeniden gasp edilmişti. İdarenin pek çok keyfi dayatmaları ve hak gaspları karşısında direnişleri bir barikat oluyor, pek çok konuda gasp ettiklerini geri vermek zorunda kalıyordu. Yaşanan her sorunda, her çıkan yeni genelgede ve her gelişmede dilekçe üstüne dilekçe yazdılar. idare bu dilekçelerin çoğunu kabul etmez ya da işleme almazken kiminde-de "hakaret var" gerekçesiyle tutsaklara yeni soruşturmalar açıyordu.

Günlük yaşamlarında da direnişin ruhuna uygun bir ortamı yaratmak için bütün çabayı gösterdiler. Metris Tarihi, Direniş ölüm Yaşam gibi kitaplarla yürüttükleri çalışmalar sürdü. Açlık Grevi içinde düzenledikleri '84 Ölüm Orucu anması eylemin Ölüm Orucu'na evrileceği bir süreçte daha anlamlı ve özel bir önem kazanırken hepsine, çok farklı duygular da yaşatmıştı.

Direnişe başlarken 20 kişiydiler. Aradan geçen 43 günlük süre içinde iki yoldaşları tahliye olmuş, iki yoldaşları da hüküm alıp başka bir hapishaneye sevk olmuşlardı. Böylece sayıları 16'ya düşmüştü.

O sabah da daha önceki günlerde olduğu gibi koğuşa dok-:or geldi. Sağlık durumlarını ve tedavi kabul edip etmediklerini sordu.

Direnişte olduklarını ve tedavi kabul etmeyeceklerini söylediler. Doktor kaygılıydı.

- Tabii tedavi kabul edip etmemek size bağlı, beni anlayışla zarsılsınız umarım. Görevim gereği gelmek zorunda kaldım. Sizlere saygı duyduğumu belirtmek isterim, deyip çıktı doktor.

Aradan kısa bir zaman geçmişti. Gardiyanın sesini duydu-ar.

- Dokuz, kapıyı açıyorum, emanetiniz geldi.

Nihayet idare engeline takılan ve günlerdir bunun için ida-reyle sürekli tartıştıkları, dilekçe üstüne dilekçe yazdıkları sarı-kırmızı bezler de ellerine ulaştı. Bez sevincini yaşayıp bezlerden alın bantlarının, pankartların kesimine başladıklarından beri saat 11.00 olmuştu. Yine mazgal açıldı. Tutsaklardan biri

mazgaldan gardiyanın uzattığı gazeteleri aldı. Hepsi bir gazete almış, gazetelerin başına ikişerli, üçerli gruplar oluşmuştu. Demokrasi gazetesinde Cezaevleri Merkezi Koordinasyo-nu'nun yeni bir ilanı daha vardı. İlanı göre Bursa, Çanakkale, Eskişehir, Aydın ve Gebze Cezaevi'nde de Ölüm Orucu'na başlanmış ve Ölüm Orucu'na giden savaşıların tek tek isimleri yazılmıştı.

Merakla bekledikleri haber yine iki gün önce Demokrasi gazetesiyile gelmişti onlara.

3 Temmuz sabahı S.'nin; "arkadaşlar Ölüm Orucu'na başlanmış" sesiyle hepsi yerinden fırlayıp, S.'nin yanına koşmuştu. İlanı yüksek sesle okumuşlar ve içleri heyecanla, coşkuyla dolmuştu.

İşte bugün de gazetede Ölüm Orucu ilanı vardı. Hapishanelerdeki tutsaklar peş peşe Ölüme yatmaya başlamışlardı.

Eylemin Ölüm Orucu'na evrileceğini bildiklerinden uzun bir süredir hazırlıklarını yapmışlar, gönüllüleri tespit etmişlerdi. Geriye ise Ölüm Orucu'na başlayacakları günü beklemek kalmıştı. Diğer hapishanelerin de Ölüm Orucu ilanını okuyunca günlerinin geldiğini anladılar.

Öğleden sonra bir toplantı yaptılar. Toplantıda eylemin programını netleştirdiler. Şu anda 43. günde olduklarına göre iki gün sonra yani 45. günde başlayacaklardı Ölüm Orucu'na. Biri bayan sekiz kişi başlayacaktı, Konya Cezaevi'nden. Diğer tutsaklar 45'te ara verecek, 10 gün sonra yeniden destek açlık grevine başlayacaklardı. Toplantıda C. bunları anlatırken neredeyse herkesin nefesi kesilmişçesine ortam sessizleşmiş, dikkatle onu dinliyorlardı. C. tek tek Ölüm Orucu'na katılacak gönüllü yoldaşlarının isimlerini açıkladı. İsimleri açıklananlar Ölüm Orucu'na katılmanın gururunu, coşkusunu yaşarken diğerlerinin içini hüznün ve burukluk kapladı. C. bu durumu far-ketmekte gecikmedi ve durumu açıklamaya, eylemi kavratmaya çalıştı.

- Yoldaşlar Genel Direnişimizi birlikte sırtlayıp bugüne getirdik. Bugün Ölüm Orucu'yla yolumuza devam edeceğiz. Siz de biliyorsunuz ki, Ölüm Orucu ile birlikte direnişimizin yeni bir düzenlemeye ihtiyacı var.

Genel direnişimizin yeni taktiği hücumdur. Bu taktik gereği direnişimiz içinde olan tüm yoldaşlarımız yeniden düzenlene-

çek, yeniden konumlanacak. Bu düzenlemeye göre gönüllüler öncü grup olarak cephenin en önünde vuruşurken diğer yoldaşlarımız da cephe gerisini güçlendirmekle görevli.

- Dokuz, posta, diye bağırdı gardiyan mazgal demirini vura rak.

Birkaç mektup ve büyük zarf içinde bir faks vardı. M. kalkıp gardiyanın verdiklerini aldı. Hepsini masaya C.'nin önüne bıraktı. Şu anda böylesi önemli bir toplantı sırasında kimsenin gözü mektupları görecektir durumda değildi zaten.

C. bir sigara yakıp konuşmasını sürdürdü.

- Biliyorsunuz, böylesi önemli bir eylem içinde herkesin görevi önemlidir. Ölüm Orucu'na gitmeyen yoldaşların ezikliğe sapılmasına, duygusallığa gerek yok. Bu bir görev paylaşımı.

Toplantıyı bitirdiler. Kucaklaşmalar ve kutlamalar tamamlanınca C. gönüllüleri yanına toplayıp,

- Faks Sağmalcılardan gelmiş, hadi birlikte açıp okuyalım.

Al S. sen oku istersen, diyerek zarfı uzattı.

S. faksı okumaya başladı.

Faksın okunması bittiğinde tam bir şok yaşandı. Parti, Konya Cezaevi'ndeki tutsakları Ölüm Orucu eyleminin dışında bırakıyordu...

40. BÖLÜM

- Alnındaki bant çok yakışmış. Ver onu ben takayım, deyip gitti kabinden.

Ali Ekber ne olduğunu anlayamadı. Kız kardeşleri gelmişti ziyaretine... Onu görür görmez ağlamaya başlamışlardı. Onlara Ölüm Orucu'nu anlatmaya çalışırken içeri dalan anayı tanımıyordu. Ananın söylediğinden bantı niçin taktıklarını bilmediğini anladı. Ama öyle bir hızla girip-çıkmişti ki, anlamaya fırsat bile bulamamıştı.

Sohbete devam etti Ali Ekber. Öğlene doğru annesi de gelmişti. Ali Ekber ağlar diye bekliyordu. Ama ağlamamıştı çok güçlü davrandı karşısında. Ali Ekber'in Ölüm Orucu'nda olduğunu öğrenince Ankara'dan geri dönmüştü.

Melek ana, Ali Ekber'in beş yıllık tutsaklık yaşamında, yapılan her direnişte parasızlık, yokluk, yaşlılık demeden eylemden eyleme koşturdu. Kaç kez gözaltına alındığını, kaç kez dayak yediğini o bile hatırlamıyordu. Ali Ekber canının en hassas, en dokunulmaz parçasıydı. Bütün tutsaklar tanırdı Melek anayı. Oğluna hep "Ali Ekber'im" derdi. Kim ne anlattırsa anlatsın, Ali Ekber söylediğinde "tamam, Ali Ekber'im" der başka birşey demezdi.

Oğlunun hal ve hatırını sorduktan sonra Ankara'da yaptıklarını anlatmaya geçti.

- Ne diyeyim sana Ali Ekber'im. Dün Erbakan'la, Kazan'la görüşmeye gidiyoruz dediler. Çıktık yola. Üç kişiyi seçtiler ara-

mızdan. Onlar gidecekti görüşmeye. Ben biraz arkadaydım. Bayağı bekledik. Ne oluyor diye bir babaya sordum. Kafasına Kazan düşüp parçalanır inşallah. Kabul etmemişler görüşmeyi. Geri dönmek için kalktık. Hepimiz çok sinirliyiz. Biz de umut etmiştik. Gelirler de bu işi çözerler diye. Refah yapmaz demiştik. Ne bilelim adamı. Hoca moca denmez ona, yalan söylüyormuş, koltuğa oturmada "ilk işimiz çözmek" demişti. İnanmıştık.

Ailelerin parti merkezlerine yaptıkları ziyarette Erbakan'ın "Hükümet olakm çözeceğiz" sözü vermesi umutiaadarmıştı onları. Bugüne kadar haktan, adaletten, eşitlikten, insan haklarından bahsetmişti, din bezirganlığı yapmıştı. Mutlaka çocuklarına yapılan adaletsizliğe, haksızlığa son verecekti. Çözecekti. Bazıları ifade etmiyorlardı ama hepsinin yüreğinin bir köşesine umut yerleşmişti. Hele ki Ölüm Orucu'na başlanmasıyla sınıksı sarılmışlardı bu umuda.

Sadece onlar mı? Kimi örgütler, ki içlerinde Ölüm Orucu karan alanlar da vardı; açığa vurmamaya çalışsa da benzer bir beklentiye girdiler. İktidar olduğunun ilk günlerinde Refah Partisi'nin halka teşhir olmak istemeyeceğini düşünüyorlardı.

Ama öyle olmamıştı. Refah Partisi yıllar içinde tabanını genişlettiği adil düzen söylemlerini bir çırpıda unutmuş, kendini MGK'ya, tekelci burjuvaziye ispat etmeye girişmişti.

Refah Partisi'nin din bezirganı olduğu, onur, adalet, eşitlik gibi kavramlarla uzaktan yakından ilişkisinin olmadığını, aksine bunları faşist karakterini gölgeleyip iktidar olabilmek için kullandığını halka anlatacaktı bu eylem. Öyle de oluyordu. Onun faşist karakteri, sömürü düzeninden yana olduğu gerçeği daha iktidar olduğu gün açığa çıkmaya teşhir olmaya başlamıştı. Bu, Marksist-Leninist ideolojinin, kaynağını bu ideolojiden alan politikaların gücünü gösteriyordu.

Ali Ekber annesini dinlerken daha 20'li günlerde Ölüm Orucu kararı almanın politik öngörü olduğunu düşünüyordu. Daha ilk günlerden bunun sonuçlarını almak partisine daha çok bağlıyordu onu.

- Anne hala kanıyorsunuz. Kaç kez aynı şeyi yaptılar. Kaç kez sizi kandırıp geri göndermişlerdi hatırlıyor musun? Ha SHP, ha Refah fark eder mi?

- Ne bilek Ali Ekber'im. İş başa gelmeden anlaşılmazmış. Kaldığımız yere geri dönerken üzüntüden fenalaşanlar oldu. Birkaç ana bayıldı. Bir telaştır aldı bizi. Neyse ki parkın yanın dayız. Gidip dinlenelim sonra gideriz dediler. Sloganlarımız hiç susmuyor. Ben beceremiyorum. O her zaman attıklarımızdan atıyoruz. Tek unutmadığım "Anaların Öfkesi Katilleri Boğa cak".

Köpekler, bayılanları hastaneye kaldırmak için yolun karşısına geçerken saldırdılar. Bunlarda hiç vicdan kalmamış. Hadi kendimizden geçtik, bayılmış analara cop vuruyorlar. Saçlarından sürüklüyorlar. Bizi seyredenleri bile copladılar.

- Sana birşey oldu mu?

Melek ana ses etmedi. Söyleyemeyecekti oğluna vücudunun mosmor kesildiğini. "O Ölüm Orucu'ndayken yakışık almaz" diye düşündü. Eskiden olsa en ufak çiziklere kadar bahsederdi. Hem oğlu gururlansın, hem de yeter bitir demek için anlatırdı gözaltıları, dayaklan. Şimdi umurunda değildi hiçbiri. Ali Ekber ölürse ne yapardı? Nerelere giderdi? Nasıl yaşardı?

- Yok, birşey yok. Sen meraklanma.

O an, biraz önce gelen ana girdi içeri. Gözlen dolu doluydu. Hiç konuşmadı. Ali Ekber'i seyrettikten sonra çıktı kabinden.

Melek ana geri döneceği için erken gitti. Biraz dinlenip yola çıktı.

Ali Ekber biraz dinlenmek için kabin koridorundaki sıraya oturdu. Refakatçilerinin gözleri üzerinde. Artık hepsinin refakatçisi vardı. Bugünlerde kendilerini iyi hissettikleri için sıkılsa-lar da bu işten, sorumlu yoldaşları bu konudaki her kaçamağa ve tavize tahammülsüzdü.

Hakkı sordu;

- Melek ana mı geldi? Ben de bir göreyim.

- Gitti. Ankara'ya geri dönecekmiş. Aileler iyi görünüyor.

Ama duygusallar.

- Bantlar işin ciddiyetini daha iyi kavramalarını sağladı. De min bir ana ile görüşüyordu M... Onu rahatsız görünce "İzin verin, belime bomba koyup dalayım bir yerlere" demiş. Ben, Mine ve Yasemin birlikte girince sadece baktı. Gözyaşlarını zor tutuyordu. "Birşey söylemeyin. Ben Ankara'ya gidiyorum" de yip çıktı.

Bugün kabinlerde bambaşka bir hava vardı. Ölüm Orucu savaşçıların alınlarındaki bantlar aileleri çok etkilemişti. Ölüm Orucu savaşçıları gibi onlar için de görevin devralınmasıydı bantlar. Geri dönüş olmadığını çok iyi anlıyorlardı o bantları görünce. Çocukları Ölüm Orucu'nda olsun olmasın ziyarete gelen her aile alnında bant gördükleri tutsakların kabinine giriyordu.

Sadece bunlar değil, tutsaklar da onları ailelerine göstermek için çabalıyorlardı. Bazen savaşçılar hangi kabine gireceklerini, hangi yoldaşlarının isteğini yerine getireceklerini şa-şıryıyorlardı. Talebin yoğunluğundan kabinine uğrayamadıkları tutsaklar kırıgın bir ifadeyle bakıyorlardı yüzlerine.

Önlerinden geçen kabin görevlisi kadın koğuşa gitti. Ölüm Orucu savaşçılarını yazı yazarken bulmuştu.

- Sanatçılar sizleri ziyarete gelmişler, isterseniz bir uğrayın.

Çıkışta kapıda basın açıklaması yapacaklarmış.

- Tamam, geliyoruz.

Ölüm Orucu eyleminin aileler dışındaki ilk ziyaretçileri sanatçılardı. Müzik gruplarından, şairlerden, yazarlardan ojuşan bir heyet desteklerini belirtmek için gelmişlerdi. Temsilcilerle görüşen sanatçılar oldukça heyecanlı ve üzüntülü görünüyorlardı.

Bir sanatçının ürünleri duygular, gözlemler ve halkın yaşamı üzerine oturuyorsa, onlar bugün en iyi ürünlerini verebilirlerdi. Ölüm Orucu savaşçıların, ölüme bilerek, isteyerek, saat saat, an an gidenlerin yarattığı duygu yoğunluğunu kaç kez yaşamışlardı? Kabinlerin arka tarafında gözyaşlarına boğulan, kaygılanan, öfkelenen ailelerden, mücadele içinde yaş sınırı tanımayan Müşerref analardan daha iyi kim anlatabilirdi halkın yaşamını, acılarını.

Ölüm Orucu savaşçılarıyla karşılaştıklarında ne diyeceklerini bilemiyorlardı. Defalarca onlardan onur duyduklarını, böylesi güzel insanların ölmesini istemediklerini, ellerinden gelen herşeyi yapacaklarını söylüyorlardı.

Hepsi devrimci-demokrat sanatçılardı. Ölüm Orucu eyleminin sesi kendi alanlarında ilk onlara ulaşmıştı. Ülkemizde en çok konuşan, yazan ama yaşamda bunun izine dahi rastlanmadığı pek çok sanatçı ve aydını eylem nasıl etkileyecekti?

Onları ne kadar sarsacaktı? Bunu eylemin ilerleyen günleri gösterecekti.

Kadın Ölüm Orucu savaşçıları ziyaretten geri dönüşte sorumlu yoldaşları ile karşılaştılar. Yüzüne bakıp gülümsedikle-rinde aynı karşılığı alamadılar ondan. Kızmıştı.

- Siz neden yalnızsınız? Nerede sizin refakatçileriniz?

Şaşırmışlardı. İyi olduklarını anlatmaya çalışsalar da değişen birşey olmamıştı. Sorumlu tutsak diğer kadın tutsaklara söylene söylene geri dönüp onlara koğuşun kapısına kadar refakat etti. Kapıyı açıp;

- Bir daha yalnız çıkmayın, dedi.

Sorumlularının bu hassasiyeti onları epeyce etkilemişti. Yoldaşlarına farketirmeden çıkmakla iyi yapmadıklarını konuşuyorlardı koğuştan içeri girerken.

Öğleden sonra Hakkı koğuşa döndüğünde ziyaret saati de başlamıştı. Direniş koğuşunun da ziyaret saati vardı. Savaşçıları yormamak, düzensizliği önlemek için her gün 14.00-15.00 arası C-15 ve C-16'da kalanlar ziyarete geleceklerdi.

Tutsakların bazıları ziyaret saatini iple çekiyor, bazıları ise direniş koğuşuna girmeye cesaret edemiyordu. Dayanamayacağından korkanlar, suçluluk duygusuna kapılanlar vardı içlerinde. Hala bazıları savaşçıların karşısında yemek yiyormuş duygusuna kapılıyordu. İlk gece çok zorlanmışlardı. Tabak, kaşık sesinden başka birşey duyulmamıştı koğuşta. Yine gözler sorumlu tutsağa çevrilmişti. "Acaba ne yapacak?" Daha önceleri süresiz açlık grevlerinin açılışlarında gözlerinde gördükleri neşe ve coşku yoktu. Ama gözleri ifadesiz değildi. Törende gördükleri bakışların aynısıydı. Gurur vardı gözlerinde.

Hadi başlayalım deyip ilk lokmayı almıştı ağzına. Onun davetiyle kendileri de ellerini götürmüşlerdi yemeğe.

"Duygusallığa yer yok" demek istiyordu sorumluları. Ölüm Orucu savaşçılarının dışında kalanlara da epey görevler düşecekti. Tabii en zoru yöneticilerindi yine. Eylemin zafere taşınmasında büyük payları olacaktı. Ölüm Orucu savaşçıların iradesini yönlendirecek olan onlardı. Zaferin bir yanı şehitler ve ölüm kararlılığı iken, diğer bir yanı bu süreci ustaca yönetmekti. Ölüm Orucu savaşçıları bedenleri, hücreleri ile savaşıırken, onlar da düşmanın politikalarıyla eylemi boşa çıkarmak için yapmaktan çekinmeyeceği en alçakça hamleleri ile uğraşa-

caklardı. Eylemin başarıya ulaştığı noktayı onlar belirleyecek, zafer anını onlar kararlaştıracaklardı. Eylemin beyniydi onlar. Savaşçılara komuta eden beyin... Savaşçılar ve onlar birbirinden ayrılmazdı. Savaşçıların iradesi, yöneticilerin iradesi birbirinden koparılamazdı. İkisi de birbirinden güç alacak, birbirine güç verecekti. Onların görevi ölmek değildi. Bu savaşı yönetmekti. Savaşı yönetmek için yemek zorundaydılar. Bu bilinç bütün duygusallıklara gem vuruyordu. Duygulara değil duygusallıklara... Görev bilinci, zafer kararlılığı hakimdi herşeylerine.

Herşeye rağmen kimi tutsaklar yenemiyorlardı, suçluluk duygusunu. Halen direniş koşuşuna adımını atmayanlar vardı.

Hakkı havalandırmadaki sohbetlerden birine katıldı. Akdemir her zamanki canlılığını, neşesini sürdürüyordu. Ziyarete gelen yoldaşlarına espri yapıyordu.

- Ya bir gün "İ." geldiğinde kalkıp "H. abi" hoşgeldin diye ceğim. O da "Vay Mehmet'i kaybediyoruz" diyecek.

Havalandırma kahkahalarla inliyordu S. abi gülerken kendi kendine "Ya bunlar belki bir saat, belki bir gün sonra aramızdan ayrılacaklar ama neşelerini hiç kaybetmiyorlar" dedi.

Bir diğer tarafta bugün Ölüm Orucu'na başlayan hapishaneler konuşuluyordu. Bursa, Buca, Eskişehir, Çanakkale, Gebze ve Aydın hapishaneleri... Onlardan iki gün sonra başlamışlardı eyleme. İçlerinden tanıdıkları yoldaşları vardı. Tanımayanlar tanıyanlardan öğrenmeye çalışıyordu yeni Ölüm Orucu savaşçılarını.

Bu neşeli sohbetler arasında bir saat akıp gitmişti. Sohbate doyum olmasa da alınan karara hassaslıkla uyuyordu ziyarete gelenler. Gözleri arkada koşuşlarına geri dönüyorlardı.

Hakkı yoldaşlarına kapıya kadar eşlik ettikten sonra yatakhaneye çıktı. Kapıdan içeri girince şaşırdı, coşkulandı. Her taraf çiçeklerle donatılmıştı. Sabah yoldaşlarından birinin "sürprizimiz var" dediğini hatırladı. Ziyaretten dolayı bir daha geri dönmemişti yatakhane.

- Demek sürpriz buymuş, dedi yatakhanenin girişinde yatan yoldaşına.

Ne demek istediğini anlayamadı yoldaşı. Sormasına fırsat vermeden yanından geçip gitmişti Hakkı. Hemen

Berdan'ın yatağına yaklaştı.

- Nasılsın Berdan?

- İyiyim. Ne var ne yok görüşten? Ailelerimiz nasıl?
Hakkı görüşte yaşadıklarını tam anlatacakken, Atalay girdi

- Berdan ipi göğüsleme sıramızı şaşırma. İlk üç sıramız do-
j. Seni daha sonra sıraya aldık. Çalım atıp öne geçmeye ça-
şma.

Hakkı gülmeye başladı. "İkinci sıra" onundu. Berdan hafifçe başını
kaldırdı. Mustafa Atalay 'ı görmeye çalıştı.

- Ben sizin sıranızı almadım ki. Çalım da atmadım. Aranıza
da girmedim. Sadece öne geçtim.

Atalay ilk şehit olmayı kafasına koymuştu. Biraz da yaşının kırka
dayanmasından dolayı diğer yoldaşlarına pek ihtimal vermiyordu. Daha
doğrusu vermek istemiyordu. Daha 45. gün "Hoşçakalın yoldaşlar"
demişti. Şehit düşeceğinden emindi. Ki, ilk şehit olma onuru onun olsun
istiyordu. Savaşçıların kıskançlıkları da ipi göğüsleme sırasında ortaya
çıkıyordu. Başka hiçbir yerde, hiçbir davranışta rastlanmıyordu bu
kıskançlığa.

Liste Atalay'ın listesi idi. En başta kendi olmak üzere yaşça büyükleri
ilk sıralara yerleştirmişti. İlerleyen günlerin neler göstereceğinin belli
olmayacağını en iyi bilenlerdendi. En azından mücadele tecrübesi, '84
Ölüm Orucu'nun yakın tanığı olmak, bu işin yaşı, fiziksel gücü
dinlemediğinin farkındaydı. Kimin ne zaman şehit olacağı belli olmazdı.
Ne olursa olsun o yine de vazgeçmiyordu listelerinden.

Nihayet Atalay sitemine son verdiğinde Hakkı görüşte yaşananları
anlatmaya başladı. Berdan birden yana doğru eğildi. Hemen leğeni
koydular. Sağlıkçı yanına koştu. Rahat kusması için alnına elini koydu,
vücuduyla Berdan'a destek oldu.

Kan ve safra küsmüşü Berdan. Yüzünü sildikten sonra, rahat edeceği
şekilde yatağına yatırdılar.

- Kusura bakmayın yoldaşlar, dedi Hakkı'ya bakarak.

Hakkı "sen ne diyorsun" der gibi kafasını yana eğdi. Yolda-
şı dinlensin diye sohbetine devam etmeyip yanından ayrıldı.

Sağlıkçı sandalyeyi Berdan'ın yanına çekti, oturdu. Katıldığı ilk
direnişti.

Bugüne kadar halkının, yoldaşlarının sağlık sorunlarını bir biçimde
halletmek, normal yaşamlarına dönmelerini sağlamak için uğraşmıştı.
Sonuç almak, onları iyileştirmek mesleğindeki

bazların en büyüğüdü.

Açlık Grevi ve Ölüm Orucu,herşeyi altüst ediyordu. Rahatsızlıkların nedenlerini iyi biliyordu. Ama iyileştirmek için yapabileceği hiçbir şey yoktu. Artık sağlıksızlık; doktorluk sona ermişti. Geriye yoldaşlık kalmıştı. Yoldaşları vücutlarının: her organıyla, her hücreleriyle çatışırken o bu çatışmada yalnızca günlük ihtiyaçlarında yardımcı olacaktı. :: Sağlıklı gözüyle baktığında hastanın ruh hali onlara yansırı. İşte, hiçbir müdahale yapmayacak olsa da, Ölüm Orucu savaşçıların rahatlığı, ölümle alay etmeleri, rahatsızlıklarını belli etmemeye çalışmaları onu da rahatlatıyordu,

Berdan'dan gözünü ayırmıyordu. Üstünü örtecek olsa teşekkür ediyordu. Ona rahatsızlık verdiğini düşünerek hareket ediyordu. Oysa ki, hiç değilse bunları yapınak onun mutluluk kaynağıydı. İlerleyen günleri de düşünmesi gerektiği geldi aklına. Daha da kötüleşecek, su alamamaya başlayacaklardı. Mutlaka çözümler üretmeleri, daha az acı çekmeleri için yeni birşeyler bulmaları gerekiyordu.

Berdan: yeni; dalmıştı. Havalandırmadan müzik sesi geldi. Bir gözü Berdan'da pencereden baktı. Destek açlık grevinde-ki yoldaşları, birkaç Ölüm Orucu savaşçısıyla saz çalıp marş söylüyorlardı. Bugünlerde direniş marşlarını defalarca söylese-ler/de bıkmıyorlardı.

Havalandırmadan DY'li ve TKEP'li iki kişinin girdiğini gördü. Onlar girince marşa ara verdiler.

41. BÖLÜM

Ölüm Orucu savaşıları ve destekçi yoldaşlarıyla sohbet ederken kendine işaret eden yoldaşı gördü. Dikkati oraya kayınca, diğery yoldaşları da ne olduğunu anlamak için bakmışlardı.

- Tamam, tamam biz anladık, dedi kadın savaşıılardan biri.

Direnışe ara veren tutsakların yemek saatiydi. Kadınlar koğuşunda savaşıılarla bir arada kalıyor olmak yemek konusunda kadın tutsaklara epey sıkıntı veriyordu. Yemek için alt kat boşaltılıyor, savaşıılar ve destek SAG'deki tutsaklar üst kata çıkıyorlardı.

Gel gör ki işin en zor yanı yemekhanenin boşaltılmasıydı. Ne .söyleyecekler, ne anlatacaklar? Bu konuda en büyük yardımcıları sorumlu yoldaşları. O yüzden yemek hazır olduğunda hemen ona başvuruyorlardı. Sorun burada da bitmiyordu. Özel-likle savaşııların yanında olduğu zaman bazen hoş manzaralar oluşmuyordu. Sorumlu tutsaktan epey uzakta Ölüm Orucu savaşıılarının göremeyeceğı en uygun pozisyonu yaratarak el-kol işaretleri ya da kaş-göz işaretleri yapıyorlar ama çoğı za-man savaşıılara yakalanıyorlardı. İşte o an hangisi olursa ol-sun utançtan kıpkırmızı kesiliyordu.

Savaşıılar onları rahatlatmak istemişlerdi kaç kez. Ama kar etmiyordu. Hissettirmemek için azami çaba harcıyorlardı. Ba-üst kata çıkan savaşıı ve destek SAG'deki tutsaklar hızla-rına hayret ediyorlardı. Aşağıya indiklerinde herşey normal dü-

zende oluyor, en ufak bir kırıntıya ya da yemeği hatırlatabilecek hiçbir şeye rastlamıyorlardı.

Savaşçılar yavaş yavaş kalktılar, durumdan haberi olmayan yoldaşlarına da seslenip hep birlikte yukarı çıktılar. Bugün erkek yoldaşlarını ziyarete gideceklerdi. Bazıları üzerine çeki düzen vermeye çalışırken, diğerleri marşlar söylüyorlardı. Destek SAG'deki tutsakların çoğu gençti. Onların coşkusu, Ölüm Orucu savaşçılarını gururlandırıyordu.

Sadece Parti-Cephe tutsakları, Ölüm Orucu savaşçılarını yalnız bırakmayacaklardı. 55. güne kadar bir grup devam ediyordu. Ardından ikinci ekip ve SAG'ye ara verenler devralacaklardı görevlerini. Diğer örgütler tüm tutsak kitleleri ile ara vermişlerdi. Ölüm Orucu savaşçılarını hem manevi, hem politik açıdan yalnız bırakmamak gerektiğini kavrayamamışlardı.

Öğleden sonra kadın Ölüm Orucu savaşçıları, destek SAG'de olan dört yoldaşlarıyla beraber direniş koğuşuna gittiler.

İçeri girdiklerinde erkek yoldaşları ayağa kalktı. Tokalaşıp önderlerinin fotoğrafının olduğu bölümdeki masaya geçtiler. Fevzi ve Yemo ile sohbetle başladılar.

Siper yoldaşlarıyla fotoğraf çektireceklerdi bugün. Ayrıca her örgütten bir temsilciyle Ölüm Orucu hakkında röportaj yapılacak, görüntüler kasete alınacaktı.

Kadın savaşçıların yanına erkek tutsakların biri geliyor, diğeri gidiyordu. Ancak Berdan ve Birol aşağıya inemedikleri için kadın yoldaşları ile yapılan sohbetlere de katılamıyorlardı.

Kadın savaşçıların yanından ayrılan sorumlu tutsak Ber-dan'ın yanına çıktı. Karşı yatağına oturdu.

Ölüm Orucu savaşçıları atışıyorlardı. Berdan ve Yaman birbirlerine ikinciliği veriyorlardı nazikçe. Tabii ikisi de reddediyordu. İlla birinci olacaklardı.

Çapraz yatakta birşeyler yazan Atalay sıralamaları duyunca defteri, kalemi bir kenara bıraktı. İlk sırayı kaptırmaya niyetli değildi.

- Boşuna tartışmayın, biz Hakkı ile o işi bağladık. Birinci ben, ikinci Hakkı, üçüncü Akdemir olacak, dedi yan yatakta oturan Mehmet Akdemir'e göz kırparak.

Hepsi kahkahalarla gülmeye başlamıştı. Atalay'ın dayana-

madiği tek sohbet bu olduğu için işini bırakıp Berdan'ın yatağına ilişti.

Koğuşun ön bölümünde ise uyuyanlar, kitap okuyanlar hiç istiflerini bozmuyorlardı. İlginç ise dinlenmek için uzandığı yatağından o meşhur kahkahasını atmaktan kendini alamıyordu. Onun kahkahalarını tanımayan yoktu hapishanede. Koridorun bir ucundan başlasa gülmeye, öbür ucundaki insan kahkaha sahibinin İlginç olduğunu anlardı.

Sorumlu tutsak baktı ki sıra yarışının biteceğı yok, girdi söze.

- Kadın yoldaşlar geldi Berdan'ın, selamları var. Birazdan Ölüm Orucu'nda yer alan siper dostlarımızla fotoğraf çektireceksiniz. Bir de siyasetlerin temsilcileri ile röportajlar yapılacaktır. Ben derim ki, fotoğraf çekimine indirelim seni. 49'unuzun bir arada olması iyi olur. Yarın öbürgün ne olacağı belli olmaz.

- Çok kötü değilim. Fotoğraf için inebilirim herhalde.

- Hadi o zaman, siz kaldığınız yerden devam edin. Ben iniyorum.

Fotoğraf çekiminden sonra temsilciler koğuşa girdi. Ölüm Orucu'na katılan her siyasetten Ölüm Orucu savaşçısı birer temsilciyle eylem üzerine röportaj yapılacak ve basına dağıtılacaktı.

Ölüm Orucu savaşçısı yedi temsilci de dikdörtgen masanın etrafına oturdular. Hepsinin alnında örgütlerini temsil eden amblem ve örgütlerinin isimlerinin yazılı olduğu kırmızı bantlar vardı. Röportaj sırasında kamerayla çekim yapılıyor, eylemin her anı belgelenmeye çalışılıyordu.

Ölüm Orucu savaşçıları ellerinde kâğıt kalem tüm soruları titizlikle ele alıp değerlendiriyorlardı.

Ölüm Orucu eyleminin kendisi güçlü bir propaganda etkisine sahip olsa da, devlet her türlü yalan ve demagojiyle eyleme saldırmaktan geri durmuyordu. Böylece eylemi karalamayı, halk üzerindeki etkisini azaltmayı hedefliyordu. Bunun bilincinde olan devrimci tutsaklar ajitasyon ve propagandaya büyük önem veriyor, ellerindeki tüm olanakları bu çerçevede değerlendirmeye çalışıyorlardı.

Burjuva ideolojisine, bu bencil, çıkarıcı sömürücü ideolojiye karşı verilen haklı mücadelenin dünya kamuoyuna ulaştırılma-

sı tarihsel bir önem taşıyorduk

Bu bilinçle Ölüm Orucu eyleminin başından itibaren Parti-Cepheli tutsaklar titiz bir çalışma içine girdiler. Ölüm Orucu'nu her an yazılı ve görsel tüm olanakları kullanarak kaydediyor, kamuoyuna ulaştırıyordu,

_Herşey, arıdan, dakika dakika tarihe, maledilmeliydi. Düşma-,nın tüm yalanları, karalamaları boşa çıkarılmalıydı. Burjuva ah-laksızlığının, bencilliğinin, kendini, fedayla nasıl yerle bir edildi-,ği,belgelenmeliydi. Devrimci propagandayla düşmanın, anti-propagandası etkisizleştirilmeliydi. Bu, düşmanın çok yönlü saldırısının, çok yönlü saldırıyla geriletilebileceği gerçeğiydi.

Adalet Bakanı Kazan'ın "zorla Ölüm Orucu'na gidiyorlar, gizli gizli yemek yiyorlar" gibi yalanları karşısında belki de 15-20 gün sonra ölümü kucaklayacak olan Ölürt Orucu savaşçıları kendi ağzlarından halka mesaj taşımak istiyorlardı.

Hepsi ayrı ayrı örgütlerin insanlarıydı. Ölüm Orucu eyleminde birlikteliği yakalamış, aynı mevzide sipere yatmışlardı.

Ölüm Orucu eylemi düşmanın saldırıları ve manevralarını devrim mücadelesinde Ölüm Orucu ile kazanılacak zaferi vb. pek çok konuyu tek tek söz alarak değerlendirdiler, kısmi farklılıklar olsa da. Hemen hemen ortak düşünce,erdi ifade edilen. Ölüm Orucu eyleminde onları biraraya getiferyde ortaya çıkan bu noktalardı zaten.

Konuşmalarında siper yoldaşlığının, eylem birlikteliğinin anlamına vurgu yaptılar. > ..

Tüm Ölüm Orucu savaşçıları böylesi önemli bir eylemde siper yoldaşlığının hazzını yaşıyor söylemleriride; bunu ifade ediyorlardı. Politik olarak birliğin önemini vurgularken, yaratılan bu birliğin kalıcı olmasının, daha ileri mevzilere taşınmasının gerektiğini söylüyorlardı. Yedi siyaset bir araya gelmiş, can bedeli fedekarlıklar gerektiren bir eylemi birlikte omuzlamışlar-dı. Siper yoldaşlığı ruhu ile yürütülen Ölüm Orucu eylemi gelecek açısından da önem taşıyordu. Genel Direnişin başında kendini Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu olarak somutlayan bu birlik Cezaevleri Merkezi Koordinasyonunda yeralan siyasi yapıların tutsaklarının eylemini merkezileştirmiş, güçlerini birleştirmişti. Ölüm Orucu eyleminin kazanımları da içeride ve dışarıda daha ciddi ve kalıcı birlikteliklerin önünü açacaktı. Ölüm

Orucu savaşçıları tek tek bu konuları ifade ettiler.

Röportaj karşılıklı sorular ve cevaplarla devam ediyordu. İçeride röportaj yapılırken Ölüm Orucu savaşçıları da havalandırmanın, en gölge kesimini seçerek oturdular; ilk konu ailelerdi. Bugün gazetelerden ailelerin "Ölüm Hoş Geldi, Sefa Geldi", "cop Hoş Geldi, Sefa Geldi" dediklerini öğrenmişlerdi. Ailelerin düşmana meydan okuması hepsini coşkulandırıyordu. Ailesi eylemliliklerin içinde olanlar kendi ailelerinden bahsetmeyi unutmadılar bu arada.

.-Sohbet.gitgide canlanıyordu. İlginç'in kalktığını kimse far-ketmedi. Aynı şekilde tuvalete girip orada kustuğunu da. Döndüğünde Ali Yalçın konuşuyordu.

- Beynim ve vücudum arasında tam bir rekabet var diye gü lerek konuşuyordu.

Eliyle midesinden boğazına kadar olan bölgeyi işaret edip;

- Şuradan başlıyor, boğazıma kadar geliyor. İşte orada di yorum ki, kusmayacaksın. Bazen dünyam dönüyor ama engel olamıyorum ona. O zaman midemde hareketlenme oluyor.

Akdemir söze girip;

- Seninkinde hareketlenme oluyor ya benimki halay çekiyor deyince İlginç kahkahayı bastı.

Herkes gülüyordu.

Bu hoş sohbetin arasında sorumlu tutsak koğuşa doğru birini görmek ister gibi baktı. Sonra yerinden kalktı.

Döndüğünde ellerinde sıraların üzerine koymak için getirdiği minderler vardı. Bunları tek tek direnişçilerin oturduğu sıralara yerleştirdi. Sert tahta sıraların üzerine oturan Ölüm Orucu savaşçılarının rahatsız olduklarını düşünmüştü. Arkasından temsilci tutsak da minderi eksik kalan sıra var mı diye bakmaya geldi. Sorumlu yoldaşlarının bu duyarlılığı Ölüm Orucu savaşçılarını mahcup etmişti.

Herkes yerleştikten sonra sohbetleri dışarıda çalıştıkları alanlara evrildi. Kulakları aileleri kadar çalışma alanlarından gelecek sesteydi. Sağlık alanından, basından, gençlikten, mahallelerden, işçilerden, askeri alandan... Hemen her çalışma biriminden yoldaşları vardı aralarında. Anılara daldılar. Öncesinde amatörlüklerinden, acemiliklerinden bahsettiler.

Atalay amcanın sayesinde iş dönüp dolaşıp ölüm üzerine

odaklaştı yine. Ölüm üzerine olmadık espriler yapıyor, gülüyorlardı.

Havva gülerken aklından "Ölümü gülerek kucaklamak" sözü geçiyordu. Defalarca duyduğu, okuduğu bir sözdü. Ama anlamını ilk kez bu kadar yakından kavırıyordu. Ölüm Oru-cu'nun ipuçlarını gördükleri gün de düşünmüştü. Bu zorlu irade savaşına hazır olup olmadığını sormuştu kendine. "Evet" demişti. Bunu kendine inanarak ve güvenerek söylemişti. Devrimci yaşantısında dönüm noktası olabilecek, bütün kararlarda hep ince eleyen, sık dokuyan biriydi. İleriye adım atmakta hep temkinli davranırdı. Ama Ölüm Orucu kararında temkinlilik yerini görev coşkısına bırakmıştı. Kararını verdikten sonra büyük bir huzur kaplamıştı içini.

Tek tek sohbet ettikleri yoldaşlarına baktı. Ölümü gülerek kucaklamak bundan daha farklı birşey olamazdı. Daha fazla dayanamadı. Hemen gençlik alanıyla katıldı sohbete.

Günün özgünlüğünden dolayı bir gün öğleden sonrayı havalandırmada geçirdiler. Ancak gündüzleri havalandırmaya çıkmak pek mümkün olmuyordu. Yakıcı güneş rahatsız ediyordu savaşçıları.

Akşam üzeri rahatsız savaşçılar için havalandırmaya yataklar serdiler. SAG'deki tutsaklar oldukça hareketliydi. Savaşçılara iş bırakmak istemiyor, ellerinden geldiğince onlara yardımcı oluyorlardı.

Berdan, Birol ve Mustafa Yılmaz'ı havalandırmaya indirdiler. Öğlen programdan dolayı direniş koğuşunu ziyaret edemeyenler yavaş yavaş günlük ziyaretleri için yoldaşlarının yanına gidiyorlardı. İlk kez savaşçıları bu kadar halsiz ve rahatsız gördüler. Ölümün daha da yakınlaştığını hissediyorlardı artık.

Akdemir sabahtan beri kendini iyi hissetmiyordu. Acı bir tat kaplamıştı ağzını. Kimi zaman boğazına kadar çıkıyordu mide-sindikiler. Ama o her defasında bastırıyor, iradesi ile kusma isteğinin önüne geçmeye çalışıyordu.

Saat 10.00'a doğru yatakhaneye çıkmak için yerinden kalktı. Kusma isteği hala bitmemişti. Ağızına acı tadında bir su geliyordu. Atalay'ı yine yazı yazarken bulmuştu. O haline rağmen takılmadan edemedi.

- İhtiyar... Direnişten önce yazıdan kaçardın. Şimdi kaç da

görelim.

Atalay cevap vermedi. Kalın gözlüklerinin arkasından baktı sadece.

Sorumlu yoldaşları da bir süredir yatakları geziyordu. Akdemir yatağına uzanırken farketti onu.

- Şiir yazıyor musunuz, diye sordu sorumlu yoldaşı yanları na yaklaşırken.

- Vallahi hiç aklımıza gelmemişti, yoğunlaşırsak yazarız bel ki, dedi Akdemir.

Daha önce bir kez şehit yoldaşın ardından yazmıştı. Onun dışında hiç denememişti. Yazdığı şiiri hatırlamaya çalıştı. Elini rafına götürdü. Dün ziyaretlerine gelen sanatçılardan Suna Araş onlara yazdığı mesajı ve şiiri vermişti. Bir kez daha okumaya başladı.

"ÖLÜM ORUCU DİRENİŞÇİLERİNE

Onurlu ve insanca yaşam adına vermiş olduğunuz mücade-'eyi tüm kalbimle destekliyorum.

Bedenlerinizi ölümün ve açlığın kucağına yatırmanız ağrıma gidiyor. Hiçbir şey yapamamanın sıkıntısı ve acısı içindeyim, nüthiş bir acı duyuyorum.

Ben kendi adıma dünden, bugünden, yarından kendimi sorumlu tutuyor, içinde yaşadığımız ülkeden ve uygulamalardan utanç duyuyorum.

Dünyayı ve ülkemizi yaşanır hale getirmek adına verilen her mücadelenin yanındayım.

Onurunuz ömrümüzden uzun olsun.

Hepinizi seviyorum.

*Lütfen ölmeyin **Suna***

ARAŞ

KORKARIM UMUT YETMEZ

Umut bitmez Gün biter Umut
bitmez Acılarda artı var
Korkarım umut yetmez

Ben hasreti : Bir ağır sevda
gibi -Yaşamadım
Tel.örgüler:ötesinde
Ne dört duvar .u,.. •
Ne hücrede .
Ne ılığım
Kanlı bir hançer gibi
Düştü önüme
Sorgu evlerinde
Ne de en etin yanımda
Boyumu aştı işkencede
Ama burda, evimde
Çok derin yanıma
Koyarım sizi
Gün yirmidört saat
Ağrı ekerim
Günlerce hiç değmeden
Kirpiğim kirpiğime" •

12 Eylül döneminde en güzel şiirler Ölüm'Orucu'nda ve sonrasında yazılmıştı. Bunca duygu yoğunluğu' içinde onlar da şiirler yazabilir, direnişten bir miras olarak geleceğe devredebilirlerdi. Sorumlu yoldaşları boşuna sormamıştı o soruyu. Eylemleri içinde kart ve mesajlar dışında, kavg'alarını, savaşlarını anlatan kalıcı ürünler yaratabilirlerdi.

Sorumlu yoldaşlarının küçük sorular ve hatırlatmalarla nasıl savaşçıları yönlendirdiğini görüyordu. Öyle ki, söylediği her kelime uzun uzun hesap edilmiş ve söylenmiş gibi geliyordu ona. Her davranışında sanki onlara birşeyler anlatmak istiyor, iradelerini güçlendiriyordu. Sürdürdükleri irade savaşını başarıya ulaştıracak yolu gösteriyordu. Bunları düşünürken gözü diğer yoldaşlarıyla konuşan sorumlusundaydı. Kusma isteğini bastıramıyordu artık. Tuvalete yetişemedi. Leğene kustu. Safra gelmişti ağzından ve burnundan.

Yarım saat kadar uzandı. Canı volta atmak istiyordu. Aşağıya indi. Havalandırmaya hazırlanan yataklar boşalmıştı.

42. BÖLÜM

Kadın savaşçılar sabah kantlarını içerken yaşam programları üzerine sohbetে başladılar. Yemekhanedeki bir masanın köşesine oturmuş sessizce konuşuyorlardı. Konuştuklarını kimseye duyurmak istemedikleri için birbirlerine iyice yaklaştılar.

Birkaç gündür ikişerli, üçerli voltalarda bahsettikleri bir konu vardı. Birinci ekip oldukları açıklandığında bu konu da akıllarını kurcalamaya başlamıştı aslında. İçlerinden biri şehit düştüğünde diğerlerinin ne yapacağı idi bulmaya çalıştıkları.

Ölüme gitmelerini, böylesi onurlu bir eylemde şehit olmalarını simgeleştirmek istiyorlardı. Akıllarında çatışmalarda şehit düşen yoldaşları vardı. Bu duygunun ve isteğin kaynağı onlardı. Hepsi son anlarında düşmana ve halka mesaj veren, düşmanı deliye çeviren yaratıcılıklar sergilemişlerdi. Kanlarıyla duvarlara örgütlerinin ismini, inançlarını yazanlar, bayraklarını dalgalandıranlar, tilililer çekenler, düşmana yaklaşıp bombayı üzerinde patlatanlar... Mutlaka onlarda birşeyler bulmalıydılar. Bu geleneği Ölüm Orucu'nda devam ettirmeliydiler. Yüzyüze bir çatışma değildi, tuzaklama yapamazlardı, kanları akmayacaktı, belki de sesleri dahi çıkmayacaktı. Oysa onlar hem halklarına, hem de düşmana mesaj vermeye niyetliydiler.

- Geleneklerimizden, halkın geleneklerinden yola çıkalım is terseniz, dedi biri.

- Bulacağımız sembol inancımızı coşkumuzu, sevincimizi

ifade etmeli.

Hem de halkımız şehit düştüğümüzde "ne kadar genç yaşta ölüyorlar" diye ağıt yakmasın, ağlamasın. Ama eylemimizi anlayabilsin.

Düşünmeye devam ettiler.

- Aramızdan biri şehit düştüğünde diğerleri hemen tililiye başlasın, slogan atsın eylemimize dair dedi Yasemin.

Gülizar ona baktı.

- Olmaz. Kalıcı birşeyler olmalı. Mesaj sadece koğuşun için de kalmamalı, hem düşmana, hem halka ulaşmalı demiştik ha ni. Ona göre birşey bulmak zorundayız.

- Düşün, düşün diye tekrarladı Nursel.

- Şehit düştüğümüz günü hep düşün gibi düşündüm. Düşün, düşün... Ne olabilir?

Havva güzel birşey bulmanın sevinciyle,

- Kına, kına dedi. Hemen etrafına bir gözattı. Heyecandan sesi yüksek çıkmıştı.

- Hoşuma gitti, olabilir.

- Halkımızın değeri ama tek başına yetmez. Parti ile bütünleştirmek lazım, dedi Mine.

O halde Cephe yıldızımızı kına ile yakalım, diye düşüncesini zenginleştirdi Havva.

- Sol avucumuza olsun.

Çok güzel olacak. Düşünsenize, düşman avucumuzu açtığında Cephemizle karşılaşacak. Silahlardan daha kahredici birşey. CEPHE... DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ CEPHESİ...

- İlk şehidimizi verdiğimizde düşünümüz başlayacak. Tilililer o zaman çekeriz.

- Eğer kendimizdeyse şehit yoldaşımızın eline bizden biri yaksın.

Ya kendimizde değilsek?

Sorumlu yoldaşlarına düşüncelerini açma kararı aldılar. Karşı masada oturuyordu. Etrafını sardılar. Anlattıklarında yoldaşları ne diyeceğini bilemiyordu. Ölüm anında bile geleceğe daha fazla miras bırakma düşünceleri, yaratıcılıkları etkilenilmeyecek, coşulmayacak gibi değildi.

- Çok güzel bir düşünce. Mücadele içinde semboller oluşturmak anlamlı ve önemli, bana şehit yoldaşları hatırlattınız.

Sabo'nun bayrağı, Sibel'in sloganı, Güner'in tililisi.

Bizim de Ölüm Orucu eylemimizde halkımızın kafasında kadın savaşçılarımızın kınası yer edecek. Halk kendi geleneğini görecektir sizlerde. İnanın daha fazla sahiplenecek. Bize de bu yakışır. Halkımız için ölüme giderken elbette inancımızı halkımızın kültürüyle sembolize edecektik.

İhtiyacımız olan malzemeleri hemen temin etmeye çalışırız. Kararınız çok güzel. Çok sevindim. Saygım sonsuz.

43. BÖLÜM

- Kendileri vatani sattıkları için Amerikan mandasına karşı çıkan çocuklarımızı öldürüyorlar.
- Sakarya'dakiler kan kusuyor.
- Oğlum ayakta zor duruyordu.

Her cümle artık ölümle bitiyordu. Kan kusanlar, gözlerini yitirenler, bilincini kaybedenler, ölümü kesinleşenler...

Kaygı ve bekleyiş, öfkeye, öfke isyana dönüşüyordu direniş yerinde.

Sokaklar, alanlar dar geliyordu yetmiyordu hiçbir yapılan. Daha iki gün önce, tazyikli sular, panzerlerle saldırmışlardı Yüksel Caddesi'ndeki oturma eylemine. Bayılanlar, kolu kırılanlar, kaburgası ezilenler... Hiçbiri ama hiçbiri konuşulmadı bir daha. Konuşulan tek bir konu vardı...

Evlatları ölmesin diyeydi tüm çabaları.

Onlar çocuklarına, haklı olduklarına inanıyorlardı.

Diğer odada, kolonya kokuları arasında üç yaşlı Ölüm Orucu direnişçisi. Yüzlerinde oğulları, kızlarıyla aynı kaderi paylaşmanın onuru ve onları kaybetmenin acısı birbirine karışmıştı. Büyük bir dikkatle dinlediler her gelişmeyi.

Yer yer yükselen sesler, "32. Gün" ekibinin program yapmak için geldiği haberi ile kesildi bir an.

.- Nihayet, dedi bir baba. Kör, sağır olanlar duymaya başladı sesimizi.

Ölüm Orucu ile birlikte özel TV'ler, radyolar, basın ilgi gös-

termeye başlamıştı.

- İlk günlerde az mı gittik gazetelere, televizyonlara. Ama ne bizle, ne de çocuklarımızın istekleriyle ilgilenmediler diyerek sürdürdü konuşmasını. Bir başkası girdi söze;

- Sadece basın mı, televizyon mu? Avukatların bulunduğu o baroya da gittik, tam iki kez. Gittik de ne oldu? Meğer alarına geçmişler. Polis korkutmuş onları. "Aileler burayı basacak, iş gal edecek" diye. Baktık ki, siviller nöbet tutuyor. Ancak içimizden iki kişi görüşebildi. İşte böyle karşıladılar bizi. Bizim içimiz yanıyor, onlar önlem derdinde.

Kısa sürede bu yakınmalar, programda kendini ifade etme isteğine dönüştü. Tüm bunlar unutulmayacaktı, unutulamazdı. Ama şimdi, seslerini daha fazla duyurma zamanıydı. Fırsat yoktu tartışmaya... Ölüm kapıda...

Bütün aileler konuşmak istediler, tek tek. Sonra, söylenecekler ortaktı. Özgürlük Tutsaklarıyla Dayanışma Komitesi (ÖDK) ya da DETUDAP adına da olsa, her yapının ailesi konuşmak istedi. Sonunda iki ailenin konuşmasına izin verildi.

Bu defa da neler anlatılacak, nasıl anlatılacak, onlar tartışılmaya başlandı.

32. Gün programından umutluydu aileler. Bu program aracılığıyla Ölüm Orucu'nu, nedenlerini, evlatlarının isteklerini geniş kesime duyurabileceklerdi. Güveniyorlardı isteklerine olduğu gibi yer verilir diye.

Ama tam öyle olmadı. 32. Gün, duygusal açıdan alıyordu. Görmediği bir yan vardı, ailelerin mücadelesinde. O da, "Ölmeyin, ara verin" diyenlerle olan farktı.

Nadire ana bir kez olsun demiş miydi "Oğlum ölme, bırak" diye. Ya da Güzel ana, Ali Rıza amca bir kez olsun demiş miydi? Ya da diğerleri?... Hayır, hiçbirisi böyle söylemediler. Onlar evlatlarına inandılar, saygı duydular, onur duydular... Onlar Tek Tıp Elbise direnişlerinde, "Çocuklarımız kabul etse biz etmeyiz, onları onuru kırılmış görmek istemiyoruz" diyen ailelerin mücadele geleneğine sahiptiler.

İlkin Bedriye abla konuştu alnında kızıl bandıyla. Heyecanlandı önce. Kendini ve tüm aileleri ifade etmek kolay değildi.

- Çocuklarımız tutsak, ben şöyle diyeyim, tutsak gibi yaşatmasını bilsinler. Çocuklarımızı esir gibi yaşatmasınlar. Bütün

Jkelerde ben sanırsam, tutsakların tutsak gibi yaşamaya hakkı vardır. Ama Türkiye'de bu yok. Türkiye'de hiçbir şey yok. Bizim çocuklarımız neden yargılanıyor. Tutsak olduğu halde tekrar tekrar kötü muameleler yapılıyor cezaevinde.

Ardından açlık grevlerinin nedenlerini anlatarak sürdürdü konuşmasını. Başlangıçtaki heyecanı biraz olsun yatışmıştı. Üzerine basa basa devletin zulmünden bahsediyordu.

Müşerref ananın her *zaman* söylediği, evinde de dilinden düşürmediği türküyü söylemesi istendi. Önce diğer analar da satıldı türküyü.

"Bin yıl yatarım sevdana
Onurumsun, susmam oğul
Yüreğim kopmuş geliyor
Devrime kadar düşmem oğul"

Müşerref ana 1955'te gelmişti Yugoslavya'dan Türkiye'ye. Faşizmin zulmünü ilk orada yaşamıştı.

- Ben, diyordu her *zaman*, Yugoslavya'da Hitler faşizmini yaşadım. Ama hiç görmedim buradaki zulüm gibisini.

Yugoslavya'da devrim savaşına bizzat katılmamıştı ama devrimi yaşamıştı Müşerref ana.

Devrimin ilk güzelliğini kadınlara verilen değerle yaşamıştı. Çarşafı sıyırmış, kadın kimlikleriyle rahatça hareket etmeye başlamışlardı.

Kendi bölgesinde açılan kurslara katılan ilk kadındı. Sağlık bilgileri öğrenmişti, kursta. Genç, iki çocuk annesi bir kadinken yaşadıkları sorunlara ilişkin yapılan toplantıda ayağa kalkıp konuşan da ilk o olmuştu.

Müdür sorunlarını sorunca söz almıştı. 70 erkek içinde üç kadındılar. Demişti ki;

- Eğer bir dahaki toplantıya buradaki beyler eşlerini de getirtmezlerse, biz kadınlar yeniden çarşaf giyeceğiz.

Cesaretliydi; cüretliydi Müşerref ana. Devrimi de yapmış olsalar bin yıllık alışkanlıkların kırılması o kadar kolay olmuyordu. Ama bu konuda ilk çabanın kendilerinden gelmesi gerektiğini de bilmişti o.

En çok paylaşımı, dayanışmayı sevmişti. 1955'te Türkiye'ye geldiğinden beri yaşadığı güzellikleri asla unutmamıştı. O güzellikler bağlamıştı onu kavgaya, devrimcilere.

Türkiye'ye geldiğinde yaşamı hep çalışmayla geçmişti. Sömürüyü, yokluğu, yoksulluğu yaşamıştı. Kendisi için istememişti parayı. Ama kimi zaman çocuklarına ilaç parası bulamamanın acısıyla kıvranmıştı günler, haftalar boyu...

Düşmanı o zamanlardan tanırdı Müşerref ana. İşte bu nedenle oğlu;

- Anne seni üzmemek istemem ama ben mücadeleye katıldım.

Eğer "Mücadele etmeni istemiyorum diyorsan giderim" dediğinde akşama kadar süre istemişti Müşerref ana.

Yugoslavya'yı, sosyalizmi, devrimciliği düşünmüştü gün boyu. Akşam eşine ve diğer çocuklarına;

- Ben onun yanındayım, demişti.

Bu kararı verirken işkencelerin, ölümlerin farkındaydı. Artık bir gün ölümle karşılaşacak, yokluklar çekecek diyerek oğluna elinden gelen tüm yardımı yapmaya başlamıştı.

Devrimcileri konuk etmişti evine. Hepsini çocuğu bilmişti. Hele içlerinden biri vardı ki, hiç aklından çıkmamıştı şimdiye kadar.

Yıllarca evinde destek olmuştu mücadeleye. Oğlu üç kez tutuklanmıştı. Dördüncüde artık "sıra bende" demişti Müşerref ana. Tutsak aileleriyle tam tanışmasıyla birlikte, tutsak ailelerinin, kayıp ve şehit ailelerinin bir parçası olmuştu. Artık her çarşamba günü hapishanedeydi. Cumartesi günüyse Galatasaray önünde...

Özgür-Der'li oldu önce... Sonra TİYAD'lı.

Önce eşine "gidebilir miyim?" diye sormuştu, sonra "ben gidiyorum" demeye başlamıştı. Yıllar önceki o toplantıda olduğu gibi kararlılığı, mücadeleciliği öne çıkmıştı.

Vurduğu her kapıyı bu özellikleriyle açıyordu, Müşerref ana, şiirleriyle anlatıyordu duygularını;

"Öpmeyesin el-etek

Kirletmeyesin dudaklarını

Ya öl insanlar için

Ya da kalabalık etme dünyamızda"

Tahammül edemiyordu düşman 70 yaşındaki bedenine. Onu eylemlerde coplayanlar, gözaltına alanlar evde rahatsız ediyor, yollarda küfrediyorlardı. Evini yumurta yağmuruna tuttukları, yolunu keserek tehdit ettikleri de olmuştu. Elbet kork-

muştı. Ama korku devrimci duygularla dolu yüreğini bastıra-mıyordu. Hep korkunun üzerine gitmek gerektiğini düşünüyor ve atılıyordu öne.

Yine Müşerref ana, direnişin başından beri yalnız bırakmadığı tutsaklar için Ankara'daydı. Yer yer gözleri doluyordu artık. Yaşlı yüreği kaldırmıyor gün gün ölüme gidişi. Ama biliyor Müşerref ana, "bedellerle kazanılacak zafer".

Türkü bitince sözlerine başladı.

- Ben 74 yaşında bir anayım. Hepsinin ayağına gittim. Bilhassa şunu belirteyim; Kahraman Emmioğlu bana "gebersin-ler" dedi. Yani iki bin 500 kişiye "gebersinler" diyen bir milletvekili... Bunu derse ben nasıl inanayım.

Program bitti ama konuşmalar partilerin, milletvekillerinin tavrı üzerine devam etti.

44. BÖLÜM

C-15'in yemekhanesi oldukça kalabalıktı. Gecenin ilerleyen saatine rağmen yaşlısından gencine 10'u aşkın tutsak yoğun bir faaliyet içerisindeydi. Dışarıdan bakan biri ilk anda ne yapıldığını anlayamazdı.

Ölüm Orucu savaşçıları her gün biraz daha ölüme yaklaşırken ellerinden gelen gayretle onları bir nebze olsun rahatlatabilirler mi diye düşünüyordu Parti-Cepheli tutsaklar. Bir grup böylesi bir sohbet yaparken, savaşçıların güneşten çok rahatsız olduğunu dile getirdi içlerinden biri.

- Güneşi engelleyelim, ama nasıl?
- Perde yapalım, pratik birşey olsun.

Bu düşüncelerini sorumlu yoldaşlarına iletiler. Onay aldıktan sonra hemen çalışmaya giriştiler. Hepsi çok önem veriyordu, perde yapımına. Ölüm Orucu savaşçılarına bir yardımları dokunacağı düşüncesi onların şevkle çalışmasına yol açıyordu.

Ancak önce nasıl yapacaklarını karara bağlamak için tartışılar. Elleri idare nevvresimi dışında hiçbir malzeme yoktu. Ayrıca içerisinde karanlık olmaması için açılır-kapanır cinsten birşey yapmak istiyorlardı.

Akıllarına ilk gelen perdelerin kornişle takılması idi. Fakat hapishane olanakları açısından korniş temini pek mümkün görünmüyordu. Düşünceleriyle vazgeçmeleri bir oldu.

- Hani şu yazıhanelerdeki pencerelerde kullanılan jaluzi tipi

perdeler var ya, bizim yapacağımız işte böyle birşey olmalı.

- Evet, böyle bir perde çok güzel olur. Tam aradığımız gibi.

Ölüm Orucu savaşılarına layık bir perde olsun, emeklerini yoğun kullansınlar istiyorlardı. Jaluzi tipi perde tam da böyle birşeydi.

Karar alındıktan sonra işe koyuldular. Biri perdelerin ölçüsünü aldı. Diğer bezleri kesmeye başladı. Perde yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlıyordu. Ama perdelerin nasıl toplanacağını hesap etmemişlerdi.

Ardı arkasına bir takım düşünceler söyleniyor, deneniyor, olmayınca bir başkasına geçiliyordu. En sonunda iplik makaralarını kullanmayı denediler. Makaralar küçük gelmişti, ipi sarma işini görmüyordu.

- Buldum daktilo şeridi...

Koşuş koşuş boş daktilo şeridi aramaya başladılar. Bu işi de halletmişlerdi. Jaluzinin makara sistemiyle yapılacağı kesinleşmişti artık.

- Peki, perdeleri nasıl toplayacağız, diye sordu tutsaklardan biri kaygıyla.

- Perdeleri delip, baştan aşağıya ip geçiririz.

10-15 santimetre aralıklarla perdeleri deldiler. Bu defa deliklerin içini dolduracak kalınlıkta ip bulamamışlardı. İnce ipleri örerek kalınlaştırmak zorundaydılar. Daha fazla insana ihtiyaç vardı. 10-15 yoldaşlarını yardıma çağırmışlardı.

İş ilerledikçe sevinçlerinden, coşkularından geçilmiyordu. Perdeleri C-15'te deneyeceklerdi. Direniş koşuşuna bitmiş halde götürceklerdi. Ölüm Orucu'ndaki yoldaşları sese, ışığa karşı duyarlı olduğu için onları rahatsız etmeyecek biçimde kısa sürede bu işi tamamlayacaklardı, Perdeyi çabuk ve pratik asabilmek için kalorifer borularından faydalanacaklardı. Kalorifer boruları tavanın hemen altından ve pencerelerin 20-25 santimetre üzerinden koşuşu boydan boya geçiyordu. Bunu da bulduktan sonra sıra perdelerin borulara nasıl sabitleneceğine kalmıştı.

- Çıt çıt.

- Elimizde var mı ki?

- Bakalım.

Kendi koşuşlarında bulamadıkları için diğer koşuşlardan te-

rnin ettiler. Makaraları eski elbise askıları üzerine eğerek boru-ara montelediler. İpleri makaralardan geçirerek üç iple perde- toplayıp indirmeyi başardılar. Bu işlemi dokuz ayrı pencere için yapacaklardı. İplerin beze takılma sorununu ipleri sabun-ayarak çözmüşlerdi.

İçtima vakti yaklaştığında geriye, gidip perdeleri takmak salmıştı

Nöbetçi direniş koşuşunu dolaşmaya başlamıştı. Rahatsız olanlara hissettirmeden, kalkabilecek durumda olan yoldaşlarını uyandırıyorlardı.

Her sabah uyandığında F.'nin aklına Berdan geliyordu. İlk işi onun yanına gitmek olurdu. Bu sabah da üzerini değiştirdikten sonra Berdan'ın yanına başındaki nöbetçiye yaklaştı.

- Berdan abi bugün nasıl?

- Değişen birşey yok. Gece de kustu, kan geliyor dedi fısıltıyla. Berdan'ın uyanık olduğunu gördü.

- Berdan abi nasılsın?

- Sağolasın F. sen nasılsın?

F., 55. güne kadar Süresiz Açlık Grevi yapan tutsaklardan biriydi. "İyiyim" demek ona acı veriyordu. Ölüm Orucu savaşçıları bütün iradelerine, coşkularına, morallerine rağmen gün geçtikçe daha fazla rahatsızlanıyorlardı. Kusanlar, halsizleşen-ler, yalnız başına yürümekte zorlananlar artmıştı. Bunlar gözleriyle gördükleri değişikliklerdi. Çünkü onlar rahatsızlıklarını ifade etmiyor, sağlıkçılar bile ancak tek tek sorduktan sonra öğrenebiliyorlardı.

İlginç de sabah rahatsız yoldaşlarını dolaşarak, durumlarını anlamaya çalışıyorlardı. Kendi hali onlardan farklı değildi. Ölüm Orucu'ndan önce kusmaları başlamış ama o inatla ayakta kalıyor, kusmalarını engelleyecek yöntemler geliştirmeye çalışıyorlardı. Onun gösterdiği irade sayesinde kimse sağlığının bozulduğunu anlayamıyorlardı. O kendi durumunu bir kenara bırakmış, yoldaşlarının sağlığıyla yakından ilgileniyordu. Tansiyon, nabız vb. kontrollerini bizzat gözden geçiriyor, her yoldaşını tek tek kavramaya çalışıyorlardı. Bu sabah da içtimadan önce Berdan'ın yanına uğradı. İçtimaya birkaç dakika kaldığından F. ile birlikte aşağıya indi.

İçtima birkaç dakika sarktı. Ölüm Orucu savaşçıları eskisi

gibi hızlı olamıyorlardı.

İçtimadan sonra savaşçıların bir kısmı adını "şark köşesi" koydukları bölüme geçtiler. Sandalyede uzun süre oturmak rahatsızlık verdiği için, bir gün önce yoldaşları rahat etsinler diye burayı hazırlamışlardı. Yere yataklar, duvara minderler koymuşlar, üstlerini temiz çarşafılar ve battaniyelerle örtmüşlerdi. "Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız" yazılı pankart da dün bitmişti ve hemen şark köşesinin üst tarafına asılmıştı. Artık uzun uzun oturabilir, TV seyredip gazetelerini okuyabilirlerdi.

İlginç tam oturacakken minderin üzerindeki kağıtları farket-ti. Kağıtları eline aldı, minderleri biraz dikleştirip yerleşti. Katlı kağıdı açtığı anda hapishane personeline yazılan bildiri olduğunu anladı. Bildirinin iki gün önce dağıtıldığını biliyordu. Ama bir türlü fırsat bulup okuyamamıştı. Tesadüf de değerlendirmek istercesine okumaya başladı.

"DEVİRİMCİ TUTSAKLARIN DİRENİŞİ HALKIN DİRENİŞİDİR

FAŞİZMİN DEĞİL DEVİRİMCİ TUTSAKLARIN YANINDA OLUN

Yıllardır devrimci tutsakların sindirilip teslim alınması için yapılan saldırıların ve devrimcilerin bu saldırılara karşı direnişlerinin en yakın tanıklarısınız. Bugün artan saldırılar karşısında devrimci tutsakların insanlık onurlarını, siyasi kimliklerini ve kişiliklerini korumak için direnişleri, açlığa ve ölüme yatmaları hepinizin gözleri önünde yaşanıyor. (...)"

Hapishane personeli hatta askerlere bile propaganda yapmak devrimci tutsaklar için önemlidir. Düşman, personeli genel olarak tutsaklara karşı şartlandırmayı ve tutsaklara işkence yapmayı hatta katliamların maşası haline getirmeyi kendine politika edinmiştir. Hapishanelerde devrimci tutsakların direnişlerinden etkilenen, bu büyük irade savaşında düşmanın ideolojik etkisi altından çıkıp devrimcilere yakınlaşan, en azından tarafsızlaşan personel hep olmuştur. Bunu gözönüne alan Par-ti-Cepheli tutsaklar bu en büyük irade savaşında da personele propaganda yapmanın önemli olduğunu düşünmüş ve bir bildiri önerisini Ölüm Orucu yapan diğer örgütlere önermişlerdi. Bu öneri kabul görünce kısa sürede ortak bildiri, hazırlanıp, dağıtılmıştı.

Okurken İlginç'in aklına 13 Aralık'ta çatışma anında asker-

lere yaptıkları propaganda gelmişti. İki sayfalık bildin hoşuna gitmişti.

t...;

Devlet devrimci tutsakları teslim alma saldırılarına sürekli olarak sizleri de alet etmeye çalıştı. Bu politikası devam etmektedir.

(...)

Devlet sizden; ya onurunuzu, namusunuzu tamamen hiçe sayarak birer halk düşmanı olmanızı ya da haklı direnişleri görmeyip, duymamanızı haksızlıklara-zulme ses çıkarmamanızı istemektedir.

(...)

Acıları, sakat kalmaları, ölümleri göze alarak sürdürülen Ölüm Orucu eylemimiz güçlü bir eylemdir... Birçok cezaevinde yeni katılımlarla daha da genişlemekte ve yaygınlaşmaktadır."

49. gün Ankara Merkez Kapalı, Bartın, Yozgat, Çankırı, Malatya, Konya, İskenderun hapishanelerinin de katılımıyla beraber birinci Ölüm Orucu ekiplerinde toplam 159 kişi gönüllü olarak Ölüm Orucu'ndaydı. Dün okudukları ilanda yine Anadolu hapishanelerinden tanıdık yoldaşların isimlerine rastlamışlardı. Kimileriyle dışarıdan, kimileriyle hapishanelerden olan tanışıklıkları yine anılara götürmüştü İlginç'i.

Bildirinin sonuna gelmişti.

"Onurunu, namusunu, insanlığını korumak isteyen hiç kimse bu haklı direnişlere gözlerini kapatamaz, kulaklarını tıkaya-maz, zulme karşı sessiz kalamaz...

Bunun için;

Halka zulmeden bir avuç sömürücü azınlığın aleti olmayın. Zalimlere boyun eğmeyin...

Zalimlerin yaptıklarına sessiz kalarak dolaylı da olsa onların destekçisi durumuna düşmeyin..."

- Buyur İlginç.

U. her zamanki gibi sıcak sularını hazırlamıştı. Ölüm Orucu öncesi onlara sürekli çay ikram eden U. şimdi de sanki yaşamlarını uzatacakmış hissiyle sıcak sularını kendisi hazırlıyor, dağıtıyordu.

- Sağolasın diyerek kantini aldı. Bildirinin son paragrafını okumaya geçti.

"Bu direnişlerde sizlerin de yapabileceği pek çok şey var. Sizler de zulme karşı direnen halkımızın, devrimci tutsakların yanında yer alın. Devrimci tutsakları destekleyin."

Bildiriyi o arada yanından geçen yoldaşlarından birine verdi masaya bırakması için.

Şark köşesinin diğer ucunda Kenan'ı görünce onun yanına gitti, üç-dört gün yataktan kalkamayan Kenan kendini toparlamış, dün gece havalandırmaya bile inmişti.

- Ne haber Kenan? Volta bile attın bakıyorum.

- Sanırım ilk günün sancılarıydı biraz. Yemekten açlığa geçiş gibi, çaydan suya geçmek de sarsıyor insanı. Nihayet uyum sağladım. Şimdi de her saniye canlanıyormuşum gibi geliyor.

- Çoğumuzda baş ağrısı yaptı zaten.

Konu gece sohbetlerine geldi. İki gecedir şehitlerden, mezarlıklardan konuşmuşlardı. Şehitlere nasıl bir tören yapılması gerektiği üzerine kafa yormuşlardı. Önderin yağlı boya portresinin önünde bir katafalk hazırlansın, koridorda askeri yürüyüşle uğurlansın istiyorlardı. Bu düşüncelerini sorumlu yoldaşlarına da iletiler.

Tören konusundaki ortaklık mezarlıklar için sağlanamamıştı. Herkesin gönlü farklı farklı yerdeydi. Mücadele yaşamları için anlam taşıyan ya da kendileri açısından dönüm noktası olan olaylar, şehitler, değerler seçimlerini belirliyordu. Kimi Gazi şehitlerinin yanına, kimi Anadolu topraklarına, kimi Kara-caahmet'e... En son gönüllerini bir kenara bırakıp belirleyici olanın Parti olacağı konusunda birleşmişlerdi.

Şark köşesinde yeni gelen gazeteler okunurken, F. şark köşesinin karşısındaki masaya oturdu. Ölüm Orucu eylemi başladıktan sonra C-14 direniş koğuşunda ve kadınlar koğuşunda tutsakların duygularını yazmaları için defterler açılmıştı. Tutsaklar zaman zaman duygularını bu defterlere aktarıyordu.

F. deftere yazılan birkaç yazıyı okudu önce.

"ÖLÜM ORUCU DİRENİŞÇİLERİNE..."

Zafere olan inancımızla Ölüm Orucu'na başladınız. Sizin gibi birçok yoldaşımız da Ölüm Orucu'na gönüllü oldu. Ama içimizden sadece siz seçildiniz bu yönde şanslısınız. Belki bu kavgada bu direnişte şehit olacaksınız. Halkımız uğruna şehit

düşeceksiniz. Bundan iyi ölüm olmaz herhalde.

Siz Ölüm Orucu direnişçileri; size söz veriyorum ki, sizlere Partime, Cepheme, Önderime, halkıma layık olacağım. Bilmelisiniz ki, Ölüm Orucu'nda yeralmasam bile düşüncelerim, duygularım, kafam, beynim hep sizinle Ölüm Orucu 'yla olacak. Siz bu kavgada en önde ilerleyenlersiniz, siz ki halkımız için, onur için, vatan için, yoldaşlarınız için, Partimiz için, Cephemiz için ölüme meydan okuyanlarsınız. Siz ki bu kavgada onurlu bir biçimde savaşıyorsunuz. İpi en önde göğüsleyenlerdensiniz.

Siz Ölüm Orucu direnişçilerine bin selam olsun.

Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz.

**Ö. G. 7 Temmuz
1996"**

"Çok değerli yoldaşıma,

Sizler bizim en değerlilerimizdensiniz. En güzellerimizdensiniz. Çünkü siz bu onurlu görevle Parti-Cephemizi temsil ediyorsunuz. Tüm halk güçlerini temsil ediyorsunuz. İşte sizler bunun bilinciyle ölümlere yattınız. Ve bunun bilinciyle kazanacağımıza olan inancımız sonsuz.

**B. Ş.
7 Temmuz 1996"**

Diğer sayfayı çevirdiğinde kendinden önce başka bir yoldaşının yazmış olduğunu gördü. Demek yoldaşı içtimadan önce yazmıştı en yoğun duygularını.

"Değerli Yoldaşlarım,

Sahip olduğunuz bu üstün irade sadece dostumuz değil, düşmanımızı da imrendiriyor. Düşmanı imrendirdiği kadar da korkutuyor. Sizlerin bu kendini feda perspektifi biz devrimciler ve tüm dünya halklarının yoluna ışık tutacak ve zafer böyle kazanılır şiarını bir kez daha yükseltecektir.

Sizler halklarımıza, Parti-Cephemize ve şehitlerimize layık bir şekilde yapılması gerekeni yapıyorsunuz. Şehit düşmek gibi bir onura sahipsiniz. Sizler rahat olun, sizlerin aydınlattığı yoldayürüyeceğiz. Bir kez daha haykırıyoruz; savaşan kazanır sonunda.

*Sizleri en temiz ve içten duygularımla kucaklıyorum. YAŞASIN
ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ.*

**S. E. 8 Temmuz
1996"**

*Aklında Berdan, temiz sayfayı açtı ve yazmaya başladı. "Ölüm Orucu
Direnişimizin sıra neferleri olan Sevgili Yoldaşlara selam olsun,*

*Düşmanın halklarımıza ve özgür tutsakları teslim alma saldırılarına
karşı siz düşman mevzilerinde patlayan birer bomba, zafere olan
inancımızsınız.*

**F. T.
8 Temmuz 1996"**

Alt katta gazetelerin ve Kurtuluş'un gelmesinden dolayı bir hareketlilik yaşanırken, üst katta da perdeler takılıyordu. Perdelerin takılması ince ayrıntılardan kaynaklı epey uzun sürdü. Güneşi bir parça engellese de Temmuz ayının kavurucu sıcaklığı Ölüm Orucu savaşçılarına baygınlık veriyor, nefes almalarını güçleştiriyordu.

Halbuki hapishanede en çok sevdikleri yaz güneşiydi. Hapishanenin demir parmaklıkları, beton duvarları arasında güneşin aydınlığı hep huzur verir, sıcaklığında kemiklerinin ısındığını hissederdiler. Güneşi bile can vererek kazanmışlardı hapishanede. 12 Eylül döneminde soğuk, işkencenin bir biçimiydi. Havalandırmaya kolay kolay çıkarılmayan tutsaklar, ancak kış ortasında don-atlet görüyorlardı gökyüzünü. Böylesi durumlarda havalandırmaya yansıyan ufacık bir güneş sıcaklığı olsa da onunla adeta köşe kapmaca oynadıkları olurdu. Benzer bir gün dayak pahasına güneşe koşmuşlardı sürekli. Kış soğukunda arada bir çıkan güneş ne kadar ısıtabilir ki onları? Sadece sıcaklık değil, irade savaşıydı olayın kaynağı. Güneş, dayak. Güneş, dayak... Hatta bunun üzerine sonradan bestelenen bir şiir bile yazmışlardı.

"Güneş bile yasak
İçim sarı sıcak
Duvarları deler
Sevdamın közü."

Yıllarca süren irade savaşının kazanımıydı koğuşa ve havalandırmaya vuran güneş. Ama hiç bu kadar düşmanlaşmamış-tı onlara. Adeta eziyet ediyor, güçten düşürüyordu.

Öğlen güneşi dayanılmaz hal alınca havalandırmadaki en serin köşeyi seçtiler. Nöbetçiler yerleri suladılar, masa çıkardılar. Yazılarını havalandırmada yazacaklardı.

Amaç yazı yazmak olsa da biraraya gelince sohbet etmeden duramıyor, işlerini bir kenara bırakıyorlardı. En çok konuşulan geçmiş, anılar, şehitler.

Akdemir ve Atalay da 1976-77'lere, öğrencilik yıllarına kadar uzanıyorlardı her defasında. Atışmalar, şakalar, espriler derken yine şehitlere geliyordu sözleri. Şehitlerin devrimci yaşamlarındaki payı büyük. Çünkü onlarla başlamış, onlarla devam etmişler, belki de onlardan biri olacaklardı. Şehit olacakları günlerde en çok bahsettikleri şehitleriydi. Onları andıkça görevlerine daha çok bağlanıyor, bu görevin, geleceğin şekillenmesinde ne kadar önemli olacağına daha fazla inanıyorlardı.

İlginç konuşan yoldaşlarının kolay kolay susmayacağına karar kılınca yukarı çıktı. Ailesine yazmayı düşünüyordu. Uzun yıllar mücadele içerisinde olmasına rağmen ailesi devrimciliğini kabullenmemişti. Annesi, Ölüm Orucu'na başladıktan sonra geldiği ilk ziyarette İlginç'in de alnında bant olduğunu farke-dince kızıp gitmişti. Ne olursa olsun bu eylemin büyüklüğünü, inancını, şehitliğini bir kez daha onlara anlatması gerektiğini düşünüyordu. Düşman aileleri kullanmaya çalışabilir, özellikle cenazeler konusunda baskı yapabilirdi. Şehit düştükten sonra olsa bile bir parça onu anlamaları, cenazesini düşmana teslim etmemeleri için yazacaktı. Etkisinin olup olmayacağını bilmese de.

"Aileme,

Hepiniz biliyorsunuz ki, 1979 sonlarından beri devrimci mücadele içindeyim ve hemen hemen hiç aralıksız içinde yer aldım. Birçok zorlukla, sıkıntılarla karşılaştığım dönemler oldu. Ama bunları göğüslemeyi ve aşmayı bir görev olarak gördüm. Şunları biliyorsunuz. Bildiğiniz birşey de bu uğurda pek çok şeyi, hatta ölümü göze almış olmamdır. Daha önce söyleme-

dim ama, daha önceki süreçlerde de intihar eylemi niteliği taşıyan bazı eylemlere gönüllü olmuştum. Bugün de Ölüm Orucu gönüllüsüyüm.

Bunları niye yazdım? Bu benim ilk ölümle karşı karşıya gelişim değil. Kaldı ki, dışarıda savaşın içinde de şehit düşebilirdim. Cezaevinde yattığım sekiz sene içinde bunları zaman zaman konuştuk. Ana-baba duygusallığıyla ya da düzenin şartlandığı düşüncelerin etkisiyle pek anlamak istemediniz ya da 'Sana birşey olursa ne yaparız, aile dağılır.' vb. dediniz. Hatta bazen daha olumsuz tavırlarınız oldu. Size Türkiye ve cezaevleri gerçeğini yine düşman gösterdi. Ümraniye katliamı sizin için önemli bir olgu oldu. Ama yine de kavgamızın değerini, güzelliğini, gerektiğinde ölümü göze alabilmek gerektiğini anlamadınız.

Bugün niye Ölüm Orucu yapıyoruz, böylesi bir direnişte niye gönüllü olabiliyoruz? Hiçbir aile kendi kızı ya da oğlunun şehit olmasını istemez. Ama şunu düşünmelisiniz; sorumluluk duyduğumuz, uğruna savaştığımız bir halkımız var. Direnişin önemi de burada. Düşman açısından sorun sadece Eskişehir sorunu değil. Saldırı cezaevlerinde yoğunlaşmış olsa da tüm bir halka yönelik. Devlet en küçük hak arayışına bile nasıl vahşice saldırıyor her gün görüyorsunuz. Cezaevi önünden gözaltına alınmaları ise kendiniz yaşadınız, hiçbir anlam veremediniz. Bir işçi grevi, bir köylünün taban fiyat eylemi, öğrencilerin bir eylemi nasıl saldırıya uğruyor, herkes gibi siz de biliyorsunuz. Kısaca halkın her hak arayışı ciddi saldırılarla karşılaşılıyor.

Bu bir rastlantı mı, elbette değil. Devlet çözüm üretemeyecek kadar tıkanmış olduğundan, her gün yeni yolsuzlukları ortaya çıkarmaktan, yeni milletvekili pazarları kurmaktan başka birşey yapmadığından saldırıp sindirmeye çalışmaktan başka yol bulamıyor. Devletin çalışan kurumları sadece şiddet üreten kurumları desek hiç abartı olmaz. Bu kadar büyük bir parçası. Çünkü devlet çok iyi bilir ki, tutsaklar halkımız için her zaman moral değer olmuşlardır. Devrimci tutsaklar sindirilmeden halkı sindirmek, devrimci mücadeleyi yok etmek olanaksızdır. Bu nedenle bugün de halka yönelik bu saldırının ilk hedeflerinden biri cezaevleri olmuştur.

İşte saldırıların amacı budur. Amaç devrimci mücadeleden

koparmak, itirafçılaştırmak. Bizi sindirirlerse halkı sindirmek daha kolay olacak.

Benim Ölüm Orucu gönüllüsü olmamı böyle düşünmelisiniz. Bizim bu direnişimiz zafere ulaştığında tüm bir halka yönelik saldırıların önünde set olacaktır. Bu anlamda ben de böyle bir direnişte yer almayı bir görev olarak gördüm. Tümünüyle gönüllü olarak katılmayı istedim.

Size üzülmemeyin diyemem. Mutlaka üzüleceksiniz. Ama yine de neden katıldığımı ve niçin şehit olduğumu bu çerçevede anlamaya çalışın. Böyle bir ölüm, ölüm değil ölümsüzlüktür.

Hepinizi seviyorum.

İlginç ÖZKESKİN"

Ölüm Orucu savaşçıları şehit düştükten sonra halklarına, ailelerine, yoldaşlarına, Partilerine mesaj bırakmak istiyorlardı. Günlerdir masanın başına oturuyor, kalkıyor ama bir türlü biti-remiyorlardı. Yazdıklarını beğenmiyor, iptal ediyorlardı. Duygularını ifade edecek kelime kalmamıştı sanki. Hiçbiri duygularına karşılık gelmiyor, duyguları kelimeleri aşıp gidiyordu.

Kadın savaşçılardan Yasemin, akşam serinliğinde artık bitirme kararlılığıyla aldı kalemi eline.

"(...)

Bu geleneğin, bu onurun bir parçası olmak istiyordum. Çünkü benim için Ölüm Orucu çok şeyi ifade ediyordu. İrade savaşının ötesinde ifade ettiği şeyler vardı. Yani biz birçok süreç yaşamıştık. Dışarıda aynı süreci paylaştığımız birçok yoldaşınız şehit düşmüştü.

Cezaevinde darbeciliği yaşadık. Elimizden birşey gelmedi. Önderimiz tutsak düştü. İntihar eylemlerimiz iptal edildi. Buca, Ümraniye yaşandı. Oralarda olamamanın, düşmanla göğüs göğüse gelememenin acısını duyduk. Şimdi ise nihayet çengin içine girecektik. Açıklandığında bu nedenle ki çok sevindim.

' (.-J

Belki başlayalı beş gün oldu. Ama her geçen günü düşmandan hesap sorduğumuz gün olarak görüyorum."

İlerledikçe yazdıklarının yetersizliğini daha fazla duyuyordu. Birazdan 50. gün için bir şenlik düzenleyeceklerdi. Son cüm-

lelerini yazdı.

"Ve şimdi sıra bizde... Sessizce tamamlayacağız maratonumuzu. Sessiz sedasız ama ardımızdan yankılanacak, zafer naralarını, zılgıtlarını duyumsayarak bitireceğiz.

Önderimi, Partimi, Yoldaşlarımı bu mutlulukla kucaklıyor ve selamlıyorum."

Aşağı indiğinde sıraları düzenliyordu yoldaşları. Onlar için yere minder atmışlardı. Mine ve Gülizar'ın yanına oturan yoldaşları onu görünce ayağa kalkıp yer verdiler. Nursel/ ve Havva da kapıdan henüz çıkıyorlardı. Gelmeyen yoldaşlarını bir iki dakika bekledikten sonra başladılar.

Önce sohbet... Aileler... Bugün güvenoyu almıştı Refah Partisi. Refah'ın bu kadar çabuk teşhir olması direnişin ilk kazanı-mıydı. Aileler Refah'ın güvenoyu aldığı sırada TBMM'nin önüne tabut koymuşlardı.

Programa Azeri oyunlarıyla başladılar. Azeri türkü eşliğinde oynayan kadın tutsak, Nursel'in önünde durunca, daha fazla dayanamayan Ölüm Orucu savaşçısı ayağa kalktı. Oyunu iyi bilmiyor olsa da eşlik etti yoldaşına.

Türkülerin sesini duyan, oyunlarındaki coşkuyu gören siper yoldaşları da misafir oldu şenliğe.

Diğer Ölüm Orucu savaşçıları özellikle Karadenizli olanlar. Böylesi bir günde Horon tepmeden olur mu?" dercesine Nursel'in ardından oyuna başladılar.

Coşku, motivasyon, canlılık güzeldi. Ama 50. günde oluşabilecek tehlikeleri önlemek için horonlarının uzun sürmesine izin vermedi sorumluları.

45. BÖLÜM

Gece üç-dört kez kan küsmüştü Berdan. Sabah biraz duruldu midesi.

Öğlene kadar daha iyiceydi. Ölüm Orucuna başladıkları gün heyecandan döktüğü ter, halaydaki serinlikle birleşince üşütmesine sebep olmuştu. Bu yüzden hemen rahatsızlanmıştı. Yazması gereken yazılar hep aklında olsa da kusmanın verdiği halsizlik izin vermemişti yazmasına.

Görece iyi halini değerlendirmek istedi. Atalay karşı yatakta yine birşeyler yazıyordu. Seslendi.

- Atalay amca,

Sesini duyunca yanına geldi Atalay. Sandalyeyi çekip oturdu.

- Abi yazıları yazamadım. Bugün fena değilim. En azından özgeçmişimi yazayım, daha doğrusu yazdırayım diyorum.

- Anladım. Dur ben kağıt, kalem alayım.

- Gerek yok. Bak, şurada, rafta defterim var. Ona yazalım.

Sonra sen daktiloya verirsin.

Atalay raftaki deftere uzandı. Kalemlikten tükenmez kalem aldı.

- Ben hazırım. Acelem yok. Senin de olmasın. İstedğin kadar düşün. Ben beklerim.

Yaşamını, hele ki devrimcilik sürecinin en ince ayrıntısına kadar hatırlıyordu Berdan. Kaç kez o süreci gözden geçirmiş, kaç kez kişiliğini, kişiliğindeki zaafı, hatalarının nedenlerini bulabilmek için yaşadığı her dakikaya kadar geri dönmüştü.

Çok düşünmesine gerek yoktu. Düzgün ve akıcı cümleler kullanarak yazdırmaya başladı.

"1968 yılının 26 Ekim'inde Arap-Alevi bir ailenin beşinci ve en küçük çocuğu olarak Tarsus'ta doğdum. Ailemin maddi durumu iyi olmamasına rağmen, ilerici özelliklerinden dolayı çocuklarını okutmaya büyük önem vermiştir.

İlk ve orta öğrenimimi Tarsus ve Adana'da tamamladım. Adana Anadolu Lisesi'nden mezun olduktan sonra, 1987-'88 öğrenim döneminde kayıt yaptırdığım Ankara Üniversitesi Ba-sın-Yayın Yüksek Okulu Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Bölü-mü'nde DEV-GENÇ'le ve DEV-GENÇ'liler ile tanıştım. '89 başına kadar DEV-GENÇ içerisinde faaliyet yürüttükten sonra bu tarihte Ankara Çözüm Bürosu'nda çalışmaya başladım. Çözüm çalışanı olduğum '90 baharına kadar riskli görevler de aldım. Ankara Demokratik Koordinasyonu'nun bir üyesi olarak mahalli derneklerin kurulması görevini üstlendim".

Cümlesini tamamlayıp Atalay'ın kalemi duruncaya kadar bekledi.

"'90 Atılım kararlarının ardından Ankara DEV-GENÇ komitesinde istihdam edildim. Komite içerisinde Gazi, ODTÜ ve Hacettepe sorumluklarını üstlendiğim bu görev '90 Eylül'üne kadar yaşanan deşifasyon ve polis takibinden dolayı Mamak sorumlusu olarak tekrar mahalli alan çalışmalarına alındım. Aynı dönem Ankara'da gündeme gelen hareketimizin devrimci şiddet eylemleri karşısında acze düşen Ankara polisinin başka ilgisiz insanlarla birlikte beni de afişe etmesi üzerine görevlerimden el çektirilerek beklemeye alındım. Mücadeleye başladığım günden bu tarihe kadar yaklaşık on kez gözaltına alındım. '91 Nisan'ında İstanbul SDB'lerinde savaşıcı olarak görev aldım. Bu görevim süresince 12 Temmuz, 16-17 Nisan katliamlarını bir SDB savaşıcısı olarak yaşadım. '92 yazında şehir SDB'lerinde görevimden alınarak Ege Kır Gerilla Birliği'nde istihdam edildim.

'92 Eylül'ünde tutsak düştüm. Buca, Aydın, ondan sonra Bayrampaşa cezaevlerinde kaldım.

(...)

9 Temmuz 1996 Altan Berdan
KERİMGİLLER"

Atalay defteri kapattı.

- İşim bitince temize çekerim.

- Ne yazıyorsun yine?

- Cuma günü 12 Temmuz. Fevzi ilan hazırlayalım dedi. Kısa ve özlü bir metin olsun istedi. Onun üzerinde çalışıyorum.

Berdan yıllardır Parti-Cephe tutsaklarının ilanlarını, basın açıklamalarını yazardı. Yazı yazmadaki yeteneği, sorumlu tutsakları epeyce rahatlatıyordu. Zamanı kısıtlı olduğu en acıLdu-rumlarda bile Berdan hızla en güzel yazmasını becerirdi. Bu yeteneğinden dolayı yazı işlerini o sırtlamıştı bugüne kadar.

Atalay devam etti.

- Hazır iyiyken bana yardımcı olsan. Ne dersin? Sabahtan beri uğraşıyorum. Hiçbiri hoşuma gitmedi.

- Olabildiğim kadar yardımcı olurum dedi Berdan.

Atalay rafından yazdığı taslağı aldı. Geri dönünce hepsini okudu Berdan'a. İçlerinden birinin üzerinde oynamaya karar verdiler. Yaklaşık bir saat kadar uğraştıktan sonra hazırladıkları taslağı ikisi de beğendi. Son kez baştan, sona okudular.

"Sosyalizmi savunma onuru oldular,

Adalet, Eşitlik, Onur, Namus ve

ÖZGÜR VATAN İÇİN SAVAŞTILAR

Bir akşam çaldığında ölüm kapılarını

Halka sevgilerini, vatana bağlılıklarını

Ve devrim inançlarını yere düşürmediler

Onurumuz oldular, savaş andımız oldular.

Işık oldular, yol gösterdiler.

Ölümsüzleştiler. Kırdı, şehirde, fabrikada,

gecekonuda, okullarda, zindan

direnişlerinde.

YAŞIYORLAR, MÜCADELEMİZDE

YAŞATACAĞIZ."

- Ben Fevzi'ye göstermeye gidiyorum. Sen biraz dinlen de-
.ip, ayrıldı yanından Atalay. Aşağı inmeden Kenan ile karşılaş-
tı.

- Sıhhatler olsun.

Kenan sabah uzanmış ama uyuyamamıştı. Hava sıcaktı ve :
jnaltıyordu. Rahatlamak için duş aldı. Biraz olsun serinlemiş-• Yeniden
yatağına uzandı.

Aradan çok *zaman* geçmemişti ki, bir gürültü ile ayağa kalktı.

Yatakhane de ne olduğunu anlamak için dikkat kesildi bir an. Camdan bakan nöbetçi karşıda kalan dostlarının birbirlerine sarıldıklarını söyledi.

Bu kadar sevinç yaratanın ne olduğunu merak ettiler.

- Güzel bir eylem mi var acaba dedi Kenan, Yemo'n m ya nından geçerken. Yemekhaneye inince aynı heyecanı gereme di yoldaşlarında. Daha da meraklandı.

- Ne oldu? O gürültü neydi?

- Kazan açıklama yaptı. Genelgeleri iptal ettiğini söyledi.

Yeni bir genelge çıkarmış.

- Doğru duyduğunuza emin misiniz?

- Evet.

- Allah, Allah yeni genelgeyi öğrenmek lazım. Taleplerimiz kabul edilmiş mi ki?

Yemekhanede yoldaşlarıyla haberi yorumlamaya başladılar Bunun bir manevra olduğuna eminler. Şevket Kazan ve Refah Partisi güven oylaması ertesinde şov yapıyordu büyük ihtimalle. Oyunun iç yüzünü anlamaları için beklemeleri gerekecekti. Sorumlu yoldaşları açıklama yapana kadar yorumdan öteye geçmedi düşünceleri.

Bir müddet sonra sorumlu yoldaşları açıklama yaptı. Tahmin ettikleri gibi Şevket Kazan'ın açıklaması bir aldatmacadan ibaretti. M. Ağar imzalı genelgeler iptal edilerek güya eylemin "M. Ağar genelgeleri kalsın" talebi ortadan kaldırılmış ama benzer bir içerikte yeni bir genelge yayınlanmıştı. 9 Temmuz genelgesi M. Ağar'ın genelgelerinden farklı değildi. Eskişehir tabutluğu kapatılmıyor, itirafçılaştırma hedefli politikalar sürüyordu. Kastamonu, İnebolu, Sinop, Kütahya gibi bazı hapishanelere siyasi tutsaklar götürülmeyecek, tutsaklar Eskişehir, Sakarya, Kocaeli hapishanelerine konulacaktı. Siyasi kimliğe yönelik saldırılar değişmemişti. Bazı hapishaneler devre dışı bırakılmakla ve adli tutuklulara ayda bir açık görüş verilmesiyle kamuoyu yanıltılmaya çalışılıyordu. Amaç halkın eylemi ve tutsakları sahiplenmesini kırmak, geriletmekti. Devletin kamuoyu gözünde belgelenmiş gayrimeşruluğunu gizlemekti.

Bu bir geri adım dahi değildi. Düşman dayanacağı en son

noktaya kadar gideceğini bir kez daha göstermişti sadece. Hem de her türlü hileden, düzenbazlıktan ve yalancılıktan çe-kinmeyerek... Kararlılık ve irade savaşı daha da büyüyordu. 9 Temmuz genelgesinden çıkan sonuç buydu. Savaş boyutlana-cak, çetinleşecekti.

Sorumlu tutsak aşağıya inemeyen Ölüm Orucu savaşçılarının yataklarını tek tek dolaştı.

Mustafa Yılmaz işin iç yüzünü öğrenince geçmiş direnişleri hatırladı. "Onlara diz çöktüreceğiz" dedi. Önceki direnişlerde de böyle benzer şeyler yaşanmıştı. Düşmanları aynı düşmandı. Değişmemişti. Üstelik bu kez yürütülen irade savaşı onun açısından, ölüm kalım niteliğindeydi. Tek başına itirafçılaştırma değildi saldırıları. Bu politikaya hizmet edecek, ona ulaşmasını hızlandıracak, tutsakların direncini iradesini yıpratacak, kıyıdan köşeden giriştiği kısmi çarpışmalardan da vazgeçmemişti.

Daha SAG'nin üçüncü gününde hapishane idaresine ulaşan genelge bu küçük çaplı çarpışmaların kararlılık göstergesinden ilkiydi. Geçmiş direnişlerde yapılan bir uygulamayı kaldırıyordu genelge. Süreli ya da süresiz açlık grevlerinde işe alınmadığı için birikmiş işeler direniş sonrasında toptan alınırdı. Yeni genelge bunu ortadan kaldırıyordu. Bu kararlılık gösterisine izin vermedi tutsaklar. Temsilciler yaptıkları tartışmalarla bu hakkı çay ve şeker temini biçiminde geri almıştı.

SAG'nin 29. günü ise nabız yoklamak için gelen Başsavcı, Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu temsilcileriyle toplu değil, tek tek görüşmek isteyince gereken cevabı almış; reddedilmişti. Daha sonra Başsavcı toplu görüşmeyi kabul etmek zorunda kalmıştı. Ciddi birşey olmayan görüşmede kararlılığı görmüş, şaşırmıştı.

Ardından 41. gün Başsavcı tekrar gelmişti. "Hükümet değişikliği oldu, direnişe ara verin". Niyetleri açıktı. Hükümet değişikliğinden faydalanarak direnişi kırmak. Bir kez daha bozguna uğramışlar, dört gün sonra Ölüm Orucu ile karşılık almışlardı.

Zaferin bedel istediği çok açıktı. Bunu biliyordu Mustafa. Kararlılığında, inancında, tereddütsüzlüğünde değişen birşey yoktu. Ama düşmanın bu hamlesi, "Savaşı büyüteceğim" demeye getirdiği kararlılık şovu iradi yanını bir kez daha düşün-dürttü ona. Kusuyordu, halsizdi. Kaç gündür yataktan çıkama-

mıştı. Yatismaktan her tarafı daha çok ağrıyordu." "Acaba kendimi yeterince zorlamıyor muyum?" diye düşündü. Vücudu iradesini dinlemeyinceye kadar kendisini zorlamaya karar verdi. Sürüklenerek de olsa ayağa kalkacak, aşağıya inecekti. Onunla ilgilenen nöbetçiye seslendi. Birlikte aşağıya haberleri seyretmeye indiler.

TV'lerin Kazan'ın yapmaya çalıştığı atağı nasıl yorumlayacağını merak ediyorlardı. Şark köşesi dolup taşı haber saatinde.

Henüz kamuoyuna açıklama yapmadıklarından TV'ler haberleri kendi yorumlarıyla vereceklerdi. Bazı kanallar Ölüm Orucu'na çözüm getirildiğini söylese de bir kısmı kararlılıklarının devam ettiğini belirtiyordu.

Sorumlu tutsaklar akşamleyin bu manevra karşısında yapacaklarını belirlemek için toplandı.

Parti-Cephe temsilcisi Ölüm Orucu yapan siyasetlerle yapılacak değerlendirmeye toplantılardan çıkan sonuçlarla gitti.

Parti-Cephe temsilcisinin önerisiyle gündem; yeni çıkan genelgeydi. Temsilci süreci değerlendirerek başladı söze.

- Düşmanın yaklaşımı ne, ona bakmak gerekiyor. Bugünkü yaklaşımlarıyla birlikte cezaevlerine yönelik ne düşündükleri ortaya çıktı. Kendini ifade etti düşman. Şimdi M. Ağar genelgelerinin kaldırılması öz olarak kamuoyunun tepkilerini bastırmaya yönelik bir yaklaşım. Fakat yerine bir genelge geldi. Şunu belirtmek gerekir ki, bu direnişte bugün-yarın çözüm sağlanamayacağı ortada. Düşman saldırılarıyla kararlılığını ifade ediyor. Hem de ilk kez bu kadar büyük bir kamuoyu oluşmasına rağmen. (...) Şimdi direnişimiz bir noktaya geldi. Daha önce ikinci ve hatta gerek görülürse üçüncü ekip devreye girebilir demiştik. Böyle bir programımız vardı. İlk başta bu direnişin uzun süreceğini, kolay kolay düşmanın geri adım atmayacağını belirtmiştik. Bugün ekiplerin devreye sokulmasının tam zamanıdır. İkinci ekibin devreye sokulması kamuoyunda eylemin büyüdüğünü, bizim de kararlılığımızı, bu genelgenin aldatmaca olduğunu göstermesi açısından önemli olacaktır.

Diğer siyasetler de yeni genelgenin diğer genelgelerin toplamı olduğu ve buna tavır alınması gerektiği konusunda hemfikir. Ancak Parti-Cephe'nin ikinci ekip önerisi konusunda farklı düşünceler dile getirildi.

MLKP, ikinci ekibe karşı olduğunu, 45. günde eyleme ara veren kitlenin 55. günden itibaren yeniden SAG'ye başlaması gerektiğini, yeni bir ekibin ise ancak ölümler olduktan sonra çıkartılabileceğini söyledi.

TKP/ML ise MLKP'den çok farklı olmayan görüşlerini aktardı toplantıda. TKP/ML temsilcisi Ölüm Orucu eylemi başında, Ölüm Orucu savaşıları dışında 45. günde bırakacak kitlenin bir süre sonra tekrar Süresiz Açlık Grevi'ne başlamasına karşı olduğu, olursa da en fazla üçer gün dönüşümlü olabileceği düşüncesini savunmasına rağmen Parti-Cephehilerin ikinci Ölüm Orucu ekibi önerisi karşısında 45. günde bırakan kitlenin Süresiz Açlık Grevi'ne başlamasını öneriyordu.

TKP(ML) de ikinci ekip önerisine açık olduklarını, ama kesin kararlarını henüz vermediklerini belirtti.

Parti-Cephe temsilcisi yeni bir ekip çıkarmanın ölme kararlılığını ifade etmesi yanıyla Genelge'ye karşı verilecek en güçlü cevap olacağını, taktiksel olarak önemini her yönüyle açıklamaya çalışsa da MLKP ve TKP/ML bu konuda ikna olmadı. Hatta "SAG'nin de ölme kararlılığı olduğunu" dahi söylediler.

Tartışma böylece uzayıp gitti.

Toplantı Ölüm Orucu ile ilgili kamera çekimi yapılması ve açıklamalar konusunda varılan ortak kararlarla sona ermişti. 55. gün verilecek ilan tartışması ertesi gün yapılacaktı. Ama bugün yapılan toplantı yarının sonuçlarını apaçık ortaya çıkarmıştı.

Parti-Cephe temsilcisi direniş koğuşuna girdiğinde saat gece yarısını geçmişti. Hakkı, Atalay, Mustafa Gök şark köşesinde uyuyakalmış, bazılarının üstleri açılmıştı. Parti-Cephe temsilcisi yanlarına geçti. Üstlerini örttü. Onları uyandırmamak için ses çıkarmamaya çalışıyordu. Canı epey sıkılmıştı. Direniş defterinin bulunduğu masaya geçti.

**"ÖLÜM ORUCU DİRENİŞÇİSİ, ZAFERİMİZİN MÜJDECİSİ
ONURUMUZ YOLDAŞLARIMIZA,**

Yoldaşlar,

Sizleri bu onurlu görevi üstlenen yoldaşlarımız olarak kutluyor, zafer yürüyüşümüzde sizleri selamlıyoruz.

İçimiz coşkulu ama buruk... Kavganın böylesine onurlu ama aynı zamanda acı veren yanını bir arada yaşamak biraz zor geliyor... Belki hala kavgada olgunlaşamadık. Hangi duyguyu na-

sil yaşayacağımızı bilemiyoruz...

Kaygımız yok, kuşkumuz yok, bu onurlu kavgada, şehitlerimize, halklarımıza, Parti-Cephemize, Önderimize, yoldaşlarımıza verdiğimiz sözü yerine getireceğinizden. Halklarımıza bir kez daha zaferi armağan edeceğinizden en ufak bir tereddütümüz yok. Her gün hücre hücre ölüme yaklaşırken yüzünüzde-ki gülüşler zaferin müjdecisi.

Halklarımıza yönelen bu kapsamlı saldırıyı püskürteceğiz. Halklarımıza umut olmaya devam edeceğiz. Siyasi kimliğimize ve insanlık onurumuza yönelen, bizleri teslim almaya çalışanları tarihimize, şehitlerimizden, Parti-Cephemizden aldığımız güçle bir kez daha tarihin tanıklığında diz çöktürecekmişiz, rezil edeceğiz, ölümü bir kez daha teslim alarak ZAFERİ ŞEHİTLERİMİZLE KAZANACAĞIMIZ kesindir.

Tarih, Parti-Cephe önderliğinde yazılan, pürüzsüz, dağlardaki kar kadar beyaz sayfalara bir kez daha altın harflerle yazılıyor...

Ne mutlu ki bizlere böylesine onurlu bir tarihin, onurlu geleneklerin yaratıcısı, devrimimizin mimarı önderimizin komutanlığında devrimimizin garantisi Parti-Cephe savaşçıları...

Ne mutlu bizlere ölüme gülerek koşan ama hiçbir koşulda teslim olmamayı gelenekleştiren Parti-Cephe'ye ve yoldaşlara sahibiz...

Sizlere söz veriyoruz yoldaşlar.

Bu onura leke sürdürmeyeceğiz... Sizlere, tarihimize, şehitlerimize, önderimize, Parti-Cephemize ve halklarımıza layık olacağız.

Ölümü gülerek karşılayacağız. Ama hiçbir zaman bu yolda yürümekten vazgeçmeyecek, bağlılığımızdan birşey kaybetmeyeceğiz.

Yorulmayacağız...

ZAFER E KADAR SAVAŞACAĞIZ, SAVAŞACAĞIZ...

Söz veriyoruz yoldaşlar...

ŞEHİT YOLDAŞLARIMIZLA BİRLİKTE HALAYA DURACAĞIMIZ ZAFERİ MUTLAKA KAZANACAĞIZ...

Ş. N. Ö"

46. BÖLÜM

Avukat mahalli en canlı günlerinden birini yaşıyordu. Öbek öbek oturmuş insanlar arasında kızılıklar her zamanki havayı değiştirmiş, biraz ağırlaştırmış canlandırmıştı. Alınlarında kızıl bantları aileleriyle görüşen kadın ve erkek Ölüm Orucu savaşçıları açık görüşün en güzel konuklarıydı bugün.

Halbuki açık görüşlerde tutsaklar değil, ziyaretçiler hep özel ilgi görürdü. Bugünkü ilgi odağı Ölüm Orucu savaşçıları. "Bir daha göremeyebilirim" diye düşünülen onlardı.

Analar-babalar evlatlarının saçlarını okşuyor, ellerini öpüyor, uzun uzun seyrediyordu yüzlerini.

Alınlarındaki kızıl bantlar bütün olağanlıkları alt-üst etmişti. Evlatlar değil analar-babalar yer veriyordu çocuklarına. En rahat sandalyeler onlar için seçiliyordu. Camlar onlar için açılıyordu. Onlar için içecek servisi yapılıyordu.

Evlatları görüşe çıkamayanlar kızıl bantlı savaşçılarla ana-oabaların oluşturduğu görüntüye dayanamadılar. Birol'un an-nesi ağlamaya başladı. Mustafa'nın babası ise konuşamıyor-du. Kafasını çevirdiği her yere öylesine derin bakıyordu ki, tutsakların tüyleri diken diken oluyordu. Bir ara bakışları donuk-aştı. Yalnız kaldı oturduğu yerde. Arada bir yanına gelen tutsaklar çok geçmeden ayrılıyorlardı. O derin bakışın içinde ta-şı dığı acı tutsakların ellerini-kollarını bağlıyordu sanki.

- Nasılsın amca?
- İyiyim

Başka hiçbir konuşma geçmiyordu Mustafa'nın babasıyla tutsakların arasında. "İyiym" deyip gözlen dolunca; tutsaklar da söyleyecek söz bulamıyorlardı. Eylemlerinin politik yanını açıklamak o ana denk düşmüyor, Mustafa'nın babasının acısını hafifletmeye yetmiyordu. Sıkıntısı çekilen buydu. Duruşuyla, bakışıyla yaşadığı acıyı aynı ölçüde yaşatıyordu Parti-Cepheli tutsaklara. Ama acıları aynı değildi.

O evladını kaybedecek olmanın, onu görememenin acısını yaşarken tutsaklar, ana-babalara yaşatılanların acısını duyuyorlardı. Mustafa'nın babası acısına son verecek şeyin, evladının Ölüm Orucu'nu ölmeden atlatması olduğunu düşünürken, tutsaklarsa bu acıları bitirecek olanın şehitlerle zaferi kazanmak olduğunu biliyordu. Ne Mustafa'nın babası, ne Birol'un annesi, ne 159 Ölüm Orucu savaşçısının... Tüm ana-babaların evlat acısı yaşamayacağı günler için bu zaferi kazanmak, şehitler pahasına hatta Mustafa pahasına kazanmak zorundaydılar.

Ölüm Orucu savaşçıların aileleri ile konuştukları ilk konu cenazeleri oldu. Ailelerin Ölüm Orucu'nda şehit düşen evlatlarının öfkesini taşıyacakları cenazelerini düşmana teslim etmeyecekleri belliydi. Ama düşman her türlü oyuna, yalana, baskıya başvurabilirdi. Bugünden kafalarını açmak, onları karşılaşılabilecekleri olaylar konusunda eğitmek, nasıl tavır geliştireceklerini öğretmek önemliydi.

Tek başına cenazeler için de değildi. Eylemin ilerleyen günlerinde düşman saldıracak, savaşçıları tecrit edebilirdi. Hele bir de bilinç kaybı söz konusu olursa, ailelerin alacakları tavır eylemin zaferi açısından olumsuz sonuçlar yaratabilirdi. Geçmiş deneyimlerden edinilen bir ders de ailelerin böylesi durumlarda kendilerini analık babalık duygularına kaptırıyor olmaları, "evladım yaşasın, yeter" diyebilmeleriydi. İstisna da olsa bu tür tehlikelerin önlemini almak zorundaydılar.

Bütün masalardan kulağa çarpan sözler benzerdi.

- Sizden istediğim tek şey cenazemi düşmana bırakmama nız. Cenazemi yoldaşlarımla birlikte kaldırın.
- Partinin istediği yere gömün beni.
- Ben inancım için ölüyorum. İnancımın gerektirdiği biçimde gömülmek isterim. Bunu vasiyetim kabul edin.

Ailelerin tavrında da ufak tefek şeyler dışında farklılık yoktu. Evlatları konuşuyor ama onlar dinlemek istemiyorlardı. Ya lafı başka yere çevirmeye çalışıyor, ya kafalarını başka tarafa döndürüyorlardı. Çocuklarının söylediklerini onaylamadıklarından, onlara hak vermediklerinden değil... Onların cenazelerini konuşmak ağır geliyordu. Sanki konuşmasalar evlatları ölmeye-cekmiş gibi... Konuşmamak onların hayatta kalmasını sağlayacaktı sanki.

Ama Ölüm Orucu savaşıları mutlaka söz almak istiyordu. Aileleri "tamam, olur" diyene kadar bu işin peşini bırakmadılar. Onlar da biliyordu kendilerinin en zor ölümü yaşadıkları gibi, aileler de en zorunu yaşıyordu. Her hafta geldiklerinde çocuklarını biraz daha erimiş, biraz daha ölüme yaklaşmış buluyorlardı. Dayanması zor bir acıydı bu. Bir gün geldiklerinde belki erimiş haliyle bile bulamayacaklardı onu. Bütün bunları kaldırmak, hissettikleri duygularla beraber kolay değildi. Ancak ölüm Orucu savaşıları zaferlerin sürekli olmasını, sadece şe-nitlikleriyle değil, cenazelerinin eyleme dönüştürölüp zaferin bir parçası haline getirilmesiyle de düşmana darbe vurmak istiyordu.

Yemo bu konuyu daha önce abileriyle konuşmuştu. Gözünün arkada kalmamasını söylemişti abileri. Annesi ise hiç durmadan ağlıyordu. Yemo da bıkmadan usanmadan ne onurlu oir eylem yaptığını anlattı Kürtçesiyle.

Annesini neşelendirmeye çalışırken kabinci geldi, yeni ziya-retçisi olduğunu söyledi. Yemo izin isteyip ayrıldı Ayşe ananın yanından. Kudi ana ona seslendi. Ayşe ana sandalyesini yak-aştırdı Kudi anaya.

- Ağlama ana, biz ölülerimizle kazanacağız zaferi dedi Kudi ana.

Yemo'nun annesi "ölü" kelimesini duyunca daha çok ağla-maya başladı. Yemo'nun öleceği düşüncesi katlanılmazdı onun için.

Kudi ana devam etti;

- Sen eylemlere katılıyor musun?

- Yok dedi Ayşe ana.

Yemo'nun ailesi eylemlilikler içerisinde yer alsa da Ayşe ana pek gitmezdi. Sıkıldı gitmediğini söylerken.

- Olmaz dedi Kudi ana. Sen eyleme gitmezsen bitmez bu iş. Ağlamakla bitmez bu eylem. Öyle kolay iş değil Ölüm Orucu. '84 Ölüm Orucu'nda evlatlarımızın arkasından koştum. Onlar hak aldıkça bizler de alacağız.

Yemo'nun annesinin gözünün yaşı dinmişti. Ama cevap veremiyor, derin derin bakıyordu sadece.

Kudi ana biraz daha anlatırsa daha iyi olacağını düşündü.

- Bak, halk destekliyor onları. Duyurular yapıyor, ilanlar ve riyor. Bu yol kötü yol değil, onlar bu yolu seçmiş, güzel yol bu, aydınlık. İnsanlar "onlar Ölüm Orucu yapıyorsa biz de onların peşinden koşarız" diyor. Evlatlarımıza bu eziyetleri çektirenler pişman olsun diye katılmak gerekir eylemlere. Bak ben hala in san örgütlüyorum. Ben devrimi göreceğim. Ancak ondan sonra öleceğim.

Kudi ana sustu. Eski günleri hatırladı. 12 Eylül hapishaneleri geldi aklına. O da ağlamıştı önceleri. Ama hapishane kapısına gide-gele anlamıştı birşeyler yapması gerektiğini. Baskıyı, zulmü öğrenmişti. 12 Eylül sonrası ilk protesto eylemini yapanlardandı. '84 Ölüm Orucu'nda Taksim anıtına siyah çelenk bırakmışlardı.

Karşısında duran tutsağa döndü;

- Ne zaman yapacaksınız devrimi, diye sordu. Tıpkı Ayşe anaya söylediği gibi. Hangi Parti-Cepheli ile konuşsa sorardı bu sözü.

Yan tarafında oturan Enver amca, Kudi ananın sorusunu duyunca içi burkuldu. Devrimcileri daha yakından tanıdığı yıld bu yıl. Sadece devrimcileri değil, çocuklarının haklı mücadelesinden yana, bu mücadelenin bizzat içinde olan ana-babaları da ilk kez bu kadar yakından tanıyordu. En çok aileler ona kendini sorguluyordu. O da herşeyiyle hak veriyordu Hüseyin'e ve Hüseyin'in yoldaşlarına. Artık Cumartesi eylemini kaçırmaz olmuştu. Gücü yettiğince birşeyler yapmaya çalışırdı. Ama Hüseyin SAG'de rahatsızlanınca sanki herşey silinmişti aklından. Hatta yüreğinden. Parti-Cephe tutsaklarına duyduğu sevgi, güven gitmiş, Hüseyin'in acısı, onu kurtarma, yaşatma çabası kalmıştı geriye. Şimdi ise evladı ve ölüme gidenler var. Ankara'da iki ana ve bir baba Ölüm Orucu'na başlamıştı. Ne kadar yürekli ve cesur davranıyordu aileler. Farkındaydı; hepsi evlat

acısını yaşıyordu. Tıpkı onun gibi. Fakat tavırları onun gibi değildi. Kavrayamayanlar olsa da içlerinden saygı duyuyorlardı. Gözleri Ölüm Orucu savaşçılarının aileleri üzerinde dolaştı. "Acı çekiyorlar ama belli etmemeye çalışıyorlar, neşeli görünmeye çalışıyorlar. Evet saygı duyuyorlar" dedi içinden.

Yoldaşları Hüseyin'i getirince ayaklandı. Öptü oğlunu. Hüseyin henüz iyileşmemişti. SAG'de yaşadığı bilinç kaybının izleri hala sürüyordu. Çoğu şeyi hatırlamıyor, çok az konuşuyordu. Enver amca ona moral vermeye çalıştı. Neşeli görünmeye çaba harcadı.

S. de geldi yanlarına. O gelince bir an durgunlaştı. Hüseyin'den, eylemden, Ölüm Orucu savaşçılarından konuşmaya başladılar. Arada birşey söyleyecek gibi oluyor, tam başlayacakken vazgeçiyor hissi uyandırdı S.'de

A. da geldi yanlarına, Enver amcanın elini öptü, Hüseyin'in yanına ilişti.

- Nasılsın A. dedi Enver amca. Sonra Ölüm Orucu başladık tan sonra sık sık tekrarladığı açıklamaya girişti.

- Benimki de laf. Ölüm Orucu'ndasınız, nasıl olabilirsiniz ki? Ne kadar anlamsız bir soru. Nasılsın? Allah allah, ben de nere de ne diyeceğimi bilemiyorum bazen, çık çık çık. Nasılsın? Neyse beni mazur görün çocuklar.

Birol'un annesiyle, Mustafa'nın babası evlatlarını görmek için direniş koğuşuna gideceklerdi. Tutsakların olduğu karşı tarafa geçince dikkatleri oraya kaydı.

Birşey diyecek oldu. Sustu yine.

47. BÖLÜM

- Direnişi yazan sizlersiniz, diye başladı söze sorumlu tut sak.

12 Temmuz akşamı, ziyaretten hemen sonra Ölüm Orucu savaşçıları sorumlu yoldaşlarıyla birlikte şark köşesinde bir araya gelmişlerdi. Hava henüz kararmıştı. Bugün aspiratör de takıldığı için epeyce serindi hava. Bazıları üzerine hırka bile almıştı. Hepsi dikkatle sorumlu yoldaşlarını dinliyorlardı.

Sorumlu tutsak devam etti:

- Biz daha çok sizi dinlemek istiyoruz. Neyi, nasıl yaptık. İyi miyiz, kötü müyüz, gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Düşman, sağımız, solumuz, çevremiz, dostlar, aileler... Kendi mizi daha çok anlatalım. Onunla birlikte değerlendirme yapalım. Düşüncelerimizi anlatalım. Bir de biz program yapalım de niştik. Programımız bireyselden çok kolektif olmalı. Bizim as-nda eksikliklerimizden biri de bu. Şimdi hani ikili-üçlü belki okuyoruz. Neler oluyor, neler bitiyor? Haberleri alalım, geliş--neleri aktaralım, izleyelim, dinleyelim istiyoruz kısaca.

Günler ilerledikçe sorumlu tutsakların eylem üzerindeki ira-meleri daha fazla hissedilmeye başlanmıştı. Ölüm Orucu sa-vaşçılarının iradesiyle Parti'nin iradesinin nasıl içice geçtiği da-ha iyi kavranıyor, somutlanıyordu tutsaklar ve Ölüm Orucu sa-vaşçıları nezdinde. Eylemi Parti, Parti'nin örgütlülüğü yöneti-yor, yönlendiriyordu. Ölüm Orucu savaşçıları bu iradenin ken-di iradelerine güç verdiğini, asıl olarak bu gücün onların moti-

vasyonunu, kararlılığını, cesaretini ayakta tuttuğunu anlıyordu.

- Evet Fevzi, sen başlıyorsun galiba, deyince Fevzi sırtında ki yastığı biraz daha dikleştirdi ve konuşmaya başladı.

- Daha büyük zaferler görme isteğini perçinleyen bir süreç Ölüm Orucu süreci. Bir yanıyla yaşam ve iradeyi son noktasına kadar zorlamak, Ölüm Orucu'nda şehit düşmek eylemin çok doğal bir sonucu iken bu noktaya sığınıp kalmamak gerekir. Yani sadece Ölüm Orucu'yla zaferi düşünen düşüncenin ötesine geçmeye çalışmak lazım. İradi olarak ölüme karşı bir tereddüt duyma vs. anlamında değil. Ölümü aşmayı başarabilmeyi içeriyor. İrademizi, tüm yoldaşlar için geçerli, son noktaya kadar kullanmalı. Yani zaten başka türlü Ölüm Orucu içerisinde yaşamın anlamı olmayacaktır. O yanıyla bu süreç hepimiz için, bizden sonra gelecek insanlar açısından da devrimcileşmeye hizmet etmeli. Parti-Cephe'nin yaratacağı değerler açısından, kendi kişiliğimizde yaratacağımız dönüşümler ve dönüştürücüler açısından çok önemli ve eğitici bir süreç. O yanıyla da aslında her dakikası, her saniyesi bizlerin sürekli düşündüğü, sürekli muhasebe yaptığı, tarihimizi tekrar tekrar düşünüp güzellikleri daha fazla nasıl güzelleştirelim, çirkinlikleri nasıl güzelleştirelim diye hem kendi boyutuyla, hem de tarihi mize katacakları boyutuyla sürekli aynı muhasebeyi yapması gereken bir süreç aynı zamanda.

Fevzi konuşmasıyla yoldaşlarının konuşmalarını yönlendirmek ve bu tartışmadan bundan sonrası için faydalı olabilecek sonuçlar çıkmasını sağlamak istiyordu. Ölüm Orucu eyleminde düşman açlıkta, açlığın yarattığı yaşama isteğinde somutlanıyordu. O yanıyla iç çatışmalardaki galibiyet düşmana karşı kazanılıyor, zaferi yakınlaştırıyordu. Bu iç mücadele kişiliklerin dönüşmesini, kişiliklerin dönüşmesi ise iç zaferi yaratıyordu. Bunun için savaşımlar iç savaşlarını anlatmalı, sürekli olumlulukları ve güzellikleri öne çıkararak bencillikleri yenmeliydiler.

- Yani belki yıllarca öğrendiğimiz birçok şeyin bu Ölüm Orucu süresince çok daha net somutlandığı, çok daha net tarihe miras olarak bırakılacağı bir aşama. Kendi açımızdan, tarihimiz açısından çok iyi değerlendirmemiz gerekir. Onun için Ölüm Orucu benim açımdan devrimci yaşantımda diğer herhangi bir görev gibi. Aynı zamanda bunun yüceliğini, güzelliğini ve şehit

düşmenin böylesi onurlu bir yanını da kendi açımdan bir şans görüyorum. Hani insan ister ya, istediği gibi bir şehitlik olmasını. Bunu Parti-Cephe'nin bana layık görmesi ayrıca farklı bir boyutudur. Sonuç olarak zafer hepimizin olacaktır. Tam İlginç konuşmaya başlamıştı ki; Fevzi araya girdi.

- Birşey eklemek istiyorum. Bugün 12 Temmuz şehitlerimi zi hatırlayacağımız, onlara bağlılığımızı Ölüm Orucu gönüllüleri olarak derinden hissedeceğimiz bir gün. O yanıyla da böyle bir konuşmada 12 Temmuz şehitlerine bağlılığımızı Ölüm Orucu gönüllüleri olarak bir kez daha söylemek istedik. Onları görevlerine bağlayan en önemli değerlerden biri şehitleriydi. 12 Temmuz gibi Parti-Cephe açısından önemli bir tarihte yapılan bu toplantı herbiri açısından anlam taşıyordu. Özellikle hepsinin gözünden İbrahim Erdoğan geçti. '84 Ölüm Orucu eyleminin bir savaşçısı olmuş, ölümü yenerek bitirdiği Ölüm Orucu sürecini yaşamı boyunca daha ileriye taşımıştı.

12 Temmuz şehitlerini bir kez daha andıktan sonra yeniden söze girdi İlginç.

- Şimdi Ölüm Orucu'nun birçok yanı var. Bu doğallığı yanın da gerek yazdığımız mektup vs. gibi şeylerde, gerekse ailelerle konuşmalarda hep şeyi anlatmaya çalıştım. Öyle bakıyorum zaten. Halkımıza karşı bir görev olarak. Bugüne kadar devrimciliğimiz içinde, bugüne kadar sürecimiz içinde nasıl görevler aldysak bugün de yükseltmemiz gereken bir görevdi. Partimizin bize verdiği bir görevdi.

İlginç'in devrimci yaşamının, devrimci kişiliğinin en kısa özeti Parti'ye olan güveni ve bunun yol açtığı görev bilinci idi. yaptığı her işte bu özellik öne çıkmıştı. Sürekli başarıların ol-duğu bir devrimci süreç değildi belki devrimcilik hayatı. Onun da inişleri, çıkışları olmuş, kimi zaman öne fırlamış, kimi zaman geri düşmüştü. Ama o güveni hiç kaybetmemişti. Bu güven, geriye düştüğü anlarda bile onu yeniden öne fırlatıyordu. "Parti ne demişse doğrudur" diyen, bunu söylerken en küçük bir soru işareti taşımayan biriydi O. Partisinin yanıldığını görme-mişti. Bunun için de verilen görevi büyük bir iç huzuruyla yeri-ne getiriyordu. Ölüm Orucu'nu da aynı huzurla, aynı görev bilinciyle sürdürüyordu.

- Onun dışında şunu söylemek gerekiyor; Ölüm Orucu bir

düzenden kopuş. Şimdi o yönüyle kendimizi aşmamız, sorgulamamız gereken bir süreç. Benim açımdan da öyle oluyor. Hani geçmiş sürecimi, eksikliklerimi vb. birçok yönümü düşündüm. Onu öyle sorguladığım bir süreç oluyor Ölüm Orucu. Bu noktada irademi kullanmaya çalışıyorum. Şimdi diğer yanıyla gerek bizim yoldaşlarımızın, bize karşı ilgileri her türlü çabayı göstermeleri, gerekse görüşe çıktığımızda bizi tanısın veya tanımasın ya da başka siyasetlerden olsun, ailelerin desteği bize güç veren, onurlu şeyler. Bunu her ziyarette yaşıyoruz. Yani dediğim gibi halkımıza karşı doğal bir görev olarak, bugün yerine getirilmesi gereken doğal bir görev olarak görüyor ve o görevi yerine getiriyorum.

İlginç iradesinden bahsedince sorumlu tutsaklardan biri, dün kadın Ölüm Orucu savaşçıları ziyarete geldiği sırada yaptıkları sohbeti hatırladı. Konu su alıp almamaktan, mide bulantılarından açılınca İlginç kendi ürettiği yöntemi anlatmıştı. Kusmaların önüne geçmek için yarım saatte bir, birkaç yudum su içtiğini, böylece daha az kusmaya başladığını söylemişti.

İlginç'ten sonra M. Yılmaz sözü aldı. 51 gün düşmanın kararlılık gösterisinin ardından yaptığı hesaplaşmayı anlattı.

- Direniş içerisinde benim kendimi nasıl değerlendirdiğim biçiminde baktığımızda, ilk beş günün nasıl geçtiğini anlamadım. Beş gün mektuplar, mesajlar vb. yazdık. Onun dışında 50. günde ben de kalkamadım diğer bazı arkadaşlar gibi. İki gün falan yatakta yattım. İki gün sonra düşünmeye başladım. Niye yatıyorum ondan sonra uyumamaya başladım. Kendimi devamlı yatağa vermem birşeyi daha ortaya çıkardı. Ben de "yatmamalıyım" dedim, "sürünsem bile aşağıya inmeliyim" diye iradeyi daha da zorlamaya başladım. Daha da güçlendirmeye başladım. Tamam, ciddi birtakım halsizlikler, kırgınlıklar var. Onu baştan biliyorduk. Ama daha da direngen olmalıyım. Fiziken ayakta durduğumuz sürece durabilmeliyiz. 55. güne kadar bize destek olan yoldaşlarımıza bakıyorum. Onlar neredeyse bize yardımcı olacak boyutta her türlü işlerimizi yapıyorlar. Onların o paylaşımcılığından da birtakım şeyler kavırıyoruz. Ve diğer arkadaşların ilgilenmeleri, bize yaklaşımları olsun, on-iarla sohbetlerimiz olsun onur verici birşey. Bu görevi alırken de hiçbir tereddüt yaşamadım. Bugün bu görevi sürdürürken

de, Parti-Cephemize, şehitlerimize verdiğimiz sözü yerine getirirken de bizim için onurdur. Bu onurlu kavgada her zaman sözümüzün eri olmalıyız.

Sıcak sularını getirmişti U. İçebilenler aldı. İçemeyenler için soğuk su ve kesme şeker getirmeyi unutmamıştı. M. Yılmaz tam da irade savaşından bahsetmişken öyle bir uzandı ki suya, U. şaşırdı. Birkaç gündür hiç suyunu isteyerek aldığını görmemişti.

Su servisi tamamlanınca Kenan'la devam etti sohbetleri. Hareketleri ağırlaşmıştı ama konuşmalarındaki canlılık artmıştı sanki.

- Şimdi Ölüm Orucu'nda ben kendime ilişkin düşündüm. Cezaevine geldiğimden bu yana geliştiğimi, birtakım şeyleri daha iyi kavradığımı farkediyordum. Ama Ölüm Orucu'nda bunları daha somut yaşıyorsun. Yani iradenin güçlenmesi. Zaten Ölüm Orucu irade savaşının odağına oturmuş bir eylem biçimi. Şimdi burada iradeyi somut olarak koyuyorsun. Düşmanın oyunlarını, düşmanın sinsiliklerini, düşmanın acizliklerini görüyorsun. Bunun karşısında devrimci iradenin güçlülüğünü görüyorsun. Yani kendi açımdan da devrimci iradenin daha da çelikleştiğini fark ediyorum. Vücudum her ne kadar kendinden birşeyler kaybetse de, iradenin güçlendiğini, çelikleştiğini far-Kediyorsun. Ben bunu somut olarak farkediyorum gerçekten. Bunun dışında bir halk sevgisinin ne demek olduğunu somut olarak yaşıyorsun. Daha önce bunları yaşıyor muydun, yaşamıyor muydun? Mutlaka halk sevgisinin farkındaydın ve yaşıyordun ama Ölüm Orucu'nda tüm bu duygular en yoğun biçimde beyinden geçiyor. Yani bunları yaşamaman en yoğun biçimde oluyor. İşte halk sevgisi, işte halkımızın durumu buna Karşı Ölüm Orucu'muzun yaydığı etki toplumu siyasallaştırma. Toplumdaki devrimci bilinci arttırmasını, halkı daha da dönüş-sürmesini, etkilerini somut olarak görüyorsun. Bu şunun gös-tergesi; en son ana kadar iradeyi daha da güçlendirmek gere-kiyor. Ölüm Orucu'nda neticede öleceğiz diye kendimizi bir yere atmak ya da yatağa hapsedmek yerine birşeyler kazan-mak, kendimizi dönüştürebilmek, çelikleşebilmek, düşman karşısında en çelik biçimde şehit düşebilmek... Önemli olan bu bence. Bu duyguları, bu sıcaklığı hissedebiliyorum. Öleceğiz

ama kendimizi daha aşmış bir şekilde, daha çelikleşmiş bir biçimde şehit düşeceğiz bunları düşünüyoruz.

Kenan soluklanmak için birkaç saniye sustu.

Ölüm Orucu kararı almak, ölüme yatmak yaşamın o gün son bulması değildir. Aksine yaşam Ölüm Orucu savaşçısının içinde hep canlıdır. Sorun bu yaşamın Ölüm Orucu savaşçısı açısından neyi ifade ettiğidir. Niçin yaşadığıdır. Eğer cevabı mücadele ve halkların kurtuluşu ise, yaşam Ölüm Orucu içinde güçlenen devrimci kişilik ve inanç demektir. Yaşam ve ölüm bu noktada bütünleşir. Ölüm sıradanlasın Cüretle ölüm üzerine yürünür. Çünkü devrimci yaşamın, güçlenen iradenin amacı devrime ulaşmak, savaşı büyütme, ölüm bunlara ulaşmanın yoludur. Ölümün sıradanlığı da buradadır.

Ölüm Orucu savaşçısı adım adım ölüme yaklaşırken niçin öldüğünü bildiği için bu derece rahattır. Ölmek için amacı olmayanın bu savaşı kazanması mümkün değildir. Ölümüne anlam yüklemeyen bir savaşçı ölümün üzerine yürüyemez.

Kenan da konuşmasının devamında niçin öldüğünü anlatmaya başladı.

- Büyük bir adımdır Ölüm Orucu. Ve bunu yüklenecek olan, omuzlayacak olan bizleriz. Yani bu görevde bizler varız, bunu bizler yapıyoruz ve yarın kurulacak devrim ordumuzu, halk ordumuzu, bugün düşündükçe, bugünden o zafer coşkusu ifade edemeyecek biçimde yaşıyorum zaten. Gerilla ordusunu, halk ordusunu düşünüyorum. Yani bu şu anlama da gelmiyor, hemen büyüyeceğiz. Ama şunu görüyoruz. Bunu yapacak olan bizleriz. Nasıl bu direnişi yaratan bizlersek. İşte Sağmalcılar'da bu kadar yoldaşız, bu kadar yürek birlikteyiz. Ordulaşmayı yaratacak olan da bizleriz. Bizim gibi insanlar. Ve devrimi düşünüyorsun. Ve bunları düşündüğünde aslında sen kendini bir nefer, bir savaşçı olarak görüyorsun. Belki bugüne kadar milyonlarca savaşçı geçmiş Anadolu topraklarından. Çoğunun ismi anılmıyor. Ama kendini de görüyorsun. İşte sen de bunlardan birisin. Kendini, ne kadar büyük iş yaptım diye övme noktasına getirmiyorsun, mütevazılığı görüyorsun. Bugüne kadar Anadolu topraklarında yüzlerce isyanlar olmuş, çatışmalar olmuş. Egemenlere karşı direnişler olmuş. En son Kurtuluş Savaşı olmuş ve orada yüzbinlerce şehit var. Sırf vatanın ba-

ğimsızlığı için ya da insanca yaşam için toprağa düşmüşler ve sen de onlardan biri olacaksın. İşte Ölüm Orucu'nda bu zaferi hissetmek, yani diğer duygulan, yoldaşlık sevgisini, Parti'ye bağlılığı, önderliğe bağlılığı, tüm tarihimizin o güzellikleri, tarihimizdeki o coşkuyu sevmek. Daha yoğunlaşmış biçimde hissedebiliyorsun. İşte Ölüm Orucu'nu da ben eğitime, dönüştürmeye çalışıyorum kendi açımdan. Böyle bir süreç doğru gitmeye çalışıyorum. Dediğim gibi, şehit düşersem eğer, şehit düşersek düşmanın karşısında daha iradeli bir biçimde şehit düşmek... diyerek sözünü tamamladı Kenan. Kafasını Ye-mo'ya çevirdi.

Gözlerini havalandırmaya çevirerek konuşmaya başladı Ye-mo. Bir kez daha Ölüm Orucu'nun onun için ne anlam taşıdığını anlattı. Parti'nin güveni onu coşkulandırıyordu. Ölüm Orucu yapacaklarını duydukları ilk gün sorumlu yoldaşları "Ölüm Orucu kararı Partimizin tutsaklarına verdiği değerdir" demişti. Yemo bu değeri fazlasıyla hissediyordu. Partisinin ona verdiği değer Yemo'yu güçlendiriyordu.

"Sen öleceksin"" demenin, bu iki kelimenin değere ve güvene karşılık gelmesi ancak devrimci mücadele için geçerlidir. Çünkü ölmek yani şehitlik en yüksek değerdir savaşta. Hele ki Ölüm Orucu'nda zaferle özdeşir. Zaferin bir ayağı olmak Yemo için gurur kaynağıydı, bunu anlatmaya çalışıyordu.

- Gönüllü olmak benim için diğer yürüttüğüm görevlerden farklı değildi. Ailelerle, ziyaretçilerle sohbet ediyoruz. "Niye sen?" diye soruyorlar. Açıkça söylüyorum, ben yedi sene önce Parti-Cephe saflarında, daha doğrusu Devrimci Sol saflarında mücadeleye katıldığım da her an bıçak sırtında gezen bir nsandım. Yani yoldaşlarımız sokak ortasında katlediliyordu, gözaltında kaybediliyordu. Her türlü vahşet yaşıyordu. Onardan biri ben olabilirdim o dönemde. Ama bugün böyle bir görevle karşılaştım. Bu görev yine diğer mücadele alanlarındaki şehitlik gibi elbette onurlu bir şehitlik olacaktır. Ben bu gö-reve başladığımda herşeyden önce Parti-Cephemin bana verdiği bir değer olarak kavradım. Ve içselleştirdim. Cezaevi sü-recinde kaygılarım olmuştur. Şu yönüyle olmuştur. "Parti-Cep-Mem beni Ölüm Orucu'na sokar mı? Kişilik olarak bunu kaldı--abileceğimi görür mü?" yönünde hep kendimi sorguladım.

Başında tartışmalar başladığında, 35'li günlerde Parti-Cephe beni bu göreve layık gördü. Ben de bu görevi gerçekten Par-ti-Cephe'nin bana verdiği değer olarak gördüm. Bu değer şe-hitlerimizdir, Parti-Cephemizdir, halkımıza verilen bir değerdir benim nezdimde. Bugün ziyaretçilerimle görüştüğümde herkes "sizinle gurur duyuyoruz" diyor, zafer işareti yapıyor, "biz kazanacağız" diyorlar. Biz kazanacağız derken illa benim sağ kalmam önemli değildir. Bizim zaferi şehitlerimizle kazanacağımızı görüyor halkımız. Ve bizler de öyle görebilmeliyiz.

Sorumlu tutsak Ölüm Orucu savaşçılarını dikkatle dinliyor ve hesaplaşmalarını anlamaya çalışıyordu. Yüzünde memnun olduğuna işaret eden bir huzur seziliyordu Hakkı söz aldığı anda. '

- Direnişe girerken zaten çok coşkuluyduk ve çıktığımız yolun nereye hizmet edeceğini biliyorduk. İrade savaşımız belli bir dönemece geldi. Bundan sonrası önemli bizim için. Şu ana kadar ciddi bir hesaplaşma süreci yaşamış olsak da, gün gün yaşayacağımız şeylere daha yeni yeni başlıyoruz. Bu açıdan özellikle direnci ayarlamaya çalışıyorum. Özellikle yaşadığımız süreç içerisinde yoldaşlarımızın; iki arkadaşımızın Berdan ve Birol'un durumları bize birtakım şeyleri daha somut ve net gösteriyor. Şimdiden onları görerek, onlara hazır olmak zorundayız. Onu hissediyorum. Öncelikle vermiş olduğum söz Partime, halkıma, yoldaşıma vermiş olduğum söz. Bunu yerine getirme noktasında hissediyorum kendimi en son noktasına kadar. Ve buradaki yaşantıda da bu beni ayakta tutuyor. Şu ana kadarki direnişçiliğimin asıl noktasını da bu oluşturuyor. En nihayetinde Parti-Cepheliyiz ve bizim kararlılığımız diğerlerinin kararlılığından fazla olmalı, bizim kararlılığımız diğerlerine de örnek olmalı ve onları da motive edici tarzda olmalı.

Hakkı'nın son sözleriyle hepsinin kafası havalandırmaya ve karşı koğuşa çevrildi. Havalandırma kalabalıktı. Volta atanlar; sohbet edenler... Koğuşun camlarından güneş yansıdığı için C-13'ün içerisini göremediler.

Hakkı'nın konuşmasında söylediği şey hepsi için geçerliydi. Parti-Cepheli olmak, böyle bir sorumluluk yüklüyordu onlara. Örnek olmak, güçsüzlere güç vermek, savaşlarıyla yol göstermek... 25 yıllık M-L önderliklerini bu çatışmada göstermek gö-

revi kendi omuzlarındaydı. Bu yükü var güçleriyle kaldırmaları gerektiğinin bilincindeydiler. Tarihi lekelememek, şehitleri incitmemek gerektiğini düşünüyor, hesaplaşmalarını bunlar üzerinden yapıyorlardı. Kenan düşünürken Mustafa Gök'ün ilk cümlelerini kaçırdığının farkına vardı. Yüzünü Mustafa Gök'e çevirerek dinlemeye başladı.

- Böyle bir sürece kendimi zaten hazırlamıştım. Hiçbir tereddütüm yoktu. Ondan sonra da olmadı hiç. Sürekli kendimi motive etmeye çalıştım. Ölüm Orucu'na başladıktan sonra da gittikçe motivasyonum artıyor, kararlılığım artıyor, direncim artıyor, yani ne inancımda olsun, ne direncimde olsun bir zayıf lama hissetmedim. Daha çok zafere kilitlendiğimi hissettim. Beni Ölüm Orucu'na motive eden ek şeyler var. Daha çok bir sahiplenmeyi gördüm. Bunu bütün yoldaşlarımda gördüm. Örneğin gerek birbirimize yönelik olsun, gerek 45. günde bırakan yoldaşlarımızda olsun, gerek burada destek eyleminde olan yoldaşlarımızda olsun gerçekten daha öncekinden daha fazla bir sahiplenmeyi gördüm. Örneğin bizimle destek açlık grevinde olan yoldaşlarımız var. Bizimle aynı gündür açlık grevinde-ler ama hala bize birşeyler yapmaya, bizim ihtiyaçlarımızı gidermek için koşturmaya çalışıyorlar. Kendi aramızdaki ilişkiler de gerçekten güzel şeyler. Bunlar da ayrıca insana yeni bir motivasyon, yeni bir güç veren şeyler. İnsanlar, örneğin bura da destek açlık grevinde olan yoldaşlarım eylemi nasıl bıraka-çağım diye gerçekten üzülüyorlar. Bunun bir görev olduğunu anlatmaya çalıştım. O yanılla bir sürü güzellikler yarattık.

Sorumlu tutsaklar bütün konuşmalarda Ölüm Orucu savaşçılarının diğer yoldaşlarının hassasiyetinden, onlara gösterdiği saygı ve değerden ne kadar etkilendiklerini görüyordu. Çok açık ki, en boyutlusunu onlar yaşasalar da, bütün tutsaklar irade savaşı veriyordu. Onlar da zaafı ve bencillikleriyle savaşıyor, bu savaş yoldaşlık ilişkilerini güçlendiriyordu. Tutsaklar Ölüm Orucu savaşçılarını örnek alıp, yaşamını Ölüm Orucu eylemine ve savaşçılarına uygun hale getirmeye çalışıyor, bu gelişim de Ölüm Orucu savaşçılarındaki "layık olmalıyım, utandır-mamalıyım" düşüncesini ve motivasyonunu yaratıyordu. Söz Ali Ekber'deydi.

- Ölüm Orucu'na diğer örgütlerin katılması, sürekli bir sürü

insanın ziyarete gelmesi, dışarıda yapılan eylemler gerçekten bize moral veriyor. Bu güçlü sahiplenmeyi Ölüm Orucu eylemimiz yaratıyor. Bu gücü somut olarak hissediyor, görüyorum.

Ölüm Orucu ekibindeki isimler açıklandığında "ipi ilk kim göğüsleyecek acaba" diye düşündüm. Ben ilk sırayı kendime vermiştim. Bugün baktığımızda iki yoldaşımızın durumu iyi değil.

Ölüm Orucu eylemiyle sadece biz kazanmayacağız. Parti-Cephemiz kazanacak, Parti-Cephemiz bu kazanımlarla daha da güçlenecek. Biz kazanacağımızı dışımızdaki sola, kazanacağımıza inanmayan herkese kanıtlayacağız. Düşmanla nasıl savaşılacağını Ölüm Orucu eylemimizle, dışarıdaki pratiğimizle göstereceğiz. Zaferin nasıl kazanılacağını göstereceğiz. Söyleyeceklerim bunlar.

Ali Ekber'den sonra konuşan Akdemir espiyle başladığı konuşmasına devam etti.

- Eyleme başlarken söylemiştim. Kişisel olarak hiçbir tereddütüm yoktu. Benim için bir Parti-Cephe savaşçısının doğal görevlerinden biriydi. Ama biraz daha fedakarlık isteyen, biraz daha motivasyon isteyen bir eylem. Ben kendimi o coşkuda, o motivasyonda hissettiğim için böyle bir eylemde yer almak istedim. İleriye atılmak istiyordum. Sürecimin beni getirdiği nokta oydu. Orada daha ileriye atılmak istiyordum. Bu eylemde kendimi o derece güçlü hissettim. Eylemin içerisinde o coşkuyla yer aldım. Motivasyonum ve coşkum sürüyor. Yaşamımız noktasında pek programlayamadım kendimi. Zaten ilk beş gün hiç açlık grevinde miyiz, Ölüm Orucu'nda mıyız o da pek anlaşılmadı da. Şundan dolayı, bantlarımızın dışında 55. gün gidecek arkadaşlarımızla beraberiz. Bir de günlük faaliyetlerimiz de çok yoğun. Ölüm Orucu eylemi içerisindeyiz ama günlük faaliyetlerimizi yapıyoruz, günlük faaliyetlerimizden farklı değil. Bir değişikliğimiz yatarak televizyon seyrediyoruz. Geleceğe miras bırakmak istiyoruz. Onun coşkusu var, onun motivasyonu var. Bu bizi ölüme biraz daha yakınlaştıran, ölümü kucaklamaya hazırlayan en önemli nedenlerden bir tanesi. Söz verdik layık olacağız. Sözümüzü kirletmeyeceğiz.

Akdemir konuşurken Ali Yalçın ziyaretine gelen oğlunu düşündü. Henüz altı yaşındaydı oğlu. Ne olduğunu tam anlaya-

mamış olsa da farketdiği birşeyler vardı.

- Baba öldükten sonra silahını ben alacağım, demişti. Çocukların ne kadar hızlı büyüdüğünü bir kez daha görmüştü. Sibel de 18'inde kahraman olmuştu.

- Sibel halan gibi ol oğlum, demişti oğluna.

Kendisi de Sibel'den 10 yaş kadar büyüktü. O da Sibel'i örnek alıyor, geçmişte verdikleri, Sibel'in tuttuğu sözü unutmuyordu. Bu sözü ne olursa olsun tutacaktı.

Akdemirin ardından kendi eksiklerinden başlayarak konuştu Ali Yalçın. Sözünü tutabilmesi için eksikliklerini aşması gerektiğini ilk defa bu kadar yakından hissetti. Ve kendini eleştirdiği konularda daha iradi yaklaşacaktı.

- Ölüm Orucu sert bir çarpışma yarattı düşmanla aramızda.

Sert tartışmalar, çarpışmalar olunca kazanımlar, zafer daha güzel oluyor. Ben biraz duygusalım. Şöyle duygusalım. İki arkadaş var yukarıda, ben yukarıya çıkamıyorum. Yani ben rahatsızlığımınla yukarı çıkamıyorum. Bu konuda Mehmet'le konuştuk. O beni eleştirdi. İyi değil evet duygusallığı yenmem gerekir, yoldaşlarımızın son anında yanında bulunmam gerekir. Yanlış düşündüm. Bununla birlikte Ölüm Orucu sürecinde biraz daha kendimi gördüm. Biraz da Bedreddin gibi kendimi sorguladım. Birinci yanı bu. İkinci bir yanı yoldaşlarımız, ailelerimiz bizi gerçekten motive ediyorlar. Birşey söyleyen hemen koşarak geliyorlar, onların sevgisini her an hissediyoruz. Bugün ziyaretçilerle konuştum, dışarıdaki insanlar duyarlılar. İnsanlar gerçekten, genel olarak kitle bir de insanlarımız Ölüm Orucu'nun ne olduğunu biliyorlar. O yönden de duyarlılar. Örgütlü kesimde bir duyarlılık var. Bu bizim istediğimiz gibi direnişimizi hızla etkiliyor aslında. Tüm insanlarımız bugün şunu görüyorlar, bu çarpışma halk ile oligarşi arasındaki çarpışma, insanlarımız hızla algılıyor. Öyle ki, tüm insanlar işinden bile çıkmış koşturuyor, sahipleniyor. Ama bu sahiplenme bir feodal sahiplenmeden çıkmış, bizleri, Parti-Cephe'yi sahipleniyor. Bu nedenle istediğimiz noktaya geliyor. Belki bedel ödedikten sonra daha net göreceğiz bu çarpışmaları. Ama bugünden daha bitmeden sonuçlarını görmüş oluyoruz.

Berdan kan kusmaya devam ediyordu. Berdan'ın ölüme biraz daha yaklaşması Ölüm Orucu savaşçılarına ölümü daha

somut gösteriyor, dolayısıyla iradelerinin itici gücü oluyordu. Birkaç yoldaşı gibi Atalay da bundan bahsetti. İpi ilk göğüsleme sıraları bir yana, o sıranın pratik içinde alt-üst olduğunu biliyordu.

- Direnişimiz ilerledikçe ölüme daha yakınlaşıyoruz. Bu fiziki olarak kendini göstermeye başladı. Bazı arkadaşlarımız da ha da yaklaştı ölüme. Ve hemen hemen birçok arkadaşımız kusuyor, fiziki olarak halsizlikleri var. Bunlar bir yerde insan bünyesinin iradeye karşı isyanı durumunda. Ama bunları yeniyoruz. Bunlar bizim için engel değil, hiçbir zaman engel olma yacaktır. Buna rağmen Ölüm Orucu'na başlarken hiç de boş kalmadık. Mektuplar yazdık, çizdik, yazıyoruz da. Çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Hemen hemen birçok arkadaşımız bunu yapıyor. Ortak olarak daha çok biraraya gelip kolektivizmi arttırmamız, son günlerimizde birbirimizi daha yakından takip etmemiz daha iyi olacaktır. Şehitlerimizle zaferi yine kazanacağız. Zafer bizim olacak diyorum.

Yaman konuşmaya başlarken masanın üzerinde duran heykeli gördü. Özgür tutsağı ifade eden zincirlerini kırmış yumruklar hamurdan bir heykel haline getirilmişti. Dün kadın yoldaşları ziyarete geldiğinde getirmişti onu. Ama rahatsız olduğu için aşağıya inmemiş hediyeği görememişti.

Hava karmaya başladığında sıra ona gelmişti.

- Ölüm Orucu gönüllüsü olduğumda da zaafılarımla, eksiklerimle Ölüm Orucu gönüllüsü oldum. Bir tek şey var. Ben bir şeylere inandım. Birşeyleri sevdim. Birşeyler olması gerektiğini söyledim. Bugün yerine getirilmesi gereken çok basit, hiç büyütülmeyecek, hiç büyük laflarla ifadeye gerek duyulmayan bir görev var. O açıdan baktığım zaman sanıyorum Ölüm Orucu her insanın mücadelesini ilerlettiği süreçlerinde yerine getirmesi gereken bir görev. Tarihsel süreç o noktaya gelmişse, Ölüm Orucu bir zorunluluk haline gelmişse bizler açısından ve kimse açısından büyütülmemesi gereken, yerine getirilmesi gereken basit, sıradan görevlerden birisi. Kimsenin zaafılarını, eksiklerini ön plana çıkarmaması, ayak dirememesi gerekir. Çünkü hepimiz zaaflıyız. Ama farklı oranlarda, kimimizde daha boyutludur, kimimizde daha fazladır. Ben önce onların sorgulanması gerektiğini düşünüyorum. Kimse kahramanlık merte-

besi gibi falan düşünmemelidir. Daha doğrusu sonuç itibarıyla bir kahramanlıktır ama ulaşılamayan soyut bir kahramanlık değildir.

Mehmet Güvel en son konuşacaktı. Ölüm Orucu birinci ekibi belli olana kadar yaşadığı duyguları anlatmak istiyordu. Yaşlılık üzerine yaşadığı çatışmayı biraz açacaktı. Ölüm Orucu'nda görev alması Parti için kıstasın hiçbir zaman yaş olmadığını tekrar göstermişti ona. Parti'nin temel aldığı bu eylemi başarıyla yerine getirebilecek inanca, güvene ve iradeye sahip olup, olmamasıydı. Onun için 19 yaşında ya da kendi gibi 51 yaşındaki insanlar katılabiliyordu Ölüm Orucu'na. Aslında Ölüm Orucu ile kaygılarının nasıl yersiz olduğunu, Parti'nin kadro anlayışını kavramıştı.

Yaman sözlerini bitirince başladı anlatmaya.

- Ben de Ölüm Orucu gündeme geldiğinde bu görevi çok istiyordum. Çok arzu ediyordum. Kendi kendime muhasebesini yapıyordum. Bana verilir mi, verilmez mi diye. Eksik taraflarımı düşünüyordum. Artı, tarihimizi düşünüyordum. Devrimci yaşamım boyunca, gerçi çok uzun değil yaşıma göre. Hiç tereddü-te düşmedim. En ufak bir acaba olmadı kafamda. Bu bakımdan bu görev bana verilir diye düşündüm. Fakat yaşımdan dolayı ya verilmezse? Onun için devrimci yaşamımı kısıtlıyor gibi geldi. Belki öyle değil ama bana öyle geliyordu. Hep yaşıma lanet ediyordum. Diyordum, niye 40 yaşında başladın? 40 yaşında devrimciliğe başlarsan işte böyle olur. Buna kızıyordum. Ama şuna inanıyordum. Parti-Cephem bana bu görevi verir di-yordum. Bu şekilde içimde böyle bir güven vardı. Ve bu görevin bana verildiğini duyduğumda çok büyük bir mutluluk ve coşku duydum. Ve aynı coşku, sevinç ve mutluluğu bugün hissediyorum. Niye Ölüm Orucu'na bu kadar sevindim, mutlu oldum? Biraz önce Mehmet de söyledi. Parti-Cephemizi güçlendirecek, devrimimizi güçlendirecek bir eylem biçimi. Bu eylem biçiminin içinde yer almak her Parti-Cephelinin mutlaka isteye-ceği, çok arzu edeceği birşey.

Ölüm Orucu savaşçıları konuşmalarını bitirince son sözleri sorumlu tutsak söyleyecekti. Bazı duygusalıklar görmüştü ko-nuşmalarda. Duyguları moral gücüne dönüştürüp, politik bi-linçle yönlendirmek gerektiğini anlatmak istiyordu.

Önce eylemin büyüklüğü, tarihselliği ve misyonunu anlatarak başladı.

- Bundan güzel söylenecek pek fazla birşey yok. Bu savaşı sizin nezdinizde halklarımız veriyor. Direnen, Ölüm Orucu'nda olan 159 tutsak var. Bunun öncüsü, örgütleyicisi, halka karşı açılmış bu savaşı durdurup bizim üzerimize gelen baskıları durduran, saldıran biziz. Bunun örgütleyicisi de biziz, yönlendiricisi de biziz. Ama somut olarak da söylediklerinizdeki coşku, kararlılık, bağlılık, sahiplenme zaferimizin teminatı. Böyle olacak, böyle sürecek, böyle kazanılacak. Sizlerle *kazanacağız*, şehitlerimizle *kazanacağız*. Düşmanın saldırıları gerçekten de kapsamlı. İlk genelge yayınlandığı zaman kısaca bir değerlendirme yapmıştık hatırlarsınız. Şimdi bu kadar yaygın, bu kadar kapsamlı bir direniş var. Tutsaklık koşullarında, mücadelede bizim bildiğimiz kadarıyla eşi-benzeri yok. Şöyle bir tarihe göz attığımız zaman bütün sınıflar mücadelesinde yaygın, kapsamlı, uzun bir sürece yayılmış, pek çok çevrede ve pek çok biçimde kendine destekler bulmuş bir direniş. Yeni bir hükümet kuruluyor, yeni bir bakan atıyor, yeni bir genelge çıkarılıyor, bu yayınlanan genelge ile halka karşı sürdürdükleri saldırıda kararlı olduklarını gösteriyor. Direniş, savaş zorlu. Zorlu ama gerçek. Herhangi bir şekilde bugün yarın bu iş çözülür, biter, hallederiz gibi bir düşüncemiz, beklentimiz yoktur. Şehitler vereceğiz. Çok fazla şehitler de verebiliriz. İçeride insanlarımızın duygusalıkları da var. Çok vereceğiz, evet çok şehit vereceğiz, çok kayıp vereceğiz ama giderek savaş daha büyük bedellerle, daha büyük zaferleri açığa çıkartan bir tarzda büyüyor. Ne beş yıl öncesindeyiz, ne geçen senedeyiz, ne de iki ay öncesindeyiz. Bugünün gerçekliği faşizmin çok kapsamlı saldırılarıdır. İşte faşizm yükleniyor, saldırıyor. Biz de saldıracağız. Bu noktada Ölüm Orucu direnişçileri olarak sizlerin değeri, tarihselliğiniz gerçekten büyüktür. Geçmişle, '84 ile kıyasladığımız zaman bugün en büyük şans Türkiye halklarının kurtuluş umudu olan Parti-Cephemizdir. Türkiye halklarının kurtuluş savaşının başında, ona kumanda etmesidir. En büyük gücümüz de, en büyük değerimiz de, en büyük şansımız da budur. Partimizin, Cephemizin savaşçılarıyız. Halk Kurtuluş Savaşımızda böyle bir görevle sizler görevlendirildiniz. Gerçekten

çok onurlu bir görev. Olayın duygusal yönü vardır. Olayın politik yönü vardır. Ama biz olayın politik yanını düşünmeliyiz. Duygusal yanlarımız, duygusallık olacak ama bize yön veren bunlar olmamalıdır. Bize yön veren beynimiz olmalı. Esas sorun burada. Cezaevlerinde, Anadolu'da daha önde giden yoldaşlarımız var herhalde. Bu zincir böyle kırılacak, gerçekten böyle. Bu zincir böyle kırılacaktır. Bu aynı zamanda bir cürettir.

Büyük bir cürettir. Tabii bu zafer en başta sizlerin olmak üzere, Parti-Cephezindir. Halkımızın zaferi olacaktır. Bundan hiç uzaklaşmamalıyız. Temel meselemiz, budur. Başka diyeceğimiz birşey yok. Yarına ilişkin kısa bir bilgi vereyim. Yarın 55. gün. İkinci Ölüm Orucu ekibi İstanbul Bayrampaşa'da 15, Ümraniyede 10 toplam 25 kişi yarın göreve başlayacaklar. Peş peşe dört cezaevi daha başlayacak ikişer gün arayla. Siyasetlere ilişkin tartışmaları biliyor musunuz, onları da aktaralım...

Diğer siyasetlerle yürütülen tartışmaları savaşçılara aktarmaya özen gösteriyordu sorumlu tutsakları. Sonuçta bu direnişe tek başlarına kalma pahasına girmişlerdi. Zafere tek başlarına yürümek zorunda kalabilirlerdi. Düşman cephesinden, sol cepheden ve Partileri açısından yaşanan gelişmeler, zorluklar, kolaylıkları kavramalarını, savaşlarını gerçekler üzerinden biçimlendirmelerini sağlıyordu.

İkinci ekip konusunda netlik sağlanmıştı. Parti-Cephe ile beraber TKEP/Leninist, TKP(ML) yeni ekip oluşturmuşlardı. Ertesi gün kararlılığın ifadesi olarak devreye gireceklerdi. MLKP ve TKP/ML ise ikinci ekip çıkarmanın da ötesinde ilan konusunda dahi sorun çıkartmışlardı. Ortak ilan vermemek için en son noktaya kadar gayret ettiler. SAĞ ilanının altına Parti-Cep-he'nin imza atmasını ama ilanda ikinci Ölüm Orucu ekiplerine /er verilmemesini istemişlerdi. Bu konuda taviz verilmeyince 'anların ayrı verilmesi kararlaştırıldı. MLKP Temsilcisi;

- Artık aynı ilan da olsa, farklı ilan da olsa ayrılık görülecektir, demişti.

Ayrılık taktiklerde değil, grup çıkarlarını öne çıkaran mantıktı. Şüphesiz bu mantık zafere kadar değişik biçimlerde ortaya çıkabilirdi. Parti-Cepheli tutsaklar bunu biliyorlardı.

48. BÖLÜM

"Herşey Parti-Cephe için, Herşey Zafer İçin"

Parti-Cephe koğuşlarında içtima alınırken gözler bazı tutsakların üzerinde odaklanıyordu. Hareketleri, bakışları heyecanlıydı, sabırsızca sloganlarını haykırdıktan sonra yoldaşları hemen yanlarına geldi.

- Nasılsın, heyecanlı mısın vb. sorular onları daha fazla heyecanlandırıyordu.

Nihayet on gün geçmişti, Ölüm Orucu'na başlayacaklardı bugün. İkinci ekip olsalar da Ölüm Orucu savaşçısı olmak, alınlarına kızıl bantın takılması bambaşka bir duyguydu. Ölümüne daha uzak olacaklardı. Ama Ölüm Orucu savaşçılarına daha yakın olacaklarını biliyorlardı aralarındaki görünmez duvar kalkacak gibi geliyordu onlara. Açlık, kızıl bant, onları bütünleştirecekti sanki.

İkinci ekipte görev alacak savaşçılardan biri sabah serinliğinde volta atmak için havalandırmaya çıktı "Artık yanlarına gidince o tedirginliği ve kaygıyı yaşamayacağım" dedi kendi kendine. Ölüm Orucu savaşçılarına 45. gün bant takıldığı an geldi aklına, işte o an sanki bir el Ölüm Orucu savaşçılarına ondan uzaklara götürmüştü. Tam yanındayken ufukta görmeye başlamıştı onları.

Daha bir gün önce hesapsız, kitapsız konuştuğu, şakalaştı-ğı, kavga ettiği yoldaşlarıydı onlar. Törenden sonra yanlarına gittiğinde yaşananların hepsi bitmiş, hatta onları yeni görüyor-

muş gibi olmuştu. Şaşırmıştı bu duruma. Çözümlemeye çalışmıştı. Ne duygularını, düşüncelerini o kadar rahat söyleyebiliyor, ne de rahat davranabiliyordu. Onlara karşı atacağı her adımı düşünce süzgecinden geçiriyor, sonra yapıyordu. Ne kadar hassaslaşmıştı. O da anlayamıyordu.

"Şu an inançlarımızın, umudumuzun, Parti-Cephemizin somutluğu onlar" dedi. Bundan dolayıydı yaşadığı duygular. Öncesinde bütün bunları beraberce paylaşır, beraberce inançlarını temsil ederken artık Ölüm Orucu savaşçıları hepsini kendi üzerlerine almıştı. Elbette onların görevleri aynı biçimde devam ediyordu. Fakat savaşçılar en büyüğünü, en önemlisini ve en hassasını sırtlamışlardı. Başka bir açıklama getiremiyordu. Çünkü yapacakları herşey geleceği etkileyecekti. Olumlu ya da olumsuz... Onların bu sorumluluğu yaratmıştı duygularını. Güldü. Havva'nın anlattığı olayı düşünmüştü.

- Törenden sonra onun yanına gittim. Rahatsız olan yoldaşlardan birini dolaştırıyordu. Her zamanki doğallıkla "ne haber" dedim. O, nasıl anlatayım bilmiyorum, sanki bir gün önce ziyarette konuştuğum, şakalaştığım o değilmiş gibi sıkıldı, çekindi, bakamadı yüzüme. O an gerçekten anladım ki, bantı benim takıp takmamam önemli değildi. Önemli olan alnımda "DHKP-C" yazan bantı takıyor olmamdı demişti Havva.

İşte bugün, on gün sonra aynı el alıp onları yakınlaştıracaktı. Yanlarına ulaşamazlardı ama ufukta değil, az ötede göreceklardı savaşçıları.

Gözlerine bakmaktan çekinmişti on gün boyunca. Onların bakışları altında ezilecekmiş gibi geliyordu. Tek başına yanlarında olmak sorunu değildi bu. Bir devrimci, mücadele yaşamında gelmek istediği noktadadır hep. Parti ona yol gösterir, buyur eder. Gitmek, yerleşmek onun isteğine bağlıdır. İnancına, kendini partisine ne kadar sunduğuna, devrimi ne kadar istediğine bağlıdır. Önündeki tek engel kendisidir, bencillikleridir.

Bir Parti-Cepheli, uçsuz, bucaksız, enginliklerle dolu derya içerisinde. Parti'dir o zengin derya. Devrimcilik, savaş bu zenginliklerden, güzelliklerden faydalanmasına bağlıdır. Faydalanmaksa kendi isteğine... Bir el attı mı onlara, herşeye rağmen, her güçlüğe rağmen inancı için, partisi için yaşamayı be-

cerir.

İlk farkettiğinde kaygısızca dalmıştı deryaya. Attığı kulaçlar dalgaları aşamayınca yine kıyıya sürüklenmişti. Korkmuştu dalgalardan çünkü. "Biraz daha, biraz daha" diyememişti. İçindeki birşey "Yorma kendini, boş ver, bırak kendini dalgalara, seni nereye savurursa oraya git" demişti. O birşey bencillikleriydi. Fedakar olamayan, cesaretli olamayan yanlarıydı. Kıyıya sürüklendiğinde aklı başına gelmişti. Çıkmadı deryadan, uzaklaşmadı. Ama enginliklere ulaşmak için yeni baştan savaş verecekti dalgalara karşı. Tekrar daldı. Henüz enginlere ulaşamamıştı. İnatla, inançla aşacağı çok yol vardı. Her kulaçta birilerine rastlıyordu. Bir de uzakta, onun aşamadıklarını aşanlara... Şimdi bakamadığı buydu. Bakarken eksiklik duyduğu ondan ileride olanlardı. İçlerinde benzer bir süreci yaşayanlar da vardı ama daha hızlı ilerlemişlerdi. Bencilliklerini daha hızlı alt etmişlerdi. Ya o? Bir kez daha yolu açılmış, "gel" demişti Par-ti-Cephe. Kesinlikle hızlı yol alacaktı. Kararlıydı.

Saatine baktı. Bir saate yakındır volta atıyordu. Yoldaşları ona bakıp gülüyorlardı. Her zor anında heyecanlı anında onu düşünürken görmeye alışmışlardı. Yanlarından geçerken;

- Koma hali mi yine? diye takılmadan edemediler.
- Daha ne konuşacağını kestiremedin galiba? dedi diğeri.
- "Üzerine bastın."

Halbuki onlar söyleyince aklına geldi konuşma yapacağı. Törendeki konuşma hepsinin sıkıntısıydı. Gece birşeyler yazmış, beğenmemişti.

Öğlene kadar üçü de köşe-bucak saklanıp yazdılar. Bir tek sorumlu yoldaşları bu konuda rahattı. Öğleyin onun yanına gitmeye karar verdiler. Havalandırmada oturuyordu sorumluları. O da ikinci ekipte görevliydi:

- Sen ne konuşacaksın, diye sordu biri. Hiç yaptıkları şey değildi. Ama Ölüm Orucu heyecanı bu tür sınırları biraz esnetmişti. Daha yaklaşmışlardı örgütlülüklerine.

- Ben çok kısa konuşacağım, diye cevap verdi sorumlu tut sak. Sıkıntınızı biliyorum. Yazdıklarınızı beraber okuyalım ister seniz?

Cebinden kağıdı çıkardı B. okudu. Hemen yorumunu da yaptı.

- Beğenmiyorum. Aslında anlatmak istediklerim bunlar değil. Ama olmuyor, ne bileyim?

- Bence fena değil.

- Yok yok, olmamış, dedi sanki yoldaşının düşüncelerini almak için okumamış gibi.

Sorumlu tutsak yüzünü öte tarafa çevirerek diğerine sordu.

- Sen ne yazdın?

Biraz utangaç, okumaya başladı.

Sorumlu tutsak diğerlerine nasıl bulduklarını sordu. Beğenmişlerdi. Kadın savaşçılar açısından vurgu yapılması önemliydi. İyi bir mesaj olacaktı. Aynı biçimde kalmasını söylediler.

Ardından sorumlu tutsak iki cümleden oluşan konuşmasını aktardı onlara. İçleri rahatlamıştı. Konuşmalarını ezberlemek için ayrıldılar. Herkes havalandırmanın bir köşesinde konuşmasını ezberlemeye çalıştı.

G. en sonunda ezberleyemeyeceğine karar kılıp yazısı güzel olan diğer ekip yoldaşına yazması için verdi.

Ölüm Orucu savaşçıları da onları dikkatle izliyordu. Törenden önceki halleri geliyordu akıllarına. Arada yazılarını ezberlemekten fırsat bulup yukarı çıkarlarsa kendi duygularını anlatıp rahatlatmaya çalışıyorlardı onları. Ama ne mümkün? O bantı takmak, o ağırlığı hissetmek bir devrimciye yaşamında kolay kolay yaşayamayacağı duygular yaratıyordu. Ölüm Orucu savaşçıları da biliyordu bunu.

Olsun, belki bir faydaları dokunurdu.

Bekleyiş tırmandırıyordu heyecanını. Otursalar olmuyor, yatsalar olmuyordu...

Kadın tutsaklar, destekçileri, ara verenlerle birlikte an an yaşıyordu Ölüm Orucu savaşçılarının irade savaşını. Sürekli gözlerinin önündeydi hepsi. Bu, koğuşun her yanına eylem havasını taşıyordu. Ölüm Orucu savaşçısı beş kadın olsa bile, onlar kustukça kusuyor, onlar güldükçe gülüyorlardı.

Erkeklerde ise heyecan biraz daha farklı yaşanıyordu. İkinci ekipteki tutsaklar Ölüm Orucu savaşçısı olma gururunu direniş koğuşuna geçmek heyecanıyla beraber yaşıyorlardı.

Saat 13.30'da direniş koğuşunda bir toplantı yapıldı. Bugün desteğe ara verip, C-15-16'ya gidecek tutsaklarla Ölüm Orucu savaşçılarının yaptığı bir toplantıydı bu. Destek açlık grevi

yapan tutsakların sabahtan beri yüzlerinden düşen bin parçaydı. Sıkıntıları, hüznü yüzlerine yansımıştı. Toplandıklarında destekçiler başlarını önlerine eğdi. Bir türlü kaldırıp konuşmuyorlardı. İçlerindeki sıkıntı toplantıya yansımıştı. Çok şey söylemek istiyor ama bir türlü ağızlarını açmıyorlardı. Sessizliği Ölüm Orucu savaşçısı Akdemir bozdu.

- Yoldaşlar, on gündür birlikteyiz. Bu on gün birlikte yaşadıklarımız unutulmayacak, inanç, coşku ve kararlılık taşıyan günlerdi. Sizin gayretiniz, sahiplenmeniz, yoldaşlığınız hepimizi güçlendirdi. Ölüme daha fazla bağladı bizi. İstiyoruz ki, duygularımızı, düşüncelerimizi paylaşalım. Ne dersiniz?

- Zaferi bu süreç içerisinde sizinle birlikteyken kazanmayı düşünmüş ve istemiştik.

- Duygusal olmamak gerekir, dedi. Ama duygusal olmaktan kendimizi alamıyoruz.

Biz de sizinle aynı ekipte yer almak ve o güzel duyguları, kararlılığı yaşamak isterdik, diye devam etti. Konuşmalarda bu duygusallığı hissetmemek mümkün değildi. E. Y., O. B.'nin konuşmasını kendi açısından tamlamaya çalıştı.

- Ben de politik olmak gerekir diyorum. Kendimi, duyguları mı frenlemeye çalışıyorum. Ama olmuyor, sizlerden ayrılırken duygusal düşünmeden yine edemiyorum.

Geride duran, hiç sesi çıkmayanlar da vardı. H. düşünüyordu, henüz konuşmamıştı. Akdemir'in sözleri sanki hüznünü büyüttü. Ölüm Orucu savaşçılarının destekçisi, moral kaynağı olmak ne demekti? Büyük bir onurdu. Peki ayrılmak? Çok zor. Onları bir daha hiç görememe korkusu sarmıştı yüreğini. Kapıdan bir kez çıkınca geri gelse de hiç birini bulamayacakmış gibi geliyordu. Ağlamak istiyordu. Ama tutacaktı kendini. Duygularını ağlamak bile ifade etmezdi. Ağlamanın ötesindeydi yaşadıkları.

Hissettirmemeye çalışıyordu yoldaşlarına. Güler yüzlü olmaya gayret ediyordu. H.'yi gülerken görmeye alışmıştı Ölüm Orucu savaşçıları. Gülümseyerek kısaca bir-iki şey söyledi.

- Yeni bir sürece birlikte geldik. Bu tarihi birlikte yaşıyoruz. Birlikte yazıyoruz. Sürekli bu düşünceyle hareket etmeye çalıştım.

Akdemir;

- En büyük destekçimizi kaybettik. Şimdi ne yapacağız, diye takıldı.

H. güldü. Şişman olmasından dolayı yapıliyordu esperi. 20'li günlerde tiyatro çalışırken Berdan'la yaptıkları esprili sohbeti hatırlatmıştı bu takılma. Ölüm Orucu savaşçıların bunu söylemesi bile çok değerliydi onun için. Gülüşü sevincindendi.

A. G. söz aldı;

- Bu süreç bizleri, birlikte geliştirip olgunlaştırıyor. Kitaplar dan, anlatımlardan öte herşeyi yaşıyor, görüyor ve kendimizi yeniliyoruz. Öğreticiliği bambaşka.

Sohbet iki saat kadar sürdü. En son Ölüm Orucu savaşçıları gösterdikleri fedakarlıklardan dolayı teşekkür ettiler destek açlık grevini bırakacak yoldaşlarına. Mahcup olmuşlardı.

Kadınlar koğuşunda ise öğleden sonra ikinci Ölüm Orucu ekibinde görev alacak tutsaklar biraraya geldi. Sorumluluklarını, görevlerini konuşacaklardı.

Sorumlu yoldaşları anlattı.

- Bugün görevi devralıyoruz. Bundan sonra her davranışı mız, her hareketimiz hem yoldaşlarımız, hem de düşman tara fından dikkatle izlenecektir. Bunu bilerek yaşamalıyız. Üret kenliğimiz artmalı, yaratıcı olabilmeliyiz.

Sorumlu tutsak birinci ekipteki yoldaşlarının "kına" kararını anlattı. Hepsinin çok hoşuna gitmişti bu düşünce. Yeni değerler yaratmak somutlanıyordu kafalarında.

Devam etti;

- Ölüm Orucu savaşçılarımızın eli, kulağı, gözü biz olacağız artık. Rahatsızlandıklarını görüyorsunuz. Onlara gazeteleri biz okumalıyız. Sohbet etmeliyiz. Sürekli yatakta kalmak ister iste mez, koğuşta olan bitenler, yoldaşlarımızın ne yaşadıkları ko nusunda merak uyandırıyor onlarda. Bu görev bizimdir. Ayrıca koğuşumuzdaki yoldaşlarımızla da konuşmalıyız, paylaşımları mız artmalı. Duygusallıkları politikleştirmek, kazanımlara dö nüştürmek için uğraşmalıyız. Düşmanı, bedeli, iradeyi kavrata- bilmeliyiz onlara.

Bir de kılık kıyafetlerimize, yaşam disiplinimize özen göstermeliyiz. Hepsi alınlarımızdaki banta yakışmalı. Yoldaşlarımız mutlaka hassas olacak, alnımızdaki bantın ağırlığıyla davranacak. Biz onlara mütevazılığımız, sıcaklığımızla yaklaşmalıyız.

Savaşçılar ekip sorumlularını dikkatle dinliyorlardı. Konuşması bitince yine tören üzerine konuştular. Saatler geçmek bilmiyordu. Bir an önce o kürsünün önüne geçmek, göreve başlamak istiyorlardı.

Akşama doğru tören için çağrıldılar. Savaşçılar heyecandan titriyordu. Çok az kalmıştı tören anına. Yine C-16'da yapılacaktı tören. Her koşu tarihsel bir kesitte önemli olayların mekanı olmuştu. C-14 direniş koşusu, C-15 gönüllülerle toplantıların, C-16 törenlerin yapıldığı koşu. Kadın tutsaklar koşuştan içeri girdiklerinde erkek yoldaşlarını onları bekler vaziyette buldular. Yine sessizlik, bekleyiş vardı. Ama bu kez deneyimin, ölüme yaklaşmanın yarattığı olgunluk hissediliyordu. Bilinmezlikler azalmıştı.

Kadın tutsaklar yerleştikten sonra Fevzi kürsüye geçti. Birinci Ölüm Orucu ekibinden kendini iyi hissedenler gelmiş, diğerleri koşuşlarında kalmıştı.

Törene katılanlar da ayakta zor durabilecek durumdaydı aslında, ama coşkularını, gururlarını hissediyordu tutsaklar.

Tören, devrim şehitlerine bağlılığın ifadesi olarak bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Fevzi Tekin açılış konuşması için hazırladığı notlarını kürsünün üzerine bıraktı.

- (...) Eylemimiz dalga dalga tüm cezaevlerine, meydanlara, sokaklara yayılıyor.

(...) Direnişe başlarken bu direnişin bir kararlılık savaşı olduğunu biliyorduk.

Düşman bizim üzerimize gelmeye devam ediyor. Bizi teslim alarak halkımıza gözdağı vermeye çalışıyor. Biz ise cesaret ile, kararlılık ile düşmanın üzerine yürüyoruz. İkinci Ölüm Orucu ekibi bunun kanıtıdır. Ölüm Orucu savaşçısı olmak onurdur. Bu onuru zafere kadar taşımak, Ölüm Orucu savaşçıların görevidir.

Fevzi konuşmasını bitirdiğinde tüm güçleriyle alkışladı tutsaklar. İkinci ekibi tanıtacaklarını söyleyip, Parti-Cephe tutsaklarının temsilcisini çağırdı kürsüye.

Tebrik etti önce. Kucaklaştı. Artık Ölüm Orucu ekiplerinde yeralan iki sorumlu tutsaktılar. Sorumluluğu paylaştıkları diğer yoldaşları onları seyrederken "Ekibe kim girecek?" tartışması yaptıkları, bu görevi birbirlerine bırakmak istemedikleri günleri

hatırladılar. O günler gerilerde kalmış, Ölüm Orucu savaşçıları çoktan yol almaya başlamışlardı.

Fevzi ikinci ekibin sorumlusu, Sadi'ye kızıl bantını taktı. Alkışlar birinci ekip töreninde olduğu gibi yükseldi. Sonra Fevzi kürsüdeki ikinci banda uzandı. Tutsaklar anlayamadı onun ne olduğunu. Aldığı bantı Sadi'nin koluna takıyordu. Bantta "2. Ekip" yazıyordu.

İkinci ve üçüncü ekiplerdeki tutsaklar ekiplerini bildirir bantlar takacaklardı. Herhangi bir tartışmaya mahal vermemek içindi bu.

Alkışlar arasında kürsüye geçti Parti-Cephe temsilcisi. Konuşmasını yazmıştı okumaya başladı.

Önce en önde, Birinci Ölüm Orucu ekibindeki savaşçıların yanında olamamanın burukluğuna değindi. Sonra Parti-Cephe heli olmanın gururunu vurguladı;

- (...) 55 günün özeti, yaşadıklarımız, Partimizin öngörülerini, politikalarını, taktiklerini kelimesi kelimesine doğruluyor. Bizler bu onuru taşıyoruz... Ne mutlu ki bizlere, böyle bir onurlu tarihin yazıcısı önderimizin komutasında yürüyen Parti-Cephe savaşçılarıyız. Bugün bu onurlu tarihimiz bize ışık tutuyor...

Artık görevi devralmıştı, ekip yoldaşlarını tek tek çağırıp bantlarını takmaya başladı.

Her tutsak alkışlarla karşılanıyor, alkışlarla uğurlanıyordu. Kenan onları izlerken gururlanıyordu, İkinci Ölüm Orucu ekibindeki yoldaşlarının coşkulu ve kararlı konuşmalarını duydukça, yüzlerinde ölüme gitmenin mutluluğunu gördükçe duygulanıyor sevinci artıyordu. "Nasıl artmasın ki" diyordu. "Böyle sağlam, böyle güçlü ve kararlı bir ailem var. Sevgi dolu ama ölümüne seven yoldaşlar hepsi. "

Düşüncelerindeki, duygularındaki canlılık hareketlerine olmasa da gözlerine yansıyor. Kürsünün ardında duran önderinin portresine döndü gözleri. "Bu aileyi yaratan adım adım oluşturan. Önderimiz, komutanımız, öğretmenimiz, her şeyi-mizsin. Seninle ve şehitlerimizle büyüyor Partimiz. Nice zorluklarda, mutluluklarda hep bir arada olan geniş bir aileyiz biz. Nasıl mutlu olmayayım". Bunları söylerken sesi çıkmıyor ama dudakları kıpırdıyordu.

Konuşmasını yapanlar huzurla yerlerine otururken, henüz

kürsüye çıkmayanların yürekleri hızlı hızlı çarpıyordu. İsmi okunan savaşçı tüm heyecanına hakim olmaya çalışarak ayağa kalkıyordu. Ama kolay değildi. Heyecanları kürsünün önünde açığa çıkanlar vardı. Kimi sorumlu yoldaşıyla tokalaşmayı unutuyor, kimi kol bantı takılmadan kürsüye geçmeye çalışıyor, kimi sloganları birbirine karıştırıyor, unutuyordu. Halbuki yerlerinde içlerinden defalarca tekrarlıyorlardı yapacaklarını ve konuşacaklarını şaşırmamak için. Ayağa kalkıp da kürsüye geçene kadar attıkları dört beş adım içinde hepsi siliniyor, unutuluyordu. Ondan sonrası heyecanın, coşkunun yönlendirmesine kalıyordu.

Konuşmalarını yaparken yüzlerce gözü üzerinde duymak, hepsiyle tek tek göz göze gelmek, hele Ölüm Orucu savaşçıların gülün gözleriyle karşılaşmak soğukkanlı olmalarının önündeki en büyük engeldi. Öyle ki, asla unutmayacakları; "Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi" sözcüklerini bile yarım, eksik söyleyebiliyorlardı.

11 erkek, dört kadın tutsaktan oluşan 15 Ölüm Orucu savaşçısının bant takma töreni sona erince Sadi de sıraların önüne geçti. Eylem ve Parti-Cephe sloganlarını attılar.

Havalandırmada gruplar halinde sohbetler başladı. Birinci Ölüm Orucu ekibindeki savaşçılar İkinci Ölüm Orucu ekibi savaşçıların tek tek kutladı. Tutsaklar Ölüm Orucu savaşçılarına sandalyeler, minderler çıkarttı. Artık onlar için ayakta durmak en zor, en güç işlerden biriydi. O yüzden yoldaşlarının bu hürmetini reddetmiyorlardı.

Erkek tutsaklar ziyaret saati dışında görmenin coşkusuyla Ölüm Orucu savaşçıların etrafını sarıyorlardı.

Yemo'yı dışarıdan tanıyan kadın tutsak;

- Nasılsın Yemo, diye sordu. Yemo'nun yüzü her zamanki gibi gülümsüyordu. Gözleri ise parıl parıl...

- Ben iyiyim. Bize birşey olmaz; en fazla şehit düşeriz dedi.

Birlikte güldüler. Ama Ölüm Orucu savaşçıların ağzından çıkan her söz, espri bile olsa onları düşündürüyordu.

Fotoğraf çekildiğini gören Yemo, yoldaşını yanına çağırdı.

- Şehit düşersem yoldaşlarımla fotoğrafım olsun, dedi.

Yoldaşıyla yan yana fotoğrafları çekildi.

Karşı taraflarında daire halinde geniş bir grup oturuyordu.

Sıralar, sandalyeler yan yana dizilmiş, özellikle kadın tutsaklar Ölüm Orucu savaşıyla görüşme fırsatını değerlendirmeye çalışıyorlardı. Törene gelmeyen yoldaşlarını merak ediyor, daha çok onların nasıl olduklarını öğrenmek istiyorlardı.

Kendini iyi hissetmeyen Ali Yalçın direniş koğuşuna geri döndü. Nöbetçi yoldaşıyla koğuşa girdiklerinde Berdan'ın havalandırmada olduğunu söylediler. Yatağına çıkmaktan vazgeçti. Berdan'ın yanına gitmek istiyordu.

Havalandırma kapısına geri döndüler. Berdan hazırlanan yatakta yatıyordu. Artık onu kucakta indiriyorlardı. Yürüyemi-yordu. Ali Yalçın yanına gitti, yatağının kenarına oturdu.

Berdan töreni merak ediyordu. Kadın yoldaşlarını diğer yoldaşları kadar sık göremiyordu. Onların sağlıklarını sordu. Perşembe günü ziyarete içlerinden ancak üçü gelmişti. Yatakhane ziyaret etmişlerdi Berdan'ı.

- Hepsi gelmiş miydi? dedi Berdan.
- Yok, Yasemin'le Gülizar rahatsızmış.
- Perşembe günü de onlar gelmemişti zaten.
- Çok kötü değillermiş, dedi Ali Yalçın.
- Berdan gülerek sordu;
- Nursel senin de ne kustuğunu sordu mu?
- Yok.

Hemşireydi Nursel. Berdan'ı ziyaret ettiklerinde, sağlık durumunu anlamak için sorular sormuştu.

- Ağzından gelen kanın rengi açık mı, koyu mu, deyince Berdan duraklamıştı.

Sonra gülerek;

- Dönüşümlü, diye cevap vermişti,

Espride gülerken Berdan izin istemişti. Başını kovaya çevirirken, eliyle işaret etmişti. Onların yanında kusmak istememiş, çıkana kadar tutmuştu kendini.

O günü hatırlayarak sormuştu o soruyu.

Ali Yalçın, Berdan'ı biraz daha solgun gördü. Yoldaşının acısını kendinin sayıyordu. Dayanamıyor, üzülüyor, öfkeleniyordu. Bu duygularını dün yaptıkları sohbette ifade etmişti. Şimdi Berdan'ın yanındaydı. İlk adımını atmıştı.

Saat 19.30'a gelirken kadın tutsaklar koğuşa döndü. Gülizar onları sabırsızlıkla beklemişti. Alınlarına bant takılırken görmek

istemiş ama gidememişti törene. Sürekli saati sorarak ne zaman geleceklerini tahmin etmeye çalışmıştı. Koğuşa ilk giren savaşçı yanına gitti, sarıldı.

- Biz de yanınızdayız, dedi.

İkinci ekipteki tüm savaşçılar hem Ölüm Orucu savaşçıları, hem de diğer yoldaşları tarafından tebrik edildi.

Erkek savaşçılar ise saat 20.00'de gireceklerdi direniş koğuşuna. Daha önce koğuşa nasıl gireceklerini tartıştılar. Parti-Cephe bayraklarıyla girmeyi kararlaştırdılar. Gidecekleri saatten birkaç dakika önce toplandılar. C-15'ten çıkıp C-14'ün kapısından hep birlikte girdiler. Duygular tören anındaki kadar yoğundu Ölüm Orucu savaşçılarıyla kucaklaşırken. Berdan'ı göremeyenler nerede olduğunu sordu. Havalandırmaya onu rahatsız etmekten korkarak teker teker çıktılar. Hepsine sarıldı Berdan. Artık birlikte direneceklerdi.

49. BÖLÜM

- Artık direniş koğuşunda nöbete başlayacaksın. Birazdan diğer nöbetçilerle birlikte taşınırsınız, sözünü duyar duymaz direniş koğuşuna koştu. Demek sorumlu yoldaşları isteğini farketmişti. Kaç gündür Ölüm Orucu savaşçılarıyla ilgilenen nöbetçilerden biri olmak için yanıp tutuşuyordu. "Hangisi olursa olsun, hepsi aynı" demişti giderken. Daha kim için nöbet tuta çağını bilmiyordu.

Nöbet sorumlusu yatağını gösterdi.

- Sen yastığını, yorganını getirmedin mi, diye sordu. Öyle bir fırlamıştı ki koğuştan, yanına birşey almayı akıl edememişti. Ama hiç oradan ayrılmak istemiyordu. Eşyalarını ise almak zorundaydı. Gidişiyle geri gelişi on dakika sürmedi.

Üst *ranzada* yatacaktı. Altta köşede İlginç, onun yanında Mustafa uyuyordu. Ses çıkarmadan yatağını hazırlamaya baş-adı. Berdan ise ondan sonraki bölümde cam kenarında yatı-ordu. Yanında Yaman, ardında Mehmet amca yatıyordu. O artık Berdan'la ilgilenecekti.

Sabahı zor etti. 08.00-12.00 arası nöbet onundu. Berdan seslenmişti. Ağrıları, krampları artmış, kan kusmaya devam ediyordu. Biraz olsun rahatlasın diye buz kalıplarını havluya sarıp vücuduna koyuyordu. Ağrılarını, ateşini dindirmiyordu ama serinletiyordu hiç değilse. Havluyu Berdan'ın değişik yer-lerine koyarken Berdan;

- Mehmet amca bir ihtiyacın var mı, diye sordu.

Mehmet amca ihtiyacı olmadığını söylerken yataktan kalkmaya çalışıyordu.

- Mehmet amcaya yardıma git, diye uyardı nöbetçiyi. Aslında Mehmet amcanın yanında da bir nöbetçi vardı. Yine de Berdan ondan çok diğer yoldaşlarıyla ilgilenmeleri isteğini dile getiriyordu.

Sağlıkçı yatakhaneye çıkmış, onlara doğru ilerliyordu. Ber-dan'ın yan tarafında yatan Yaman'ın yanına geldi. Yaman son birkaç gündür iyice kötüleşmişti. Dudakları çatlamış, yara olmuş ve irin toplamıştı. Dudaklarının birbirine yapışmaması için ıslak mendil koymuşlardı. Sağlıkçı damlalığa bardağa boşalttığı sudan çekti. Özenle Yaman'ın ağzındaki mendili aldı. Damlalığı dudaklarının arasına götürüp beş damla sıvı damlattı. Ardından yeni bir mendil ıslattı. Yeni mendili tekrar dudaklarının arasına yerleştirdi.

50'li günlerden itibaren kusma, bulantı gibi nedenlerden dolayı Ölüm Orucu savaşçıları rahatlıkla sıvı alamıyorlardı. Bir de hava sıcaklığının yarattığı terlemelerden dolayı aşırı su kaybediyorlardı. Terleme ve kusma nedeniyle gelişen aşırı su kaybının karşılanması için yoldaşlarının bol bol su içmeleri lazımdı.

Vücutları su kabul etmiyordu. Su içmek için pozisyon değiştirmeleri gerekiyordu. Oysa en küçük bir sarsıntı bile durumları ağır olanları çok rahatsız ediyordu. Bunun dışında dudakların çatlaması ve aşırı derecede hassaslaşması nedeniyle bardak gibi şeyleri dudaklarına değdirmemeleri iyi olacaktı.

Diğer sağlıkçı yoldaşlarıyla bütün bunları gözönüne alarak sıvı almalarını sağlayacak yöntemler bulmaya çalışmıştı. Kaç gün kafası bu konuyla meşgul olmuştu. Ne olursa olsun sıvı vermeyi başarmalıydılar. Hem de onları çok fazla rahatsız etmeden. Düşünürken ilginç gelmişti aklına. Bulantılarını azaltmak için periyodik ve az az içtiğini biliyordu. Faydasını da görmüştü. Diğer yoldaşlarına da anlattı bunu. İlginc'in bulduğu yöntem üzerinden düşüncelerini yoğunlaştırdılar.

Önce su kamışı geldi akıllarına. Kamışın bir ucunu kapatınca suyu içinde tutuyor, açınca damlıyordu. Kontrolü kendi ellerinde olacak, böylece azar azar vereceklerdi suyu. Bir iki gün bunu denediler. Kamıştan damla damla akan su, damlalıkları

hatırlatmıştı birine. Sonunda aradıkları şeyi bulmanın sevinciyle birkaç yeni damlalık ayarlamışlardı. Ondan bu yana Berdan ve Yaman'a damlalıkla su veriyorlardı.

Damlalıkla ilk kez Berdan'a su verirken, en zor görevi başarmış olma duygusunu yaşamıştı. Savaşçıların yüzünü güldürecek, onları az da olsa canlandıracak, acılarını azaltacak, rahat ettirecek en küçük şey bile mutlu ediyordu onları. Bu da direnişin yarattığı bir duygu. Direniş öncesi damlalığın bu kadar değer taşıdığını aklının ucundan geçirmemişti. Demek ki yoldaşına, özellikle ölüm anında faydalı olabilecek, irade savaşında onlara destek olabilecek herşey anlam kazanıyordu. Bu damlalık ya da buz bile olsa.

Yaman'a su verdikten sonra Berdan'ın yanına geldi sağlıklı tutsak. Nasıl olduğunu sordu. Berdan'la ilgilenen nöbetçi görevine yeni başladığından ona damlalıkla nasıl su vereceğini gösterecekti...

Damlalığa su çekti. Anlayabilsin diye her hareketi oldukça yavaş yapıyordu. Damlalığı Berdan'ın ağzına yanaştırdı. Birkaç damla akıttı. Berdan ağzına damlayan suyu diliyle kuruyan dudaklarında gezdirdi. Ardından yutması için birkaç damla daha.

- Bu defa çok rahat aldın Berdan, diyerek sevincini paylaşmak istedi Berdan'la.

Berdan bakışıyla karşılık verdi. Bu arada yanına gelen, onu seyreden Mustafa Gök'e;

- Bir türlü ölmeyi beceremedik, dedi.
- Dur bakalım, daha erken.
- Ali Ekber niye öyle yürüyor?

Anlayamamıştı Berdan. Ali Ekber yatağından kalkmış, nöbetçi yoldaşıyla yürüyordu. Fakat zikzaklar çiziyordu. Bunun için sormuştu.

Ali Ekber sabah havalandırmada kantini içtikten sonra yukarı çıkmıştı. Gazeteler geç geleceğinden -çünkü hafta sonları 10.00-11.00 civarı geliyordu- aşağıya geç inmeyi düşünmüştü. Bir yandan da yoldaşlarıyla, özellikle henüz ilk gecelerini burada geçiren ikinci ekipteki savaşçılarla konuşmak istiyordu. Vücudu, hücreleri bu isteğini bastırmaya çalışıyordu. Birkaç gün önce kusmasıyla beraber halsizliği artmış, gözleri

bozulmuştu. Çift görüyordu. Yere bakınca beton zemin bula-nıklaşıyordu. Bulanık zemine ayakların nasıl basacağını kesti-remiyordu. Ne yapacağını karar verememişti. Uzanmıştı yatağına. İki dakika sonra tekrar doğrulmuştu. Vücudunun değil, beyninin istediğini yapacaktı. "İnat olsun sana vücudum" demişti.

Havalandırmaya çıktılar. Yataklar boştu. Nöbetçi yoldaşı onu yatakların yanına götürdü. Duvara minderler koyup, oturmasına yardımcı oldu. İkinci ekipteki yoldaşları onu görünce etrafında birikti. C-15-16 koğuşlarındaki hazırlıkları anlatmaya başladılar.

12 Temmuz anması bugün yapılacaktı. C-15-16 koğuşları hareketliydi. Anma hazırlıkları sürüyordu. Havalandırmanın iki tarafına önderlerinin resimlerini astılar. C-13 tarafına Dursun Karataş'ın, C-16 tarafına Mahir Çayan'ın. Daha önce 12 Tem-muz'a ilişkin hazırlanan pankartları, asmak için hazırlıyordu üç tutsak.

H. volta atıyordu. Direniş koğuşunun etkisinden sıyrılamamış, C-16'ya alışamamıştı henüz. Yoldaşlarının durumunu, yaşamlarını, ilişkilerini gözlemlemeye çalışıyordu. Gece ikinci ekip için anons yaptıktan sonra açmışlardı açlık grevini. O andan itibaren artık bu koğuşa ait olmuştu. Önemli olan eylemin ruhunu burada da yaşayabilmesiydi.

Saatine baktı. Dün direniş koğuşundan çıkarken dönüp bakmıştı geriye. Her gün ziyaret edecekti savaşıları. Desteğin bir şekli olmaz diye düşünmüştü. Yerine göre bir bakış, bir gülüş, bir sohbet bile önemli bir destek, moral bir güç olabilirdi. Ziyaret saatlerinde bunu yapmaya çalışacaktı.

Artık sabahları da ziyaret oluyordu. Dakikaları geçirmek için voltasına devam etti. Direniş koğuşuna geçtiğinde havalandırmada birinci ve ikinci Ölüm Orucu ekiplerinden bazı yoldaşları gazeteleri topluca okuyorlardı. O da katıldı aralarına.

Öğlen yaklaştıkça güneş ışınları rahatsız edici oluyordu. Ölüm Orucu savaşılarından bir kısmı üst kata çıktı. İlginç gazetede okuduğu bir habere öyle sinirlenmişti ki, hemen günlüğünü açtı.

"14 Temmuz'96

Bugün gazetelerde birçok demokratik kuruluşun, ikinci

ekiplerin de başlamasıyla daha da gelişen Ölüm Orucu eylemimizi bırakmamızı istediklerini okuduk.

Çağrı'da M. Ağar genelgelerinin kaldırılmasıyla olumlu adımlar atıldığı, E tipleri için de yeni düzenlemelerin yapılacağı, bu nedenle gereksiz yere ölmememiz gerektiği söyleniyordu.

Bu sözleri söyleyenler acaba hiç TV seyrediyorlar mı ya da gazete okuyorlar mı diye düşünüyor insan ister istemez. Kuşkusuz sorunun bu olmadığını biliyoruz. Ama sadece gazete okuyan, TV izleyen biri bile Şevket Kazan'ın M. Ağar'dan farklı hiçbir şey yapmadığını, devrimci tutsaklara aynı sözlerle saldırdığını görebilir. Ayda bir açık görüş için mi direnişi bırakacağız? Başka değişen ne var? Tabutluk, itirafçılaştırma uygulamaları aynen devam ediyor. Eskişehir tabutluğu açık tutuluyor, ailelerimiz her ziyaret sonrası yine gözaltına alınıyor, işkencelerden geçiriliyorlar. Çeşitli, cezaevlerine saldırılar devam ediyor. Tüm halka yönelik saldırılar sürüyor. Tıpkı Buca direnişi sonrası bize saldırdıkları gibi. Artık her hükümetten barış çağrılarına yanıtlar beklenmeye başlanıyor. Refah Partisi'nin geçmiştekinden daha yoğun saldırılara hazırlandığı görülemiyor. Cumartesi analarının coplanmaması, köyler yakılmayacak denmesi bir yanılla bu saldırıların hazırlıklarını gizlemekten ibaret. Diğer yanılla kayıp ve tutsak analarının her türlü dayağı, işkenceyi göze alarak kahramanca direnmelerini ve eylemlerini gerçekleştirmekte gösterdikleri büyük ısrar kuşkusuz Kahramancadır ve önemli rol oynamıştır. Oligarşinin saldırısının ününde bir set olmuştur. Hiçbir faşist devlet analarımızın direnişini, bir halkın direnişini yok edecek güce sahip değildir ve bu direniş düşmana her zaman geri adım attıracaktır.

Konumuza dönersek bugün hiç abartmadan şunları söyleyebiliriz. Devletin çalışan iki kurumu var. Biri yolsuzluklar ve milletvekili pazarlıkları, kısaca ceplerini dolduran mekanizmalar, ikincisi de, baskı şiddet, işkence üreten kurumları. Başka hiçbir kurumu çalışmıyor artık. O kadar derin bir kriz var. Bu ortamda devletin tek yapabileceği her zamandan daha fazla saldırmak, halkı sindirmeye çalışmak. Devlet artık kendisine tavır alsın ya da almasın, kendinden olmayan herkesi düşman görüyor. Bunları görmemek için büyük bir siyasi körlük, iktidar

hedefinden uzaklaşmak gerekir ancak.

Bizim direnişimiz bu saldırının önüne set olacaktır diye defalarca söyledik. Bunu anlamak bu kadar mı güç? Bu çağrışı kabul etmemiz teslimiyet anlamına geldiğine göre, teslim olduğumuzda bütün halka yönelik saldırıların artacağını görmek için ne yapmak gerekiyor? Düşman kavramını unutmuşlar mı?

Biz bugüne kadar asla teslim olmadık ve olmayacağız. Düşman bedeller istiyorsa; ki istiyor, bu bedelleri vermeye hazır olarak direnişe girdik.

Biliyoruz ki, kazanan sadece biz değil, tüm bir halk olacak."

Aralarında İP, Petrol İş, TMMOB, Ziraatçiler Derneği, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'nin de bulunduğu 18 kuruluş Ölüm Orucu'ndaki devrimci tutsaklara eylemi bitirme çağrısı yapmışlardı.

Niye yapmışlardı böyle bir açıklamayı?

Bu açıklama kimin işine yarıyordu? Niçin yapmışlardı bu çağrışı?. Devrimci tutsakların canlarına çok mu büyük değer veriyorlardı?

Hayır. Bunun için değildi açıklama. Ki, burjuva basın bugüne kadar bu tür kurumların destek açıklamalarına yer vermezken şimdi büyük manşetler kullanılmıştı. "Eylemcilere ara verin çağrısı"...

Faşizmin eylemi zaafa uğratmak, eylemin zaferini engellemek isteğini çeşitli manevralar, karalamalarla yoğunlaştırdığı bugünlerde bu açıklama her türlü bedeli göze alarak direnen, şehitlerle ve halkın desteğiyle kazanacak olan tutsaklara değil, faşizmin çabalarına destektir...

Zulme direnilmeden zulmü geriletmek, halkı teslim alma politikasını püskürtmek mümkün değildir. Zulme direnilmeden insanlığı, onuru korumak mümkün değildir. Ölüm dahil her türlü bedeli göze almak mücadele etmeden özgür bir geleceğin kazanılması mümkün değildir. Bu yüzden hangi gerekçeyle olursa olsun hümanistlik ya da demokratlık, hangi etiketle olursa olsun böylesi tarihsel bir direnişin karşısına çıkmak, bu tür kurumların ne görevi ne hakkıydı.

Türkiye solunun hemen tüm kesimleri onyıllardır ekonomik, siyasi bunalım tespitleri yapıyor, yoksullaşmadan, zulümden söz ediyor. Ama halkın içinde değildiler. Hoşnutsuzluğun, öf-

kenin büyümesini bazen görememekte, bazen gördüklerinin sonuçlarından ürküp görmezden gelmekteydiler. Tüm bu kesimler bu yüzden yıllardır hep karamsar tablolar çizmekle uğraşmıştı. Kitleler geri, halk, kitleler hiçbir şeye hazır değildi. Herkes duyarsızdı... "Bu halk adam olmaz" diyecek, diyemi-yordu. "Bu halkla devrim olmaz" diye geçiriyordu kafasının içinden. Türkiye'nin devrimci dinamiklerini göremediği için ölebileceğine inanmıyordu. Devrimcilerin gündemi belirleyebileceğine inanmıyordu. Böyle bir sarsıntıyı ve bu sarsıntının uzanabileceği derinlikleri hesap edemiyordu.

1 Mayıs'ı böyle anlamıyordu. Halkın ölümün üzerine yürümekteki kararlılığını görmüyor, anlamak istemiyor, varoş ede-oiyatıyla, heyecanlı gençlik edebiyatıyla geçiştiriyordu... Böyle olunca da gösterdiği ve gösterebileceği tüm duyarlılık, önerdiği ve önerebileceği tüm siyaset "Aman ölmesinler, aman Ölüm Oruçları dursun" üzerine inşa ediliyordu. Kendini nasıl adlandırıyor olursa olsun, siyasetinin çerçevesi burjuvazinin insan haklarından öteye geçemiyordu aslında. Rejimi koruyordu.

Bu çevrelerin Ölüm Orucu karşısında en duyarlı oldukları anda ağızlarından duyulan tek şeyin "ölümler dursun" olması 'astlantı değildi. Çoğu kez kime yöneldiği bile belirsiz çağrılar olmuştu bunlar. Ölüm olmasın, iyi ama ölen kim, sebep olan kim, niye ölüyor?... Ölerек anlatılan ne?... Söyledikleri yıllardır bu değil mi? Ölünmesin, çatışılmasın. Ne yapmalarını isterdiler? Diyelim çatışmadılar, diyelim radikal direnişler yapmadı-ar, hatta çekildiler. Ne yapacaklardı? Neyi, nasıl yapacaklardı? Ölenler, çatışanlar olmasa onlar bugün yaptıklarını bile ya-oamazdı...

Ülkemizde düzene o ya da bu ölçüde muhalefet yürüten, örgütlü bütün kesimler devrimcilerin silahlı mücadelesiyle kazandıkları mevzilerin üzerinde hareket ediyor. Bir basın açıklamasını bile devrimciler, Parti-Cephehiler onlarca bedel ödeyerek halka maletmişlerdi. Tıpkı Galatasaray mevzisinin tutsak ailelerinin kararlı mücadelesiyle meşrulaştırılması, kazanılması gibi. Şimdi onlara hareket alanı oluşturan devrimcilere, devrimci tutsaklara halkları teslim edin diyorlardı. En çok da bu yan kızdırmıştı İlginç'i.

Günlüğünü yazdıktan sonra uzandı İlginç.

Çok uzun süredir durumu iyi değildi. İradesini zorlayarak ayakta kalıyordu. Rahatsızlıklarını, ağrılarını sızılarını kimseye söylemiyordu. Düşüğünü fark ettirmemekse bu kadar kalabalık bir ortamda, ki herkesin gözünün Ölüm Orucu savaşçılarının üzerinde olduğu bir dönemde pek mümkün olmamıştı.

Anmanın başlamasına iki saat kadar kalmıştı. Dinlenip anmaya katılacaktı. Nöbet tutan yoldaşına onu saat 16.00'da kaldırmasını söyledi.

Saat 16.00'ya yaklaştıkça C-15-16 havalandırmasındaki hazırlıklar da hemen hemen bitmişti.

Havalandırma kapılarının olduğu taraftaki duvara daha önceden hazırlanan, duvarın yarısını kaplayacak büyüklükte Cephe amblemi asılmıştı. Önüne bayraklı kürsü konuldu. Kürsünün iki yanına panolar yerleştirildi. Üzerlerine şehit resimleri ve Parti-Cephe bayrakları yapıştırılmıştı.

Anmanın başlayacağı saatlerde Ölüm Orucu savaşçıları havalandırmaya girdiler. Bir kısmı gelememişti. 12 Temmuz anmasına gelememek, bugüne kadar katılamamaktan en fazla rahatsızlık duydukları toplantıydı.

Ölüm Orucu savaşçılarından sonra kadın tutsaklar da geldi. Kadın Ölüm Orucu savaşçıları yine üç kişi gelmişlerdi. Gülizar ve Yasemin nöbetçi tutsaklarla birlikte koğuştta kalmışlardı.

Ölüm Orucu içinde olduklarından dolayı anmayı kendi aralarında yapıyordu Parti-Cepheli tutsaklar. Kadınların da gelmesiyle bekleyecekleri kimse kalmamıştı.

Kürsüye geçen tutsak herkesi saygı duruşuna davet etti. 12 Temmuz şehitleri nezdinde tüm devrim şehitleri için ayağa kalktı Parti-Cephe tutsakları. Sol yumruklarını kaldırdılar. Metni bir tutsak okumaya başladı.

- Şehitlerimizin aydınlattığı yolda ilerlerken, aldığımız Ölüm Orucu kararında ölümlerle doğmak, ölümlerle yaşamak, ölümlerle savaşmak var.

Yaşarken ölenlerin korkulu rüyası olmak var.

Ölümü yenerken, hücre hücre bozguna uğratmak var.

12 Temmuzlarda şehit düşen yoldaşlarımızın kanı yerde kalmadı, kalmayacak.

Onların yolundayız. Adaletlerle savunuyoruz halkın adaletini.

Şehitlerimiz onurumuzdur. Bu onuru çiğnetmemenin andın-dayız. Zaferi şehitlerimizle kazanacağız. Alınlarına kızıl bantlarını takarak ölümle nişanlanırken gözlerindeki gurur, "halkıma, yoldaşıma, Parti-Cephe'ye layık olacağım" derken duydukları onurla boyun eğmeyen, ölümü yaşamlarıyla hiçleyen yoldaşlarımızla kazanacağız.

Metindeki sloganlar okunurken üzerlerine kırmızı tişört giymiş 12 kadın tutsak kürsünün yanına dizildi. Tişörtlerin her birinin üzerinde 12 Temmuz şehitlerinin fotoğrafları basılıydı. Metin biter bitmez marş başlattılar. Bütün Parti-Cepheli tutsaklar katıldı marşa.

12 Temmuz 1991'i mücadele içinde yaşayanlar o günleri tekrar hatırlıyorlardı. Sarsmıştı onları 12 Temmuz. 12 Eylül sonrası kuşak ilk defa savaşın bu kadar keskin bedelleriyle karşılaşmıştı. Önder nitelikte kadrolar şehit verilmişti. Bir kısmını, bedeli bu derece açık görmek ürkütmüş, mücadele dışına sürüklemişti. Onlarsa devam etmişlerdi kavgalarına.

İlkler hep sarsıcı olurdu. 12 Temmuz da bir ilkti, sarsıcılığı bundandı. Ama yıllar bedelleri olağanüstü birşey olmaktan çıkarmıştı.

Kızıldere'den bugüne yüzlerce şehit verilmişti. Bu ülkemizin gerçeğiydi. Ölümü göze almadan, ölmeden, şehit verilmeden ne devrimci savaş yükseltebilir, ne de halklar iktidara taşınabilir. Tarihin hiçbir kesitinde zalimle halk arasındaki savaş şe-hitsiz kazanılmamıştır. Özgürlük, bağımsızlık bedel ödenmeden elde edilmemiştir. Bu, savaşın en yalın gerçeğidir. Çok açık olan bir gerçek daha var ki, ölüm göze alınmadan mücadele etmek mümkün değildir.

Yine tarih göstermiştir ki, ülkemizde şehitler, direnişler çoğu zaman halkı etkileyen, onu savaşın bir parçası haline getiren bir işlev yüklenmiştir. Ölüm hiçbir zaman yenilgi olmadı. Aksine mücadeleye, Marksizm-Leninizm'e, sosyalizme, halka ve vatana bağlılığın bir ifadesi olarak düşmanı da, halkı da etkilemiştir. Uğrunda ölünebilecek inancın varlığını göstermiştir.

"Uğrunda ölünebilecek inanç", düzenin "hiçbir şey için ölmeye değmez" diyerek bencilliği propaganda ettiği, ahlaksız-ıığın, yozlaşmanın değer haline getirilmek istendiği bir dönemde çok daha önemlidir. Bencillik, ahlaksızlık, yozlaşma halka

ait değildir. Ona dayatılmıştır sadece. Değerler, güzellikler onun vicdanında saklıdır. Ölenler halkın vicdanını dile getirenler olduğu için halk, inancı uğruna ölenleri sahiplenmiştir her zaman.

Parti-Cephe bu nedenle düşmanın üzerine ciddiyetle geldiği, bulduğu yerde imhaya yöneldiği bir güçtür ülkemizde. Onlarca direnişin, geleneğin, değerın yaratıcısı halkın vicdanına giren, halkla birlikte o vicdanı düşmanın karşısına diken oldu çünkü. Ölme cüreti, sosyalizmin bittiğinin söylendiği koşullarda tek başına "Yaşasın Sosyalizm" diye haykırma, sosyalist ülkeler bir bir dağılırken gökyüzünde orak çekiçli bayrağı dalgalandırma onuru Parti-Cephe'ye aittir çünkü. Ölen ama teslim olmayanlar Parti-Cephelilerdir çünkü.

Bu ne soyuttur, ne de Parti-Cephelilerin tek tek kişilik özelliklerinden kaynaklıdır. Parti-Cephe'nin ideolojisi, devrimci kültürünün açığa çıkardığı gelenekleri insanlarını şekillendirmiştir. Öyle bir şekillenme ki, bir önceki direniş bir sonraki ve daha ilerisini yaratmış, bir çizgi haline gelmiştir. İşte 12 Temmuz da, 12 Eylül sonrası bu çizginin bir kez daha ve sarsıcı ifadesi olmuştur.

"Sıra bizde" diye düşünüyordu Nursel. Bu katıldığı son anma olabilirdi. Belki de birkaç gün sonra, belki de bir gün içlerinden şehit düşenlerin anmaları yapılacaktı. "Kim bilir, biri ben olurum" diyordu.

Program çok hazırlıklı, ayrıntılı bir program değildi. Sadelik ön plandaydı.

Koro marşları bitirdiğinde 12 Temmuz şehitlerinin özgeçmişleri okundu sırayla. Bazen korodan biri, bazen oturanlardan. Hepsi de genç tutsaklardı. 12 Temmuz 1991'i mücadele içinde öğrenmişlerdi çoğu.

Daha önce defalarca kez okunmasına, dinlenmesine rağmen, özgeçmişler bambaşka duygular yaşatıyordu. Bedel ödemeye bu kadar yakinken ödenen bedelleri, ilk kez dinlediklerinde yaşadıkları ilgi ve merakla dinliyorlardı.

Ölüm Orucu savaşçıları sandalyede iradelerini zorlayarak oturuyorlardı. Ama manevi yoğunluk rahatsızlıklarını önemset-tirmiyor, hissettirmiyordu onlara.

Tutsakların heyecanından programda ufak tefek aksaklıklar

oldu Kimsenin dikkatini çekmedi. Direnişin ağırlığı ve coşkusu silip götürüyordu hepsini.

Yaklaşık bir buçuk saat sonra anma sona erdi. Bütün tutsaklar ve Ölüm Orucu savaşçıları ayağa kalktı. Gözler Cephe ambleminde, rüzgarda dalgalanan flamalarda, şehitlerin yüzlerinde...

Sol kollar havaya kalktı. Ölüm Orucu savaşçıları bütün güçlerini kullanarak kollarını havada tutuyordu. Parti-Cephe ve Önderlik sloganı bu muntazam sıra içinde kollar havadayken atıldı.

Anma bitmişti. Sıralara oturuldu yeniden. Sohbetler başladı.

Kadın tutsaklardan bir kısmı direniş koğuşuna anmaya katılamayan yoldaşlarını ziyarete gitti. Alt kattaki Ölüm Orucu savaşçılarından daha iyi olanlar onları görünce ayağa kalktı.

Tokalaşıp, bir masaya geçerek eylemleri ve rahatsızlanan yoldaşları üzerine sohbetlere başladılar. Çok uzun sürmedi. Kadın tutsakların koğuşa gitme vakitleri gelmişti.

Koğuşa girer girmez anmaya katılamayan yoldaşlarının yanına çıkıp, en ince ayrıntılarına kadar anlattılar yaşadıklarını. Anmaya katılan Ölüm Orucu savaşçıları dinlenebilsin diye ayrıldılar yanlarından.

Kadın tutsaklar genellikle akşam saatlerinde biraraya gelmeye, sohbet etmeye özen gösteriyorlardı. Havalandırmada toplanmışlardı yine. Mine ve Havva da yanlarına gelince eksiklik tamamlanmış gibiydi. Onlar olmayınca hep bir boşluk hissediyorlardı.

Sorumlu tutsak elinde bir zarfla geldi. Gelen mesajları, kartları sohbetler öncesi okuyorlardı. Yeni bir kart geldiğini düşündü oturanlar.

- Şimdi size bir mektup okuyacağım, dedi. Tanıdık bir babamız göndermiş.

"Kızım S.,

insanlar konuşmadan önce birçok şeyi düşünüp, duygularını kontrol edip ve de kendisinin duymasını istemediği sözleri sarfetmemesi gerekir.

Yaşlı olmama rağmen bunları yapamadığımı anladığımda çok şey geçmişti. Duygularıma kapılıp düşünmeden ettiğim sözlerden ne kadar utandığımı, üzüldüğümü anlatacak kelime

bulamıyorum. Öfke gelir göz kararır, öfke gider yüz kararır. Bu atasözünün bu kadar acımasız ve doğru olduğunu her halde dünyada en iyi ben bilirim. Dünyada insanları kırmak çok kolay fakat kırılan şeyi tamir etmek imkansızdır. Görüşte (haklı olduğun kesin) söylediğin sözler, içime ateş gibi oturdu. Unutmaya çalıştığım, daha doğrusu unutmadığım hayatımın en büyük zayıflığı tekrar karşımda idi. 25 senelik iş hayatımda ve 58 yıllık yaşamımda daima herkesle iyi geçinmeye, hoşgörülü davranmaya çalıştım. Çok acılı günlerim oldu, bunların arkasına gizlenip kimseye kırıcı olmamaya çalıştım. Eşim depresyon geçiriyordu. Sabahları işe giderken işyerine kadar kendi kendimle konuşuyor, kimse senin derdini çekmeye mecbur değil, kendine gel, insan/an kırma, onlara acıdan bahsedip sıkma. İşten çıkınca da evi düşünürdüm. Acaba nasıl, sağlığı iyi mi? Bunları kendimi mazur göresin diye yazmıyorum, inan o makus günde Hüseyin'i o durumda görünce birden paniğe kapıldım. Hiçbir şey düşünenecek, hissedecek durumda değildim. Bundan en az sorumlu olan kişileri kırmaya, abuk sabuk konuşmaya başladım. O gün kendime gece yarısı geldim. Ben ne yaptım? Bu insanlar iradeleri, güçleriyle ve de başkalarının içinde bulunduğu zor şartlardan kurtulmaları için hayatlarını ve onurlarını ortaya koydular. Senin evladın da bunlardan biri, kendine gel. Bununla övünmek gerekir. Bundan önceki eylemde senin çok hasta olduğunu duyunca eşimle kavga ettim. "Bana engel oldun. Kızı göremedim. Birşey olursa seni asla affetmeyeceğim" dediğimi hatırlıyorum. Sizleri o kadar çok seviyorum ki anlatamam. Nasıl oldu da sizleri bu kadar sevdiğim halde böyle bir çelişkiye düştüm. Sadece kendi oğlumu düşünüp bencillik yaptım. Demek ki daha çok pişmem gerekir. Bu da yaşla olmuyor. Belki de yaşım bana handikap. Sağlıklı düşünemedim. Bunları yüzünüze karşı söylemek isterdim ama bu cesareti kendimde bulamadım. (Ağlamaktan korktum).

Ben davranışımın gereken dersi aldım. Beni affetmenizi bekleyemem, çok kırıldınız fakat şuna inanın sizleri çok ama çok seviyorum.

Bu yaşlı amcanızı affetmeyin ama ne olur hoşgörün.

Enver amcanız.

*Bir gülün çevresi dikendir, hardır Bülbül,
g l elinden ah ile zardır Ne de olsa kışın
sonu BAHARDIR Her gününüz bahar
olsun"*

Mektubu cuma akşamı almıştı S. Merakla okumuştı. Açık görüşte o ne yapacağına karar veremez halinin nedenini anlamıştı. Ölüm Orucu, 50 yaşını geçmiş Enver amcaya, hayatını, kişiliğini, düşüncelerini hatta duygularını sorgulatmıştı.

50. BÖLÜM

Berdan eğilince nöbetçi yoldaşı alnını tuttu, leğeni çekti. Berdan başını yatağın ilerisine kadar uzattı. Midesine kramp girdiğinde iniltilerine engel olamıyordu. İniltiyle kusmaya başladı. Ara ara öğürtülerle, tükürdüğü kanlarla geçti beş dakika. Biraz duruldu içi.

Nöbetçi yoldaşı eline su döktü. Önce ağzını çalkaladı. Sonra tek eliyle götürdüğü su ile yüzünü sıvazladı. Son kez eline su döktükten sonra mendil uzattı.

Yüzü halen leğenin üzerindeydi. Yoldaşının verdiği mendille yüzünü kuruladı. Sonra elinde buruşturdu mendili. Az önce tükürdüğü kana baktı.

(...)

Berdan aynı pozisyonda duruyordu dakikalardır. Nöbetçi yoldaşını dinleniyor sanıyordu. Sonunda;

- Berdan abi, yorulacaksın, gel sırtını yasla, dedi. Yastığını dikleştirerek arkasına yaslanmasına yardım etti. Berdan elini kafasına götürdü.

Ne sorun yaşarsa yaşasın hareketine açardı hepsini, yardım sterdi, gizlemezdi. Dışarda da aynı özelliği onu mücadele içinde tutmuştu. Güveniyordu çünkü.

Dört yıllık tutsaklık yaşamında geçmişini sindire sindire yü-rümeye, gelişmeye, kendini yenilemeye çalışmıştı. İradesini güçlendirmek için her yolu, yöntemi denemişti. Nerede eksikse, zaafılıysa onun üzerine gitmişti. Yoldaşlık ilişkilerindeki ek-

sikliği dile getirildiğinde hemen yoldaşlarına yönelmişti. Emekçi olmayan yanları söylendiğinde, düşüncelerini yoğunlaştırmaya, onları sistemleştirip kağıda dökmeye başlamıştı.

İnancını, güvenini tazelemek, pekiştirmek için Parti-Cep-he'nin tarihini en ince ayrıntısına kadar incelemiş, öğrenmişti. Şehit düşen her yoldaşı etkiliyordu onu. Keşke inilti sesi çıkar-masaydı. Kramplar girdiğinde beyniyle "hayır" diyor, emrediyordu. Ama o iniltiler dinlemiyordu beynini.

Yine bir kramp girdi, eğdi başını. Nöbetçi yoldaşı leğeni temizlemiş getirmişti. Leğeni çekerken farketti. Biraz safrayla, kan kustu. Kusacak, kusacak ve ölebilecekti. "Ölebilmek". Birkaç kez tekrarladı içinden. Kararlıydı. Berdan'ın kustuğunu gören K. A. yanına gitti. İyi görünmüyordu. "Yorarım" diye düşündü, çok durmadı yanında.

Yarım saat sonra geri döndü K. A. Elinde zarf vardı.

- Berdan abi, Buca'dan kart gelmiş, dedi.
- İşin yoksa okuyabilir misin?
- Tabii lafı mı olur? deyip zarfı açıp kartı çıkardı.

"Merhaba Yoldaş,

(...) Listede adını görünce çok sevindim ve hemen yazmaya karar verdim. Şu anda burada kaç günden beri bayram havası yaşıyoruz. Kaç gündür kendi kendime ne kadar şanslıyız diyorum.

(...) Bilmem sen nasıl hissediyorsun, ama bana yeniden dağlara gideceğim söylendi gibi geliyor. Arkadaşlar komutanın resmini çerçevelemişler. Şimdi daha huzurlu bakıyorum gülen gözlerine.

(...) Evet, Apo, Haydar, Fatih, Hasan artık bizleri bekliyor. Şehitler halayında buluşmak üzere seni, tüm Ölüm Orucu ekibini ve tüm yoldaşları kucaklar, gözlerinizden öperim.

Yasemin CANCI"

Okuduktan sonra zarfa koymadan masasındaki kalemiğe yasladı.

İlginç de gelmişti yanına. Sorduğu sorularla durumunu anlamaya çalışıyordu. Yamanla da sohbet ettikten sonra yatağına döndü. Gözleri bulanık ve çift görmeye başlamıştı. Bu tür rahatsızlıklara teslim olmamaya çalışıyordu. En çok sevdiği ki-

tap olan Moskova Önlerinde'yi aldı eline. Direnişte yeni baştan okumaya başlamıştı. Bir gözünü kapadı. Bulanık gördüğü için tek gözüyle okuyordu artık kitapları.

Birkaç sayfa okuduktan sonra bıraktı kitabı masasına. Yatağının önünde duran masada onun için değeri olan herşeyin resmi vardı. Parti-Cephe bayrakları, dünya devrim önderleri ve Parti-Cephe önderi... Ne zamandır yazmak istiyordu önderine. Baş dönmesi, gözlerindeki bulanıklık geçsin diye beklemişti. Ama en iyi kendi biliyordu ki bundan sonra geçmeyecekti. İş yine iradesine, iradesini zorlamasına bağlıydı. Şehit düşmeden mutlaka yazmalıydı. Hem ona, hem de Parti'sine ve yoldaşlarına...

Raftan beyaz dosya kağıdı aldı. İkisini de ardarda yazmaya çalışacaktı. Önce önderine yazacağı yazıya başladı.

"Önderimize,

Böyle bir anda mektup yazmak bir anlamda oldukça güç. Hele senin gibi Ölüm Orucu'nu örgütlemiş, 74 gün yaşamış bi-ine.

Bazı yazı ya da konuşmalarımda belirttim, Ölüm Orucu birçok yanılla başka eylemliliklerden, direnişlerden farklılıklar taşıyor. Bir manifesto olmak gibi bir özelliği var. Ama yine de benim açımdan Partimin yüzlerce gönüllü içinden bana verdiği bir görev. Böyle onurlu bir direnişte bana da görev verilmesinden doğal olarak mutluyum, gururluyum. Ama dediğim gibi <endi açımdan değerlendirdiğimde bu görev aynı zamanda değişik zamanlarda diğer aldığım görevler gibi doğallığında .erine getirilmesi gereken birşey.

*Bu görevi yerine getirirken kuşkusuz hareketimizin her dö-
'em doğru olarak saptayıp uygulamaya çalıştığı politikalarına
güvenimden, halklarımıza olan inancımızdan, kazanacağımıza
olan güvenimden ve şehitlerimizin yarattığı direniş geleneke-
~den güç alıyorum.*

Kuşkusuz hepimiz onlardan güç alıyoruz. Ama bunların -epsinin yaratıcısı olan ve bizlere kavratarak bir ruh haline ge-: 'mek için yılmadan uğraşan kuşkusuz sensin. Çeşitli yazıları--nızda, yazılarında, 'önderliği anlamak onun politikalarını yeri~e getirmektir' dedik ama bunu yaşama ne kadar uyguladık, ~atta uygulamak için ne kadar çaba gösterdik bunlar tartışılır.

Kendim için söyleyecek olursam özellikle ideolojik sağlamlığın getirdiği kendine gúvenin ve bu kendine gúvenle tek başına bile olsa dúřmana karşı koyabilme geleneğimizi anlama ve yaşama geçirme noktasında ciddi yanlışlara, hatta yanlıştan daha olumsuz değerlendirilebilecek olumsuzluklara dúřtúđum zamanlar oldu. Diğer yandan senin disiplinli, programlı çalışma tarzının örnek olduğunu söyledik, altımızdaki insanlara anlattık ama kendimiz ne kadar yaşama geğirdik, verdiğin görevleri yerine getirme noktasında elimizden geleni de, elimizden gelmeyenini de yapmak için kendimizi ne kadar yeniledik, bunlar hep hesabını sana vermemiz gereken konular."

Uzun devrimci geçmişinde sıkı sıkıya sarıldığı değerlerden biriydi nderi. En zor anlarında onu dúřunmúřtı. Milyonların nderi olmak, bir ülkeyi devrime götürecek politikalar üretmek, doğru karar almak, milyonların sorunlarını zezebilmek... İşte onlardan biri Parti-Cephe nderiydi. Bu güce, yeteneğe, bilgi ve birikime sahip olan ender insanlardandı O. Sosyalizme inancın, devrime ulaşma kararlılığının mesajını dünya halklarına taşıyan, dünya halklarını devrimci anlamda etkileyen kaç nder kalmıştı? Böyle bir öndere sahip olmak, böyle bir önderin komutasında savaşmak gurur ve onur veriyordu İlginç'e. O yüzden bugüne kadar nderinden ve Parti'sinden yana hiç şüpheyeye dúřtđ olmamıştı. 20 yıla yakın devrimci geçmişinde söylediklerinin hep doğru çıktığını, yaptıklarının, yapmaya çalıştıklarının onları hep devrime yakınlaştırdığını grmúřtı. Güvenini hiçbir şey sarsamıyordu onun için.

"Kuşkusuz senden birşeyler ğrendik. Benim özellikle belirtmek istediğim DHKP-C olmamızla birlikte Partili kişiliği bize kazandırmak için harcadığın çabalar. Tüm yanlışlarımızı, eksikliklerimizi, zaaflarımızı aşmamız için bize sürekli yol gösterdin. Çok büyük bir emek harcadın. Parti-Cephemize daha yeni katılmış bir-iki günlük bir insanı bile yitirmemek, tersine kazanmak gerektiğini öğrettin. Kısaca emeğin değerini senden ğrendik.

Partili dönemde nasıl savaşacağımızı, cezaevlerinde nasıl direneceğimizi yine senden ğrendik. Her atışmamızda, her direnişimizde sen vardın. Cezaevlerinde direnişlerimiz isyanlara, barikatlara, rehin almalara doğru evrildiyse bunu senin

perspektiflerinin ve bize kavratmak istediğın Özgür Tutsak kişiliğinin gereklerini yerine getirmeye çalışarak yaptık. Sadece düşman saldırıları karşısında kendini savunan değil, saldıran da olmamız gerektiğini, bedel ödeyen ama ödeten de olmamız gerektiğini, en önemlisi kendini savaşın bir parçası gören Özgür Tutsak kimliğini senden öğrendik ve yaşama geçirmeye çalışıyoruz.

İşte bugün bu Özgür Tutsak kimliğimizle böyle bir direnişin içinde yer alıyoruz. Bu direnişi sadece Eskişehir Tabutluğu 'na indirgemedik. Cezaevlerindeki savaşın dışarıdaki savaşla her zaman bir bütün halinde ilerlemesi gerektiğini düşündük.

Bu direnişimizi tüm bir halka yönelik saldırıların püskürtül-mesinin bir aracı olarak gördük.

Bize yukarıda saydığım ya da sayamadığım birçok değerin yanısıra halk sevgisinin, düşmana kinin, ölümü göze alabilmenin gerçek içeriğini öğrettiğinin, bunun gereklerini bu direnişte yerine getirebilecek nitelikleri bize kazandırdığın için sana teşekkür ediyoruz. Bize verdiğin bu değerlerle Ölüm Orucu eylemimizi zafere kadar sürdüreceğiz ve zaferi kazanacağız. Parti-Cephemiz düşmanı bir kere daha yenilgiye uğratacak.

Hareketimiz kuruluşundan beri hep ilklere imzasını atan bir hareket oldu. Sadece Türkiye değil, dünya çapında değerler yaratan bir hareket oluşturdun, inanıyoruz ki; Parti-Cephemiz yine senin öncülüğünde devrimi gerçekleştirerek dünya halklarına mesajlar taşıyacaktır.

İlginç ÖZKESKİN"

Yazısını bitirdikten sonra bir kez okudu baştan sona. Ufak tefek düzeltmeler yaptı üzerinde. Gözleri çok yorulmuştu. Diğer yazıya başlayıp başlamakta tereddüt etti.

Karşı yatakta yatan Mustafa yatağından kalkarken;

- Bugün bizim kaseti gösterecekler, gelmeyecek misin, diye sordu.

Dün Star TV kanalı Ölüm Orucu görüntülerinin yer aldığı kasetten görüntüler yayınlayacağını söylemişti. Yayınlanacak kaset eylemi dünyaya duyuracak, eylemcilerin görüntülen, kararlılıklarını ifade eden konuşmaları mutlaka dünyayı etkileyecekti.

52. gün çekilmişti kaset. Gece dostlarıyla beraber hazırlık yapmışlar, alınlarına örgütlerinin isminin yazmadığı düz kırmızı bantlar takmışlardı. "Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz" pankartı altında topluca oturmuşlar, ardından her siyasetten bir temsilci eylemi anlatmıştı. Parti-Cephe adına Akdemir konuşmuştu.

"Biz devrimciyiz. Ve bugün cezaevinde Ölüm Orucundayız. Bugün Ölüm Orucumuzun 52. günü. Biz bu cezaevlerine alınmadan önce mücadele ediyorduk. İşçiydik, yoksul gecekondlu mahallesinde işsizdik ama devrimciydik, mücadele ediyorduk.

(...)

Biz, insanlar ezilmesin, sömürülmesin istiyoruz. Düşüncelerimiz bunlardır. Biz bu ülkeyi, bu vatani, bizim düşüncelerimizi hazmedemeyenlerden daha çok seviyoruz. Bizim bu düşüncelerimizi hazmedemeyenler bizleri buralara koydular. Yetmiyormuş gibi 60-70 kişilik koğuşlar bunlara çok geliyor deyip hücrelere sokmak, birer ikişer kişilik hücrelerde bizleri çıldırtmak istiyorlar. Bunun için direniyoruz. Bunun için Ölüm Orucundayız. Ölme kararlılığındayız. Öleceğiz! (...) Biz diyoruz ki, insanlar eşit ve özgür olana kadar, bu topraklar üzerinde barış içerisinde kardeşçe yaşayana kadar bizim de mücadelemiz devam edecek. Biz düşüncelerimizi ölene kadar taşıyacağız. Hiçbir baskı bizim düşüncelerimizi yok edemez."

Dün haberin jeneriğini verirken, Akdemir'in konuşmasının "Öleceğiz!" dediği iki saniyelik bölümünü. Berdan'ın kusarken-ki görüntülerini kullanmıştı. Haber saatinde bütün Parti-Cephe tutsakları TV'nin başındaydı. Bu görüntülerin Türkiye ve dünya halklarını etkileyeceğini ve harekete geçireceğini biliyorlardı. "Gün gün eriyorlar" diye düşünmek farklı, görmek farklıydı.

Düşman da bunu iyi biliyordu. Haber başladığında kasetin yayınının Başbakanlık tarafından durdurulduğunu öğrendiler.

- Şu kısacık görüntüler bile yeter, dedi ikinci Ölüm Orucu ekibindeki bir tutsak.

Görüntülerin yayınlanmayacağını öğrenince Çemberlitaş'ta ailelere yapılan saldırıyı ve Kazan'ın Eskişehir ziyareti sonrasında orayı ne kadar beğendiği açıklamalarını seyrettiler. Temsilci yoldaşları TV'yi kapattı. Bugün yaşanan gelişmelerden bahsedeceklerdi.

- Bugünün yasakları eylem kasetimizle sınırlı değil, dedi. Başsavcı içeriye fotoğrafının girmesini yasaklamış, diye devam etti.

- Gerekçe ne Sadi?

- Gerekçe sizin fotoğraflarınızın dışarıya gönderilmesi. Ya rattığımız, yaratacağımız siyasi etkilerden korkuyorlar. Bir de ölümlerden. Bazı yoldaşların bilgisi var sanırım. İkinci müdürler ve doktorlar tedavi kabul edip etmediğimizi sormaya geldiler. Gerekli cevabı verdik. Yani TV'lerden, basından kararlılık gösterisine devam ederken, alttan alta eylemimizi çözmek istiyorlar. Şehitler onları çok ürkütüyor.

Yataktan kalkamayan savaşçıların yanında nöbet tutanlar yavaş yavaş kalkmaya başladı. Nöbet değiştirme saatleri yaklaşmıştı.

Yukarı çıktığında İ. Ç.'yi Berdan'la sohbet ederken buldu Sadi. Onları rahatsız etmemek için sandalyesine oturdu.

Berdan 12 Temmuz anmasının hangi gün olduğunu soruyordu İ. Ç.'ye.

- Dün 15-16 havalandırmasında yaptık.

Berdan'ın anmayı öğrenmek istediğini düşünerek ayrıntıları anlatmaya başladı. Daha önceki anma ve kutlamaları birlikte organize ederlerdi.

- İzlemek istiyorsan kaseti getirelim izle, dedi İ.

- Gerek yok, daha sonra izleriz deyip, durdu. Tebessüm etti. TV'nin sesi yükselmişti. Önemli bir haber olmalıydı. Anlama ya çalıştılar. Gültepe'de çatışma olduğundan bahsediyordu spiker.

51. BÖLÜM

Üç dakika aralıksız süren silah seslerinin bir an kesildiğini farkettil. Üç dakika çok uzun gelmişti o an ona. Oysa sadece üç dakika boyunca ateş etmişlerdi. Şimdi, yedi savaşıının güvenliğini alması gerekiyordu. Gözünün önüne kilometrelerce uzaklıktaki büyük eylemin içinde olan yoldaşları geldi. 57 günlük açlığın onları ne hale getirmiş olabileceğini canlandırmaya çalıştı kafasında. Gerçi her gün TV haberlerini büyük dikkatle izlemiş, en küçük bir gelişmeyi kaçırmamaya çalışmıştı. Berdan'ın görüntülerini izlediğinde artık yerinde duramaz hale gelmişti. Komutanıyla yaptığı ilk görüşmede heyecan ve coşkuyla bir çırpıda düşüncelerini aktarmıştı.

- Ekipteki arkadaşlarla da tartıştık. Oturup, yoldaşlarımızın ölümünü beklemek bize dayanılmaz geliyor. Karar verdik. Bir gemi kaçırabiliriz. İçindekilerle birlikte kaçırır, uygun bir yere götürür, yoldaşlarımızın ölümüne izin vermeyeceğimizi, rehine leri öldüreceğimizi söyleriz.

Komutanı sadece "düşünelim" demişti. Ertesi gün görüştüklerinde komutanının yanına bir başka öneriyle gitmişti.

- Düşündük ki,... rehin alabiliriz, diyor ve eylemi anlatmaya başlıyordu.

Hasan Hüseyin durup dinlenmeden düşünüyor, kafa yoruyor, yeni yeni önerilerle geliyordu. Önerilerinin hepsinde de tutsak olan yoldaşlarının, dört duvar arasında, düşmanın elinde ölümle pençeleşmelerini sindirememeye vardı. Her önerinin

ardına "onları öldürtmeyeceğiz" diye ekliyordu. Sabırsızlığı öyle bir noktaya gelmişti ki, eylem talimatının gelmemesine içerlemiş, "Acaba bize görev verilmeyecek mi" diye düşünmeye başlamıştı. "Böyle büyük bir eyleme, böyle direngenliğe, böyle kahramanlığa yakışacak bir eylem görevi her birliğe verilecek değildi ya" diye düşünmüştü. Tam 57 gün boyunca her fırsatta sormuştu komutanına.

- Ne zaman vuracağız? Sıra bize gelmedi mi?

- Daha zamanı var. Duygusal düşünmemelisin. Elbette direnişçi yoldaşlarımızın kahramanlığını biz de sokaklara taşıyacağız. Direnişteki her yoldaşımız için düşmanın üzerine bir kurşun sıkacağız. Ama bunun için sabırlı olmalısın. Savaşçı yeri geldiğinde sabırlı davranmasını, metanetli olmasını bilmeli. Sırası geldiğinde harekete geçeceksiniz ama o zamana kadar yaptığın işlerde yoğunlaşmalı, herşeye titiz ve özenli yaklaşmalısın.

Komutanının bu sözleri eylem gününe kadar aklından hiç çıkmamıştı. Bu nedenle eylem hazırlıklarına dört elle sarılmış, hiçbir eksiklik bırakmamak için çabalayıp durmuştu. Aklında tek şey vardı; yapacakları eylem Ölüm Orucu'na layık olmalıydı. Gültepe semt merkezinin basılacağına ilişkin komutanından aldığı eylem talimatını büyük bir coşkuyla karşılamıştı.

- Biliyorsun, kalabalık gerilla birlikleriyle şehir merkezlerinde düşmana saldırarak, imha etmek hedeflerimiz arasında. Vuruş tarzımızı, semt baskını gibi eylemlerle güçlendirmek, yaygınlaştırmak zorundayız. Yapacağınız eylem yeni tarzımızı da ifa de edecek, askeri açıdan büyük önem taşıyor. Ölüm Orucu için taşıdığı önemi ise konuşmamıza gerek yok diye düşünüyorum. Çünkü sen her konuşmanda bunu yeterince ifade ettin.

Komutanın söylediklerini duyunca, kafasından geçen sorular için utandı. O önerilerim neden kabul edilmiyor diye düşünürken, demek ki Parti bir semt baskını organizasyonu üzerinde çalışıyordu.

Evet o, komutanının dediği gibi 57 gün boyunca önerileriyle, soruları, tartışmalarıyla Ölüm Orucu'nun tarihsel öneminin bilincinde olduğunu göstermişti. Bu tarihselliği yaşamının coşkusunu taşımış, ona uygun davranmaya çalışmıştı. Savaş-

çı olma misyonunu, gururunu ilk kez bu kadar derinden hissediyordu.

Yoldaşlarıyla birlikte Gültepe semt merkezine girecek, başta polis karakolu olmak üzere bankalar ve sivil faşist odakları da içeren 11 düşman hedefine saldırarak, imha edecek ve çekileceklerdi...

Silahını öyle sıkı kavramış, tetiğe öyle bir kinle basmıştı ki, kendi kendine şaşırılmıştı. Öfkesini, kinini ne kadar da büyütmüştü.

Silah sesleri kesilmişti. Ama kulaklarındaki uğultu hala sürüyordu. Çevresine dikkatlice baktı. Arkadaşlarının da görevlerini tamamladığının farkına vardı. Şimdi hızla eylem yerini terk etmeleri gerekiyordu.

- Tamam çekiliyoruz arkadaşlar, diye seslendi yoldaşlarına. Saatine baktı. Şu anda iki yoldaşının plana uygun bir şekilde çekilmiş olması gerekiyordu. Yoldaşlarının bulunduğu eylem noktasına doğru sanki görebilecekmiş gibi gözlerini dikti. Ama görmesi mümkün değildi, aralarında 600 metrelik bir mesafe vardı. Görevlerini yerine getirmiş olduklarından ve eylem bölgesinden çıktıklarından emindi. Çünkü o tarafta bir yoğunlaşma yoktu.

v

Yolun kenarında eylemi yolu keserek başlatan ve talimatını okuyan diğer yoldaşının yanına yaklaşmış silahını aldı. Ve;

- Sen gidebilirsin artık, dedi.

Yoldaşı tam gidiyordu ki tekrar seslendi.

- Kendine dikkat et. Yolda herhangi birşeyle karşılaşsan soğukkanlı davran, diye uyardı. Yoldaşının elini sıktı.

Şimdi sıra üç yoldaşıyla birlikte kendi yapacaklarına gelmişti. Daha önceden belirledikleri yere gidecek, silahlarını bırakacak, üstlerini başlarını düzeltip dağılacaklardı. Ortalıkta çevre sakinlerinin koşturmacaları dışında bir olağanüstülük yoktu. Saatine baktı. Eylem bölgesinden çıkış yaklaşık 2,5 dakika olmuştu. Tuna Sokağı'nı geçmişler, Mayıs Sokağı'na girmişlerdi, Herşeye rağmen yoldaşlarının her an gelebilecek bir olumsuzluğa karşı hazırlıklı olmalarını istemişti. Kendi eli de henüz da-ha soğumamış olan silahının kabzasındaydı. Gözü, önünde hızlı adımlarla yürüyen genç yoldaşına takıldı. Daha ilk eyle-

miydi. Eylemdeki en genç olan yoldaşıydı. İlk eylemi olmasına rağmen soğukkanlı davranmış, heyecanını belli etmemeye çalışmıştı. Gerçi eyleme katılan yoldaşlarının hepsi de kendi gibi oldukça gençti. Şimdi onlar da tarihin bir parçası oluyor, savaşçılığa adım atıyorlardı işte. Terini silen, bir yandan da etrafı kolaçan ederek yürüyen yanındaki yoldaşına çevirdi kafasını.

- İyi misin, diye sordu.

- İyiyim, sadece çok terledim. Bütün endişem ya kayıp verdiremediyse, diye cevap verdi Ali.

- Yere düşenleri gördüm. Ama haklısın, kayıp verdirememiş olabiliriz.

Kayıp verdirememiş olmayı böylesine nasıl rahat ifade edebilmişti. Oysa günlerdir sırf bunu düşünmüş, eylem planını hep bunun üzerinde kurmuşlardı. Şimdi onun kafasını kurcalayan tek şey buydu.

Düşmandan mutlaka kayıp olmalıydı. Yoksa hesap sormuş sayılmazlardı... Söz vermişti kendine. Bu eylem direnişin büyüklüğüne yaraşır olmalıydı. Ali'nin duyduğu heyecanın nedenini çok iyi anlıyordu. Yoldaşlarına verdikleri sözlerdi hep onlara bu heyecanı yaşatan. Eylemden iki gün önce aralarında geçen sohbet geldi aklına.

Ali, Komutan Muharrem Karakuş'tan çok etkilenmişti. Savaşçı olması da Muharrem'in şehit düştüğü döneme denk gelmişti. Oldukça üzülmüş, ama Muharrem'in yerini dolduracak olmasından dolayı coşkuyla sarılmıştı görevine. Israrla ekiplerinin adının "Muharrem Karakuş" olmasını istemişti. Her fırsatta "Muharrem Komutan gibi mermim bittiğinde düşmanın üzerine zafer sloganlarıyla yürüyeceğim. Bedel ödemeye de ödettirmeye de hazırım. Halk Kurtuluş Savaşında sıra neferi olup. halkım için savaşıp, halkım için öleceğim" derdi.

Hasan, metalik bir sesle irkildi. On-onbeş adım önlerinde giden Emine ve Gülizar'a baktı. Kader Sokak'la Bayır Sokak arasındaki Dereboyu Caddesi'ne açılan merdivenlerden inmeye başlamışlardı. Çıkan ses, Emine'nin merdivenlerde düşürdüğü şarjörden gelmişti. Emine eğilip şarjörü yerden aldı. Ve ikişer ikişer merdivenlerden inerek Gülizar'ın yanına yetişti.

Hasan, kapısı merdivenlere bakan evden bir kadının başın

uzattığını gördü. Kadın çıkan sesleri duymuş olacaktı. Kocaman açılmış gözleriyle etrafa bakıp, hızla kapıyı çarptı. Hasan "inşallah bir bela açmaz başımıza" diye mırıldandı.

Sonunda Çağlayan Dere minibüs durağının üzerinde bulunan beş katlı binanın önüne gelmişlerdi. Çevre evlerin çoğunun ışıkları sönmüştü. Son bir kez çevreye göz atıp apartmandan içeriye girdiler. Hasan bir an apartmanın kapısı ya kilitliyse diye endişelenmesinin yersiz olduğunu anlayınca rahatladı.

- Pimpirikli olup çıktım, diye mırıldanarak gülümsedi.

Hızlı ama sessizce merdivenleri çıkıp kapıyı çaldılar. Uyumuş olmaları mümkün değildi. Geleceklerini biliyorlardı. Bir kez daha çaldılar kapıyı. Sonunda açılmıştı. Kapıyı her zamanki gülümsemesiyle, emekçi Hanım teyze açmıştı.

- Hoşgeldiniz, hadi girin içeri.

- Geç açınca biz de yattığınızı düşünmüştük.

- Yok, mutfaktaydım. Elimi yıkayıp geleyim derken geciktim.

Esas ben meraklandım siz gecikince. Erken geliriz demiştiniz ya.

- Haklısın Hanım teyze. İşimiz biraz uzadı. Seni meraklandır mak istemezdik.

İçeri girdiklerinde Yusuf amcanın her zamanki köşesinde uyukladığını gördüler. Yusuf amca yıllardır yatalaktı. Ama sakatlığı devrimcilere olan sevgisine hiç engel olmamıştı. Elinden geldiğince yardımcı olmuştu. En son birkaç gün önce misafir-eri olacağı söylendiğinde hiç tereddüt etmemiş, "Ne demek, buyursunlar" demişti. Bir gece kalacaklarını zannediyordu. Ey-emden haberleri yoktu. Ancak uzaktan silah seslerini duymuş-ar, birşeyler olduğunu anlamışlardı. Bu konuyu hiç açmıyorlardı.

- Aç mısınız? Birşeyler hazırlayayım size.

- Yok sağol. Birazdan çıkacağız. Ama uygunsa elimizi, yü zümüzü yıkamak istiyoruz.

Dördü de sırayla banyoya gidip ellerini, yüzlerini yıkadılar. Sonra izin isteyip yan odaya geçtiler. Kısaca eylem üzerine ko-nuşacaklardı. Eylem hakkındaki değerlendirmelerini birbirleri-ne aktarıp, ne yapacaklarını konuşular.

- Tamam, silahlar burada kalacak. Emine sen Ali'yle kaldı-
ğınız yere dönersiniz. Bölgeden çıktıktan sonra arabaya binin.

Sizinle iki gün sonra her zaman görüştüğümüz yerde buluşalım. Ancak giderken çok dikkatli olun. Biz de Gülizar ile birlikte sizden beş-on dakika sonra çıkarız.

- Silahları ne zaman alacağız?

- Eğer bir olumsuzluk çıkmazsa, bir hafta sonra gelip alırsınız.

Hasan eliyle perdeyi aralayıp dışarıyı kontrol etti. Yüzünü buruşturdu. Sakin olmaya çalışarak konuşmaya devam etti.

- Arkadaşlar, evin etrafını sarıyorlar...

(...)

Eylemi gerçekleştirdikleri bölge tam bir ada gibiydi. Eylem bölgesinin üç tarafında da yakın mesafelerde olmak üzere polis karakolları vardı. Çağlayan, Mecidiyeköy ve Çeliktepe. Eylem yerine üç bölge karakolundan hızlı bir akışın olması muhtemeldi. Eylem sahası yaklaşık 800 metrelik bir alanı kapsıyordu. Eylem sahası Kağıthane Belediye Binası'nın önünden başlıyor, Ortabayır Yolu üzerindeki benzinliğe kadar uzanıyordu. Hasan, görevlerini yerine getirdiklerinden emin olduğunu sandığı iki yoldaşı hakkında yanılıyordu. Çünkü plana göre iki kişi Ortabayır Yolu üzerindeki benzinliğe ve birkaç düşman hedefine yönelecekti. Benzinlikte benzin alan, temizlik yapan araçlar vardı. Cadde oldukça ışıklıydı. Çevrede gezintiye çıkan tek tuk insanlar vardı. Ancak eylem bölgesinin bu noktasında bulunan savaşçılar çıkan bir olumsuzluktan dolayı görevlerini yerine getiremeden bölgeden çekilmek zorunda kalmışlardı. Bu iki savaşçı benzinliğe yönelmeyi başarmış olsalardı, bu yönden gelebilecek düşman takviyesinin önü de kesilmiş olacaktı. Eylem yerindeki bazı değişikliklerden dolayı, Komutan Hasan, savaşçıları konumlandırmada bazı küçük değişiklikler yapmıştı. Buna göre; Hasan, Ali ve Emine karakola, önündeki ekip otosuna ve birkaç hedefe daha yönelecekler, Gülizar ile diğer savaşçı da Kağıthane Belediyesi önündeki yolu kesecek, yolun üzerindeki hedefleri imha edecek ve güvenlik alacaklardı.

Talatpaşa Caddesi günün her saati işlek ve hareketliydi. Hedeflerin hepsi bu cadde üzerindeydi. Karakolun önündeki ekip otosunun dışında havuzun orada da bir ekip otosu vardı. Havuzla aralarındaki mesafe ise çok yakın değildi.

Polis için saldırının gece karanlığında yapılmış olması bir dezavantajdı. Savaşçılar karakolun önündeki ekip otosuna

bombalan atıp ateş açtıktan sonra en yakındaki ekip otoları olmak üzere bir hareketlenme yaşanmıştı. Karakoldakilerin çoğu yaralandığından, dışarıya çokça müdahale edememişler, saldırının şokunu üzerlerinden atamamışlardı. Çevre karakollar-daki ekiplerin kısa sürede bölgeye gelmesiyle, bölge tamamıyla abluka altına alınmış, tek tek evler aranmaya başlanmıştı. Gece olmasına karşın savaşçıları görenler vardı. Savaşçıları görenler arasında polise yön tarifi yapanlar da olmuştu. Kader Sokakla Bayır Sokak arasındaki merdivenlerden inerken kapıya çıkan kadın da bunlar arasındaydı. Polisin bölgede başlattığı denetim ve aramalar yarım saat kadar bir süre içinde düşmanı, Dereboyu Caddesi üzerindeki beş katlı binanın önüne getirmişti...

Evle karakol arası yaya olarak 15-20 dakikalık bir mesafeydi. Savaşçıların yokuş aşağı olan yoldan hızlı bir şekilde eve girişi toplam altı-yedi dakikayı bulmuştu. Eve girişleri, yaptıkları konuşmalarla yarım saat hızla akıp geçmişti.

(...)

Hızla irkilip, kafalarını Hasan'a doğru çevirdiler. Soran gözlerle "Şimdi ne olacak?" der gibi bakıyorlardı. Onları kaygılandıran daha çok evdeki insanlardı. Evde; yatalak durumda olan Yusuf amca, gülyüzlü ev sahibi Hanım teyze, evin 25 yaşlarındaki büyük oğlu Kazım, dokuz-on yaşlarındaki küçük oğulları Mükerrerem bulunuyordu.

Hasan güvenle yoldaşlarına baktı. Heyecanını bastırmaya çalışarak konuşmaya başladı;

- Yoldaşlar, önce sakın olmalıyız... Derin bir nefes aldı.

- Eyleme giderken "mutlaka başaracağız" demiştik. İstedik ki, eylemimizle Ölüm Orucu direnişçilerini selamlayalım. Yalnız olmadıklarını gösterelim, eylemimiz onlara layık olsun. Ölüm Orucu eylemine yaraşır bir eylem olsun diye düşündük. Her gün alanlarda coplanan analarımıza moral, pervasızlığını sürdüren, tavizsiz gibi görünüp, aslan kesilen düşmana uyarı olsun istedik. Bunun için elimizden geleni yaptığımıza inanıyorum. Ama görüyorsunuz görevimiz asıl bundan sonra başlıyor. Tarihimize, şehitlerimize yaraşır bir direniş yaratmalıyız. Ölüm Orucundaki yoldaşlarımız 57 gündür düşmanla çatışıyor, asla teslim olmayacaklarını haykırıyorlar. Kararlılıkları bizim de ka-

rarlılığımız olmalı. Onları kendimden çok uzak yerlerde görüyordum. Erişilmez olduklarını düşünüyordum. Ama şimdi anlıyorum ki, onları erişilmez kılan sadece sıraları geldiğinde her Parti-Cepheli gibi görevlerini yerine getirmektir. Bu görev ölüme yatmaktır. Onlar da ölüme yattılar. Bütün içtenlikleri, samimiyetleri ve cüretleriyle görevlerini üstlendiler. Eminim ki bedeller ödeyecek ama zaferi kazanacaklar. Şimdi aynı şey bizim için geçerli. Sıra bizde. Görevimiz çok açık ve net. Şimdi onlara çok daha yakın olduğumuzu hissediyorum. Uzağımızda değil, yanımızda gibiler. Bedenleriyle ölümün üzerine korkusuzca yürüyen yoldaşlarımız gibi son nefesimize kadar çatışacak, asla teslim olmayacağız.

Birkaç saniye sustu. Gözlerine onay almak istiyormuş gibi baktı. Yoldaşlarının gözlerindeki kararlılık ve parıltıdan içini bir sevincin, huzurun kapladığını hissetti. Sözüne devam etti.

- Vakit kaybetmemeliyiz. Korkmamalı, paniklememeliyiz. Cephanemizi iyi kullanmalıyız. Emine, Ali ile ikiniz evin arka cephesinde mevzilenin. Gülizar ile biz de ön tarafı tutarız. Şimdi ben gidip evdekilere durumu anlatacağım. Onları bir an önce evden çıkarmalıyız.

Gülizar;

- Ama Yusuf amca sakat, çok zaman kaybı olur. Nasıl olur, nasıl çıkaracağız?

Ali;

- Olmaz öyle şey. Biz mutlaka güvenliğini almalıyız. En azından sağlam bir yere yerleştirelim.

Hasan, "Haydi bakalım" diyerek ayağa kalktı. Bir an içinden tek tek yoldaşlarına sarılmak, kucaklaşmak geldi. Onları duygusallaştıracığından çekindi... Diğer odaya yöneldi.

Yaşananları Hanım Gül'e ve Yusuf amcaya özetledi. İkisi de paniklemişti. Hanım Gül oradan oraya koşuşturmaya başladı. Hasan, oturup sakin olması gerektiğini, teslim olmalarının söz konusu olmadığını, gidip oğullarını uyandırmasını, onları evden çıkaracaklarını anlattı. Hanım Gül ağlayarak şaşkınlık içinde denilenleri yapmaya başladı. Bu arada zaten Kazım ve Mükerrrem de kalkmış, olup bitenleri anlamaya çalışıyorlardı. Hasan: son olarak Yusuf amcanın yanına gitti, onu da dışarıya çıkaracaklarını söyledi

- Beni çıkarmanız çok güç. Korkuyorum. Ama size ayak bağı olmak da istemiyorum, dedi.

- Yusuf amca böyle olmasını biz de istemezdik. Ama şu an yapılabilecek başka birşey yok. Seni en azından çatışmadan zarar görmeyeceğin bir yere alalım. Polisler geldiğinde de "Eve silah zoruyla girdiler, tanımıyorum, birşey yapamadık" dersiniz.

Yusuf amca'yı banyoya taşıdılar. Banyoda zarar görmeyeceğinden emindiler. Hasan tekrar pencereden baktı. Polisler sağa sola koşturuyor, evlere girip çıkıyorlardı. Demek burada olduklarını net olarak bilmiyorlardı. Herşey tesadüfe kalmıştı yani. Eylemden bu yana 45 dakika kadar zaman geçmişti. İhbar üzerine de gelmiş olabileceklerini düşündü. Tam bu esnada artan gürültüleri duydu. Polisler alt kata girmiş olmalıydı. Sesler çok yakından geliyordu. Evdekiler! çıkarırken polislerin rast-gele ateş açmasından korkuyordu.

Telsizler Mahallesi, Dereboyu Caddesi üzerindeki beş katlı binanın çevresi tamamıyla sarılmıştı. Birinci katta oturan Emine Gümüş ve ailesi henüz yatmamıştı. Binanın etrafını polislerin sardığını görmüşler, ne olduğunu anlayamamışlardı. Kapı-arı hızlı hızlı çalındı. Emine Gümüş'ün eşi "hayırdır inşallah" deyip kalkıp kapıyı açtı. Kapıyı açmasıyla çelik yelekli, kasklı, silahlı onlarca polisin içeri dolması bir oldu. Polisler evin içine dalıp *aramaya* başladılar. Bir kısmı üst kata yönelirken bir kısmı da evde kaldı. Evdekiler! banyoya topladılar. Korku içinde birbirine sokulan aile beklemeye başladı...

Polislerin kapının arkasına geldiklerini anlayan Hasan, sila-hının mekanizmasını çekti. Beklemeye başladı. Tahmini doğ-ruydu. Kapının arkasındaki polisler mekanizma sesiyle birlikte : riş kapısına doğru ateş etmeye başladılar. Ateş etmeye başlıklarında henüz evde kimin olup olmadığını bile bilmiyorlar-

Hasan da ateş etmeye başladı. Açtığı ateş sonucu polisler sapının arkasından çekilmek zorunda kaldı. Hasan, gür bir sesle, evde zarar görmemesi gereken insanların olduğunu, onan dışarıya çıkarmak istediklerini söyledi. Katliam için geldik-

teri belliydi. Gözleri hiçbir şeyi görmüyor, deli gibi evi ateşe tutuyorlardı. Evde sıradan insanların oluşu önemli değildi. Nasıl olsa onları da terörist olarak lanse ederlerdi. Bu nedenle Ha-san'ın birkaç kez yaptığı uyarıya kulak asmadılar.

Hasan yerini Emine'ye bırakarak diğer odaya koştu. Kazım, Mükerrerem ve Hanım Gül'e arka camdan çıkmaları gerektiğini söyledi. Onlar camdan çıkmaya başlarken, o da bir yandan güvenliklerini almaya çalışıyor, gelebilecek ateşlere cevap vermek için hazır bekliyordu.

Herkes ev halkının çıkmasından büyük bir rahatlama duymuştu. Geleneklerini korumuşlar, halktan insanların zarar görmemesi için ellerinden geleni yapmışlardı. Ama düşmanın yaptığı kalleşliği hiçbir zaman öğrenemeyeceklerdi... Polis katliamcı yüzünü göstermiş, imha politikası ve gözdağı vermek istemesi sonucu evden dışarı çıkmaya çalışan Hanım Gül'e, bile bile ateş açmış ve yaralamıştı.

Hasan, yoldaşının yanına döndü. Tekrar ateş etmeye başladı. Gözünün önüne sürekli çok sevdiği yoldaşları ve halkı geliyordu. Berdan'ın TV'de izlediği inlemeleri, kusuşu, gülümseyişi, çektiği acıyı belli etmeyişi, Kurtuluş'un kapağında zafer işaretleriyle gülümseyen Ölüm Orucu savaşçıları geçirdi gözlerinin önünden. Sabo'nun, Sibel'in düşmana haykıran seslerini duydu kulaklarında... Ve haykırdı;

"... Gelin, sıkıysa gelin alın... Siz bizim teslim olduğumuzu nerede gördünüz..."

Gülizar yanında sakın bir şekilde duruyordu, komutanın her söylediğini yerine getiriyordu.

Ali Ekber'i düşündü. Köylüsüydü. Köyde kaldığı süre boyunca her fırsatta gerillaların yanına gider, onlarla oturur, konuşur, onlardan biri olmanın hayallerini kurardı. Parti-Cephe'yi daha yakından tanıması ise İstanbul'a geldiği yıllarda Ali Ekber sayesinde olmuştu. O, gözünde hep mükemmel bir devrimciydi. Kimse Ali Ekber abisinin yerini tutamazdı. Hapishanede oluşu onu hep hüzünlendirir, dışarıda olsa ne kadar çok şey yapabileceğini düşünür, hayıflanıp dururdu. Oysa şimdi büyümüştü. Dışarıda olan oydu. Ve o da Ali Ekber abisi gibi savaşçı olmuştu. Üstelik bu defa mekanları, koşulları farklı olsa da onunla aynı eylem içindeydi. Aynı eylemin heyecanını yaşıyor

olmak onu çok mutlu ediyordu. Daha birkaç gün öncesine kadar "Ali Ekber eylemin ön saflarında koşuyor, bense henüz..." diye düşünüyordu. Oysa şimdi Ali Ekber abisinin önüne geçmiş, sırasını kapmıştı. Duyduğunda kimbilir ne kadar gururla-nacaktı onunla... "Bak bu defa ben senin önünden gidiyorum. Görüyor musun, bu iş hiç belli olmuyor" diye bağırarak geliyordu içinden.

Evin diğer cephesinde mevzilenen Ali ve Emine, cephanelerini idareli kullanmaya, düşmanı oyalamaya çalışıyorlardı. Ali, "yine terledim" diye düşündü. Başından aşağı ılık bir ter akıyordu sanki...

İkisinin de aklından aynı şeyler geçiyordu. Daha 23 gün önce bir başka eylemin coşkusunu, heyecanını yaşamışlardı. Adalet son konuşmasında "Sibel gibi çatışacağız" demişti. Sözünü tutmuş, sokak sokak çatışmıştı... Eylem bölgesini terk etmek üzereydiler ki silah seslerini duymuş, geri dönmüşlerdi. Geri döndüklerinde Adalet'in karşısına çıkan bir ekip otosuna ateş açtığını görmüşler, onlar da durup ateş etmişlerdi. Sonra da yollarına devam etmişlerdi. O an Adalet'in geride kaldığını, vurulduğunu farketmemişlerdi... Çatışmadan yaralı çıkmışlardı. Yaraları daha doğru dürüst iyileşmemişti bile. Yaralarını sarıp sarmalayan kaldıkları bölge halkının şefkatini görmüşlerdi günlerce. Komutanları gelip yeni bir eylemden söz açtığında yaralı olan onlar değilmiş gibi atlamışlardı söylediklerinin üzerine. Kimse ikna edememişti onları. Kesinlikle eyleme katılmayı talep etmişlerdi. Adeta, Adalet'e duydukları vefayı, sadakati göstermek istiyorlardı. Ölüm Orucu savaşçılarını semt baskını gibi bir eylemle bir kez daha selamlamak, tüm coşkularını onara iletmek istiyorlardı.

- Ne yani, yaralandık diye bize görev vermeyecek misiniz diye tepki göstermişti Emine.

- Yoldaşlarımızın günleri sayılıyken bizden oturup yaraları nızı sarmamızı mı bekliyorsunuz? Hayır, asla, kabul etmiyoruz böyle birşeyi.

Ali, sessizce yere yığılırken başındaki ılıklığın ter olmadığını anladı... Emine, yoldaşını kenara çekti. Vücudunun daha fazla zarar görmesini engellemeye çalıştı.

Dışarıdan köpek gibi uluyan düşmanın sesini duydu.

- Lan, ne mermi varmış, bir türlü bitmedi.

Emine tüm gücüyle bağırdı;

- KORKAKLAR... HADİ GELİN... GELİN DE ALIN... DEV
RİMCİLER ÖLÜR AMA TESLİM OLMAZ... BU VATAN SİZİN
DEĞİL... GELİN DE ALIN...

- O... birazdan geleceğiz, diye korkusunu bastırmak için ba
ğırıyordu düşman...

Hasan, aldığı yaralara aldırmış etmeden çatışmayı sürdürüyordu. Şaşıırıyordu. Böyle bir anda bile insanın aklından bir sürü şeyin gelip geçmesine. "Düşmana inanılmaz derecede kin duyuyorum ve savaşmak istiyorum. Gerekirse bana bir silah verin, tek başıma da savaşırım" demişti yıllar önce yazdığı özgeçmişinde... Yaşamı bir şerit gibi akıp gitti gözlerinin önünden.

Yavaş yavaş bir akıntıya kapıldığını hissediyordu. Akıntıdan kurtulmak, bir daha, bir daha, bir daha basmak istiyordu tetiğe... İçini kaplayan huzura, dinginliğe bir anlam veremiyordu. Kendini kapıp koyverdiğini düşünüyor, sinirleniyordu... Öyle kolay değildi teslim olmak... Yoldaşları teslim olmuşlar mıydı ölüme. Düşmana inat bir gün daha fazla yaşamıyorlar mıydı? Ölüme ayak diriyor, onunla alay etmiyorlar mıydı?...

"Hayır yoldaşlar, ne olur kızmayın bize. Siz ki ölüme gönüllü yatırdınız bedenlerinizi, gelsin çalsın kapınızı diye girdiniz sıraya. Bir çatışmada vurulup uzanmayacaktı belki bedeniniz boylu boyunca yere. Ya da bir işkence tezgahında vermeyecektiniz son nefeslerinizi. Kanınızla nakşedemeyecektiniz halka duyduğunuz sevgiyi, bağlılığı. Her gün bir hücrenizi kaybederek çatışacaktınız düşmanla. Yoldaşlar, bu bizim gördüğümüz en büyük, en uzun çatışma. Her gün bir mesaj iletirsiniz halka, tüm dünyaya. Ölüm bile öyle kolay teslim alamıyor sizi. Düşman nasıl alabilir ki?

Ama savaş bu. Belli olmuyor kimin ne zaman ve nasıl öne fırlayacağını. Sırası gelen öne koşuyor, yerini alıyor, görevini tamamlıyor. Kızmayın bize... İtiraf edelim; kıskanmıştık sizi, sıranın önündesiniz diye... Öyle sıkı sıkıya kuşanmışsınız ki silahlarınızı, imrenmemek elimizde değil. Biz sizi örnek aldık sadece. Böyle onurlu bir göreve layık olan sizlerle yarışa girmek ak-

lınızın ucundan bile geçmedi. Kızmayın... Önünüze geçiyoruz belki, belki sıranızı almış oluyoruz. Ama biliyoruz ki asıl darbeyi siz vuracaksınız, son söz sizin hakkınız yoldaşlar..."

- ... Hepinizi çok seviyoruz, halkımızı seviyoruz... YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞL. YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHESİL. YAŞASIN ÖLÜM ORUCU SAVAŞÇILARIMIZ!...

Yoğun silah sesleri kesilmiş, derin bir sessizlik çökmüştü etrafa. Çatışma yaklaşık dört saat sürmüştü. Polisler havayı fişek fırlatıyor, kutlama ateşi açıyorlardı. Binaya bayrak asmışlardı.

Birinci kattaki polislerden biri gidip Emine Gümüş'ün korku dolu gözleri önünde kocasının alnından, öpüp, "başardık amca, gözümüz aydın" dedi. Emine Gümüş'ün bu vahşet karşısında dili tutulmuştu. Sessizce gözlerinden akan yaşı siliyordu.

Apartmandaki bir komşuyu ikinci kata götürdüler. Adam gördüğü manzara karşısında dehşete kapıldı. Her yer kan içindeydi. Bakmak istemiyor, gözlerini kaçırıyordu. 22-25 yaşlarındaki üç genç bir odada yan yana dizilmiş, kımıldısız yatıyordu. Diğer bir genç ise küvetin içine konulmuştu. Kendisini neden buraya getirdiklerini anlamamıştı önce. Sanki çok uzaklardan gelen polisin sesiyle birden kendine geldi. Onu niye buraya getirdiklerini anladı. Tanınmaz halde olan gençleri tanıyıp tanımadığını soruyorlardı. Dişlerinin arasından fısıltıyla tanımadığını söyledi...

52. BÖLÜM

Saat 12.00-04.00 nöbeti vardı yine. 10 dakika önce gitti Ber-dan'ın yanına. Ellerini tuttu. Ateş gibi yanıyordu. Ellerini soğuk su ile ovmaya başladı.

- Nasılsın Berdan abi?
- Ben çok iyiyim, sen nasılsın? deyip bekledi.

Yanına gelenleri tam olarak seçemiyordu. Hissettiğinde nöbetçiye dönerek;

- Kim o, diye soruyordu.
- O da cevap veriyordu.
- ... yoldaş ziyaretine gelmiş.

Nöbetçi bir o tarafına, bir bu tarafına geçerek ellerini ovmaya devam ediyordu.

- Ş .
- Efendim?
- Neden oturmuyorsun, mutlaka yorulmuştundur. Ben bile yattığım yerde yoruluyorum. Sen kaç saattir ayaktasın.
- Şu anda yorgun değilim abi. Yorulunca otururum.
- Berdan gülümseyerek nöbetçinin elini sıktı.
- Berdan abi, elimi koparacaksın. Gücünden birşey kaybetmemişsin.

- Eğer işaret parmağın olmasaydı kırabilirdim. Ama o parmak sana lazım olacak şehit düştüğümüzde.

Ş. başını öne eğdi. Nasıl bu kadar güçlü, coşkulu, direngen olabiliyorlardı? Her dakika onlara yardım etmek için bekleyen

yoldaşlarına birşeyler vermeye, mesajlar iletmeye çalışıyorlardı. Gözleri görmüyorken dahi yol gösteriyorlardı.

İlginç'in kahkahasıyla düşüncelerinden sıyrıldı. "Nöbetçi yoldaşıyla esprili birşeyler konuşuyor olmaları" diye düşündü.

Bugün gözle görülür bir biçimde kötüleşmişti İlginç. Yine de o haline rağmen kusacağı zaman tuvalete koşturuyordu. Yatağının altında duran leğene kusmak, yoldaşlarını rahatsız etmek istemiyordu. Az önce de tuvalete gitmişti. Kusmanın da yarattığı halsizlikle dönerken dengesini sağlayamamıştı. Yatağına yatırırken;

- Nasılsın, diye sormuştu nöbetçi.

Sesi endişe taşıyordu.

İlginç'in cevabıyla endişeli yüz ifadesi kaybolmuş, gülmeye başlamıştı.

- Hani bir türkü var ya; "Sen ne dersen de dünya dönüyor".

Bunu söylerken parmağı ile de bir daire çizmişti.

- Benim de şu anda dünyam dönüyor. O her zamanki kah kahasını biraz zayıf da olsa işte o zaman atmıştı.

Sağlıkçı da yanlarına yaklaştı. Gece haberlerini izleyip çıkmıştı yukarıya. Nöbetçi İlginç'in başının döndüğünü söyleyince tansiyon aletini alıp geldi. Eşofmanının kolunu sıyırıp tansiyon aletini taktı. Steteskopu yerleştirirken İlginç bozuk stetes-koplardan birini nasıl tamir edeceğini anlatmaya başladı. Halbuki sağlıkçı rahatsızlıklarını daha ayrıntılı öğrenmek için gelmişti yanına.

Bir türlü başaramıyordu bu konuda konuşmayı. Daha önce de kaç kez denemişti. Ama İlginç bu konuda hiçbir şey söylememeye niyetliydi. Olsa olsa ona sağlık konusunda yardımcı oluyor, bilgilerini aktarıyordu.

- Siz öteki yoldaşlarla ilgilenin. Ben durumumu biliyor, ona göre davranıyorum diyordu.

Yine başaramamıştı. "Bari son haberleri aktarayım da bir faydam olsun" düşüncesiyle Gültepe'de şehit düşen yoldaşlarına ilişkin TV'den gördüğü son görüntüyü anlatmaya başladı.

- Evi uzaktan gösteriyorlar ama şehitlerin çatışma anındaki sesleri duyuluyordu. "Korkaklar. Gelin alın" gibi birşey söylüyordu anladığım kadarıyla. Silah seslerinden ses net gelmiyor du. Onlar da aileyi dışarıya çıkarmışlar. Evin kadını vurulmuş

diyor haberler. Hastaneye kaldırmışlar.

- Dünden daha farklı bir bilgi yok herhalde.
- Yok. İsimler de aynı.

Sağlıkçı onu yormamak için çok kalmadı. Giderken nöbetçinin kulağına birşeyler fısıldadığını görmüştü İlginç.

Biraz gözlerini kapadı. Biraz sonra oturur vaziyette yatağının yanında duran masanın önüne geçti. Günlüğünü açtı. Gündüz yazdığı bölüme devam etti.

"Hepimizin direnişe önemli bir motivasyonu var. Bu kuşkusuz güzel birşey. Ama Parti-Cephemize olan motivasyonumuzu yitirmemeliyiz. Bu noktada özeleştirici vermem gerekiyor. Çünkü Gültepe karakol baskını ve arkasından dört yoldaşımızın şehit olmasına değinmeyi unuttum. Bu ciddi bir eksiklik. Bunu hemen gidermeliyim.

Şehitlerimiz bizler için savaştı ve şehit düştüler. Bizler nasıl teslimiyeti reddedip Ölüm Orucu'na girdiysek, onlar da düşman karşısında teslimiyeti reddedip, çatıştılar ve şehit düştüler. Değerlerimize, geleneklerimize sahip çıktılar. Yoldaşlarımız bizden önce şehit düştüler."

Yazdıktan sonra kapattı günlüğünü. Masasından hiç ayırmadığı önderinin fotoğrafına baktı bir süre. Tekrar açtı biraz önce yazdığı sayfayı.

"Bugün Kurtuluş gazetesi geldi. Başım dönse de okudum. Tümünü bitirdim. Gazetenin yarısı Ölüm Oruççularına ayrılmış. Partimizin bize verdiği bu değer bizi gururlandırıyor. Partimizin verdiği bu değere layık olacağız. Kendimizi aşarsak, Partili kişilikle şehit düşeceğiz. "

Saat 04.00'e geliyordu. Yatmak için yerleştiğinde nöbetçi de yanına geldi.

- Yarın görüş günü. Bakarsın bizimkiler de gelir. Dünya etkilendi, onlar da mutlaka etkilenecektir, dedi İlginç.

Nöbetçi üzerini örttü, yerine geçti.

04.00, nöbetçilerin değiştiği saatti. N. geldiğinde Berdan'ın sözleri kapalıydı.

- Nasıl, diye sordu Ş.'ye.
- İki saattir kusmadı.

Ş. üzerini değiştirip yattı. Sabah Berdan'ın ailesi gelirse ziyarete çıkacaklardı. Mümkün olduğunca dinç olmak istiyordu.

Yorgunluk üst üste binmişti. Gerçi Ölüm Orucu savaşçıların-kinin yanında onunki hiçbir şey sayılırdı.

Nöbet saatleri bittiğinde ya üst katta bulunan diğer savaşçılarla sohbe dalıyor ya da Berdan'ın başından ayrılmak gelmiyordu içinden. Gözlerini açtığında onun şehit olduğu haberini almak en büyük korkusuydu. En son anına kadar yanında kalmak, ölümü nasıl yendiğini görmek, öğrenmek istiyordu. Düşünürken dalmıştı uykuya.

N., Berdan'ı seyreliyordu. Ne kadar ufaldığını, zayıfladığını düşündü. Gözleri de kapanmaya başlamıştı. Ama o sanki eski günlerdeki kadar neşeli, coşkuluymuş. Bir o da değil; İlginç, Ye-mo, Mehmet amca, hepsi öyleydi. "Ölmek bu kadar kolay mı?" dedi kendi kendine. "Bana çok zor geliyor."

Şubeden yenilerek gelmişti. Kimsenin yüzüne bakamamıştı hapishaneye geldiğinde. Kaldıramamıştı yenilgiyi. Bir Parti-Cepheli düşmana yenilmezdi. O ise yenilmişti. Herşey bitmiş gibi gelmişti ona. Devrimcilik yapamazdı artık. Öyle düşünmüştü. Uzak durmuştu yoldaşlarından. Aralarına girmeye, karışmaya cesaret edememişti, yüzü tutmamıştı.

Bir gün tüm Parti-Cepheliler halay çekerken onu içeride oturur bulunca nedenini sormuştu sorumlu yoldaşı. Anlatmıştı ona düşüncelerini. Devrimciliği mükemmelleştirdiği karşılığını almıştı. Yaşadıkları, teslimiyeti, bir çırpıda unutulacak basit bir-şey değildi. Ama aşılmayacak eksik, zaaf yoktu. Bunun için yoldaşlarının arasında olmalı, kendini koparmamalıydı yaşamdan. Her devrimci düşebilir, yanlış yapabilir, gerilere savrulabilirdi. Ama ayağa kalkma gücünü göstermeli, Partisine ve kendisine güvenmeli, inanmalıydı. Devrimcileşmek de bu değil mi zaten. Güçlükleri, zorlukları aş aşı, engelleri yıka yıka ilerlemek... Yapamadığını "yapacağım" deyip adım atmak...

Etkilenmişti yoldaşının konuşmalarından. Doğru söylediğinden şüphesi yoktu. Birkaç gün yoldaşlarının arasına girmeye çalışmıştı. Olmamıştı. Kurtulamıyordu bir türlü yenilginin yarattığı güvensizliğinden. Aşamayacağını düşünüyordu. Gün geçtikçe daha da derinleşiyordu üstelik. Korkuları da büyümüşü bir yandan. Dışarıdayken ilişkilerini kesme noktasına geldiği ailesini özler olmuştu. Elinin tersiyle ittiği bütün bencillikleri özler olmuştu.

Bunları yaşarken başlamıştı SAĞ. Yine diğer tutsakların yaşadığı coşkudan, motivasyondan, inançtan kopuk kalmıştı. Onlar gibi bakamıyordu hiçbir şeye. Düşmana, zafere, yaşama, ilişkilere... Onu devrimci yaşama bağlayacak hiçbir amacı kalmamıştı. Ölüm Orucu kararı onu sarsmıştı. Gönüllü değildi. Şube yenilgisinde yaşadığı duygunun bir benzeriydi yaşadıkları. Bundan sonra kesinlikle devrimci olamayacağını düşünmüştü. Devrimcilik adına yaşanan ne kadar olumlu şey varsa hapishanede onun hesaplaşmalarını derinleştiriyordu. Herkesin sevindiği, coştığı, heyecalandığı, gönüllü olmasa bile bulunduğu yerden bunlara ortak olduğu bir ortamda o huzursuzluğun, tedirginliğin, mutsuzluğun en yoğununu yaşamıştı.

Son onbeş gün bir türlü gelememişti direniş koşuşuna. "Yapacağım deyip adım atmalısın" demişti sorumlu yoldaşı. Gelmeye karar verdiği gün içeri girmesiyle çıkması bir olmuştu. Ölüm Orucu savaşçılarının gözlerine bakmaya cesaret edemiyordu. Onların her gün ölüme biraz daha yaklaşmaları karşısında kendi durumundan utanıyor, utancını görsünler istemiyordu.

Berdan ona doğru bakıyordu. Farkında değildi. Gördüğünde hemen bakışlarını kaçırdı. Ölüm Orucu savaşçılarının bakışları çok ağır geliyordu ona.

Berdan aniden inlemeye başlayınca fırladı yerinden. Leğeni yatağın altından çekti. Alnını tuttu. Kusuyordu. Bedenini ona dayadı çok sarsılmasın diye. Berdan rahatlayınca su şişesini onun eline uzattı. Unutmuştu gözlerinin bozulduğunu. Berdan şişeyi farkedemeyince hatırladı. Utancından yerin dibine girdiğini sandı. Sesini çıkaramadı. Yaman'la ilgilenen nöbetçi yardımına geldi. Berdan'ın ağzını çalkalamasına yardım etti. Yüzünü suyla ıslattı. Mendili eline verdi.

N., Berdan'ı tutuyordu. Berdan "tamam" deyince tekrar yatmasına yardımcı oldu.

- Artık çok zahmetli oluyorum, sağolasın, dedi Berdan.

Yine cevap vermedi, sustu. Damlalığa uzanıp birkaç damla su verdi.

Ölüm Orucu savaşçılarının yanında nöbetçi olarak görevlendirildiğini öğrendiğinde şaşırılmıştı. Durumunu biliyordu Parti. Ona rağmen adım atmasına yardımcı olmak, yaşadığı he-

saplaşmalara müdahale etmek, bencilliklerinden arındırmak istiyordu. Anlıyordu bunu. O kadar istemesine rağmen direniş koğuşuna girmedeki çekingenliğini bir çırpıda ortadan kaldırmıştı. İki duyguyu birarada yaşıyordu. Hem utanıyor, hem de onlara yardımcı olabileceğine seviniyordu. Göreve başladığından bu yana ağır basan utancı olmuştu.

Ölüm Orucu savaşçıların iradelerini gördükçe, hesaplaşmalarına son noktayı koymak üzere olduğunu anladı. Onca acıya, sızıya, vücutlarının yaşama isteğine rağmen tereddüt göstermiyorlardı. Üstelik normal yaşamda başarılamayanları hayata geçiriyorlardı bu halleriyle.

Berdan gözlerini kapamıştı. Uyuyor mu diye yanına yaklaştı. Berdan tepki vermedi.

Başında ayakta kaldı bir süre. "Korkaklar ve kahramanlar vardır" dedi "Siz kahramansınız"... "Ben"... "Bense korkaklardanım"... Gözleri dolmuştu. Uyanıp görmemesi için başını çevirdi. Unutmuştu yine göremediğini...

53. BÖLÜM

Gazi sokakları yine polis panzerleriyle doluydu. Sivil, resmi yüzlerce polis Gazi'ye her giren çıkanı arıyordu.

1970'li yıllarda gecekondu yapıldı Gazi'ye. Yıllar geçti gecekondu çoğaldı. Sınırları büyüdü Gazi'nin. Her gün daha fazla emekçiye barınak oldu Gazi. Daha fazla yoksulun yokluğunu, açlığını paylaştı.

Büyüdükçe devletin korkusunu da büyüttü Gazi. Devrim korkusunu, özgür, eşit, namuslu yarınlar korkusunu büyüttü. Ama sadece sınırları değil büyüyen, kökleşen. Verdiği şehitlerle mücadele ve başkaldırı geleneği de kökleşti Gazi'nin. Topraklarında yetiştirdiği onlarcası şehit düştü, onlarcasını aynı topraklara gömdü Gazi halkı.

Gazi'nin en hareketli caddesi İsmetpaşa. Bugüne kadar neler görmemiş ki bu cadde. Onlarca şehidin kanı aktı bu caddeye. Ve şehitlerini sahiplenen Gazililerin eylemlerine tanık oldu.

Kaç kez yakıldı kimbilir bu asfalt? Yan yana molotof attıkları yoldaşları burada vurulup düşmüşlerdi Gazililerin. Her seferinde sahip çıkmışlardı dostlarına, evlatlarına, yoldaşlarına.

Bugün de ölüme yatan tutsakları sahiplenmek için cemevi-ne toplanmışlardı. Bu sabah basın çağrılmıştı cemevine. Kaç gündür evlerine uğramayan Gazililer tutsakların yalnız olmadığını duyurmak için bekliyorlardı. Kaygı ve öfke hakimdi bakışlarına.

Gazeteciler yavaş yavaş gelmeye başlamışlardı. Basın açık-

laması okunmadan önce N.'nin gözüne yabancı bir adam takılmıştı. Biraz da meraktan onu izlemeye başladı. Her gün sivil polislerle karşılaştıklarından, kimin polis olduğunu daha iyi ayırt edebiliyordu. Adamın davranışları iyice şüphelendirmişti N.'yi- Adam sağına-soluna bakınırken bir an N. ile göz göze geldi. Gözlerini kaçırarak adamın bakışlarındaki telaş ve panik apaçık belli oluyordu. Tam bu sırada basın açıklaması da başlamıştı.

Basın açıklaması sırasında N. daha fazla beklememesi gerektiğini düşünerek diğer arkadaşlarına haber verdi. Davranışlarından şüphelendikleri kişinin kimlik kontrolünü yaptılar. Tam tahmin ettikleri gibi adam düşmanın gönderdiği bir provokatördü. Üzerinden altı kimlik çıkan provokatör yakalanıp sorgulandı.

Haber çabuk yayıldı cemevine. Zaten gergin bir bekleyiş içinde olan cemevindekiler, haberi duyar duymaz hareketlenmeye başladılar. Tutsakların yalnız olmadığını göstermek ve baskı oluşturmaktı amaçları.

Gazi ayaklanmasına ev sahipliği yapan İsmetpaşa Cedde-si'nde barikatlar bu defa tutsaklar için kuruluyordu. Aynı öfke ve coşkuylailmekilmek örülüyordu barikatlar. Bir karınca topluluğu gibi çalışıyordu barikattakiler. Caddenin bütün çıkışları, girişleri barikatlarla kapatılmıştı. Bir yandan marşlar söyleyen direnişçiler, diğer yandan da barikatı güçlendirmek için malzemeleri taşıyorlardı.

Bu işe en çok sevinen de çocuklardı. Zaten kaç gündür "ne zaman barikat kuracağız" diye soruyorlardı büyüklerine.

Tecrübeliydi Gazililer. Daha aradan bir buçuk yıl geçmişti barikatları kaldıralı. Bugüne kadar onlarca evladı şehit ve tutsak düşmüş olan Gazililer yine polis ablukası altındaydı. İsmetpaşa esnafı kepenklerini kapatmıştı. Kepenklerle asılan pankartlardan birinde "Dışarıdakiler! Öldürmeden İçeridekileri 01-düremezsiniz" yazılıydı. Bu dört sözcük kararlılığını özetlemişti Gazi halkının. Binlerce polis korkutmuyordu onları. Cesaretlerini ölüme yatan savaşçılardan alıyorlardı.

Haberi duyan cemevine geliyordu. Oğlu hapisanede olan Hatice ana evden çıkmış, cemevine gidiyordu. Yolda komşusuyla karşılaştı.

- Hayrola nereye akşam akşam, diye sordu komşusu.
- Cemevinin orada barikat kuruldu. Ben de oradan gelip çocukları kontrol ettim. Geri gidiyorum, dedi aceleyle.
- İyi o zaman. Az bekle, ben de geliyorum.

Hatice ana yıllardır her eyleme giderdi. Her seferinde komşularını da çağırırdı ama kimse gitmek istemezdi çoğu zaman. Hatta kimileri "sen de gitme, ne işin var" derdi. Bu defa gitme demek bir yana, hiç tahmin etmediği komşusu bile daha çağırmadan gelmek istedi. Belli etmedi ama hoşuna gitti bu değişiklik. Zaten son günlerde bu değişikliği birçok kişide görebilmişti. "Demek ki değişebiliyorlarmış" diye geçirdi içinden.

Gazililer barikatın ilk gecesini halaylar çekip, marşlar söyleyerek geçirdi. Barikatın ardında hesap soranlar vardı. Molotof-lu, sopalı, maskeli milisler ellerinde barikat ateşinin aydınlattığı devasa boyutta DHKC pankartı... Uygun adım yürüyordu Parti-Cepheliler. "Titre Oligarşi Parti-Cephe Geliyor" sloganı ve ayak sesleriyle inliyordu Gazi.

Yakalanan provokatör cemevinde basına gösterilecekti. Bütün gazeteciler "eylemi çarpıtmayın" diye uyarıldıktan sonra kimlik kontrolü yapıp içeri alındı. Ajan elleri ve gözleri bağlı halde üzerinden çıkan kimliklerle beraber basına gösterildi. Düşman boş durmuyordu. Panzerleri, çevikleriyle Gazi'ye yığınak yaparken bir yandan da sivil polis ve ajanları halkın arasına sokmaya çalışıyordu. Gözaltına alınan provokatör dışında üç polis daha belirlendi. Güvenlik birimleri polisleri döverek cezalandırdıktan sonra silahlarına el koydular o gece.

54. BÖLÜM

Bugün avukatlar da Ankara'daydı. Saat 11.00'de Adalet Bakanı ile görüşmeye gittiler. Görüşmeye girmeden önce tutsakların sağlık durumları ve taleplerinin olduğu dilekçeyi Adalet Bakanlığı Kalemî'ne verdiler. Bir nüshasını da ne olur ne olmaz diye düşünüp İstanbul'daki Halkın Hukuk Bürosu'na faksladılar.

Kazan;

- Sadece on dakikanız var, dedi.

Avukatları dinlemiyordu bile. Sık sık sözlerini keserek;

- Bir takım yanlışlıkların yapıldığı doğrudur. Eskişehir'deki 102 kişiyi İstanbul'a yakın yerlere sevk etmek için gereğini yapacağız, diyordu.

Bu sözler kamuoyuna yapılan açıklamaların bir benzeriydi. "Çözeceğiz. Yapacağız".

Kısa bir süre sonra saldırgan bir üslupla devam etti konuşmaya
Kazan;

- Bayrampaşa ve Ümraniye'de devlet otoritesi yok. Ölüm Orucu yapanlar kendi iradeleriyle yapmıyorlar. Onlara baskı . apılıyor. Bir insan nasıl Ölüm Orucu yaparmış. Askeri var, doktoru var, deyince, avukatlar;

- Nasıl müdahale edeceksiniz? Zorla serum mu takacaksınız? Yoksa operasyon mu çekeceksiniz? Devletin askeri var ne demek? Bu bir operasyon tehditi mi? dediler.

Aynı pervasızlıkla devam etti Kazan. Umursamaz tavırla sür-

dürdü konuşmayı.

- Evet, şimdi operasyon yapacak kadar aptal değilim. Ne yapacağımı ben bilirim. Artık hiç kimseyle hiçbir şekilde görüşmem, deyip Kalem Müdürü'yle avukatları odadan çıkardı. Düşman kararlılık gösterileri yapıyordu. Aynı gün Sağmalcılar'a da bir heyet geldi. Heyetin geldiğini aileler daha görüşe girmeden hapishane kapısında öğrendiler.

- Çözmeye mi geldiler acaba?
- Artık heyet de geldiğine göre belki çözülür.

Bu merak, bu heyecan bir an önce görüşe girme isteklerini arttırıyordu. Gerçeği, tüm gelişmelerin en doğrusunu ancak o zaman öğreneceklerdi.

Heyetle görüşen Parti-Cephe temsilcisi görüşmenin ardından koğuşa döndü ve gelişmeleri konuşmak için sorumlu tutsağın yanına yaklaştı. Birlikte havalandırmaya çıktılar. Voltada gelişmeleri aktardı Ş.

- Heyettekiler, "tutuklular Ümraniye ve Gebze'ye gelseler olur mu" diyor.

Taleplerimiz çok net dedik.

Formaliteyi yerine getiriyorlar. Önce "Sizinle olan görüşmenin bağlayıcılığı nedir, onu açıklayın" diye sorduk.

Sonunda ağızlarındaki baklayı çıkardılar. Herhangi bir bağlayıcılıkları yok. "Biz sadece sizinle görüşmeye geldik" diyorlar.

- Nabız ölçmeye geldiler. Kararlılar mı, genel durum ne, diye nabız ölçmek istiyorlar. Bu görüşmelerin sonuç vermeyeceği çok açık. Bir yandan Ölüm Orucu'na yönelik her türlü saldırıyı gündeme getiriyorlar, bir yandan da "heyetler gönderiyoruz, çözmeye çalışıyoruz" şeklinde bir görüntü verme gayreti içindeler, diye sorumlu tutsak düşüncelerini açıklarken, genç tutsaklardan biri yanlarına gelince konuşmaları bölündü.

- C-15'ten çağırıyorlar Sadi abi.

Temsilci C-15 koğuşuna girerken, sorumlu tutsak direniş koğuşuna doğru yürümeye başladı. Koğuşa girmeden sigarasını söndürdü. Ölüm Orucu savaşçılarının kaldığı koğuşa sigara ile girilmiyordu. Sigaranın kokusundan bile rahatsız oluyor, mideleri bulanıyordu.

Girer girmez alt kata gözattı. Savaşçılar TV'deki haberleri

seyrediyorlardı. Henüz öğrenmişlerdi Gazi Mahallesi'nde bari-«atların kurulduğunu. Hepsini apayrı bir sevinç kaplamıştı. 1,5 /il aradan sonra Ölüm Orucu savaşçıları için kuruluyordu bari-«otlar. Bunun gururu ve coşkusu tüm hapishaneyi sarmıştı. Şimdi hiçbir haberi kaçırmıyor, dakika dakika gelişmeleri öğ-«enmeye çalışıyorlardı. Kapıdaki nöbetçiye;

- Gazi'de yeni bir gelişme var mı, diye sordu.

- Polis etrafı sarmış ama barikat direnişi devam ediyor, de yince merdivenlere yöneldi.

Çok sessizdi koğuş. Artık savaşçıların çoğu fazla hareket edemiyordu. Her gün ölüme biraz daha yaklaşıyorlardı. Tek :ek yatakları dolaşmaya başladı yine. Ölüm Orucu'na başladıklarından bu yana sürekli yanlarında olmaya özen göstermişti. Hatırlarını sorması, onlarla sohbet etmesi, şakalaşması sa-aşçıları etkiliyor, moral veriyordu. Savaşçıların dirençlerinin önemli bir kaynağının sorumlu tutsaklar olduğunun farkındaydı. Onu ve diğer sorumlu yoldaşlarını yanlarında görmek coş-kularını arttırıyordu. Bir "merhaba" demek, bir "nasılsın" demek o kadar büyük bir işlev taşıyordu ki... Zorunluluklar ve toplantılar dışında uzaklaşmamaya çalışıyordu savaşçıların yanından.

Uyuyanları birkaç saniye seyretmeye, uyumayanlarla ise kısa sohbetlerine devam etti. Aklında düşmanın nabız yoklamaları, kararlılık gösterileri vardı. Hiçbiri boşuna değildi. Birkaç gün önce yaşanan iki ihanet düşmana kapı aralamıştı. Bu ara-'ıktan eylemin gerçeğini çarpıtmaya, aynı zamanda onu zaafa jğratmaya çalışıyordu. "Yiyorlar", "stokları tüketiyorlar, kantinleri boşaltmışlar" ya da "hiçbiri ölmeyecek" lafları tek başına çaresizlikten sarfedilmiyordu. Düşman hepsini hesaplamış, ölçüp-bıçmış ve öyle söylemişti. Kaynağınıysa Aydın ve Bur-sa'daki ihanetler oluştuyordu. Şimdi de "acaba gerçekten ölürler mi" sorusunun cevabını arıyordu.

Şehitlerden önce gelmişti ihanetler. İki kişinin ihaneti onlarca kişinin ölüme koştığı bir eylemde belirleyici değildi elbet-:e. Kendileri için değildi, ama düşman? Onun için de aynı mıydı? Dönüp dolaşıp düşünceleri burada odaklanıyordu. "Ölmezler" diyordu düşman. "Ölmezler"... Kaç gündür saldırıları-

nı bunun üzerine kuruyordu. "Ölmezler"...

"Ölmezler"... "Ölmezler"... "Ölmezler"...

Berdan'ın yanına yaklaştı. Gözleri kapalıydı. Nöbetçi tutsağa baktı.

- Yeni daldı, pek fazla uyuyamıyor, dedi nöbetçi.

54. gün Berdan'la sohbet etmişti. Ölüm Orucu savaşçıları-la yaptıkları toplu konuşmanın ardından onun yanına çıkmıştı. Berdan toplantıya katılamadığından dolayı hem bilgilendirmek, hem de yapılan toplantıya onu da dahil etmek istemişti. Konu "yiyorlar, ölmezler" yalanlarından açılmıştı yine.

- Kaygınız olmasın öleceğiz, demişti Berdan. Geçen her gün Ölüm Orucu savaşçıları açısından bu sözün teyidi gibiydi. Ölüme yaklaşıyorlardı.

Yoldaşlarının ölümünü bekliyordu. Yoldaşlarının ölümü ile zaferin kazanılacağını biliyordu. Bir yanda yoldaşlarını kaybedeceğini bilmenin acısı, bir yanda bedenlerle kazanılacak zafer. Hiçbir dönem birbirinden bu derece kopmaz olmamışlardı.

"Ölmezler" diyordu düşman. Ölüneceği gösterilmeliydi. Düşmanın tüm oyunlarını bozmanın tek yolu buydu. Şehitler verilmeliydi artık. Zamanı gelmişti.

Gözlerini yoldaşlarının üzerinde dolaştırdı. Berdan'a baktı. "Şehit düşmelisiniz artık" diyordu içinden. Mutlaka şehitler verilmeliydi. Hiç yoldaşının ölmesini ister miydi başka bir zaman? Şimdi istiyordu. Hatta şu an en çok istediği şeydi şehit vermek. Düşmanı durdurmak, düşmanı getirmek için, zafer için hiçbir yol yoktu başka.

Ali Ekber seslenince kalktı yerinden. Radyo dinliyordu Ali Ekber. Yaklaşınca;

- Kazan bizim avukatları kovmuş, görüşme beş dakika sürmüş. Şimdi radyoda geçti. Avukat A. ile canlı bağlantı yaptılar dedi Ali Ekber.

Sorumlu tutsak birşey demedi. "Evet gelmeli ölüm. Gel ölüm" dedi içinden. Dolaşmadığı kimse kalmamıştı. Kapıya yöneldi. "Bu yalanların bitmesi, bu çarpıtmaların sona ermesi için, ihaneti yerden yere çalmak için, zaferi kazanmak için, artık şehit düşme zamanıdır" diyordu tekrar tekrar merdivenleri inerken.

55. BÖLÜM

Gülizar birkaç gündür aşağıya inmek istiyor ama incek gücü bulamıyordu kendinde. Öğlene kadar aşağıya inebileceği bir anı yakalamaya çalışıp durdu. Bir ara kendini kalkabilecek-miş gibi hissetti. Yavaş yavaş kalkmaya çalıştı. Ama çabası uzun sürmedi. Kusunca gücü azaldı. Tekrar yattı.

En çok, 60. gün volta sözleri olduğu için inmek istiyordu aşağıya. Diğer dört yoldaşı tüm halsizliklerine, kusmalarına -ağmen şimdilik kısa süreli de olsa ayağa kalkabiliyorlardı. Sözlerini onsuz yerine getireceklerdi.

Onlar büyük bir özenle hazırlanırken seyrediyor ama gözleri ayrıntıları seçemiyordu. Sadece hareketleri hissediyor, renk-eri farkediyordu. O sırada yanına yaklaşan kadın tutsak;

- Nasılsın, dedi.

Gülizar alçak sesle cevap verdi.

- Biz iyiyiz abla, asıl sen kendine iyi bak. Miden nasıl?

- Benim birşeyim yok, dedi.

Uzun süre kendini hazırlamıştı Gülizar'ın yanına gelmek için. Bir türlü gelmeye cesaret edemiyordu günlerdir. Onun acılar rektiğini bile bile "nasılsın" diye sormak zor geliyordu. Her de-"asında Ölüm Orucu savaşçıları onun sağlığını sorup, Süresiz Açlık Grevi'ndeyken geçirdiği mide kanamasının tekrarlamaması için kendine iyi bakmasını söylüyordu. Gülizar yataktan • alkamaz haldeyken bile benzer şeyleri tekrarlamıştı yine. İçin-jen bir parça koptuğunu hissetti. Konuşmanın devamını geti-

remedi.

Gülizar o ana kadar kendini tutmuştu. Ama daha fazla engelleyemedi. Başını çevirince P. abla hemen tasa uzandı. Önüne çekti. Alnını tuttu Gülizar'ın.

Gülizar genellikle çok fazla yoldaşının olmadığı anlarda kusmak için zorluyordu kendini. Ona rağmen bazen öyle vakitsiz bastırıyordu ki mecbur kalıyordu kusmaya. Yoldaşları bu durumu farketmiş ve bu konuda kendini zorlamaması gerektiğini söylemişlerdi.

P. abla onu tekrar yatağa yatırdıktan sonra ayrıldı yanından. Diğer savaşçılar yoldaşlarının yardımıyla havalandırmaya indiler.

Nursel ve Havva ağır ağır yürümeye çalışırken Yasemin adımlarını ayarlayamadı bir türlü. Bacakları onun denetiminden çıkmıştı. Bundan sonra düşmanın üzerine daha güçlü yürüyeceklerini bilmenin coşkusuyla belki de son kez volta atıyorlardı...

Biraz sonra TKP/ML'li siper dostlarından S. ve N. voltalarına katıldı. Gültepe'de şehit düşen yoldaşlarını, Adalet Bakanı ile yapılan görüşmeleri, Gazi'deki barikat direnişini, ayrıntılarıyla konuştular.

Nursel yorgun düşmüş, yoldaşları onu yukarı çıkarmışlardı, Yasemin ve Havva havalandırmada sohbete devam ettiler bir süre daha. Sorumlu erkek yoldaşlarının ziyarete gelmesiyle daha da canlandılar. Bu kısa ve anlamlı ziyaret onlar için büyük bir moral olmuştu.

Akşam üzeriydi. Hava yeni kararmaya başlamıştı. Havalandırmada onlar için güzel bir köşe hazırlanmış, çiçeklerle süslenmişti. Halka oluşturarak oturdu herkes. Merakla gün boyu "sürpriz var" diyen sağlıkçı yoldaşlarına çevrildi gözleri. Kaç kez sürprizi öğrenmek için ağzını aramışlardı. Biraz sonra açıklandı;

- Savaşçı yoldaşlarımız bugün havalandırmaya inceklerinden, sorumlu yoldaşlarla da önceden konuştum. Onlarla hep j birlikte sohbet edelim istedim. Sohbetleri kasete çekeceğiz. Sürprizim buydu. Şimdi direnişçi yoldaşlarımızın suları da geliyor.

Bu düşünce herkesin çok hoşuna gitmişti. O gün çok an-

lamlıydı. Belki bir daha bu şekilde bir araya gelemeyeceklerdi. Söze Mine başladı. Tane tane konuştu.

- Bu direniş hepimizin direnişi. Büyütüp bu günlere getirdik. En büyük özlemim mahallelerde ayaklanmalar olmasıydı. İşte bugün gerçekleşti. Gazi ayaklandı. Nurtepe, Okmeydanı, gece kondular da ayaklanacaktır. Halkımıza inanıyorum. Halkımız bizleri yalnız bırakmayacak. Sizleri seviyorum.

Konuşurken her cümleye, her kelimeye duygularını, özlemlerini kattı.

Ardından Nursel konuşmaya başladı, heyecanlıydı;

- Hep dağlarda savaşmak istemiştım. En büyük özlemim dağlardı. İşte şimdi kırları sizinle, direnişimizle soluyorum, dedi. Kendini hep kırlara hazırlamıştı fakat çok sevdiği kırlardan tutsaklık ayrı düşmüştü onu.

Sıra Yasemin'deydi;

- Direnişimiz için yapılan eylemlerde beş yoldaşımızı şehit verdik. Direnişimizin gücünü ve etkisini gördükçe onur duyuyorum, sözleriyle başladığı konuşmasını, kavgayı, yoldaşlarını çok sevdiğini söyleyerek bitirdi o da.

Konuşmaları büyük bir dikkatle dinleyen üç çocuk annesi P. abla savaşçıların ardından duygularını anlatmaya başladı. Onu, duygularını hiç bu kadar rahat anlatırken görmemişti kadın tutsaklar.

- Ben bugüne kadar çocuklarımı hep mücadeleden uzak tutmaya çalıştım. Ama şimdi onları Parti'ye emanet ediyorum.

O bir anneydi. Ölüme yatanların, ölümle yarışanların yaşında çocukları vardı. Ölüme yatan bu güzel insanların anneleri geliyordu aklına. Yemeyip yedirdikleri, giymeyip giydirdikleri, gözleri gibi korudukları çocukları her gün biraz daha ölüme .aklaşıyordu.

Ölüm Orucu savaşçıları onun kızlarıydı şimdi, her birine ayrı ayrı özen gösteriyordu. Gözleri konuşurken dolu dolu oldu. 'arketmesini istemedi kimsenin. Ağlamasını, üzülmesini istemezlerdi çünkü. "Bizim için üzülmek, yas tutmak yok" demi-
• orlar mıydı? Yaşadıkları acıları gördükçe bu ülkeyi yönetenle-
-e kini, nefreti her saniye artıyordu.

Tutsakların annesi yaşındaki bu direnişçi kendini anlatarak sürdürdü konuşmasını;

- Hapishaneye ilk geldiğim gün tedirgindim: Anneydim. Dışarıda çocuklarım, eşim, sıcak bir yuvam vardı. Üzülüyordum. Diğer yandan çocuklarımla yaşımda, her konuda bana yardımcı olan, moral veren, "hiç annesiz kalmıyoruz" diyen, beni anneleri olarak gören kızlarım vardı. Ben böyle bir ilginin, saygının, sevginin olduğu tutsaklık koşullarında bencillik yapıyordum. Korumacılık yanımda her anne gibi ağır basıyordu. Açlık grevine başladığımızda ve Ölüm Orucu eylemimizde ben bu bencilliğimden uzaklaştım. Çünkü çocuklarımı, eşimi düşünmenin zamanı değildi. İçeride tutsaklar, dışarıda yakınlarımız acı çekiyor, ölüm her an biraz daha yaklaşıyordu. Ölüme yatanların anneleri vardı. "Evlatlarımız ölmesin, öldürtmeyeceğiz" diyenler de anneydi, duyguları aynıydı.

Konuşmalar ardarda sürdü. Sorumlu yoldaşları;

- Sizlerle gurur duyuyoruz. Ölüme yatan yoldaşlarla gurur duyuyoruz. Zor bir görev üstlendiniz, bundan sonra daha da zor olacak. Ama siz başaracaksınız. Bize örnek oluyor, güç ve riyorsunuz, hep birlikte yenileniyor, Partili kişiliği yaratıyoruz, dedi.

Hep birlikte türküler ve marşlar söylenerek devam etti sürpriz program. Savaşçı tutsakların istedikleri türküler, marşları söylüyorlardı. Tutsaklardan biri Gülizar'ın yanına çıktı. Gülizar yine derin nefes almaya çalışıyordu.

- Nasılsın Gülizar?

- İyiyim.

- Neyi söylememizi istersin?

Yokuş çıkmış gibi derince bir nefes alıp, uzunca bir durakladıktan sonra cevapladı;

- HAKLIYIZ KAZANACAĞIZ!...

56. BÖLÜM

Gün aydınlanmaya başlarken barikat ve halayın yorgunlu-ğuyula ateşin başına biriken direnişçiler arasında koyu bir sohbet başlamıştı. Düşmanın taktiklerini konuşuyor ve yorum yapıyorlardı.

- Bundan sonra da boş durmayacak düşman, dedi komite den biri.

Bu sırada yönetim odasındaki telefon çaldı. Tahminlerinde yanılmamışlardı. Arayan, Emniyet Müdür Yardımcısı Kemal Bayrak'tı. Yeni bir yöntem deniyorlardı bu defa. "Eylemi bitirin, barikatları kaldırın, söz veriyoruz kimse gözaltına alınmayacak, evlere baskın düzenlenmeyecek" diyordu. Komite görevlisi duyduklarını aktardıktan sonra odadaki herkesin yüzüne tek tek baktı. Olumsuz hiçbir işarete rastlanmıyordu gözlerde. Herkes devam etme kararlılıklarını anlatması için görevi ona yüklüyordu. Yine gözleriyle mesajı alan görevli sakın ama kararlı bir ses tonuyla tane tane konuşmaya başladı;

- Biz kendimiz için birşey istemiyoruz. Her türlü bedeli göze alarak buraya geldik. Bizim isteğimiz, hapishanelerdeki Ölüm Orucu savaşçıların taleplerinin kabul edilmesi. Bir yetkili, herhangi bir televizyon kanalına çıkıp tutsakların taleplerinin kabul edildiğini açıklayana kadar barikatları kaldırmayacağız. Eylemimiz devam edecek, diye cevap verdi.

Talepleri tutsakların talepleriyle aynıydı. Talepleri kabul edilinceye kadar...

Öğle saatlerinde halka ve basına eylemin amacı ve talepleri bir açıklamayla yeniden tekrarlandı. Komiteden biri açıklamayı okumaya başladı.

- Cezaevlerinde sırf siyasi kimliklerinden dolayı özgürlükleri ellerinden alınmış devrimci tutsaklar; devletin bizzat kanunen tanınması gerektiği haklar yine devlet tarafından çiğnendiği için Ölüm Orucu'na başladı.

(...)

Dışarıda da Ölüm Oruçlarına yattıldı. Vali'ye, Bakan'a gidildi. Analar, insanlık yerlerde sürüklendi. 50-60 yaşındaki analar, o Anadolu tumanı ile karga tulumba alınarak götürülüp hastane önüne atıldı. Biz de destek vermek için Gazi'deki tutuklu yakınları, dostları, arkadaşları olarak on gündür açlık grevi yapıyoruz. Şunun bilinmesini istiyoruz. O insanlar her an ölebilir. O insanlar ölümle pençeleşiyor ve hala bizi oyalamaya çalışıyorlar. Şunu bilsinler ki, biz kendimizi hiçbir şeyden sakınmayacağız. O insanlar, insanlık için kavga ettiler. Onlar güzel yarınlar için canlarını ölüme yatırmışlar. Bizim onlara karşı görevimiz var. Biz onları öldürtmeyeceğiz.

Basın açıklamasından sonra Gazili milisler tekrar gerilla yürüyüşüne başladı. Okulun yanına geldiklerinde artık barikatı ^geçmiş, panzerlerin üzerine doğru yürüyorlardı. Polisler korka korka panzerlerin arkasına çekilmeye başladı. Direnişçilerden biri;

- Arkadaşlar dönüyoruz, deyince yine uygun adımla bir dönüş yaparak barikatlara doğru ilerlemeye başladılar. Barikata geldiklerinde kahkahalarla güldüler polislerin haline. Kararlılık larını bir kez daha göstermenin rahatlığıyla kimisi nöbeti aldı, kimisi'de ateşin başında türkü söyleyenlerin arasına katıldı.

Hava yavaş yavaş kararıyordu. Bu gece barikatın ikinci gecesi olacaktı. Barikat ateşleri iki gündür hiç sönmeden yanıyordu. Ateşi güçlendirmek için barikattakilerden iki kişi tahta parçaları getirmeye, iki kişi de ara sokaklardaki barikatları kontrol etmeye gitti. Ateşin yanından uzaklaştıktan sonra bile hala slogan seslerini duyabiliyorlardı.

Cemevinde analar birbirine yaslanmış, başlar omuzlara düşmüş, TV haberlerini bekliyorlardı. Barikatın başladığı günden beri Gazi'de olan gazeteciler her açıklama öncesi dürüst

haber yapmaları konusunda komite tarafından uyarılıyordu. Akşam yapılacak basın açıklaması öncesi, Okmeydanı Pir Sultan Canlar Derneği'nden direnişe desteğe gelen bir grup, ce-mevinde misafir edildi. Onların getirdikleri haberlere göre, polis insanların barikata katılmasını engellemek için gözaltına alıyordu. Eylem Komitesi tarafından hemen bir açıklama daha yapıldı basına. "Eyleme devam ediyoruz. Barikatlar tutsakların talepleri kabul edilinceye kadar kaldırılmayacak. Bizim talebimiz tutsakların talebidir. Bizimle değil, tutsaklarla görüşün" dediler.

Akşam saatlerinde işten gelip barikata katılanlarla barikatın arkasındaki kitle sayısı iki bin 500'lere kadar çıktı. Alibeyköy Devrimci Halk Güçleri de "Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz" yazılı pan kartlarıyla ve "Titre Oligarşi Parti-Cephe Geliyor" sloganlarıyla katıldılar direnişe.

Her taraftan destek mesajları geliyordu cemevine. Gazi barikatları beden beden örülen barikatlara güç veriyordu. Bütün-leşti, büyüdü barikatlar.

Akşam üzeri Grup Yorum barikatın arkasına geldi. Söylenen türküler ve marşlarla genç-yaşlı, kadın-erkek halaya durdu bari kattaki ler.

Cemevi bir savaş mevzisiydi şimdi.

Oturduğu yerden kalktı Gülizar ana. Ayakları uyuşmuş, biraz rahatlamak için ayağa kalkmıştı. Beyaz başörtüsünün üzerinde kızıl bant vardı. On gündür açlık grevindeydi Gülizar ana. On gündür çocukları hapisanede olan analarla kalıyordu ce-mevinde. Basın açıklamalarında diğer analar onun konuşmasını istiyorlardı. "Sen bizi daha iyi anlatıyorsun" demişti bir ana.

Gece ilerlemişti ama gazeteciler hala barikattaydı. Komite-dekilerle birlikte açlık grevinde olan anaların kaldığı odaya geçtiler. Bir röportajdan çok sohbet havasında geçiyordu konuşma. Gülizar ana aldı sözü;

- Çocuklarımızı hiçbir zaman ölüme terketmeyeceğiz. Onlar oizim evlatlarımız. Gerekirse barikatlarda kendimizi yakacağız, Dnce biz öleceğiz. Yarın çocuklarımız şehit düşerse bizler elle-'imize silah alıp devletten bunun hesabını soracağız, diye bitirdi sözlerini.

Üzgündüler, çocukları gün geçtikçe eriyordu. Ama kararlı-

dılar. Zaferi kazanacaklarını biliyorlardı.

Gazililer yeni başlayan günü barikat başında türküler ve marşlarla karşıladı. Okmeydanı ve Nurtepe'nin de barikatlarla donatılmış olduğunu duyduklarında hem sevinç, hem de onurla karşıladılar bu haberi. Direniş İstanbul sokaklarına yayılıyordu.

57. BÖLÜM

Ümit bir yandan şekerli suyunu içiyor, bir yandan da Hüseyin ile birlikte TKP/ML'li ve TKP(ML)'li siper dostlarının koğuşlarına yaptıkları ziyareti anlatıyordu.

Anlatımı her zaman olduğu gibi yalın, saf ve temiz duygularını içeriyordu.

TKP(ML)'liler C-3'te kalıyorlardı.

- Hüseyin ile birlikte önce bildiğiniz gibi, şimdi TKP(ML)'lilerle-rin koğuşu olan, altı ay kadar önce ise direnişimizde düşmanla göğüs göğüse çatıştığımız, barikatlarımızı kurduğumuz koğuş olan C-3'e gittik. Yani yoldaşlar çok duygulandım. Düşmanı püskürtüp, rezil ettiğimiz koğuş. Koğuşa girerken o anı tekrar tekrar yaşadım. Mecit! Mecit yoldaşımız geldi gözlerimin önüne. Barikatın önündeki hali, elindeki demir boruyu düşmana indirishi... Bunları unutmak, hatırlamamak mümkün mü? Onun cüretinden, cesaretinden çok şey aldığımı düşünüyorum. Ümraniye'yi özgürleştiren Mecit, Orhan, Gültekin, Rıza yoldaşların mevzilerinde Ölüm Orucu savaşçısı olmak bilerseniz nasıl gururlandırıyor beni. Ölümüne daha fazla yaklaştığımız her gün bu gururum daha da büyüyor. Son nefesime kadar Mecit yoldaşıma verdiğim sözü tutacağım. O Karadeniz kartalı, Stalin'in torunu, o benim hemşerim, yoldaşım, nasıl tutmam ki sözümü. Biliyor musunuz, sözleşmiştik onunla. Çıktığımızda Artvin'in dağlarında buluşacaktık. '93'teki tünelimizi umutla büyütürken, ışığa, özgürlüğe yaklaşıırken bu özlem, bu umut daha

bir canlanmıştı yüreğimizde. Şimdi de Ölüm Orucu'nda aynı umut, aynı özlemi ikimiz adına ben taşıyorum.

Ümit durakladı birden. O çocuk yüzü hemen kızardı. Nasıl da çıkmıştı ağzından böyle sözler. Uğraşsa, düşünse, karala-sa, çizse bu kadar sözü biraraya getiremezdi çoğu kez. Oysa şimdi... Kendi kendine düşünürcesine konuşmuş, sözcükler birbiri ardına dökülmüştü ağzından. Üstelik yoldaşlarının yanında yapmıştı bunu. Duygularını açık açık dile getirmekten her zaman utanıp sıkıldığı yoldaşlarının yanında. "Kahretsin" diye geçirdi içinden. "Utanıp sıkılacak ne var sanki bunda? Yarın, öbürgün yan yana öleceğiz. Ben kalkmış halen duygularımı nasıl anlattım diye düşünüyorum."

Sadık yetiştirdi imdadına. Sanki bir dakikalık suskunluğuyla ne düşündüğünü anlamış gibiydi.

- Eh, devam etsene Ümit, niye yarıda kestin sözlerini?

İçinden teşekkür etti Sadık'a. Nasıl da dikkatle dinliyordu can yoldaşları onu. Keşke G.'yle C. de uyumuyor olsalardı da dinleyebilselerdi, diye düşündü.

Oysa uyanıktı G. Sadece sırtı dönüktü. Gözleri kapalı ancak uyanıktı. Üstelik tüm hücreleri, tüm bilinciyle uyanıktı. Ümit'in ağzından çıkan her söz kafasına yıldırım gibi çarpıyor, taş gibi yüreğine oturuyordu. Ancak çarpıp çarpıp geri dönüyordu tüm sözler. Tıpkı bir duvar gibi. Tıpkı bir uçurum kenarında yankılanıp da geri gelen sesler gibi. Kulaklar sağırlaşıyor, kulaklar duymuyordu. Gözler körleşiyordu. "Yoldaşım... Direniş... Zafer... Mecit..." Duymak istemiyordu hiçbirini. Her söz bir çağrışım çünkü onun için. Ama o çağrışımlar yapan hiçbir şey hatırlamak istemiyordu. Kovalıyor, atmaya uğraşılıyor bilincinden onları. Hiçbir kalıntı, parça kalmasın istiyordu. Böylesi daha iyi olacak gibi geliyordu ona. Yaşananlar akla gelmesin ki, vicdan biraz rahat olsun. Daha rahat nefes alıp verebilsindi. Ama olmuyordu işte. Bak yine Mecit geçiyordu. Sırası mıydı şimdi bu anlattıklarının. Bilerek mi yapıyordu ne? Mecit...

Evet, altı ay önce yan yanaydı. Yanıbaşındaydı... Dayayıp sırtını barikata, son sigarasını tütürürken Mecit gülümsemişti ona. Sevgiyle bakmıştı. Kanlar içinde yığıldığında yere, öfke bürümüşü gözlerini... "Sus, sus artık. Ne olur sus Ümit. Hatırlatma bana hiçbir şeyi. Sus diyorum. Şimdi sırası değil. Duy-

mak istemiyorum..."

- ... Oradan D-3-4'te kalan TKP(ML)'den Ölüm Orucu savaşçısının yanına geçtik, ziyaretimizi fazla tutmadık, onar dakika oturup kalktık. Siper dostlarımızdan durumu en ağır görünen Aygün'dü. Gözleri donuk bakıyordu. Kısmi bilinç kaybı varmış, bazı şeyleri hatırlamıyordu.

Siper dostluğunun üzerine süren sohbetlerinin ardından herkes kendi işine döndü. Sadık da günlüğünün başına oturdu.

"18 Temmuz 1996

Sabah düzensiz kalktık. Günlük gazeteler geldiğinde hepimiz kalkmıştık. Sabah haberlerinden itibaren gün boyu sürecektir olan Gazi'deki eyleme çevirdik gözümüzü.

Hüseyin ve Ümit, Ölüm Orucu'ndaki TKP(ML)'li dostların koşuşuna sürpriz bir ziyaret yaptı. Dostlarımız oldukça şaşırılmışlar. Onların durumları daha kötüymüş.

G. bugün de bariz olarak zamanını yatakta geçirdi. Çok az ayağa kalktı. C. de hemen hemen aynı durumda...

Can bedeli bir direniş içerisindeyiz. İnsanlar bu direnişte kendi hesaplaşması doğrultusunda da bir direniş yaşayacaktır. G.'de gördüğüm, bizlerde olmaması gereken bir durum var. Bencil yanları var. Konuşmam iyi olur... Ama böylesi bir eylem içinde moral bozmayayım... Zaten bana karşı birkaç gündür bir soğukluğu var. Daha iyi bir ortamda konuşuruz. Kötümser olmamalı. Belki ben abartıyorum...

Akşam radyoda annem konuştu. Çaresiz, üzgün, bitkin bir hali olsa da yine de coşkulu, onurlu konuştu. Kararlı konuştu. Babama ve bana mesaj gönderdi. Başarılar diledi. Dinlerken gurur ve onur duydum. Duygulandım. Yarın ziyarete çıkmayı düşünmüyordum ama salt onu bir parça sevindirebilmek için -bilmiyorum, bu durum devam ettikçe sevinir mi, üzülür mü?-ziyarete çıkmaya karar verdim. Ziyarete çıkacağım. Anneme bir tebessüm sunacağım. Güzel, kararlı anneme. Kararlı diyorum, oğlunu ve eşini kaybetmesi an meselesiyken herhangi bir tereddütünü görmedim. 'İnşallah başarılırsınız, inşallah' diyor. Sevgili anneciğime geçen hafta size mektup yazacağım demiştim. Veda mektubum olacak bu. Gerçi henüz yazmadım. Ama elim-ayağım tutuyorken, bir an önce yazsam çok iyi ola-

çak. Yarın sorarsa mektubu, şunu söyleyeceğim ona; 'Zaferi kazandığımızda eline geçecek, merak etme...'

Biliyorum ki ölümümüz zafer demek olacak. 'Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız' demiyor muyuz? Bunu anlayacaklar. Zaferimiz anneleri metin yapacak, üzülmemiş olacak, hüznün gözyaşları, zafer gözyaşlarına karışmış olacak."

Günlüğüne bunları yazarken sorumlu yoldaşı yanına gelip ona bir kağıt uzattı. Bir not yazılıydı kağıtta. Sorumlu yoldaşının yüzündeki ifadeden iyi haber olmadığını anladı. Notu okumaya başladı. Bir an durdu. Okuduklarına inanmak istemiyordu. Tekrar başladı okumaya.

"Merhaba. Bugün dışarı çıkalım derken, sadece hava almanız için değildi. Sanırım halsizlik her geçen gün artıyor, artık tek belirleyici olan irade oluyor. Ama bu irade ve onun ağırlığını taşıyamayacak kadar güçsüz omuzlar da söz konusu. Ne yazık ki C.B. bunlardan biri çıktı. Bugün şu notu verdi; 'Ben Ölüm Orucu eyleminin ağırlığına yenildim. Artık taşıyamayacağım. Bana gösterilen ilgiden dolayı özür diliyorum.' Yani bırakmak istiyor. Konuştuk. Kızıl bantlı alnını lekelememesini istedik. Zafere bu denli yaklaşmışken yenilmemesini anlattık. Bozuk bir plak gibi hep aynı şeyleri yineledi. Kısaca şöyle diyor... 'Bir haftadır iç düşmanım ile savaşıyorum ama artık yenildim. Zaten baştan beri tereddütlüydüm. Yeniden devam edemem, utanıyorum.' vb. vb. Ağlama durumuna geldiğinden fazla devam etmedik. Düşünmesini, bu kadar kolay yenilmemesini, yüzlerce yoldaş arasında neden onun olduğunu düşünmesini istedik. Süre verdik. Ama zorla olmaz bu iş. C. kafasında bitirmiş, ayağa kalkmaz artık. Buna rağmen önerim şudur; sen de konuş, diğer yoldaşlar da konuşsun. Ben gece bir daha konuşacağım kendisiyle. Savaşmasını, yenilmemesini isteyeceğim..."

Sadık ne söyleyeceğini bilemiyordu. Birinin onları içlerinden sattığını, hançerlediğini anlatıyordu.

- Şaşırtıcı olmadı diyebilirim, diyebildi ancak.

Sanki bir el yüreğini sıkıyordu. Derin bir acı hissetti, öfkeleni. Telaffuz etmek istemiyordu o altı harfli kelimeyi. Ağzına almak, duymak istemiyordu. Ama telaffuz etmek, düşünmek, yenmek için emek harcamak gerekiyordu.

ihanetten korktuğundan değildi telaffuz etmek istemeyişi. Sadece yakıştıramıyordu. Direnişin büyüklüğüne, adına, alnındaki kızıl banta, kendi cephelerinden 72, ülkenin dört bir yanında yüzlerce ölüme gönüllü olmuş yoldaşına yakıştıramıyordu. Şehit yoldaşlarına, önderine, Parti'sine, sırtlarından coplar eksilmeyen ana-babalara yakıştıramıyordu. "Lanet olsun" dedi içinden. "Lanet olsun". Ümraniye'nin yüz karası. Nasıl leke-eyebilirsin? Nasıl? Şunun şurasında daha altı ay oldu göğsümüzü siper ettiğimiz düşmanın önüne. Copuna, bombasına, •olasına... "Vay be" dedi. Ne de güçlüymüş iç düşman deni-en. Tanırdı, bilirdi onu. Ama... Düşmanın tazyikli suyu altında Buca'daki gibi "pisliklerimizden arıyoruz" deyişlerini hatırladı. Daha iyi anlıyordu ki; temizlenmek, pisliklerden arınmak her zaman o kadar kolay, o kadar çabuk olmuyor... Boşuna. Biliyor tüm bunları. Ama yüreğine anlatmaya çalışıyor şimdi. Yüreği almıyor çünkü. Yüreği kabullenmiyor. "Yazıklar olsun sana. Mecitlerin, Orhanların, Gültekinlerin, Rızaların kemiklerini sızlattın ya, yazıklar olsun." Oysa huzur içindeydiler düne kadar. Huzur içinde bekliyorlardı onları. Onları son bir kez alınlarından öpebilmenin, kucaklamanın coşkusunu tadacaklardı.

C.B.'ye baktı. Sırtını dönmüş yatıyordu. "Şaşırtmadı diyebilirim" demişti. Doğruydu dediği. Kaç gündür aklının kıyısından Köşesinden birşeyler geçiyor ama hiç kondurmuyordu. O kadar kolay kondurmak, ad koymak istememişti. Harcanan çabalan, uykusuz geçen günleri hatırladı... Gönüllülerin hepsiyle tek tek konuşulmuştu. Kaç kez düşünmeleri istenmişti. Kaç kez uzun uzun direnişin büyüklüğü, zorlu olacağı, çetin geçeceği, diğer eylemlere benzemediği anlatılmıştı. Düşünceler kaç kez sözlü, kaç kez yazılı alınmış, kaç kez toplu, kaç kez tek tek konuşulmuştu. Sayısını hatırlamıyordu bile şimdi. Üstelik bu bir tercihti. Gönüllü bir tercihti. "Sen, sen olacaksın" denmemişti kimseye. Tam aksi, herkes "ben olayım, mutlaka olmalıyım" diye sıraya girmişti. Nasıl da sevinmişlerdi sorumlu yoldaşla, her gönüllü koşa koşa getirdiğinde ilk istenen, duygu, düşünceleri içeren yazıları. Zor bir iş diye düşünmüştü o zaman. Parti'nin işi zordu gerçekten de. Yüzlerce gönüllü, yüzlerce sıra neferi, yüzlerce ölüme yatmaya istekli yürek, hep bir ağızdan "Beni de alın, bu onura ben de layık olayım" demişti.

Kimbilir ne kadar zor olmuştu Parti için Ölüm Orucu savaşçıları seçmek. Nasıl da günlerce küskün, kırılgan, alıngan, imrenerek bakmıştı yoldaşları yüzlerine. Onları daha nice eylemin, daha nice çarpışmaların olacağına ikna etmek için uzun sohbetler yapmış, gönüllerini almaya çalışmış, "duygusal davranmayın" diye de uyarmışlardı.

"Dur bakalım" dedi kendi kendine. Henüz herşey bitmiş değildi. Bu kadar erken pes etmek yakışmazdı onlara. Tartışmalı, ikna etmeliydiler. Evet, daha herşey bitmemişti, bitmemeliydi. O kadar kolay olmamalıydı. Bu onur o kadar kolay kazanılmamıştı, kolay da kaybedilmemeli, yitirilmemeliydi. Bir dal bulmak yeterliydi. Tutunacak küçücük bir dal bulsunlar, nasılsa yeşertirlerdi onu. Umutlandı. İkna edeceğine daha güçlü inanarak doğruldu yerinden.

Direnış koğuşunda Ölüm Orucu savaşçıları durumdan habersiz işlerine devam ediyordu. Ümit yine günlüğünün başında, Hüseyin ve Sezgin sohbet ediyordu. G. ise halen yatıyordu. Bir an gidip G.'yi kaldırmak "Ne olur yatma artık" demek geldi içinden. Yatağa, yatmaya, küçük dünyalara, bencilliklere lanet okudu.

Aşağıya indiğinde Ü.'nün de onu çağırarak üzere olduğunu gördü.

- Nasılsın?

- İyiyim.

- Yorgunsan ben devam ederim konuşmaya.

- Yok iyiyim, ben de konuşmak istiyorum. Belki...

Sonunu getirmek istemedi. Sorumlu yoldaşın harcamış olduğu, sarfettiği onca emeği tahmin edebiliyordu. Yine de denemek istiyordu şansını. Bir kez de kendi gözleriyle görmek istiyordu ihanetin rengini.

Belki bir yararı olur. Gerçi sen konuşmuşsun, diye tamamladı sözünü.

Geçip masaya oturdular, ardından C.B.'yi aşağıya çağırttılar. C.B. gelip oturdu. Başı öne eğik. Alnındaki kızıl bantı çıkarmış durumdaydı. Başını hiç kaldırmıyor, yüzlerine bakamıyordu. Sadık söze girdi.

- Ne oldu C.? Neden böyle oldu?

- Gücüm yok. Yeniden başlamaya gücüm yok.

- Güç nedir ki? Güç ve güçsüzlük soyut mu?

- Değil ki... Güç Gazi'de ayaklanan, barikat başında bizler için, kendi özgürlüğü için savaş çağrısı yapan, düşmana meydan okuyan, onikisinden yetmişine çocuklarımız, analarımız, halkımız...

"Analarımız" diye tekrarladı içinden, "ana-babalarımız"... Babasının "Dayan oğlum, sen orada, ben burada, geri adım atmak yok" mesajını aldığı anda babasıyla birlikte Ölüm Oru-cu'na yattıkları Nadire ana da oğlu Sezgin'e "Zaferden sonra el ele tutuşup, dağlara çıkacağız, orada savaşacağız oğlum" mesajını göndermişti. Güç diyordu karşısındaki. Altmışbeş yaşındaki yorgun, çileli bedenler gücü nereden alıyordu acaba? "O kadar da mı gücün yok? Utancından gücüm yok" diyorsun. Ayıp. Utan gençliğinden, yaşından utan. Kendinden utanmıyorsan, o yaşlı bedenlerden utan." Öfkesini bastırmaya, dilinin ucuna gelen kelimeleri yutmaya çalışarak devam etti konuşmaya.

- Güç, yaşlı bedenlerini bizimle ölüme yatırmış olan altmışındaki analarımız, babalarımız. Güç, daha iki gün önce Gültepe'de onur, namus, adalet için, bizim için, özgür yarınlar için kahramanca çarpışanlarımız. Güç; yalnızca zaferi düşünen, bunun umudu, inancı, özverisiyle yanıp tutuşan halkımız... Güç bu değil mi? Yarattığımız, kıskançlıkla koruduğumuz geleneklerimiz, değerlerimiz, şehitlerimiz, tertemiz tarihimiz gücümüz bizim. Onursuzluğa, adaletsizliğe, zulme karşı direnmekten, boyun eğmemekten büyük bir güç olur mu? Analarımıza karşı kalkan her copa, katledilen her yoldaşımıza, sıkılan her kurşuna duyulan öfkedir, kindir gücümüz. İdeolojimiz, haklılığımız, politikamızdır gücümüz. Gücümüz bize bu onurlu görevi ve ren, güvenen önderimiz, Partimizdir.

- C., neden hiçbir şey söylemiyorsun? Susma, aklından geçenleri söyle. Mücadele düz bir hat izlemez hiçbir zaman. He pimizin tökezlediği dönemler olmuştur. Ama ayağımızın çukura kaymasını engelleyen yoldaşlarımız hep olmuştur. Parti olmuştur. Konuş, birşeyler söyle. Konuş ki, paylaşalım acını, derdini. Söküp atalım içinden. Yüzlerce yoldaş arasından seçildik. Bu onura, namusa, bu kahramanlığa aday olan yüzler-

ce yoldaşımız vardı. Ama Partimizin bize verdiği değeri bir anda yok etmemelisin. Acılarımız olacak, belki çok büyük acılar da çekeceğiz. Ama boşuna değil, biliyorsun. Kaç kez konuştuk seninle bunları. Zor olacağını biliyordun. Kaç kez tartıştık C. seninle. Her defasında bu onura layık olmak istediğini, se-çilirsene ne kadar mutlu olacağını söyleyen sen değil miydin yoldaş?

Bu kelimeyi kendini zorlayarak kullandı Sadık. Ağız dolusu söyleyemediğini farkettil. Oysa daha bir gün, hatta dört-beş saat öncesine kadar ağız dolusu "yoldaş" demenin huzurunu duyuyordu. Rahatlıkla, kolayca ifade ediyorlardı. Hiç farkına varmamıştı bugüne kadar. Oysa ne de zormuş yoldaş diyebilmek kimi zaman. Hak etmek, kazanmak gerekiyordu bu güzel kelimeyi duymak, söylemek için.

- Ne değışti? Biliyorsun ki sorun sadece irade.
- Ölümden korkuyorum, yaşamak istiyorum.
- Sen ne için bedel ödeyeceğini, ne için acılara katlanacağını düşünmemişsin. Zorluklara, acılara katlanırken nereden güç alacağını bilmiyor musun? Bencilleşmek değil mi bunun adı? Acılar, açlık, ölüm korkusu bizi nasıl yönlendirir? Bunca güzellik yanibaşımızda dururken yaşam kaygısı nasıl ön plana çıkabilir? Hesaplaşma nedir? Olumlunun, olumsuzla çatışma sı değil midir? Güzelle çirkinin, namusla namussuzluğun, onurla onursuzluğun, "biz"le "ben"in çatışması değil midir?

Acılarla, açlıkla çatışırken sadece o anı düşünüyorsan, o an dan kurtulmak istiyorsan, yarın ve geleceği düşünürken bencilliğin öne çıkarsa, değerlerinden, inançlarından güç alamazsın, iraden kaybolursa, özelemlerine, bencilliğine teslim olur, yenilirsin. İraden seni değil, bencilliğin iradeni yönlendirir. İradeyi yiyip bitirmek bu kadar kolay mı?

Sadık anlatıyor, anlatıyor, anlatıyordu. Yorulmak bilmiyordu. Ah, o feri kaçmış gözlerde bir pırıltı, o kalıplaşmış yürekte bir kıpırdama hissedebilseydi... Günlerce daha hiç susmadan konuşabilirdi o zaman.

Oysa anlamıştı. Daha konuşmasının başında gözlerindeki kaçamak bakıştan, nefes alış-verişlerinden anlamıştı. Azıcık da olsa bir umut ışığı görünmüyordu. Ama bu bir görevdi. Ve o görevi yapmak, son şansını değerlendirebilmesi için yardımcı

olmak gerekiyordu. Yazık, çok yazık. Güzellikleri değil, bencilliği tercih etmişti. Geçmişini silivermişti. O yalnız bu anı düşünüyordu. Bu andan çıkmak, kurtulmak istiyordu.

Zor bir süreçti. "Hangi sürecimiz kolay ki" diye düşündü. Kuşkusuz bazı süreçler çatışmanın en yoğunlaştığı zamanlardı. Böylesi anlar kahramanlıkların, ihanetlerin çıktığı anlardı. Savaş acımasız, bir o kadar da arındırıcıydı. Ancak ne var ki savaş bu iki yalın gerçek üzerinden yürüyordu. İhanetin acısı karşısında öfkesi, kini, kararlılığı daha da bilendi. Sadık sessizce düşünüyor, daha fazla konuşmak gelmiyordu içinden.

"Bu adama bakıyorsun, ölüm korkusu diyor. Yaşama isteği diyor. Oysa daha üç-dört ay önce, evet, çok değil, üç-dört ay önce çok zorlu bir süreçten geçmişti. Onurla geçmişti, başı dik çıkmıştı. Kahramanlaşmıştı. O zaman da şehit düşebilirdi pekala. Anlaşılan yeterince düşünmemiş. Yaşadıkları kalıcı izler bırakmamış onda. Yaşadığı sürecin farkında değil, devrimciliği uzun soluklu düşünmemiş, kavramamış. Sanki 'Ben orada görevimi yaptım, bitti' der gibi. Yeniden çatışmaya girmiyor, kaçıyor bu kez. Kaçtığı için de kaybediyor. Tıpkı üç-dört ay önce kaçanlar gibi. Bizi duymuyor, işitmiyor. Kapanmış. Ne denir ki? Hiçbir şey ona işlemiyor. Ben ve yoldaş saatlerce konuşuyor, anlatıyoruz. Ama faydasız. Kahretsin. En küçük bir istek uyan-dıramadık. En küçük bir kıpırtı yaratamadık. Belki on günlük ömrümüz kalmış. İşte onurla, şerefle noktalama şansı sana. Yok diyorsun. Ben ayağa kalkmak istemiyorum, ben namussuzca yaşamak istiyorum. Eğer bu yaşamak olacaksa... Al senin olsun... Rezilliğin onlarca örneği olmasına rağmen yine de onu istiyorsun. Tüm güzellikleri bir kenara atmış, pislikleri, çirkinlikleri tercih etmişsin sen. Rezillığe gidenler de bu yollardan geçti. Sen de geçiyorsun. Sanmıyorum, kararını değiştirmez. Vermiş olduğu kararı çoktan vermiş. Bizi satmış. Dahası o da bize doğrultmuş namlusunu. Düşman gibi bizden kan istiyor, can istiyor. Ama başaramayacak. Ölüm başucumuzda artık. Ölümlerimizle rezil kepaze edeceğiz ihanetleri. İhanet şehitlerimiz karşısında hiçbir anlam ifade etmeyecek."

O kafasından bunları geçirirken sorumlu yoldaşı uzunca bir konuşma daha yapmış, sözlerini tamamlıyordu. C.B.'yi yukarıya, yatağına gönderdiler.

- Kararını çoktan vermiş. Teslim olmuş, diyerek sessizliği bozdu Sadık.

- Söylenebilecek çok şey yok aslında.

- Her zorlu süreçte olduğu gibi, kahramanlar ve hainler çıkararak ilerliyoruz zafere doğru. İşte bu kez de böyle oluyor. Adam tüm sağduyusunu yitirmiş. Tüm hislerini kaybetmiş. Duymuyor, görmüyor. Adeta içi boşalmış posa gibi. İkna etmek gerçekten zor. Duygularına hitap ediyorsun yürek kalma mış, mantığına hitap ediyorsun, beyin kalmamış. Düşmanın eline geçmiş şu saatten sonra. Ve bu zaman dilimi içinde düşünmandan geri alamıyorsun.

- Haklısın... Böyle bir duruma hazırlıklı olmak gerekiyormuş demek ki. İhanetin nereden, ne zaman geleceği belli olmuyor. Bir yerde, bir şekilde karşına çıkıveriyor. Yine de elimizden geleni yapmalıydık. Ben yaptığımıza inanıyorum. Elimizi tutmak istemiyor. Hızla uçuruma doğru koşuyor. Yapılabilecek fazlaca birşey yok artık. Ben sabah son kez konuşmayı, ikna etmeyi deneyeceğim.

Sadık yukarı çıktı. Savaşçılar uyuyordu. Buraya ait olmayan, havasını kirleten insanın varlığını daha yakından hissediyordu şimdi. Oturup, günlüğüne yarım kaldığı yerden devam etti. Son notlarını yazdı, altına şunları ekledi.

"KAHROLSUN TESLİMİYET

YAŞASIN ÖLÜM ORUCU EYLEMİMİZ

YA ZAFER YA ÖLÜM"

Sabah 07.45'te yoldaşları Sadık'ı kaldırdılar. Hüseyin ve Sezgin de uyanmıştı. Ümit yine erken kalkmış, günlüğünün başındaydı.

Daha önce hiç günlük yazmamış olmanın eksikliğini duyuyordu Ümit. Bazen uzun, bazen ayrıntılı ya da gereksiz yazdığını düşünüyor, beğenmiyordu yazdıklarını. Hatta bir ara önce müsveddeye yazmayı bile denemiş, sonra vazgeçmişti bundan. Oysa büyük bir özenle yazıyordu. Güzel olabilmesi, geriye birşeyler bırakabilmesi içindi tüm çabası. Bu düşünceyle eylemin ilk günlerinde şiir yazmayı bile geçirmişti aklından. Sonra "benim gibi kaba adamlara göre değil şiir" diye vazgeçmişti bu düşünceden. Şimdi de oturmuş, günlüğüne yazdığı yazıları okuyordu. 1 Temmuz'cu ya27. dığı yazıyı okumaya baş-

ladı. Onurlu görevi devraldıklarını öğrendikleri gündü bugün. Altı yoldaşıyla duyduğu sevinci, heyecanı yeniden yaşıyordu okurken.

"... Şimdi sıra bizlerde. Şehitlerimizin bedenleriyle örülen Halk Kurtuluş Savaşımızda bizlerin de birer tuğlası olacak. Ülkemizi halklar hapishanesine çevirenlerin ördükleri duvarları yıkmanın ve her karış toprağını özgürleştirmenin, bu özgürlükleri koruyacak olan özgürlük duvarının bir tuğlası..."

"... İşte sorumlu yoldaş zafere kadar alınımızda parlayacak olan yıldızlı bandımızı takıyor..."

Zamanı gelince bizleri çağırıyorlar. Havalandırmaya çıkarken hep alkışlıyorlar bizleri. Yerimize geçip biz de sıramızı alıyoruz yanlarında. Yoldaşlarımızın ellerinde '84 Ölüm Orucu şehitleri ve Buca, Ümraniye şehitlerimiz. Bize bakıyorlar. Yanlarına çağırıyorlar bizleri. Bizler de onlara ulaşmanın ilk adımını atıyoruz bugün. Bizler de onlarla buluşacak olmanın sevincini yaşıyoruz.

Duvar da bir pankart asılı. Yoldaşlarımızın özenle ve emekle hazırladıkları pankart bu. Ortasında Cephemizin yıldızı parlıyor. Üzerinde "Yaşasın Ölüm Orucu Eylemimiz" yazısı ve zincirleri kıran bilekler. Bu aleve hangi zincir dayanır ki?

Dayanmaz hiçbir zincir. O zincirler de kırılalı çok oldu. Özgür tutsaklar ve şehitlerimiz defalarca gösterdi bunu. Hiçbir zincir kırılmaz değil. Yeter ki kendimiz zincirlemeyelim beynimizi. Çünkü bizi tutsak edecek olan asıl bu zincirlerdir..."

Yoldaşları şekerli sularını getirdiğinde yarım bırakmak zorunda kaldı okumasını. Fena bulmadı okuduklarını. Demek insan isteyince duygularını da anlatabiliyordu.

- Barikatlarda bir gelişme yok sanırım. Radyo yeni bir haber verdi mi?

- Yok Sadık abi. Ölürüz, ama öldürtmeyiz diyorlar sadece, insan her yaştan, genç, yaşlı bedenlerini, kahramanlıklar yaratmış direnişlerini, yılmayan, sarsılmayan iradelerini gördükçe bir tufah oluyor. Geçip TV'nin karşısına ajite olmak, coşkulanmak değil sadece anlatmak istediğim. İnsan gerçekten duygulanıyor. Sevgimin, saygımın, bağlılığımın her geçen gün daha da büyüdüğünü hissediyorum. Bu duyguyu eylemimizin başından beri elle tutulacak kadar somutlukta, yakınlıkta hissediyorum.

Sanki biz onlara değil, onlar bize yol gösteriyor, öğretiyor. Gcm, dayanıklılığımı tazeliyor, canlandırıyorlar. Karşımda annemle babamı gördükçe sinirlerim tepeme çıkıyor. Kendi canları, kanlarıymı güya. Bu kadar duyarsız kalmayı nasıl da başarıyorlar. Bu halkı nasıl sevmiyor, gcnn nasıl göremiyorlar? Anlam veremiyorum bazen.

- Anlam veremeyecek birşey yok ki mit, diye söze girdi Hüseyin. Onlar da halk işte. Tam da halk dediğinin bir parçası stelik. Esas sorunumuz da o ya. Eylemimiz anan, baban gibi olanların da vicdanlarına sesleniyor, hareketlendirmeye alışıyor. Yoksa her eylemde belli kesimleri ayağa kaldırması başarı olmayacaktır. Kaldı ki çok daha geniş kesimleri harekete geçirecek eylemimiz. Vicdanını hatırlamayanlara vicdanını sorgulatacak, insanlığını hatırlatacak. Üstelik bugün değil sadece sözkonusu olan. İnsanlar, pek çok insanın '84'lerde lm Orucu kitabıyla örgütlenmesi gibi, bu eylemin etkisiyle rgtlencek.

- Evet, ben de lm Orucu kitabıyla rgtlenmiştim biliyor musunuz? Çok, ama çok etkilemişti beni. Günlerce yemek yememiştim. Her yemeğe elimi uzatışımda aklıma lm Orucu Direnişi geliyordu. Kaşığı ağzıma götürürken elim titriyor, geri bırakıyor, sofradan kalkıyordum. O zamanlar zavallı annem halime bir anlam veremiyordu. Ta ki o da öğrenip bizi tanıyınca kadar. şimdi ise kendisi aynı eylemi yapıyor. Bu bana gerçekten çok büyük mutluluk veriyor. Yani, kaç yıl önce yapılan bir direnişi okuyup, etkilenip devrimci olmuşsun. Ora daki iradeye hayran kalmış, "vay be" demişsin. Ve bugün sen aynı eylemin içindesin. Yarın da başkaları yaşayacak aynı şeyleri. O zamanlar aklımdan geçer miydi hiç böyle birşey? O irade çok erişilmezdi benim için. Hoş, nasıl bir irade olduğunu da zmiş değildim ya. Oysa ne kadar yalınmiş değil mi? Halkı mıızı sevmek, Partimizi ve yoldaşlarımızı sevmek ve sıkı sıkıya onları kucaklamak bile yetiyor bunun için. O kadar basit işte irade denilen. A kalacağım, öleceğim diyorsun ölüyorsun. Böylesine temiz, yalın. Bilmem daha nasıl anlatılır?

- Doğru söylüyorsun Sezgin ama iradeyi de o kadar basite almamak lazım. İradeyi kazanmak bu aile içinde kalındığı md dete belki zor değil. Ama bunu söyleyip, bırakmak yetmez.

İradeyi Her an, her saniye güçlendirmek, beslemek yani çelikleştirmek lazırn. Yoksa su vermediğinde, güneş almadığında boynunu bükten bir çiçeğe döner. Bizim irademizin en büyük besini ne peki? Hesaplaşma değil mi? Bizi sürekli sağdan-sol-dan çekiştiren, kemiren o iç düşmana karşı kesintisiz sürdürmemiz gereken hesaplaşma. Bunu yapamadığımızda fırsat kollayan ve aslında başucumuzdan hiç ayrılmadan beklediği söylenilen Azrail gibi zemin bulduğunda öyle bir yapışır ki boğazımıza. Kurtul kurtulabilirsen. Sadık sözünü bitirdiğinde istem dışı bir hareketle kafasını karşıda yatan C.B.'ye çevirdi. Biliyordu ki sözlerini biraz da C.'nin duyması için böyle bağlamıştı. İçinden bir ses hala "belki" diyordu. İçinden gelen sese o kadar çok inanmak, kendisini yanıltmamasını öylesine çok istiyordu ki. Ayağa kalkıp G.G.'nin yatağının ucuna oturdu.

- G. uyuyor musun?

- G. uyuyor musun?

- Biraz dalmıştım.

- Hadi kalk. Üstünü başını değiştirelim, birlikte ziyarete çı kalım. Ziyaretçiler çoktan gelmişler. Hem biraz dolaşır, yoldaş ları da görmüş oluruz. Önümüzdeki hafta ziyarete çıkmak da ha da zorlaşacak bizim için.

- Şey... Imm... Kendimi pek iyi hissetmiyorum. Gelmesem daha iyi olacak.

- Açılırsın, iyi gelir.

- Yok, böyle daha iyi Sadık abi.

- Peki, istediğin birşey var mı?

- Yok, sağol.

Sesi zor çıkıyordu G'nin. Sadık anlayabilmek için dikkatlice dinlemeye çalışmıştı. Ziyaret için kendi hazırlıklarına başladı. Banyosunu yaptı. Banyo geçici bir rahatlık yaratsa da onu epey yormuştu. Ziyaretçiler gelene kadar biraz uyuyup, dinlenmeyi düşündü. Uzandı. Sorumlu yoldaşı yatağına gelip ona bir <ağıt uzattı.

Bir an dün yaşadıkları ve C.B. geldi aklına. "Acaba olumlu bir gelişme mi oldu" diye bir an umuda kapıldı. Hayır. Okuduğu ilk satırdan yeni bir ihanet daha yaşadıklarını anladı. Son üç gündür yatağına hapsolan bu kişinin durumu dikkatini çekiyor-

du.

Sesi soluğu pek çıkmıyordu. Hatta dün gece sorumlu yol-daşıyla yaptığı konuşmada bu kişinin de adı geçmişti... Çok kısa bir not yazmıştı. Kısaca "Yapamıyorum, başaramıyorum" diyordu.

Sorumlu tutsak;

- Ben onunla konuştum. Bir kez de sen dene bakalım, dedi.

Bir gün arayla iki ihanet yaşamışlardı. Elbette bunlar olumsuz anlamda bir etki yaratmazdı. Ama ağırdı, bunu haketme-mişlerdi. Bunca değer verilen, herkesin yerlerinde olmak için can attığı, umutla baktığı bu kişiler umutları suya düşürüyor, bu değere layık olmuyorlar, ellerinin tersiyle itiyorlardı. Acı, bir o kadar da alakaydı yaptıkları. Bir kene gibi kendilerine verilen değeri, sevgiyi, saygıyı smrmşter, şimdise sırtlarından düşüyorlardı. Karamsarlığa yer yoktu. Bu alçaklığa boyun eğilmeyecekti. Bir kez daha hesaplaşmanın en sıcak anında iradeler sınanıyordu. Düşenler, ayağa kalkanlar, hızla koşanlar. Ölüm Orucu'nda yaşanan savaş gerçeğiydi bu. Bir kez daha savaşarak kahramanlık ve ihanet ğreniliyordu.

Bunları düşünürken, ziyaretlerinin geldiği söylendi. Her zamankinden daha fazla güçlü olmak zamanıydı. Omuzlarındaki yk biraz daha ağırlaşmıştı. Daha bir kararlı ve inançla yollarına devam edeceklerdi. İhanetler, acılar onları daha güçlü kılacaktı.

Ümit, Sezgin, Hüseyin ve Sadık ziyarete ıktı. Sadık'ın annesi ve ağabeyi gelmişti. Kabine girdi. Kabinde bekleyen, görüşen yoldaşları lm Orucu savaşçılarını alkışlamaya başladı. Sadık şaşırđı. Ümit ise coşkulanmış, biraz da utanmıştı. O da ne yapacağını şaşırmıştı. Aileler meraklanıyorlardı. Kabinlerin arkasında lm Orucu savaşçılarına el sallayanlar, merak içi--de onlara bakanlar, gelip soru soranlar... "Kazanacağız, arkanızdayız" diyenler vardı.

Sadık'ın annesi ve ağabeyi onu görünce ağlamaya başladı. Bir yandan ağlıyor, bir yandan da; "Nasılsın, iyi misin" diyorlardı. Bir panik, heyecan havası vardı. Onları sakinleştirmeye çalıştı.

- Gzyaşlarınızı silin, ağlamayın artık, dedi.

Nasıl olduklarını sordu.

- Dün akşam radyodaki konuşmanı dinledik, çok onurlandık. Kararlı konuştuğun için çok sevindim.

Annesi;

- Elbette kararlı olacağız, ne zaman kararsız olduk ki?

Gelişmelerden söz etti. Sürekli "Su alabiliyor musunuz?

Okuyabiliyor musunuz?" diye sağlık durumunu soruyorlardı. İyi olduğunu anlayınca rahatladılar. Sürekli "konuşma, kendini yorma" diye uyarıyorlardı. Sağlığından emin olduktan sonra onu göndermek istediler.

- Sen git, yorulma, bizim işimiz var.

Annesi ya da ağabeyi Ankara'ya, kendileriyle birlikte Ölüm Orucu'na yatan babasının yanına gidecekti. Ayrılırken Sadık;

- Kazanacağız, üzölmeyin, umutsuzluğa kapılmayın. Baba ma çok selam söyleyin, dedi.

Ziyaretçileri gidince Ölüm Orucu savaşçıları da koğuşlarına geri döndü.

Akşama kadar zaman çabuk geçti. Sadık akşam haberlerini dinlemiş, yatağında Kurtuluş gazetesini okuyordu. Sabah öğrendiği ikinci ihaneti düşündü. Bu sırada sorumlu yoldaşı yanına geldi.

- Hazır mısın, birazdan gidip konuşacağız.

"Belki yararı olur, belki onursuzluk batağından bir insanı kurtarabiliriz" düşüncesiyle yerinden kalktı, aşağıya indiler.

Dün akşamı düşündü. Aynı şeyleri tekrar yaşamak istemiyordu. İhanet yolunu seçmiş bu kişiyi yolundan çevirebilecekler miydi? Ne olursa olsun, uçurumun eşiğine gelmiş de olsa herşeye rağmen son bir kez çaba harcanmalıydı, bunu biliyordu.

G.G. de aşağıya indi.

- Ne düşünüyorsan anlat, kafandan ne geçiyorsa anlat...

G. boş bir çuval gibi sandalyeye yığılıp kaldı. Başı öne eğik, suratı çirkin bir hal almıştı. "Yüzünün o güzelliği, masumluğu kalmamış" diye geçirdi içinden Sadık. İhaneti seçen bu adam ellerini bir başına götürüyor, bir indiriyor, garip hareketler yapıyordu. Dengesini yitirmiş, birşey söylemiyor, susuyordu.

- Neden susuyorsun?

Ama o hala susuyor, tek kelime çıkmıyordu ağzından. Uzun süre başı önde öylece durdu. Çok sonra üç-dört kelimeyi geç-

meyen cümleler kopuk kopuk çıktı ağzından.

- Gücüm kalmadı... Ölümünden korkuyorum... Ölümün böyle-sini kaldıramıyorum... Başaramıyorum...

Kesik kesik söylediği kelimelerin hepsi bu kadardı. Kafasını hiç kaldırmadı.

Sadık iyice öfkelenmişti. "Ruhunu, bilincini yitirmiş... Değerler, güzellikler, dostluklar anlamsızlaşmış, yok olmuş. Anlaşılan 59 gün boyunca süren açlık bunları yiyip bitirmiş" diyordu içinden. Ama "belki" ihtimaliyle bu düşüncelerini açıktan ifade etmiyordu.

- Baştan beri tereddütlüydüm. Ama asıl olarak bu dört gün içinde açığa çıktı.

- Nasıl olur, defalarca konuştuk. Defalarca düşüncelerini yazdın, tartıştık. Ölüm Orucu gibi bir eylemde çatışmanın çok yoğun olacağını, tereddüte yer olmayacağını, bu ciddiyetle düşünmeni söyledik, sen de biliyordun. Samimi davranmadın. Parti'yi, yoldaşlarını kandırdın. Aldığın büyük bir sorumluluktun. Anlık duygularla hareket ettin. Bencil davrandın. Kimse seni zorlamadı. Bu sorumluluk ancak gönüllülükle, inanç kararlılık ve iradeyle yüklenilebilirdi... Düşman yanımızda, içimizde kol geziyor, her an bizi kuşatmaya, teslim almaya hazır bekliyor. Bir gedik kolluyor. Bir fırsat, bir açık arıyor. Ona açık kapı bıraktığında, hele ki savaş en üst boyutta sürüyorsa düşmanı püskürtmen zorlaşıyor. Şimdi düşmanımız çektiğimiz acılar. Özlemlerimiz, irademizi zayıflatmaya çalışıyor. İrade zayıf kaldığında tepe taklak olup ihanetin kucağına atılmak an meselesi... İradeyi, inancı zayıflatan herşey düşmanımız.

Aklına '84 Ölüm Orucu'nda şehit olan yoldaşı Haydar Baş-bağ'ın sözü geldi. "Tereddütle ihanet arasındaki çizgi sanıldığı kadar kalın değildir." Ne kadar doğruydı. G. de Ölüm Orucu'na tereddütle başlamış, bu süreci ihanetle noktalıyordu.

- Yirmi yıllık tarihimizi, yedi-sekiz yıllık mücadelemi nasıl iki-üç gün içinde bitirip bir kenara koyabildin? Olacak şey değil!...

- Düşündüm. Güzellikleri de düşündüm.

- Güzellikleri düşünmüş olabilirsiniz ama bencilliklerin bütün güzelliklerimizin önüne geçmiş. Bir yanda mücadelemiz, değerlerimiz, geleneklerimiz diğer yanda özlemlerimiz, kaygılarımız, bencilliklerimiz vardı. Bir noktadan sonra tek başına gü-

zellikleri düşünmek yetmiyor. Bu güzelliği yaratan kolektifliği, iradeyi, inancı, kararlılığı güçlendirmek, bencilliği küçültmek gerekiyor. Sen ise bencilliğini büyütüp, beslemişsin. Davasına bağlı olanlar mücadelesini sürdürürken sen bencilliklerine yenik düşüp ihaneti tercih ediyorsun.

Sustu, cevap vermedi.

Ölüm Orucu'nun 61. günü; onların Ölüm Orucu'nda 59. gün.

Kahramanlık ve ihanet...

Çıkarsız, hesapsız kendini feda ve bencillik...

İnanç ve inançsızlık...

Şeref ve şerefsizlik...

Ahlaklılık ve namussuzluk...

Ölüm ve yaşam...

Teslim olmamak ve teslimiyet...

Bunlar acımasızca çatışyordu.

Taarruza geçmiş, ölümüne bir savaşın içine girmişlerdi. Ölümüne gönüllüydüler.

Ölümü karşılamaya hazırıldılar. Onlarca tutsak tereddütsüzce ölümü teslim almaya yürüyordu. Halk ve vatan sevgisiyle, sosyalizme, zafere duyulan inanç ve güvenle, yüksek bir ahlak ve kültürle hücre hücre verilen bir irade savaşının içindeydiler. Bu irade savaşını güçlü olanlar, kendine güvenenler kazanacaktı. Soluğu tükenenler ise teslimiyeti kucaklayacaktı. Bir ihanet daha geçecekti tarihe. Tarihi ileriye taşıyacak bir savaşın neferleriydi Ölüm Orucu savaşçıları. Teslim olanlar unutulup gidilecek, kahramanlıklar kalacaktı akıllarda.

Yaşanılan, savaş gerçeğinden başka birşey değildi.

Kahramanlık ve ihanet bu savaşın iki sonucuydu.

G.'yi yukarıya gönderdiler.

Sadık koğuşa döndü. Buca direnişini anlatan kitabı okuyup uyudu. Sabah şekerli sularını içip, gazeteleri okudular. Öğlen sorumlu yoldaşları hepsini aşağıya, yemekhaneye çağırdı. G. ve C. yoktu.

Yoldaşları öğlen içecekleri şekerli suları hazırlayıp masaya bırakmışlardı.

Sorumlu tutsak yaşanan gelişmeleri ve ihaneti açıkladı. Bu ihaneti bilmek en çok onların hakkıydı çünkü. Sorumlu yoldaş-

lan ihanetle birlikte onlara düşen yükün, sorumluluğun ve onurun daha da arttığını söyledi. Olgunlukla karşıladılar... Toplantı bitmişti...

Sorumlu tutsak günlerdir düşünüyordu. Neden? Niçin yaşanmıştı ihanet? İhanet öyle anlık bir olay olamazdı. G.'nin "baştan beri tereddütlüydüm ama, asıl olarak bu dört gün içinde açığa çıktı" sözlerini geçirdi aklından. Dört gün içinde insanın tüm geçmişini, mücadele dolu yıllarını silip atması mümkün değildi. Samimiyetsizlik vardı. Söyledikleri doğru olamazdı. Bu, o denli kolay verilebilecek bir karar değildi. Ama tereddüt... "Baştan beri tereddütlüydüm..." Doğru olan birşey varsa o da buydu işte. İşin başında tereddüt vardı.

Peki ama tereddütün kaynağı neydi? Ne olabilirdi?

Bencilliklerden öte ne olabilirdi? Bencilliğin sarıp sarmaladığı, büyüttüğü korkudan başka ne olabilirdi? Korku... Her insan korkar. Ama onlar "her insan" değillerdi. "Her insan olmadıkları için doğal değildi korkuları. Masum... Hiç değildi. Kabullenemez, göz yumamazlardı bu korkuya. Onların korkularını, onların yaşama isteğinde somutlanan bencilliklerini masum görmek ihaneti masum görmektir. İhanet... Halkların binlerce yıllık savaş tarihinde, Parti-Cephe tarihinde görmüşlerdi ki, ihanet masumlaştırılmazdı. Her insanı eksikliğe, olumsuzluğa, zaafa düşmüş her yoldaşını elinden tutup ayağa kaldırmak, değer vermek isterlerdi. Ama ihanetse... Asla... Tereddüt çizgisinin öte tarafına geçtiklerinde asla... İhanet devrimi, halkların kurtuluşunu istememek demektir. İhanet yoksulun sofrasından çalınan ekmek, zalimce dökülen kan, kaybedilen insan, gözyaşı dinmeyen ana. İhanet alçaklık...

Korku onlar için hoş görülemez. Çünkü onlar gönüllü. Onlar umut verdiler. O umudu çiğnediler. Verilen değeri, gösterilen sevgiyi, saygıyı, insani her duyguyu ayaklar altına aldılar. Suç işlediler. Gönüllüydüler. Samimiyetsizlik, alçaklık, onursuzluk burada. Bencillik burada. Tereddüt, gönüllülük, ihanet... Kim-bilir ne zamandan beri taşınan tereddüt, hiçbir bencilliği kaldırmayan böylesi onurlu bir eylemde ihanete dönüşmüştü. En güç, en zorlu anlardan birinde çıkmıştı. Ölüm Orucu'nda... Tereddütün başlangıcı Ölüm Orucu değildi. Daha öncesi olmalıydı. Belki işkence tezgahı, hatta dışarıda aç-açıkta kalınca, de-

lik ayakkabılarla karlarda yürünen, yanında-yöresindeki yoldaşları şehit düşen, katledilen, kaybedilen günlerdi. Belki Üm-'aniye direnişiydi.

Pek çok özgür tutsak alınının akıyla, başarıyla çıkmıştı bu sınavdan. Geçemeyenler de olmuş, çekip gitmişlerdi sonunda. Ama bir devrimci için bir direnişten başarıyla çıkmak önemli ama yeterli değildi. İster dışarıda en zor anlar, ister işkence tezgahları, ister hapishanelerde düşmanla göğüs göğüse çar-oıştıkları direnişler... İşte burada kazandıkları kini, öfkeyi, gücenen inançlarını, büyüyen yoldaşlık sevgilerini, günler, aylar içerisinde bilince dönüştüremez, yaşam biçimine çeviremez, Kişilik haline getiremezlerse o günler çok da anlam kazanmaz. Hatta o günlerden çok daha gerilere savrulabilir insan.

Asıl büyük hesaplaşma ondan sonra başlamıyor mu? O an ölüm çok yakın. Belki bir adım ötede. Ama o ortam ölümü o kadar çok düşündürmüyor. Sonrasında ise yaşanan herşey daha açık, çıplak yerleşir bilince. Eğer yaşananları savaşın, devrimin süzgecinden geçirmezsen, korku, inançsızlık, tereddüt boy vermeye başlar. Herkes Ümraniye direnişi sonrasında bir hesaplaşmaya girmişti. Direnişteki eksikliklerini görmüş, adımlar atmıştı. Kimi korkularını aşmış, tereddütlerini yenmişti. Kiminde ise tereddütler boy vermişti. C. ve G. gibilerinin adımları ileri değil geriye idi. Bu tereddüt, bu geri adımlar uzun soluklu bir eylem içinde daha fazla saklanamazdı. Ölüm Orucu eyleminin yarattığı etki, psikoloji, popülizm vb. birçok şey onları gönüllülüğe itmiş olabilirdi. Ancak uzun soluklu bir eylemin etkilenmelerle, anlık kararlarla sürmeyeceği çok açıktı. Ufak da olsa bir tereddüt varsa uzun soluklu bu eylemin sonuna varılamazdı elbette. Çünkü bu sınavda tereddüte yer yoktu. Belirleyici olan yalnız ve yalnız kişinin kendi iradesiydi. Söz konusu olan tereddütsüz, kaygısız, hesapsız ölüme yürüyen iradelerdi. Topluluk psikolojisi, geçici coşkular ile yürünebilecek bir yol değildi bu. Baştan sona kararlılık, baştan sona iradenin hakim olacağı bir eylemdi Ölüm Orucu. Bu eylemde tereddütün adını anmak ihanet demektir.

Evet, altı ay önce bir insan kahraman olabilirdi pekala. Ama bu kahramanlığın yaratıldığı zeminin, dayandığı temellerin farkına varamaz, altında yatan gücü göremezse kahramanlık ya-

sanat anla sınırlı kalır. Bir cila gibi. Cilasası döküldüğünde gerçek renk açığa çıkıverir. Bu nedenle kiri-pası kazımak gerekiyor. Çünkü kirden, pastan temizlendikçe açığa çıkan çok daha güzel, çok daha parlak olacaktı. Aksi durumda altı ay önce kahraman, altı ay sonra bir hain olmak şaşılacak şey değildir elbette. Kahramanlığa götüren yolun zemini iyi kavranmalı, yoldan sapılmamalı. Çünkü teslimiyete giden yol da hemen bunun yanıbaşındadır. Kahramanlığı yaratanın ne olduğu anlaşılmadığında kahramanlıklar sürekli kılınamaz. Ne zaman ki kahramanlık unvan olmaktan çıkarılır, özü, yani Parti-Cep-he'nin gücü, inancı, iradesi yerleşirse asıl o zaman kahraman-laşılırdı gerçek anlamda.

Düşüncelerinden bir yoldaşının seslenmesiyle sıyrıldı sorumlu tutsak. Hızlı adımlarla kapıya yöneldi.

Sezgin pencereden havalandırmaya bakıyordu.

- Hüseyin, gördün mü? Ümit yine günlüğünün başında.

Ölürken bile günlüğüyle ölecek bu gidişle...

Sadık bir taraftan gülüyor, bir taraftan da Sezgin'e kızılıyordu.

- Dokunmayın, rahat bırakın yazsın, ne istiyorsunuz.

Ümit bu esprilerin hiçbirini duymadı. O günlüğünü yazılıyordu.

"20 Temmuz 1996,

Saat 22.00... Ve havalandırmaya masa atıp, kaldığım yerden yazmaya devam ediyorum.

Ü. abi konuşmasını bitirdikten sonra 'Söyleyecek birşeyiniz var mı? Tek tek... Var mı? Siz birşey söylemek istiyor musunuz?' diye sordu. 'Gerek yok' dedik biz de. Bizim konuşmamız neyi değiştirecek ki. Sadık abi ve Ü. abi onlarla oturup konuşmuş. Uzun uzun söylenmesi gerekenleri söylemişlerdir zaten. Ama onlardan ses çıkmamış. Süklüm püklüm halleriyle birkaç kelime söyleyebilmişler ancak. Kararlarını vermişler bir kez. İnsanın içindeki barut tükendikten sonra ne söylesen boşuna oluyor demek ki. Onu motive edecek hiçbir şey kalmıyor. Kör-leşiyor, sağırlaşıyor ve dilsizleşiyor. Oysa ki ne çok şey var seni ayakta tutacak. Yüreğine güç, moraline moral katacak. En başta şehitlerimiz. 4 Ocak şehitlerimiz; Mecit, Rıza, Orhan,

Gültekin yoldaşlarımız... Onlara verdiğimiz sözler...

Bizler artık böylesi ihanetlerle karşılaştığımızda yadırgamıyor, sasınmıyoruz. Savaşın doğası bu. Kendini yenilemeyenlere savaş acımıyor. Buruşturup atıyor tarihin çöp sepetine. Bir 'hiç'e çeviriyor. Tarihimizde de çokça gördük, yaşadık örneklerini.

Ölüm tüm bu pisliklerin yanında öyle güzel geliyor ki bana... Artık bir an önce gelsin istiyorum o an. Gelsin ve temizlensin pislikler. Bu saatten sonra iç düşmana da, dış düşmana da verilecek tek yanıt var. ÖLÜM... ÖLÜMLE GELECEK ZAFER... Şehitlerimizle söyleyeceğiz son sözümüzü. Asıl eylemimiz şimdi başlıyor."

Sohbetlerini tamamladıktan sonra hep birlikte havalandırmaya çıktılar. Koğuşa geldiklerinde aralarında değillerdi onlar. Saflar arınmış, saflar temizlenmişti. Eylem daha bir güçlenmişti. Eyleme yön veren, kararlılık ve irade her zamankinden daha güçlüydü şimdi Ölüm Orucu savaşçılarına yardımcı olan yoldaşları onların bütün eşyalarını toparlayıp götürdü. Onların yerine ikinci ekipten iki Ölüm Orucu savaşçısı geldi yanlarına. Simdi savaş koğuşı arınmıştı.

58. BÖLÜM

Ziyaret günüydü. Öğleden sonra İkinci Ölüm Orucu Eki-bi'nden A. ailesiyle görüşüp direniş koğuşuna geri döndü.

Alt kata girdiğinde bir grup yoldaşı TV'yi izliyordu. O da kendine bir yer bulup oturdu. Canlı yayında Kazan'ın basın toplantısı veriliyordu. Kazan yaptığı konuşmada Sağmalcılar, Buca ve Ümraniye hapishanelerini hedef gösteriyordu. Eline aldığı "aksları kameralara tutup bazı yerlerini okuyarak ısrarla "Sağmalcılar ve Ümraniye Cezaevi'nde devlet denetimi yok", Ölüm Orucu'na zorla gönderiliyorlar" diyordu. Tutsaklardan biri;

- Anlaşılan kontrgerilla bu propagandalara artık daha fazla sarılacak, dedi.

"Yüziki kişilik Eskişehir Cezaevi'ni gezdim. Batı standartlardan üstündür. Bayrampaşa ve Ümraniye cezaevlerine gitmek istiyorlar. Onlara Sakarya Cezaevi'nde 102 kişilik yer ayırdık. İstanbul'a mahkemeye gitmeleri kolaylaşacak. Sakarya'ya gitmek isteyemeyenler zorla sevkedilmeyecek. Kendilerinden gitmek istediklerine dair yazı istenecek. Vermezlerse tutanak tutulduktan sonra Eskişehir'de kalmalarına izin verilecek."

Bu sözler düşmanın Eskişehir'i siyasi tutsaklara kapatacağının bir tür yolunu açmak anlamına geliyordu. Kamuoyuna "ben çözdüm" havası yayılacak, gereksiz yere eylem yapıyorlar mesajı taşınacaktı.

Düşman her gün yalancılıkla örülmüş oyunlar sergileyerek,

58. BÖLÜM

Ziyaret günüydü. Öğleden sonra İkinci Ölüm Orucu Eki-bi'nden A. ailesiyle görüşüp direniş koğuşuna geri döndü.

Alt kata girdiğinde bir grup yoldaşı TV'yi izliyordu. O da kendine bir yer bulup oturdu. Canlı yayında Kazan'ın basın toplan-: sı veriliyordu. Kazan yaptığı konuşmada Sağmalcılar, Buca .9 Ümraniye hapishanelerini hedef gösteriyordu. Eline aldığı *aksları kameralara tutup bazı yerlerini okuyarak ısrarla "Sağmalcılar ve Ümraniye Cezaevi'nde devlet denetimi yok", "Ölüm Orucu'na zorla gönderiliyorlar" diyordu. Tutsaklardan biri;

- Anlaşılan kontrgerilla bu propagandalara artık daha fazla sarılacak, dedi.

"Yüziki kişilik Eskişehir Cezaevi'ni gezdim. Batı standartlarından üstündür. Bayrampaşa ve Ümraniye cezaevlerine gitmek istiyorlar. Onlara Sakarya Cezaevi'nde 102 kişilik yer ayır-: ı k. İstanbul'a mahkemeye gitmeleri kolaylaşacak. Sakarya'ya : tmek isteyemeyenler zorla sevkedilmeyecek. Kendilerinden : tmek istediklerine dair yazı istenecek. Vermezlerse tutanak utulduktan sonra Eskişehir'de kalmalarına izin verilecek."

Bu sözler düşmanın Eskişehir'i siyasi tutsaklara kapatacağının bir tür yolunu açmak anlamına geliyordu. Kamuoyuna "ben çözdüm" havası yayılacak, gereksiz yere eylem yapıyor-a' mesajı taşınacaktı.

Düşman her gün yalancılıkla örülmüş oyunlar sergileyerek,

kararlılık gösterisi yapıyordu. Daha dün "Ümraniye ve Gebze hapishaneleri olur mu?" demişler, direnişin çözülmesini, eylemin bitirilmesini, birliğin bozulmasını hedeflemişler ama başaramamışlardı. Kazan'ın her sözü dinleyenleri öfkeliendirdi. "Devlet kimsenin ayağına gitmez. Devlet taviz vermez" diyordu.

Ölüm Orucu savaşçılarından biri;

- Bu işi şehitlerimiz çözecek, dedi.

Kazan'ın en son "merak etmeyin, kimse ölmez" sözleri öfkenin iyice artmasına neden oldu.

Kazan'ın basın toplantısı bitince TV'yi kapattılar. Bir süredir ayağa kalkamayan Ölüm Orucu savaşçılarından biri volta atmak istedi. İki yoldaşı koltuk altlarından tutup onu havalandırmaya çıkarttı.

- Şerefsizler, şehit olalım da neler olacağını görsünler, dedi

Ölüm Orucu savaşçısı. Ölümün gelmemesinden yakınıyordu.

Bir-iki tur volta attıktan sonra havalandırmanın bir köşesinde oturdular. Yanlarına birinci ve ikinci Ölüm Orucu ekibinden bir grup savaşçı daha gelip oturdu. Direnişçilerle ilgilenen iki tutsak leğen ve su şişelerini getirdi. Artık çoğu kustuğundan kendilerine gerekli olan leğen ve su şişeleri de sürekli yanlarında bulunuyordu.

Ölüm Orucu savaşçıları her gün biraz daha ölüme yaklaşıyordu. GO'lu günler geride kaldı. Tüm tutsaklar Apo'nun 63. gün şehit düştüğünü biliyor, geçen günleri ve Ölüm Orucu savaşçısı yoldaşlarının durumunu gördükçe artık vaktin yaklaştığını anlıyorlar, ama bu konuda tek bir söz bile etmiyorlardı. Tabii birinci ekipteki Ölüm Orucu savaşçıları hariç.

Kenan;

- Kazan'a bak, neler söylüyor. Ölüm gelse artık, diye sabır sızlığını dile getirince Atalay;

- Az kaldı. Apo zaferi 63. günde kucaklamıştı. Düşmanın kalbine bir ok gibi saplanacağız, diye karşılık verdi.

En son Hakkı bir yoldaşının yardımıyla yanlarına geldi. Gelirken hafifçe yumruğunu kaldırmış, "zafere yürüyoruz" diyordu.

Moralleri çok yüksekti. Düşmanın demagojileri, tavizsiz saldırıları bile morallerini yükseltiyor, kinlerini büyütüyordu.

Bir süre daha oturduktan sonra Yemo yatakhaneye çıkmak için ayağa kalktı. Dün biraz rahatsız olduğu için yazmak istediği yazıyı yazamamıştı. Günlüğüne bir süredir yazamadığı geldi aklına. "En iyisi önce günlüğümü yazayım, sonra da diğer yazımı yazarım nasıl olsa bugünlerde biraz iyiceyim" diye düşündü. Vücuduna yenilmedikçe günlük görevlerini en iyi biçimde yerine getirmek istiyordu. İkinci Ölüm Orucu ekibinden bir yoldaşı, Yemo'nun yatakhaneye çıkmasına yardımcı oldu.

Yemo'nun yatağı koğuşun biraz ilerisindeydi. Geçerken Berdan'ın yanında durdu.

Berdan ölümü teslim almak için hızla koşuyordu. Dün gecedan beri bilinci gidip gelmeye başlamıştı. Bilincini yitirdiği aralıklarda konuşmaya başlamıştı artık. Gözleri görmediği için Ye-mo'yu tanıyamadı. Sesini duyunca Yemo olduğunu anladı. Kısaca sohbet ettiler. Kazan'ın konuşmalarını anlattı.

Berdan;

- Az kaldı, az kaldı, diyordu Yemo'nun elini sıkıca tutarak.

Yemo yatağına geldiğinde yan tarafındaki yatakta yatan İl-ginç'in kitap okuduğunu gördü. O da oturup günlüğünü yazmaya başladı.

"19 Temmuz 1996

Ölüm Orucu Direnişinin 61. günü.

Yoğun bir şekilde ziyaretçilerim geliyor. Özellikle aile çevresinde direnişin ilk gününde, ilk etapta işin ciddiyetinin farkında değillerdi. Sonra da isminin basında çıkması, söylentilerin çıkması direnişin ciddiyetinin yaygınlaşması onları da etkiledi. Geldiklerinde ilk etapta ne yapmak istiyorsun? Verdiğimiz şehitler yeterli değil mi? Kastedilen şehitler amcamın oğlu Turan Kaya '93 Temmuz'da PKK gerillası iken Nurhak dağlarında kimyasal silah kullanılarak katledildi. Diğeri de Kayseri Köybaşı'nda kontrgerilla tarafından araba içerisinde katledilen dayının oğlu Hulusi Kul'du. İkisi de benim çocukluk arkadaşım. Okulda, ortaokulda öğrenci arkadaşlarımdı. Bir aileydik. Ala-nildiğine şakacı, şamatacı, bir o kadar da zevk dolu, şefkat dolu, dürüst ve ahlaklıydılar. Onlar şehit düştüğünde elbette yü-'eğimden birşeyler koparıldı. Nurhaklar'da şehit düşmek be--im için özellikle 'Ah' olmuştu. Ahım var Nurhaklar'a diyor-

dum.

Bugün Nurhaklar'da bir savaşçı olarak gülerek şehitlerimiz için silah tarakaları sıkıyorsak, içinde bulunduğum görev bununla eş anlamlıdır. Nurhaklar'da olmak elbette çok iyi birşey-di. Toprağımda aşiretimle, dostlarımla, Parti-Cephe savaşçıları-yla olmak her yoldaşımın özlediği gibi benim de özlemimdir. Ama hiçbir zaman ölüm 'şöyle olsun, böyle olsun' demedim. Ben nasıl şehit düşersem Parti-Cephem, yoldaşlarım ona layıktır. Şuna inanıyorum, Nurhak Dağı'nın yücesindeki sis bulutları dağılacaktır.

Savaşçılarımız gurur ve onurla bu bayrağı orada da dalgalandıracaktır. Sinan Cemgiller oraya çıktıklarında oranın bereketli topraklar olduklarını biliyorlardı.

Düşmanın amansız saldırılarına karşı savaştılar. Bugün Si-nanlar'a, Denizler'e, Kadirler'e ihanet edenlerin geleceğinin olmadığı görüldü. Yaşayanlar Nurhaklar'dadır, Binboğalar'dadır, gerilladır. Ben de o yaşatılan güzelliğin içinde çalışmaya devam edeceğim".

Daha fazla yazamadı Yemo. Bir süre sonra günlüğü bıraktı. Kustu. Kendini daha halsiz hissetmeye başlamıştı. Biraz yatağına uzandı.

İlginç hala kitap okuyordu. O da, "oldu olacak biraz radyo dinleyeyim bari" deyip radyosunu eline aldı. Yemo dinlemeye değer bir kanal bulmak için düğmeye basarak frekans değiştiriyordu.

Yanlarından geçmekte olan destek açlık grevindeki tutsaklardan E. bir ihtiyaçları olup olmadığını sormak için yanlarına gelmişti. Yemo günlüğünü yeniden eline almış oturmuştu. Yazamayacağını anlayınca kapatmıştı. E.'ye;

- Zahmet olmazsa ben birşey isteyebilirim.

Tutsaklar Ölüm Orucu savaşçılarına yardımcı olmaktan çok mutlu oluyor, zaten birşey yapamamanın sıkıntısıyla onlar için yaptıkları her yardımda seviniyorlardı. Yemo'nun mütevazılığı E.'yi duygulandırdı.

- Rica ederim Yemo, zahmet ne demek.

- Günlüğüme birşeyler yazacaktım, diyerek defterini, kale

mini E.'ye uzattı Yemo.

"19 Temmuz 1996 Cuma

Şu anda bu yazılanlar benim el yazım değildir. Yoldaşlarımdan, benim söylediklerimi deftere geçirmesini istediğim yoldaşım E.'nin el yazısıdır.

Evet, 61 gün öncesinde genel direnişimize başladığımızda Parti-Cephemizin kazanacağını, halkımızın kazanacağını, bizim bu direnişi kazanacağımızı gür sesle haykırmıştık. Bu söylenenler boş yere değildi. Bizlerin Parti-Cephemizin, yoldaşlarımızın, şehitlerimizin yarattığı değerlere ve halkımıza olan sonsuz bir inancın ve coşkunun ifadesiydi. Hiçbir zaman ham hayaller peşinde koşmadık. Zaferi çok yakınımda da görmedik ama bu, zaferi kazanacağımıza olan inancımızı ve kararlılığımızı hiç etkilemedi. Kontrgerilla şefleri ile bir irade savaşına girdik. Çetin olacağını çok iyi biliyorduk. Bu irade savaşında şehitlerimiz olabiliirdi. Ve geline aşamada da kaçınılmaz bir şekilde kendini hissettiriyor. Zaferi şehitlerimizle kazanacağız. Dün söylediklerimizi, Parti-Cephemiz ve yoldaşlarımız tarafından söylenenleri bugün halklarımız, ailelerimiz onurla sahiplenmiş, öfkeyle mücadelenin içerisinde üzerlerine düşeni yapıyorlar. Bu uğurda Adaletler'imiz düşmanın mevzilerine saldırırken, geri çekilirken düşman pusularını tek tek yararken, geleneklerimize layık bir şekilde şehit düşmüştür. Gene Adalet'imi-zin cenazesine tahammül edemeyen düşman, Adalet'imizin cenazesini kaçırarak Elazığ'a götürmüştür. Ama yoldaşlarımız Adalet'in direnişine layık bir şekilde cenaze töreni yapmıştır.

Ve bu direnişimizin Parti-Cephe nezdindeki önemi ve değerini göstermişlerdir."

59. BÖLÜM

Bugün tam üç gün olmuştu barikatları kuralı. Düşman özel-- e gece saldırmaya cesaret edememişti. Ama belli ki sayının azalmasını bekliyordu. Nurtepe ve Okmeydanı'na saldırdığı -abinin alınmasından sonra barikat nöbetçilerinin sayısı artırıldı. Saldırıya hazırlanmak için molotoflar hazırlandı, barikat-ar güçlendirildi.

Sabah mesai saatine yakın sayı yavaş yavaş azalmaya baş-amıştı.

Nöbetini devretmiş ve dinlenmeye gitmiş olan bir direnişçi tarikattaki nöbetçilere doğru nefes nefese koşuyordu. Nöbet-çiler geleni merakla izliyorlardı. İçlerinden biri;

- Ne oldu, ne bu telaş, diye sordu.

- Rüyamda abimi gördüm. Bana "Yanınızdayız, direnin" di-yordu. Sonra birden baktım ki barikatta kimse kalmamış. O anda uyandım, sonra kendimi burada buldum.

Direnişçiler bir yandan anlatılanları dinlerken, bir yandan da gülümsüyorlardı.

- Rüyan gerçek çıkabilir, dedi bir direnişçi. Okmeydanı ve Nurtepe'ye saldırmışlar. Biz de bekliyoruz aslında.

Barikattakiler bunları konuşurken hem mezarlık yönünden, hem de İsmetpaşa Caddesi girişinden panzerler barikatlara doğru ilerliyordu. Panzerlerin yaklaştığını gören direnişçiler ba-rikatı ateşe vermiş, geri çekilmeye başlamışlardı... Saldırı her - taraftan da aynı anda oldu. Ve polis barikatları dağıttı. Ha-

zırlıkları işe yaramıştı şimdi. Ara sokaklara çekilen direnişçiler molotoflarıyla, taşlarıyla panzerlere, polisler karşılık veriyorlardı. Bütün caddeyi doldurmuştu polis. Binlerce asker ve polis panzerle barikatları kaldırırken bir direnişçi elindeki taşı panzere doğru fırlatıyordu. Korku zamanı değildi, biliyordu. Tutsaklara sözü vardı. "Diren" demişti abisi.

Direnmeliydi...

Panzerler havaya ateş açarak ilerliyordu. Halk eline geçirdiği herşeyi silah gibi kullanıp karşılık veriyordu. Gazi yine ayaklanma günlerini andırıyordu. Polis panzerleri önüne ne gelirse vahşice dağıtıyordu. Taş ve molotoflarla polise karşı koyan direnişçilerin bir kısmı cemevine girdi.

Kenetlenmişlerdi birbirlerine. "Kolay söküp alamamalılar" diyor, direnerek karşılamaya hazırlanıyorlardı saldırıyı. Bu defa bedenler barikat görevini görüyordu. Polis cemevinin kapalı olan kepengini panzerle parçalayarak içeri girdi. Bir direniş üssü olmuştu cemevi.

Düşman aynı düşmandı. Tutsakları teslim almaya çalışanlar da, barikalara saldıranlar da aynıydı. Direnişçiler ise her yerde direnişçiydi. Bedenlerini ölüme yatırarak direnenler de, onlar için sokak sokak çatışanlar da...

Cemevini talan etmişler, genç yaşlı cemevindeki herkesi yerlerde sürükleyerek gözaltına almışlardı.

Gözlerini korkutamadılar. Çünkü "Biz kendimiz için hiçbir şey istemiyoruz, her türlü bedeli göze alarak geldik. Tutsaklar kazanıncaya kadar..." demişlerdi bir kez. Saldırı duyulur duyulmaz yeniden kalabalıklaştı cemevinin önü. Yuhalamalar ve protesto alkışlarıyla karşısındaydılar bu defa polisin.

"Dışarıdakiler! öldürmeden içerdekileri öldüremezsiniz" diye haykırıyorlardı kararlılıklarını.

60. BÖLÜM

Yemo dün gece günlüğünü E.'ye yazdırdıktan sonra yatağa uzanmış, uyuyakalmıştı. Gece birkaç kez uyanmış, Berdan'ın konuştuğunu duymuştu. Berdan sürekli birşeyler anlatıyordu. Yemo her uyanışından bir süre sonra tekrar daldı.

Sabah kalktığında kendini dinlenmiş hissetti. Ağzının içi çamur gibi olmuştu. Kötü tat ve aseton kokusu midesini bulan-dırıyordu. Bu yüzden iki kez kustu. Aldığı kararı uygulayamamanın huzursuzluğunu hissetti.

Yemo birkaç gün önce kendi kendine bir karar vermişti.-Eylemin başından beri Partisine ve önderliğine duygularını, düşüncelerini, kararlılığını ifade eden bir-iki yazı yazmıştı. Bunların dışında yeni bir yazı yazmayı daha istiyordu. Bu yazı kendisi şehit düştükten sonra yoldaşlarının eline geçmeliydi. Ancak o zaman yazı da amacına ulaşmış olacak, anlam kazanacaktı.

Birinci Ölüm Orucu ekibinde altmıştan fazla savaşçı vardı. Kendisi de onlardan biriydi. Hepsi tereddütsüz ölümün üzerine yürümek için bu eyleme girmişti. Eylemin gidişatı pek çok gelişmeye göre değişebilir; belki Ölüm Orucu'na katılan bütün savaşçılar şehit düşebilir, zafer ancak bu şekilde kazanılabilir-di.

Belki de şehitler olmaz ya da az sayıda savaşçının şehit olmasıyla zafer kazanılabilirdi. Sonuçta bu zafer mutlaka kazanılacaktı. Yemo'nun bundan şüphesi yoktu. Ama eğer şehitlik mertebesine ulaşırsa anlam kazanacak olan o yazıyı mutlaka yazmalıydı. Kendi içinde bir süre önce aldığı karar, işte bu ka-

rardı.

Kendisi de dahil olmak üzere tüm yoldaşlarının durumu, gittikçe ölüme yaklaştıklarını gösteriyordu. Berdan'ı düşündü... Düşman her geçen gün bedel istediğini kararlılık gösterileriyle ifade ediyordu. Öfkesinden içi içine sığmıyor, düşmana duyduğu kin daha da büyüyordu.

Bu öfke ve kararlılıkla dün akşam bu yazıyı yazmak istemiş, ama durumu biraz daha iyice olduğu için günlüğüne öncelik vermişti.

Elini, yüzünü yıkayıp ağzını çalkaladı. Pencerenin önündeki sandalyede oturup biraz temiz hava aldı. Midesinde garip bir ağrının başladığını hissediyordu. Dün gecedan beri tüm yoğunluğunu yazmayı düşündüğü yazı üzerine toplamaya çalıştı.

Yatağına döndü. Tüm gücünü toplayıp yazısını yazdı, kağıdı katladı, yastığının altına koyup huzurla uzandı. Bu yazıyı şehit düşeceği sırada verecekti...

Mustafa Gök havalandırmaya çıkmak için yatağından kalkmıştı. Geçerken Mehmet amcaya;

- Mehmet amca, sigara içmeye gidiyorum, bir seninle birlik te içebiliyorduk. Sen de bizi terkettin, dedi.
- Hiç sorma Mustafa. En çok da ona üzülüyorum. Dün en son sigaramı içtim. Ama şunu bil, ben sigarayı değil, sigara be ni terketti.

Hakkı da havalandırmaya çıkmak istiyordu. Kalkıp ayakkabılarını giydi. Aralarındaki en sağlam görünen yoldaşı olduğu için; "Dur Mustafa, birlikte inelim. Koluna girip seni havalandırmaya götüreyim", diye espri yaptı.

Birlikte havalandırmaya kadar çıktılar. Geride halklarına, yoldaşlarına bırakacakları mesajlar, savaşlarına ölümleriyle sunacakları katkı bugünlerde hepsinin özen gösterdiği bir konuydu. Hakkı da yarım kalan yazısını düşünüyordu. Başı dönüyor, bir türlü kağıdı-kalemi alıp yazıyı bitiremiyordu. En sonunda bir çözüm buldu. Yoldaşı H.Ç.'yi çağırıp derdini anlattı. H.Ç., Hakkı'nın tarif ettiği yerden yarım kalan yazıyı getirdi. Ona yazıyı bir kez daha okudu. Kalemi-kağıdı alıp yazmak için hazırladı.

Hakkı düşündüklerini tane tane söyleyerek yazdırmaya başladı.

Böyle bir ailenin içinde yer almaktan, ailemize layık olabileceğim bir eylemin içerisinde görevlendirilmekten onur duyuyorum. Evet, hücre hücre öleceğim ve her seferinde ölümü bir kez daha yenerek ölümüne koşmanın mutluluğunu taşıyordum.

Evet, bu direniş bana bugüne kadarki mücadele içerisinde tadamadığım ve göremediğim birçok şeyi yaşatmış, son sürecimde yenilenmenin, en azından yenilenebilmenin güzelliğini ve yoldaşlarımla sıcaklığını bu kadar derinden hissetmenin hazzını yaşatmıştır.

Eylemimizin başında, 'Eylemimiz halkımızın ıııııına ses verecek ve bunu duyacağız' demiştik. Ne mutlu ki sesi duyduk. 60. günde Gazi halkı barikatlarıyla biz devrimci tutsaklara Gazi'den selam göndermişler. Selamlarını alıyoruz. Onları, layık olduğu biçimde temsil edeceğiz. Ve artık bize ölüm bunları gördükten sonra çok daha kolay gelmekte. Bizleri sahiplenen ve sahiplenişini gören ben ve diğeri yoldaşlarımla gerekeni yerine getireceğimizi, birbirimize olan davranış ve duygularımızla ifade ediyoruz.

Son olarak şunu demek istiyorum: Yüreğim capcanlı, böyle bir görevi almanın ve bana kazandıracığı devrimci donanımın bilincinde olarak, bu sınavdan gelişmiş ve başarılı olarak çıkacağım.

Tüm yoldaşlarıma başarı ve mutluluklar dilerim.

ZAFERİ ŞEHİTLERİMİZLE KAZANACAĞIZ.

YAŞASIN ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ.

YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ.

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ.

20 Temmuz 1996

ölüm Orucu Direnişçisi

Parti-Cephe Tutsağı

Hakkı Akça

NOT: Yazımın son kısmını ancak 62. günde bir yoldaşımın (H. Ç.) yardımıyla tamamladım."

Hakkı yazısını bitirdikten sonra sorumlu yoldaşına verdi. Sağlıklı yine günlük kontrolleri yapmak için tek tek tüm Ölüm Orucu savaşçılarımla nabzını ve tansiyonlarını ölçüyor,

sağlık çizelgesine kaydediyordu. Hakkı'nın nabzını ve tansiyonunu da ölçtü.

Tüm yoldaşlarının nabızları yüksek çıkıyor, tansiyonları bir kararda durmuyordu. Bu yüzden hemen hepsinde baş dönmesi vardı. Sağlıkçı tüm Ölüm Orucu savaşçılarının kontrollerini yapıp alt kata indi. Tansiyon aletini dolaba koydu. Altı Ölüm Orucu savaşçısı ve birkaç yoldaşı gazete okuyup, sohbet ediyordu.

Sağlıkçıyı görünce Berdan'ı sordular. Durumu neredeyse her geçen saat farklılaşıyordu.

- Farklı bir gelişme yok, ama Yemo mide kanaması geçirdi, dedi sağlıkçı.

Saatler ilerledi...

Gün 63. güne döndüğünde Berdan'ın bilincindeki geliş-gi-dişler sıklaşmaya başladı. Berdan konuşuyordu;

- Bu sefer şebeke tarafından yaralım yoldaşlar, ailelerimizin hesabını soralım, tamam mı?...

Berdan'la ilgilenen nöbetçi tutsak Ş. damla damla Berdan'ın ağzına su damlatıyordu.

Konuştuğu sıra Ş., Berdan'ın elini tuttu. Berdan Ş.'nin elini sıkıyor, konuşmaya devam ediyordu.

Berdan bir ara kendine geldi. Ş.'ye;

- Çok nöbet tuttunuz, yoruldun. Hadi git dinlen, dedi.

- Yorulmadım Berdan abi, ben iyiyim, diye cevapladı Ş.

Berdan son günlerde sıkça söylediği sözü bir kez daha tek rarladı;

- Ben yattığım yerde yoruluyorum, sen ayakta nasıl yorul mazsın.

Bir süre sonra daldı...

Berdan'ı gördükçe Ş. kendi eksiklerini görüyor, kendine kızıyordu. Bu eksikleri gidermek için kendine ve Berdan'a defalarca söz veriyordu.

Berdan en çok;

- Hadi, bu iş olacak... Hadi, bu iş bu akşam olacak... diye tekrarlıyor.

Berdan ölüme kenetlenmiş, ölümü kovalıyor. Diğer nöbetçi görevi devralmaya geldiğinde Ş. zamanın farkına vardı. Saatler su gibi akıp gitmişti...

61 .BÖLÜM

Kadın tutsak günlük gazeteleri değiştirmek için maltaya çıkmıştı. Her gün gazeteler satır satır okunuyor, sonra okunmayan gazeteler diğer koğuşlarla değiştiriliyordu. Yeni gazeteleri alıp geri dönerken karşı koğuştaki siper yoldaşlarının heyecanla radyonun başına toplandığını farketti. Heyecanlanmıştı birden. Ne olabilirdi ki? Radyonun sesi açılmıştı. Günlerdir bekledikleri haber radyodan geçiyordu. Ölüm Orucu ilk şehidini vermişti. Bir an ne söyleyeceğini, ne yapacağını şaşırdı. Hızla koğuşa doğru ilerledi. Sorumlu kadın tutsağa yöneldi. Kulağına oirşeyler fısıldadı. Yüzündeki ifade, tavırları koğuştaki tüm tutsaklar tarafından farkedildi. Yemekhane birden sessizleşti. Daktilolar sustu, TV'nin sesi kısıldı, sohbetlere ara verildi. Temizliği Ölüm Orucu savaşılarını rahatsız etmemek için büyük bir titizlikle yapan kadın tutsaklar yemekhaneye indiğinde bir-şeylerin geliştiğini varolan atmosferden hissetti. Onlar da masanın etrafındaki sıralara oturup sessizce beklemeye başladı.

Herkesin aklından aynı şey geçiyordu. Ve sanki birbirlerine onaylatmak istercesine gözler buluşuyor, ardından başlar so--jmlu yoldaşlarına yöneliyordu. Ama kimsenin ağzından tek oir söz çıkmıyor, kimse aklından geçeni birbirine aktarmaya cesaret edemiyordu.

Bugün 63. gün. 12 yıl önce 14 Haziran'da Ölüm Orucu ey-eminin 63. günü Apo, Fatih'le girdiği yarışı kazanmıştı. Apo ipi < göğüsleyen olmuştu.

Sabah herkes aynı duygularla uyanmıştı. Ve sanki ağız birliği etmişçesine ikili üçlü grupların sabah sohbetlerini bu oluşturmuştu.

- Apo 63. günde şehit düştü değil mi?

- Evet, 63. gün.

Ölüm Orucu'nun başladığı günden bu yana kadınlar koğuşu en yoğun duyguları yaşıyordu. 18 gün önce yeni bir dönemece girilmişti. Şimdi artık saldırı zamanıydı.

Saldırının böylesi az yaşanırdı. Elde silah çatışılmıyor; mermi, bomba sesi yoktu. Ama düşmana binlerce merminin vereceği zararı veriyorlardı. Her geçen gün daha da köşeye sıkışıyor, acizleşiyordu düşman. Yüzlerce eylemin yaratacağı etkiyi yaşıyordu halkımız. Çünkü burjuva ideolojisine, onun içlerindeki her türlü uzantısına karşı M-L ideolojinin zaferi yaşanıyor her gün. Düşman teşhir oluyor, halk gerçekleri tüm çıplaklığıyla görüyordu.

Sessizlik sorumlu kadın tutsağın konuşmasıyla bozuldu.

- Yoldaşlara haber verin. Az sonra yemekhanede toplantı yapacağız.

Ses tonundan beklenen haberin açıklanacağı hissi daha da güçleniyordu. Herkes sessizce yerini alıp beklemeye başladı. Şimdi sessizce kulağa fısıldanan sözler sorumlu tutsağın ağzından dökülüyordu.

- Yoldaşlar, zaferi şehitlerimizle kazanacağız demiştik. Zaferin bedelsiz kazanılmayacağını biliyorduk. İşte zaferi kazandık yoldaşlar. Eylemimiz ilk şehidini verdi. Ümraniye Cezaevi'nden siper yoldaşımız Aygün Uğur'u şehit verdik. Onu mücadelemizde yaşatacak, hesabını soracağız.

Biliyor, bekliyordu tutsaklar. Ha bugün, ha yarın şehitler olacaktı. Günlerdir tutsaklara, devrimcilere saldıran devlet işte o zaman cevabını açık ve net alacaktı. Zor, sancılı ama bir o kadar da onurlu bu direnişte Aygün ipi ilk göğüsleyen, düşmanın tüm yalanlarını yere çalan olmuştu. Eylem hedefine ulaşmıştı. Ölüm Orucu belki de şu an, şimdi başlamıştı.

Sessizlik birkaç dakika sürdü.

Tanıyorlardı Aygün'ü. Kutlamalardan, kabinlerden tanıyorlardı. Ortak yapılan kutlamalardaki halaylardan hatırlıyorlardı. Kültür sorumluluğu yapmıştı Aygün. Hatırlamayan tutsakla

hafızalarını zorlayıp hatırlamaya çalışıyor, ortak yaşanan olaylar anlatılıyordu. Bir önceki direnişten örnekler veriliyordu.

Büyük bir öfke kapladı herkesi. Adeta o öfkeyle kadın tutsaklar havalandırmada toplu voltaya çıktılar. Voltadaki konuşmalar öfke doluydu. Hesap sorma isteğiyle hızlandı adımlar.

Ardından ikili-üçlü gruplar halinde voltadan çıkanlar vardı. Az sonra tören yapılacaktı AYGÜN için. Ümraniye'de şehit düşen Aygün, Sağmalcılar'dan ölümsüzlüğe uğurlanacaktı.

Şehit haberini savaşçı tutsaklara söylemekte tereddüt ettiler önce. Morallerinden yana kaygılarından değil, sağlıklarının etkilenmesinden çekiniyorlardı.

Ama hayır, onlar bu gerçekliğin bir parçasıydı zaten. Beraberce yola çıktıkları yoldaşlarının, siper yoldaşlarının şehit düştüğünü bilmek hepsinden çok savaşçıların hakkıydı. Nice acıyı, zorluğu göğüsleyen bedenlerini, zafer haberi daha da güçlendirecekti, bundan emindiler.

Yanlarına gittiler. Her birinin yatağını tek tek dolaşan yoldaşları Aygün'ün ölümsüzleştiğini söyledi. Ölüm Orucu savaşçıları daha coşkulu, daha kararlı, zafere daha kilitleniyorlardı. Bir parça burukluk ve hüznü de vardı. Sadece ve sadece ipi ilk göğüsleyememenin hüznüydü bu.

Mine hafifçe doğruldu yatağından. Ve bir tek cümleyle tüm duygularını ve düşmana olan kinini dile getirdi. "Hesabını soracağız."

Gülizar'ın yumrukları sıkıldı;

- Bakalım düşman bunun hesabını nasıl verecek, dedi.

- İpi ilk göğüsleyemedik, dedi bir diğer yoldaşı. Apo'yu ya kaladık...

Yoldaşlarının ağzından dökülen bu sözler belki de 63. günün en özlü ifadesiydi.

Nursel ısrarla kınayı istiyordu "artık taarruza geçtik" derce-sine. Şehit haberiyle daha da bilendi öfkeleri.

İlk şehit Aygün. O nedenle ilk törenin nasıl yapılacağını merak ediyordu tutsaklar. Tören saatine az kalmıştı.

- Tören için koridora çıkacağız yoldaşlar, deyince Ölüm Orucu savaşçılarının başında nöbet tutan tutsakların dışında tüm kadın tutsaklar maltaya çıkmak için dış kapıya yöneldiler.

Tüm koşuşlardan tutsaklar grup grup maltaya çıkıp, şebe-

keye doğru ilerlediler. Şebekeden C-4'e kadar tüm maltada karşılıklı mevzilendi tutsaklar. Az sonra başlayacak töreni sessizce bekliyorlardı. Siper yoldaşlığı en yalın haliyle hissediliyordu orada. Birlikte ölüme yatanlar maltadaydı şimdi. Herkes yerini alınca tören başladı. TKP(ML)'den bir tutsak konuşma yerini aldı.

- Bugün daha güçlüyüz. Aygün düşmanın beynine saplanan bir mermi oldu. Bütün yalanlarına cevap oldu. Gururluyuz, onurluyuz... Yoldaşlarımızın hesabını soracağız.

Sesinde öfke, sesinde coşku, sesinde kararlılık vardı. Ses tüm koridorda yankılanıyordu adeta.

Bu arada koridorda bir dalgalanma oldu. Ne olduğunu merak edip sesin geldiği yöne çevrildi başlar. Birinci Ölüm Orucu ekibinden fenalaşan bir tutsak, koşuşa geri götürülüyordu.

Ölüm Orucu savaşçıları törene katılmak için büyük bir çaba içindeydi. Katılamayanlar da yataklarında katılmıştı törene. Kulaklar maltadan gelen sesteydi. Anlamaya, algılamaya çalışıyorlardı.

Kısa bir aradan sonra devam etti tören.

Kısa olan bu törenin ardından "Aygün Uğur Ölümsüzdür", "Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz", "Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız"... sloganlarıyla yankılandı tüm malta. Saygı duruşu ile başlayan tören sloganlarla sona erdi. Ve tüm tutsaklar maltada ağır ağır ilerleyerek koşuşlarına geri döndü.

Bugün 63. gün. İlk şehidin verildiği günün akşamı Parti-Cepheli kadın tutsaklar yeni bir güzelliğin haberini almak üzere havalandırmada toplandı.

Sorumlu kadın tutsak söze başladı;

- Kahramanlıklar yarattık, yaratmaya devam ediyoruz. Şehitlerimizle geldik bugüne. Düşen her yoldaş son nefesine kadar inancını haykırdı. Her şehit son nefesinde kavgaya yeni birşeyler katarak kahramanlaştı. Kimi kanıyla duvara inancını yazdı, kimi tilililerle koştu ölüme, bayrağımızı masmavi gökyüzünde dalgalandırdı. Kimi ise ölümü eyleme dönüştürdü.

Yoldaşlar, birazdan tören yapacağız. Ölüm Orucu savaşçılarımız ilk şehidimizi verdiğimiz gün ellerine Cephemizin yıldızını kınayla yakmamızı istemişlerdi. İlk şehidimizi verdiğimiz bugün onların bu isteklerini törenle yerine getireceğiz.

İşte şimdi bedenler silah, hücreler silah. Şimdi avuç içindeki kınayla, avuç içindeki Cephe yıldızıyla canevinden vurulacak düşman. Bunca güzellik, ancak ölümü böyle tereddütsüzce kucaklayanlar tarafından yaratılabilirdi.

Herkes büyük bir coşkuyla sarıldı hazırlıklara. Hazırlıklar kısa sürede tamamlandı. Saat 21.00 civarında tüm kadın tutsaklar yatakhaneye çıktı. Herkeste bir sessizlik. Hiç kimse bu sessizliği bozmak istemiyor. Aynı zamanda büyük bir heyecan vardı. İlk kez böyle bir törene tanık olacaklardı.

Şehit yoldaşlarının düşerken yarattıkları kahramanlıkları, gelenekleri, değerleri okuyarak, dinleyerek öğrenmişlerdi hep. Bugün ölüme çok az zaman kalmışken yaratılan değeri yaşayacaklardı. Yaşayarak, tanıklık ederek öğreneceklerdi yeni bir değeri. Sadece ilk şehit değil, Ölüm Orucu'nda ölümü yeni yeni yaratıcılıklarla zenginleştiren, büyüten savaşçı yoldaşları sarsıntı yaratıyordu beyinlerde.

Ölümü gülerek kucaklayan yoldaşlarının töreni başlayacak birazdan. Aralarında bir de ana vardı. Onların yaşında evlatları vardı dışarıda. Heyecandan elleri titriyor adeta. Ama heyecanının görevlerinin önüne geçmesine izin vermiyordu. Kınaların yakıldığı tahta tepsiyi özenle hazırlamıştı. Üzerine kızlarına sandıktan çıkarıp getirmelerini istediği dantelleri koydu. Hiçbir şeyde bir eksiklik, bir aksama olsun istemiyordu. Dokunsan ağlayacak gibiydi. Ama güçlü olmaya çalışıyordu törenin basarnasını beklerken. Bir süre sonra tutamadı gözyaşlarını.

Ölüm Orucu savaşçıların yataklarının bitişiğindeki ranza-arla pencereler arasındaki koridorda toplanmışlardı. Ranzaların arasına giren yoktu. Erkek yoldaşlarının gönderdiği pano da getirildi yatakhaneye. Ve Ölüm Orucu savaşçıların görebileceği en uygun yer olan ranzaların bitişiğindeki koridora yerleştirildi. Bu pano aynı anda aynı duygulan en yoğun haliyle, kadın, erkek tüm tutsakların birlikte yaşadığını ifade ediyordu adeta. Panoda Sabo vardı. Panoda direnen tutsaklar, direnen nalkımız vardı. Her santiminde bir özen, her santiminde duygu .ardı panonun. Sabo da direnişin içindeydi sanki. Son nefesinde "Yoldaşlarımız sizden hesap soracak, bayrağımız ülkenin her tarafında dalgalanacak" sözleri tutsakların bilincinde taze-ğini korumuştı bugüne kadar. Seçilen fotoğraflarda, sözcük-

lerde gizliydi duygular. Bir kadın, bir erkek Ölüm Orucu savaşçısının zafere olan yürüyüşünü sembolize eden bir figürdü. Küçük bir slogan göze çarpıyordu panoda. "Yoldaşlar sizi seviyoruz". Ve onuru, zaferi, geleceği temsil eden slogan panonun alt kısmında mesajı veriyordu;

"ÖLÜMLERE YATARIM DA BAŞ EĞMEM ZULÜM SANA"

Günler öncesinden karar aldıkları bu törene bu sözün ne kadar çok yakıştığını düşündü kadın savaşçılar. Öyle sıcak geldi ki onlara...

"ÖLÜMLERE YATARIM DA BAŞ EĞMEM ZULÜM SANA"

Ölüme yatmışlardı. Baş eğmiyorlardı. İşte ölümü yenmişlerdi. "Eğer içimizden biri şehit düşerse ayakta kalabilenler kınayı yaksın" demişlerdi 49. gün. Kimse ayağa kalkabilecek durumda değilse sloganlarıyla eşlik edeceklerdi törene. Ama ilk şehit içlerinden biri olmayabilirdi de. O zaman ilk şehit haberini aldıkları gün bu töreni yapmaya karar vermişlerdi.

Kına olsun istemişlerdi avuçlarında. Çünkü kına umudu, muradı ifade eder. Muradlarına ancak Parti-Cephe ile erişeceklerdi. Onun için Cephe amblemi olmalıydı kınayla avuçlarına işlenecek olan. Şehit düşen yoldaşları nasıl kanlarıyla inancı duvara işlemişlerse, nasıl Parti-Cephe adını kanlarıyla yazmışlarsa, onlar da aynı geleneği sürdürecektlerdi.

Oysa kanları akmayacaktı şehit düşerken. Ama inançlarını, umutlarını tüm halka taşımalıydılar. Böylesi bir eylemde halkımızın kültüründen bir parça yaşatmalıydılar. Onun için Cephe amblemini kınayla avuçlarına işlemeye karar verdiler. Avuçlarındaki kına koşunun hızlandığını, ölüme gülerek, coşkuyla gittiklerini simgelesin istediler. Bu hem dosta, hem de düşmana mesaj olacaktı.

Parti-Cephe halkın değer ve gelenekleriyle buluştu her zaman. Onun kirletilmeye, yokedilmeye çalışılan her değerine sahip çıktı. Solda halkın vicdanında, yüreğinde yer etmiş değerler reddedilirken DHKP-C bunun sürdürücüsü olmuştu.

Sol; ahlakı, vicdanı, adaleti, vatani, ulusallığı reddederken Parti-Cephe adalet demişti, ahlak demişti, vefa demişti, namus demişti, vatan demişti. Parti-Cephe halktan kopmadı hiçbir zaman. Bu değerler olmadan sosyalizmin temsilcisi olamazlardı. Bu değerlerle halkın vicdanına girip sosyalizmi, sos-

yalizme inancı simgelemişlerdi. Halkın vicdanındaki adalet, eşitlik uğruna savaşılan herşeyi uyandırmış, Gazi ayaklanmasında olduğu gibi ayağa kaldırmışlardı. Düzen vicdanları yok ettikçe, onlar vicdanlara serpilen su olmuşlardı. Halkın değerleriyle buluşmuşlardı. Buluştukça güç olmuşlardı.

Bu, DHKP-C geleneğinin bir parçasıydı. İdeolojik gücünün kaynağını da bir yanıyla buradan almıştı.

Bugün ilk şehitle zaferi kazandılar. Bu zafer burjuva ideolojisine karşı kazanılan bir zaferdir. Yüzlerce savaşçının ölüme yatmasıyla sarsıcı bir etkiye kavuşan Ölüm Orucu işte bir yerde bu değerlerin, geleneklerin çok daha geniş bir zeminde devrimcilerle bütünleşmiş değerler olarak yeniden halka taşın-masıydı. Ahlaklı mı, değil mi? Adalet nerede? Vatana, halka bağlılık nedir? Devrime ve sosyalizme inanç nedir? Bu soruların cevapları Ölüm Orucu savaşçılarınin kavgasındaıydı. Bu sorunun cevabı şimdi kadın Ölüm Orucu savaşçılarınin avuçlarına kınayla işlenecek olan Cephe yıldızındaydı.

Unutturulmaya çalışılan ve solun da bu baskılanma altında unuttuğu değerleri ısrarla öne çıkarmışlardı. Ve her seferinde sahiplenildiğini görmüşlerdi. Bu, Parti-Cephe'nin ideolojik gücü, ideolojik önderliğiıydı.

Kadınları, Ölüm Orucu eyleminde şehitleriyle beraber kına /akmaya götüren düşünce bu ideolojik-politik zenginlikti. İnanıyorlardı ki bu simge Ölüm Orucu şehitlerinin uğruna öldükleri sosyalizm inancını halka taşıyacak, sahiplendirecekti.

Günlerce "yiyorlar", "zorla ölüm orucuna gidiyorlar" diyen düşmanın tüm yalanları böyle tuzla buz olacaktı. Bir tokat gibi düşmanın suratında patlayacaktı Cephe amblemi. "Avuçları-mızdaki Cephe amblemini gören düşmanın o anki yüz ifadesini merak ediyoruz" diyorlardı aralarında, düşmana her yerde, her koşulda bir darbe indirmenin heyecanını duyarak.

Bu coşku, bu inançla hazırlanmıştı bütün koğuş. Plasterlerin içi özenle çıkartılmış, flasterlerden Cephe şablonları yapılmıştı teker teker. Kına karılmıştı. Sonra kırmızı satenler kesilmişti avuçlarındaki kınaya sarmak için.

Ölüm Orucu savaşçıları üzerlerini düzeltmeye çalışıyor, yoldaşları onlara yardımcı oluyordu. Bantlar takılıyor, oturabilecek durumda olanlar yatağın içinde yarı oturur pozisyona geli-

yordu. Dengesini sağlayamayanlar da en dik haliyle oturmaya çalışıyordu. Artık tören için herşey hazırды.

İlk tören 45. günde tüm yoldaşlarıyla birlikte yapılmıştı. O gün birarada yapılan törenle Ölüm Orucu'na adım atmanın coşkusunu yaşamıştı tüm tutsaklar. Bu tören ise Ölüm Oru-cu'nun ilk şehidini vermesiyle anlamını bulmuştu. Koşu bugün daha da hızlandı. Hepsi aynı duyguyu taşıyor; Ölüm Orucu sanki şimdi başlıyordu.

Ana, töreni izlerken, "Bu, savaşılarımızın kına gecesi" diyordu. Evet, bugün kına gecesiydi. Düşün yakındı artık.

Kına gecelerinde hüznün ve sevinç biraradadır.

Kına gecelerinde halaylar ve ağıtlar biraradadır.

Kahkaha ve gözyaşı kardeş gibidir kına gecelerinde.

İşte şimdi öfke, acı, hüznün, coşku içice geçmiş durumda. Şimdi tüm duygular doruktaydı.

İlk sözü Mine aldı;

- (...) Zaferi dişle, tırnakla söküp alıyoruz düşmandan. İlk şehidimiz, siper yoldaşımız Aygün ile kazandık zaferi. Hesabını mutlaka soracağız.

Yumruklar kalktı ardından.

Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz!

Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız!

Yaşasın Önderimiz Dursun Karataş!

Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi!

Töreni başlatmanın mesajını veriyordu sanki Mine. Sesler bitkin ama bir o kadar kararlıydı. Düşünceler aynı noktaya kilitlenmişti. "Düşmanı rezil ettik. Düşmanı rezil edeceğiz. Biz Kazanacağız"

İkinci Ölüm Orucu ekibinden iki tutsak, teker teker dolaşıyordu yatakları, sol avuç içlerine büyük bir özenle yakıyorlardı kınayı. O kadar özenliydi ki her an yoldaşları incinecek, kırılacak gibi dikkatli davranıyorlardı. Önce biri yerleştirdi avuç içine şablonu. Ardından diğer tutsak aynı hassasiyetle kınayı yaktı. Kına, bugüne kadar omuz omuza getirdikleri direnişte gelecek günlerin yeni şehitlerin habercisiydi. Eylem daha da büyüyecekti. Düşmanı canevinden vurmaya ant içmişlerdi günler öncesinden. Bu, zaferin de müjdecisiydi aynı zamanda.

Marşlar eşlik ediyordu bu güzelliğe. O an kadınlar koğuşı

dar bir mekan değildi.

O an tüm duyguların dışarı taşıtığını hissediyordu herkes.

O an tüm özgür tutsaklar yüreklerinin aynı duygularla çarptığını biliyordu.

O an tüm Ölüm Orucu savaşçıları koşuyu hızlandırmanın heyecanını yaşıyordu.

Kadınlar koğuşundan direniş marşları yükseliyor.

"Düğün yakındı artık,

Düğün zafer günüydü

Kına murad, murad zafer, zafer inançtı.

İNANÇ AVUÇ İÇİNDEYDİ ŞİMDİ...

62. BÖLÜM

Pazar günü Yozgat Cezaevi'nde olanca sakinliğiyle sürüyordu yaşam. Bir hükümeviydi burası. Ziyaretçisi az, tutsak sayısı az, hareketlilik az... Ama görüntüdeki onca sessizliğe rağmen özgür tutsaklarla düşman arasındaki savaş burada da olanca hızıyla sürüyordu. Dört Ölüm Orucu savaşçısı eylemin 63, kendilerinin 60. gününde kıyasıya yürütülen bu savaşta yenen taraf olmanın huzuruyla, zafere yürümenin güveniyle doluydular.

Rabbena diğer üç yoldaşına nazaran daha iyiydi şimdilik. Diğerleri yataktan çok fazla çıkamıyordu. Sohbetlerle geçen bir günün ardından günlüğünün başına oturdu.

"Parti-Cephemiz öncülüğünde yürüttüğümüz savaş bedellerle yürüyor. En temel kuralı öldürmek ve ölmek. Dışarıdaki görevim öldürmekti, bugün ölmek. Bunun bilincindeyim. Ve bir DHKP-C savaşçısı için, içeride veya dışarıda savaşın bu çıplak kuralının unutulmasının kaçınılmaz bir biçimde ihanet olduğunu biliyorum. Acı da olsa onlarca ihanet ve geçici yol arkadaşlarımızdan da bunu öğrendim. Bugün halklarımıza ve biz tutsaklara karşı azgınca saldıran faşizmin açmazları gittikçe derinleşiyor. Hiçbir muhalif sese tahammül kalmamış, tükenişi yaşıyor. Teslimiyeti ve onursuzluğu dayatıyor. Bugüne kadar olduğu gibi Parti-Cephemiz bunu parçalayacak ve vuruşlarıyla zafere yürüyüşünü hızlandıracaktır. Halkımızın hemen her «cesimini savaş cephesine çeken politikalarla savaşı dalga dal-

ga Anadolu halkına yayan Partimizin ideolojik sağlamlığı ve şaşmazlığının ete kemiğe bürünmesinde de yadsınamaz bir yeri olan Ölüm Orucu direnişinde görev verilmiş olmanın haklı gururu ve coşkusuyla doluyum" demişti 5 Temmuz günü Par-ti'sine yazdığı yazıda.

Böyle bir görevi almaktan dolayı duyduğu onur tarif edilemeyecek kadar büyüktü. An an, hücreleriyle, organlarıyla savaştıkça daha da artıyordu gururu, coşkusu. Yine de bir sabırsızlık, bir türlü varılacak yere henüz ulaşamamanın sıkıntısı çö-küyordu ara sıra içine. Hele düşman yalanlarına her gün bir yenisini ekledikçe... Devrimciliğin, savaşın bir sabır işi olduğunu bilmez değildi ama hiç böyle sıkıntı verenine rastlamamıştı. Mutlaka ölüm olmalıydı. Ölüme mutlaka bir an önce varılmalıydı. İşte o zaman içten içe büyüyen zafer su götürmez biçimde açığa çıkacaktı. Hiçbir saldırının, hiçbir karalamanın, erişemeyeceği, kirletemeyeceği kadar...

Yataktaki yoldaşlarına çevirdi kafasını. Selmani, Serdal ve Mert'le sohbe devam ediyordu, ilk şehit nereden olacaktı acaba? En son aldıkları habere göre İstanbul önde koşuyordu.

Dolu sayfaları çevirip yeni bir sayfaya yazmaya başladı.

"21 Temmuz Pazar; ziyarette öğrendiğimiz haberler üzerine konuşmalarla geçti akşam. Yoldaşların sağlık durumları ve TV'den sürekli eylemlerini izlediğimiz ailelerin tavırları, direnişimizin onlar üzerinde bıraktığı etki başta olmak üzere hemen herşey konuşma, sohbet konusu. Günleri günlere ekleyip ölüm yolculuğuna çıkmalı 60 gün oldu. Zaman kaplumbağa adımlarıyla ilerliyor. Günün hemen hemen bütün haberlerini izliyoruz... Bugün yarın direnişimiz ilk meyvasını verecek, bunu biliyoruz. Evet, herkes dört gözle bunu bekliyor... 'Ölüm özlenir, beklenir mi? Yarışa mı girilir ölümle' diyenler de olacak elbette... Ama 'Yollar ölmeye değer, zafer varsa sonunda', 'Kavga bitmez öldüğünde' bilinciyle ölümü gözlüyoruz, ölümü gözlüyoruz... Ölümümüzü gözlüyorlar. Bugünlerde herşeyi belirleyen bu dört harflik istenmeyen, yeri ve zamanı bilinmediğinden 'kader' olarak bakılan, yani fiziki yaşamın son bulması demek olan ölümde gizli. Bütün düğümleri bu çözecek... İşte bu 'ka-der'le oynuyoruz günlerdir. Ölüm, yaşamın bitişi normalde. Ama artık öyle değil. Şimdi bu 'bilinmez'i alıp elimize gün gün.

saat saat, dakika dakika direnişin tacı, ölümsüzlüğün başlangıcı yapmak için koşuyorum hızla... Böylesine kararlı, böylesi inançla ikinci kez yürüyoruz ölümün üstüne. Yere çalıp o kara yüzünü, zafer topları kadar güçlü, deprem gibi her yeri sarsacak denli şiddetli kılacağız ölümü irademizle... Böylesine sık tanıklık etmedi tarih. Ama etmeli, ettirmeliyiz. Nihai zafer için tarih buna daha çok tanıklık edecektir, ettireceğiz... Halklarının kurtuluşunu isteyen herkeste ölüm kafalardan atılmalı, sıradanlaşmalıdır, halkı için ölmenin yaşamak olduğu bilinciyle karşılanmalıdır... Bir yoldaşın vurguladığı gibi eyleme kazanmak için gidilir, asıl olan kişilerin başarısı değil, eylemin başarısıdır. Kalıcı olan insanlar değil, eylemlerdir... Hazır olunmayan, gerekleri yapılmayan eylemde başarısızlık kaçınılmaz sondur. Ölüm Orucu başarının ölümlerle sağlandığı ve faşizmin tankına, topuna ve her türden aracına rağmen etkisini yok edemediği bir eylemdir, ölüm hedeflidir. Tarihsel haklılık, meşruluk, yoldaşlara ve geleceğe güvenden beslenen feda ruhunun en üst biçimi ve kafalarda ölümü yenen gönüllüler ordusunun kullandığı bu silahı herkes kullanamaz, geri teper, sahibini vurur...

Günlerdir, aylardır herkes sırasıyla haklı-haksız konuştu, konuşuyor... Zaferi bedeller ödeyerek kazanacağız diyerek yola çıkan gönüllüler ordusunun neferleri beklemede... Buca, Aydın, Çanakkale, Bursa, Yozgat, Çankırı, Bartın, Ankara, Sağ-nalcılar, Ümraniye... Sakarya'da. Kimi yatakta kan kusuyor, Kimi ağır ağır voltada, kimisi ise yoldaşlarının sesinden izliyor, gözlüyor gelişmeleri... Etler çürüyor, hücreler ölüyor ağır ağır. .e herkes gerili, yaydan fırlayacak ok gibi. Fiziki durumları bir yana, ilk kurşun olma isteğiyle yanıp tutuşuluyor... Gözlerden -ak olsak da gönülllerimiz aynı ırmağa akışın coşkusunu yaşı-or, mesajlar, selamlar aynı duygularla dolu... Günler ilerledikle yorgunluk, halsizlik vb.ne gözlerin görmemesi de ekleniyor. 5 - yoldaşımız yatakta günlerdir, kan kusmaya başladı. Biz ise a.akta geçiriyoruz günlerin çoğunu. Yani sınır taşları kadar ol-~asa da sandalye üzerindeyiz...

Dün ziyaret günümüzdü. Bizimle ölüm yolculuğuna çıkanlara, baba, kardeşlerimizi dinledik uzunca... Mahalelerde ev r. dolaşıp direnişimizi anlattıkları haberleri üzerine, bir yandan

kendimize kızarken Jsir yandan da gurur duyduk. Analarımız, aksaçlılarımız halk çalışmasını öğretiyorlardı bize, öğretmen olmuşlardı öğrenmek isteyenlere. Faşizmi sokaklarda teslim almakla kalmamışlar, şimdi de kararlarımızı uyguluyorlardı... Gündüz sokaklarda, gece sokak sokak mahallelerde, her binaya, her daireye ve karşılaştıkları yaşlı-genç bütün insanlara direnişimizi, taleplerimizi anlatıp, onları davet ederek tamamlıyorlardı günün ikinci görevlerini... Yaşlıydılar ama yorgun değillerdi... İnsanların devrime ve görevlerine kilitlenmesi için illaki beş-on yıl kavgada pişmek gerekmiyordu. Bir-iki ay, hatta beş-on gün dahi yetiyordu. Yeter ki yapılan iş, girilen eylem kafalarda meşru olsun. Ondan sonra başarısızlığın bizim çok uzağımızda olacağı açıktı... İşte aksaçlılarımızın öğrettiklerinden biri daha...

Sabırsızca bekliyor, ilk olmayı istiyoruz. Yola çıkarken de istiyorduk. Ama bir de gerçeklik var ki, bu savaşta fiziki durumlardan bağımsız, ilk olmayı ne kadar güçlü istersek isteyelim biraz soyut kalıyor. Bizimki de öyle. Diğer yoldaşların sağlık durumlarını öğrendikçe daha bekleyeceğimiz gerçekliğiyle yüzyüze geliyorduk... Öyle ki, Aydın'dan Müjdat yoldaşın 39. günde sağlık durumunun kötü olduğu haberlerini alıyoruz. Her gün basında çıkan Berdan'ın da durumu aynı, bizden daha yakın.

İşte sabırsızlıkla bekleme anları... Direniş başlayalı aylar oldu artık. Hele de Ölüm Orucu'nu ilan edeli sabrımız taşıtı taşıyor. Eyleme başarmak için girilir, girilmeli. Ve her eylemde başarının saklı olduğu bir vuruş ve geri çekilme taktiği mevcuttur. Buna hazır olunmaz, gerekleri yerine getirilmezse başarı yerine başarısızlık, zafer yerine yenilgi almak kaçınılmaz olur. İdeolojisine sarsılmaz inancın, halkına bağlılığın ve yoldaşlarına duyulan güvenin sınıandığı Ölüm Orucu eyleminde başarı mutlak ölümde saklıdır. Eylemin taktiği ve başarısı ölümü hedeflemesindedir. Ölüm yere çalınmadan başarı kazan 11 am ayacağı açıktır.

Herkes ölümü yenebilir mi? İdeolojisine inanan, yoldaşlarına ve halkına güvenen herkes yenebilir. Yani ölmek için çok şey bilmek gerekmiyor. Ve hatta ülkemizde onca yaşananlardan sonra biraz fedakar olmanın yettiği bile söylenebilir. Halkı-

na ve yoldaşlarına güvenen, haklılığına inanan ve başaracağım diyerek, başarının ölümle kazanılacağına kilitlenen herkes başarabilir. İnanmayanların ise, geçici başarılar elde etmiş olsalar da sonuçta ihanet etmeleri zor olmayacaktır, hatta kaçınılmazdır.

Evet, direnişimizin ilk kıvılcımı çakıldı çakılalı sokaklar yangın yerine döndü. Çakan şimşekle birlikte yediden yetmişe direnişe kilitlendi yürekler. Buna her gün yeni yüzler, yeni yürekler eklendi. Gündemi belirleyip, Avrupa'yı da sarsmaya başladı artık. Yeni şehitlerle kızıştı bayrak, tutsaklıklarla tanıştı adım adım... Tutsaktık, silahımız bedenlerimizdi ve bu kez ölümlerimizle vuracaktık faşizmi. Başarı ve zafer buradan geçiyor... Ve biz hala yenemedik ölümü. Biz hala yakalayamamışken ölümü, ADALET'imiz Halkın Adaletini uygularken ölümsüzleştirdi bizi geride bırakarak... 'Yollar ölmeye değer zafer varsa sonunda' diyerek kafamızda onlarca kez yendiğimiz, yere çalıp rezil ettiğimiz ölümü kovalıyoruz hala... 60'lı günlerdeyiz. Onun hızı azaldı, biz depar atıp finale koşuyoruz... Kazan, genelge çıkarıp zaten varolan haklarımızı ilk kez bahşetmiş gibi direnişimizi hak temeline indirme, meşruluğumuzu gölgeleyerek direnişimizin siyasi etkisini kırmaya çalışıyor. Direnişimiz dalga dalga yayıldıkça düşman da boş durmuyor... Halkın Adaleti vurdukça yaşadığı şok şaşkınlığa, şaşkınlık paniğe dönüşerek sahte kararlılık gösterileriyle yalanların en ipe-sapa gelmezinden medet umuyor düşman. Öyle ki, 'yemek yiyor-lar'dan, 'ölmezler, öleceklerine inanmıyorum'a kadar.

İrade savaşında bütün düğümlerin çözüleceği, sancıların, bekleyişlerin biteceği günlere adım adım yaklaşıyoruz. Çatışma çetin mi çetin. Faşizmi alt etmek için taarruza geçip her gün yeni gönüllüler sürüyoruz mevziye. Temmuz sıcaklığında yüreklerimiz İstanbul'dan gelen katliam haberleriyle dağlanıyor bir kez daha... Sabolarla, Niyazilerle, Sibellerle duyulan 'Kor-Kaklar, varsa cesaretiniz gelin' haykırılarıyla yankılandı İstanbul sokakları yine. Daha biz ölümü yenememişken, onlar faşizmi bir kez daha teslim alarak ölümsüzleştiler. Ne de çok ihtiyaç vardı. Daha yapacak çok işleri, sıkacak çok kurşunları varken uğurladık onları... Beş oldu şehidimiz. Ve biz hala faşizmin •orarlılık gösterileri altındaki gerçek yüzünü açığa çıkartacak,

sessizliği cesetlerimizle bozacak ve zafer haykırışımız olacak olan ölüme koşuyoruz. Onaltısında 'Artık ben büyüdüm, silah tutabiliyorum' diye aylardan sonra bizleri sevindiren selamlarını aldığımız Hüseyin'imiz, şimdi çatışarak halkımızı selamladı son kez ve bayraklaştı kavgamızda. Bir kor gibi yaktı şehadet-leri içimizi. Ama gururluyuz. Kavgada yaşın değil cesaretin, atılganlığın, bağlılığın adı olup, eriyen bedenlerimizle bütünleştiler... Gültepe şehitleri...

Her gün artan şehitlerimize rağmen başarı bizim ölümlerimizde saklı... Biz ölümlü yenmeliyiz. Günler ilerledikçe zaferi alnından öpmeye yaklaştığımızı bilmemize rağmen sabırsız bekleyişimiz sürüyor. İlk kurşun olmanın onuru kime nasip olacak? Her gün şehitler vermemize rağmen ölümlü yere çalarak direnişimizin adı, zafere ilk adımımızın adı kim olacak? Merak gitmiyor, giderilemiyor...

İlk göz nurumuzu bekler gibi bugüne kadar sabırla bekledik ölümlü, bekliyoruz. Hücrelerimiz ölüp derilerimiz döküldü, göz-Jerimizin ferisi gitti, dizlerimizin bağı çözölüp midelerimiz bir damla suya isyan etti diyor ve hala bekliyoruz... Yeter demenin zamanı geldi artık... Herkes konuştu, sıra bizde... Şimdi haykırma zamanı bizim. Tüm yalanları, yakınmaları parçalayıp örölmek istenen teslimiyeti zafere dönüştürmek için taarruza geçmiş orduyu çatışmanın doruğuna taşımak için ilk kurşunu sıkıp zafere ilk adımı atma zamanı. Baraj dolu, kapak açıldı açılacak. Ve ne varsa direniş karşıtı, silip süpürecektir ölüm... Böylesi ölümün önünde bugüne kadar kimse duramadı, bugün de duramayacak."

TV'nin sesini duyunca kalemi bıraktı. Jeneriğın ardından duydukları haberle ortalığı bir sessizlik kapladı. Sabırsızlık bitmişti artık. Bekledikleri haberi almışlardı. AYGÜN şehit düşmüştü.

Kendi içlerinde kısa bir anma yaptılar zafer haberinin ardından.
.Rabbena kaldığı yerden devam etti yazmaya.

"İşte Aygün geliyor. Kapmış sırasını siper yoldaşı Berdan'ın. Faşizmin sözcülerinin 'ölemezler, öleceklerine inanmıyorum' dediğı anda fırlayıp namludan düşmanın beyinde patlıyor. Sarsıntı başladı. Ne mutlu ona ki, ilkimiz olup yolumuzu aydın-

lattı... Yine 63. gün. Faşizmin beyinde patladı cesetlerimiz APO'nunki gibi. Ne mutlu yoldaşlarına ve bize... İlk çığlık, ilk acı... İlk sevinç ve zafere atılan ilk adım oldu AYGÜN...

Taarruz başladı artık... Sarsıntı depreme dönüştü. Ve dalga dalga yayılıyor. Dilsizi dile, elsizi ele, güçsüzü güce kavuşturarak, Anadolu'dan Avrupa metropollerine... 'Ölemezler' diyenler şokta, devrime inançsızlar şokta.

Sıkıntımız dağıldı artık. Üstümüzdeki karabasan kalkıp gergin bekleyiş yerini dinginliğe bıraktı. Aygün'ü sloganlarla uğurladık ölümsüzlüğe. Şimdi daha gür ve hesap sorma kiniyle haykırıyoruz sloganlarımızı. 1984 Ölüm Orucu ile kıyaslamalar yapıyor, birlikte olmanın olumlu etkileri üzerine konuşmalarımızı yeni saldırılara hazırlıkla bütünleştiriyoruz. Saldırı olunca barikat kuracak, tecrit vs. gündeme geldiğinde ise ölümlerimizi hızlandırarak cevap vereceğiz düşmana. Bedellerin ağırlığını oilerek çıktığımız bu yolculuğun en zor dönemecini aştık, finale yaklaştık. Gün, peşpeşe salvo atışlarıyla zaferi güçlendiren gün. Aygün yolumuzu açtı, sabırsızlığımıza nokta koydu. Ve onun peşinden gitmek daha kolay artık... Ne mutlu ona ki, biz Berdan'dan veya Müjdat'tan beklerken, yolumuzu siper yoldaşımız açtı.

Yataktan kalkamayan yoldaşlarımız sessizce katılıyor sloganlarımıza.

Düşman şaşkın ve çaresizlik içinde. 'İşte olduğunu kanıtladınız. Yemek yemediğinizi ortaya koydunuz. Artık tedaviyi <abul edin' çağrıları yapıyorlar. Gönüllü başladık. O bakanlarının tanımadığı ama tanımak zorunda olduğu temsilcimizden naber gelmedikçe kimse ve hiçbir kuvvet bize Ölüm Orucu'nu ısraktıramayacak, buraları altından saray da yapsalar bizi ilgi-endirmez ve şu an ölmek dışında hiçbir hakkımız yok, bu hakkımızı kullanacağız. Direnişi bireysel kaygılarla kırmaya çalışanlar umutsuzca geri dönecek.

Ölümü aylar öncesinden 'hoşgeldin' diyerek buyur ettik sof--amıza ve sırtını yere çaldıkça, dök eteğindeki taşları deyip üstüne yürüdükçe büyüyor çatışma alanımız. Ve dilsizi dillendi-'D, uyuyanı uyandırmaya... Nutku tutuldu düşmanın. Kurşunu sıkkan bizleriz, hedefi vuran, kazanan da bizler olacağız.

63. BÖLÜM

Çıkan sesle herkes irkildi. Ölüm Orucu savaşılarına şekerli su getiren tutsağın elindeki bardak yere düşmüştü. Tüm gözler "ne yaptın" dercesine ona çevrilmişti. Kendisine çevrilen bakışları gören tutsak da aynı cevabı davranışlarıyla verdi onara; "Ben ne yaptım". Suçluluk hissiyle elini salladı, kendine kızdı. Ölüm Orucu savaşçılarının, bu halini tebessümle karşıladıklarını farketti.

Ölüm Orucu savaşçıları biliyorlardı ki koğuşa egemen olan sessizlik kendileri içindi. Poşetlerden arındırılan sepetler, yanarından geçerken ayak uçlarına basarak yürümeler, bakışlar-la, işaretlerle anlaşmalar hep bu sessizliği korumak içindi. Yol-daşılarının hassasiyetini aşırı bulsalar da, bu saygının ve duyar-lılığını asıl olarak Parti'ye, önderliğe, şehitlere, yaratılan değer e geleneklere olduğunu bildiklerinden ses çıkarmak da iste-miyorlardı.

Ama bardağı yere düşüren yoldaşları bunca tepkiyle karşı-lışınca Mine daha fazla dayanamadı;

- Arkadaşların gösterdiği bu özen çok anlamlı ama koğuşa sıkıntıya sokuyorlar. Rahatsızlıklarımızın olması çok doğal. Bu, sizin çıkardığınız gürültülerle alakalı değil, dedi.

Nöbetçi tutsak birşey söyleyemedi.

- Ben buz getireyim, deyip uzaklaştı yanından. Aşağıya in de diğer nöbetçi yoldaşıyla karşılaştı. Yoldaşının rahat ol-madığı bir o yana, bir bu yana yürümesinden hareketlerinden

anlaşılıyordu.

- Ne oldu, ne bu halin, diye sordu merakla.
- Nursel yarım saat önce buz istemişti. Ama buz kalmadı.

Suyun donmasını bekliyorum. Sanki benimle inatlaştı. Bir tür lü donmuyor, dedi.

- Ben de Mine'ye buz almaya gelmiştim.
- Sen git istersen, ben donunca getiririm, deyince nöbetçi

tutsak görevine geri döndü.

O ise hala endişeli endişeli yürüyor, yerinde duramıyordu. İki dakikada bir buz kalıplarını kontrol ediyordu.

Bir yarım saat daha geçmişti üzerinden. Tahümmülü kalmamıştı artık nöbetçi tutsağın. Buzdolabının kapısını açtı. Buzlaşmaya yüz tutmuştu su. Hemen bir tabağa döktü onları. Yarı buz yarı su halinde yukarı çıkardı hepsini.

Elinde buz tabağını görünce beş savaşıyla ilgilenen nöbetçiler "bize de, bize de" der gibi baktılar yüzüne. Varolanları taksim edip yoldaşlarına verdi.

Bir elinde peçeteyle Gülizar'a uzattı buzu. Gülizar yavaş yavaş yerken iki-üç parça buz da bitmek üzereydi.

Gülizar buz yerken Nursel ona baktı ve gülümsedi. Gülizar hiçbir tepki vermiyordu. Önceden bir-iki kelime birşey söyler ya da o da gülümseyerek karşılık verirdi. Şimdiyse gözlerinin içine bakıyor ama tepki almıyordu. Anlayamadı Nursel.

Havalandırmada oturan tutsaklar ise ketenden torbalar dikiyordu. Geçen günkü sohbetlerinde savaşıların ateşlerini düşürmek için buzdan yararlanabileceklerini konuşurken, buz torbaları dikme düşünceleri olmuştu. Şimdi bir an önce o torbaları bitirmek için çabalıyorlardı.

Öğlen saatinde ikinci ekibin kantlarını getirdi bir yoldaşları. Onlar sıcak sularını içerken direnişe açlık grevi ile destek veren tutsaklar, havalandırmanın bir köşesinde kendileri için ayırdıkları bölüme geçtiler. Onlar savaşıların çay içmelerinden etkilenmeyeceklerini bildikleri halde yine de bu özeni gösteriyorlardı.

Koğuşun her yerinde direnişin o büyük havası solunuyordu. Voltalarda, konuşmalarda, oturuş ve kalkışlarda, birbirleriyle olan ilişkilerinde, savaşıllara yaklaşımlarında bu havaya uygun hareket ediyorlardı.

Gelen gazeteler en ince ayrıntısına kadar inceleniyor, direnişle ilgili bir haber varsa hemen çıkartılıyordu. TV'deki haberler kaçırılmıyor büyük bir dikkatle izleniyor, gelişmeler Ölüm Orucu savaşçılarına anlatılıyordu.

Dışarıda direnişe destek vermek için yapılan eylemler tutsakları dışarıyla bütünleştiriyor, Parti'nin gücünü, öngörüsünü gördükçe güven artıyor, kendi güçlerinin de farkına varıyorlardı.

Ailelerin eylemlerinde kendi annesini, babasını görenler; "Aaa, annem... Aaa, babam" diyerek şaşkınlığını belirtirken, onların harekete geçtiklerini gördükçe seviniyorlardı.

Akşam üzeri nöbetçiler TV haberlerini savaşçılara aktarırken sorumlu tutsak Gülizar'ın yanına oturdu. Bağcılar'da tutsaklara destek için yapılan korsanda şehit düşen 17 yaşındaki Levent Doğanla ilgili gelişmeleri aktardıktan sonra;

- Koridoru görmeni isterim, her yer direnişimizi sembolize eden afişlerle donanmış. Özellikle havalandırmamız pankartlarla dolu, dedi.

Gülizar nefesinin yettiğince cevap vermeye çalıştı.

- Görmek isterdim ama gözlerim artık işlevini yitirdi.

Sorumlu tutsak söyleyecek söz bulamayınca bir an sessizlik oldu.

64. BÖLÜM

İçtima için uyandırıldığında hemen kalkıp üstünü değiştirdi, içtimadan önce savaşçı yoldaşlarını dolaşmak, nasıl olduklarını görmek istiyordu İ.

Hızla bütün yatakları dolaştı. Berdan, İlginç, Yemo, Yaman ölüme en yakın olanlardı. "Bugün yarın belli olmaz" dedi içinden.

Çok zor geliyordu. Onların şehit olacağını düşündükçe içini üzüntü kaplıyordu.

Engel olamıyordu bu duyguya. "Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız"... Durmadan bu sloganı tekrarlıyordu içinden. Kuşkusu yoktu. Eylem içinde geçen her gün, bu sloganın ne kadar somut bir gerçek olduğunu ortaya çıkarmıştı. Hiç görmemişti Parti-Cephe'nin sloganlarının hayatın, halkın, sürecin gerçeklerine uymadığını. Aksine üretilen her slogan halk tarafından sa--iplenilmiş ve içerdiği mesaj mücadele içerisinde yerli yerine oturmuştu. İşte düşmanın kararlılık gösterileri, eylemin başından beri takındığı tavır, yalanları, demagojileri, manevraları... Şehitler olmadan dize gelmeyeceğini göstermişti.

Ya dün? Aygün şehit olduktan sonra sanki herkesin içini bir huzur kaplamıştı. Aileler, halk, herkes... Neden huzur? Niye "öyle hissetmişti? "Açıklaması zor birşey" diye düşündü. Geren 18 gün adeta "nerede kaldı bu şehitler, nerede kaldı zafer" dercesine geçmişti. Sokaklardaki ailelerin, onları sahiplenlenle-rin de aynı şeyi hissetmiş olduklarına inanıyorlardı.

"Yok, yok" dedi. Bu da yetmez anlatmaya. Ad koymak çok zordu. Çünkü hiçbir duygu diğerini bastıramıyordu. Diğer yandan yoldaşlarının şehit olmasını istemiyordu. Onları kaybetmek, acı çekmelerini seyretmek istemiyordu. Hatta bazen öyle anlar oluyordu ki yoldaşlarının şehit olmaması için elinden ne gelirse yapmak istiyordu. Elinden birşey gelebilir miydi? Hayır. Şehit vermeyi istememek, zaferin şehitsiz kazanılamayacağını bilmek... Huzur ve acıyı aynı anda yaşamak... Ağlamak ve gülmek... Bazen beyninin uyuştüğunu, kontrolden çıktığını düşünüyordu. Hiçbir şeyin sırası, öncesi, sonrası kalmamıştı. Çünkü hepsini aynı anda yaşıyordu.

Bunları yaşamayan hiç kimse anlayamazdı neler hissettiklerini. Kolay kolay yaşamazdı bu günler. Aygün'le birlikte şehitler beklentisi yerini zafer beklentisine bırakmıştı. Ne zaman şehitler vereceğiz gerginliği, şimdi kim şehit olacak gerginliğine dönmüştü. Emin olduğu birşey vardı; o da dünden beri Ölüm Orucu'nu her yönüyle, adına layık yaşamaya başladıklarıydı.

Ölüm Orucu savaşçılarından Mustafa Gök içtima için hazırlanıyordu. Onun yanına gitti. Bantını Mustafa'nın alına kendisi takmak istedi. Mustafa ses çıkarmadı.

Birlikte sessizce çıktılar koğuştan. İçtima kaç gündür C-15-16 havalandırmasında alınıyordu.

İçtimadan sonra bazı tutsaklar tek tek C-15'e çağırılırken, C-16'da ise sorumlu tutsaklardan biri elindeki listeyi okumaya başlamıştı. Ş. okunan isimler arasında kendisinininkine rastlamamıştı. Onu atladığını ya da yazmayı unuttuklarını sandı.

Listeyi okumayı bitiren sorumlu tutsak;

- İsmi okunmayanlar destek açlık grevinde yer almayacaklar. Halen destek açlık grevinde bulunanlarsa 65. gün akşam açlık grevini bırakacaklar, dedi.

Ş. ne yapacağını şaşırdı. Nasıl olurdu? O kadar da istiyordu destek vermeyi. Hiç değilse destek açlık grevi yaparken kendisini daha huzurlu hissedebilirdi. Sorumlu yoldaşının arkasından koşturdu. Yanına gelmeden konuşmaya başladı.

- Benim ismim okunmadı. Direnişe devam edeceğim belirtmişti. Fakat ismim yoktu.

- Senin sağlık durumun iyi değil. Bu nedenle devam etmeyeceğin kararı alındı.

Ş. durdu yerinde. Sonra masaya geçti. Önünde gazeteler vardı. Birisini açtı. Gazetede yazan hiçbir şeyi görmüyordu. Dün havalandırmada kustuğu için isminin listeden çıkarıldığını düşündü. "Dayanamadım, kendimi tutamadım" diyordu. Kendine kızıyordu. Hastalığı bu kadar önemli miydi? Niye onu da almamışlardı listeye?

Bu düşüncelerinden sıyrılmaya çalıştı. Eylemin içinde düşülen duygusallıkların, eğer önünü almazlarsa onları çok kötü noktalara taşıyacağını anlatmıştı geçen gün sorumluları;

"Direniş içinde ya da dışında olmak mesele değil. Mesele olan eylemimizi, savaşımızı, şehitlerimizi ne kadar sahiplenip sahiplenmediğimiz. Eğer bunları başarıyorsak olanca coşkuyla eylemin içindeyiz demektir. Aksi halde direnişin ortasında olup geçici küçük hesaplar peşinde olmak, direnişi sahiplenmek değil, tereddütün, güvensizliğin kapısını aralamak demektir. Günü geldiğinde bu kapıdan kaçmanın yollar düşünölmeye başlar."

Bencil duygulardı bunlar. Ayağa kalktı. Görevine gidecekti. Kapıdan çıkarken tutsaklardan biri seslendi. Geriye döndü. Yoldaşı Berdan'a gelen bir mektubu tutuşturdu eline.

Berdan'ın yanına gittiğinde nasıl olduğunu sordu. Bilinci son günlerde gidip geliyordu. Tanıyamayabilirdi onu.

- Sen misin Ş?
- Evet abi. Sana mektup gelmiş, okumamı ister misin?
- Kimden?
- Ümraniye'den Ü.İ.
- Oku. Ama önce yastığımı biraz düzeltelim mi?

Ş., Berdan'ı daha rahat dinleyebileceği bir pozisyona getirdikten sonra sandalyesini yaklaştırıp oturdu. Okumaya başla- , .

"Ankara sokaklarındayız be Berdan. Yanımızda Birtan ve Önder'le sıcak bir eylemdeyiz yine. Komutan Fazıl 'Engeller kesilip atılacak' diyor. İhtiyar'ın sesi Ege'nin rüzgarlarına karı-şıyor. Komutan Rıza, her zamanki gibi fütursuzca saldırıyor düşmana, Tevfik 'felsefe' yapmakta.

Berber pervasızca kısıtırmakta düşe kalka..

Perihan mertçe vuruyor hala.

Ya Berdan?

Berdan her daim neşeli bir namludur.

Göz, gez, arpacık ve tetik ve namlu ve Berdan kahkahası, hedef vurulmuştur. Diyorlar ki gazeteler, en önde dalgalanıyor-muşsun. Ne güzel, kıskanmamak, imrenmemek elde değil.

Vur şimdi Birtan aşkına, vur Önder, Fazıl, Rıza ve nice canlar aşkına. Vur ki, dağılsın şu zulüm bulutları Arapoğlu.

Vur ki halklarımız kazansın.

Biz kazanalım.

Kazanmak ne güzel kelime, kazandık zaten.

Şimdiden Ölüm Orucu savaşçılarından oluşan birliğimiz muzafferdir.

Silah irade, silah inanç, silah onur. Hiçbir güç duramaz artık. Gayrı yürüyelim.

Hem de

'Yürekten

Gülerek

Yürüyelim'

Takiyeciler sıkıştı, aşağısı sakal, yukarısı bıyık misali. Ama onlardan öte, yenilen MGK, yenilen zulmün beyni. Kazanan biz olduk yine;

Şehitlerimizle kazanacağız dedik bir kez.

Adalet, Gültepe şehitleri daha şimdiden bayrak/aştılar.

Halk için savaşarak ölümsüzleştiler. Zafer şimdi onlara da en güzel armağan olacak...

Daha şimdiden muzaffer olan tüm Ölüm Orucu savaşçılarımızın kızıl bantlı alınlarından öpüyor, coşkuyla kucaklıyoruz.

ÖLÜM ORUCU SAVAŞÇILARIMIZ ONURUMUZDUR

Selamlar, Sevgiler

Ü.İ."

- Diğer hapishanelerde şehidimiz var mı?

- Yok, deyince Berdan tebessüm etti.

İlk şehit haberini aldıkları anı hatırladı Ş.

Birkaç Ölüm Orucu savaşçısıyla oturuyorlardı. Herkes bekleyiş içindeydi. Düşmanın yalanlarını ancak şehitlerin yerlebir edeceğinden bahsediyorlardı. O sırada radyodan geçmişti Ay-gün'ün şehit olduğu. Başını öne eğen, gözlerini uzak bir noktaya diken, gözleri ateş gibi yanan, öfkelenenler olmuştu.

Biri;

- Apo'lar ölümü 63. günde yakalamıştı. Biz bedava yaşıyoruz, demişti.

Hakkı konuşmuştu ikinci olarak;

- Şevket Kazan'a basın önünde okumayı çok sevdiği fakslerden gönderelim. Abdestini kanla alsın artık.

Ardından havalandırmada bulunan diğer Ölüm Orucu savaşçıları bir cümleyle düşüncelerini dile getirmişti.

- İlk bomba patladı.

- Hadi bakalım "yiyorlar" desin Kazan... Hepsinin hesabını tek tek verecek.

- Biz de bir an önce ipi göğüslemeliyiz. Düşmana kan kusurmalıyız.

- Adına yakıştı artık Ölüm Orucu.

- Önümüz açıldı yoldaşlar.

Bütün duyguların odaklandığı söz buydu. "Önümüz açıldı"... Onlardaki şehit olma isteği, zafere ulaşma kararlılığı Ş.'yi çok etkilemişti. Onlarla aynı havayı solumaktan dolayı gururluydu.

Berdan'ın ne diyeceğini merak edip hemen yukarı çıkmıştı.

Yukarıdaki diğer yoldaşlarının söylediklerini de duymak istemişti. Kimisi uyuduğu için henüz haberleri yoktu. Yürürken Ye-mo'nun coşkusunu, gülen gözlerini görmüştü.

Yanına gittiğinde sorumlu yoldaşı Aygün'ün şehit düştüğünü-

- j henüz söylüyordu Berdan'a.

- Çok iyi bir insandı, şehit oldu. Demek ipi o göğüsledi, sırayı kaptırdık, demişti. O andan beri Berdan kendini yaşama kapatmıştı.

Bir saat geçmesine rağmen Berdan suskundu. Bugüne karar sık sık "Bu iş olacak" derdi. Niye söylemiyordu?

Berdan'ın yanında yatan Yaman'ın gözleri hassaslaştığından dolayı siyah bant takmışlardı. Yaman birkaç dakika çıkarışını istedi nöbetçi yoldaşından. Ardından sohbete başladı-lar. Ş. de onları dinliyordu. Aygün'den konuşuyorlardı. Ya-man'la ilgilenen nöbetçi ona Aygün'ü tanıyıp tanımadığını sor-muştu.

- İsmi çıkaramadım ama resmini görürsem tanıyabilirim.

- Ş. sen dikkat et, ben gazeteyi alıp geliyorum hemen, deyip gitti nöbetçi.

Geri döndüğünde elinde Aygün'ün fotoğraflarının yayınlandığı gazete vardı. Fotoğrafların olduğu sayfayı açtı, Yaman'a uzattı.

Yaman, çok iyi göremiyordu ama tanıdı. Yaman'ın gözlerinin dolduğunu gördü. Ş. Kendini zorlayarak hafifçe doğruldu ve resmi öptü Yaman.

Aygün'ün sadece eylemin değil, onların şehidi olduğunu düşündü.

Ş.'nin nöbeti süresince Berdan yanına giden yoldaşlarının elini sıkı sürekli. Arada "daha sıkı, daha sıkı" diye uyarıyordu.

Dört saat sonra nöbeti devretti. Listede belki bir değişiklik olur diye C-15-16'ya geçti. Yoldaşları etrafına birikti. Berdan'ı merak ediyor, durumunu soruyorlardı.

İki saat kadar Ölüm Orucu savaşçıları fazla görmeyen yoldaşlarına direniş koğuşunun son durumunu, yoldaşlarının sağlığını, Aygün'le birlikte yaşananları anlattı.

Hiçbir şeyi kaçırmamak, gelişecek her olayı ayrıntılarıyla yaşamak istiyordu. Koğuşa ziyaret saatleri dışında giremeyen yoldaşlarına direniş koğuşunun havasını taşıdıktan sonra geri döndü. 20.00-24.00 nöbeti onundu.

Aygün'ün anma töreni olduğunu duyurdu sorumluları. On dakika kadar sonra gideceklerdi.

TKP(ML) tutsaklarının olduğu koğuş bayraklar, pankartlar, Aygün'ün fotoğraflarıyla donatılmıştı. Resminin altında "Bizde Bu Yoldaşlık Sıcaklığı, Bu Yürek Oldukça Başaramayacağımız Hiçbir Şey Yok" yazılıydı. Yapılan konuşmada bu sözlerin Aygün'ün şehit düşmeden önce söylediği son sözler olduğu söylenmişti. Saygı duruşu ile başlayan tören konuşmalarla devam etti: Ve sloganlarla bitirildi.

Maltaya çıktıklarında kadın yoldaşlarının Berdan'ı sorduğunu duydu. Sorumlu yoldaşların yüzünde acılarını bastıran metanetli bir görüntü vardı "bugün, yarın" derken..

"Bugün-Yarın"... Duyması bile güç gelmişti ona. Bugün-ya-rın şehit mi düşecekti Berdan. Bir yerini incitmekten korktuğu, vücudu canlansın diye damla damla su verdiği, ateşi düşün diye buzlarla ovduğu yoldaşı şehit mi düşecekti? Bilmiyor muydu? Sabahtan beri bunu düşünmüyor muydu? Ama sorumlu yoldaşının ağzından duymak farklıydı. Onların ağzından

çıkıyorsa olacak demektir. Direniş koğuşuna kadar nasıl yürüdü, koştu mu, sürüklendi mi farkında değildi içeri girdiğinde. Hızla yukarı çıktı.

Berdan'ın hafızası iyice kötüleşmişti. Konuşmaya çalıştı. Berdan başka cevaplar verdi. Mimikleri iradesinin dışında hareket ediyordu.

- İnsan hakları arkadaşlar.

- Efendim Berdan abi?

Ne dediğini anlayamamıştı.

Berdan konuşmaya devam ediyordu.

- Güzel... Devam devam...

Karşı yatakta bulunan Akdemir uyardı Ş.'yi. Berdan bilinç altında ne varsa yoldaşlarıyla paylaşmaya başladı. Ş. karşı ranzanın demirine tutundu. Kendisini düşecekmiş gibi hissetmişti.

- Onlar birbirine karışmasın. Devam devam... O fotoğrafmış bir bakalım... Aygün'ün... Aslansın sen Aygün aslan...

Aygün'ün fotoğrafını istediğini düşünüp gazeteyi getirmeye gitti o sıra yanlarına yaklaşan tutsaklardan biri. Döndüğünde durumu anlayan sorumlu yoldaşlarından biri omuzuna elini uzattı. Gazeteyi tuttuğu eli irade dışı yana düştü. Anlamıştı.

- İyidir iyidir, ateş... Kaçırılmaz... Sık kafana göre.

Onu seyredenler bir eylemi yönettiğini düşündüler. Konuşmaları bir komutanın askerlerine verdiği emre benziyordu.

- Mustafa, istersen şeker al, benim şekerlerim.

Mustafa, onunla birlikte savaşmış yoldaşıydı. Şimdi de birlikte Ölüm Orucu'na yatmışlardı. Ama bu birlikteliği inkar edencesine Berdan şehitliğe koşuyor, Mustafa ise dimdik ayakta duruyordu. Mustafa ayakta olduğundan, rahatsızlanmadığından dolayı hiç bu kadar acı çekmemişti.

- Bizim gençler onları biliyordu... Bizim gençler aslan gibi...

Sağolasın seni sormalı... Aygün'ü tanıyorum TKP(ML)'İL.

Yine eyleme döndü Berdan;

- Yalnız vuracaksın. (...) O kaçırırsa topu biz yakalarız... Bu nun ismi ne? Onu bizim mıntikalara yaklaştırmaz... Biz bizyiz, kardeşiz hepimiz... Haydi bakalım kardeşler.

Berdan durmadan konuşuyordu. Mimiklerine hiç hakim olamıyordu, anlayamıyor, idrak edemiyordu. Ama öylesine rahat-

ti ki. Hiç acı çekmiyordu.

- O eliyle oynayan Mecit. Koruyun Mecit'i, hala vuruyorlar. Vurun bakalım, vurun... Çirkin değil bu yüzler... Gelir bizim geleceğimiz... Gelir bir Şırnak... Gelir bir gazeteci gelir... Nerede gazeteciler, nerede televizyoncular? Sansüre hayır diyen televizyoncular. Yüzsüzlük erdem oldu bunlara...

"Bugün-yarın" diye iç geçirdi Ş. Vücudu ölü gibiydi ama beyni yaşıyordu Berdan'ın.

- Evet aşağıya indirmişler, evet. Hiçbirini üstlenmiyorum. Gözaltılar keyfidir. Yapılanlar insanlık adına yapılmıştır. Alabil diğimiz herşeyi alacağız. Evet, bugün bu insanlar basit şeyler le gözaltına alınıyor. Niye? Devrimcisin.(...) Şimdi bunların devletin birliğiyle, beraberliğiyle alakası yok. Kafaları kırılacakmış, kırıldı arkadaşlar, insanlar ıslık çalma hakkını coplara karşı almışlar. Şimdi bunlar değerli şeylerdir. Biz herhangi bir demokratik hakka saldırıyorsa aynı ciddiyetle karşılık vermeliyiz. Yarı santim gerilememeliyiz. Hakları kazanma mücadelesinde yüzümüzü sertçe dönelim. Bize düşmanca yaklaşmak isteyen engellemeliyiz. İşte bunları kanıksamayacağız. Hiç kimse bize bu uygulamaları kabul ettiremez. Bu vatan, bu ülke insanlarımızındır.

Berdan'ın konuşmaları, cümleleri gittikçe düzeliyordu. Kendinde olan Ölüm Orucu savaşıları yanına geliyor, yorulunca geri dönüyorlardı.

Karşı yatakta yatan Akdemir ise oturur vaziyetteydi. Konuştuğundan beri gözünü Berdan'dan ayırmıyordu. Berdan eğitim çalışmalarında özellikle vatan ve halk sevgisi konularını genç yoldaşlarının kafasında açabilmek için uğraşırdı. Bilinçaltından konuşurken bile vatan ve halktan bahsediyordu. Akdemir, Berdan'ın kahramanlaştığını düşünüyordu. Yoldaşını kaybedecek olmak öfke yaratıyordu onda.

Halk ve vatan sevgisi... Bugün Kurtuluş'ta da bunun üzeri-jne bir yazı çıkmıştı. Berdan'ı ölüme götüren değerlerden biri de buydu. Tıpkı kendi gibi.

Günlüğünü açtı. Berdan konuşmaya devam ediyordu. "Ye-mo, Yemo" diye birkaç kez bağırdı Berdan.

Yazmaya başladı Akdemir.

"Berdan konuşurken aklıma geldi de...

Devrimciliğe başlayışının üzerinden bunca yıl geçmiş olmasına rağmen, Kurtuluş Savaşı'nı ilk kez, geçen 43 günlük direnişte okuduğum kitapla öğrenmeye, anlamaya çalıştım. Ne yalan söyleyeyim hayretler içinde kaldım.

Kenarından geçip gidilen bir demokratik devrimi kaçırmak, kaçırmış olmak bir yana asıl önemlisi bu toprakların üzerinde yaşayan halkların fedakarlığı, direngenliği, kazanma azmi ve özelde doğup geldiğim toprakların insanlarının bile bu savaşta yer almışlığı, tarihe tanıklıklarıyla ve benim de memleketten duyduğum kulaktan dolma şeylerin somutlanmasıyla bende vatan sevgisini, halk sevgisini arttıran önemli bir etken oldu. Ve ben bir kez daha Şahin Bey'e, Çerkeş Ethem'e, Karayılan'a, Sarı Efe'ye, Sütçü İmam'a ve nice halk kahramanına daha farklı bir gözle bakarak tekrar hayranlık duydum.

Önderimiz, Anadolu halklarına boşuna güvenmiyor. Çünkü bu halk eğer ona olanak sunulsa herşeyi yapar. Önderimize, halka bu kadar güvenmesinden dolayı hak verdim.

Bu tarih bizim tarihimiz. Biz bu vatanın insanlarıyız. Kürdü, Türkü, Lazı, Çerkesi, Gürcüsü, Arabıyla."

Kalemle Arap kelimesini karaladı. Berdan Arap milliyetin-dendi. Ona baktı, konuşuyordu yine.

"... ARABIYLA bu vatanın devrimcileriyiz."

Saat 12.00'a geliyordu. Ş. nöbetten ayrılmak istemedi. Sorumlu yoldaşın yüzüne baktı. Kafasını öne eğince yatağına yöneldi. Gece nöbeti vardı.

65. BÖLÜM

Saat 01.00'e geliyordu. C-16'dan çıktı, direniş koğuşuna geçti. Önce alt kata uğradı. Birkaç Ölüm Orucu savaşçısı şark köşesinde uykuya dalmışlardı. Sessizce ayrıldı. Kimseyi rahatsız etmemek için merdivenleri çıkarken basamaklara itinaylı oasıyordu.

Berdan'ın yanına gitti. Her zamankinden daha çok yoldaşı vardı Berdan'ın yanında. Sorumlu yoldaşı da Berdan'ın yanında sandalyede oturuyordu. Sağlıkçılar, nöbetçiler birkaç tutsak daha gözlerini Berdan'a çevirmiş bekliyorlardı. Yarım saat kadar onu izledi. Berdan düzgün cümlelerle konuşmaya de-am ediyordu...

- Bu günler çok zor günlerdir. Bu yüklenen yükün altından nutlaka kalkacağız...

Berdan daha önce sürekli söylediği türkülerden birisini söy-emeye başlamıştı.

"Yaşayıp yayla yayla

Biz de gezmek ister idik dolaşmayı yayla yayla.

Bir direniş odağıdır söylenecek bundan böyle.

Bir direniş odağıdır bundan böyle.

Tarihleri yazacaktır bir konuşsa duvarları..."

C. kendini tutamayacağını hissediyordu. Arkasını dönüp ay-- 21. Tuvalette yüzünü yıkadı. Ağlama isteğini bastırmaya çalışıyordu. Geri döndüğünde Berdan aralıksız konuşmaya devam ediyordu.

- (...) Bizler çok büyük, gerçekten çok büyük bir ailenin fertleriyiz. (...) Haklı savaşımlardan yanayız. Haklı savaşların zaferle sonuçlanması/ istiyoruz. Haklı savaşların çeşitli egemen sermaye çevrelerinin, böyle çarklarını dolduran su taşıyıcılarına da dönmelerini de hiçbir şekilde istemiyoruz. (...) Zamanın ve rimli kullanılması açısından konuk arkadaşlarımızın soracakları sorular vardır veya onlara sorulması gereken sorular vardır. Bunları biliyorsunuz. Bazen havada kalıyorlar. O konuda iş bitirici olamıyoruz veya yeni güncel konu ile ilgili süren tartışma gündemine müdahale ihtiyacı düşünüyor olabilirsiniz. Bir sürü şey kafanızda olabilir. Evet bu manada bir platformu böyle bir ortamı bence buradaki arkadaşlar çok iyi değerlendirebilmen, yani çok sesliliği, gerçekten demokrasiyi, insanların kendilerini ifade etme haklarını çok iyi şekilde, buna bir açılım getirilmeli. Kimse size kötü düşünüyorsunuz demez. Derse çıkar. Söyle sin, kötü düşünüyorsunuzdur. Bunda çok önemli şeyler oldu ğunu sanmıyorum. (...)

Saat 02.30 gibi Berdan bilincini kaybettiğinden bu yana çekim yapan yoldaşı kamerayı ona devretti.

Sağlıkçı sürekli nabzını, tansiyonunu kontrol ediyordu. Gündüz sürekli konuşarak bilincini açık tutmaya çalışmıştı. Akşama kadar sürmüştü bu. Akşam iyice kapanmıştı bilinci. Nabızı düşmüş, elleri ve ayakları soğumaya başlamıştı. Ondan beri de hiç susmadan konuşuyordu Berdan.

Berdan, C.'nin eğitmeniydi. Ondan çok şey öğrenmişti. Halen öğrendiğini, Berdan'ın halen onlara öğrettiğini düşünüyordu. Böyle birşeyi bir daha asla göreceğini zannetmiyordu.

Hani bilinci açık olsa propaganda yapması, seminer vermesi, devrimci görevlerden bahsetmesi o kadar anlaşılmaz ya da inanılmaz olmazdı. Acı çekse, kussa, gözleri görmese bile. Ama şu an çok farklıydı. Bilinci kapalıyken bunlardan bahsetmesi neyle açıklanabilirdi? İrade mi? Yeterli gelmezdi. İradeyi güçlendiren, yöneten, bu konuşmalara kaynaklık eden neydi? Berdan'ı dinlerken kendine sorduğu sorular çoğalıyordu.

- Şurada fiziki anlamda yaptığımız birşey yoktur. Fakat yaptığımız çok iddialı şeyler vardır. Bunlar çok önemli şeylerdir arkadaşlar. Bu, hepimiz biliyoruz ki, buradaki yoldaşlarımızın yaşamlarıdır masaya yatırılan. Biliyoruz ki, yeri geldiğinde 70-80-

90 yaşında bir anamızın yaşamıdır. Yıllardır hareketimiz içerisinde, Parti içerisinde komutan, savaşçı, militan, yönetici aklımıza ne geliyorsa düzeylerde görevler almış, sorumluluklar almış, bu sorumluluklara layık olacağını defalarca pratiği ile kanıtladığı bir süreci yaşıyoruz. Aynı zamanda bunlar aslında yoldaşlar, bize gerçekten yüreklerimize, bizlerin şu anda çok da rahat, kolay ifade edemediği duygulan yüklüyorlar. Yani öyle kalemlerimizle, fırçalarımızla, başka araçlarla, yöntemlerle bu yüceliği, bu büyüklüğü dillendirebilmek, bunu bugün gerçekten her düzeyde fedakarlığıyla göğsümüzü kabartan halkımıza anlatabilmek kendimizi bunlara taşıyabildiğimiz ölçüde mümkün. Kendimizi halklarımıza çok daha büyük, çok daha gerçekçi, çok daha sonuç alıcı şekillerde taşımak zorundayız. Verdiğimiz şehitlerle düşmanın beyninden, ciğerinden söküp çıkartılmış canlarla devrim temelinin sağlamlaşması için akıtılması gereken her damla kanda, saçılması gereken her zerresinde bu da benden dememiz gereken her alınterinden, omuza yaslayacağımız bir elden, kurma koluna vereceğimiz bir destekle, bir kahpe kurşuna siper edeceğimiz göğsümüzde bunlar defalarca çoğaltılabilir arkadaşlar. Mutlaka... Zaten buradaki arkadaşlarımızın, dostlarımızın, yoldaşlarımızın pek çoğu denilebilir ki, süreçlerini önce yaşamış, sonra okumuşlardır. Bu, bu, bu, bu bizim şansımızdır. Bu bir ülkede mesela bizim ülkemizde, bizim devrimimizin neden engellenemeyeceğinin çok çarpıcı bir göstergesidir. (...)

Berdan böyle bir anda dahi ülkemizde devrimin engellenemeyeceğini söylüyordu. Buna inandığı için ölüme gitmiyor muydu zaten? İnaniyordu çünkü Türkiye solu '80'lerden bu yana dünyada eşine ender rastlanır bir çizgi izlemişti. Bu çizgide ölümün yenilmesi, ölüme meydan okuyuş vardı. Bu meydan okuyuşun içinde de devrime, sosyalizme inanç. Bu geleneğin Türkiye toprağında yeşermesi, yayılması bedelsiz olmamıştı. Bu bedellerin büyük, ezici bir çoğunluğunu Devrimci Sol'dan DHKP-C'ye uzanan devrimci hareket ödemişti. Çalışma tarzıyla, geleneklerle, ısrar ve kararlılıkla bu zemin yaratılmıştı. Bu tarihin içinde oligarşinin halka karşı savaşının ve devrimci savaşın boyutlandığı '90'dan bu yanaki süreç belirleyici bir özelliğe sahipti. Sosyalizmin, ulusal kurtuluş hareketlerinin dünya

apında geriletildiği, Türkiye solunun hatırı sayılır kesimlerinin de bu gerileyişin bir parçası olduğu yıllarda devrimci savaşın ve direnişin sürdürülmesi, Türkiye'yi dünyada ayrıcalıklı konuma getirmişti. Öyle ki bu gelişme oligarşının sözcülerine sık sık "Tüm dünyada bunlar geriliyorken, bizde nasıl oluyor da böyle gelişebiliyor" sorusunu sordurmuştu. Halk kurtuluş savaşçılarının üslerindeki direnişleri karşısında "hala bu bayrak için direnen insanlar çıkıyor" diyerek hayretlerini belirtmişlerdi. Emperyalizm tüm dünya halklarını zapt-u rapt altına almak için saldırırken emperyalizme açıktan vurma cesaretini gösterenler de bu ülkeden kmıştı. "İdeolojiler öldü" yaygarası yapılırken ısrarla M-L'ye sahip çıkanlar da... İşte onlardan biri, bu ülkenin, bu halkın, bu onura sahip Parti-Cephe'nin savaşçısıydı Berdan...

- Yok, dedi.

Yanındaki yoldaşları ona baktı. Ses ıkarmadı C. "yok" olan neydi?

Berdan gibi olabilir miydi? Onun başardıklarını başarabilir miydi? Gönüllü olmanın, ölüme günlerce çekilen acılarla varmak istemenin yeterli olmadığını düşünüyordu şimdi. Gönüllülük kararı geldi aklına. Ölümün bu kadar zor olacağını hiç aklına getirmemişti. Nasıl vermişti lm Orucu'na gönüllü olma kararını? Eylemin politik sonuçlarını, mücadele açısından tařıdđı önemi gözönüne almıştı. Bu süreci halkların kurtuluş mücadelesi lehine tamamlamanın tek yoluordu lm Orucu. Bu tarihsellik, içinde yeralma isteği yaratmıştı onda. Diğer yandan geçmişini düşünmüştü. Parti'nin emeklerine, devrime karşılık gelen günler yaşamamıştı. Bencillikleri, zaafıları ağır basmıştı. Ona rağmen hapishanede yoldaşları sarıp sarmalamıştı onu. Bütün hepsine layık olmak gerektiğine inanmıştı. Bu duygularla gönüllü olmuştu. Birinci ekibe seçilseydi Berdan gibi ölmeyi becerebilir miydi? "Baksana niçin öldüğünü ne kadar sade anlatıyor" dedi içinden.

- Bugün Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi lkemiz halklarına çağrılar yapıyor. Diyor ki; "Devrimcilerin çok görevi var, demokrasi güçlerinin çok görevi var. Bunları yerine getirelim." Bu görevler hepimizin görevleridir. Bunları çok çabuk yerine getirelim. Bu görevleri ertelemek, bu görevlerden kaçmak,

bu görevleri görmezden gelmek, kaçkınlıktır, devrim kaçkını-ğıdır ve devrim bekleyen halka karşı suç işlemektir. Gelin suç işlemeyelim, gelin halklarımıza karşı görevlerimizi yerine getirelim. Görevler halkın kafasında da bizim kafamızda da nettir, açıktır. Çok tartışmayacağız. Görevimiz emperyalizme karşı, faşizme karşı mücadeleyi yükseltmektir. Görev açıktır, görev budur. Görevlerimizi yerine getirelim...

Sorularının cevabını veremiyordu. Becermek isterdi. Onun gibi olabilmeyi isterdi. Halen istiyordu.

Ne kadar güçlü bir inançtı onunki. Saatler ilerledikçe devrime, Parti'ye olan inancını etrafındaki yoldaşlarına da taşıyordu. Bu gece yaşadıkları karşısında, sosyalizm üzerine yapılan onca karalamalar, yayılan inançsızlık ne kadar boş geliyordu ona. Halkı sokaklara döken, Berdan'ın gösterdiği iradeydi. M-L'nin zaferi yaşanıyordu. Hadi bakalım ölümlere yatıp, bilinci Kapalıyken biri, son dakikaya kadar burjuva ideolojisini savunan propagandasını yapsın? Hatta Kazan yapsın, Çiller yapsın, Açar yapsın. Bu işi haklılığına inananlar dışında kimse yapamazdı. Halkını, vatanını seven, insanlığın kurtuluşunu düşünenler, özgürlük, eşitlik, onur ve namusu erdem bilenler dışında kimse yapamazdı. Ölüm Orucu savaşıları gibi olanlar dışında kimse yapamazdı.

Berdan devam ediyordu;

- Çok önemli... Baştan beri kazanılmış direnişin onlar bugün tükettikleri her nefesinde garantisi oluyorlar. Bu büyük bir güçtür, gerçekten büyük bir güçtür. Biz onlara büyük borç takıyoruz. Onlar unutulmayacak hayır kesinlikle unutturmayacağız.

Bu arada Berdan bir türkü mırıldanmaya başlıyordu; "Dağda şarabın teni gel kardeşim gel beri, Açar sabah gün yeli vay beni vaylar beni, Evet arkadaşlar Gel kardeşim gel beri Açam sana künyemi..."

Berdan bu şekilde mırıldanıyordu. İnsanlara tiyatro dersi veriyor, yönetiyordu Berdan.

- Şu anda bir savaşın içindeyiz. Kazandığımız, kazanacağı mız yeni mevzilerin bir yandan coşkusunu yaşarken bir yandan da nasıl büyüdüğümüzü, nasıl geliştiğimizi hiç unutmayacağız.

İşte böyle büyürüz. Buna üzülecek miyiz? Yoo, savaş böyle büyüdü, bundan sonra da böyle olacak arkadaşlar. Aslanlar gibi yeneceğiz düşmanı. Bizim halayımız zafer halayı, devrim halayı, Kurdistan halayı, bakın evet, duymuyor musunuz, nasıl duymayız. Evet, duyalım, katılalım hadi bakalım... Bırakın devrim halayını çekiyorum. İsteyen zılgıt çeksın, isteyen tililr. Evet, evet. Bir kişi sözlere girsın. Dersimliler geliyor, geliyor. Haydi. Haydi...

Ali Haydar'ın melodisini söylemeye başlamıştı Berdan...

"Kan içinde yatar Ali Haydarım

Komün içi olmuş bir kan deryası

Vurulmuş yatıyor Ali Haydarım

Vurulmuş yatıyor Ali Haydarım..."

Saat 04.00 olmuştu. Berdan konuşmaya devam etse de kelimeleri tam telaffuz edememeye başlamıştı. Ne dediğini anlayamıyorlardı.

Onu öyle seyretmek, az sonra şehit olacağı düşüncesini taşımak dayanılması zor duygular yaşıyordu tutsaklara. Berdan anlatırken herkese inancını, yaşamını, eksikliklerini sorgu-latıyordu. Çekilen en büyük acılardan biri buydu. Berdan'ın sergilediği inanç yüreklerini bıçak gibi kesiyordu sanki.

Yan yatakta yatan Mehmet Yaman,

- Berdanımızı şehit veriyoruz, dedi. Çok açıktı, Berdan'ın şehit olmasına saatler kalmıştı.

Onu bu halde seyretmek dayanılmaz geliyordu artık C.'ye. İlk defa bir insanın ölümünü seyrediyordu. Üstelik yoldaşydı o insan. S.'ye yaklaştı ve kamera çekimine onun devam etmesini istedi. S. sessizce nedenini sordu. Gözleri kıpkırmızıydı C.'nin. Nedenini gayet iyi biliyordu S. Benzer duyguları kendi de yaşamıyor muydu? Ama hepsine katlanmak, acılarına gem vurmak zorunda olduklarını biliyordu. C.'ye yaptığıının ona karşı son görevini yerine getirmek olduğunu söyleyince C. cevap vermedi. Devam etti çekime.

Sağlıkçı yoldaşının "sabaha..." demesi kafasına takılıp durmuştu bütün akşam S.'nin. Ölmek bu kadar basit olamazdı. Öleceklerdi, herşeyi bunun üzerine kurmuşlardı. Fakat ölümle karşılaşmak hiç kolay değildi. Ölümün soğukluğunu hissetmişti gün boyunca. Gerçekten Berdan şehit mi düşecekti? Bu dü-

şünceyi kafasından atmak istiyor, atamıyordu.

Berdan bilincini kaybetmeye başlamıştı. Yoldaşlarına cevap veremiyor, söylediklerini duymuyor, anlamıyordu. Ona rağmen saatlerce halk sevgisini, M-L ideolojiyi, Parti-Cephe'yi, gelenekleri, değerleri anlatmıştı. Bunu nasıl yaptığını anlamıyordu ama inanç, moral veriyordu bu hali.

"Ölüme halaylar, marşlarla gideriz" denirdi şiirlerde. Tam da öyle yapıyordu. Marşlar, şiirler söylüyordu ölüme yaklaşırken. Parti-Cephe'nin yarattığı geleneklerin gücünü görüyordu S...

Kalp atışı yavaşlamıştı Berdan'ın. Ölümün olacağını biliyordu S. Kabullenmek istemiyordu hala. Gözleri Berdan'ın üzerinde donup kaldı saatlerce.

Anlaşılmayan konuşmalar içinde anlaşılan bir slogan attı Berdan;

- Yaşasın Küba, Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz.

Slogan atarken sol kolunu havaya kaldırmaya çalıştı ama gücü yetmedi. Slogandan sonra derin bir nefes aldı ve anlatmaya devam etti.

Ş. saat 08.00'de nöbete geldi. Sorumlu yoldaşını gece bı-'aktığı yerde buldu. Demek uyumamıştı. Ölüme göndermek ;in karar aldığı yoldaşının ölümü nasıl teslim aldığı an an yaşamıştı sabaha kadar. Yüzündeki derin ve metanetli ifade hiç değişmemişti.

08.00'den itibaren Berdan artık konuşmadı. Ş. kıpırtısız zekliyor, gözlerini Berdan'dan ayırmıyordu.

C., 07.30'da ayrılmıştı. Sağlıkçı kontrollerine devam ediyordu. Berdan'ın nefes alma aralığı gittikçe uzuyordu.

B., saat 08.30'da sayım almak için gardiyanlarla koğuşa girdi. 08.32'de Berdan'ı saydı. Kafası yana düştü Berdan'ın. Bit-k iliktendir sandı.

Başgardiyan o an Berdan'ı gördü. Berdan'ın ağzından kan zoşaldı. Sağlıkçı sorumlu tutsağa baktı. Sorumlu tutsak kalktı, Berdan'ı alnından öptü. Yüzünü çarşafı kapattı.

Atalay;

- Bize çalım attı, yarışı kazandı, dedi. Başında saygı nöbeti tuttu, yaşatacağına ant içti.

Yan tarafta Akdemir sol yumruğunu kaldırıp hesabının sorumağına ant içti.

Mehmet Güvel;

- En güçlü olduğumuz gün, diyerek doğruldu.

B., o sıra geldi yanlarına. Sayım iki eksik çıkmasına rağmen başgardiyan diğerlerine işaret etmiş, 08.33'te çıkmıştı koğuştan. Demek anlamıştı onun şehit olduğunu. Kalkıp uzaklaştı oradan.

S.'nin de gözleri dolmuştu. Hareketsiz duran Berdan'a sarılmak geçiyordu içinden.

"Güçlü olmalıyım" diyordu sürekli. Koğuşun arkasına doğru ilerledi. Aklında Berdan'la yaşadıkları vardı. "Hayır" diyor, öfkeleniyordu. Koğuş dar geliyordu ona. Havalandırmaya çıkmak için ilerledi, son kez baktı Berdan'a.

O aşağı inerken, yoldaşları Berdan'ın yanına koşuyordu. Savaşçıları rahatsız etmemeleri gerektiğini bilmelerine rağmen onu son kez görmek istiyorlardı.

Havalandırmaya çıktığında Ölüm Orucu'ndaki bir yoldaşı;

- Berdan nasıl, diye sordu.

- İyi...

"Berdan gerçekten iyiydi"...

Mustafa Yılmaz saat 09.00'da İlginç'e seslendi. İlginç cevap veremedi. Dönmeye çalıştı.

- Nasılsın, diye sordu önce Mustafa.

Ardından Berdan'ın şehit düştüğünü açıklamaya çalıştı. Ama İlginç duyamıyor, anlayamıyordu. Birkaç kez yüksek sesle söyledi Mustafa.

Aynı saatlerde bütün Parti-Cephe tutsaklarına Berdan'ın şehit düştüğü açıklandı. Kimsenin ağzından tek söz çıkmadı. Gözler doldu. Kendine engel olanlar kadar, ağladığını kimseye göstermemeye çalışanlar da vardı.

Sorumlu tutsak K. abiyi yanına çağırdı. Yaşlı bir yoldaşının da orada olduğunu gördü K. abi. Onlara birşeyler söyledi. Birlikte direniş koğuşuna geçtiler. K. abinin kafasında Direniş, Ölüm ve Yaşam'da anlatılan sahneler canlanıyordu.

Berdan'ın yanına gittiler, Berdan'ı tören için hazırlayacaklardı. Önce gülsuyu ile yıkayıp temizlediler onu. Çenesini ve ayaklarını bağladılar. Berdan vasiyet etmişti. Şehit düştüğünde kırmızı tişört giydirilsin, göğsüne Parti-Cephe flamaları konsun istiyordu. Yıkadıktan sonra tişörtünü giydirip, flamaları

soydular. Başına kızıl bantını taktılar.

Berdan'ı sedyeye yerleştirip alt kata indirdiler. Aspiratörleri açıp ona doğru çevirdiler. Henüz alt kat tören için hazırlanmamıştı.

Bir grup C-15'te pankart yazmaya başladı. H.K. onları sey-'ediyordu. Parti-Cephe taraftarıydı. Berdan'dan yedi yaş büyüktü. Berdan'ın şehit düşmesinden çok etkilenmişti. "Acaba niye?" diye düşündü. İnsanlar kendileri, bile bile genç yaşta ölümü gülerek kucaklıyorlardı. Ölenler niye ölüyordu? Düşündü durdu. Bildiği birşey varsa o da ölümün böylesinin kimseye nasip olmayacağıydı. Herkes böylesi bir ölümü kucaklayamaz, göğüsleyemez. Gün gün ölmenin, ölümü böyle gülerek kucaklamanın olacağını hiç aklından geçirmemişti. Daha önce söylenmişti, kitaplarda okumuştı. Ama hayal edememişti.

Sorumlu yoldaşı İ.Ş.'yi çağırırdı. Alt katta yapılacak tören hazırlıklarının sorumluluğunu ona verdi. Nasıl bir tören yapacaklarını ayrıntılarıyla anlattı. İ.Ş. ikinci ekipteki diğer yoldaşlarını toplayarak görev dağılımı yaptı.

Mehmet Yaman'ı sabaha doğru aşağı indirmişlerdi. Hemen onu sedyeye yerleştirip yukarı çıkardılar.

Ş. cama yaslanmış düşünüyordu. Sorumlu yoldaşı dalgınlığını farkedip yanına yaklaştı.

- Sen kime bakıyorsun? dediğinde Ş. başını kaldırıp Berdan'ın yatağına baktı. Beyaz çarşafarla örtmüşler, üzerine ka ranfiller ve Parti-Cephe flamaları bırakmışlardı.

Sorumlu tutsak;

- Bundan sonra Mehmet Yaman'la ilgileneceksin, dedi.

O arada Yaman'ı da getirmişlerdi.

- Biliyorsun Mehmet yoldaşın durumu ağır, diye devam etti sorumlu tutsak.

Ş. konuşursa gözyaşlarını tutamayacağını düşündüğünden anladığını belirtmek için kafasını salladı.

Sorumlu tutsak güçlü olması gerektiğini anlatmak istercesine baktı ve ayrıldı.

Ş., Yaman'ın yanına gitti. Artık ona yardımcı olacak, belki onun da şehitliğine tanıklık edecekti.

- İyi misin, diye sordu.

Yaman'ın gözleri bağlıydı.

- D. sen misin?
- Hayır abi, ben Ş.
- Haa Ş., sen misin?
- Benim. Nasılsın, diye tekrar sorunca Yaman;
- Görüyorsun ben iyiyim. Sen nasılsın? diye cevap verdi.

Dudakları kabuk tutmuş, dili yeşil bir renk almıştı. Güçlükle konuşuyordu Mehmet Yaman. Berdan'ın töreninin ne zaman olacağını sordu. Töreni, Berdan'ı görmek istiyordu. Ufak bir harekette rahatsızlıkları arttığı için, kıpırtısız yatması gerekiyordu. O nedenle sedyeden çıkarmadılar. Bitkin bir sesle sordu;

- Beni aŗađı indireceksiniz değil mi?.

Ona zarar verecek her hareketten kaçınması gerektiğini biliyordu Ş... O yüzden sağlıkçı yoldaŗlarına sorması gerektiğini söyledi.

Alt katta tören hazırlıkları sürerken Yaman beklemekten sıkılmıştı. Ş.'ye;

- Bir zahmet bizim şu T.'yi  ağırıver, dedi. Bir iki dakika sonra devam etti konuşmaya;
- Vallahi Ş. eğer şehit düşmezsem bundan sonraki hayatımı şu sedyeye yüzünden sürüngen olarak geçireceğim.

Gülmeye baŗladılar. Yaman dudakları yaralı olduğundan güçlükle gülüyordu. Bir an Ş.'nin yüzündeki g l msemi dondu. Daha yeni şehit vermişlerdi. "Acaba yanlış mı yapıyorum?" diye düşündü. Ama bu bir eylemdi, şehitlerse zafer... Zaferin coşkusunu yaŗamak kadar doğal ne olabilirdi ki... Son anlarda bile espriyi elden bırakmayan yoldaŗları yaŗama bağlılığı ve ölümle alay etmeyi ifade ediyordu. Zaferin coşkusunu yaŗıyorlardı. Anlamsız bir kaygıydı az önce taŗıdđı. Gülmeye devam etti. Mecit de barikatta "son bir nefes çekeyim de ne olur ne olmaz" demişti aynı coşku ve bağlılıkla.

Onlar espri yapıp gülerken T. de yanlarına gelmişti. Yaman hemen Berdan'ı görmek istediğini belirtti T.'ye. T. bir an karar veremedi. Birlikte  l rn Orucu'na baŗladıđı, şehit verdikleri Berdan'ı görmeyi ne çok istediğini biliyor, saygı duyuyordu. Diğer yandan ona zarar gelmemesi gerekiyordu. İzin vermedi aŗađı indirilmesine.

Saat  4.00'te Parti-Cephe tutsakları C-14 havalandırmasın-

da toplandı. Üçyüze yakın tutsak havalandırmadaydı. Ancak inanılmaz bir sessizlik vardı. Herkes dalgın, düşünceli, duyguluydu. Ama iç dünyaları bugüne dek yaşamadıkları kadar hareketli...

Yoldaşları şehit olduğundan beri altı saat geçmişti. Altı saatte çok şey düşünülmüş, pek çok hesaplaşmaya girmiş, yaşamlarında dönemeç olabilecek kararlar almışlardı.

Altı saat boyunca Berdan'ı, Berdan'la yaşadıklarını paylaşmışlardı birbirleriyle. Ancak Parti-Cephe'nin ilk şehidini vermek ki, Berdan'ın gözlerinin önünde şehit düşmesi ölümü yakından hissettirmişti hepsine. İç çatışmaları yoğunlaştırmıştı.

Sedyesini cam kenarında birleştirilen masalara yerleştirme kararını, "Berdan'ı görebilirim" düşüncesiyle kabul etmişti Yaman. Fakat tören için toplanan yoldaşlarından ve dostlarından başka birşey göremiyordu havalandırmada. Bir de varolan sessizliği.

İlk, Ölüm Orucu'nun birinci, ikinci ve üçüncü ekiplerinde ye-ralan tutsaklar girdi tören salonuna. Şehitlerinin Cephe bayrağına sarılı bedeni, kendi hazırladıkları, kırmızı bezlerle örttükleri katafalkın üzerinde yatıyordu. Etrafına karanfiller serpiştir-mişlerdi.

Birçoğu ilk defa bir şehit görüyordu. Mücadeleye ilk başlanan dönemlerde şehitlik çok uzakta, şehitlerse erişilmez gibi gelirdi insana... Her biri birer kahramanlık örneğidir, ki kahramanlara erişmek için çok yol katetmek gerekir. Hep, bir çatışmada yoldaşı şehit düşerse neler hissedeceğini kestirmeye çabalar devrimci. Şehit olmak savaşın bir gerçeğidir ama bu gerçeği kafasında yeterince somutlayamaz. Şu an bu somutluğu en ince ayrıntısına kadar yaşıyorlardı. Berdan uzakta, erişilmez değildi... Ama kahramanlaşmıştı.

Önce sorumlu yoldaşları şehidin yanına gidip, kızıl bantlı alnından öptü. Saygı nöbeti tuttu ve konuşmaya başladı.

- Yoldaşlar, zafer yürüyüşümüz hızlanıyor. Bugün direnişimizin 65. gününde özgür tutsakların ilk şehidini; direnişimizin ikinci şehidini; Berdan yoldaşımızı şehit verdik. Bugün daha kararlıyız. Bugün daha güçlüyüz. Biz bu yola çıkarken zaferi şehitlerimizle kazanacağımızı, bu yolda şehitlerimizle yürüyeceğimizi biliyorduk. Tereddütlü değiliz. Daha kararlıyız. Düş-

mana öfkemiz daha da büyüktür ve kazanacağımıza inanıyoruz.

Kararlılığı ifade ettikten sonra kısaca Berdan'ın mücadele yaşamına değindi;

- Berdan yoldaş 1968 yılı Tarsus doğumludur. Devrimci mücadelede DEV-GENÇ saflarında Ankara'da başladı. '87-'90 sürecinde Ankara'da gençliğin örgütlenmesi içerisinde DEV-GENÇ saflarında değişik düzeylerde görevler alarak gençliğin önderlerinden birisi oldu. Berdan yoldaş aynı zamanda yoksul gecekondu halkının bir örgütleyicisidir. DEV-GENÇ safları içerisinde aldığı görevlerle birlikte, bunlar dışında Ankara'da yoksul gecekondu halkının örgütleyicilerinden biri oldu. Berdan yoldaş bir gerilladır '91 Nisan'ında, atılım sonrasında, İstanbul SDB'lerde görevler aldı. 12 Temmuz'u ve 17 Nisan'ı bir SDB savaşçısı olarak karşıladı. Berdan yoldaş bir gerilladır. Berdan yoldaş bir kır gerillasıdır. '92 yazından itibaren Ege Kır Gerilla Birlikleri'nde görev yaptı. Ve Ege Kır Gerilla Birlikleri sürecinde tutsak düştü. Berdan yoldaş bir özgür tutsaktı. (...) Berdan yoldaş bir Ölüm Orucu savaşçısıydı, gönüllüydü, istekli, azimli, kararlı ve cesaretliydi. Ve Berdan yoldaş bugün bu görevi alırken söylediği şekilde "Önderime, Partime, Bayrağıma, Halkıma, Yoldaşlarıma bağlı olacağım. Ant olsun ki zafer bizimdir" dedi. Ve bugün o andı yerine getirdi. İçtiği anda sadık kaldı.

Ve yoldaşlarına görevlerini hatırlattı;

- Şehitlerimiz, Ölüm Orucu şehidimiz Berdan yoldaş bizlerin ellerinde bir bayraktır. Berdan yoldaş DEV-GENÇ'lilerin ellerinde bir bayraktır. Berdan yoldaş dağda, şehirde savaşan gerillanın elinde bir bayraktır. Yoksul gecekondu dadır. Emekçilerin ellerindedir. Biz özgür tutsakların ellerindedir. Bu bayrağı düşmanın burçlarına dikeceğiz. Anısı önünde bir kez daha saygıyla eğiliyoruz.

Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz. Ölüm Orucu Şehitleri Ölümsüzdür. Berdan Yoldaş Ölümsüzdür. Yaşasın Önderimiz Dursun Karataş. Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi. Berdan Parti-Cephe'nin bu eylemdeki ilk şehidiydi. Bunun anlamı büyüktü N. açısından. "Parti-Cephe... Parti-Cephe" di-

yordu. "Yüzlerce şehide sahip Devimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi" olumluluk adına ne taşıyorlarsa kaynağını buradan alıyordu. Berdan, Berdan olmaktan öteydi. O Parti-Cepheliydi. O Parti-Cephe'nin şehidiydi. O Parti-Cephe uğruna şehit düşmüştü. Bütün güzellik bu ikisinin bütünlüğünün ürünü değil miydi? Neden Berdan ellerinde bir bayraktı şimdi?

Çünkü onu Parti-Cephe yaratmıştı. Önce düzenden çekip almış, çıkarsızlığı, namusu, onuru, cüreti, başeğmezliği öğretmişti. Bencilliklerinden arındırmıştı. Halk ve vatan sevgisini aşılamıştı yüreğine. Sevmiş, emek vermişti. (...)

Aklından yalnızca bunlar geçmiyordu. Berdan'ı, Berdan'ın yaşamını, onun Parti-Cephe ile olan kopmaz bağıını düşünürken asıl sorguladığı kendi yaşamıydı. Bütün mücadele süreci geçiyordu gözlerinin önünden. Yoldaşlarını, onu daha hızlı savaştan alıkoyan şeyleri düşünüyordu. Bunları aşmak, mücadelesine dört elle sarılmak için adeta sabırsızdı. Bu sabırsızlığı yaratan Berdan'ın yaşamı ve şehitliği idi. Hızla aşmak istiyordu herşeyi. Tüm engelleri yıkmak istiyordu. Onun gibi olmak, Parti-Cephe'ye layık olmakTBoylesi yüce bir ölüm, böylesi büyük bir kahramanlık yanında hatalarından, zaaflarından utanıyor... Yüzü kızarıyordu.

Sorumlu yoldaşlarının ardından birinci Ölüm Orucu ekibindeki durumu daha iyi olan yedi yoldaşları saygı nöbeti için Berdan'ın yanına gittiler.

İkinci ve üçüncü ekiplerdeki tutsaklar Ölüm Orucu birinci ekibinde yeralan yoldaşlarının duygularını anlamak istercesine onları dikkatle izliyordu. "Bu anı onlar kadar yoğun yaşayan yoktur" diye geçiriyorlardı akıllarından. Ölüm Orucu'na başladıkları günlerde birbirlerine takılmaları, şakalaşmaları, bakışlarıyla ifade ettikleri yoldaş sevgisi ve 45. gün... Heyecanlan, coşkuları, "hoşçakalın yoldaşlar" deyişleri...

Ve Berdan... "Partimizin alınımıza taktığı bu kızıl bantlara ant olsun ki (...) Zaferi Biz Kazanacağız." demişti. Andına bağlı kaldı. Bu ne büyük dürüstlük, ne büyük ahlak, ne büyük güçtü...

Sırayla ikinci ve üçüncü Ölüm Orucu ekipleri, adına ant içilen bu bantı öpüp, saygı nöbetlerini tutmaya devam ettiler.

Bu güzel yüzü son kez seyrediyorlardı. Yüzünde huzur vardı. Görevini yerine getirmiş olmanın rahatlığı... Huzurunu onia-

ra aktarıyordu Berdan. Alnını öptüklerinde içleri huzurla doluyordu. Bu zaferi kazanmış olmanın huzuruydu. Güzelliğini unutmamak istercesine bakışları ayrılmıyordu yüzünden. O anda güzellikler adına na varsa içlerine sindirmek istiyorlardı.

Coşkuluydular... Yanına gidince içlerinden sarılmak, sohbet etmek geliyordu. "Kazandık yoldaş" demek istiyorlardı. "Bize anlat ki daha da büyüyelim. Bize anlat ki Parti-Cephemize layık olalım" demek istiyorlardı, "Senin gibi yoldaşlarımız varken korkmak, yalpalamak, kazanmamak mümkün mü?" demek istiyorlardı. Teşekkür ediyorlardı Parti-Cepheli olmanın onurunu bir kez daha yaşattığı için.

B. nöbet sırasını beklerken bir Berdan'a, bir de onun ardında duran Parti-Cephe önderinin tablosuna bakıyordu.

Önderinin önünde şehitleri. Parti-Cephe önderi hedefi gösteriyordu işaretiyle. Önderlerinin önünde Berdan yatıyordu.

Önderini düşünüyordu. "Kimbilir ne kadar gururludur. Savaşımızın kurmayı bizimle. İlk o öptü Berdan'ın alnını. Sanki aramızda..." dedi.

Tarih yazan önderlerine, tarihi yazan şehitleriyle bir kez daha bağlılıkları pekişiyordu. Önderinin "Bu tarih esas olarak kanla yazılan şehitlerimizin tarihidir" sözünü düşündü. "O olmadan bu tarihi yaratamazdık. O olmadan bunca kahramanlık ardarda yaşanamazdı. Böyle bir öndere sahip olmanın mutluluğunu yaşıyoruz yine" diye geçirdi içinden.

Arkada önderleri, önde şehitleri... İşte zaferin garantisiydi onlar.

Berdan'ın başında nöbet tutan ikinci Ölüm Orucu ekibinden tutsaklar törene katılmak için nöbet değişimi yaptı. Berdan öğlene doğru katafalka yerleştirildiğinden beri iki yanında nöbet tutuyorlardı.

Onlar da saygı nöbetlerini tamamladıktan sonra diğer Parti-Cephe tutsakları girdi tören yerine.

Bütün Parti-Cepheli tutsaklar son görevlerini yerine getirince siper dostları alındı koğuşa. Saygı nöbetine katıldılar. Hepsi kavganın süreceği, zaferin kazanılacağı, hesabının sorulacağı üzerine söz verdiler Berdan'a.

Yaşanılan her duygu, söylenen sözler, gelişen olaylar, her-şey ama herşey bu onurlu ölümün, an an, hücre hücre acılara

göğüs geren iradenin karşısında herkesin boynunu eğdiğini, saygı duyduğunu gösteriyordu. Eylemlerine karşı çıkan reformist yapılar bile mücadelenin süreceği, hesaplarının sorulacağını söylüyordu saygı nöbetinde. Bu küçük ayrıntı bile zaferin şimdiden kazanıldığının göstergesiydi. Beyinlerin sarsılmasıydı bu. Eylemin gücüydü. Hiç kimse, hiç kimse eylemlerini karala-yamıyor, gölgeleyemiyordu.

Tören bu duygularla tamamlandı.

Üst katta Yaman havalandırmaya bakmaya ve olan biteni anlamaya çalışıyordu. Ancak gözleri engelliyordu onu. Göz bantını yeniden taktı. Ş. artık yoldaşının gözü olacaktı.

Havalandırmadaki sessizlik sürüyordu. İçeriye girip çıkanları söyleyebiliyordu ancak Ş... Zaman epeyce ilerlemişti.

- Ne oldu, Berdan yoldaş nerede kaldı, hazır değil mi, diye sorduğunda tören de bitmişti. Aşağıdan slogan sesleri geliyor du. Ş. duyduklarını eğilip kulağına söyledi. Ağır işittiğinden duyuyordu Ölüm Orucu savaşçısı.

- "BERDAN YOLDAŞ ÖLÜMSÜZDÜR" diye haykırdı kulağına Ş.

Yaman varolan gücüyle atmaya başladı sloganı. Bir yandan sol yumruğunu kaldırmaya çalışsa da başaramadı.

Ş. duyduğu her sloganı ona duyurmaya çalıştı. Kendini onun bir parçası gibi hissediyordu.

Yaman her sloganda biraz daha yoruluyordu. Ona rağmen iradesini sonuna kadar kullanmaya çalıştı.

"Yaşasın Önderimiz Dursun Karataş" deyince Ş., Yaman'ın tüm gücü, düşüncesi kolunda odaklaştı. Sol yumruğunu kaldırdı.

- Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi...

Yaman sloganın sonuna kadar indirmede kolunu.

- Berdan yoldaşı götürüyorlar mı, diye sordu.

- Hayır, Berdan yoldaş bizimle.

- İyi, dedi kısık sesle Ölüm Orucu savaşçısı.

Tüm tutsaklar koridor boyunca yürümeye başlamıştı. Berdan için maltada anma töreni düzenlenecekti. Sağmalcılar'da-ki bütün devrimci tutsaklar duvar kenarlarına dizilmişti. Bekleyişi, ortaya çıkan Parti-Cepheli tutsak bozdu.

- Dostlar, Yoldaşlar;

Sizleri Ölüm Orucu şehidimiz Altan Berdan Kerimgiller şahsında, başta Ölüm Orucu şehitlerimiz ve Ölüm Orucu eylemimizi büyütmek için şehit düşen Halk Kurtuluş Savaşçıları olmak üzere tüm devrim şehitleri için bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyoruz...

Bütün sol yumruklar havaya kalktı. Açık olan camdan B Blok görünüyordu. Adli tutsaklardan kalabalık bir grup anma programına katılıyordu. Onların da sol yumrukları havadaydı.

Saygı duruşunun ardından Parti-Cepheli tutsak konuşmaya başladı.

- Dostlar, Yoldaşlar;

Ölüm Orucu eylemimizle 65. gün bedenlerimizle ördüğümüz direniş barikatımızda, 23 Temmuz 1996 saat 08.32'de yoldaşımız Ölüm Orucu savaşçısı Altan Berdan Kerimgiller şehit düşmüştür.

Bundan tam 65 gün önce başlattığımız ve kazanacağımıza olan kesin inancımızla bugüne kadar 224 Ölüm Orucu savaşçısı olarak sürdürdüğümüz onurlu eylemimizde, 63. günde şehit verdiğimiz TKP(ML) tutsağı Aygün Uğur'dan sonra Berdan Kerimgilleri de zafere olan inancımız ve kararlılığımızla şehitler kervanımıza kattık.

Öfkeliyiz. Kin doluyuz. Bir o kadar da inançlıyız. Ölüm Orucu şehidimiz Berdan Kerimgiller'in yolundayız...

Berdan Kerimgiller halkı ve vatani için yaşadı. Halkının özgürlüğü, vatanının bağımsızlığı için mücadelenin en önünde oldu. Ve bu onurlu mücadelede tutsak düştü. Tutsaklığında da onurlu mücadelesini sürdürdü. Ölüm Orucu savaşçısı olarak ülkemiz ve halklarının önünde davasına sonsuz bağlılığını, onurlu şekilde şehit düşerek gösterdi..

Bugüne kadar girdiğimiz her çatışmadan zaferle çıktık. Çünkü haklı olan bizdik, güçlü olan bizdik.

Her çarpışmada milyonlarca halkımızı arkamızda hissettik...

Her seferinde büyüdü inancımız...

Halklarımızı uğrunda ölesiye seviyorduk...

Uğrunda ölesiye seviyorduk, düşman çizmesi altında ezilen, yağmalanan vatanımızı...

Bjugün bizlerden siyasi kimliğimizi, insan onurumuzu terk etmemiz isteniyor.

Direnşimimizle, savaşımızla, yüzlerce kez rezil-kepaze olan düşman bugün bir kez daha "soyunun" diyor; "Soyunun nançlarınızdan"; bir kez daha sınamaya kalkıyor öfkemizi, kararlılığımızı...

Bugün bir kez daha bedel istiyor. İstedikleri bedel boynumuzun borcudur...

224 Ölüm Orucu savaşçısı bugün kararlılığımızı, inancımızı daha da artırıyor; 275'e ulaşıyoruz. Tüm Ölüm Orucu savaşçıları olarak biz de Aygün ve Berdan'ın yolundayız. Şehitlerimizle faşizmi yeneceğiz...

Biz Kazanacağız, Halk Kazanacak...

Ölüm Orucu Şehidimiz Berdan Kerimgiller Ölümsüzdür...

Zafere Şehitlerimizle Yürüyoruz,^_

Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz...

Ölüm Orucu Şehitleri Ölümsüzdür...

Yaşasın Önderimiz Dursun Karataş

Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi

TKP(ML)'li bir tutsak da Berdan'ın ölümsüzlüğünü ve zafere olan inancı ifade eden bir konuşma yaptıktan sonra sloganlar topluca atılmaya başladı. Adli tutsaklar sloganlara da katıldılar. Program bitince güçlü bir alkış koptu. B Blok'taki adli tutsaklar zafer işaretleri ile devrimci tutsakların zaferini kutluyorlardı.

Parti-Cephe tutsakları koğuşlarına geri döndüklerinde saat 17.00'ye geliyordu. Cenazenin artık verilebileceğini hapishane idaresine letmişti temsilci.

Törene katılamayan Ölüm Orucu savaşçıları içlerinde bir eziklik taşıyordu. Gün boyu birbirlerine anlatmışlardı duygularını.

Mustafa Yılmaz, Yemo ile sohbet etmeye başladı. Sarıga-zi'de Aygün ve Berdan için yapılan gıyabi cenaze töreniydi konuları. Aygün'ün cenazesini kaçırmıştı düşman. Aygün için düşünülen tören Berdan da şehit düşünce ikisi adına yapılmıştı. Ancak düşman gıyabi cenaze törenine dahi tahammül edememiş, saldırmıştı. Konuştukları saatte çatışmalar sürüyordu.

Yemo, Sarıgazi halkını anlatmaya başlamıştı bile. İyi tanırdı onları;

- Oranın halkı çok duyarlı...

Biraz durup yüzünü Mustafa'ya döndü. Tekrar;

- Halkımız yoldaşlarımızın hesabını soruyor, diye devam etti Yemo.

O halka vefa duyuyordu. Evlerinde kaldığı, yemeklerini yediği, yardımlarını gördüğü halk onu mücadeleye bağlayan bir nedendi. Törende söylediği "Halkıma layık olacağım" sözü tıpkı diğerleri gibi yürekten ve inanarak söylenmiş sözlerdi.

- Berdan'ı ne zaman göndereceğiz, diye sık sık sormaya başladı Mustafa'ya. O da her seferinde; "Akşam", diyordu.

Yemo saat 16.30'da elini yastığının altına attı. Üç gün önce koyduğu kağıdı çıkardı. Nöbetçi yoldaşına seslenerek eline kağıdı verdi.

- Bunu Fevzi yoldaşa götür.

Nöbetçi hemen ilette kağıdı. Fevzi Tekin elini uzattığında anlayamadı. Ne olduğunu, sordu.

- Yemo gönderdi.

Tamam. Teşekkür ederim, deyip kağıdı açıp okumaya başladı.

"Merhaba Yoldaşlar,

Parti-Cephe ambleminin işlendiği şerit, Ölüm Orucu direnişi için Fevzi yoldaş tarafından alnıma takıldı. Alnıma takıldığı andaki duygu ve düşüncelerim büyük bir mutluluktur. O anın coşkusuyla inanırım ki ne yaptığım, ne konuştuğumun bile farkında olmayan ama kendinden emin ileriye sağlam bir adımdı.

Örneğin bu coşku arasında, yoldaşlarımın alkışları arasında yanlışlıkla sağ elimi kaldırmışım. Yine konuşmamdan sonra sağ bileğimi kaldırarak sloganlar atmışım, bunu zaman zaman programın içinde devam ettirmişim. Burada Parti-Cephe, şehitlerimiz, halklarımız, Önderliğimiz, yoldaşlarımız nezdinde bana bir değer biçmiştir. Bu değer herşeyden önce yedi senelik mücadele sürecimdeki Devrimci Sol'dan Parti-Cephe'ye kadarki mücadelemde yarattığım güvendir. Eksik ve zaafımlarım olmuştur. Ama bunları hiçbir zaman önüme engel olarak koymadım, aşılmaz demedim. Şehitlerimiz ve yoldaşlarımızın aşabildiği ölçüde aşmaya çalıştım, hala da eksiklerimin olduğunu farkındayım. Bugün bu direnişin içinde olmak eksik ve zaafımları görmeme nedeni olamaz. Bu artık her Parti-Cepheli insanımızın gönül rahatlığıyla üstlenebileceği onurlu ve şerefli bir görevdir. '84 Ölüm Orucu şehitlerimizin yaratmış olduğu gele-

-ek Buca, Ümraniye şehitleriyle bayraklaşarak cezaevleri cep-- esinde bize taşınmıştır. Yine dışarıda savaşçılarımızın ölüme ' illerle gitmeleri, düşmana 'Varsa Cesaretiniz Gelin' deme-

|i. Sibel'in 'Biz Hiç Teslim Olmadık ki' şiarı bizim ne kadar güç-- bir geleneğe, güzelliğe sahip olduğumuzu gösteriyor. Sabo-ar '92'n in 16-17 Nisan'ında 'Bayrağımız Ülkenin Her Yanında Dalgalanacak' derken bu bayrağı dalgalandıranlardan birisi olarak kendimi her zaman görmüştüm. Bayraklarımız 16-17 Nisan'm yıldönümünde '93'te dalgalandırıldı mahallelerde. Sa-ngazi sokaklarında, caddelerinde ve okulunda dalgalandırılan oayrağa tahammül edemeyen kontra çetesi saldırdı bize. Evet onlar da düşman kadar Saboların dalgalandırdığı bayrağa düşmandılar. Ama bugün dalgalanan bayraklarımız, yok olansa kontrgerilla çetesidir. Bu görevin önemli bir ayağı olan yedisinden yetmişine tanıdığım özellikle mahalli alandaki halklarımızın sevgisi, saygısı, Parti-Cephe nezdindeki sahiplenmele-ndir. Yetmiş yaşındaki analarımız, babalarımız bir evlat şefkati ile beni sahiplenerek geceleyin 01.00-02.00 'ye kadar gereken lürmeti göstermişler, ellerinden ne geliyorsa yapmışlar, sıcak şefkatlerini esirgememişlerdir. Bunun çok örneğini yaşadım. Yine bir mahalleden yürürken bile ortaokul ikinci sınıf öğrencisi bir yoldaşımın ismimi hatırlamamasına rağmen peşimden koşarak soluk soluğa bana yetişip 'Abi, abı' diyerek, 'Abi... Randevumuz koptu, programı alamadık. Ne olur gel kampanya programını (ismail Bahçeci ile ilgili) ver.' Evet coşkulu gençlerimiz büyük bir güçtür. Bu yoldaşlar o yaşta düşmanın pisliklerini görüp birşeyler yapmak isteyip çırpınıyorlar. Sıra bize gelirse bizler böyle bir görevde iyi birer örnek olmak zorundayız. Evet hala bizi sahiplenen ailelerimize, yedisinden yetmişine kadar halklarımıza, ne mutlu bize. Bu büyük güç halklarımızı Parti-Cephemizi zafere taşıyacaktır. Burada isim saymakla ve tanıdıklarımızla yaşadığımız güzellikleri anlatmakla kitaplar dolusu yazılar yazılabilir. Ama herkes İstanbul topraklarında özellikle gecekondü semtlerinde dostlarımız bunu biz şehit olduktan sonra tamamlayacaktır. Önemli bir görev de darbe sürecinde üstlenmiştim. Kontra çeteleri tarafından katledilen Rıza Güneşer yoldaşın yaratmış olduğu yüce değerlerden biri... O gün bu yükü omuzlamak zorunda kaldım. Bu değer bize kalan

Yoksul Halkın Gücü Gazetesi'dir. Hep Rıza nezdinde layık olmaya çalıştım. Eksiklerimiz, zaaflarımız olmuştur. Ama tutsak düşünceye kadar düşmanın her türlü saldırısına rağmen, yoğun gözaltılara rağmen, kapısına kilit vurdurmadık. Bu değer Rıza'dan bize kaldı, yaşatılmalıydı. Ben işte bu duygular içinde büyük bir zevk, coşku ve şefkatle yoldaşlarımla birlikte Ölüm Orucu eyleminde yer aldım.

Bu duygu aslında kelimelerle, tam anlamıyla ifadesini bulmuyor. Büyük bir nazdır. Bir tarafta şehitlerle kucaklaşmak, bir tarafta halklarıma, Önderime, Parti-Cepheme, ölme sırası geldiğinde hazır olmanın somut ifadesidir.

Ne Mutlu Bize,

Halklarımız Kazanacak, Biz Kazanacağız.

20 Temmuz 1996

Yemiiha Kaya"

Bu yazı Berdan'ın ardından Yemo'nun ölmeye ne kadar kararlı olduğunu gösteriyordu.

Onları ölüme götüren güç neydi?

Herhangi birileri değildi onlar. İdealleri, ideolojileri, partileri, örgütleri vardı.

Böylesine ölme kararlılığının, böylesine sınırsız bir özverinin kaynağı neydi?

Ne için savaşıyorlar, ne için ölüyorlardı?

Hayır, yalnızca koğuş kapılarının açık olup olmaması değildi onların sorunları.

Yalnızca hangi hapisanede tutsak edilecekleri de değildi asıl mesele.

Onlar özgürlük istiyorlardı, yalnız kendilerinin değil halklarının özgürlüğünü istiyorlardı.

Onlar bağımsızlık istiyor, özgür bir vatan için savaşıyorlardı.

Onlar demokrasi için dövüşüyordu; halkın demokrasisi için.

Onlar sosyalizm için savaşıyorlardı, halklarının, ülkelerinin ve tüm insanlığın kurtuluşu için.

Halklarının kurtuluşu içindi Yemo'nun ölme kararlılığı. Parti-Cephe'ye, savaşa, kendisine kapısını açan, fedakarlık yapan halka sınırsız bir vefa duyuyordu. O kadar namusluydu Yemo. Onları umut görmüş; sahiplenmiş halk, yüzünü bile unutmuş

olsalar Yemo seviyordu onları. Bu umudu çiğnemek, hem de sadece kendi yaşamı için... Asla... Parti-Cephe'nin ona verdiği ahlak bunu kaldırmazdı. Yemo'nun ve ölüme yatanların halklarına duydukları sevgi ve vefa ancak ölümden somutlana-bilirdi. Ve onlar şimdi her türlü çıkarılıktan, bencillikten uzak ölüyor, ölüme yürüyorlardı...

Diğer sorumlu yoldaşlarına iletmek için rafına bıraktı yazıyı. Marş sesleri geliyordu koridordan.

Berdan'ı uğurlama töreni başlamıştı. Berdan, Cephe bayrağına sarılarak sedyeye konmuş, her yanı karanfillerle süslenmişti. İki yoldaşı sedyeyi kapının önüne çıkarmışlardı.

Parti-Cepheli tutsaklar düzgün bir kortej halinde sıraya dizilmişlerdi. Önde Ölüm Orucu ekipleri, arkada tüm Parti-Cephe-liler...

Berdan hemen omuzlara alındı.

Bu sırada Ölüm Orucu savaşçısı Hakkı, yoldaşlarının yardımıyla kapı önüne kadar gelmişti. Kortej yürümeye başlayınca sol yumruğunu kaldırdı...

Berdan omuzlardaydı.

Sorumlu tutsak kapıdan çıkar çıkmaz omuzlamıştı Berdan'ı. Berdan'ın eğitmenliğini yaptığı genç-yaşlı tutsaklar atılmıştı ardından.

K. abi, Parti-Cephe'nin kopmaz bir parçası gibi hissetti kendini o an... "Herşeyiyle dopdolu bir Parti. İnsanı bir uçtan bir uca, o duygudan o duyguya, düşünceden düşünceye yönlen-direbiliyor" dedi içinden.

Genç, yaşlı kurmay ve taraftarıyla hepsi aynı duyguda, aynı davranışta, aynı düşüncede odaklanmış, paylaşımı doyasıya yaşıyorlardı.

Berdan omuzlarda ilerliyordu.

Öğrendiği sorumlularının, öğrettiği yoldaşlarının, komutanlarının, savaşçıların omuzlarındaydı.

Berdan'ın ardından yoldaşları "Bize Ölüm Yok" marşını tüyleri diken diken edercesine öfkeyle, kinle söylüyordu. Çoğu ölümsüzlüğe bu kadar yakından ilk defa tanık oluyordu. Tanık olmuyor, adeta yaşıyorlardı.

^Arkalarından siper yoldaşları görkemli kalabalığa katıldı.

Avukat mahalline götürdüler Berdan'ı. Savcı birtakım resmi

prosedürleri tamamlayıp teslim alacaktı. K. abi avukat mahalline kadar taşıdı Berdan'ı.

Adalet Bakanı olacak şerefsiz "Bunlar ölmezler, kantinler boşaldı, tam takır" deyip altmış milyonun gözünün içine baka baka yalan söylüyordu. Ama Berdan şehit düşmüştü. "Gel de isyan etme bu düzene, gel de baş kaldırma" diyordu öfkeyle. K. Abiye göre onun tek suçu halkını, vatanını sevmesiydi. Yoldaşlarına bağlılığıyla ölümü paçavra etmesiydi. "O şahıslar gün gün, hücre hücre eriyip halkı ve vatanı için ölebilir mi?" dk yordu. Berdan ölmemişti. Sedyede taşıdığı o değildi sanki.

Sedyeyi masaya bıraktılar. Halkın Hukuk Bürosu avukatları ve Eyüp Cumhuriyet Başsavcısı vardı. Savcı otopsi için hazırlamalarını söyledi.

Özenle Cephe bayrağını açtılar, karanfilleri kenara koydular. Kırmızı tişörtünü ve Parti-Cephe flamalarını aldılar.

Avukat mahalli önünden marş sesleri geliyordu.

Savcının Berdan'ın sağına-soluna bakmasına K. abi bir anlam veremedi. Baktıktan sonra daktiloyla birşeyler yazdırıyordu savcı;

- Uyuşturucu madde olmadığı, darp izlerinin olmadığı anlaşılmıştır, deyince, K. abi öfkesini zor zaptetti.

- Bu düzen bitti, dedi yavaş sesle.

Otopsi bitince tekrar tişörtünü giydirdiler. Gqgsune Parti-Cephe flamalarını yerleştirdiler. Üzerini Cephe bayrağıyla sardılar. Alnına kızıl bantını tekrar taktılar. Karanfilleri özenle dizdiler etrafına.

Gardiyanlar Berdan'ı aldıklarında şebekeden slogan sesi koptu.

"Berdan Yoldaş Ölümsüzdür

Yaşasın Önderimiz Dursun Karataş

Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi"

Şebekedeki tutsaklar gardiyanların elinde sedyeyi gördüklerinde demir parmaklığa yöneldiler. Sol yumrukları havada, kimi zafer işareti yapıyordu slogana devam ederken.

Berdan'ın Cephe bayrağına sarılı cesedini göremiyorlardı artık. Kortej geri döndü. Marşlar devam etti.

"Bir türküdür direniş,

Boy verir zindanlarda
İnançlı bitmez bir gülüş..."

Berdan'ı göndermişlerdi ama sadece bedenini...

Yumruklar havada, hesabını sormaya ant içiyorlardı.

Berdan onurla anılacak bir yaşam, gelecek kuşaklara gururla anlatılacak saf bir ahlak, her hücrenin hesabını düşmandan sorma öfkesi, kini bırakmıştı geriye.

Geriye nihai zafere ulaşma gücü, inancı, kararlılığı, geriye daha da büyüyen görevler kalmıştı.

Zaferin önü açılmıştı.

66. BÖLÜM

Gözlerini açıp doğruldu. Sanki kalbi sıkışmış, nefes alama-nıştı. İçini daraltan bir duygu vardı yüreğinde. Yoldaşlarından oirine birşey olmuş da, bunu hissetmiş gibiydi.

Saatine baktı. Henüz 02.00'ydi. Herhangi birşey olup olmadığını öğrenmek için nöbetçi yoldaşına döndü. Nöbetçinin gözlerinde öfkeli bir ifade gördü. Gece uyurken pek çok gelişme yaşanmış olabilirdi.

- Ne oldu, diye sordu.

- Altı şehit var, cevabını aldığıında aynı ifade onun da gözle rinde belirdi.

Ayrıntıları öğrenmek için yanlarına gitti. Yeniden yatmak için söndüğünde ilk işi savaşı yoldaşlarının nefes alıp almadıklarını kontrol etmek oldu.

Hepsini görebileceği biçimde uzandı yatağına. Gözlerini üzerlerinden ayıramıyordu. Ölümün yanıbaşlarında olduğunu anlıyordu bir kez daha. Birlikte olduğu, birlikte mücadele ettiği yoldaşlarını ölümsüzlüğe uğurlamak...

Düşünceler uyumasına izin vermedi. Her zamanki gibi eli defterine uzandı.

"Yoldaşlığı düşündüğü zaman ne anlam ifade ettiğini ancak belli zamanlarda daha iyi anlıyor insan. Ölümü paylaştığın za-man, acıyı, sevinci paylaştığın zaman daha güçlü kavrayabili-yorsun yoldaşlığı.

Canından bir parça, gözünden sakındığın bir varlık olabili-

yor yoldaş. Hele gözünün önünde eridiğini, zamanla ölümsüzlüğe yol aldığını düşününce yoldaşının değerini, ona duyduğun sevgiyi daha dolu yaşıyorsun.

Karşımda ölüme giden beş yoldaşım ve bir de siper dostu. Her ne kadar ölüme, daha doğrusu yoldaşımın ölümüne hazırım, hazırız diye sürece girmiş olsak da yokluklarını düşünmek acı veriyor.

Ama yaşadığımız eylem bizi devrime bir adım daha yaklaştıracak. Şehitlerimiz halklarımızın kalbinde ve beyinde ölüm-süzleşecek.

Bu duygularla yoldaşlarımın karşısındayım. Yüreklerimiz birbirine kenetlenmiş...

Gözlerindeki donuk bakışta, kuruyan dudaklarda, zayıflayan bedenlerde, kısaca herşeyde duyuyorsun yoldaşlığı..."

Eylemin 53. günü karar vermişti yazmaya. Sorumlu yolda-şıyla, ikinci ekipte yer almasından dolayı hissettiklerini bir kez daha konuşmuşlardı o gün. Gururlu olduğunu, zafere kilitlendiğini, yolunun birinci ekipteki savaşçıların yolu olduğunu söylemişti.

Savaşçıların bağlılığını, inancını, vefasını, bütün erdemlerini yanibaşında hissediyordu.

Aynı gün Ölüm Orucu savaşçısı Yusuf'la beraber olmuştu. Onun halsiz, isyan eden vücuduna rağmen direncini görmüştü. Ona karşı çok büyük bir sevgi ve saygı duymuştu. İlk kez ondan ayrılacağı düşüncesi yakmıştı yüreğini. Uzun süredir tanıyordu Yusuf'u. Birçok şeyi paylaşmıştı. "Ölümde ayrıldık" demişti kendine. Ve o gün savaşçıların yanında daha fazla kalıp, onları yazmaya karar vermişti. Yaşadıkları mutlaka tarihe geçmeliydi. İşte o gün bu gündür gözledikçe, duyguları yoğunlaştıkça gecenin bir vakti bile olsa yazıyordu...

Defterini kapamış, savaşçıları seyre dalmıştı yine.

21 Eylül Direnişi'nin yaratıldığı koşu-şta yapılmıştı tören. Yusuf'un, Turan'ın, Uğur'un şehit düştükleri, kanlarının aktığı bu koşu-şta ölümün yenileceğine dair Partilerine söz vermek bambaşka duygular yaşatmıştı onlara.

Kalacakları bölümü hazırlamaya bir önceki gün başlamışlardı. Koşu-şun ortasındaki geniş alanın çevresindeki yatakları savaşçıları için ayırmışlardı. Ortada kırmızı örtülü geniş bir masa,

masanın karşısındaki pencerenin önüne televizyon ve sehpa...

Masanın arkasındaki duvara Buca ve Ümraniye şehitlerinin, Komutan Ali Rıza'nın, Tevfik Durdemir'in ve Ümit Doğan Gönül yoldaşlarının kara kalem portreleri, tavadaki kiriste Ölüm Orucu şehitlerinin fotoğrafları savaşırlara güç verecek önemli değerler olarak asılmıştı.

Karşı kiriste "Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz" pankartı vardı. Koğuşun girişinden, yatakların örtüsüne kadar yansıyan titiz bir özen eşlik etmeye başlamıştı içeri girenlere.

Önce kendi içlerinde tören yapmışlardı. Yaklaşık 100 Parti-Cepheli tutsak altıncı koğuşa birikmiş, heyecanla beklemişlerdi. Uğur, Turan ve Yusuf'un harcına canlarını kattıkları özgür tutsaklık geleneği Ölüm Orucu ile daha da yükseltilecekti. Ali Rıza ve üç yoldaşının 17 Temmuz'daki özgürlük eylemiyle başlayan, 21 Eylül'de Yusuf'un sırtını dayadığı barikatlarla büyüyen, Ölüm Orucu ile daha da yükseklere tırmanacak bir süreci yaşıyordu Buca Cezaevi. Özgürlük eylemiyle duvarları aşmışlardı. 21 Eylül'le özgür tutsak kimliğini somutlamışlardı. Ölüm Orucu ile düşmanın iradesini, ideolojisini paramparça edeceklerdi.

Konuşmadan sonra sırayla savaşırların bantını takmıştı sorumlu yoldaşları. İlk savaşırların ayağa kalkışını an an hatırlıyordu.

45 günlük açlığı hiçe sayan o beden kalkmış ve kendisini izleyen gözlerle birlikte elinde bant tutan sorumlu yoldaşının önüne geçmişti. Yüzünde anlatılmaz bir huzur, bedeninde açlığın belirginleşmeye başlayan izleri vardı. Gözlerinin ışıltısı, sorumlusunun elinde tuttuğu bant alnına temas edince iyice kıvılcımlanmış ve o anda farketmişti ismi okunduğu anda başlayan, tam bittiği sanılan anda yeniden ve daha güçlü patlayan alkış tufanının hala sürdüğünü.

O kızıl bant semah dönen Pir Sultan erlerinin alınlarından '84 Ölüm Orucu savaşırlarına uzanan bir gelenektir. Bu gelenek üzerinde artık DHKP-C'nin ismi ve Parti-Cephe bayrakları vardı. Bu alkışlar o bant kuşanan ak alınlar içindi. Bu alkışlar halkı ve vatani uğruna ölümü göze alan bilinç içindi. Bu alkışlar Bedreddin müritlerinden Metris'e, oradan onların alınına ta-

sınan gelenek içindi.

Ölüm Orucu savaşçısı gözlerinin ışıltısı ve yüzündeki huzuru perçinleyip, büyüterek yerine geçmiş ve sıradaki savaşçının isminin okunması için duran alkışlar birkaç saniye sonunda tekrar patlamıştı. Hepsı bantlarını kuşandıktan sonra bütün Parti-Cepheliler kucaklamış, kutlamışlardı onları.

Sonra toplu törene geçmişlerdi. Diğer siyasetlerin Ölüm Orucu gönüllüleri de başlarına kendi örgütlerinin amblemlerinin ve isimlerinin olduğu kırmızı bantlarla gelmişlerdi. Ortak hazırlanmış bir giriş konuşmasının ardından marşlar ve şiirler eşliğinde Ölüm Orucu eylemi içinde yer alan her siyasetten temsili olarak birer kişi duygu ve düşüncelerini anlatmıştı onlara. Parti-Cephe adına Yusuf konuşmuştu.

İrade dışı Yusuf'a dönmüştü yüzü. O gün kararlılıklarını, geleneklerini anlatan coşkulu bir konuşma yapmış, sözlerini "Şehitlerimize, Partimize, Önderimize layık olacağız. Biz kazanacağız" diyerek bitirmişti. Bu söze layık olmaya devam ediyorlardı işte. Ölümle burun buruna zaferi yakalamak için koşuyorlardı. Koşmak... Doğallığında söylediği bu söz gülümseme yarattı yüzünde. Aygün için yaptıkları törende yanındaki yoldaşı, "Zafere yürüyüş vardı. Şimdi zafere koşu oldu" demişti. O da tamamlamıştı. "1 Mayıs'ta ateş altında zafer yürüyüşü demiştik. Şimdi tam ateş altında zafer koşusu. Her an, her saniye ölebilirsin, ölümler olabilir ama koşuyorsun..."

Koşuyorlardı. Bekleyiş bitmişti. En çok 50'li günlerde hissetmişlerdi bekleyişin verdiği sıkıntıyı. O günler açlık erozyonu vücutlarda giderek kendini daha fazla göstermeye başlamıştı. Ölümüne hareketli uğurlama ve hazırlık telaşıyla yüklü günler yerini bir bekleyişe bırakmıştı. Ne demişlerdi?

"Beklemek özlemenin öbür adıdır

Özlemek adanmanın yoldaşı..."

Beklemek Ölüm Orucu eyleminin özelliklerinden biriydi. Ölümü beklemek, zaferi beklemek. İkisi de birdi ama bu bekleyişin tüm hücrelerinde amansız bir savaş vardı. Dinlenmekle giderilemeyecek bir yorgunluk. Midenin, böbreklerin, sırtın sahibine ihaneti, bedenın tükenmez ihtiyacı olan suya isyanı...

Ölmek görevini kuşanmayanlar yoldaşlarını seyrediyorlardı. Eriyen bedenler, yavaşlayan hareketler... Bir isyan da bu yü-

reklerde vardı. Onların yüreklerinde. Düşmana kin, öfke an an, dakika dakika büyüyordu.

Ölüm Orucu günleri birbirine ekleniyordu. Savaşçıların bekleyişinde sürüyordu en çetin muharebeler. Kartlarda, fakslarda, mektuplarda, sohbetlerde, türkülerde, anaların dilinde hep aynı kelime tüm diğer sözler arasından sıyrılıp parıldıyordu; ZAFER...

Sonra... Sonra sıra onlara gelmişti...

Eylemin 57., Buca'da 54. günde kuşanmıştı ikinci ekip kızıl bantlarını. Coşkularında tek bir gölge vardı. O da ölüme en önde koşamamanın, önde giden yoldaşları kadar ölüme yakın olamamanın hüznü...

Görüş günüydü... Anaların yumruklan yine görüş yerinin camlarını dövüyor. İncitmekten korkarak bakıyorlardı ölüme en önde gidenlere. Ve sorumlu yoldaşları, yeni Ölüm Orucu savaşçılarını kucaklayarak alınlarından öpmüştü.

Bantı alınlarına takmış olmanın heyecanını yaşayarak adeta hançerelerini yırtarcasına haykırmışlardı bir ağızdan;

"Layık olacağız. Öleceğiz. KAZANACAĞIZ."

Aileler çırpınmıştı.

"Öldürtmeyeceğiz. Onurumuzsunuz. KAZANACAĞIZ"

Sloganlar patlamıştı. Demirler, duvarlar, betonlar haykırmıştı.

"Kazanacağız. Kazanacağız. KAZANACAĞIZ."

Yolu yoktu. Bunun için ardarda sıraya girmişti canlar. Bunun içindi anaların bedeninde köpek dişleri... Bunun içindi sıcacık bedenlerdeki ölüm soğukluğu... Bunun içindi bu kavga... Mutlaka kazanacaklardı.

Konu konuyu açtı derler ya, M. de düşündükçe yeni bir düşünce doğuyordu. Anılar, anıları kovalıyordu. Yok henüz anı değildi. Onlar yaşamın ta kendisiydi. Hiçbiri bitmemişti, hiçbiri sonlanmamıştı, yaşandığı andaki sıcaklığıyla devam ediyordu. Ölüm Orucu'na başladıklarının ikinci günü ailelerinin görüşte okudukları metindeki sıcaklık gibi...

"Evlatlarımız;

Doğurup büyüttüğümüz, vatana armağan ettiğimiz yiğitlerimiz.

Bugün her zamankinden daha çok onurluyuz. Çünkü bizler

için, tüm halk için ölümü göze alan oğullarımız, kızlarımız var. Hepinizle gurur duyuyoruz. Göğüslerimiz kabarıyor.

(...)

Ölümse ölüm. Cansa can.

Biz sizleri faşistlere yem olasınız diye büyütmedik. Bizler için, tüm halk için mücadele edip tutsak düştünüz. Nice işkenceler, katliamlar yaşadınız. Bugün de canınıza kastediyorlar. Ama sizlerin ana-babaları var. Biz varız. Katliamlara izin vermeyeceğiz.

Ağlamıyoruz, gözyaşı dökmüyoruz. Bir zamanlar çok yaş döktük. Bir işe yaramadı. Sizin canınızı almak için cellatlar yine sıraya girdi. Hala gözyaşı döküp elinden geleni yapmayan analar, babalar varsa, onlara sesleniyoruz. Ağlamak işe yaramaz, evlatlarımızın ölmemesi için binbir türlü yöntemle de olsa biz de direnmeli, eylemden eyleme koşmalıyız. Biz de yılmamalıyız.

Mademki devlet can istiyor. Can bedeli de olsa onu yeneceğiz.

Evlatlarımız;

Direnişin yarısı siz, yarısı biz. Zaferi de birlikte kazanacağız.

Kızıl bantlı ak alınlarınıza layık olmak için elimizden geleni ardımıza koymayacağız. Gelsin bizi de öldürsünler. Değil ana. baba, insan olan bu zulme sessiz kalmaz, susmaz.

Hepinizi gözlerinizden öpüyor, zafer sözü veriyoruz."

Anaların dilinde de diğer sözlerin arasından sıyrılıp parıldı-yordu zafer...

Kalbi her an tetikte, uyanmaya hazır vaziyette daldı uykuya.

Sabah altı şehit haberinin doğru olup olmadığını henüz öğrenememişlerdi. Kitlesel çıkılan bu yolda ölümlerin de kitlese olması şaşırtıcı olmazdı. Savaşçılar artık tek başlarına hareket edemiyor. Bedenleri iyice ufalmış, yatağın içinde kaybolacak neredeyse. Ilık bir rüzgar esiyor.

Ali uyanmıştı. Saat 08.35'te Ali kustu. Daha önce iki kez küsmüştü. Herşeye rağmen sigara içmekten de bir türlü vazgeçmemişti. Bir süre sonra yoldaşları suyunu getirdi. Kendini zorlayarak içtiği suyun ardından yeniden sigara yaktı.

M. gecenin yorgunluğu üzerinde, savaşçıların yanından ayrılmıyordu. Elinde o meşhur defteri... Bulduğu her fırsatta yaz-

maya devam ediyordu. Yazmayınca kendini tarihe karşı suç iş-yormuş gibi hissediyor.

"Derin uyku içindeyken esen tatlı yelin arasından süzülüp gelen güneş ışığıyla tenini sıcaklık kaplamaya başladı. Vücu-^ndaki yorgunluk, eklemlerindeki ağrı, boğazındaki kuruluk, ^erin bir halsizlik içine sokarken, koğuştta duyduğu hareketlilik onu da çekti. Önce gözlerini açtı, çevresine bakıp olan biteni - avramaya çalıştı. Gözünü açtığını gören yoldaşları hemen yanına gelip 'nasılsın' diye sordu.

Üzerindeki battaniyeleri çektik. Yavaş hareketlerle ayağını •arızadan aşağı sarkıttı. Refakatçi yoldaşı koluna girerek onu -aldırdı. Dolabına yaklaşarak yine yavaş hareketlerle soyundu, günlük giysilerini giydi. En son kızıl bantını takarak yeni bir gü-~e hazırlandı.

Refakatçi yoldaşın hazırladığı şekerli suyu küçük yudumlar-a içmeye koyuldu. Her yudum zor yutulan lokmalar gibi gidiyordu boğazından aşağı. Suyun bitmesinden sonra tekrar yatağa uzanarak eski dostu olan sigarasını tellendirdi. Çok sevdiği dostunun açlığın bu günlerinde kendini zorla kabullendirmesine çok kızmadı."

Aklına 14 Temmuz günü doktorla Ali arasında geçen konuşma geldi. Doktor, Ali üzerinde durmuştu.

- Sigarayı bir süre sıfırlayabilir misin?
- Şu an gerek yok. Zaten ölüme gidiyoruz. Sigarayı bırak sam belki bir-iki gün uzatırım ama sonuç değişmez.
- Sana durumun hakkında bilgi vereyim. Sol akciğerinde za-türre olabilir. Bu durumda senin hastaneye yatırılman gerekir. Ben bunları söylemek zorundayım. Tokyo Sözleşmesi bunu gerektiriyor. Vücut ısısının düşmesi hastalığının tehlikeli oldu ğunu gösteriyor.
- Vücut ısısı düşecektir. Bunları söylemenin anlamı yok.

Dlebilirim de.

Yoldaşının soğukkanlılığı ne kadar da etkilemişti onu. Şimdi Buca Cezaevi'nde en önde O koşuyordu.

"Güneşin ışınları daha dik bir şekilde gelince vücudunu yak-•naya başladığını hissetti. Kemikleri ısındı. 65. güne geldik di-. e düşündü. İçini tatlı bir sevinç kapladı. 'Düşmana inat bir gün daha -belki- yaşamak' dizesi geçti aklından. Yaşamak mı

istiyordu? Düşmanı bir kez daha yenmek için yaşayacaktı. Onu rezil rüşva etmek için yaşayacaktı ve ölümü sabırlı bir şekilde karşılayacaktı."

Halk için, yoldaşları için ölüme gittiğini biliyordu. Gönüllüydü, görevliydi. Devrim için gerekliydi bu direniş ve bunun bilincinde olarak içini huzur kapladı. Son anlarını yoldaşlarının arasında geçirmek güzeldi. Oysa bir kuşatma altında çatışmayı, kanıyla geleneğimizi sürdürmeyi, düşmana kök söktürmeyi istiyordu. Bu ölüm de ölümsüzlüktü. Hem de düşmana yine kök söktürüyor, yine gelenekleri sürdürüyor, yine yoldaşlarıyla beraber.

"Gel be ölüm. Hoş geldin, sefa geldin ama teslim alamayacaksın" dedi ve bir gün daha -belki- yaşamaya başladı.

Havalandırmanın kış günleri yağmur sularıyla göllenmiş köşesi, yazın en serin yerleri oluyordu. Oraya, havalandırmanın dış duvarının dibine savaşımlar için bir köşe hazırlamışlardı. Yataklar, sırtlarını dayamaları için yastıklar. Hepsisi en temiz, en güzel battaniyelerle süslenmişti.

Nevzat merdivenden inmeye başladı. İki yanında iki refakatçi var. Ağır, dikkatli bir özenle adımlıyorlardı merdiveni. Refa-katçılarda bir ikilem; "Acaba ikimiz de kollarından tutsak rahatsız olur mu? Tutmasak ya düşerse?" Sanki solmak için bir dokunuşu bekleyen çok narin bir çiçektir.

Halen merdiven inip çıkmakta ısrarlıydı. Bir de türkü dinlemekte.

Köşeye doğru ilerlediler. Köşedekiler en rahat edebileceği yeri açtılar hemen. Nevzat ağırlığını ayakta duran refakatçinin yakaladığı eline yükleyerek çevik denilebilecek bir hareketle bıraktı kendini minderlerin üstüne. Elinde bağlama olan tutsak:

- Ne çalayım istersin, diye sordu.
- Ne istersen. Ama halk türküsü olsun, dedi.

Ve uçsuz ovalarda, yalçın dağlarda mayalanan, saz teline yakışan, kızıl banta yakışan bir zeybek, bir koşma ya da bir Kürt halayı süslemeye başladı masmavi göğü.

Saz çalan tutsak temkinli. Hem fazla ses çıkarıp rahatsız etmemek istiyor, hem türküsü ona ulaşsın, ses versin... Nevzat kısa bir süre sonra türkü dinleyerek kısa bir uykuya daldı. Bir sesle hepsi irkildi.

- Berdan şehit düşmüş.

Saat tam 11.50 idi haberi aldıklarında. Böyle dolaştı haber Buca havalandırmasında. Ege dağlarının sahanı, Ali Rıza'nın öğrencisi olmuş, özgürlük eylemlerinde, sürgünlerde yaratılan değerlere emeğinden güzellikler katmıştı.

Sorumlu tutsak Genel Direniş'in arifesinde Buca'ya yazdığı bir mektupta geçen sözlerini hatırladı haberi alır almaz.

"Sizlerden ayrılalı tam üç yıl oldu. Düşünüyorum da bu süre içinde ne çok şey yaşamışız. Bu üç yıla ne kadar çok şey sığdırmışız. Belki de EBK-6'nın (Eski Bölüm Koğuş 6; Buca'da Devrimci Sol tutsaklarının 1994'e kadar kaldığı koğuş) kapısındaki kucaklaşma anı bu yüzden bu kadar yakın. Belki de sadece bize has bir duygu olsa gerek. Hem hep yanyanaymış gibi hissetmek, hem de özlemek."

- Bize has bir duygu, dedi.

Parti-Cephe'nin ilk şehidi verilmişti. Bunun yarattığı yoğun duygu atmosferi Berdan'ın "Bize has bir duygu" sözünü hatırlatmıştı ister istemez.

"Ölümlerde yaşamı büyütme de öyle yoldaş, bize has" dedi içinden.

Oturup kalmıştı. Hemen sıyrıldı duygularından. Eylem devam ediyordu, görevleri devam ediyordu. Onun kalkmasıyla koğuş da hareketlendi. Önce malta kapılarını açtılar. Tüm siyasetlerden dostları koğuşa gelmeye başlamışlardı bile. Kadın savaşçılar Gülten, Zeliha; Yasemin de gelenler arasında. Berdan'ı tanıyordu Yasemin. Özgürlük eyleminin birinci yıldönümünde Berdan'ı düşünmüştü. Ege dağlarını... Komutanları İbrahim Yalçın Arkan'ı... İki savaşçısı Ölüm Orucu'nda ona ve diğer tüm şehitlere layık olmak için çıkmıştı yola. İşte Berdan... Sözünü tutmuştu.

Her saat başı slogan atmaya başladılar. Aygün'ün şehit düştüğünü öğrendiklerinde de her saat başı haykırmışlardı sloganlarını. 63. gün radyodan yükselen türkü herkeste aynı duyguyu uyandırmıştı. Günlerdir hınçlı bir sabırsızlıkla bekledikleri Bobby Sands'in şehit düştüğü gün, Apo'nun şehit düştüğü gün diye paralellikler kurdukları beklenti gerçek olmuştu. Ay-gün şehit düşmüştü.

Akşam yapacakları anmanın hazırlıklarına başladılar. Yine

haberlerin basındaydılar. Pankartlar yazılmaya başladı. Aygün yanına "Berdan -virgül- ...YOLDAŞLAR ÖLÜMSÜZDÜR" yazıyordu artık. Tamamianmamış bir pankarttı bu. Yeni isimlerden önceki virgül bile hazır, sarı bezin üzerinde gözlerine çarpıp duruyordu. O küçücük virgül hınçlarını sivrilten bir bilek taşına dönüşüyordu. Bir destan yazılıyordu. Bu destan da henüz tamamlanmamıştı. Her sayfası ölümsüzleşen ölümlerle yazılıyordu.

Bu pankart, bu destan, bu halay tamamlanacaktı. Elbet bir noktası vardı bu virgüllerin. Elbet halayın başı sevinç alevlerini de kuşatacaktı zılgıt çekerek. Elbet bir son sayfası vardı söylenen destan dizelerinin.

Günlerine, gecelerine ateş gibi düşecek haberler bekliyorlardı. Belki uzaktan, belki yanıbaşlarından...

Yüreklen hazırdı. Tuhaf ama Berdan'la çelikleşmişti yürekler... Ölümlere ağlamayı, şaşmayı unutmuşlardı. Açlık, ölüm ve direniş günlerini büyük bir sabırla tırpanlıyorlardı.

Halayın başı, pankartlarının ucu destanlarının sonu ateş altında zafere koşmaya devam ediyor.

Tanıyanlar tanımayanlara Berdan'ı anlatıyordu. M. emindi. Tutsaklardan biri gözlerini gökyüzüne dikmiş seyrediyordu. Berdan'ın yine öyle rahat bir sohbet sıcaklığında ölümü karşıladığına emindi. En zor, en olmaz koşullarda bile sevecen yüzü, gülümseyen gözleriyle rahat bir tebessümü andırırdı o. Gözü Berdan'ın ismini çocuğuna veren yoldaşına takıldı. Berdan'ın sağlığı kötüleştiğinde konuşmuştu onunla. Halk arasında, yaşayan birinin ismi çocuğa verilmez, verilirse eceli gelir gibi bir inanış olduğundan bahsetmişlerdi. Sonra "ağzımızı..." demişlerdi sadece, gerisini getirememişlerdi. Kalktı yanına yaklaştı.

- Hissettiklerimiz gerçekleşiyor, dedi sadece.

Akşam saat 20.00'de başladılar anma programlarına. Anma törenleri oldukça sade oluyordu. Bir türkü, bir şiir, öfke kusan bir konuşma ve sloganlarla yetiniyorlardı. Son konuşmayı sorumlu yoldaşları yaptı.

- Ardınızdan gözyaşı dökmüyoruz. Yılgınlığı, korkaklığı, karsızlığı saflarımızın yanına bile yaklaştırmıyoruz.

Sizlere layık olacak, halklarımız ve devrim için şehit düştü-

günüz Ölüm Orucumuzu zafere taşıyacağız. Bu zafer halklarımızın iktidar savaşında en güçlü mevzilerimizden olacaktır. Ve daha şimdiden halka güven, düşmana korku salmaktadır.

Adınız silahımız, bayrağınız bayrağımızdır.

Cellatları inlerinde titretmeye devam edeceğiz.

Biz kazanacağız.

Halk kazanacak.

Sloganlarla biten anmadan sonra savaşçıları yataklarına yatırdılar. Ancak Yusuf günlüğüne yazmak istiyordu. O yüzden bir süre daha uyanık kaldı.

"Ölüm Orucu eylemimiz içinde bir bir şehitlerimizi uğurluyo-ruz. Dün bir derken bugün ikinci şehidimizi uğurladık. Berdan eylemimizin ikinci şehidi olarak menzile ulaşanlardan oldu. Ve geride daha onlarcamız hazırlanmış ölümü karşılamaya. Düşman sıkıştı ama yeni ölümler istiyor. Ölümlerimiz karşısında kararlılığı yıkılırken geriye boş demagogileri kalıyor. Her ölümle dışarıda daha büyük bir coşku yaratıyor.

Yeni ölümleri karşılamaya hazırlanıyoruz. Ölüm bizi korkutmuyor. Ödediğimiz bedellerin yaratacağı kazanımların daha acı bedellerin önünü keseceğini biliyoruz. Onun için Ölüm Orucu'na yatırdık bugünden bedenlerimizi. Bu görevi yarına ertelemedik, bugün yapıyoruz. 160 kişiyiz, yarın yapacak olsak oelki binlerle yatacağıktık. Onun için bugünden ölümü göze ala-rak girdik bu kavgaya ve zaferin adını koyduk ÖLÜM diye.

Gazeteler, televizyonlar ilgili ilgisiz herkes ölümümüz üzeri-ne konuşuyor. Kimi hümanistçe, kimi karşı çıkarak, kimi öze-eştiri vererek, kimileri, ise ölümsüzü selamlayarak. Ama kimse ilgisiz kalamayarak, eylemimizi konuşuyor. İşte ölümümüzün gücü, zaferimizin gücü burada yatıyor. Eylemimiz öyle bir boyuta gelmeli ki sokaktaki herkes ilgili olsun-olmasın bizi ko-nuşmalı. Daha düne kadar televizyonları, medyayı eylemimize . asaklayanlar bugün kendi meclislerinde gündeme alıp tartışmak zorunda kaldılar. Eylemimiz karşısında kararlılık, güç gös-terisi yapanlar demagogilerle, sahte manevralarla eylemimizi bölmeye çalışan, 'bizi yenemezsiniz, onun için vazgeçin' diye-rek bakanlar, bugün kofluklarını kamuoyu önünde açıklamak zorunda kalıyor.

Korkuyorlar, korktukları direnişimizin Gazi'den, Sarıgazi'den

ses vermesidir. Eylemimizin halkın eylemiyle bütünleşmesidir. Korkularını gizlemek için azgınca saldırıyorlar. Halkla bütünleşen sesimizi boğarak eylemimizi gözden kaçırmak isteyenler bir kez daha yanılacak. Çünkü bizimle halkı, devrimci tutsaklarla kenar mahalleleri ayırmak imkansızdır. Onun için tutsaklara saldırı olduğu zaman mahalleler yanıyor, tutuşuyor. Bunu anlayamayanlar her zaman yanılmaya mahkumdur."

Günlüğünü kapattı. O pankarta yarın kimler eklenecek... Üçüncü sıraya kendi isminin yazılmasını çok istiyordu... Yorgun bedeni kısa, birkaç dakikalık uykulardan birine daldı.

O aşıya inerken sorumlu tutsak da birinci ekibin yanına çıkıyordu.

Sorumlu tutsak yatakhaneye girer girmez onunla göz göze gelmişti. Yatakhanedeki ilk yatakta yatıyordu. Gün gün duyar-ılaşan beyni, herşeyi daha rahat yorumlamasını sağlıyordu. Haberi anlamış gibiydi. Sorumlu tutsak yanına oturdu.

- Nasılsın Havva, mide kanaması geçirmişsin?
- Önemli değil, iyiyim. Ne oldu, bir haber mi getirdin?
- Evet...
- Şehidimiz mi var, Berdan mı?
- Evet...

Hırsla, öfkeyle sorumlu yoldaşının elini tutmuş;

- Hesabını soracağız, demişti.

Ölüm Orucu boyunca bir an olsun kendi acılarını düşünmemiştir, kendini koğuştan, dışarıdaki savaştan koparmamıştır. Ve Ölüm Orucu savaşçıların her hareketini yoldaşlık duyarlılığıyla gözlemlemiştir. Şimdi de onları sormuştu.

- Diğer arkadaşların haberi var mı? Nasıl karşıladılar?
- Hayır, şimdi söyleyeceğim, ilk sen duyuyorsun.

Nursel iki yatak ötedeydi. Uyanıktı, birşeyler olduğunu anlamıştı hemen.

- Ne oldu bir haber mi var, diye sorunca sabırsızlıkla bekle yen Nursel'in yanına gitmişti. Haberi vermeden önce üşüdüğü için başına geçirdiği bereyi düzelter,

- Zafere bir adım daha yaklaştık. Gerdanımızı ölümsüzlüğe uğurladık, dedi. Sağlık durumu gittikçe kötüleşen ve bu günlerde savaşçıları arası yarışta öne geçen Nursel yorgun bakışlarıyla halsizliğini üzerinden atmıştı. Sanki yorgun vücuduna yeni bir güç gelmiş gibiydi. Bir eliyle yoldaşının elini tuttu. Boş kalan eliyle bir yumruk haline gelmişti. Öfke doldurduğu gözleri hesap sormanın özlemini yaşamıştı. Ölüm Orucu boyunca silahını doldurup, dağlarda nasıl gezeceğini, düşmanın üzerine öfkesini nasıl kusacağını anlatmıştı. İşte o an bu hesap sorma isteğiyle canlanıp, güçlenmişti.

Yataklarından başlarını kaldıran diğer yoldaşlarının yanlarına teker teker giderek hepsine haberi iletmişti. O an öfke, hüznün, coşku, kararlılık, herşeyi görmek mümkündü. Birkaç dakika geçmişti ki yaşadığı heyecanlı dakikaların etkisiyle Mi-

ne'nin şiddetli kusma nöbeti başlayınca, yoldaşları yanına gitmişti hemen. Mümkün olduğu kadar ona yardımcı olmaya çalıştılar. Bir yoldaşı başını tutarken biri de mendil getirmiş, bir bardak su ulaştırmıştı. Kusması biraz hafifleyip nefes alınca Mine'nin kararlılıkla dolu öfkeli sesi duyulmuştu.

- Yiyorlar diyorlardı. İşte Berdan yalanlarını yüzlerine çarptı.

Söylesinler, yalan söylesinler... Yiyor desinler, yiyecekleri de po yaptı desinler. Biz Berdan'ın hemen peşindeyiz. Onların yalanlarını yüzlerine çarpacağız...

Yatağına uzandığında yüzünde zaferi yakalamanın rahatlığı ve huzuru vardı.

Öğle saatlerinde yine koğuştaki bir hareketlilik başlamıştı. Berdan'ın töreni içindi bu hareketlilik, ilk defa böyle bir törene katılmanın verdiği heyecan yaşanmıştı. Törene gitmeden önce bütün tutsaklar gibi o da törene katılamayacak olan birinci ekibin başına gitmişti.

Yasemin bir yoldaşını yanına çağırarak ve;

- Berdan'ı benim için kızıl bantlı alından öp. Ona benim için veda et. Şu anda herşeyden çok onun yanında olmak isterdim. Benim yerime de uğurlayın, demişti yoldaşının elini tutarak.

Nursel yavaşça elini kaldırdığında yanına koşmuştu A.

- Ben de törene katılmak istiyorum. Onu son defa görmek ve uğurlamak. Bundan mahrum kalmak çok acı veriyor. İyi izle olur mu? Herşeyi iyi izle. Gelince herşeyi, herşeyi anlatacak sını, diye söz almıştı ondan.

C-14'e girer girmez ağzı kurumuştur. İlk defa bir yoldaşını şehit olduktan sonra görüyordu. Çok etkilenmişti kızılar içindeki Berdan'dan. Ölümün yenilebilir olduğunu gördü. Daha önceki korkulan çok anlamsızlaştı alnını öperken. Ölüme hazır olduğunu hissetmişti.

Berdan'ın alnı soğuktu. Ölüm ona hep soğuk bir son gibi gelirdi. Ama tören sırasında düşündüğü soğukluk değil, ölümün doğallaşarak bir görev haline gelmesi olmuştu. Ölümü yeneceğine dair orada söz verdi.

Şimdi aynı sözü yoldaşlarının önünde tekrarlayacaktı.

- Toplanıyoruz, deyince yoldaşı, düşüncelerinden sıyrıldı.

Üçüncü ekip olarak bir masaya geçtiler. Sorumlu tutsak törene ilişkin bilgi verdi onlara. Tören daha öncekiler gibi yapıla-

çaktı.

Konuşmaları bitince hep birlikte C-16'ya, tören koğuşuna geçtiler. Kürsüye geçen ikinci ekip sorumlusu Sadi kısa bir konuşma yaptı. Berdan'ın ölümsüzlüğe uğurlandığı bugün, üçüncü Ölüm Orucu ekibinin görev almasının, düşmana kararlılığı ifade eden ağır bir darbe olacağından bahsetti konuşmasında. Ardından üçüncü ekipte görevlendirilen beşi kadın 14 tutsağı, bantlarını takmak için tek tek kürsüye davet etti. Bantı takılan her savaşçı öfkesini, kararlılığını ve zafere olan inancını dile getiren konuşmalar yaptı. Heyecanlı ve coşkulu konuşmalar...

Tören bitiminde, kutlamalarda ifade edilen coşkuyu kadın tutsaklar kendi koğuşlarına taşıdı. A. hemen Gülizar'ın yanına koşup;

- Bak bantımı taktım, dedi. Güiizar'ın gözlerinin iyice kapan dığını, görmediğini bilmiyordu. Gülizar da onun bu coşkusunu, sevincini böylesi bir haberle gölgelemek istemediğinden;
- Bantın sana çok yakışmış, dedi A. onu kucaklarken.

68 . BÖLÜM

- Yemo, Yemo.
Bekledi, ses vermedi.
- Yemo, Yemo, diye tekrarladı. Ancak yüksek sesle seslen
diğinde cevap verebiliyordu Yemo.
Bir kez daha denedi Mustafa Yılmaz.
- Yemo Yemo... İlginç şehit düştü.
Döndü, İlginç'in yatağına baktı Yemo.
- İlginç nerede, diye sordu Yemo.
Mustafa Yılmaz yine yüksek sesle,
- İlginç şehit düştü, dedi.
Yine anlamayınca nöbetçi tutsak İlginç'in şehit düştüğünü yüksek sesle
söyledi.
Yemo yine anlayamıyordu. Nöbetçi 24 saat öncesini hatırladı.
Mustafa Yılmaz, dün Berdan şehit düştüğünde aynı biçimde İlginç'e
seslenmiş, Berdan'ın şehit düştüğünü öğrendikten sonra bir daha doğru
dürüst konuşmamıştı İlginç.
Akşam ayaklarına bakmış, soğuduğunu farketmişti. Kafası-
nı düzeltmek için iki kez seslenmişti.
- İlginç nasılsın?
Sonunda.
- İyiyim, cevabını vermişti.
- Başını düzeltelim, dediğinde ise ses çıkarmamış, belli be
lirsiz gülümsemişti yalnızca.

İşte şimdi Yemo da konuşmuyordu.

O sırada C. geçti yanlarından. Koğuştan çıkmak için hızlı hızlı yürüyordu.

Akşam saat 20.00'de İlginç'in bilincini kaybettiğini anlamıştı. Ölüm Orucu savaşçısı Fevzi başındaydı o dakikalarda. Durmadan İlginç'e sesleniyordu.

- İlginç beni anlıyorsan elimi sık.

İlginç bir kez yüzünde hafif bir gülümsemeyle sıkmıştı elini. Bir daha o hareketi hiç tekrarlamamıştı.

İlginç'in sabaha kadar ancak yaşayacağını sezmişti. İlginç'in son anlarını belgeleyeceklerdi. Diğer yoldaşlarıyla nöbet alacakları saatleri ayarlayıp ayrılmışlardı.

Uyandığında 06.00 idi. Yoldaşı onu kaldırmamıştı. Acele ile direniş koğuşuna geçti. Basamakları üçer üçer koşarak çıkmıştı. İlginç'in yattığı bölümde kalabalığı görünce adımlarını yavaşlattı. Beklediği olmuş muydu? Bu düşünceyi kafasından uzaklaştırmaya çalışırken yanına gelen yoldaşı sessizce;

- Kamerayı devral, demişti.

Çekime başladığında anlamıştı. Bilincini tamamen yitirmişti İlginç. Ara ara inliyordu. Sorumlu yoldaşı başındaydı yine. Tıpkı Berdan'da olduğu gibi başından ayrılmamıştı. İkinci ve üçüncü ekipteki yoldaşları da vardı yanında.

Saat 07.00'den sonra İlginç hiç ses çıkarmamış, nefes alış verişini yavaşlamıştı.

08.00 civarı C-15-16 havalandırmasından "Herşey Parti-Cephe için, Herşey Zafer için" sloganını duydukları sırada İlginç şehit düşmüştü. Saat 08.02 idi.

Çok az yakalanabilir bir anın ortasında şehit düşmüştü İlginç. "Sanki hesaplamış" diye düşünmüştü. Tam da İlginç'e yaraşır bir ölümdü. Sessiz, mütevazı ve huzurlu. Yüzünde öyle sakin bir ifade vardı ki, kendini de sarmıştı huzur. Gözleri dolmamıştı bu kez. Zafere yaklaştıklarını, hesap sormayı, onların ideallerini gerçekleştirmek gerektiğini düşünmüştü. Dünden bugüne ne değişmişti? Üstelik Berdan'ın şehit düştüğü ana tanık olmamıştı. Ama şimdi çok soğukkanlı davranmıştı. Bu değişikliği zaferin ve şehitlerin arasındaki kopmaz bağı daha iyi kavramasına bağlamıştı sorumlu yoldaşının tavrını görünce.

C. oradan ayrılırken sorumlu tutsak da yerinden kalktı. İl-ginç'in alnını öptü. Ölüm Orucu savaşçılarından biri;

- Bu slogandaki gibi herşeyini Parti-Cephe'ye, zafere ada-mıştı İlginç dedi. Sorumlu tutsak İlginç'ten sonra diğer savaş-çıların da alnından öptü. Mustafa Yılmaz dün de aynı şeyi yap-tığını hatırlamıştı. Sorumlu yoldaşlarının zaferlerini kutladığını anıldı.

Dört Parti-Cepheli tutsak Berdan'a yaptıkları gibi İlginç'in :e temizliğini yaptılar. Çenesini ve ayaklarını bağladılar. Parti-lephe amblemlerini flamalar göğsüne yerleştirdi. Kalbinin üze--nde kokart bulunan kırmızı tişört giydirilip kefeneye sarıldı ve sedyeye konuldu.

İlginç aşağıya indirilirken Akdemir günlüğünün arka sayfası-nı aç t ı .

"Saat 10.15...

Evet, yaklaşık iki saat kadar önce 'doktorumuz' İlginç'i şe-hit verdik. Dışarıdan tanıyordum. '84'te gıyaben, aynı süreci paralel örgütlenmelerde yaşadığımızdan (az kaldı karşılaşacaktık) tahliye olup çıktıktan sonra - tam da darbecilik süreciydi- Mücadele'de, büroda, kurumlarımızda ve sonra aldığı önemli görevlerinin yanıbaşında hep karşılaştık. Hep sevecen, sıcak, çocuk gözleriyle gülen, ama o çocuk gözlerinin ardında bir görev adamının sertliği, ciddiyeti, tavizsizliği saklıydı hep.

Kapitalizmin kazanamadığı dürüst, namuslu bir şehir genci.

Saygılı, mütevazı, onurlu, titiz, disiplinli yaşamı, yaşama bağlı-

lık aşıl原因an gülen gözleriyle yaşatacağınız İLGİNÇ yoldaşımızı...

Ondaki önemli bir özellik ise insan ve halk sevgisi idi...

ÖLÜMÜN KOYNUNA SESSİZCE GİRMEK,

Sessiz sitemsiz ölmekse en güzel ölüm,

Huzur içinde,

Ne kendini, ne başkalarını

rahatsız etmeden

Bunu en iyi İLGİNÇ yaşattı bizlere...

Ölümün koynuna sessizce uzandı,

geceyi, gündüzü ürkütmeden...

Tıpkı şiirdeki 'sıra neferi' gibi...

Uzandı öylesine vakur Berdan'ın yanıbaşına

O zaten dünden hazırды buna ve

kimseye sezdirmeden girdi yatağına...
Hiçbir şey istemedi, hiç kimseden,
Adeta, 'biliyorum bir can daha gerekiyor,
O da ben olacağım' dedi, tartışmadı,
konuşmadı, sessizce, huzur içinde
girdi ölümsüzlerin dünyasına...
Kahkahası, gülüşü yüzünde asılıydı giderken...
'Açıldı geliyor şafağın ucu' diyor ya hani şair, aynen öyle bir süreci
yaşıyoruz şimdi...

Davranın; açıldı geliyor şafağın ucu...
Fırtınalardan kanat çırpınların, gökyüzünü
fethedenlerin, zindan duvarlarını parçalayıp
özgürlüğe koşanların açtığı yoldan görünüyor şafak...
İşte düşman, orada... Hepsi bir avuç (!) Ve bu herkes için bu kadar net
olmadı hiç... Bakın şu 'müslüman takiyecilerin, din tacirlerinin' maskesi
bile üç günde düştü. Gördünüz mü takkenin altındakini? Yine kan, yine
zulüm, yine katmerli sömürü... Haydi ne duruyoruz daha vuralım, bir daha
vuralım düşmanın kalelerine... Yakalım, yıkalım, aman vermeyelim...
Nasılsa yeniden, en güzelini, en onurlusunu, insana en yakışanını yeni-
den kurarız.

Daha durmaya, beklemeye, tereddüte gerek yok. Hücum yoldaşlar...
Bize Ölüm Yok...

Anaların gözyaşları için,
Çocukların hıçkırıkları için,
Şehitlerin özlemleri için
Hepsine verilen sözler için
İleri... Bundan böyle...
ŞAFAK SÖKTÜĞÜNÜ
KAZANALIM..."

Günlüğünü yazdıktan sonra uzandı. Aklında İlginç...

İlginç'i ilk kez tahliye olduktan sonra görmüştü. Oldukça rahat, doğal,
coşkulu, ancak coşkusunu, sevincini pek dışa yansıtmayan bir yanı vardı.
Onu ilk kez gören biri, o an için yıllarca hapisanede kalmış, direnişler
yaşamış, Eskişehir tabutluğunu kapatmış bir direnişte yer almış bir İlginç
diyemezdi. Ama o bunların hepsini yaşamıştı ve hareketinin olağanüstü
zorluklar yaşadığı darbecilik ihaneti sürecinde yeni görevler

..stlenmek üzere hareketine koşmuştu.

O zor günlerin adamıydı...

Faaliyet sürdürürken, işlerini yaparken, olağanüstü birşeyler yapıyormuş havası hiç olmamıştı. Mütevazı, görevlerini günlük yaşamın bir parçası haline getirmiş, devrimle, hareketiyle b-tnleşen, onları bir yaşam alışkanlığı haline getirmişti. Görev onun için kutsaldı...

evresine, yoldaşlarına değer verir, onları kırmaktan hep rekinirdi. İnsan ilişkilerinde titizliği, onların üzerine titremesi en nelirgin özelliğiydi. Halka verdiği değer, onların sağlığına, hastalıklarına olan yaklaşımlarında görülebilirdi.

İllegalite koşullarına rağmen halk ilişkilerinden birinin ameliyat olabilmesi, sağlığına kavuşabilmesi için adeta ırpınmıştı.

İkinci kez tutsak düştüğünde de işkenceciler karşısında onurunu korumuş, hapishanede de örnek bir yaşam sergilemişti. Onu boş görmek mümkün değildi. Mutlaka bir işle uğraşıyordu. Eğitmen İlginç... Yoldaşlarının hukuki sorunlarıyla ilgilenen İlginç... Daktiloları tamir eden İlginç... Voltalarda, sohbetlerde yoldaşlarını eğiten İlginç... Yoldaşlarının sağlık sorun-arını çözen, onlarla acı çeken, onlarla gülen İlginç...

Gülüşü akıllardan hiç çıkmayacak. Adı gibi gülüşü de ilginçti... Yüreğindeki coşku, halk ve yoldaş sevgisi, gözlerindeki pırıltıya, yüzünde daima asılı duran gülümseme ve "İlginç yine gülüyor" dedirten gülüşüne yansıyor. 36. günü hatırladı Akdemir.

Ölüm Orucu'na ilişkin düşüncelerin ifade edildiği toplantıda da söyledikleri coşkusunu ifade eden sözlerdi. Arada yoldaş-larıyla '84 lm Orucu'nu, o süreçte, yoldaşları ölümün üzerine yürürken dışarıda taşıdıkları ruh halini, intihar eylemi planları, sonrası süreç... Sanki lmszleşeceğini biliyormuşçasına bir çırpıda herşeyi paylaşma ihtiyaı hissetmesi, onu ilk kez böyle duygularını yansıtırken görmüşlerdi. Gözlerindeki pırıltı, yüzündeki gülümseyiş sanki daha bir coşkuluydu o an...

Hiçbir yoldaşını rahatsız etmez, kendinden kaynaklı bir rahatsızlığın yaratıcısı olmak istemezdi. Ölüm Orucu eyleminin ilan edildiği gün -3 Temmuz 1996- bile midesi rahatsızdı, kusuyordu ama belli etmemeye, hiçbir yoldaşının bu durumdan dolayı moralini bozmamaya çalışmıştı. Öyle ki tören sonrası

toplu fotoğraflar çekilirken, ilk çekimde İlginç'in kusmaya gittiğini hiç biri farketmemişti. İlk toplu fotoğraf İlginç'siz çıkmıştı. İkinci çekime gelirken o gülümseyişle ama o hızlı adımlarla yanlarına gelmişti.

Berdan şehit düştükten sonra tümünden sessizleşmişti. Adeta yatağında sessizce sipere girmişti. Gece yatağı değiştirildiğinde, kendinde olmadığı, sesli, sözlü tepki vermediği saatlerde bile midesi bulanıp kusmaya başladığında ani bir refleksle elini ağzına götürmüştü. Elbiselerini ve yatağını kirletmek istemiyordu herhalde. Bu irade gücü karşısında şaşırmamak, saygı duymamak, örnek almamak mümkün değildi. Akdemir'e oldukça olağanüstü ve şaşırtıcı gelen bu davranış, İlginç açısından bir alışkanlık, bir sonuçtu aslında. O yaşamı boyunca aynı iradeyi hep göstermişti...

Sessizce girmişti ölümün koynuna ve Aygün ile Berdan'dan sonra fırtınalar yaratacak şimdi.

Mustafa Gök gelince sıyrıldı düşüncelerinden.

- O da başardı, dedi Mustafa Gök.

Ayakta rahat dolaşan tek savaşçı olan M. Gök, İlginç şehit düştüğünde suçluluk hissine kapılmıştı. İlginç'le Berdan'ın başardığını başaramamanın, üstelik ona yakın dahi olamamanın ezikliğini yaşamıştı.

- Dün Berdan'ı şehit verdiğimiz andan sonra İlginç sanki sıranın kendisinde olduğunu biliyordu ya da buna karar vermiş gibi yatağına sessizce uzanmış yatıyordu.

Dün pencere kenarındaki bir yatağa aldı yoldaşlar onu. Sabaha kadar su vermeye çalıştılar. Ancak şuuru kapalıydı. Hiç sayıklamadı, çok sessizdi.

Dün birşeyler söylemeye çalışıyordu. Ben onun hatırlayabileceği ve gülebileceği, o meşhur gülüşünü bir kez daha duyabileceğimiz birşeyler anlatıyordum. Ama tepki vermiyordu, dedi Akdemir dünü hatırlayarak.

- Hedefe kilitlenmek nedir diye düşünüyorum doğrusu. Berdan'ı şehit verdiğimizden beri bu düşünceden kurtulamadım. Hedefe kilitlenmek İlginç gibi, Berdan gibi hızla ölüme koşmak mı, ölüme kilitlenmek mi? Yoksa düşmana inat sonuna kadar direnmek mi? Hangisi hedefe kilitlenmek. Bir ölümü bile becerememek mi?

- Bence sonuna kadar direnmektir. Kolay kolay ölüme teslim olmamaktır. Ölüm geldiğinde zaten yapacak birşey yoktur. Zaferin şehitlerle kazanılacağı gerçeğiyle birlikte yine de tüm devrimci irademizle direnmektir. Berdan son dakikasına kadar birikimini anlatmaya çalıştı. İlginç son gününe kadar iradesini zorladı. İkisi de direnmenin, iradiliğin örneğini yarattı. Yani he defe kilitlenmek onlar gibi iradesini, direnme gücünü sonuna kadar kullanman ama ölüm vakti geldiğinde gözünü kırpmadan şehit düşmendir..

İradeyi sonuna kadar kullanmak, son ana kadar çelikleşebil-mek, şehit düşerken bile çelik bir irade ile şehit düşebilmektir. Akdemirin dediği gibi güçlenen iradesi, yendiği zaafı ile savaşa, yaşama dört elle sarılmak olacaktı.

Sohbete devam ederken S.'yi yanlarında buldular. Gelişini farketmemişlerdi bile.

- Sohbetinizi bölmek istemezdim ama arkadaşlar İlginç'i tören için hazırladılar. Şu an katafalkta. Tüm hazırlıklar bitti.

S. ve nöbetçi yoldaşları inmelerine yardımcı oldu. Saat 12.00'yi geçiyordu. Parti-Cephe tutsakları havalandırmada, ekiptekiler tören salonunda yerlerini almışlardı.

En son giden onlar olmuştu... Katafalkın önünde birinci ekip için dizilen sandalyelere oturdular.

Bir-iki dakika sonra birinci ekipte yer alan Fevzi, İlginç'in yanına gitti. Bedeni Cephe bayrağına sarılı, üzerinde karanfiller vardı.

Fevzi alnından öptü İlginç'i. Saygı nöbetinden sonra İlginç'in başucuna geçti. Birkaç dakika suskunca bekledikten sonra konuşmaya başladı.

- Yoldaşlar;

Dün Berdan yoldaşı şehit verdik. Berdan yoldaş özgür vatanımızda, özgür Ege'mizde tohum oldu. Bugün ikinci kahraman şehidimizi, diğer şehitlerimizin yanına gönderiyoruz. İlginç'i dün bizler tanıyorduk. Bugün tüm Türkiye halkları tanıyor. O yaşamı gibi ölümü de onuruyla yendi. Anısının önünde hep saygıyla eğileceğiz,

YA ZAFER YA ÖLÜM.

İlginç yalnız bırakmamıştı Berdan'ı. Ona da Berdan'inkine benzer bir tören yapıyordu. Onu ilk kucaklayan Ölüm Orucu

savaşçısı Fevzi'nin kısa konuşmasında yansıttığı kararlılık ve saygı, nöbeti için sıra bekleyen savaşçıları etkilemişti.

"YA ZAFER YA ÖLÜM" sloganı iki gündür yaşadıkları karmaşık duyguları düzene sokar gibi olmuştu. M. Gök, Akde-mir'le yaptığı konuşmayı birleştirdi Fevzi'ninkiyle.

45. günden bu yana yaşamlarını ifade eden şey ölümle yaşamdı. Kardeş olmuşlardı ikisi. Yaşamak, yaşatmak için ölüyorlardı. Devrimcilik buydu işte. Hiçbir şey kalıplara, kitaplarda anlatılanlara sığmıyor. Ölümle yaşam kardeş olmuştu. Kastedilen yaşam ne İlginç'in, ne de Berdan'ın kişisel yaşamlarıydı. Çünkü yaşam onlar için, Parti-Cephelileri, devrimi, Parti'yi, halklarının kurtuluşunu temsil ediyordu. Eğer ölümleri devrimi yakınlaştırıyor, Parti-Cephe'yi büyütüyor, halkları biraz daha esaret zincirinden kurtarıyorsa... Yaşam, yaşamak bundan ötesi değildi. Bundan dolayı peşpeşe veriyorlardı şehitlerini... Onun için yüzlerce yoldaşı gönüllü olmuştu.

Fevzi'nin ardından tutsaklar tek tek gidiyorlardı İlginç'in yanına.

Dışarıyı, halkı düşünüyorlardı. Özellikle onları tanımayan insanların hapisanelerde Ölüm Orucu'nda şehit düşenleri öğrendiklerinde aklından geçenleri merak ediyorlardı. Biliyorlardı ki, "ölüm soğuktur" der halk. Nedendir bilinmez, ölüm ürkütücüdür. Yetmiş, seksen yaşına bile gelse insanlar bir gün daha fazla yaşamayı ister. Mutlaka bildikleri, öğrendikleri, hissettikleri herşey alt üst oluyordu. Hayretlere düşüyorlardı, "insanlar neden bile bile ölüme gider? Kuşatıldıkları evlerde çatışır, teslim olmazlar? Hapishanelerde bedenlerini açlığa yatırır, teslim olmazlar? Ölü ama teslim olmazlar?" Belki bu soruların cevabını, nedenlerini, niçinlerini yeterince kavrayamayacaklardı. Kiminin içini burkacaktı genç yaştaki ölümler. "Ne kadar genç-miş" diyecekti bazıları. Ölümüne bağlandıkları inançlarını anlamaya çalışacak... Bazılarıysa "Ölmekten başka çare yok muydu acep" diye soracaktı kendi kendine. Ama onlara taşınan ölümsüzlük mesajı aralarındaki bağ olacaktı. Berdan, İlginç aralarındaki bağ olacaktı. Onlarla tanıyacaklardı devrimcileri, onlarla tanıyacaklardı Parti-Cephe'yi, savaşı... Şehitlerin cesaretleri, onları da cesaretlendirecek, başkaldıracaklardı zalimlere... Ölümünden öte yol olmadığını ve gene, pırıl pırıl, güzel mi

;jzel insanlar ölüme böyle kaygısız gittiklerine göre inançları-11. devrimin gücünü göreceklerdi.

Hepsi bir çırpıda akıllarından geçiveriyordu.

İlginç katafalkın üzerinde yatıyor. Onun da ardında önderle-':nin görkemli portresi vardı.

"YA ZAFER YA ÖLÜM..."

Beyinlerinde sürekli bu slogan var.

Düşen her şehit, eylemi güçlendiriyordu. İlginç zafere yak-aştırıyordu onları.

Ne kadar çok seviyorlardı yoldaşlarını. "Hayır ölme" demiyorlar. İnancını, kararlılığını, cüretini paylaşıyor, büyütüyorlardı. Kenetleniyor, yaşamına ve ölümüne... Zafere kenetleniyorlardı.

Birinci Ölüm Orucu ekibini, ikinci ve üçüncü ekipler takip etti. Kızıl bantlı alını öperken İlginç'in dolu dolu attığı kahkahaları duymuşçasına gülümseyerek bakıyorlardı yüzüne. Derken karşıdaki pankarta takılıyordu gözleri. "İlginç Özkeskin Yoldaş Ölümsüzdür" yazıyordu pankartta. Daha dün Berdan'ın töreninde "Berdan Kerimgiller Yoldaş Ölümsüzdür" yazıyordu pankartta. Öfke beliriyor yüzlerinde, içten içe yeminler ediyorlardı defalarca. Mütevazılığını, emekçiliğini, partiye bağlılığını anlatacaklardı ülkenin dört bir yanında. Tüm halklar tanıyacaktı onu. Tanıyacak ve halkla birlikte sorulacaktı hesabı.

Siper dostları bugün erken geldi törene. Ekipler törende olduğundan, havalandırmada diğer tutsaklarla birlikteydiler. Belli ki İlginç'i görmek için sabırsızdılar. Onlar da yakından tanıyordu İlginç'i. Bir önceki genel direnişte 43 gün boyunca sağlıklarıyla en ince ayrıntısına kadar ilgilenmiş, gece gündüz demeden koşturmuştu. Bu emektarlığı unutmaları elbette mümkün değildi. Ekiplerin töreninin ardından girdiler tören yerine.

Bugün birinci ekipten de gelenler vardı. Önce onlar gitti İlginç'in yanına. Alınını öptüler. Sol yumrukları havada selam verip ayrıldılar. Birinci ekipten Parti-Cepheli tutsaklar, aynı ekiptekiler! tek tek dolaşıp başsağlığı dilediler.

Sıra Parti-Cepheli diğer tutsaklardaydı. İçlerinden biri gelince bir duygu seli yaşadı tutsaklar. Yanlarına gelen yoldaşları Hüseyin'di. İlginç onun başında sabahlara kadar nöbet beklemişti yoldaş tedirginliğiyle. Şimdi o nöbet tutuyordu İlginç'in yanında. Ama o tedirgin değil, bir kahramanın başında nöbet

tutmanın gururuyla tamamladı görevini.

Saygı nöbetinin ardından aceleyle C-15'e geçti A. Hazırladıkları tabloya bir kez daha baktı. Diğer yoldaşları da gelince artık tabloyu direniş koğuşuna götürmeye karar verdiler. Günlerdir bu tablo için çalışıyorlardı.

60. gün uzun süredir düşündükleri tabloyu yapmaya karar vermişlerdi. Tümüyle doğal gelişmişti bu süreç. Yüreklerini ve beyinlerini zorlayan duygu ve düşüncelerinin açığa vurumuydu bunlar. Ölüm Orucu eylemini, zafere yürüyüşü anlatmak istiyorlardı. Voltalarda, sohbetlerde, süreci anlatacak, anı değeri olacak el ürünleri yapma yolunda sohbetler şekillenmişti.

Daha önce Tavır dergisinde yayınlanan; biri özgürlük eylemiyle ilgili öyküde kullanılan bir görsel malzemeden yola çıkmışlardı. Bir erkek, bir bayan tutsak hapisane duvarını ellerindeki çekiçle parçalıyor, hapisaneler özgürleşiyor. Parçalanın hapisane duvarının ardından gökyüzü ve güneş görünüyordu. Bu resmin üzerinde yoğunlaşmıştı düşünceler. Birşeyler daha katarak, zenginleştirerek yeniden yaratmayı düşündüler.

Bu andan itibaren tam bir kolektivizm gelişmişti. Tablo canlanmaya başladı. Sohbetlerde tartışmaya katılan her tutsakla birşeyler katıyor, zenginleştiriyorlardı.

Çalışmaları saatlerden günlere sarktıkça sabırsızlanmışlar-dı. Bir yanları direniş koğuşunda, Ölüm Orucu savaşçısı yoldaşlarının başında, bir yanları tablonun başında hummalı bir çalışmaydı. Ölüm, direniş koğuşunda ranzaların aralarında dolaşıyordu. Bir düşman gibi yoldaşlarının bedenlerini kemiriyor. Yoldaşları hücre hücre direniyor bu kahpe düşmana. Savaşçıların tek bir hücrelerini çatışmadan alamıyor, yok edemiyordu ölüm... Ölüm sabırsızdı, onlar sabırsızdı.

Sanki bir yarış halindeydiler. Ölüm kaçınılmaz bir gerçek haline gelmişti. Yetiştirmeliydiler tablolarını. Tüm yoldaşları şehit düşmeden görsünler istiyorlardı.

Çalışmalarına hız verdiler. Kimi zaman büyük bir gerginlik, kimi zaman gırtlaklarına gelip düğümlenen duyguları kaçmasın diye suskunluğa gömülerek, kimi zaman öfkelerini türkülerle dile getirerek sürdürmüşlerdi çalışmalarını. Herşeye rağmen coşkularını hiç kaybetmediler. Zafer o kadar yakın, o kadar gerçektir ki. Hızlı daha hızlı... Ama yakışmalıydı Ölüm Orucu sa-

vaşçılarına.

Bir slogan düşünmüşlerdi. Birkaç seçenek arasından, direnişi anlatan, en iyi anlatan sloganı seçmişlerdi.

"Ölümlere Yatarım da Baş Eğmem Zulüm Sana"

Tamamlanmıştı tabloları.

Bir tören yapar gibi saygıyla direniş koğuşuna götürüp yerleştirdiler. Ayağa kalkabilecek durumda olan erkek Ölüm Orucu savaşıları gelip bakmışlardı. "Bizim adımıza Ölüm Orucu savaşıları kadın yoldaşlarımıza hediye edin" demişlerdi. "Onlar bize çok hediye getirdi, onlara karşı mahcubuz."

Sonra kadın tutsaklara götürüp teslim etmişler, ardından çok beğenildiği haberi gelmişti. Bir kez daha sevinmişlerdi.

Bu kez ikinci bir tablo yapmaya giriştiler. Bu da koğuştaki Ölüm Orucu savaşılarına armağan edilecek, orada kalacaktı.

Berdan hızla ölüme koşuyordu...

Bir yandan çalışmalarını sürdürüyor, bir yandan da eylem koğuşuna gidip geldikçe Berdan'ın durumunu konuşuyorlardı. Artık son saatleriydi. Gergin bir bekleyiş içerisinde girmişlerdi. Bir yandan çalışmalarını hala sürdürüyor, bir yandan da her an gelecek haberdeydi dikkatleri.

Gergin ve suskun sabahlamışlardı..

Dolu dolu geçecek bir güne başlamak üzere içtimalarını aldıktan sonra çok geçmeden Berdan'ın şehit düştüğü açıklaması yapılmıştı.

Çalışmaya döndüklerinde sanki sözcüklerden kaçır gibi az konuşarak hızla tabloyu tamamlamaya çalıştılar.

Herkes kendi içindeki duyguları, sevgiyi bir biçimde bu tabloda somutlamak istedi.

Bugün İlginç şehit düşünce onun da resmini koymuşlardı tabloya. Tabloyu gören savaşıları çok anlamlı buldular tabloyu, teşekkür ettiler.

Hakkı;

- Artık her gün birkaç fotoğraf eklenecek o tabloya, dedi.

Yemo'nun başında nöbet tutan S.M. de yanlarına gelmişti.

Yemo'yu sordular onu görünce.

- Konuşmuyor, cevap vermiyor. Arada bir kalkıp "İlginç ne rede" diye soruyor, dedi S.M...

Gözü tablonun üzerine yerleştirilmiş İlginç'in fotoğrafına ta-

kıldı.

4 Ocak saldırısını düşündü. İlginçle beraberdiler Ümraniye'de. Katliamdan sonra hastaneye kaldırılmışlardı. Kiminin kafası, kiminin bacakları kırıktı. İlginç'in de bacağı kırılmış, gözü patlamıştı. Ama Kurtuluş gazetesi hastaneye ulaşınca tek gözü kapalı da olsa diğer gözüyle gazeteyi okumuştı. Tıpkı şehit düşmeden bir iki gün öncesine kadar yaptığı gibi. İçeri ikinci ve üçüncü Ölüm Orucu ekiplerindeki tutsaklar girmeye başladı. İlginç için de maltada bir anma düzenlenmişti, oradan geliyorlardı. S.M. nasıl geçtiğini, neler yaptıklarını sorunca Ber-dan'a yaptıkları törenin bir benzeri olduğunu anlattılar.

İlginç katafalkta yatıyordu hala. Anmadan gelen tutsak, İlginç'in başında nöbet tutan yoldaşının yerini almaya gitti.

S.M.'yi ziyarete çağırırdı içeri giren kabinci. Birlikte çıktılar.

Ziyaret saati bitmeden uğurlanacaktı İlginç. 17.00'den önce biraraya geldi Parti-Cepheli tutsaklar. Düzgün kortejler oluşturdular yine.

Önde Ölüm Orucu savaşçıları İlginç'in bayrağa sarılı bedeni omuzlardaydı. "Bize Ölüm Yok" marşını söyleyebilecekleri en güçlü sesle söylemeye başladılar, sesleri duvarlarda yankılanıyordu.

Yürümeye başladıklarında siper dostlarından ilk ekipte olanlar dünkü gibi koridorun iki yanına dizilmişti. Yumruklar havada. Tutsakların beyinde "Ya Ölüm Ya Zafer" sloganı... "Varsa Cesaretiniz Gelin" diyordu marşları. Yüreklere öfke marşta açığa çıkıyordu. "Yok oldunuz Aygün'le, yenildiniz Ber-dan'la, öldünüz İlginçle" diyordu tutsaklar.

Gardiyanların başları önde, saygılıydılar... Tanıyanlar ağlamaklıydı. Belli ki bir kahramanla ilk kez karşılaşılıyorlardı.

Avukat mahallinin önüne ulaştıklarında marşa ara verip, sloganlara başladılar. "İlginç'in Hesabını Soracağız" diye haykırı-yorlardı yüzlerine defalarca. Marşları ardarda söylüyorlardı.

İlginç Berdan'ın yanına gidiyordu. Yumrukları havadaydı...

Herkesin kafasında aynı slogan vardı;

"YA ZAFER YA ÖLÜM"...

69. BÖLÜM

"Merhaba;

Ümraniye'de ilk şimşeği çaktık. Peşinden iki şimşeğimiz Sağmalcılar'dan ardarda daha güçlü gürledi. Fırtınalar çaktık ve kasırgalar yaratmak için şimşeklerimiz gürlemeye hazır bekliyor. Zaferi elde edene kadar da bu gürleme hiç durmayacak. Şimşeklerimiz zaferimizin muştusudur. Kazanan biz olacağız, halklarımız olacak. Ölümü gülerek kucaklamaya hazır Bartın Cezaevi'ndeki yoldaşlarımızın, şimşeklerimizin son sağlık durumları şöyledir;

Aziz: İki-üç gün komadaydı. Kısmi olarak koma hali devam ediyor. Geçici bellek kaybı var. Düşle gerçeği birbirine karıştı-'abiliyor. Geçmişini yaşıyor. Daha önce su alamıyordu. Şimdi alabiliyor, görmede bulanıklık devam ediyor.

Süleyman: Suyu, şekeri, tuzu vücudu kabul etmiyor. Safra kusuyor. Nefes almada zorlanıyor.

Münir: Vücut ağrıları var. Yoğun üşüme hissi, bacaklarda uyuşma, kramp girme var. İki gündür kusuyor, şeker, tuz alamıyor.

Bu üç yoldaşımız da sürekli yatakta. Yataktan çıkamıyorlar.

Metin: Diğer üç yoldaşımıza nazaran daha iyi görünüyor. Yataktan çıkabiliyor.

Dört yoldaşımızda da halsizlik, vücutta uyuşma, baş dönmesi ve ağrısı, görmede zorluklar var.

Yoldaşlarımızın coşku ve moralleri çok iyi.

Zafere olan inancımızla hepinizi kucaklıyoruz.

**Selamlar, Sevgiler Hüseyin
ÖZARSLAN"**

Şehit sayısı üçe yükselmişti. Yeni şehit haberleri çok uzaklarda değildi, biliyordu. Hatta dördüncü şehit Bartın'dan bile olabilirdi. Aziz'in durumu çok iyi değildi. Güçlü bir iradesi vardı Aziz'in. Koma hali biraz hafiflediğine, yeniden su aldığına göre... Belli mi olurdu? Ne *zaman* şehit düşeceği belli mi olurdu? En azından düne göre görece iyi durumunu değerlendirmek gerekliydi. Tarihin sayfalarına kaydedilecek birşeyler söylemeli, onlar da kelime kelime geçirmeliydiler bu onurlu sayfalara.

Hem bilincinin açık kalmasına da yardımını dokunabilirdi.

Pencereden dışarıya baktı. Hava kararmak üzereydi. Yazdığı faksı yarın gönderecekti. Dolabına yöneldi. Bir kaset çıkardı dolaptan.

Aziz'in olduğu bölüme geçti. İdareyle diyaloglar, mektup vb. işler derken her *zaman* savaşçıların yanında bulunamıyordu. Savaşçıların hepsi yataktaydı. Aziz'in başucunda bekleyen yoldaşına sordu;

- Nasıl?

- Fena değil. Azar azar da olsa su verebiliyoruz. Konuştur maya çalışıyorum ama çabamız bazen beyninin isyanına yenik düşüyor.

- Dalmadan konuşmaya devam edelim. Sesini, konuşmala rını kasete alacağız. Ben teybi ayarlayayım.

Yoldaşı anladığını ifade etmek için başını salladı. H. teybi Aziz'in yanına yerleştirirken, o da Aziz'le Kürtçe konuşmaya başladı.

H. düğmeye basıp Aziz'in yanına oturdu.

- Evet, Aziz yoldaş seni dinliyoruz. Biliyoruz artık belli bir sınıra geldin. Ama iraden yerinde. Güçlü bir iraden var. Belli... Sınıra gelmene rağmen... Bugün duyduk bir yoldaşımız daha şehit düştü. Halkımıza, yoldaşlarımıza diyecek şeylerin olmalı. Var mı söyleyecek şeylerin? Şu anda ne duygu taşıyorsun. Nasıl bir duyguyla yüklüsün? Evet, seni dinliyoruz...

Aziz gözlerini H.'ye çevirdi. Birkaç saniye cevap vermedi. H. tam yeniden konuşacakken başladı söze.

- Bizler bu yola daha önce bizimle birlikte yola çıkan, şimdi şehit düşen tutsak düşen birçok yoldaşımızla birlikte çıktık. Mücadele ettik. Çeşitli bedeller ödedik. Bazı yoldaşlarımız şe-

-hit düştü. Bazılarımız tutsağız. Bazılarımız dışarıda. Ama sava-şımızı sürdürüyoruz. Birçok bedel ödedik. Birçok insanımızı - aybettik. Birçok canımızı, yoldaşımızı, dostlarımızı kaybettik, şkencelerden geçtik. Açlık grevlerinden geçtik. Yokluklardan, yoksunluklardan geçtik. Hakaretlere uğradık. Fakat Partimizin Dize verdiği güçle, ideolojimizin, haklılığımızın bize verdiği güç- le. yine Partimizden, önderimizden, yoldaşlarımızdan, savaşçı- arımızdan aldığımız güçle kendimizi yeniledik. Kendimizi yeni- eme savaşında bu zafere yürüyüşümüzü yaşattık. Ve bu şekil ce yine bugün tekrardan Türkiye ve Kurdistan topraklarında Halk İktidarı'nın kurulması, Demokratik Halk Devrimi yaparak Halk İktidarı'nın kurulması ve oradan sosyalizme geçilmesi sü- 'ecinin önemli bir aşamasında bulunuyoruz.

Aziz susmuştu. Tüm yoldaşları heyecanla izliyorlardı onu. H. Konuşmasını bitirdiğini görünce araya girdi.

- Evet Aziz yoldaş, seni dinliyoruz.

Aziz uzak bir noktaya diktığı gözlerini H.'ye çevirdi. Gözlerini kapayıp tekrar açtı.

- Ölüm Orucu'nda olduğumuz bu günde adım adım ölüme ve zafere doğru yürüyoruz. Ölüm ve zafer bu direnişin farklı bir yönü var ama aynı yönlerin direnişidir. Zaferi ölümlerimizle ka zanacağız Ölüm Orucu'nda. Zaferimiz sadece birkaç insanın veya yüz insanın, ikiyüz insanın kazandığı bir zafer olmayacak tır kuşkusuz. Zaferimiz Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında Türk ve Kürt halklarının ve de ezilen halkların, bölgemizdeki bütün ezilen halklarımızın, dünya halklarının emperyalistlere ve fa şistlere karşı olan ölüm-kalım savaşının bir parçasıdır. Bu sa vaşı bugün zafere doğru götürüyoruz. Ve yarın, bugün attığı mız adımlar yarın çok daha büyük adımlarla büyüyecek.

H. Aziz sustukça müdahale ediyordu. Aziz konuşmalıydı. Susmamalıydı. Uyumamalı, daha doğrusu kendinden geçmemeliydi.

- Seni dinliyoruz Aziz yoldaş. Evet Aziz, seni dinliyoruz. Bi- üyoruz yani zorlanmanın farkındayız. Evet dinliyoruz, şehitler değil mi sana güç veren?

Ama Aziz konuşmuyordu.

- Başla hadi.

Yine cevap vermiyordu. Ölüme birlikte yattığı yoldaşına

döndü. Ona güç alacak, ona direnç aşılayacak herşeyi denemeliydiler.

- Sen ne diyorsun Münir? Aziz konuşmuyor.

- Aziz konuşur.

Süleyman da katıldı konuşmaya.

- Son sözlerin nedir?

- Bak Süleyman ne diyor? İlginç Özkeskin Ölümsüzdür. Sen

de atabilir misin Aziz?

- Anlamıyorum ne dediğini, diye cevap verdi Aziz.

- İlginç Özkeskin de...

H. devam etti sloganlara. Bir süre sonra katıldı Aziz.

- Şehitler Ölmez.

Teybin düğmesi attı. H. hemen ikinci yüzünü çevirdi. Bu arada konuşmaya devam ediyordu.

- Evet Aziz. Uyuma, uyuma konuş, konuş, uyuma. Neler ak
lından geçiyor. Aziz... Aziz...

Aziz anlayamıyordu . "Ne" diyordu sürekli .

- Konuş hadi seni dinliyoruz.

- Bunları yazıya geçmiştik. Yazılı belgeler halinde devletimi
ze verilmiştir önerilerimiz. Yapması gerekenler, sonuçlar, yap
ması gerekenlerin nedenleri, sonuçları, neden yapması gerek
tiği. Hepsini anlatılmıştır teker teker.

Aziz gerçekte düş arasında gidip gelmeye başlamıştı. Hayallerini,
ideallerini, davasını anlatıyordu Aziz. Halkın iktidarını anlatıyordu.
Devrimin gücünü, devrimci iradenin büyüklüğünü anlatıyordu Aziz.

- Evet Aziz.

- Efendim?

- Su vereyim. Bir su vereyim, ondan sonra konuş.

Yanındaki yoldaşı bardağa su koyup verdi H.'ye. Elini
Aziz'in başının altından titizce geçirdi H. Biraz yükseltti. Bardağı kurumuş
dudaklarına götürdü. Hafifçe eğdi bardağı. Dudakları ıslandı Aziz'in. Bir
yudum bile denilemeyecek kadar az su aldı, yutmaya çalıştı. H. aynı
hassasiyetle elini çekti. Yastığı düzeltti.

- Abdullah Meral, Haydar Başbağ. Ali Rıza'yı, Hamiyet'i?

- Olayı tam hatırlayamıyorum.

- Ne kadar hatırlıyorsun? Ne hatırlıyorsun? Ali Rıza Kurt'u

hatırlıyor musun? Komutan?

- Ali Rıza Kurt'u çok iyi hatırlıyorum.
- Kim o, ne yaptı, şimdi nerede Ali Rıza Kurt?
- Bilmiyorum onu.
- İsmail'i, İsmail'i hatırlıyor musun? H., Aziz'in tanıdığı, mücadelesini paylaştığı şehitleri hatırlatmaya çalışıyordu. Beyni ne, hafızasına girmeye çabalıyordu.
- Onları merak ediyorum. Ne olduklarını merak ediyorum, dedi Aziz.
- Onlara söyleyeceğin birşey var mı?
- Onlar bizim. Onlar İsmailler. İsmail Bahçeciler. Ali Rıza Kurtlar. Ve onlarla birlikte savaşan yüzlerce, binlerce savaşçı mız...

Acı çekiyordu Aziz. Acı çekerken uğruna öleceği Halk İkti-darı'nı anlatıyordu. Belki tek tek şehitlerin çatışmalarını hatırlamıyordu ama onların 30 yıllık devrim tarihinin asıl yaratıcıları olduğunu bildiği gibi, devrimci iktidarın şehitlerin omuzları üzerinde yükseleceğini de biliyordu. Her düşen şehidin vatanımızın topraklarında dalgalanan orak-çekiçli bayrak olduğunu da...

Her sözü yoldaşlarını derinden sarsıyordu. Ama sarsıntının onları alıp götürmesine izin vermeyeceklerdi. Bencilleşmeyeceklerdi. Aziz'i konuşturmak gerekiyordu, ona birşeyleri hatırlatıp, konuşturmak...

Aziz Kürt milliyetindendi.

- Evet Aziz, Kırmıncı Aziz.
- Hı...
- Kürtçe birkaç cümle söyledikten sonra;
- Aziz yatma, yatma uyan, diyerek yastığını biraz dikleştirdiler. Böyle iyi mi Aziz? Ağrıdığı zaman söyle, tamam mı Aziz?
- Efendim?
- Boynu rahat değil, diyerek uyardı yoldaşlarından biri. Bunun üzerine yastığı biraz daha geri çektiler. Yastığın ortasını çöktürüp, başını yerleştirdiler yeniden.
- Devam et Aziz, seni dinliyoruz.
- Şimdi ara verelim de düşüneyim biraz.
- Yok yok. Aziz anlat. Dinliyoruz bak. Biraz su iç, devam et.
- Diğer arkadaşların belirttiği birtakım şeyler vardı...

Aziz bir tartışma platformunda, insanlığın kurtuluşunu tartışıyordu sanki.

- (...) Bilinçli insan düşüncesi bugün birçok ülkede iktidara gelmiştir. Sömürücülerin iktidarı birçok ülkede yıkılmıştır. Yerine işçilerin, emekçilerin bilinçli, emeğe dayanan, insan emeğini en yüce değer olarak tutan, düşüncenin varlığını en yüksek tutan düşünce akımlarını iktidara taşıyan düşünceler bugün iktidarda birçok ülkede. Bunlar adım adım, bunlar adım adım, eee... Bütün insanlık tarihi açısından iktidara yürümektedir. Artık bugünden sonra on yılda mı olur, yirmi yılda mı olur, kırk-elli yılda mı olur, artık. Daha farklı hesapların şeyi artık cevabı. Daha farklı hesapların tartışması, onların savaşıması sonucunda ortaya çıkacak birşeydir. Ama şey olan, bugün ortaya çıkan şudur. İnsanlık bugün Marksizmin, Leninizmin büyük ustalarının Marks, Engels ve Lenin'in ve büyük ustaların devamcısı olan diğer büyük ustaların koyduğu ilkeler çerçevesinde, onların koyduğu büyük yasalar, onların koyduğu büyük doğrular çerçevesinde toplumların gelişiminin sürdüğünü ortaya koymaktadır bize. Ve bu doğrular her yaşadığımız sene, her yaşadığımız gün bunlar yeniden yeniden defalarca, binlerce defa yeniden kanıtlanmakta doğrulukları.

Sadece anlattıklarında değildi M-L ideolojinin haklılığı, yenilmezliği, ispatı. Aziz'in, Aziz gibi onlarca Ölüm Orucu savaşçısının günlerdir hücre hücre yürüttükleri irade savaşındaydı, Berdan'ın son nefesini verirken attığı "Yaşasın Küba, Yaşasın Ölüm Orucu Eylemimiz" sloganıydı, bilinçler kapalıyken yapılan devrim propagandasında, Parti-Cephe sevgisindeydi.

(...)

- İnsanlık düşmanlar, diyordun ya. Kim insanlık düşmanları, ne yapmak istiyorlar?

- Sorumu anladın mı?

- Anladım.

- Ha cevap ver o zaman. Aziz, Aziz, Aziz soruma cevap ver.

Düşünüyorsun, ne düşünüyorsun, onun için Aziz. Aziz, Aziz.

Şevket Kazan'ı tanıyorsun, ne diyor o adam, ne diyorsun onun için?

- Şimdi müftü herhalde.

- Ne yapacak sence? Hı, Aziz.

- Onu imha edeceğiz, onu. Tek şeyi kaldı. Fakat yine şey değil. Yani kişi olarak. Benim kendi görüşüm, yok edilmeli.

- Devam et, devam et. Sen devam et.

- Ülkemizde halkların mücadelesini, emperyalistlere ve ül-
«.edeki yerli egemen sınıflara şey yapan, onların güdümüne so-
kan bir anlayış getirmeye çalışıyorlar. Halkların gerçek kaza-
nımlarını yok etmeye çalışıyorlar. Bunların suçu büyük. Bu
suçları işlemek ağır cezalar gerektiriyor. Bedellerin ödenmesi
ni gerektiriyor. Yani bunların hepsinin tek tek incelenmesi ge-
r'ekiyor. Hem kullandıkları aletler, *araçlar*, makineler nelerdir?
Bunları halkımızın karşısında nasıl kullanacaklar, neyi amaçla-
yacaklar? Bunları koyarken ne gibi sorunlarla karşılaşacaklar.
Veya kullandıklarında biz ne gibi sorunlar çıkarabilmeliyiz.
Bunlar neler olmalıdır? Nasıl sabote ederiz, nasıl bozarız, nasıl
yok ederiz, nasıl ortadan kaldırırız? Nasıl bütün emekçilerin, iş-
çilerin iktidarını kurarız? Bu gibi sorunları, bizim sorunlarımız,
...) bizim görevimiz ezenle ezilenler arasındaki varolan bu mücadeleyi
sürekli ezilenler lehine yükseltmek. Ezenleri bu konuda cezalandırmak,
ezilenleri hep bir adım öne götürmek. İktidara yöneltmek, bütün insanlığın
kurtuluşu için mücadele edebilmek. (...) Ama bütün sorunun özü insanlık
soyunun, insanlığın baskıdan, zordan, sömürüden, katliamlardan
kurtulabilmesi, basit anlamda, temel anlamda insanca diyebileceğimiz bir
yaşama kavuşabilmesi ve bu koşulların yaratılmasıdır. En temel olarak
bunları savunuyoruz. (...)

Bundan sonraki süreçte insanlık artık böylesi kriterler koyacaktır
önüne. Bireycilik, bireysel kurtuluş yolları artık iyice çökecektir. Ahlaki
olarak artık ayıplanan, seilmeyen şeyler olmaktan çıkacak artık, daha
kötü bakılacak bundan sonra. Bugün geçmişte çalışmadan, alinteri
dökmeden, başkasının emeğiyle ürettiği eşyalara el koyanlara hırsız
deniyorduydu, bundan sonra hırsızlar, düzenbazlar daha büyük tepkiler
alacaktır. Ve artık yaşayamayacaktır insanlık içerisinde. Canlılar
içerisinde. Bilinçli canlılar içerisinde yaşayamayacaktır. Kendilerinin doğru
olduklarını, doğru düşündüklerini ifade edemeyeceklerdir, istedikleri kadar
güzel konuşsunlar, istedikleri kadar biçimsel anlamda güzel şeyler
söylesinler, bunu hiçbir şekilde bir avuç insana anlatamayacaklardır. Bu
hak boyunlarında ağır

bir yük gibi takılmış büyük birşey gibi duracaktır. Eski var ya, nedir onun ismi?

- Zengin mi?

- Pranga, pranga...

"Pranga"... Bütün ahlaksızlıkları, namussuzlukları, onursuzlukları, bencillikleri boyunlarına pranga olacaktı.

Bir taarruzdu bu. Düzenin kültürüne karşı, burjuvazinin ideolojisine karşı bir taarruz... Onlar bu ideolojiye, bu ahlaksızlığa; onursuzluğa karşı direnmiyorlardı, aksine bütün bu değersizlikleri paramparça ediyordu. Canevinden vuruyordu. Boyun eğmiyordu. Var olanı değil, daha fazlasını, iktidarı istiyorlardı. Sömürüşüz, özgür bir dünya istiyorlardı.

Şu anda tüm savaşçılar nezdinde Aziz bütün çirkinliklere saldırıyordu... Düşman çıkarını, bencilliğini dayatıyor, savaşçılar kendini fedaıyla saldırıyor. Düşman "aldat, ihanet et" diyor, savaşçılar vefayla, halka, vatana, Parti-Cephe'ye sadakatle düşmana saldırıyor. Düşman yalanlarla çıkıyordu karşılarına, savaşçılar saflıkla, dürüstlikle saldırıyorlardı.

İşte Aziz'in anlattığı buydu. Halk bu kültürü sahiplenecek, sahiplendikçe zalimleri yaşatmayacaktı arasında. Ahlaksızlığı, onursuzluğu onların boynuna pranga yapacaklardı.

H. sorular sormaya, Aziz cevaplamaya devam ediyordu. Arada dalar gibi oluyor ama iradesiyle yeniyordu, yoldaşına cevap veriyordu.

- Silahlı mücadele konusunda ne düşünüyorsun Aziz?

- Benim var ya en çok sevdiğim konulardan biri silahlı mücadele. Silahlı mücadele olmadan devrim ölmüş demektir...

Hemen yeni bir soruyla suskun kalmasına izin vermedi H.

- Şehitlere ne diyorsun Aziz? Şehitler için ne diyorsun? Mahir Cayan, Deniz Gezmiş, İbrahim Kaypakkaya, dünya devrim şehitleri, Türkiye şehitleri, bizim şehitlerimiz, söylemek istediklerin var mı?

- Yani muhakkak vardır söylemek istediklerimiz. Savaşta şehit düşen tüm devrimciler bizim ortak davamızı, dünya halklarının iktidar savaşını, tüm dünya halklarının kardeşliğini kurma savaşında canlarını gönüllü olarak, en önde vererek buna öncülük etmişlerdir. En büyük pay onlara aittir. Bu şereftir ve namuslu yolda bugüne kadar şehit düşen tüm şehitlerimiz bü-

yük değerler yarattılar. Büyük gelenekler yarattılar. Belki birçok arkadaşımızı, birçok yoldaşımızı çok yakından tanımıyoruz ama yarattıkları değerler gerçekten bizler için çok büyüktür... Hapishanede o yılların birikimi, o yılların mücadelesi hemen dışarıya taşınyordu. Yeniler, eskiler içice geçmişti. İçeriden, dışarıdan böyle çok güzel şeyler yaratılıyordu. Gelenekler, yaratılan geleneklerin yeni insanlara aktarılması, yaratılan geleneklere yenilerinin eklenmesi, yeni şeylerin katılması onlara, yani tazelenmesi, o tecrübelerin aktarılması, hep böyle zenginleşiyordu. Hep böyle büyüyordu. Sürekli büyüyordu. Tabii bu THKP-C'ye kadar iniyor. THKP-C bizim kökenimiz. Mahir... Böylesi bir sürecin devamında oluştuk, bugünlere geldik biz. Kendi ülkemizde eski THKP-C sürecinin devamı olarak koyduk. Onu aşan, ona belli müdahalelerde bulunan, onu değişen koşullara, ortaya çıkan yeni durumlara göre yeniden şekillendiren, yeni açılımlar sunan. Çünkü ortaya yeni sonuçlar çıkmıştır. Farklı birçok yönleri çıkmıştır. Hem direniş geleneklerinde, nem savaş geleneklerinde, yeni gelenekler yaratan, yeni değerler yaratan bir hareketin üyeleri olarak, bir hareketin savaşçıları olarak büyük bir mutluluk duyuyorduk. Onun bize kazan-zırdığı büyük bir güç vardı. İhanetler olmuş, tasfiyeler olmuş, o süreçler var. Bunlar için bir tarafı. Direnişler, çok önemli direnişler var. Çok önemli şehitler var. Bunlar için başka bir tarafı. Ama devrimci politikalar hep için en önünde olmuş. Devrimci tavırlar, doğrular, hangi süreçte ne yapılacaktı, yapılmış hareketimiz tarafından. Bunlar konulmuş ve yapılmış. Bunun içinde olmuşuz. Şurasında ya da burasında olmuşuz. Kişi olarak, grup olarak veya örgüt olarak, hangi süreçte ne yapılacaktı,

apılmış hareketimiz tarafından. Ama hep önde olmuşuz, bu işi n hep öncüsü olmuşuz. Bu bize ülkemiz devriminin önder gücü olma, öncü gücü olma misyonunu kazandıran büyük bir tarihsel birikimdir. Tarihsel geçmişimiz, geleneklerimiz, tarihten aldığımız güç yarına taşıyacağımız bir güç.

Aziz'in THKP-C geleneğinden gelmekten, söylediğini ya-pan, yaptığını savunan bir hareketin, Parti'nin bir parçası ol--aktan duyduğu mutluluk, coşku, heyecan, hepsini sarmıştı, közlerini ayıramıyorlardı ondan. Eylemin 66. gününde öylesine rahat, öylesine akıcı anlatıyordu ki.

- Evet, devam et Aziz, dedi yoldaşı.
- Büyüyen gelenekler, büyüyen direnişler hep sürdü, bu-
-günlere kadar geldi. Gelişen mücadele önümüze yeni süreçler
çıkardı, yeni sorunlar çıkardı. Ve biz yine en önünde olduk bu sürecin.
Eğer biz devrimin öncüsüyüz, önderiyiz, gücüyüz dediğimiz noktada
süreçleri de biz karşılayacağız diyorsak ki böyledir, bu süreci kaldırmak
zorundaydık. Tarih bunu önümüze koyduğunda, bize, ideolojimize,
geleneklerimize, siyasi anlayışımıza uygun olarak, önümüze koyduğu
geleneklerden bugüne kadar verilen bütün sınıf mücadelesinin
geleneklerini, hepsini değerlendirdik. Kimi yerde çok geniş değerlendirdik,
kimi yerde belli kesimleri çok geniş değerlendirdik. Hepsini bir eğitim
mücadelesi haline getirdik. Ve bu ülkede örgütlülüğümüzü yarattık.
- Aziz... Aziz...
- Süreçten bahsediyordun ya Aziz.
- Aziz?...
- En geç altıda yarın dalış yerinde olacağım. Silah kuşana
çağım, çatışacağım.
- Gece 67. güne devrilmek üzereydi. H. gökyüzünde yeni br şimşegin
parıltılarını görür gibi olmuştu. Acaba gök gürleyecek miydi?

70. BÖLÜM

Aydın Cezaevi...

İki gündür tanıdığı tanımadığı tüm şehitleri düşünüyordu. Umut'u, Sibel'i, Ali Rıza'yi--- Onlara bu kadar yakın olmak eylemin bir güzelliği diye düşündü.

Gözleri seçmiyor, beyninin içi arı kovanı gibiydi. "Ama önemli değil" dedi.

"Şehit düşersem yoldaşlarım gerekli herşeyi yaparlar. Başucumda olan yoldaşlarımız ölümümü anons eder, temizliği yapar, en güzel elbiselerimi giydirebilirler. Herhalde havalandırmaya çıkarıp tören düzenler, sonra naaşı aileme teslim ederler" diye düşünüyordu.

Tüm bunları düşünürken ailesi geldi aklına. "Son bir kez yazmalıyım" dedi. Belki birkaç gün sonra yazamayabilirdi. Özellikle annesi ona çok emek harcamıştı. Devrimci yaşamında her zaman yanında olmuştu. Yanındaki kağıt ve kalemi alarak yazmaya başladı. Yazarken zorlanıyor, kelime kelime yazmaya çalışıyordu.

"Canım Anama;

Merhaba,

Bu mektup eline geçtiğinde büyük olasılıkla ben aranızda olmayacağım.

Bugüne kadar seninle bu konuyu birçok kez konuştum. Seni ölümüne hazırlamaya çalıştım. Ama bir ananın, evladının ölümüne alışması kadar zor olan birşey yoktur. Bunu biliyorum.

Seninle olan ilişkilerimiz; bir ana-oğul ilişkisinden daha ziya-

de, arkadaş-dost ilişkisi gibi yürüdü. Emeğinle, fedakarlığın ve sevginle hep yanımda oldun. Kendinden önce hep beni düşündün. Hep benim için çırpındın. Cezaevi sürecinde beni ve yoldaşlarımı daha iyi tanıdın, niçin mücadele ettiğimizi kavradın.

Bugün bir Ölüm Orucu savaşçısı olarak bu satırları kaleme alırken, söylenecek çok şey olmasına rağmen fazla birşey söylemek istemiyorum.

Şunları eklemek istiyorum; Partim ve yoldaşlarım, senin umudun ve geleceğindir, yüreğini Partime açık tut. Yoldaşlarım senin evladındır, en az beni sevdiğin kadar onları sev.

Abim, yeğenlerim, ablam hepsini mücadeleye çağırıyorum. Hepiniz bu kavgaya katılmalısınız. Zira bu onur savaşıdır. Ben bu onur savaşında şehitliğe ulaşma mutluluğunu yaşarken, hepiniz benden onur duymalısınız;

Sizleri çok seviyorum;

Mektubumu bitirirken, ellerinden özlemle öper, seni kucaklarım.

Sevgilerimle

**Oğlun Müjdat
YANAT"**

Son üç gündür dolu dolu geçen bir süreç yaşıyordu. Herşe-yi yeni baştan düşünmek, sorgulamak, hatırlamak, neler yaptım, neler yapmadım muhasebesini yapmak... Düşündükçe geçmişe gitmeden yapamıyordu. Ölüm yaklaştıkça zaman uzuyordu. Bundan yıllar önce bir karar vermişti. Ya kaldığı yerde çürüyecek ya da koşup savaşacaktı. Kadroların korunması adına mücadeleden uzak bir yaşam sürmek belki birilerinin fiziki olarak ölümünü engelleyebilirdi. Ama bu, siyasal olarak ölmek demekti. İşte devrimciliğin tükendiği o 12 Eylül faşist cuntasının işbaşına geldiği koşullarda bunu kabul edemezdi. Müjdat, Devrimci Savaş örgütünden ayrılarak savaşmaya karar vermişti. Devrimci Sol saflarında savaşmak hayatında verdiği en güzel karar diye düşündü.

Yıllar geçtikçe duyguları Parti'ye karşı, mücadeleye karşı, halka karşı daha olgunlaşmış, derinleşmiş, kök salmıştı. Ara sıra ilk mücadele yıllarını hatırlıyor, bu anılar ona eskiden olduğu "gibi acı vermiyordu. Çünkü dolu dolu yaşıyordu, ait olduğu

yerdeydi. Bazen hayıflanıyordu. "Keşke daha önce anlayıp ait olduğum yerde olsaydım." Bu düşünceler içerisinde uyumaya çalıştı. Tam dalmışken bir fısıltı ardından ılık bir elin şefkatiyle uyandı.

Gözlerini açtı. Kendisine sevgiyle gülümseyerek bakan ve etrafına toplanmış yoldaşlarını gördü. O da gülümsedi. Takılmadan edemedi.

- Yine mi kontrole çıktınız?

- Yok, yok suyunu getirdik.

Ölüm Orucu başladığından beri Müjdat'ın başından ayrılmıyordu. Herşeyi ile ilgileniyordu. Müjdat'ın elini ellerine *alarak*;

- Nasılsın, diye sordu.

- Çok kötü mü görünüyorum?

- Yok yok. Şunu söylemek istiyorum, son günlerde çok az su alıyorsun, çok da yorgun ve halsiz görünüyorsun.

- Keskin gözlüsün, en küçük şeyi kaçırıyorsun.

Hem M.'nin hoşuna gitti, hem de onun tarafından doğrulanması endişesini arttırdı, gülerek karşılık verdi.

- Benim görevim çevremde olup biteni gözlemlemek.

- Doğru haklısın, bu senin görevin. Bayağı da iyi yapıyorsun.

Ama gözlerini benim üzerimden ayırmadan yapamıyorsun, diye takıldı.

- Madem uyandırdınız beni, hadi biraz sohbet edelim. Anlatın bakalım.

- Müjdat biz seni dinlemek istiyoruz. Ne zamandır bunu düşünüyorduk. Şimdi de doğrusu bu niyetle toplandık. Seni dinlemek bize onur verecek.

- Tamam, anladım, son sözlerimi söylememi istiyorsunuz. Bir an düşündü. Derin bir soluk alarak "haz duyuyorum" diye başladı söze.

- Yoldaşlık duygusunu son günlerde böylesine yoğun yaşamamıştım. Direniş bittikten sonra da gireceğimiz süreç çok daha güçlü ve verimli bir süreç olacak. Hepimiz açısından bu böyle. Ben kalsam da kalmasam da bu böyle, herkes kendisini daha iyi sorgulasın. Yaptıklarını, yapamadıklarını... Artık çocukluğumuzu aşır büyüme evresindeyiz.

Herşeyin en temiz, en arısı, en safı, en durusu. Tüm duyguların arındığı bir direniş süreci. Bu mücadele tek tek hak alma

mücadelesi değil. Bir siyasal mücadele. İçerisi, dışarısı bu boyutuyla düşünüldüğünde ta başından beri böyle. Bu yanıyla bu savaşı kazandık diyebilirim. Şimdi sorun masaya oturmakta. Şehitler pahasına da olsa bunu da başaracağız. Geline aşamada ister öyle, ister böyle zaferi kazandık. Faşizmin önüne set olduk. Sokakları kazandık, alanları kazandık. Analarımız da dışarıda bu sürecin öznesi oldular. Düşmana kök söktürdüler. Copları, tankları, tüfekleri, köpeklerine...

Hiçbir şey kar etmedi. Anaların hakkını ancak zaferi altın tepside sunarak ödeyebiliriz. Onlar bize direnme gücü verdiler.

Birden yüzü kıpkırmızı oldu. Nefes almakta güçlük çeker gibi elini göğsüne götürdü. Yüzünü buruşturdu. Belli ki bir ağrı saplanmıştı. Etrafındakiler telaşlandı.

- Dur bir dakika arkasına bir yastık koyalım.

E. diğer yataktan bir yastık alıp geldi. M. yastığı aldı, diğerlerinin yardımıyla onu incitmeden arkasına koydular. M. bir bardak su verdi, ancak bir yudumunu içebildi.

- Sağol. Biraz rahatladım, deyip devam etti konuşmasına.

- Bazen insanın içinden acaip şeyler geçiyor. Direnişin bo yutlarını düşünüyorum. Büyük idealler... Bir yandan da bu işin şehitlerle, cesetlerimizle yapılacağını bildiğimizden, beklemek sıkıyor insanı. Gel be gel ölüm diyorsun. Keşke dedim, ölü müm çabuk olmasa da olayları, gelişmeleri biraz daha görsem. Sonra da hala daha bencilce düşünüyorum diye aklımdan ge çirdim. Şunu içimde hissediyorum, yaşıyorum gerçekten... Özellikle şu son zamanlarda Kahraman'ın dediği gibi "Şerefim le ölmenin doruğundayım"... Bu ölüm de bizim yeniden doğu şumuz olacak. Ölmez kalırsak da yine bizim yeniden doğuşu muz olacak. Ölürsen çok güzel bir sürecin şehidi olacağım...

M. bir ara konuşmadan kopup dönmüştü. İçinde birşeyin buz kestiğini hissetti. Yaprakların üzerindeki damarlar gibi. Döne döne içinden uzanan bütün duygularına hakim olan kindi. Onlardan nasıl da nefret ediyordu. "Dişlerimle gırtlaklarını parçalayabilirim" diye düşündü. Dizlerinin dermanını kesen, insana kendini toparlama fırsatı vermeyen bir ihtiras gibi. Adeta soluk almasına engel oluyordu. Ve kimsenin duymaması için alçak sesle söyleyip duruyordu. "Ah aşağılık herifler, katiller."

Neredeyse bir yıl olacaktı. Nasıl da değişmişti. Bugüne ka-

dar yaşamadığını hissediyordu. Daha önce okuduğu kitaplarda başkalarının dertlerinden söz ediliyordu. Gittiği tiyatrodaki başkalarının sevgisini, ihtirasını izliyordu. Ancak devrimcilerle tanışınca gerçek sorunlara dokunabiliyordu. İşte hayat mücadele içinde açılmıştı önüne. Şimdi çevresinde öyle bir ruh güzelliği görüyordu ki, etkilenmeden edemiyordu. Bir an duygularından sıyrılıp tekrar dinlemeye devam etti.

- Bazen kopuk kopuk oluyor ama aklıma geldikçe anlatıyorum.

Gözlerim artık hiç görmemeye başladı. Kulaklarım da duymamaya. Kendimi şehitlere daha yakın hissediyorum. Bizim yaptığımız çok büyük birşey değil. Her Parti-Cephe savaşçısının yapması gereken bir görevi yerine getiriyoruz. Bizim yerimizde olabildiniz. Eğer sağ kalırsak çok şeyler yapacağız.

Yani artık direniş şu gün biter, bu gün biter diye bir hesap da yok. Ölümle hesaplaşa hesaplaşa yürüyoruz.

Ben şu an zaferin büyük coşkusuyla yaşıyorum. Biz artık kazanılan zafere noktayı koyuyoruz. Biz şehitlerimizle noktayı koyacağız. Direnişimiz şehitlerini vermiştir zaten. Dışarıda yoldaşlarımız şehit düştü. Biz zaferi her yönüyle kazandık. Şehitlerimizle kazandık. Bu direnişimizde her şehit ZAFER TAHTASINA ÇAKILAN ÇİVİDİR. Kavgaya, zafere, mücadeleye, ölüme, yoldaşlara bağlılığımız... Yalnlığımız, beynimiz, vücudumuz, tüm organlarımız öylesine rahat, öylesine sevdalı, öylesine savaşçı kılıyor ki, herşey anlamını buluyor.

Eliyle konuşamayacağını söyler gibi bir işaret yaptı. Çevresindekiler panikledi.

- Ne oldu Müjdat?
- İyi misin?

Sağlıkçı acıyla sağa-sola bakıp ne yapayım der gibi çaresizliğini ifade etti. Müjdat acıyla kıvrandı. Yeniden fenalaştı. Göğüs kafesi sıkışmıştı. Vücudu baştan aşağı sızlıyordu. Sürekli acı duymak bir uyarıcı görevi görüyordu. Hemen bilincini kaybedip dalmasını engelliyordu. Sağlıkçı yanına yaklaştı. Nabzını arıyor ama hiçbir şey duyamıyordu. Yüreği gırtlığına gelmiş gibi oluyordu. Onunla birlikte o da acı çekiyordu. Her yanı kasılıyordu sanki. Şaşkına döndü. Bu nabızla hala konuşabiliyordu. Biraz dinlenmesi için uygun bir pozisyon verip tekrar ko-

nuşmaya devam etmek üzere yanından ayrıldılar.

Bir süre sonra tekrar geri döndüler. Müjdat uyanıktı. Ne o, ne de onlar zaman kaybetmek istemiyordu.

- Nasılsın, devam edebilir misin?
- Ederim, ederim, iyiyim.

Tekrar konuşma pozisyonunu verdikten sonra Müjdat kaldığı yerden devam etmeye başladı.

- Vücudumda ağrılar çok yoğun. Ancak direnişin görkemi karşısında acılarımı duymaz oluyorum. Son dört-beş gündür yoğun, dopdolu duygular yaşıyorum. Bunları düşündükçe öylesine mutlu oluyorum ki, tek tek hak alma o denli önem arzetmiyor. Önderimizin dediği gibi "Bu direniş tek başına hak alma mücadelesi değil." Önderlik bunu sürecin başında boşuna delemiştir. Herşeyi sınava soktuğumuz bir süreç. Duygu, düşünce, hisler, ilişkiler... Talepler benim için ilgilenilecek bir alan olmaktan çıkmış. Haberlerde çıkıyor, bunlar kabul edildi. Bunlar şöyle oldu gibi. Hiç dikkatimi çekmiyor artık. Biz bu savaşı kazandık artık. Ölüm Orucu ekibine bakıyorum. En yaşlısı Mehmet ağabey. Değişik yerlerde yığınla insan hep aynı şeyleri yaşıyoruz. Gerçekten de düşmanı rezil-kepaze ettik. Şu anda artık bu savaş bizim için protokol aşamasına geldi. Düşmanın da gelmek istemediği, gelmediği nokta burası. Yoksa düşman bu savaşta yenildi... İkincisi yoldaşlığı bu kadar yoğun yaşamak. Yoldaşlarım bir anadan daha sıcak, üzerime titriyorlar. Yani burada, yatakta olmakla orada yatak dışında olmak arasında fark yok. Hep birlikte direnişin bir parçasıyız. Herkes üzerine düşeni yapmaya çalışıyor. İster yatakta olalım, ister yatağın kenarında olalım aynı duyguları yaşıyoruz. Aynı değerleri yaşıyoruz. Yoldaş kavramını çok kullanmadık konuşmalarımızda belki ama bu kavramı dolu dolu yaşadığımızı düşünüyorum, hissediyorum. Ondan sonra da büyük mutluluk hissediyorum. İyi ki Devrimci Solcu olmuşum. İyi ki devrimci oldum diye. Bundan daha güzel, daha büyük bir mutluluk olamaz. İyi ki yoldaşlarımın yanıdayım. İşte en özlü ifadesiyle, duygu ve düşüncelerim bunlar. Şöyle düşündüm. Burada herşey var. Şehitler, değerler, Parti-Cephe, herşey burada. Herşeyin en güzelini yaşıyorum. O kadar güzel duygular yaşıyorum ki, bazen gerçekten de bitmesini istemiyorum. Bazen tek başıma kaldı-

ğımda yatağa şehitlerimizi konuk ediyorum. Zaman zaman Ali

RızaYle, Dmırfia, ftecep^e... Onlarla yaşadılanı düşünüyorum. Size layık olmanın savaşını veriyoruz, sizlerleyiz... Yoldaşlarımın arasında direnmek öylesine güzel ve onurlu ki, tüy gibi hafifim... Bir kuş bile beni kaldıracaktır. Böyle bir direnişin, zaferin öznesi olmaktan gurur duyuyorum. Sizleri, yoldaşlarımı, halkımızı, önderimizi çok seviyorum... Çektiğim bunca acıyı, sıkıntıyı, bunca zulmü Parti'ye, önderimize, yoldaşlarıma, halkıma olan bağlılığın en güzel, en görkemli, en gümbür gümbür anı olarak görüyorum. Görüyorum, hiçbir acı, ister vücudumun bütün organları gitsin bu yatakta, bu yoldaşların arasında, Parti'nin, direnişin saflarında bulunmaktan. Ya işte direniş, onur, onurlu yaşam ve öylesine güzel, öylesine rahat, öylesine rahat... Ben herşeyden arındım. Değil mi ki bir şehit verdik, artık zafer şehitlerle ilerleyen sürece girdi...

Müjdat'ın son sözleri oldu bunlar. Artık konuşamıyordu. Sanki söyleyeceği herşeyi söylemişti. 20 yıllık devrimci yaşam belki birkaç saat, belki birkaç gün sonra bitecekti. 20 yılın özeti onu şerefiyle ölmenin doruğuna getirmişti.

Kendi söylediği gibi O ŞEREFİYLE ÖLMENİN DORUĞUN-DAYDI...

Müjdat eylemin 67. gününde Parti-Cephe'nin üçüncü şehidi olarak ölümsüzlüğe ulaştı. Yaşanan ihaneti Aydın'da da silip süpürmüştü Müjdat. Daha önce teslim ettiği mesajlarını tekrar açıp okudu sorumlu yoldaşı. Müjdat'ın 20 yıllık devrimci yaşamı gibi, son sözleri de Parti'sine, mücadeleye güven ve sosyalizme inançla doluydu.

"PARTİME

Ölüm Orucu eyleminin tüm sıcaklığı ve zafere olan inancımın coşkusuyla Partimi ve önderimi selamlıyorum.

Beni Ölüm Orucu eylemine layık gördüğünüz ve onurlandırdığınız için sizlere tüm yüreğimle teşekkür ederim. Bu onura layık olacak, sizleri utandırmayacağım. Bir devrimci için, Ölüm Orucu gibi tarihsel bir öneme sahip bir direnişin bayraktarlığına kavuşmak çok önemlidir. Ölüm Orucu yeniden doğmadır. Partileşme, Partili olma savaşını kazanmada ileri atılmış çok önemli ve güçlü adımdır.

(...)

Partim, benim herşeyim, yaşamım ve duygularım. Şimdi, Partimin bana harcadığı emeğin karşılığını ödeme görevimle yüzyüzeyim. Bunu başaracak, Partimin emeklerini boşa çıkarmayacağım.

Şu aşamada, söylenecek çok fazla söz yok. Artık, bugüne kadar söylenmiş sözleri eyleme dökme zamanıdır diyor, Partimi, önderimi, bir kez daha zafere olan inancımın sıcaklığı ve coşkusuyla selamlıyorum.

06.07.1996

Devrimci Selamlar

Müjdat YANAT

"Yoldaşlar Merhaba;

Yeni Ölüm Oruçlarını, yeni şehitler ve gazilerle, yeni zaferleri kucaklamak için yola çıktık. Yıllardır halkın umudunu teslim almaya çalışanlar bir kez daha yenildiklerini görecekler. Devrimci irade ve kararlılığın önünde duramayacaklarını bir kez daha beyinlerine kazıyacağız.

Önderimizin, halkımızın ve tüm şehitlerimizin gözleri bizlerin üzerinde. Bugüne kadar halkımızı ve şehitlerimizi utandırmadık. Zaferlerle örülü tarihimize, yeni bir zafer halkası daha eklemenin sevinç ve coşkusu bugünden yaşıyoruz. İnaniyorum ki, zafere kilitlenmiş bedenlerimizle düşmanın Eskişehir Tabutluğu'nü dağıtacağız. Bu süreç aynı zamanda partileşmede güçlü adımlar atıldığı bir süreç olacaktır. Düzenin kir ve pasından bencilliklerinden arındığımız, Parti'ye, önderliğe, halklarımıza ve şehitlerimize çok daha güçlü bağlarla bağlandığımız bir süreç olacaktır yaşadığımız.

Evet yoldaşlar, zaferi ve partileşmeyi kazanacağız. Herkes bu onurlu koşuda ipi ilk göğüsleyen olma heyecanıyla koşuyor. Bir gün bu havalandırma da şehitlerimizle zafer halayına tanık olacak. Türkülerimiz, marşlarımız ve sloganlarımız çok daha güçlü şekilde haykırılacak... Bir kez daha kazanmanın mutluluğunu hep birlikte yaşayacağız. Bu inanç ve kararlılıkla tüm yoldaşlarımızı ve Partimi coşkuyla selamlıyorum.

YAŞASIN DİRENİŞ, YAŞASIN ZAFER

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHESİ

06.07.1996

Müjdat YANAT"

71. BÖLÜM

B. koğuştan çıktı. Avukat mahalline gitmek için maltada yürüyordu. 8. koğuştun hizasına geldiğinde biraz ilerideki gardiyanı farketti. Bu gardiyan koridorun penceresindeki büyük demir kanatlar arasında yemek yiyordu. B.'yi farkedince başını öne eğip, elindeki tabağı gizlemeye çalıştı. B. tüm gardiyanları tanıyordu. Ama bu gardiyanı tanıyamadı. Gardiyana yöneldi, rahat olmasını, sıkılmamasını söyleyecekti. Buna fırsat kalmamıştı. Diğer gardiyan, arkadaşını yanına çağırıp;

- Burası siyasi blok, bu insanlar senin yemek yemene kız mazlar, dedi.

Gardiyan mahcup bir şekilde üzüldüğünü ifade ederek yerine geri döndü. İnsanların her gün cenaze töreni yapmaya başladığı, açlık grevinde olduğu bu ortamda gardiyanlar yemek yemekten sıkılıyordu.

B. avukat mahalline girdiğinde sorumlu yoldaşıyla Avukat A.'nın konuştuğunu gördü. Sorumlu yoldaşına;

- Bu haber az önce geldi, deyip bir kağıt uzattı.

Kağıtta "Bursa'dan TKP(ML) tutsağı Ali Ayata şehit düştü" yazıyordu. Sorumlu tutsak kağıdı A.'ya uzattı.

Avukat A. haberin veriliş tarzından anlamıştı bir-şehit haberi olduğunu. Kağıdı alıp okudu.

Avukat A. ve Halkın Hukuk Bürosu avukatlarının 67 gündür gecesi, gündüzü birbirine karışmıştı... Bu eylem içinde en çok emek harcayan, en çok sıkıntı yaşayan insanlardan bazıları da

onlardı. Ankara, İstanbul, Bakanlık, kurumlar ve daha pek çok yer arasında mekik dokuyor, telefon, faks, dilekçe, bürokratik görüşmeler, protokoller bir sürü işin içinde üzerlerine düşen sorumluluğu omuzlamaya çalışıyorlardı.

Avukat A., Halkın Hukuk Bürosu'nda çalışan bir avukattı. Ama ne Halkın Hukuk Bürosu sıradan bir hukuk bürosu, ne de bu büroda çalışan avukatlar sıradan avukatlardı.

Bu isimler gelişigüzel yazılmamıştı büronun kapısındaki tabelaya. Adı üzerinde "Halkın Hukuk Bürosu"ydü orası. Burası sömürü ve zulmün en vahşi boyutlarda yaşandığı bir ülkedir. Bu nedenle Halkın Hukuk Bürosu bir misyonu, bir düşünce biçimini ifade ediyor. Bu büroda çalışan avukatlar hukukun olmadığı bu ülkede adaletin olmadığını, adaletten söz edilecekse bunun "Halkın Adaleti" olduğunu biliyorlardı. Onların misyonu halkın adaletinden, halktan, haklıdan yana olmaktır. Onlar mesleklerini burjuvazinin çıkarları için değil, halkın çıkarları için yerine getiriyor. İnsan olarak, aydın olarak, hukukçu olarak üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirmek için biraraya geldiler. Onların mesleki yaşamlarını kişisel çıkarları değil, inandıkları insanca değerler yönlendiriyor. Orası mesleğini seven, mesleki onuruna sahip çıkan hukukçuların, devrimci avukatların bürosudur.

Yıllar önce askeri mahkemelerde hiç kimsenin savunmaya cesaret edemediği devrimci tutsakların avukatlığını üstlenen, mesleki onurlarına, görevlerine sahip çıkan avukatların emekleri üzerinde kurulmuştu bu büro. Halkın Hukuk Bürosu avukatı olmanın sorumluluğunu ve misyonunu taşıyamayanlar da çıkmıştı aralarından ama halktan, adaletten, onurdan yana ol-<nak süreklilik demektir. En zor dönemlerde bile bu sorumluluğu üstlenenler hep olmuş, Halkın Hukuk Bürosu her zaman üzerine düşenleri yerine getirmiştir.

Siyasi davalarda devrimci tutsakları savunmak, halkın davasından yana olmak, bu ülkede yaşayıp da, bu tavırları gösteren herkes için olduğu gibi Halkın Hukuk Bürosu avukatları için de bedel ödemek demektir. Siyasi polisin baskısı, tehditleri, mahkeme heyetinin hukuku çiğneyen tavırları sık sık yaşadıkları gözaltılarla bu bedeli defalarca ödediler. Yeri geldi tutsak düştüler, siyasi polisin komplolarıyla, taraflı yargıların kararla-

rıyla meslekten men edildiler. Fuat Erdoğan'ı şehit verdiler. Ama insanlık görevlerinden, meslek onurlarından asla vazgeçmediler. Halkın Hukuk Bürosu'nda avukatlık, devrimci tutsakların, mücadele edenlerin avukatı olarak ağır bir sorumluluktı. Ölüm Orucu eyleminde ise yüklendikleri sorumluluğun ağırlığını her an daha fazla yaşıyor, hissediyorlardı.

Onlar direnişin her aşamasında her an tutsakların yanında, her an göreve hazırdılar.

İki gün önce Berdan'ın şehit düştüğü 65. gün cenaze işleri için Avukat A. iki arkadaşıyla yine oradaydı. İşlemler için koşullara girmişlerdi. Halkın Hukuk Bürosu'yla dayanışma içinde olan Avukat E. ilk defa bir direnişe tanık olmuştu. Bu direniş Ölüm Orucu eylemi olunca yaşadıkları sürecin getirdiği yoğun işler, şehit haberleri bir insan olarak duygularını öne çıkarıyor; gerilimli bir süreç yaşıyordu. Başka ölümlerin olmasını istemiyordu. Hapishaneye gittiğinde kendi yaşadıklarının zerresini tutsaklarda görmemiş, ne kadar gereksiz bir panik yaşadığını anlayıp, kendini suçlu hissetmişti. Direniş ona da öğretiyor; nasıl düşünmesi, ne hissetmesi gerektiğini daha yalın kavırıyordu. Tutsakların kararlılığı, iradeleri, direnişi, her an zafere koşmaları ona güven vermişti.

O gün hapishanede görüştüğü tutsaklar yoldaşlarını kaybetmenin üzüntüsüyle birlikte şehitlerinden duydukları gururu saklamıyorlardı.

Avukat E. koşullara girerken çok heyecanlandı. Yıllardır camların masaların arkasında görüştüğü tutsakları koşullarında görecekti şimdi. Şehidin olduğu koşula buruk bir hüznle girdi. Tutsakların direngen ruh hallerine ortak olmayı istiyordu. Tüm bu duygular içeriye girdiği anda yerini büyük bir şaşkınlığa bıraktı. Çünkü her an için ölüm haberlerini bekledikleri insanlar televizyon başında haber programını seyrediyor ve halkın sokak eylemliliklerini izliyordu. Sandalyede oturan tutsaklar onları görünce ayakta karşılayıp selamlamışlardı. O an için ne yapacağını bilemedi. Çünkü karşısında iyice zayıflayıp bitap düşmüş ama iradelerinde asla zafiyet göstermeyen insanlar vardı. Onlar acı duyacak diye çekiniyor, ellerini sıkmaya bile Korkuyordu.

Halkın Hukuk Bürosu Avukatı M. tutsaklarla sohbet etmeye

başlamıştı bile. Her direnişçi ona dışarıyı, halkın ne yaptığını, ne düşündüğünü soruyordu. Avukat M. ölümün dakikalarla sayıldığı bu ortamda tutsakların tek ölçütünü görüyordu. Onlardaki halk sevgisinin, inancın, kararlılığın derinliğine en canlı biçimde tanık oluyordu.

Avukat E., Berdan'ın yattığı katafalkı gördüğünde bu muhteşem görüntü karşısında büyülenmişti. Oradaki disiplini, yoldaşlarının birbirine ve şehitlerine olan bağlılığına tanık olmuştu. Gördükleri her tutsağı selamlayıp, hatırlarını sorarak koğuşa girmişlerdi. Tutsakların durumu çok ağırdı. Birçoğu onları görecektir ve duyacak durumda değildi. Ama dostça selamlarını esirgemiyorlardı. 65. gün gördükleri karşısında ne hissedeceğini, ne düşüneceğini şaşıırıyordu. "Ölüme gülerek giden bu insanlar için yapacağımız ne çok şey var, çaresiz değiliz" diye tekrarlayıp durmuştu içinden.

Halkın Hukuk Bürosu avukatlarının hepsi aynı sorumluluğun ağırlığını taşıyor, bunu her an yaşıyordu.

Avukat A. ve sorumlu tutsak sohbet ederken B. bir haber daha getirdi onlara. Yine bir kağıt uzattı.

"Ankara Cezaevi'nde MLKP tutsağı Hüseyin Demircioğlu şehit düştü..."

Onların taşıdığı bu sorumluluk şu ana kadar şehit düşen beş Ölüm Orucu savaşçısının ipi en önde göğüslemeye koşan 154 Ölüm Orucu savaşçısının, geriden onların yerini doldurmaya yürüyen 113 Ölüm Orucu savaşçısının, binlerce devrimci tutsağın sorumluluğuydu. Bu sorumluluk bu eylemle sokaklara dökülen, barikatların ardından, fabrikalardan, okullardan, tutsaklarına sahip çıkan halkın sorumluluğuydu. Tutsaklarla birlikte ölüme yatan işçilerin, annelerin, babaların sorumluluğuydu.

Kızılay'ın göbeğinde her gün yüzlerce yaşlı ana dövülüyor, yerlerde sürükleniyordu. Anneler-babalar evlat acısıyla birlikte devletin gerçek yüzünü en vahşi tarafından tanıyorlardı. Halkın Hukuk Bürosu avukatlarını ne zaman görseler; "Bu işi çözer-seniz siz çözersiniz", diyorlardı umutla.

Böyle söylemeleri nedensiz değildi. Tutsaklar daha önce de defalarca açlığa yatmış, evlatları açlığa yattığında hep Halkın Hukuk Bürosu avukatlarını görmüşlerdi yanlarında.

Onlar da kendileriyle birlikte çalmadık kapı bırakmaz, basın

açıklamalarında, tutsakların, yüreği acılı anaların sözcülüğünü yapar, devletle tutsakların oturduğu pazarlık masalarında direnişin tutsaklar lehine çözümlenmesi için uğraşırlardı.

Aileler onları sever, saygı duyar, söylediklerini ciddiye alırlardı. Çünkü bilirlerdi en az kendileri kadar tutsak evlatlarının yanındadır avukatları.

Meslektaşları da saygı duyar, gıptayla bakardı onlara. Çünkü kendilerinin cesaret bile edemediği işleri başarır, adaletin halkın ve devrimci tutsakların sözcülüğünü en doğru biçimde üstlendiklerini pratikte görürlerdi. Şehit ve tutsak aileleri, demokratik kurumlarda çalışan insanlar, siyasi polisler, halk yakından tanırdı onları.

Nerede bir devrimci infaz edilse, onlar orada olurdu. Polisin katlettikten sonra morglardan kaçırmak istediği devrimcilerin kurşunlanmış cenazelerine aileleriyle birlikte onlar sahip çıkardı.

Gazi olaylarından, katil polislerin yargılandığı infaz davalarından tanırırlardı onları.

Çoğu zaman aç kalmayı, parasız ve uykusuz kalmayı göze alarak yaparlardı görevlerini. İl il hapishanelere gider, devrimci tutsakların davalarıyla ilgilenirdi onlar.

Bu eylem ve tutsaklar açısından Avukat A'nın Halkın Hukuk Bürosu avukatlarının içinde ayrı bir yeri vardı. Onun bu ayrıcalığı büronun en kıdemli avukatı olması, Halkın Hukuk Bürosu avukatı olmanın misyonunu yıllardır kararlılıkla temsil edebilmesi, tutsaklarla birlikte pek çok direnişte zaferin altında imzası bulunmasıydı.

Avukat A'nın devrimci tutsakların zaferi kazanacağından şüphesi yoktu. Pratikte onların öldüklerine ama asla teslim olmadıklarına, direnerek kazandıkları zaferlere, en kararlı, en tavizsiz düşmanların bile direniş karşısında nasıl boyun eğdikle-•'ine defalarca tanık olmuştu.

Direnışin gücüyle devletin anlaşmaya oturduğu masalarda çek çok kez bulunmuştu. Bu masalarda adaletin, hukukun, devrimci tutsakların savunulmasında, çıkarlarının gözetilme-5 nde görev almıştı. Bu yanıyla bu zaferlerde küçük de olsa pay sahibi olmanın, görevini yerine getirmenin huzurunu yaşamıştı. En son 4 Ocak'ta tutsakların barikat direnişi zaferi son-

rası barikatlar açılıp heyette yer alan diğer avukatlarla birlikte hapishanenin içine girdiğinde kendini bambaşka, gıptayla baktığı bir ortamda bulmuştu. Direnmenin ve kazanmanın gururunu yaşayan tutsakların gözlerinde görmüştü özlediklerini.

Tutsakların her direnişinde üstüne düşen sorumluluğu en iyi nasıl yerine getireceğini öğrenmiş, ustalaşmıştı.

Tutsaklar da avukatlarına güvenir, onun gözlemlerini, düşüncelerini bu güvenle dikkate alır, değerlendirirlerdi.

Avukat A. sorumlu tutsağa Başsavcıyla yaptığı son görüşmeyi aktarıyordu.

B. yine geldi. İkisi de aynı düşüncelerle aynı anda ona baktı.

B. bu kez kağıt uzatmadı.

- Radyo haberlerinden Erol Özbolat yoldaşın şehit düştüğü geçiyor, dedi. Sorumlu tutsak herhangi birşey söylemeyince B. gitti.

İkisi de bir süre suskunluk yaşadı... Daha sonra B. yine geldi.

- Erol yoldaşın şehit haberi yanlış. Henüz birşey yok.

Acı, sevinç tüm duygular birbirine giriyordu bu eylemde. Bir şehit için acı duyarken, bir yoldaşının "henüz" şehit düşmediğine sevinmek. Her şehit zafer demek, bu zaferin sevincini, gururunu yaşamak. Bir yoldaşını ölümsüzlüğe uğurlamanın onurunu, sorumluluğunu taşımak, gidenin ardından duyulan özlemi yaşamak. Şehit düşen yoldaşının ulaştığı mertebeyi kıskanmak. Dün 66. gün İlginç şehit düştüğünde cenaze işlemleri için avukat A. ve E. de gelmişti. Büronun genç avukatlarından biriydi o. Bu tarihi süreç içinde bir şehidin karşısında olmaktan, ölüme meydan okuyan tutsakların yanında olmaktan dolayı heyecanlanmıştı. Diğer arkadaşları gibi o da ilk kez bir Ölüm Orucu eylemine tanık oluyor. İlginç, katafalkta yatarken onu görmek istemiş, yanına gitmişti. İlginç'i iyi tanıyordu. Hapishanede sık sık görüştüğü tutsaklardan biriydi. Yoldaşları İlginç'in yüzünü açtığında karşısında yatan tanıdığı İlginç'ti.

Sanki uyuyor, "hadi kalk" dese kalkacak gibi geliyordu ona. Ama ölümün soğukluğunu onun tenine dokununca farketmiş. ölümün gerçekten yanbaşında olduğunu anlamıştı. "Ölüm hiç bu kadar rezil olmamıştı" diye geçirmişti içinden. Yüzüne bak-

tıkça o duru, saf halini görmüş, sonra eğilip alnından öpmüştü. 66. günde inancı için kendini feda eden İlginç'in karşısında saygıyla eğilerek ayrılmıştı.

Avukat mahalli gelip-giden avukatların, tutsakların kalabalı-ğıyla sürekli hareketliydi. Sorumlu tutsak, Avukat. A. bu hareketliliğin içinde yanlarına gelen D.'yi farketmediler.

D. sorumlu tutsağın yanına gelip; "Abi", deyince ikisi de D'ye baktı.

- Bartın'dan Aziz Nakçı yoldaş şehit düşmüş.

B. bu haberi D.'nin götürmesini istemişti. Bugün onların yanına gittiğinde verdiği tek haber şehit haberleri olmuştu.

D. gittiğinde ikisi de söyleyecek birşey bulamıyordu. Ne söylenebilirdi ki? Ölüm Orucu eylemi sürekli şehitlerle hedefi vurmaya başlamış, eylem rotasına oturmuştu. Ölümü yakalayan her Ölüm Orucu savaşçısı görevini yerine getirmenin huzuru ve gururu içinde şehit düşüyordu...

D. yine gelip Aziz yoldaşının şehit haberinin doğru olmadığını söyledi. Temsilci tutsak yakınlarına gelip oturdu.

- Aydın'dan, diyerek sorumlu tutsağa faksı uzattı.

Sorumlu tutsak faksı okuduktan sonra Avukat A.'ya uzattı.

Faksta Müjdat Yanat'ın şehit olduğunu yazıyordu Aydın'da-ki tutsaklar.

Oraya oturduklarından bu yana üç saat geçmişti. Üç saatte üç şehit haberiymi aldıkları, Bu her an dört, beş, altı olabilirdi. Bunu biliyorlardı. Bu doğal değildi, bunu da biliyorlardı.

Ama zafere giden yolu şehitler örüyordu. Onlara düşense bu zafer yürüyüşünde üzerlerine düşen görevleri en iyi biçimde yerine getirmektir.

Avukat A. şehitlerin o kararlı, taviz vermez görünen düşmanı nasıl sarstığına kendi gözleriyle tanık olmuştu. Acizleşmiş, çaresizleşmişlerdi. Zafer daha ilk şehitte kazanılmış, düşmanın yalan ve demagojisiyle yürüttüğü tüm saldırılar yerle bir olmuş, gerçek yüzü açığa çıkarak teşhir olmuştu.

Ölüm Orucu'nun siyasal mesajları düşmana ve halka ulaşmış, eylemin yankıları tüm dünyayı sarsmaya başlamıştı. Her şehit zaferi perçinliyor, düşmanın teslim olacağı günü yakın-laştırıyordu.

- Daha fazla dayanamayacaklar, yakında gelirler, dedi Avu-

kat A.

O da en az tutsaklar kadar düşmanı tanıyordu. Bu eylem ona da çok farklı duyguları tattırmış, yaşamadığı, tanık olmadığı ne varsa bu eylemde yaşamıştı.

Kendisi Ölüm Orucu'na yatanlardan biri değildi belki. Aı en az onlar kadar bu eylemi yaşıyor, tüm acıları, sıkıntıları., üzüntüleri, sevinçleri tutsaklarla birlikte tadıyordu.

Görüşmeleri bittiğinde tokalaştılar.

- Biz kazanacağız, dedi Avukat A.

- Biz kazanacağız, dedi sorumlu tutsak. Ayrıldılar.

Sorumlu tutsak ve Ş. avukat mahallinden çıkıp, direniş koğuşuna döndüler. Sorumlu tutsak yine Yemo'nun yanına gitmişti.

Yemo'nun çektiği acılar bugün iyice artmıştı. Derinden derinden çıkan inleme sesleriyle bunu ele veriyordu. Sorumlu yoldaşları başında bekliyor, bir an olsun yalnız bırakmıyorlardı. Sorumlu tutsak bir ara Akdemir'in yanına gelip oturdu. Sohbet etmek istiyordu. Akdemir en kötü olduğu bu anda bile neşeli mizacını koruyordu. Sorumlu yoldaşına takılmadan edemedi.

- Desene sıra bana geldi.

İkisi de gülmeye başladı.

O sırada Ölüm Orucu savaşılarını ziyarete gelen V., Yemo'nun yanına gitti. Yemo'nun gözleri görmüyordu artık. Sesinden tanıdı V.'yi. Bir süre sohbet ettiler. V. şehit yoldaşlarından Ayten Korkulu'nun abisiydi. Yemo şehit ailelerine büyük değer veriyordu. V.'ye annesini ve kardeşlerini sormaya, durumlarının nasıl olduğunu öğrenmeye çalıştı... V.;

- Kendini yorma Yemo, dedi.

- Öyle söyleme V... Onları sormak bizim görevimiz. Onları sormak her işin başında gelir, dedi.

V. çok duygulandı. Yoldaşının elini sıkıp bir süre sonra oradan ayrıldı. Ş. ile birlikte havalandırmaya çıktı. Havalandırmada bir grup tutsak oturmuş, bugün haber aldıkları üç şehitten söz ediyordu. Bu şehitler aynı zamanda toplu ölümlerin olacağına da göstergesi oluyor. Koğuşlarda artık zaman, her dakika şehit haberleri beklemekle geçiyordu. Radyolar hala Erol Özbolet'in şehit düştüğü haberini geçiyordu. Aynı haber Aziz Nakçı için de geçmiş, temsilci tutsak araştırarak bu haberlerin

doğru olmadığını öğrenmişti.

Havalandırmadaki tutsaklar direnişin ulaştığı boyut üzerine konuşuyorlardı. Hakkı son şehidin haberini yeni duymuştu. Elindeki cam bardağı fırlatıp kırdı. Hakkı her şehit haberinden sonra bir bardağı atıp kırıyordu.

Avukatların getirdiği çiçekleri koğuşa bırakmaya gelmişti K. abi. Onları vazolara yerleştirip havalandırmadaki tutsakların yanına oturmuştu. Onun gelmesiyle genç tutsaklardan biri kalkıp ona yer vermiş, hepsi hatırını sormuştu. Bir halk ilişkisi olarak gelmişti K. abi. Kendisine gösterilen saygı ve sevgiden tutsakların halkına duyduğu sevgiyi hissediyordu K. abi. Ölüm Orucu savaşçılarının yanından hiç ayrılmak istemiyordu. Kendisi de sohbe katıldı. Onları dinledi. Direniş ve şehitlerin konuşulduğu bu ortamda her gün yaşadıklarını düşününce, "Her şehidimizle artık daha güçlü saldırıyoruz" diye geçirdi içinden K. abi. K., bir süre sonra havalandırmadaki tutsakların yanından ayrılarak yatakhaneye çıktı. Birinci Ölüm Orucu ekibinin başındaki nöbetçi tutsaklar görevleriyle ilgileniyorlardı. K. abi direnişçileri tek tek dolaştı. Esprilere, şakalara tanık oldukça "Hiçbirinin yüzünde tereddüt yok, şakalar, espriler yine aynı. Ne kadar güzel. İnanç bu işte." diye geçirdi kafasından. Söylenen her sözün, haykırılan her sloganın direnişle birlikte so-mutlandığını düşündü. Bugünü işaret ederek öngörülen ne varsa tarihin bu kesitinde yaşanıyor artık. Önderinin yazdığı yazılar geldi aklına. Ölüm Orucu savaşçılarının bant takma töreninde verdikleri sözler... Bu direniş içinde kendi yerini, her-şeyi daha net görüyordu. Bu düşünce yoğunluğuyla bir an kendini farklı bir yerdeymiş gibi hissetti.

Şehitlerin yataklarının yanında durdu. Daha dün İlginç bu yatakta, iki gün önce Berdan diğerinde yatıyordu. İki yatağın üzerinde de bayraklar ve karanfiller vardı artık. Onların yokluğu kor gibi yaktı içini. Gözleri buğulandı. Ağlamamak için kendini zor tuttu. Yarın kimler gidecek bu koğuştan? Daha kimle--in yatağına karanfiller konulacaktı? O bunları düşünürken an-na töreni için koridora çıkılacağı söylendi.

Tutsaklar topluca koridora çıktı. Hapishanedeki tüm tutsak-ar koridorda toplanmaya başladı. Yumruklar sıkılı, yüreklerinde kin ve öfke duygularıyla koridordaki duvarların yanına dizil-

diler. Derin bir sessizlik kapladı maltayı. Bu sessizliğin içinden bir DHKP-C tutsağı söze başladı.

"Dostlar, Yoldaşlar;

Sizleri Ölüm Orucu Şehitlerimiz; TKP(ML) tutsağı Ali Ayata, MLKP tutsağı Hüseyin Demircioğlu ve DHKP-C tutsağı Müjdat Yanat şahsında, başta Ölüm Orucu şehitlerimiz ve Ölüm Orucu eylemimizi büyütmek için şehit düşen Halk Kurtuluş Savaşçıları olmak üzere tüm devrim şehitleri için bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum."

"Kavgamızda yaşıyorlar. Yaşatacağız..." deyip saygı duruşunu bitirdi. Sonra şehitler için hazırlanan metni okumaya başladı.

"Dostlar, Yoldaşlar;

63. günden itibaren Ölüm Orucu direnişimiz, şehitlerimizle zafere yürüyor.

Aygün, Berdan ve İlginç'ten sonra bugün; Bursa'da TKP(ML) tutsağı Ali Ayata, Ankara'da MLKP tutsağı Hüseyin Demircioğlu ve Aydın'da DHKP-C tutsağı Müjdat Yanat'ın şehit düşerek ölümsüzlüğe kavuştukları haberini aldık...

Ölüm Orucu direnişimiz bugün altıncı şehidini verdi.

Ölüm Orucu başlarken "Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız" demiştik. Şimdi; bu sözümüz doğrulanıyor. Zafere şehitlerimizle yürüyoruz; zafere şehitlerimizle koşuyoruz... Her şehidimizle düşmana olan öfkemiz, kinimiz, bir kat artıyor... Her şehidimiz; boyun eğmez kararlılığımızı bir kez daha perçinliyor...

Bu kararlılık ve öfke karşısında hiçbir güç duramaz...

Hiç kuşkumuz yok ki; düşmanı bir kez daha püskürteceğiz.

Hiç kuşkumuz yok ki; faşizm devrimci irademiz karşısında bir kez daha kaybedecek...

Zaferi şehitlerimizle kazanacağız...

Ant olsun ki; hiçbir şehit yoldaşımızın kanı yerde kalmayacak.

Ant olsun ki; faşizmi bütün yaptıklarına pişman edeceğiz.

Ant olsun ki; şehitlerimizin hesabını soracağız.

Biz Kazanacağız, Halk Kazanacak...

Ali, Hüseyin, Müjdat Ölümsüzdür.

Ölüm Orucu Şehitleri Ölümsüzdür.

Zafere Şehitlerimizle Yürüyoruz.

Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz.
Yaşasın Önderimiz Dursun Karataş.
Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi."

Ölüm Orucu eylemi kendi içinde yeni gelenekleri, yeni değerleri de yaratıyordu.

Her şehitten sonra koridorda kısa ve resmi bir tören yapmak, öfkeyi, kararlılığı, şehitlere olan bağlılığı düşmana inat bir kez daha ifade etmek anlamını taşıyordu. Aynı zamanda hangi hapishaneden olursa olsun şehitleri sahiplenmeyi... Bu duygularla uğurluyorlardı şehitlerini ölümsüzlüğe. Şehit sayısı her gün artıyor, iki, üç şehidin anma törenini birarada yapıyorlardı artık.

TKP(ML) davası tutsağı; Ölüm Orucu şehidi Ali Ayata'nın ve MLKP davası tutsağı; Ölüm Orucu şehidi Hüseyin Demircioğ-lu'nun yoldaşları da birer metin okudular.

Söylenen her söz kinin ve kararlılığın ifadesi oluyordu. En son hep birlikte sloganlarını attılar.

B Blok'taki adli tutuklular da kendi bulundukları koridordan katılmıştı anmaya.

Pencerelerden görebiliyorlardı birbirlerini. Kendi attıkları sloganlar bitince adli tutukluların;

"Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz", "Ölüm Orucu Şehitleri Ölümsüzdür" sloganlarını duydular. Bu sahneler her anmadan sonra yaşanıyor, devrimci tutsakları coşkulandırıyor. Sloganların ardından her iki blokta alkışlar patladı. Her iki blok arasında adlilerin ve siyasi tutsakların alkışları birbirine karışıyordu. Alkışlar anmanın bittiğinin habercisiydi. Tutsak kitlesi kaldığı koşullara çekilinceye dek alkış sesleri sürdü...

72. BÖLÜM

Müjdat'ın şehit düştüğü haberi öğleden sonra ulaştı Sakarya Cezaevi'ne.

G. masada oturmuş, günlük gelişmeleri, savaşçıların sağlık durumlarını not ediyordu her günkü gibi.

"Aldığımız şehit haberleriyle sarsılıyor düşmanımız. Öfkemizi sloganlarla haykırıyoruz. Bakan 'devlet otoritesini' (!) göstereceğini söylüyor. Savaşçılar adı geçtiğinde dahi öfkeleniyor."

O sıra yoldaşı yaklaştı yanına.

- Aydın, dedi.

- Evet, Aydın?

- Müjdat Yanat...

Şehidin ismini duyunca hiçbir şey söylemedi G... Yavaşça sandalyeye yasladı sırtını. Bakışlarını karşıya dikti.

Boğazına bir yumruk saplandı sanki. Ama tutuyordu kendini. "Hayır", dedi kendi kendine. Ağlamamalıydı. Düşman onların öfkesini görmeli ve korkmalıydı. Aklından Müjdat'la olan yazışmaları geçiyordu. Sık sık mektuplaşıyorlardı. Yazdığı satır-lardaki öğreticiliğini hatırlıyordu. Her biri üzerine tartışır, yeni düşünceler üretir, düşünürlerdi.

Hemen havalandırmaya çıktılar. G. de görevlerini hatırlayıp sıyrıldı düşüncelerinden. O da havalandırmaya, yoldaşlarının yanına çıktı.

"Müjdat Yanat Ölümsüzdür.", "Müjdat Yoldaşın Hesabını Soracağız."

ideolojisi büyük yara aldı. Ölüme yatanların ideolojik saldırısı karşısında burjuvazi sendeledi, yalanlarını çoğalttı. İnandırıclılığını yitirdi. Çünkü ölümü yenenler karşısında herşey güçsüzdü. Şimdi tavizsiz görünüyorlar ama her ölümden açmazları biraz daha derinleşiyor. Çünkü şehitlerimiz dışarıdaki mücadeleye yön veriyor. Dinamitin fitilini ateşliyor ve faşistlerin gerçek yüzlerini açığa çıkarıyor.

Yoldaşlar,

Ölüm Orucu Savaşçılarımız,

Bu kavgadan ideolojik olarak daha güçlü çıkacağız. Devrimci düşüncenin yenilmezliği ve üstünlüğü herkesin beynine hiç çıkmayacak biçimde kazanacaktır.

Bu direniş ülkemiz devriminde bir dönüm noktası olacak, saflar daha çok netleşecek, savaş büyüyecek ve gelişecektir.

Halkımızın ve vatanımızın gerçek sahipleri ve temsilcileri şehitlerimizin yolunda yürüyecek, zaferi kazanacağız. Ölüm Orucu düşmanla en üst düzeyde süren bir savaştır ve bu savaşı her ne pahasına olursa olsun kazanacağız.

Tüm yoldaşlarımızı kucaklıyor, sevgi ve saygılarımızı iletiyoruz.

DURSUN KABATAŞ"

Gülizar kulakları iyi duymadığı için mesajı anlayamadı. İlk kez direnişin getirdiği bu engele lanet okudu.

- Allah kahretsin, duymak istiyorum.

Tüm çabasına, yoğunlaşmasına rağmen mesajı duyamadı. Eylemin başından beri beklediği mesajı duymamak üzmüştü onu.

Mesajlarla birlikte, savaşın bu en kızgın anında kendilerini çok güçlü hissettiler. Her birinin yüreğini güzel bir sıcaklık kapladı. Bu tutsaklar için büyük bir güven, değer ve güçtü.

- '84 Ölüm Orucu'nu, önderimizi, Apoları, Ölüm Orucu'nda-ki yoldaşlarımı düşündüm. 12 yıl sonra Ölüm Orucu savaşçısı olmanın değeri, onuru ve anlamı benim için çok büyük, dedi Havva.

Tutsaklar kendi aralarında mesajı konuştular. En zor anlarında, mutluluklarında hep önderlerini yanlarında hissetmişlerdi. Onun öngörüsü, yol göstericiliğinde savaşmış, zaferler ka-

zanmışlardı. Yenilgilerinde ve zaferlerinde önderlik sarıp sar-malamıştı onları.

Mine hafifçe yerinden kalkmaya çalıştı. Nöbetçi yoldaşı hemen arkasına bir yastık getirerek hareket etmesine yardımcı oldu. Her zamanki tebessümü ile karşılık verdi Mine. O gün her zamankinden daha iyi görünüyordu. Rahatlamıştı. Sanki çektiği acılar dinmiş gibiydi. Mine acılarla çok çatışmıştı. Yoldaşına,

- Eyleme başlarken ölümü doğal, nasıl olsa varılacak bir hedef olarak kavramıştım. Eninde sonunda hedefe ulaşacaktık. Hedef açık ve yalın olarak karşımızda duruyordu. Kendimi sadece ölüme programlamak kolaycılık gibi geldi bana. Sorun ölüme giderken yaşamla ve yoldaşlarımla kuracağım bağ, onlarla olan paylaşımlarımın sürekliliği idi. Gücüm yettiğince uğraşarak, çatışarak şehit düşecektim. '84 Ölüm Orucu direnişinden çıkardığım sonuçlardan biri de buydu, dedi Mine.

Diğer Ölüm Orucu savaşçıları gibi o da zafere kenetlenmişti. Ölüm ne kadar doğal bir görev ise, zaferi görmek isteği de o kadar doğaldı savaşçılar için.

60. günlerden itibaren bu istekleri ile vücudu arasında gerçek bir çatışma başlamıştı. Konuşmak istiyor ama yapamıyordu. Sürekli ağzından gelen bir sıvı engel oluyor, konuştuğunda boğulma hissi veriyordu. Başını çevirmek istiyor, yine yapamıyordu. Üstelik gün geçtikçe görme sorunu da artıyordu. Yatakta öylece kalakalmıştı.

Sadece bir etle kemik yığınıymış gibi hissetmeye başlamıştı kendisini. "Üretmek gerekir, birşeyler yapmak gerekir" diye düşünmüştü. Hedeflediği savaşın niteliği bu değildi. Tüm gücünü, iradesini kullanmaya çalışmasına rağmen vücudu beyninden aldığı emirleri dinlemiyordu. Kendisi ile başbaşa kalmak istemiyordu. "Paylaşmalıyım" diyordu ama yapamıyordu. Zorlamıştı... Olmamıştı... Çaresiz hissetmişti kendini. Bu çaresizlik onu korkuttu. Teslim olmayı kabullenemedi.

"Hani çatışma" diye düşünmüştü... "Nerede vurularak ölmek?"

Denemeye başlamıştı tekrar. Tek tek, acı acı, her oturma, başını kaldırma biçimini, ağzında sürekli oluşan sıvıyı periyodik olarak çıkarmayı... Aralardaki küçük konuşmalar... Her acıya, her fiziksel engele yönelik bir deneme... Sonra bir deneme da-

ha...

Çaresizlik hissi kayboldu giderek. Çünkü savaşıyordu. Zamanla çevresi ile daha fazla ilişki kurmanın yöntemlerini yaşamında oturtuyordu.

Yalnız, İlgincin şehit düştüğünü öğrendiğinde çelişkiye düştü. Öfkesini tüm hücrelerinde hissetmişti. Demek ki lanet olası düşman daha fazla can istiyordu.

"Öyleyse al bir can daha" demek geçti içinden. İzlediği yolun, yani kendini yaşama programlamanın o ana kadar doğru olduğunu düşünüyordu. Şimdi kuşkuya düşmüştü.

Onu bu kuşkusundan, çelişkiden çıkaran önder yoldaşından gelen mesajdı.

Yaşamını programlamaya devam etti. Artık belli bir disiplin içerisinde oturuyor, yatıyor, su içiyordu. Vücuduna hükmetmeye başladığını gördü. Tüm yaşamı boyunca hiç bu kadar programlı olmayı başaramadığını ve yaşam içinde bunu yapamadığını, Ölüm Orucu'nda yatakta yapabildiğini düşündü. İradenin kazandığını görmek, üzerinde büyük bir rahatlama yarattı Mi-ne'nin.

Haber saatiydi. Bir an TV'nin sesinin yükseldiğini duydular. Şehit haberleri geçiyordu.

Havva el işareti ile nöbetçi yoldaşını çağırırdı.

- Geldim, birşey ister misin?

- Şehitlerimizin adını anlayamadım. Haberleri izleyip bize iletebilir misin? Yeni bir şehidimiz mi var?

Nöbetçi yoldaşı cevap vermek istemedi, geçiştirmeye çalıştı. Yeni şehitlerimizin haberini vermek kolay değildi onun için. Ya heyecanlanırsa... Ya durumları kötü olursa...

İşte bu düşüncelerle sorumlu yoldaşına koştu hemen.

Oysa Havva farketmişti yeni bir şehit olduğunu. TV sesinin yükselmesi, suskunluk, yeni bir şehit haberini veriyordu. Yoldaşının, durumu kötüleşir diye şehit haberini vermemesine içten içe kızdı. Bir yandan da "böyle düşünmüş olamaz" diyordu. Biraz sonra sorumlu yoldaşı geldi. Ve Müjdat'ın şehit haberini verdi.

- Müjdat'la Anadolu'ya yayılıyor. Düşmanı çepeçevre kuşatıyoruz. Ali Ayata, Hüseyin Demircioğlu ve Müjdat... Artık teker teker değil hep birlikte yürüyoruz düşmanın üzerine, dedi.

Havva; "Şimdi içimde bir huzur var. İşte düşmanı yeniyoruz" diye geçirdi içinden.

TV'de haberler devam ediyordu. Tüm kanallarda Sağmalcı-lar'da çekilen görüntüler vardı.

"Şimdi, tüm dünya nefesini tutmuş Ölüm Orucu direnişimizi izliyor. Vatan yeni şehitlerle sarsılıyor" dedi Havva.

74. BÖLÜM

Sendikanın salonu dolup taşmaya başlamıştı. Devrimci sen:- acıların hapishanelerdeki tutsakların Ölüm Orucu eylemiyle :3.anısına için başlattıkları Ölüm Orucu eylemi, çeşitli işyerle--"den işçiler tarafından ziyaret ediliyor, sohbetlerin konusu 3!üm Orucu savaşçıları oluyordu.

Duvarlarda eylemi ifade eden sloganların, çağrılarının yazılı : düğü dövizler ilk göze çarpan şeylerdi. Masalarda ise eylemi z yaret eden işçilerin getirdiği karanfiller, çiçekler vardı. Pano-~a tutsakların direnişine neden olan 6 Mayıs Genelgesi'ne yö--elik olarak geliştirilen tepkilerin, eylemlerin fotoğrafları, gaze-•r kupürleri...

Dönüşümlü olarak açlık grevinde olan işçilerin bazıları da bir oşede değişik hapishanelerdeki tutsaklara direniş mesajları, ;estek ve dayanışma mesajları yazıyordu. Telefonlar hiç sus-nuyor, destek mesajları dinmek bilmiyordu.

İki işçi açlık grevi ve Ölüm Orucu'ndaki arkadaşları için hazırlanan şekerli suları dağıtıyordu bir yandan.

Şehit haberleri artık daha sık gelmeye başlamıştı. 63. gün Jmraniye'de TKP(ML) tutsağı olan Aygün Uğur eylemin ilk senidi olurken, sırasıyla Berdan, İlginç, Ali Ayata ve Hüseyin De-•nircioğlu da ölümsüzlüğe uğurlanmıştı.

Onlar nasıldı acaba? Sıra kimdeydi, hangisi önce şehit düşecekti? Ş. bu düşünceler içerisindeyken hızla bir işçi girdi seriye.

- Onlardan mesaj var, dedi soluk soluğa. Mehmetler gön dermiş.

Herkes dikkat kesilmiş, derin bir sessizlik çökmüştü salona...

- Bütün arkadaşları çağırılım, topluca okuyalım, dedi.

Merakla bekliyorlardı, neler yazmışlardı?

"Merhaba,

Grevler, direnişler içerisinde birlikte birçok şeyi paylaştık.. Birlikte birçok zafer kazandık. Acısı tatlısıyla işçi sınıfı ve emekçi halklarımızın kurtuluş mücadelesinde yer aldık. Teslim olmamak karakterimizdi. Bu onuru hep birlikte yaşadık, yaşıyoruz. Bugün şehitlerimizin yanına ulaşabilmek için bekliyoruz. Sanırsız bu çok uzun sürmeyecek. Üzülmeyin, biz ölmeyeceğiz. Yarın işçilerin grevlerinde, direnişlerinde, zafer halaylarında, sendikaların, işyerlerinin toplantı salonlarında yaşayacağız. Yaşamak başka nedir ki zaten?...

Ölümsüzlüğe ulaştığımızda sizden bazı isteklerimiz olacak. Bizleri siz taşıyın, işçiler taşıyın. Son yolculuğumuzu işçilerin omuzları üzerinde yapmak istiyoruz.

Sizden ricamız, yolu biraz uzatın. Bir işyerinin önünden geçin. Biz işçilerin alkışlarını duyarız, gözlerindeki o anlamlı bakışlardan gelecek güzel günlere olan özlemlerini anlarız.

Vakit yaklaştı artık. Elveda demiyoruz size, sadece hoşça-kalın diyoruz...

M. Akdemir M. Yaman M. Güvel"

Mesajı tüm işçiler pür dikkat dinlemişti. Her satırı bir kurşun ağırlığındaydı. Nefesler kesilecek gibi oldu. Gözyaşları farkında olmadan akıp gidiyordu. Mesaj okunup bitirildiğinde sessizlik ve hüznün kapladı odayı...

Kartal, Pendik Belediye direnişlerinin R. ablası daha fazla tutamadı kendisini. Hıçkırı hıçkırı çıktı salondan. Daha üç gün önce gördüğü insanların, yoldaşlarının "hoşçakalın" sözleri, son istekleri yetmişti ona. Daha bir yıl önce Dersim'de kendi kardeşini Komutan Kemal Askeri'nin komuta ettiği direnişte şehit vermişti. Daha onun acısını taşıırken yeni acılar eklenmişti acısına...

Sessizlik yavaş yavaş dağıldı. Şimdi onlarla yaşadıkları tap-

taze anıları anlatmaya başladılar. Konuşurken yıllardır birlikte mücadele ettikleri yoldaşları, işçi önderleri Mehmetlerin Ölüm Orucu gibi destansı bir eylemde yer almalarından onur ve gurur duydukları gözlerinden okunuyordu.

Hemen birkaçı cevabi mesajlar yazmaya koyuldular. Birkaç şçi radyo başında büyük bir kaygıyla oturuyordu. Hiçbir habe-'i kaçırmak istemiyorlardı.

Bu duygu yoğunluğu içinde öfke de birikiyor. Düşman daha bir netleşiyor, berraklaşıyordu. Kendilerine işyerlerinde zulmeden, sömürenler, grevlerde, direnişlerde saldıran, coplayan, gözaltına alanlar, işten atanlar, hapishanelerde de tutsakların taleplerine kulaklarını tıkayanlar aynıydılar. "Ölmezler" diyorlardı, "gizli gizli yiyorlar" diyorlardı. Tutsakların ölümünü pervasızlıkla izliyor, her zamanki zorbalıklarıyla Ölüm Orucu'na zorla, operasyonla" son vereceklerini söylüyorlardı.

Radyoda duydukları bu haberle öfkeleri bir kat daha artmış-

- Hele bir yapsınlar, dedi işçilerden biri.

Diğeri;

- Hele bir denesinler de görsünler bakalım neler oluyor, di-
, erek sıkı yumruğunu.

Ölüm Orucu eylemi, ilan edildiği andan itibaren hapishane-ere gözücüyla bakanlar da dahil herkesi sarsmış, yılların bas-kı ve zulümle pekiştirdiği statülerini yıkmıştı. Eşitlik, adalet, özgürlük kavramları daha bir netleşmişti. Şimdi baskı ve zulümle kurumlaşan devlet hemen herkes tarafından sorgulanmaya taşlanmıştı.

Yılgınlar, yorgunlar, bu düzenin tüm çirkinliklerini gören, an-:ak türlü kaygıları nedeniyle herşeye rağmen bu düzen içinde .aşanabilir diye kendini ikna etmeye zorlayanlar dahi sarsıldı. Bunun içinde sarı sendikacılar, sendika ağaları, reformist sendikacılar da vardı.

Kolay mıydı etkilenmemek... Bir insanın doğal yaşam süresinin zaten kısa olduğu ülkemizde, bu yaşam süresinin daha .arısına bile ulaşmamışken ölüme yatmak... Kimi 18'inde, bir zaşkası 50'sinde ölüme böylesine doğallığında gidebilmek... Halbuki normal yaşantılarını sürdürebilseler, kimi 10-15 yıl, ki-Tıl ise belki 30-40 yıl yaşayacaklardı daha. Ancak eşitlik, ada-

let, özgürlük, onur ve namus için, düşündükleri gibi yaşayabilmek içindi ölüme yatmaları.

Üstelik bu düzenin sahiplerinin her gün, her saat "Uğruna ölünebilecek hiçbir değer yoktur" diyerek bangır bangır bağırdığı bir ortamda alınmıştı böylesine yüce, böylesine onurlu bir tavır.

Bu düzenin insan ilişkilerini, insani duyguları dejenere etmeye, yok etmeye çalıştığı, herşeyi kişisel ve maddi çıkarların belirlediği bir süreçte karanlıkları yırtarcasına bedenleriyle aydınlık bir dünyayı, geleceği yaratma çabasıydı onlarınki. Hem de öyle birdenbire, aniden değil, gün gün, saat saat, dakika dakika, hücre hücre tarifsiz acılar içinde ama gülerek, ama coşkuyla zafer kazanan bir savaşçı, komutan edasıyla ölüyorlardı.

Sarsıntıyı yaratan, fırtınalar koparan buydu işte...

O da sarsılmıştı. Sarsıntı ilk filizlerini 47. gün vermişti. 47. günü, ziyarete gittiği o günü tam bir düşünce, duygu kargaşa-sıyla geçirmişti. Ş. an an hatırlıyordu 47. günü.

Sağmalcılar Cezaevi'nin ziyaret günüydü. Onları, bu sarsıntıyı yaratanları görmek için çıkmıştı yola.

Bir dönem birlikte, yanyana, omuz omuza kavga verdiği, canlarının bir parçası olarak gördükleri, her sıkıntıya düştüklerinde yanibaşlarında olan yoldaşları hapisanede ölüme gönüllü olmuşlardı. Adlarını listede görmek şaşırtmamıştı onları. Yanlarındayken önde olanların hapisanelerde de öne geçmeleri doğaldı. Ama kolay değildi ölümlerine göğüs germek. Yol boyu geçmiş günlere gitmişti düşünceleri.

Hiç kimsenin cesaret edemediği koşullarda, 1 Mayıs'larda birlikte dövüşmüşler, direnişlerde, grevlerde işçi düşmanlarıyla, polisle kıyasıya, omuz omuza çatışmışlar, tüm eksiklerine, kaygılarına, hatalarına rağmen işçi sınıfının kendi geleceğini kazanma mücadelesinde hakettiği onurlu yeri alması için çaba göstermişlerdi.

Gün olmuş birlikte açlık grevine yatmışlar, gün olmuş bir direniş çadırında domates-ekmekle karın doyurmaya çalışmış, bir ekmeği pay etmişler, gün olmuş işten atılan işçileri geri döndürtebilmek için polisle çatışmış, coplanmış, kurşunlanmış, işkencelere birlikte göğüs germişlerdi.

İşbirlikçiler, emperyalist efendileri bu vatan toprakları üze-

rinde rahat dolaşabilsinler diye, halkların en yiğit evlatlarını Temmuz'larda, Nisan'larda kurşunlarla katlederken, onlar acılarını yüreklerine bastırıp şehitlerini ölümsüzlüğe uğurlamışlar-dı. Ama herşeye rağmen İstanbul sokaklarını grev alanına dönüştürüp emperyalizmin eli kanlı cellatlarını otel odalarına hapsedmişlerdi.

Yine kıyasıya bir kavga yaşanıyordu. Bu kez kavga hapishanelerde başlamıştı ama fabrikalarda, atölyelerde, sokaklarda, alanlarda, her yerdeydi artık.

Zaten tutsakların direnişi de öz olarak içerideki mücadele ile dışarıdaki mücadeleyi birleştirmek için değil miydi? Devletin işçiye, memura, köylüye, yoksul gecekondu halkına, öğrenciye açtığı topyekün savaşa karşı barikat olmak için direnişe başlıyoruz dememişler miydi? İşte direnişin büyüklüğü bundandı. Herkesi sarsması, fırtınalar yaratması bunun içindi.

Caddeleri, sokakları geçerken '96 1 Mayıs'ı canlanmıştı gözünde. 1 Mayıs alanındaki halkın öfkesi nasıl da ürktülmüştü onları. Boşuna değildi, "Gecekondulardan gelip boğazımıza sarılacaklar" demeleri. Yediden yetmişe bu toprakların acı çeken, ezilen, sömürülen insanları "artık yeter" demeye başlamıştı bir kez... Devrimin ayak sesleriydi Kadıköy Meydanı'nda yankılanan. Ateş altında bir zafer yürüyüşüydü yaşanan. Verilen üç şehit, onlarca yaralı ve tutsağa rağmen bir yenilgi almıştı sömürü ve zulüm düzeni.

Az bir mesafe kalmıştı hapishaneye. Akrabalarından biri de hapishanedeydi. Ama aklındaki onlarca soru Ölüm Orucu savaşçıları içindi. Kimbilir nasıldılar? Ne kadar zayıflamışlardı acaba? Ayakta durabiliyorlar mıydı? Rahat konuşabilecekler miydi? Onlara ne söyleyeceklerdi? Kafasını hep bu sorular kurcalamıştı.

Bu sorularla uğraşırken inmişti arabadan. Aileler her zamankinden daha kalabalıktı o gün. Kalabalık, görüşe geç gireceği endişesini yaratmıştı ama ailelerin duygularını, düşüncelerini paylaşma isteği bastırmıştı endişesini. Ailelerin hepsi düşünceli, ancak daha bir kararlı, devlete, polise, bakana, başbakana ateş püskürüyorlardı.

Bir sürü aramadan, bürokratik işlemlerden sonra görüş kabinlerine ulaşmıştı. Tika-basa doluydu kabinler. Yaşlı analar-

babalar, kardeşler, tutsak yakınları, savaşçı evlatlarıyla, yakınlarıyla görüşüyor, konuşuyorlardı. Kayıt işlemleri tamamlanır tamamlanmaz ilk kabine yönelmiş, hemen işçi yoldaşlarını sormuştu.

- Nasıllar, buraya kadar gelebilecekler mi?

- Ohooo, abi onlar bizden iyi. Canavar gibiler. Çağırıyorum, birazdan gelirler. Sen biraz bekle istersen.

Hayret etmişti tutsakların bu coşkusuna. Sanki ziyaretçiler hapishanede, onlar ise dışarıda gibiydi. O kadar coşkulu, o kadar şen, esprili... Nasıl böyle oluyordu anlayamamıştı. Dışarıda olmalarına rağmen içeridekiler kadar rahat, coşkulu ve güleç yüzlü olmadıklarını düşünmüştü. Dışarıda olmanın ezikliğine bağlamıştı nedenini. Ama vazgeçmişti hemen bu karamsar düşüncelerden.

Ziyaret kabinlerindeki ailelere baktı. Kimileri kabinlerin arkasındaki koridorda volta atıyor, sigara üstüne sigara içiyor, kimileri oturmuş ziyaret edeceği evladının gelmesini bekliyordu.

Direnış Ölüm Orucu'na evrilmişti. Böylesi bir günde evlat acısıyla dolu olan ailelerle konuşmak hiç de kolay olmamıştı. Onlarla konuşmak istemiş, cesaret, moral vermek gerekliliğini hissetmişti. Ama kendi duyguları, endişeleri farklı mıydı ki? Aynı acı kendi yüreğinde de yok muydu? Buna rağmen kendini toparlayarak anne babaları teselli etmeye çalışmıştı. "Kazanacaklar, onlara güveniyoruz. Metin olun. Hepimiz üzölüyoruz ama şu anda duygularla hareket edecek zaman değil. Çocuklarımızı sahıp çıkma, onlarla birlikte olma zamanıdır."

Yaşlı bir baba koridora doğru seslenince bıçakla kesilmişti sanki konuşma.

- Mehmet Akdemir'in ziyaretçisi!..

İki kez tekrarlamıştı bu anonsu. Titrediğini hissetmişti. Nasıl girecekti kabine? Heyecanını nasıl bastıracaktı? Onlar gibi güçlü olmak gerekiyordu karşılarında. Derin bir soluk alarak kabine girdi.

Kırmızı alın bantlı Akdemir'i gülen gözlerle bulmuştu karşısında. Kızıl banta takılan gözlerini yüzüne çevirince uzayan sakallarını farketmişti. Sanki 47 gün aç olan onlar değilmiş gibi dimdik ayakta duruyorlardı. Gülüyor, el sallıyorlardı. Hiçbir değişiklik yoktu.

Akdemir'in her zamanki neşeli tavrıyla, "Nasılsın, hoşgeldin" demesiyle gelmişti kendine. Susmuş, cevap verememişti. Duygulanan tek o değildi. Akdemir de benzer duygularla gü-lümsemişti ona. "Kutlarım sizi. Bu cüretle kazanırsınız..." dediği esnada 50'lik Mehmet amca ve Mehmet Yaman da gelmişti kabine. Mehmet amca daha da gençleşmişti sanki. Üçünün üzerinde dolaştırmıştı bakışlarını.

- Tüm işçi arkadaşların selamlarını ve başarı dileklerini getirdim...

Konuşmakta zorlanmış, ifade edememişti duygularını, düşüncelerini. Eskiden beri öyleydi, anlatamazdı ancak hiç bu kadar olmamıştı. Onlar ise sular seller gibi konuşmuş, tek tek işçi arkadaşlarını sormuş, Ölüm Orucu'nun neden bu süreçte yapılmasının zorunlu olduğunu anlatmışlardı. Onlar anlattıkça içindeki hü-zün ve kaygıların yerini coşku, güven ve kararlılık almıştı. Onlara herşeyi anlatma isteğiyle başlamıştı anlatmaya.

Ölüm Orucu eyleminin işçiler üzerindeki etkisini, bir süredir varolan atılışı nasıl sarstığını, halka yönelik saldırılara karşı devrimci tutsakların bedenlerini siper eden savaşıçların onları nasıl hareketlendirdiğini anlatmıştı. Bir süredir kendi öz örgütlülükleri olan İşçi Meclislerini, işyerlerindeki bu taban örgütlenmelerini oluşturma çalışmalarını, bir yandan da işverenlerle toplu sözleşme görüşmelerini, bağlı oldukları sendikanın Genel Merkez Yönetimi'nin seçimlerinde her kesimin birlikteliğini sağlamak ve devrimci sendikacıların yönetimde ağırlığını oluşturmak için işyerlerinde yaptıkları çalışmaları aktarmıştı arka arkaya. Tüm bu yoğunluğun merkezine Ölüm Orucu eyleminin nasıl yerleştiğini de vurgulamıştı. İşçilerin dikkatinin hapishanelere, hapishanelerdeki faşist baskılara, tabutluklara ve bunlara karşı gelişen eyleme odaklandığını koymuştu.

Genel Direniş içerisinde çeşitli sendikalardan işçiler birleşip tutsakları sahiplenmenin adımlarını atmışlardı. Hapishaneye toplu ziyaret eylemi polisin saldırısıyla karşılaşmış, bunun sonucu gözaltılar olmuştu. Sonraki günlerde ise Tuzla Deri işçileriyle birlikte hapishanelerdeki direnişe destek olmak amacıyla iş bırakıp yürüyüş yapmışlardı. O zaman bunları tek tek anlatıp değerlendirmişlerdi. Ama artık bunlar yetmiyordu. Bunu kendi de görmüştü.

İçini sabırsızlık kaplasa da belli etmemeye çabalamıştı. Konuşmalar oldukça uzun sürmüştü çünkü. Sabırsızlığı işçi temsilcileriyle beraber aldıkları kararı bir an önce açıklama isteğinden. Ama Akdemir bir türlü susmamıştı. Coşkuyla birçok şeyi anlatmaya çalışmıştı. Özellikle Ölüm Orucu'nun gerekliliğini ve düşmanın politikalarını inceden inceye anlatmayı sürdürürken daha fazla dayanamamış, Akdemir'in soluk aldığı bir anda hemen atılmıştı.

- Biz de dışarıda Ölüm Orucu yapma kararı aldık.

Rahatlamıştı...

- Hapishanedeki eylem bitmeden, zafer kazanılmadan eylemi bırakmayacağız.

Heyecanlı ve birşeyler yapmanın huzuruyla eylemin çerçevesini anlatarak devam etmişti.

- Ben, Aynur, Mevsim, Genel-İş Sendikası binasında Ölüm Orucu'na başlayacağız. Bugün diğer işçi arkadaşlar da SAĞ yapacaklar. Bu arada yapılacak eylemlere katılımı sağlamak için kendi işkolumuzda birtakım eylemlilikler de düşünüyoruz. İleriki günlerde daha da netleşecek. Şu andan itibaren işçi arkadaşlarımız tüm hapishanelere Ölüm Orucu savaşılarına kart ve mektup yazmaya başladı. Onlar da çok sarsıldılar. Hayatında hiç ağlamak nedir bilmeyenler bile ağladı. Sendika binası Ölüm Orucu kararını duyar duymaz her işkolundan işçilerle dolup taşmaya başladı. Ziyarete gelmek istiyorlar. Göreceksiniz. O kadar hoş ki, sizleri tanımayanlara, tanıyan işçilerle sinle yaşadıkları acı, tatlı anıları en ince detayına kadar anlatıyor. Kimi anılara gülerken bile gözlerde hüznün var. Bir genç arkadaş, "Ne güzel şeyler yaşamışsınız, çok şanslısınız. Keşke bizler de tanısaydık onları" dedi. O da ziyaretinize gelecek...

Herşeyi konuşmalarına rağmen konuşulacak daha çok şey var düşüncesi ağır basmıştı konuşmasının sonunda. Ancak savaşçıların daha fazla yorulmaması için;

- Ben sizi daha fazla yormayayım. Kendinize iyi bakın. Bir an önce sendikaya gideyim. Beni bekliyorlar. Arkadaşları daha fazla merakta bırakmayayım. Sizden ayrı da olsak herşeyimizle yanbaşınızdayız. Hoşçakalın, görüşmek üzere, diyerek ayrılmıştı onlardan.

Sendika binasına vardığında daha içeri girer girmez hepsi

ayağa kalkmış, soru yağmuru başlamıştı. "Söyledin mi, ne yapıyorlar, nasıllar?..." vb...

Ölüm Orucu'nda şehitler verilmeye başlandığı günlerdeyse Ölüm Orucu'na yatan işçilerin ziyaretçileri artmaya başlamıştı. İşçiler öfkeliydi. Bir yandan ölüme giden arkadaşlarının yarattığı hüznle karışık coşku, diğer yandan onları sahiplenen halka, analara uygulanan zulmün yarattığı kin. Ziyarete gelen işçiler Ölüm Orucu'na başlayan sendikacılara soruyorlardı;

- Siz neden ölüme yattınız? Başka şeyler de yapabilirdiniz.

Hele Türk-İş ve DİSK yöneticilerine ateş püskürenler onlara lanet okumuşlardı. "Kim bunlar, demişlerdi. Kimden yana olduklarını daha iyi anladık." Kimi ise;

- Budak eylemcilere "bırakın" dedi. Sözde onları düşünüyor. Kimbilir belki de bir yerlerden mesaj almıştır. Kendisini ne sanıyor bu adam. Temsil ettiği sınıfa sırtını dönüyor. Sırtını döndüğü yetmiyormuş gibi başkalarını da eklemek istiyor. Bu sendika ağalarını sanki devrimciler tanımıyor mu? Onların ru hunu okuyorlar. Hangi duygu ve düşünceyle hareket ettiklerini onlardan iyi kim bilebilir ki? 1 Mayıs'ta boşuna değildi işçilerin sendikalarının kortejinde değil de devrimci örgütlerin kortejle rinde yürümeleri. Artık herkes birbirini tanıyor. Ölüm Orucu bir kez daha gösterdi ki, gerçek işçi önderleri, halk önderleri ölü me yatanlardır, demişti.

Bir işçi Ölüm Orucu direnişçileri adına konuşmaya başlamıştı. Bu birtakım sorulara da cevap olacaktı.

- Bizler hapishanelerde süren direnişlere sessiz kalamazdık. İçerideki insanlar bizim insanlarımız. Bizim arkadaşlarımız, bizim çocuklarımız. Onlar bizlere özgür bir dünya sunmak için savaşıırken tutsak düştüler. Onların sorunlarıyla bizim sorunla rımız ortaktır. Bugün hapishanelerdeki katliam girişimlerine sessiz kalmak insanlığımızı kaybetmek demektir. Bu mücade leyi bizler kazanacağız, halkımız kazanacak.

Şehit haberleri ardı ardına gelmişti. Daha kaç can verilecekti? Sendika binasındaki işçilerin aklında bu soru vardı. Ş.'nin aklında bu soru vardı. Artık birer birer değil, ikişer, üçer veriliyordu şehitler. Kimse yerinde duramıyordu.

Her yerden sesler haykırılıyor, dünya ve ülkemiz halkları bu eylem karşısında saygıyla eğiliyordu... İşçiler de...

75. BÖLÜM

"Katil Kazan, Katil Erbakan" sloganlarıyla çınladı Yüksel Caddesi...

"Aygün Uğur Ölümsüzdür"...

İlk ateş düşmüştü yüreklere.

Yükselen slogan değil, tek bir çığlıktı adeta. Yüzlerce, binlerce acılı yüreğin tek bir çığlığı...

Yüksel Caddesi ve Ankara böyle bir öfkeye, böyle bir feryada tanık olmamıştı. O gün Yüksel Caddesi'nde en büyük acıyla bilenmiş öfke vardı...

Kararlı haykırıışlar, yeni şehitler ve şehitlerle gelecek zaferin habercisi vardı.

O günden bugüne ne umut yok oldu, ne kin, ne de yaşlar kesildi gözlerden. Sonra, Bayrampaşa önünden;

"Söleyin bana, oğlum öldü. Ben rüyamda gördüm. Görüşe gelmedim. Onu almaya geldim. Keşke anasız kalaydı, bana olaydı bunlar" diyerek haykıran Berdan'ın annesinin sesini duydu tüm analar 65. günde.

Caddeler, sokaklar dar geliyordu yaşlı analara, babalara...

Sonra, sonra... İlginç şehit düştü.

Ölüm haberleriyle aynı anda geliyordu Şevket Kazan'ın "Cezaevlerindeki eylemlerden sonuç almak mümkün değildir. Biz uzlaşma istemiyoruz" diyen açıklamaları.

- Doymadı kan emici, kana doymadı, diye feryat etti Fadime ana.

Tek sözcüklük bir ağıt yükseliyordu.

"Yavrum"...

Her telefon yeni bir ölüm haberi veriyordu. Telefonun kahredici sesi susmuyordu. Ölümler tekrar tekrar kesinleşiyordu. Kesinleştikçe çığlığa çığlık ekleniyordu.

Nalan, gözaltından bırakılıp ÖDP'ye geldiğinde öğrendi eşi Hüseyin'in ölüm haberini. Önce inanmadı. Sessizce oturdu. Yavaş yavaş başladı çığlıkları. Bitkin sesiyle öfkeli.

- Bedel istiyorlardı, işte bedel. Can istiyorlardı, işte can.

Doymadılar mı?

Günlerce, haftalarca hapisnede yaşanan sorunları anlatabilmek için peşinden koştuğu kameralar şimdi rahatsız ediyordu onu. Acı veriyordu. Savmaya çalıştı başından.

Ve hapisneye doğru yola çıktı. Daha kapıdan çıkarken, içerden bir çığlık daha yükseldi. Yeni bir ölüm haberi daha...

- Yavrum...

Bir ana kendini yere attı. Ardından Müjdat'ın ölüm haberi geldi. Ayşe ana bağırırdı;

- Müjdat benim oğlumdu, oğlumun en yakın arkadaşıydı.

Tam kafasını yere vuracakken doktor yakaladı hemen. Bir kuş gibi çırpındı bitkin düşünceye kadar.

Ardından her yanı ağıtlar kapladı. Ağıtlar isyana karıştı.

- Yediler yavrularımızı. Bir aydır eylemden eyleme, sokak sokak dolaştık çocuklarımızı vermeyelim diye. Aldılar, aldılar...

Sesler yükseldikçe yükseldi.

- Beni öldürün, bırakın kendimi öldüreyim.

- Bu acıya dayanılmaz.

"Katil Kazan İstifa", "Anaların Öfkesi Katilleri Boğacak" sloganlarıyla sıyrıldı düşüncelerinden Cemile ana. "Altı şehidimiz var" diye tekrarladı yüksek sesle. Önce tek tek gelmişti ölüm haberleri. Dün üç daha... Bugün, az sonra, hatta şu dakikalarda sayı kaçaya yükselecekti.

O da var gücüyle katıldı sloganlara.

- Katil Kazan İstifa!... Anaların Öfkesi Katilleri Boğacak!...

Sonra Müjdat'ın yaşlı anasının İzmir'den yaktığı ağıtın sesi ni duyar gibi oldu.

- Daha kaç kurban istiyorsun Kazan? Anaların ahi sende kalmaz Kazan. Benim yüreğim yandı, senin de yüreğin yansın

Kazan...

"Katillerin de yüreği yanmalı" diye geçirdi içinden. Tekrar var gücüyle katıldı slogana.

- Katil Kazan İstifa!... Anaların Öfkesi Katilleri Boğacak!...

Sloganların ardı arkası kesilmiyordu. Üç bin kişi oldukları söyleniyordu ama ilerlemiyordu kortej. Başbakanlık'a gidilecekti. Ankara sokaklarını inleteceklerdi.

"Biraz daha sabır" diye geçirdi içinden. "Çok kalabalık herhalde düzenleme yapıyorlar" demeye fırsat kalmadı, İHD'li biri açıklama yaptı.

- Basın açıklamamızı burada okuyacağız.

- Olamaz, dedi.

Ana yüreği sıkıştı, olur muydu?

- Hani Başbakanlık'a gidilecekti.

Diğerleri de katıldı ona. Sesler, huzursuzluk arttı giderek.

- Altı şehidimiz var. Daha ne kadar bekleyeceğiz?

- Bu geri adım.

- Yürüyeceğiz.

- Altı şehitle beklenmez.

- Bir buçukta yürüyüşe başlayacağız.

Sloganlar tekrar başladı.

"Anaların Öfkesi Katilleri Boğacak"

"Devrim Şehitleri Ölümsüzdür"

"Katil Devlet Hesap Verecek"

"Zindanlar Boşalsın Tutsaklara Özgürlük"

Ardarda geliyordu sloganlar... En önde ellerde Ölüm Orucu şehitlerinin bulunduğu temsili bir tabut... Öfke dorukta, yürekler gergin, tedirgin. Bekleyiş başladı tekrar.

Süleyman baba öfkesini dışarıya vuruyordu.

- Ne yapıyor bunlar? Bir buçuk, işte başlama saati. Kimi bu lacağız sokakta? Kime duyuracağız sesimizi?

- Haydi, koşalım. Başlayalım yürüyüşe, dedi bir diğeri.

- Dün Sultanahmet'te barikatlar aşıldı. Burada da aşacağız, diyerek katıldı bir başkası.

Öne atıldı aileler. İlerlemeye çalışıyorlardı. En öne gençler geçti. Çatışma halini almışlardı.

"Güzel kenetlenmişler" diyor yaşlı bir ana gözleri umutlu, onlara öylece bakarak.

Aileler öne geçmek için ilerledi. Gençler bırakmadılar ön tarafı, aileleri korumak istercesine. Aileler ezilmesin istediler. Kendileri çatışsın istediler. Aileler de gitmedi geriye. Herkes olduğu yerde. Tekrar sloganlar yükseldi.

"Katil Devlet Hesap Verecek", "Anaların Öfkesi Katilleri Boğacak".

Sloganlar kesilmedi. 13.30 olduğu halde yürüyüş hala başlamadı.

Bir ses yükseldi megafondan;

- Eylemimiz bitmiştir. Dağılıyoruz.

Bu haber sanki yeni bir ölüm gibi saplandı onların acılı yüreklerine. Bir yandan ardarda haberler geldi.

- Çok ağır tutsaklar var.

- Ölüm döşeğinde tutsaklar var.

Kaygı, öfke, acı birarada.

Oya abla;

- Gidelim, yürüyelim... Ölüm haberleri geliyor, diye bağırdı.

Düşmanın nerede olduğunu biliyordu. Ve toplanmışlardı düşmanın üzerine yürümek için. Olay bu... Yani yürümek... ÖDP'nin önünde o haykırışlar, sloganlar onlara yetmiyordu. Gidip kapılardan haykırmak istiyorlardı. Altı şehit vardı. Kalabalık kitle vardı. Ve onlar ÖDP'nin önünden adım atamıyorlardı. Bu acıyı yaşamak çok kötüydü. Ama Oya abla ve üçbine yakın insan yaşıyordu bu acıyı.

Bu durum birçok aile için yıkım oldu. Öfkeli sesler yükseldi az sonra.

- DKÖ'lerin kararsızlığı, çaresizliği bizim için yıkım oldu.

Devlet bundan cesaret alacak.

- Yürümeyecekler de niye geldiler?

- Altı şehidim var benim. Bunların yaptıkları katillere cesaret veriyor.

Öfkelerini kime, nereye yönelteceklerinin şaşkınlığını yaşadı aileler.

Bir ana anlamaya çalışıyordu. Dost bildikleri sırtlarını çeviriyordu onlara.

- Onca şehit varken bu bekleyiş niye... Niye dağıttılar insanları. Niye dağıldı insanlar?

Eylemi dağıtan Ankara Demokrasi Platformu Sekreteriydi.

Yukarı çıkıp yakalarına yapıştı analar.

- Altı şehit sizi ancak kapının önüne çıkarabildi.

Aynı akşam eylem sekreteryası görevden alınmıştı. Ama eylem bugün kaybedilmişti bir kez.

- Devlet güç kazandı, cesaret kazandı. Buna onu biz verdik.

Yeni ölümler kapıda.

Bunu söyleyen, Ölüm Orucu'na kadar eylemlere gelmemekte ısrar eden, bu işler böyle olmaz diyen bir babaydı. Yaşadıkları nasıl da değiştirmişti onu.

Oya abla ilk kez ağlıyordu. Şehit haberlerini aldığı anda dahi kendini tutmuştu. Ama bugün ona çok zor gelmişti. İçlerinden hançerlenmiş hissetti kendini. Ve tutamadı ağladı, ağladı...

Biraz sonra "Biz Cumhuriyet okurlarıyız" diyen bir grup destek ziyaretine geldiklerini açıkladı.

Aileler yüzlerine çevirdiler hep birlikte. Anlaşmışçasına tek bir ses duyuldu.

- Geç kaldınız...

Gelenler utangaçça oturdu bir kenara. İçlerinden birkaçının gözleri doldu...

Kimbilir, belki onlar da inanmamışlardı ölümlerin olacağına. Belki de inandılar ama cesaret edemediler adım atmaya...

Ya da yürekleri öylesine küllenmişti ki, devletin vahşetini yeni hissedebildiler. Kimbilir...

Gerçek olan buydu. Geç kalmışlardı. Kızamadılar kendilerini tersleyen analara, babalara. Utandılar...

- Bırakın yakalım kendimizi, bırakın gidelim basalım, yaka lım...

Öylesine hazırlıklıydı aileler. İntihar eylemleri teklifleri geldi.

Oya abla onurla baktı ailelere.

Aileler tutsakların ölümüne sürdürdükleri irade savaşının tam ortasında ağıtlarla, gözyaşlarıyla, öfke dolu sloganlarıyla kavıyorlardı savaş gerçeğini.

Yaşlı ana-babalar savaş gerçeğini kavıyorlardı ama halkın hak alma mücadelesine önderlik ettiğini söyleyenler, aydın olduğunu söyleyenler öyle mi?

Burjuvazi Şevket Kazan'ın ağzından "ölmezler" derken burjuvazinin bencilliğini, çıkarıcılığını, inançsızlığını sergiliyordu. Peki bunlar kimin adına hareket ediyor, kimi temsil ediyorlar-

di? Halkı mı? O zaman halk "yürüyelim, hesap soralım" derken onlar neden halkı dört duvar içine sokuyorlardı?

Doğruydı. Altı şehit onları sadece kapının önüne kadar çı-karabilmişti. Ölümle olana kadar "bitirin" çağrısı dışında kollarını kıpırdatmamış, sorunu küçümsemişlerdi. Şimdiyse devrimci inançtan, kararlılıktan, iktidarın saldırılarına karşı saldırı ile cevap vermekten uzak bir tavır sergiliyorlardı.

Halksa öfkesini, tepkisini düzen içine hapsetmek isteyenleri, bedel ödemekten köşe-bucak kaçanları değil, ölüme yatanları, düzenin hiçbir sınırını kabul etmeyenleri, silahlı mücadele verenleri sahipleniyordu.

Zaten bu yüzden değil miydi devletin ölüme yatan DHKP-C tutsakları için de halk düşmanı bir savcıyı, polisi, generali, işkenceciyi cezalandırdığını, oligarşinin ve emperyalizmin kurumlarına bombalar yerleştirdiğini propaganda etmesi, üstüne basa basa, tekrar tekrar söylemesi? Halkın silahlı mücadele verenlerin arkasında yürümesinden duyduğu korkudan değil miydi? Bu sahiplenmeyi ortadan kaldırmak için değil miydi?

Ama kar etmiyordu. Halk bizzat kendi yaşadıklarıyla görüyordu faşist iktidarın ancak silahlı mücadeleyle yıkılabileceğini. Aynı zamanda reformizme karşı da büyütülen ideolojik mücadelede halk, düzen dışına çıkamayanların değil, devrimcilerin yanındaydı. Bu tercihini halkça ifade ediyordu şimdi. "Altı şehit sizi ancak kapının önüne çıkarabildi"...

76. BÖLÜM

68. gün...

Günlerden cuma. Kadın tutsakların ziyaret günü.

Her ziyaret büyük bir hareketlilik, bir gürültü, bir koşuşturmadır. İçeriye gelen çocuklar, anlatılan görüşmeler, "senin ziyaretçin geldi mi, nasıllar" sorularıyla yapılan canlı sohbetler... Ama bugünkü ziyaret her zamankinden farklıydı. Hiç kimse kabinlerde yaptığı sohbetleri anlatmıyordu. İçeriye her zamankinden daha az çocuk alınmıştı. Yatakhaneye kabinci tutsak girdi. Onları rahatsız etmemek için fısıltıyla konuştu yanlarında.

- Ailelerinizi içeri alacağız, kısa olacak ama görüşmenizi sağlamak için temsilci yoldaş savcıyla görüşüyor. Şu anda Nursel'in, Yasemin'in ve Havva'nın annesi görüş kabinlerinde.

Savaşçılar iki haftadır ziyarete çıkamıyorlardı. Aileleriyle çoğu zaman yoldaşlarının aracılığıyla haberleşiyor, selamlarını gönderiyorlardı.

"Üzülmeyin, düşmanın karalamalarına kulak asmayın, kendi özgür irademizle halkımız, vatanımız, sizin için direniyoruz. Güçlü olun. Biliyoruz üzülüyorsunuz. Ama üzülmek faydasız. Direnişimize sahip çıkın. Haklarımızı almak için siz de dışarıdaki diğer ailelere katılın. Devletin yakasına yapışın. Biz kazanacağız, sizleri kucaklıyoruz" mesajları gönderiyorlardı. Bu mesaj her ulaştığında ailelerin yüreklerini hüzün kaplıyordu. "Nasıllar, iyiler mi" sorularına verilen hiçbir cevap onları tatmin etmiyor, tekrar tekrar soruyorlardı.

Ve artık ölümlerin geldiği günler yaşanıyor, her gün iki-üç şehit haberini birden alıyorlardı. Evlerinde oldukları her dakikayı TV'nin, radyonun başında geçiriyorlardı. Ve çocuklarının ölüm haberini bekliyorlardı.

İşte bugün de, daha ziyaret saatinden çok önce hapishanenin kapısına gelmişler ve nihayet görüş kabinine girebilmişlerdi. Nursel'in annesi Fatma ana ziyarete ilk gelenlerin arasındaydı. Tedirgin, acılı gözlerle çevresine bakıyordu. Almaya korktuğu cevaptan ürkerek sormuştu sorusunu ilk gördüğü tutsağa;

- Nursel nasıl?

- İyiydi. Ben şimdi gidip bir kez daha bakarım. Bir söyleyeceğin var mı?

Ana artık gözyaşlarını tutamamıştı. "Bir söyleyeceğin var mı?" diye tekrarlamıştı içinden.

- Göremez miyim? Birkaç dakika bile olsa göremez miyim?... Hiç göremez miyim? Sedyeye koysanız, kabinlere gir mesin, kabinlerin arkasından bir geçse, uzaktan da olsa şöyle bir görsem... Evladım anayız, ana yüreği, insan her dakika evladının ölüm haberini bekler mi? Biz 68 gündür bekliyoruz. Çok solgun mu? Allahını seversen doğru söyle. Dayanırım, çok mu hasta? diyerek gözyaşlarını silmişti.

Tutsaklar beş yıldır hapishanenin kapısına gidip-gelen Fatma anayı yakından tanırlardı. Artık onların da anası. Her direnişte beraber direniyor, her zaferi beraber kutluyorlardı. Ve şimdi savaşın bu en zorlu anında, çatışmanın en kızgın yerinde Fatma ana vardı. Fatma ananın isyan eden yüreği vardı. Kabin görevlisi tutsak geri dönüp Fatma anayı bir kabine çağırırdı.

- Bak anacığım, seni içeriye almaya çalışacağız. Nursel'le görüştüreceğiz, ama birşeye söz vermeni istiyoruz... Yoldaşlarımızın durumu ağır, yanlarına gittiğin zaman seni etkileyen, sarsan görüntülerle karşılaşabilirsin. Nursel yatağından kalkamıyor. Gözleri ışığa iyice hassaslaştığı için gözünde siyah bantlar var. Heyecana kapılıp bayılmamalısn. Ağlamamalısn, sen güçlü olmalısın... Sen güçlü olmalısın ki, onlar da senden güç alsın. Şimdi hepimizin görevi bu. Onlara moral vermek, güç katmak. Söz veriyor musun?

- Tabi evladım. Siz hiç merak etmeyin, ben dayanırım... Bu rada ağladığıma bakmayın. Orada hiç ağlamam. Biliyorum, ölecek ama bırakmayacak, direnecek. Ben de direnmesini istiyorum. Buraya kadar geldiniz, madem ki yoldaşlarınızı kaybettiniz, şehit verdiniz, bırakmayın evladım, bırakmayın... Nursel bile şehit düşse bırakmayın, direnin, haklarınızı alın, dedi ve ağlamaya başladı.

Bir yandan gözyaşlarını silerek diğer yandan belki de içeriye alınmaktan vazgeçileceğinin korkusuyla;

- Siz benim burada ağladığıma bakmayın, orada ağlamam. Yanlarında hiç ağlamam. Çıkınca ağlarım ama orada ağlamam, dedi.

Feride teyze kabinin arka tarafında ağlıyordu.ve o da savaşçıların yanında ağlamayacağına söz verdi.

Üçüncü bir kabinde ise Havva'nın annesi Mehtiye anayla konuşuluyordu. Biraz olsun sakinleşmiş, gözyaşlarını silmiş, birkaç dakika sonra evladını göreceğinin hayalini kuruyordu. Tutsak ona tekrar seslendi;

- Anacığım seni alacağız. Ama senden başka analar da var. Bunun için ancak beş dakika görüşebileceksin ama yanların da ağlama olur mu? Ağlarsan daha çabuk çıkarmak zorunda kalırız.

Koğuşa ilk önce Nursel'in annesi girdi. Daha hapisane koridorlarındayken defalarca mendilini gözpınarlarına götürerek siliyordu. Sanki 68 gün boyunca biriktirdiği gözyaşlarını bir anda kurutacaktı. Kızına layık olacaktı. Havalandırmaya girdi, ardından koğuşa girdi, merdivenlerden çıkarak yatakhaneye ulaştı. Ama hiçbir şeyi görmüyordu gözü. Nereden girdi, ne vardı, ne gördü, anlayamadı. Yatakhaneye girer girmez sıra sıra uzanan yataklar arasında yatan beş kişiyi hemen farketti. İşte Nursel'i orta yataktaydı. O dakikaya kadar yabancı bir mekana girmenin verdiği tedirgin adımlar yerini analık duygusuyla hiç kimsenin engelleyemeyeceği koşar adımlara bırakıyordu.

Ve Fatma ana Nursel'inin yanına gitti, sarıldı, öptü, öptü... Bu kemikli solgun yüz, kızının yüzü.. Onun kızı. Ceylan gözlüsü... Haftalardır görmediği kızından kopamıyor ama ağlamı-/ordu Fatma ana.

- İyisin evladım, iyisin... Bak ne kadar da güzel direniyorsun, kazanacaksınız, dur bir yoldaşlarını göreyim, diyor ve tek tek savaşıları dolaşarak öpüyordu. Sanki Ölüm Orucu boyunca gözyaşları dinmeyen Fatma ana değil artık... En şen şakrak halini takınıyor...

Dışarıda neler yaptıklarını, nasıl her tarafa koşturduğunu anlattı. Nursel'in elini avuçlarına alıp yüzüne götürdü.

- İyi gördüm evladım. İyi gördüm seni. Diren evladım, diren. Hep yanında olacağım.

Bütün Süresiz Açlık Grevi eylemi ve Ölüm Orucu'nun ilk günleri boyunca "Bırak^P.n, kendinize yazık ediyorsunuz, kimse sizi duymuyor" diyen Fatma ana, şimdi, "direnin" diyordu. O dişe diş süren bu savaşta belki de bedellerin en ağırını ödüyordu. Ama direnmenin önemini de anlıyordu. Bir tutsak omuzu-na dokundu.

- Fatma Ana, artık çıkmalıyız. Çıkmalıyız ki diğer yoldaşların anneleri girebilsin.

- Peki evladım, onların da evladı, onlar da gelsin görsün bir. Öpüp bir koklayayım, çıkalım.

Tekrar savaşıları dolaşarak tek tek öptü. Nursel'ine uzun uzun sarıldı. Fatma ananın gülen yüzü kabinlere çıkıncaya kadar bozulmadı hiç. Birkaç dakika sonra da koğuşa aynı yollardan geçerek Havva'nın annesi geldi. Nereye gideceğini şaşırdı. Gözlerinde durdurmaya söz verdiği yaşlarıyla sanki etrafını net olarak seçemiyordu. Bir tutsak koluna girdi.

- Bak ana, Havva burada.

Havva'nın yanındaki sandalyeye çöker gibi oturdu.

- Nasılsın kızım?

Cevabını dinlemekten çok Havva'ya baktı. Vücudunu kontrol etti. Elleri avuçlarına aldı. İncelmiş olan ellerini inceledi. Avucunun içindeki Cephe yıldızlı kınayı gördü. Havva annesine;

- Anne bunu ilk şehidimizi verdiğimiz 63. gün yaptık.

Mehtiye ana belki de kızının avucunun içinde hep görmek istediği kınayı bugün görmüş olmasının şaşkınlığını, sevincini, hüznünü yaşıyordu.

Havva'nın avucunu açtı. Cephe yıldızlı kınayı öptü, öptü... Belli ki konuşmak istemiyordu. Belki de konuşunca dayana-

mayıp ağlayacağından korkuyordu. Bir tutsak sürenin bittiğini hatırlatmak için yanına geldi.

- Mehtiye ana artık çıkmalıyız.
 - Ama hiç ağlamadım ki, neden çıkarıyorsunuz?
- Tutsağın ister istemez yüzünde bir gülümseme belirdi.

Mehtiye anaya sarıldı.

- Elbette ağlamadın anacığım. Sen Havva'nın annesisin. Sen bizim anamızsın. Yiğitsin. Ama vakit doldu artık, çıkmalıyız ki Yasemin'in annesi girebilsin.

Mehtiye ana şaşkın gözlerle tekrar Havva'ya baktı. Doğrulup kızıl bantlı alnından ve tekrar açıp kınalı elinden öptü. Diğer tutsakları da dolaşıp ana şefkatiyle sarıldı. Ve tutsakların yardımıyla yolunu bulup şaşkın, üzgün bakışlarla koğuştan ayrıldı.

Mehtiye anadan kısa bir süre sonra da Yasemin'in annesi Feride anayı içeri aldılar. Koğuşa baktı, anlamaya çalıştı. "Evladı nasıl bir yerde kalıyordu, nasıl bir yerde yaşamla pençele-şiyor, nasıl bir yer ki onun kolları uzanmıyor?", İşte bunlara cevap arıyordu. Savaşçıların hepsini de kendi evladı olarak düşünmüş olacak ki, sırayla bütün tutsakları dolaştı ve sonra Yasemin'in yanına oturdu. Ne konuşacağını bilmemekten çok hata yapmaktan korkar gibiydi. Bir hata yapar da evladını üzer, belki daha fazla rahatsızlanmasına neden olur korkusunu yaşıyordu. Yasemin'in saçlarını okşuyordu. Her görüşte kestir dediği saçları şimdi ona güzel geldi. Ellerini saçlarından ayırmadı hiç.

- Dün DYP'ye gittik. Ailelerle beraber dolaşıyorum, diye söz ze başladı.

Ve sanki rapor vermeye gelmiş gibi, belli ki önceden hazırlamış olduğu konuşmasına hiç ara vermeden devam etti. Herhalde Yasemin'in bununla moral bulacağını, güç alacağını düşünüyordu. Yasemin annesinin direnen ailelerin yanında olmasını ister ve hep onu zorlardı. Ama o korkar, gitmezdi. İşte şimdi her yere gidiyordu. Gözaltına alınsalar, coplansalar, kovul-salar da hiç umrunda değildi. Artık bunlar korkulacak şeyler değildi. Cebinden çıkardığı bir miktar parayı Yasemin'in başu-cuna bıraktı.

- Ben koşturacağım evladım, koşturacağım. Kazanacakları-

nız evladım, kazanacaksınız, muzaffer olacaksınız, diyebildi.

Kızına sarılıp öptü ve yanına gelen tutsaklarla birlikte bu kısa ziyareti bitirerek koğuştan çıktılar.

Feride ana henüz koğuştan çıkmıştı ki birşeyleri unutmanın telaşıyla geri döndü. Ama koğuşa giremeyeceğini anlayınca çaresizlikle yanındaki tutsağın elini tuttu.

- Sizin orada eski Türkçe okumasını bilen var mı?

Tutsak soruyu anlamadı, biraz şaşırdı;

- Nasıl yani?

- Arapça evladım, Arapça... Kuran yani. Allah aşkına ben unuttum söylemeyi. Yasemin'in yanibaşındayken söyleyecek tim. Yasemin'e birşey olursa... Birşey olursa başında bir Fati ha okuyun oldu mu?

- Sen üzülme ana, biz ne gerekirse onu yapacağız, diyerek Feride anayı rahatlatmaya çalıştı.

77. BÖLÜM

Belediye arabası Çanakkale sokaklarını bir bir dolaşarak duyulan şaşkınlık içinde bırakan bir haberin anonsunu yaptı.

"Çanakkale halkı... Ölüm Orucu Savaşçımız Ayçe İdil Erk-men bugün saat 16.40'ta şehit düştü. İnsanım diyen herkesi şehidimizi uğurlamaya çağırıyoruz."

Anonsu duyanlar şaşkınlıklarını gizleyemedi. Bu ne biçim bir anonstu. Çanakkale Çanakkale olalı bugüne değin böyle bir-şey görmemişti. Biri ölecek de sokak sokak öldüğünün anonsu yapılacak, herkes cenaze törenine çağrılacaktı.

Belediye arabası dar bir sokağa saptı. Belli ki emekçilerin oturduğu bir sokak bu. Kapı önlerinde genç-yaşlı, çoluk-çocuk oturmuş kimi çay içiyor, kimi sohbet ediyordu. Kimileri ise başka şeylerle meşguldü. Köşe kapmaca oynayan çocuklar arabanın yaklaştığını görünce kenara çekildiler. Anons tekrarlandı. Birden sokağı sessizlik kapladı. Ayağa kalkanlar, başını öne eğenler...

Başörtülü yaşlı bir ana hışımla çıktı evden. Hızlı adımlarla sokaktakilere yöneldi. Gözüne, bir delikanlıyı kestirerek sordu.

- Ne oldu? Kim ölmüş?

Delikanlı suskunluğunu bir süre bozmadı. Arabanın ardından bakarak derin bir "ah" çekti.

- Bir kadın mahkum ölmüş, cenazeye çağırıyorlar.
- Kimin nesi? Neden ölmüş?
- Sadece adını söylediler, İdil...

Yaşlı ana kaç gündür seyrettiği televizyon haberlerinden hatırladı Ölüm Orucu'nu. Ağlamaklı bir halde girdi evine. Belediye arabası sokak sokak aynı anonsu yapmaya devam ediyordu.

Ölüm Orucu sekizinci şehidini vermişti. Parti-Cephe'nin Anadolu hapishanelerinden ikinci şehidi, Parti-Cephe'nin dördüncü şehidi... Yok, yok. Hiçbiri tek başına yeterli değildi Ay-çe İdil'i anlatmaya. O bir kadın çünkü. Eylemin başından beri özellikle kadın tutsaklar açısından heyecanla beklenen haber İdil'le ulaştı tüm hapishanelere.

Kadınlar bir mevzi daha kazanmıştı. Ayçe İdil Erkmen sadece ülkemizde değil, dünyada Ölüm Orucu'nda şehit düşen ilk kadındı. Önemli bir gurur kaynağıydı bu. Kadınlar açısından, Parti-Cepheli kadın tutsaklar açısından, Parti-Cephe açısından. Kadın tutsakların hissettiği kişisel gurur değildi. Parti-Cepheli olmanın, Parti-Cephe'nin böyle tarihsel bir dönemde kazandığı önemli bir misyonun küçük de olsa bir parçası olma gururuydu bu.

İdil'i tören için hazırlayan yoldaşlarından A. şehidin çenesini annesinin gönderdiği yemeni ile bağlarken ikibuçuk yıl öncesine döndü. Ölümü yenmek, güç, irade... Elbette bunlar düşüncesini besleyen kanallardı. Ama... Bir yoldaşının yanbaşı-da şehit düşmesinin ardından duyabileceği, hissedebileceği, düşünebileceği herşey gelip gelip şehidin kadın olmasına dayanıyordu. Sanki şehit düşenin İdil olması onu daha derin, iki kat daha fazla, daha yüklü hesaplaşmalara itiyormuş gibi geliyordu ona. O yüzden yıllar öncesini düşünüyordu.

Devrimci mücadelede kadın olmanın ne demek olduğunu ilk kez olmasa da en deriniyle o zaman anlamışlardı. "Devrimci kadın, devrimci olmaya karar verdiği andan itibaren önce kendi savaşını kazanmak zorunda olan, egemen güçlerin çizdiği zayıf, duygusal, gözyaşı döken, zavallı kadın tipini reddeden kadındır" demişti önderleri. Onun söylediği birkaç söz genişletmişti ufuklarını.

Mücadeleye girdiklerinden itibaren pek çok sorun yaşıyorlardı. Ama nedenini kavrayamadıkları zaman bu sorunları çözmek bir yana, sorunlara, sıkıntılara yenileri ekleniyor, zaman zaman herşey süt liman gibi durulsa da anında alabora olabi-

liyordu. Duygusallıklar, tepkisellikler, fırtınalı dünyalar, güvensizlikler... O zamanlar böylesi durumlarda "devrimcileşmek" derdi. Oysa önderleri "devrimci kadın kişiliği" demişti. Devrimci olmaya karar verdikleri andan itibaren önce kendi savaşlarını kazanmak zorunda olduklarını söylemişti.

Gerçekten söylendiği gibi savaşmak için herkesten daha çok nedenleri vardı. Düşmana öfke duymak için çok güçlü nedenleri vardı. Ama birşeyler savaştan alıkoyuyordu onları, öfkelerini dindiriyordu bazen. Niye, neden?

Önderlerinin kadın savaşçılara ilişkin söyledikleri öylesine vurmuş, sarsmış, yeni bir ufuk açmıştı ki önlerine, bu değerli sözleri hiç unutmamıştı. Evet, niye, neden? Bunu da cevaplamıştı önderleri. Çünkü burjuvazinin çizdiği kadın tipini esastan reddetmemişlerdi. İdeolojik, kültürel olarak vuruşlar yapmışlardı ama odak noktayı bulamamışlardı. Yüzyılların kalınlaştırdığı kültürel tabakayı, burjuva ideolojisini rötuşlamışlar ama yok edememişlerdi. Evet sadece rötuşlamışlardı. Devrimci kadını kendi özellerinde yarattıklarını sanmışlardı. Ama hayır, sadece rötuşlamışlar, dudaklarıyla, kalemleriyle devrimci kadını çizmişler ama bunu yaşamlarında, çalışma tarzlarında, kişiliklerinde ne kadar uygulamışlardı?

Bütün bunlar alt-üst etmişti herşeylerini. Düşüncelerini, duygularını... Söylenenleri içlerine sindirmeleri kolay olmamıştı. Anlasalar bile, odak noktaya nasıl vuracaklardı?

"Değişmek istiyorsanız, devrimci savaşçı olmak istiyorsanız önce kadını, her boyutuyla düzenden kopuşunu sağlayan devrimci kadın tipini çözümleyecek ve ona sahip olmanın savaşını başlatacaksınız. Bu, kadının günlük yaşamında, ailede, duygusal tercihlerde ve devrimci mücadele içerisinde onur savaşıdır. Bu onur kazanılmadan gerçek bir zafer kazanılmaz" demişti önderleri.

İdil'in yatağını karanfillerle süslemeye başladılar. İdil gülüm-süyordu. A. onunla birlikte hazırlıkları sürdüren yoldaşlarının yüzüne baktı bir bir.

Refleks halinde kafasını karşı yatakta yatan siper yoldaşı Pervin'e çevirdi. Bakışları perdeyle karşılaştı. Pervin İdil'e yapılan hazırlıkları duymasın, görmesin diye aralarına perde çekmişlerdi.

Elini karanfile uzattı. İdil'in gülümseyen yüzünün yanına yerleştirdi.

"Tamam, çekilelim" dercesine yeniden dolaştı gözleri yoldaşlarının üzerinde. Hepsinde aynı düşünceleri sezinler gibi oldu...

Parti-Cepheli kadın savaşçı olma savaşını, devrimci kadın olma savaşını kazanmıştı İdil. Şimdi etrafı bu savaşı kazanmak için uğraşan, bu savaşı kazanmış olan yoldaşlarıyla çevrilmişti.

Gözleri dolmuştu yine N.'nin. Ama rahat değildi saygı nöbetini tutarken. Bir yumruk boğazına tıkanmış, belki ağlayabilse hafifleyecek ama ağlamak istemiyordu. Güçsüzlük... Önderleri en çok buna vurgu yapmamış mıydı? Düzen kadına zayıflığı, gözyaşını, himayeciliği reva görmüştü. Onlarsa bilerek veya bilmeyerek bu durumu sürdürüyordu. İşte şimdi biliyordu. Eğer şu an, şimdi gözyaşlarını, acısını İdil'in şehit düşerek kadınlara bıraktığı mirasla çevreleyebilirse, evet, evet bunu yapabilirse... Ne demek istemişti İdil? Kadınlara ne demek istemişti?

Özgür bir kadın kişiliği, devrimci kadın bu savaşın içindeydi. İdil'i kadınların savaşı yaratmıştı. İdil tarihin zayıf yanlarını, edilgenliğini, aşağılanmayı ve cinsel meta olarak görülmeyi reddetmişti. Bu reddedişi içselleştirip, aynı tarihin olumlu özellikleriyle özveri, disiplin, vefa ve öfkeyle birleştirmişti. Onun için onu savaştan alıkoyabilecek herşeyi yıkmış, önündeki tüm engelleri aşmıştı. Ölümü aşmıştı.

Nöbeti değiştirmek için yoldaşı yanına geldiğinde N. kendine geldi. Beyni uyuşmuştu. Daha doğallaşmamıştı yaptığı. Acılarını içine akıtmak doğallaşmamıştı. O yüzden zonkluyordu gözleri, yüreği.

Gerçekten de İdil çok büyük, çok önemli bir mevzi kazandırmıştı Parti-Cepheli kadınlara. Bir birikimin meyvesiydi İdil. Bu birikim Parti-Cepheli savaş içinde, Parti-Cephe tarihi içinde yaratılmıştı.

Yoldaşlarından biri saygı nöbetinin ardından havalandırmaya çıktı. İdil'le yaşadığı herşey bir bir gözünün önünden geçiyordu.

İdil'in Ölüm Orucu savaşçısı olarak seçildiğini öğrendiklerin-

de Süresiz Açlık Grevi'nin 44. günüydü. Doğrusu şaşırmamış-tı seçildiğini öğrendiğinde Tanıyordu çünkü onu. Ölüm Orucu savaşçısı olabilmenin ise mücadele süreciyle hakedildiğini iyi biliyordu. İdil'in yaşam içerisindeki yeri, emeği, çabası, kişiliği onu taşımıştı Ölüm Orucu'na. İdil'de öylesine belirgin bir insan sevgisi vardı ki bu sevgi zaman zaman sorun yaratmış olsa da onu devrimci yapmıştı. İdil sorunların üstesinden gelebilmeyi başarmış, onu halk sevgisine dönüştürmüştü. Bu sevgi politik-leşmiş, onu Ölüm Orucu gibi ölümlerin en zorunu alt etmeye götürmüştü.

Eylem içinde yazdığı öykünün sonu bunun ifadesi değil miydi?

"Ölünmez mi, güzel anam, ölünmez mi sizin için? Bu direnişi kazanmak boynumuzun borcudur artık güzel anam. Zaferi sizlere armağan edeceğiz."

Kendini düşündü. Devrimci mücadeleye katılan herkes başlangıçta saf ve temiz duygular taşır İdil gibi. Farklı duygular, düşüncelerle atar ilk adımı. Hepsi güzel ve temiz, samimi. Ama günler, aylar hatta yıllar geçtikçe, tanıdıkça mücadeleyi, Partisini, onun kültürünü, ideolojisini, eğer o başlangıçtaki saflığını samimiyetini bunlarla birleştirip büyütemezse... Ah, içi yanıyordu. Zorlu günlerinde yaşadığı duyguları şimdi daha ağır hissediyordu. "Keşke" derdi bazen. "Keşke ilk günkü kadar saf ve çıkarsız olabilsem"... İdil için ne kadar belirleyiciydi bu. Girdiği gibi samimi kalmıştı hep. Öğrendiklerine, yaşadıklarına layık olabilmıştı. Oysa kendisi için öyle mi? Öğrendiklerine, yaşadıklarına ulaşamamıştı yaptıkları. Aradaki fark hatta bazen uçurum bencillikleri, disiplinsizlikleri, samimiyetsizlikleri yaratmıştı.

Önderin sözü geldi onun da aklına. "Devrimci kadını kimse onlara bahsedemezdi." Bunu ancak kendileri isterse yaratır, isterse bütün duvarları, engelleri aşır bu mücadele içinde nice güzellikler yaratabilirlerdi. İdil bu güzelliklerden biri olmuştu, daha doğrusu o güzelliğin bir yaratıcısı...

Havalandırmanın bir köşesine çöktü. İdil 45. günde ölüme ilk adımını burada yaptıkları törenle atmıştı. Gündüz Çanakkale'de ilk ekipten Ölüm Orucu'na katılan iki kadın olan İdil ve Pervin için bir oda hazırlamışlardı. Kadınlar bölümünün küçük

ama en ferah bölümüydü burası. Karşılıklı duvarlara iki partinin flamalarını ve yanlarına önderlerinin resimlerini asmışlardı. Bir de şehitler panosu hazırlamışlardı.

Savaşçılar törenden önce dolaşmışlardı kalacakları koğuğu. İdil tören yerine inmeden önce kendisine buruk bakan yoldaşlarına;

- Bu onur bizim, bu onur hepimizin, diyerek sarılmıştı.

İdil'in en belirgin özelliklerinden biriydi mütevazılığı. Çok iş yapar ama onların dile getirilmesinden utanır, sıkılırdı. Hiç duygularını bu kadar açığa vurduğunu görmedikleri için şaşırılmışlardı.

İdil'le Pervin yanyana durmuşlardı havalandırmada. İkisine de alkışlar arasında takılmıştı bantları. Alnından öpüp kucaklamıştı yoldaşları onları.

Sırasıyla diğer tutsaklar da aynı şekilde savaşçıların kırmızı alın bantından öperek sarılmışlardı.

İdil'le Pervin ortak bir metin hazırlamışlardı tören için. İdil metnin okunmasını Pervin'e bırakınca, bir arkadaşımız;

- Bakalım İdil sırayı Pervin'e kaptıracak mı, demişti.

Yanındaki yoldaşı beklediği cevabı vermişti.

- Tanıdığım İdil işte bunu yapmaz.

Kolayca söylemişlerdi o sözleri. Ama bilmek acıyı, sevinci, coşkuyu, burukluğu hafifletmiyordu.

Birazdan İdil'i maltaya götüreceklerdi. Ayağa kalktı, koğuğa doğru yürümeye başladı.

İdil'in sağlığı Ölüm Orucu'na başlamadan önce bozulmuştu. Onu ayakta tutan, güç veren Ölüm Orucu kararıydı. O yüzden yazacağı mesajları o akşam bitirmek istemişti.

Köşedeki masaya oturmuş, her zamanki gibi önce kalemi dudaklarının arasına götürmüştü düşünürken. A. da gelmişti yanına. Elini İdil'in omuzuna koyarak tebessümle İdil'in yüzüne bakmıştı.

- Ne yapıyorsun?

- Mesajlarımı yazmaya çalışıyorum. Ama bir türlü olmuyor.

Tam yazacakken bakıyorum ki başka yerdeyim. Törenin heye canını atamadım herhalde.

- Galiba atamadın.

A. rahat yazabilsin diye ayrılmıştı yanından.

İdil ise kendini rahat bırakarak yazmış, sabah da teslim etmişti sorumlu yoldaşına.

A. o ana dönmüştü. İdil'in gülümseyen yüzünü seyrederken. Okurken İdil'in sadeliğini bulmuştu yazılarda.

"Partime ve Yoldaşlarıma;

Bugün direnişimiz Ölüm Orucu'na dönüşerek yeni bir boyut kazanıyor. Ölüm Orucu ekibinde yer alan yoldaşlarımın arasında olmak çok güzel. Aslında şu an duygularımızı nasıl ifade edeceğimizi bilemiyorum. Ölüm Orucu ekibinde olmak çok güzel, çok mutluyum. Apoların, Haydarların, Fatihlerin, Hasanla-rın bedenleriyle açtıkları yoldan ilerleme görevi bana verildiği için çok mutluyum. Bu olumlu görevi zaferle sonuçlandıracağız. Düşmanın devrimci tutsakları, emekçi halkımızı teslim almasına izin vermedik, bugün de vermeyeceğiz. Ölüm Orucu'na yatmaya karar verdiğimde Si bel leh, Adaletleri düşündüm. Onlar gibi düşmana bir mermi sıkamayacağım. Ama zaferimizin düşmanın beyinde patlayan bir mermi olacağını biliyorum. Cop darbeleri altında yerlerde sürüklenen ama tutsak evlatlarının mücadelesinin yanından hiç ayrılmayan yaşlı analarımızın, emekçi halkımızın ve partimizin bize duyduğu güveni boşa çıkartmayacağız. Direnen tüm yoldaşlarımı, analarımızı direniş ve zafer coşkusuyla selamlıyorum.

Hoşçakalın.

YAŞASIN ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİMİZ.

YAŞASIN ÖNDERİMİZ DURSUN KARATAŞ.

YAŞASIN DEVRİMCİ HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHE-Sİ.

Ayçe İdil Erkmen

05.07.1996"

"Sevgili Ailem,

Hepinizi birarada selamlamak istedim. Çünkü sizi birarada görmek istiyorum. Bugün 44 gündür sürdürdüğümüz Süresiz Açlık Grevi Direnişimiz yeni bir boyut kazanarak Ölüm Orucu'na dönüşüyor. Ve Ölüm Orucu Direnişçileri arasında ben de varım. Bu onurlu bir görev.

Öncelikle şunu açıklamak istiyorum. Ölüm Orucu ekibinde yer almak için gönüllü oldum ve bu görev bana verildi.

Bugün çok geniş kapsamlı olarak işçi, memur, esnaf, öğrenci, sanatçı, tüm halkımıza yönelik baskı, sömürü, sindirme politikaları uygulanıyor. 6 Mayıs Genelgesi de bu saldırı politikasının bir parçası. Öncelikle biz devrimci tutsakları, açılan tabutluklarla teslim almaya çalışıyorlar. Bunu başarabilirlerse sizlere yönelik saldırılarına izin veremeyiz. Bunun için direnişeyiz. Ve bunun için ölmemiz gerekiyorsa buna da hazırız. Şehitlerimizin arasında yer almanın onurunu taşıyoruz.

Sizinle bu konuları, düşüncelerimizi daha önce tartışmıştık. Ama mücadelemizi size anlatmakta yetersiz kaldım. Ama sizden bugün beni ve mücadelemizi anlamanızı ve desteklemenizi, sahip çıkmanızı bekliyorum. Cenazemi yoldaşlarımın kaldırmasına engel olmayın. Onlara yardımcı olun. Sizden tek isteğim bu.

Bu direnişimizin zaferle sonuçlanacağını biliyoruz. Bu sefer gerçekten dişimizle, tırnağımızla, söke söke bedenlerimizle kazanacağız. Ama kazanan biz olacağız, siz olacaksınız. Bunun coşkusu ve mutluluğu herşeye değer.

Anneciğim, babacığım, abiciğim ve canım kardeşim; hepinizi çok seviyorum. Ve her birinizi özlemle kucaklıyor ve öpüyorum. Zafer coşkusuyla kucaklıyorum sizleri. Ve birarada olmanızı, birbirinize destek olmanızı ve sahip çıkmanızı istiyorum.

Hoşçakalın.

**Kızınız
Ayçe idil Erkmen
05.07.1996"**

A. Parti'siyle bağının İdil'le daha da güçlendiğini hissediyordu. İki yıl öncesinde değillerdi. Tıpkı iki yıl önce 20 yıl öncesinden çok daha ileri oldukları gibi. Kadınlar mücadele içerisinde ne çok yol katetmişti. Ne kadar çok engel aşmış, ne büyük gelenekler yaratmışlardı. Yalnız unutulmaması gereken birşey vardı ki, o da partilerinin harcadığı emek, gösterdiği çaba ve önderliği. Özgür kadın kişilikleri, devrimci kadın kişilikleri yaratmak için yıllardır mücadele etmişti. Sonuç da almıştı. Kadınlar en geri görevlerden, partinin de önünü açmasıyla yönetici, komutan düzeyine yükselmişlerdi. En ileri görevlen omuz-

lamışlardı.

Kadınlar Parti-Cephe içerisinde "kendi savaşlarını kazanmış" ve kadınların kurtuluş tarihini de yazmışlardı. Bu tarihin önderi Sabo'ydu. İdil'in devrimci yaşamında çok önemli bir yere sahip olan Sabo, İdil için de bir dönemeç oldu. Sabo onların gözünde Parti-Cepheli kadının, devrimci kadının simgesiydi. Dünyaya malolmuş, yarattığı kahramanca direnişle dünya halklarını etkilemiş bir önderdi SABO.

Devrimci yaşamı, ülkesindeki kadınlara özgürleşmeyi öğretmiş, özgürlüğün sosyalizm mücadelesi olduğunu göstermişti. Bu mücadele içinde kadının kendi savaşının zaferiydi SABO. Kadınların önünü açan, onları kahramanlığa götüren bir güçtü.

İdil, yaratılan bu geleneğin yeni halkasıdır. Kadının gücünü, iradesini, halkına ve vatanına bağlılığını gösterdi tüm dünyaya.

Kadın tutsaklardan biri erkek yoldaşlarından birinin İdil'i almaya geldiğini söyleyince A. ayrılıp yoldaşlarının yanına gitti. Birlikte geri döndüler. İdil'i maltada hazırlanan katafalka taşıyacaklardı.

Katafalkın üzerine yerleştirip üzerini kızıl bir bezle örttüler. Önce yoldaşları başında ikişerli saygı nöbeti tutuyor, devreden yoldaşları alındaki kızıl bantı öperek yavaşça yanından uzak-laşıyorlardı. Ardından dostları da durdu saygı nöbetine.

Sabaha kadar burada kalacaktı İdil. Sabaha kadar başında nöbet tutulmaya devam edilecekti. Parti-Cephe sorumlusu dostlarının başsağlığı dileklerini kabul ederken bugüne kadar çok kez tanıklık ettiği ama bu defa vücudunu bambaşka saran bir gurur hissetti.

Parti-Cephe bir kez daha ilki yaratmıştı. Mücadele tarihi boyunca, ülkemizdeki devrim tarihi boyunca onlarca ilkin, dolayısıyla onlarca geleneğin yaratıcısı, başlangıcı olmuşlardı. Bu tam da önderlik misyonlarının karşılığıydı.

Önderlik ne ardarda dizilen güze! kelimelerde ne M-L literatürü en ince ayrıntısına kadar ezberlemekte, ne de kulağa hoş gelen ajitatif yazılarda, konuşmalardaydı.

İşte Mahir ve Cevahir'in '71 Haziran'ında yarattıkları çatışma, teslim olmama geleneği... İhanetleri alt etme... Devrimci adalet... Özgür tutsaklık... İlk sokak çatışması... Sosyalizmi en zor koşullarda savunmak... Daha niceleri ve ilk kadın Ölüm

Orucu şehidi...

Gerçekten de ne çok yol katetmişti kadın yoldaşları. Yüzyılların bitmeyen bunca aşağılanmışlığına, baskıya, ikinci sınıflığa başkaldırmış ve parçalamışlardı. Bugün sokaklarda, direnişlerde öne atılan Anadolu kadınına güç olmuşlardı. Kim olursa olsun saygı duyuyordu kadın savaşçılara. Diller ne derse desin, onları aşağılayan yargıları sarsıyordu kadın savaşçılar. Ülkelerinin halklarını, halkların kurtuluş mücadelesini yönlendiriyor, yönetiyorlardı.

Vakit gece yarısını geçmişti. R. nöbet için yerini aldı. İdil'i kültür ve sanat alanında mücadeleye katıldığı ilk günlerden tanıyordu. İdil bir sanatçıydı. Halkın sanatçısı, aydını.

Sanatçı ve aydın onurunun defalarca ayaklar altına alındığı bu ülkede İdil sanatçılık, aydınlık adına yapılan bütün çirkinlikleri yerle bir etmişti. R. ülkesinin sanatçıları düşünüyordu. Bu güçlü tokat onları kendilerine getirecek miydi?

Kimbilir?... "Baksana" dedi. "Yaşar Kemal, Zülfü Livaneli, Orhan Pamuk harekete geçti". Mutlaka öyle ya da böyle etkileneceklerdi. Kim ölümün üzerine an an giden iradede, güçten etkilenmez? Hele ki bu bir sanatçı ve üstelik kadınsa? Kendileri için doğal bir süreç olsa da, çokları için inanılmazdı. İnanılmaz olduğu için de iç dünyalarında fırtınalar kopartacak, hesaplaşmalara itecekti. Böylesi bir fırsatı, kendilerine sunulan bu zemini kullanıp, insanlıklarını, onurlarını ayağa kaldırmak, halklarına ve vatanlarına karşı sorumluluklarını yerine getirmek ellerindeydi.

Bugünden etkileniyorlardı ve etkileneceklerdi. Ama yetmez. Aydınlık ve sanatçılık sıfatlarını gerçekten ayağa kaldırmak, halkın belleğinde yeretmek istiyorlarsa; bu etkilenmeyi kazanıma dönüştürme!!, İdil'in sanatçılığını öğrenmeli, İdil'in açtığı yoldan yürümeli, bedelleri göze almalılar.

R. İdil'i alnından öperek yerini diğer yoldaşlarına bıraktı. "Mitralyöz"... Ağzından çıkan son sözlerden biriydi. "Mitr-al-yöz"... R. de içinden bu sözü tekrarlıyordu.

Sanatçı olmanın, bu sorumluluğun en özlü ifadesi gibi geldi ona. Bu kelimedeki gizli mirası, değeri iyi anlamalıydı ülkemizin sanatçı ve aydını...

Sanatçılık İdil gibi halkı için oynamasını, söylemesini, yaz-

masını bilme, halkın özgürlük mücadelesinin bir parçası olmak ve gerektiğinde bu uğurda ölebilmektir. Bu Pablo Neruda, Victor Jara gibi uzaklarda değil, artık İdil gibi, Ayşe Gülen, Ayşe Nil gibi yakınlarındaydı.

"Mitralyöz" dedi tekrar.

Eylemin 63. günü söylemişti bu sözü. Aygün'ün şehit düştüğü haberi o gün ulaşmıştı Çanakkale'ye de...

- İdil, Aygün şehit düştü.

Sadece kinle yumruğunu sıkıyordu İdil. Pervin'se yoldaşını böyle onurlu bir savaşta şehit vermenin onuruyla gözyaşlarını tutamamıştı... İdil eylemin başında "güçlü olacağım, ağlamayacağım" sözüne sadık kalmıştı.

Bu haberle barikat ve işgal hazırlıkları da başlamıştı. Barikat kurulurken yapılan her hazırlık tek tek İdil'le görüşülmüştü. İdil barikatın bir üyesiydi çünkü.

Demir kapıları patlatarak işgal gerçekleştiğinde koşarak İdil'e haber vermişti bir yoldaşı.

- İdil başardık. Hem de konuştuğumuz yöntemle başardık.

İdil acı çekiyordu ama gülümseyişini yine de elden bırakmamıştı.

- İşte bu kadar. Üzülüyorum. Barikatımızı sizinle beraber kuramadım, barikatın en önünde olamadım, deyince;

- Siz zaten barikatın en önündesiniz, demişti yoldaşı.

Malta işgalcileri İdil'le Pen'in duyabilsinler diye sloganları, marşları, şiirleri söyleyebilecekleri en yüksek sesle söylemeye çalışmışlardı. Duyduklarından emin olmak için sürekli birilerini göndermeyi de ihmal etmemişlerdi.

Eylemlerine son verdiklerinde İdil artık konuşamaz olmuştu. Artık sıvı almayı ihmal eden yoldaşlarını uyaramıyor, nöbetler konusundaki düşüncelerini belirtemiyordu. Ama hiç unutmadığı birşeyler vardı.

Konuşturmak için çok uğraşmışlardı.

- Kızıl bantını takalım mı?

- Takalım, diyebilmişti İdil.

Sonra birkaç söz daha.

- Eylemimiz devam ediyor... Mitralyöz...

Kesik kesik tekrarlamıştı.

- Mitralyöz, mitralyöz, mitralyöz.

- Mitralyöz kim İdil?

- Benim...

Pervin İdil'i görmek isteyince yanına getirmişlerdi.

- Aç gözünü İdil. Konuş benimle İdil. Sana "güvercinim" diyorum. Çünkü güvercinler kadar güzel ve temizsin.

Önceki konuşmalarını hatırlatmak istemişti Pervin. Güvercinleri sevip sevmediğini sorunca sevdiğini söylemişti. O günden sonra İdil'e güvercinim diyordu çok zaman.

İdil cevap vermemiş, sadece gülümsemişti.

İdil sayıklamaya devam etmişti.

- Eylemimiz sürüyor. Ben mitralyözüm. Yarın bizim nöbetimiz var.

İdil'in son günlerde söylediği, tekrarladığı bunlardı sadece. İdil Berdan'ın ve İlginç'in şehit düştüğünü anlayamamıştı. Dün bir yoldaşı konuşturabilmek için sormuştu.

- İdil Sibel'i dinler misin? Hani sen Sibel'in türküsünü çok severdin. Dinler misin İdil? İdil başını hafifçe sallamış, ağzından iki sözcük çıkmıştı;

- Hi, hi...

Vakit sabah olmuştu. Bir çırpıda geçmişti ardı ardına saatler. Şehidi selamlamak için sanki daha erken doğuyordu güneş. İdil'i uğurlama zamanı gelmişti.

Kadınlar koğuşundaki Parti-Cepheli tutsaklar ve dostları maltadaki tören alanına geldiklerinde erkek tutsaklar ve Ölüm Orucu'nu birlikte paylaştıkları Pervin de İdil'in yanındaydı.

İdil'in üzerinde dostlarından gelen renk renk çiçekler vardı. Saat 10.00'a geliyordu.

Tören İdil'in nezdinde tüm Ölüm Orucu şehitleri için bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. "Vaktidir adaletin, şimdi vaktidir" diye başlayan şiirle devam etti tören.

İdil'i, mücadelesini ve Ölüm Orucu'nu anlatan metni okudu bir yoldaşı. "Rahat uyu İdil. Senin gibi yoldaşlarımız oldukça zafer her zaman bizim olacaktır" sözleriyle ve atılan sloganlarla tören bitirildi.

"Ölüm Orucu Şehidimiz Ayçe İdil Erkmen Ölümsüzdür"...

Şiirlerle, türkülerle, marşlarla törendeki coşku, öfke, kin büyüdükçe büyümüştü.

Saat 12.00 olmuştu. Artık tüm devrimcilerin, tüm halkın, ka-

dınların, tüm insanlığın şehidi İdil'i uğurlamak zamanıydı. "Apo olacağım" demişti... İdil'i ölümsüzlüğe; Apoların yanına göndereceklerdi.

Katafalktan, incitmek istercesine aldılar İdil'i. Sloganlar peş peşe atıldı. Kalabalık yavaş yavaş ilerlemeye başladı. Gardiyanlar maltada iki yana dizilmişlerdi. Onlar da selam duruyordu böyle bir savaşçıya.

Ezilen halkların, halkının isyan haykırışı, zılgıtlar inletiyordu koridoru.

Gidiyordu ilk kadın Ölüm Orucu şehidi...

İdil gidiyordu...

İdare ailesinin kapıda beklediğini söylemişti Parti-Cephe temsilcisine. Babasını düşündü sorumlu tutsak... İsmi babası koymuştu. Sanatçı olsun, dünyaca tanınsın, yetenekleriyle kabul görsün diye.

Şimdi İdil dünyaca tanınıyor. Üstelik bir ilk, bir misyon olmuştu. Dünyaca tanınan bir devrimci sanatçı, bir kadın savaşçı oldu.

İdil'in ayakta olduğu son görüşmelerden birinde bütün yoldaşlarının bakışlarını üzerinde hissedince;

- Bütün arkadaşlar bana bakıyor, demişti sorumlu tutsağa.
- Sadece onlar mı, bütün dünyanın gözleri üzerinizde.

O gün bu sözü İdil'e ne kadar büyük ve değerli bir misyonun sahibi olduğunu anlatmak için kullanmıştı.

Evet, bütün dünyanın gözleri İdil'in üzerindeydi artık.

Ölüm Orucu'nda M-L ideoloji, sosyalizme inanç, bu inancın simgesi Parti-Cephe ve binlerce şehidin yarattığı güçle ölümü yenmiş, irade savaşını kazanmış, kadınların onuru olmuş İdil'in üzerinde...

78. BÖLÜM

Ziyaret günü bir "heyet" lafı dolaşıyordu kabinlerde. Görüş yeri kaygılı ana-babaların kalabalığıyla dolup taşıyordu.

- Açılın, açılın, uyarılarıyla kenara çekiliyordu tutsaklar.

Sedyenin üzerindeki Akdemir gülümseyerek kabin görevlisi yoldaşına;

- Yine ziyarete geldim. Rekoru ben kıracağım, diyordu.

Bir kabin hazırlandı, sandalye kondu. İki yoldaşı Akdemir'i kollarından kaldırıp kabine soktular. Ardından leğenle su bırakıldı. Nöbetçi tutsak kabine girip kapıyı kapattı.

Kabin görevlisi tutsak temsilci tutsağı bulmak için şebekeye geçti. Tam kapıda karşı karşıya geldiler.

- Sadi abi görüşçü gelmiş, seni görmek istiyorlar. Sizin ak rabalardan birisi herhalde. Tanıyamadım, "amca oğlum" dedi.

Temsilci tutsak biraz düşünüp;

- Haa... Tamam, S.'dir. Ama şimdi biraz işim var, biraz sonra geleceğim, dedi. Sen ona iletirsin.

Sadi hızla koğuşa doğru ilerledi. İçerideki yoldaşlarına bir doktor heyetinin biraz sonra koğuşa geleceğini haber verdi. Ölüm Orucu savaşçılarından bir tutsak;

- Bakanlık mı göndermiş, diye sordu.

- Tabibler Odası'nın heyeti, diye cevap verdi Sadi.

Bu heyeti içeriye almayı düşmanın yalan ve demagojisini, "zorla Ölüm Orucu yapıyorlar" spekülasyonlarını boşa çıkart-

mak ve durumu kamuoyuna duyurmak için kabul etmişlerdi.

Oldukça kalabalık bir sağlık heyeti öğle sıralarında koğuşa girdi.

Daha içeri girdikleri anda merakları, heyecanları gözlerinden okunuyordu. "Bunlar nasıl insanlar acaba?" diye soran gözlerle bakıyorlardı tutsaklara. Tıp bilimini bilen insanlar olarak onlara 68 gün aç kalmak, o kadar fiziksel acıya, rahatsızlığa katlanmak olağanüstü ve anlaşılmaz geliyordu.

Pek çoğunun gelme nedeni farklıydı. Kimi meraktan, kimi vicdanının sesine kulak vererek, kimi mesleki onuruna, insanlık onuruna duyduğu saygı ve bağlılıktan buradaydı. Bazıları için ise bu nedenlerin hepsi geçerliydi. Neden ne olursa olsun ölen ama teslim olmayan, direnen tutsakların Ölüm Orucu eylemi hepsini sarsmıştı.

Sadi ve alt katta bulunan birkaç Ölüm Orucu savaşçısıyla bir masaya oturdular. Masaya sığmayınca oturdıkları halkayı genişlettiler.

Sadi, Ölüm Orucu savaşçıları ve tutsaklar adına onları niçin kabul ettiklerini ayrıntılı bir biçimde anlattı. Tüm Ölüm Orucu savaşçılarını görebileceklerini, isterlerse muayene edebileceklerini söyleyince doktorlar kalktı. Hepsi hemen tüm Ölüm Orucu savaşçılarını görmek istiyorlardı. Sağlık durumlarını anlamaya çalışıyor, gözlemliyorlar. Ölüm Orucu savaşçılarının kararlılığı, irade gücü hepsini çok etkilemişti. Zaman ilerledikçe bu düşüncelerini de açıkça ifade etmeye başlamışlardı. Saygılıydılar. Tedavi kabul edilmeyeceği baştan söylendiği için bu konuda sorun çıkarmadılar.

Onlar C-13 ve C-14 koğuşunda kalan Ölüm Orucu savaşçılarının yanına giderken bir grup da Süresiz Açlık Grevi'nde bulunan TİKB'lilerin kaldığı koğuşa gitmişti. SAĞ direnişçisi Tahsin Yılmaz'ın heyetten bir grubun orada bulunduğu sırada şehit düştüğünü öğrendiler.

Dünden beri yoldaşları Tahsin Yılmaz'ın durumunun ağırlaştığını, bilincini yitirdiğini söylüyorlardı. Tahsin Yılmaz'la birlikte Sağmalcılar Cezaevi'ndeki devrimci tutsaklar eylem içinde üçüncü şehitlerini veriyorlardı.

Akşama doğru Tabibler Odası'nın sağlık heyeti hapishaneden ayrıldı. Kapıdan çıkarken her biri kendini farklı bir dünya-

ya girip çıkmış gibi hissediyor, bir taraftan gördüklerine inanamıyor, bir taraftan da herşeyin gerçeğin ta kendisi olduğunu biliyorlardı...

Saat 22.00'ye geldiğinde hapishanedeki tüm tutsak kitlesi dördüncü koğuşun havalandırmasında birikmeye başladı.

Havalandırmaya girenlerin dikkatini ilk çeken loş bir karanlığın içinde meşalelerle ısıt ısıt aydınlanan katafalk oluyordu. Meşalelerin ışığı kızıl renkli saten kumaşın üzerine yansıyor, satenin parlaklığıyla meşalenin ışığı buluşuyor, üstünde yatan şehitle herkesi etkileyen bir görüntüye kavuşuyordu. Tahsin Yılmaz'ın üzerine örgütünün bayrağı örtülmüş, naaşı karanfillerle bezenmişti.

Şehidin bulunduğu katafalk havalandırma duvarının orta noktasında, duvara yakın bir yere yerleştirilmişti. Yoldaşları başında sırayla nöbet tutuyordu.

Parti-Cepheli tutsaklar dördüncü koğuşa girip havalandırmada yerlerini aldılar. Yüzlerce insanın bulunduğu bu ortama derin bir sessizlik hakimdi. Gecenin karanlığı koğuşlarda yanan lambaların ve nöbetçi kulelerinden vuran projektörün ışığıyla loş bir aydınlığa kavuşuyordu. Beşerli gruplar halinde tutsaklar gelmeye, sessizce yerlerini almaya devam ediyordu.

Parti-Cepheli tutsaklar bugün bir yoldaşlarını daha şehit vermişlerdi. Çanakkale'den Ölüm Orucu savaşçısı İdil yoldaşları Parti-Cephe'nin tarihine bir ilki daha yazmış, Ölüm Oru-cu'na yeni bir gelenek halkası daha ekleyerek şehit düşmüştü. O ilk kadın Ölüm Orucu şehidi olma onuruna erişmişti. Onlarca kadın Ölüm Orucu savaşçısının arasından sıyrılmış, koşuyu o kazanmıştı. Parti-Cepheli tutsaklar İdil yoldaşlarını bu onurun yarattığı duyguları taşıyarak uğurluyorlardı ölüme.

Çanakkale'deki İdil yoldaşları, Pervin'le aynı odada ölüme yatmıştı. Ölüm Orucu eylemi içinde siper dostluğunun en güzel, en temiz duygularını birlikte tatmışlar, ölümü birlikte paylaşmışlardı. İşte şimdi de bir siper dostuyla birlikte anması yapılacaktı.

Tahsin Yılmaz'ın naaşı başında İdil'i de anacak, onları birlikte ölümsüzlüğe uğurlayacaktı tüm tutsaklar.

Gelişler durmuş, tüm tutsaklar yerini almıştı.

TİKB'li bir tutsak herkesi saygı duruşuna davet etti.

Bu sırada diğerk bir TİKB'li tutsak şiir okudu. Tören SAĞ şehidi Tahsin Yılmaz'ın bir yoldaşının yaptığı konuşmayla sürüyordu.

20 yıllık dava arkadaşını ölüme uğurlamanın öfkesi, kini, gururu, acısıyla konuşuyordu TİKB'li tutsak. En zor günlerde, örgütün yükünü omuzladığını, bir devrim emekçisi, sıra-neferi olduğunu anlatıyordu Tahsin Yılmaz'ın.

- Burada 20 yıllık bir tarih yatıyor, diyordu.

Konuşmasında İdil'le Tahsin'i buluşturuyor, "Onlar hepimizin, bu direnişin şehitleridir" diyordu.

Bir süre sonra TİKB'li tutsak konuşmasını tamamladı. Sıra İdil'in tören metninin okunmasına gelmişti. Parti-Cepheli bir kadın tutsak, biraz öne çıkıp tören metnini okumaya başladı.

"Dostlar, Yoldaşlar, Siper Yoldaşları;

İçende ve dışarıda tarih yazıyoruz. Başlattığımız Ölüm Orucu eylemimiz verdiğimiz şehitlerle büyüyor, zafere adım adım yaklaşırken düşmanın üzerine daha güçlü, daha kararlı adımlarla yürüyoruz.

Ölüm Orucu eylemimizin 68. gününde Ölüm Orucu kadın savaşçılarından yoldaşımız Ayçe İdil Erkmen şehit düştü ve diğerk şehit yoldaşlarımız gibi ölümsüzleşti.

Kadın savaşçılar öğretiyor, öğretmeye devam ediyor. Zindanlarda da zulme, zorbalığa karşı başeğmemenin destanlarını yaratıyor, ölüme meydan okuyorlar. Bağlılığı, vefayı, fedayı, bedenlerini zulme siper edip, hücre hücre ölümün üzerine giderek gösteriyorlar.

Ayçe İdil Erkmen Ölüm Orucu eyleminin, direnişimizin ilk kadın şehidi olma onurunu taşıyor. Bu onur zindanlarda faşizme karşı verilen savaşlarda ilk kadın şehit olma onurudur. Bu onur biz kadın savaşçıların da büyük bir gönüllülükle yer aldığı Ölüm Orucu direnişimizin ilk kadın şehidi olma onurudur.

O, bu onuru tertemiz yaşamında, yoldaşlarına, halkına, partisine olan bağlılığını şehit düşerek gösterdi.

O, diğerk kadın yoldaşları gibi kararlılık, inanç, cesaret ve cüretle ölümün üzerine korkusuzca, tereddüt etmeden yürüdü.

Çünkü o ; 'Cesaretiniz Varsa Gelin' diyen Sabolardan, Edalardan, bomba olarak düşmanın üzerine düşen Zehralardan. 'Asıl siz teslim olun' diyen Sibellerden, sokak sokak çatışan

Adaletlerden almıştı mayasını.

Şimdi onlardan devraldığı direniş bayrağını Ölüm Oruçlarında en doruklara dikme onuruna ve şerefine erişti.

Sen rahat uyu İDİL yoldaş...

Hücre hücre ölüme yaklaşırken gösterdiğin inancın, kararlılığın, tereddütsüzlüğün ve cüretin taşıyıcısı olacağız.

Bize bıraktığın bayrağı zafere kadar elden düşürmeyecek ve daha yükseklerde dalgalandıracağız.

Seni ve tüm şehit yoldaşlarımızı Halk Kurtuluş Savaşımızda yaşatacağız.

Ve sana and olsun ki; senin ve tüm şehit yoldaşlarımızın hesabını soracağız.

Ayçe İdil Erkmen Ölümsüzdür!...

Ölüm Orucu Şehitleri Ölümsüzdür!...

Şehitlerimizin Hesabını Soracağız!...

Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz!...

Yaşasın Önderimiz Dursun KarataşL.

Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi"

Metnin okunması bittiğinde Parti-Cepheli tutsaklar ve Ölüm Orucu ekiplerinde yer alan savaşçılar Süresiz Açlık Grevi şehidi Tahsin Yılmaz'ın saygı nöbetini tutmak için hazırlandı. Parti-Cephe'nin şehitleriyle yarattığı tarih içinde şekillenmişti onların devrimci gelenek ve değerleri. Bir savaş örgütü olmanın ciddiyeti ve sorumluluğu içinde yaratılmıştı örgüt ahlakı ve kültürü.

Önde sorumlu tutsaklar, arkalarında ikinci ve üçüncü Ölüm Orucu ekiplerinin savaşçıları tek sıra halinde dizildi. Birinci Ölüm Orucu ekibinin savaşçılarından hiçbirinin sağlığı uygun olmadığı için onlar siper dostlarının ölümsüzlüğe uğurlandığı bu törene katılamamıştı.

Önce sorumlu tutsaklar tek tek TİKB'nin sorumlu tutsağıyla tokalaşıp kucaklaştılar. Daha sonra Ölüm Orucu ekipleri saygı nöbeti için sıraya geçti. Düz bir hatta yürüyor, katafalkın hizasına gelince ona doğru L dönüşü yapıyordu. SAĞ şehidi Tahsin Yılmaz'ın başının hizasına gelindiğinde duruluyor, alnından öpülüyor, saygı duruşunda bulunduktan sonra başlarıyla selam verilip, yüz şehide dönük geri adım atılarak uzaklaşıyor-du.

Saygı nöbetinin ardından sorumlu tutsaklar ve Ölüm Orucu savaşçıları çıkışa doğru ilerledi. Tüm Parti-Cepheli tutsaklar dördüncü koğuştan ayrıldılar.

Yoldaşlarıyla birlikte koğuşa doğru ilerleyen üçüncü Ölüm Orucu ekibi savaşçısı C.'nin içi burkulmuştu. Tahsin Yılmaz'ın 20 yıllık mücadele yaşamı, görevini yerine getirmenin huzuruyla katafalkın üzerinde yatışı, alnını öperken hissettiğı sevgi ve saygı, yaşadığı burukluğu daha da arttırıyordu. Kendi kendine "O SAĞ şehidi olmamalıydı" diye düşünüyordu. Tüm dünyanın Ölüm Orucu eylemiyle, Ölüm Orucu şehitleriyle sarsıldığı bu ortamda, ölme kararlılığıyla eyleme giren ve ölümü kucaklayan Tahsin Yılmaz SAĞ şehidimiz olamaz diyordu C.'nin bilinci...

79. BÖLÜM

26 Temmuz 1996... Eskişehir Cezaevi'nde Ölüm Orucu eyleminin 53. günüydü. Siyasi tutsakların kaldığı koğuşlara askerler saldırmıştı. Tutsaklar kurdukları barikatlarla saldırıyı püs-kürtmüştü. Saldırı sırasında daha güvenli olacağı düşüncesiyle Ölüm Orucu savaşçıları iç kısma alınmışlardı. Savaşçılar artık yataktan kalkamıyor, zorlanıyorlardı.

Barikatlar sabaha kadar kaldırılmadı. Ölüm Orucu savaşçısı Bülent Bağcı gece boyu yataktan kalkmak istedi ama başaramadı. Gözünü beş dakika bile olsa kırpamıyordu. Gözaltına alındığından bu yana üç ay geçmişti. Bu üç ay tarihsel bir dönemi ifade ediyordu. O da bu tarihsel sürecin yaratıcılarından-dı. En ince ayrıntısına kadar hatırlıyordu üç ayı.

Şubede 15. günleriydi. Sabah nöbetçi polis "hazırlanın çıkıyorsunuz" deyince, ailelerin getirdiği eşyaların olduğu poşetleri alarak minibüse binmişlerdi.

DGM bahçesinde bekleyen aileler minibüsü görünce alkışlamaya başlamışlardı: Minibüslerden aynı biçimde karşılık vererek inmiş, nezarete götürülmüşlerdi. Küçük olan nezarete adım atacak yer kalmamıştı.

Savcılıktan dönenlerin suratı asık, öfkeli halleri dikkatinden kaçmamıştı.

- Adama bak. Sanki şubenin sorgucusu, üç emekçinin kanı daha kurumamışken kalkmış kırılan camlardan bahsediyor.

- Yalçın Levent'in nasıl vurulduğunu, çatılardaki Özel Tim'in kitleyi taradığını anlatıyorum, "bunlar beni ilgilendirmez" diyor.

Konuşmalar devam ederken söze girmişti.

- Arkadaşlar niye gözaltına alındık? 1 Mayıs'taki kitleselliği-mizden, kararlılığımızdan ürktüler. Provokasyon yapmaya çalıştılar, başaramadılar. Üç emekçiyi katlettiler. Suçlarını örtmeye çalışırken halka da gözdağı vermeye çalışıyorlar. Halkın devrimcilerin yanında olması devleti telaşa düşürdü. İşte bu yüzden bütün güçleriyle saldırıyorlar. Şubede sürekli "Sizi Metris'e, oradan da Eskişehir Cezaevi'ne götüreceğiz" diyorlardı. Ağar'ın yeni bir genelge çıkardığını, artık tutuklananları Bayrampaşa'ya götürmeyeceklerini söyleyip durdular. Aylardır hapishanelere yönelik yeni provokasyonların peşindeydiler. Hazırlıklı olmalıyız. Bizi gerçekten Eskişehir'e götürebilirler. Ciddi bir saldırıyla karşı karşıyayız.

Sözlerini büyük bir dikkatle dinlemişlerdi. Böyle birşeyi beklemiyorlardı. Bu sırada polis kapıyı açmış, tutuklananların isimlerini saymıştı. "Sizi hücrelerde çıldırtacağız. Bayrampaşa'ya da girip oradakileri de katledeceğiz" sözleriyle taciz etmişlerdi yol boyunca.

Kafasındaki sorulara cevap bulmaya çalışmıştı. Bu ciddi bir saldırıydı. Uzun süreli bir programın parçasıydı. Bu saldırıyı püskürtmek için uzun soluklu bir karşı koyuş, direniş beraberinde gelecekti. Tutuklanan arkadaşlarına bakmıştı. Hepsi çok genç ve deneyimsizdi. Kendisinin hapishane deneyimi vardı. Üstelik yıllardır gazetecilik yapıyordu ve hapishanelerdeki direnişleri, devletin saldırılarını biliyor, yaşıyordu. Kendisine görevler düştüğünü, sorumluluğun ağır olacağını bir kez daha görmüştü. Herşey çok açıktı. Onları hazırlıksız yakalamaya çalışacaklardı. Yapılması gerekenler konusunda kafası netti. Hiçbir yaptırım kabul edilmeyecek, direnilecekti. Bütün kapasitesini zorlayarak birlikte tutuklandığı arkadaşlarını da zaman kaybetmeden bunlara hazırlamak gerektiğini düşünmüştü.

Araba Metris Cezaevi'ne girmişti.

Düşündüğü gibi olmuştu ve askerin keyfi uygulamaları, soyarak arama kabul edilmemişti. Bunu diğer keyfi uygulamalar takip etti. Aynı gece Metris'ten Eskişehir Cezaevi'ne götürülmek üzere ringe bindirilmişlerdi. Sekiz saat süren yolculuk boyunca Bağcı tutsaklara onları bekleyen zorlukları ve yapılması gerekenleri anlatmaya çabalamıştı.

- Arkadaşlar, gittiğimiz hapisane sıradan bir yer değil. Diğer hapisaneler gibi düşünmeyelim. Eskişehir Cezaevi hücrelerden oluşan bir tabutluktur. Yıllardır hapisaneler devletin hedefi durumundaydı. Baskılarla, katliamlarla tutsakları teslim alamayacaklarını gördüler. Ama düşman amaçlarından kolay vazgeçmiyor. Şimdi Eskişehir tabutluğunu yeniden açarak sal dırısını boyutlandırıyor. İtirafçılaştırmayı hedefliyorlar.

- Nasıl yani, anlayamadım?

- Şöyle anlatayım. Eskişehir Cezaevi tek tek ve birkaç kişilik hücrelerden oluşuyor. Bizleri bu hücrelere atarak yalnızlaştırmaya; baskılar, keyfi uygulamalar ve işkenceyle yıldırmaya çalışacaklar. Yaptıklarımızdan, devrimciliğimizden pişman olup, insanlığımızı, onurumuzu çiğnememizi isteyecekler.

- Yani halkımıza, örgütümüze ihanet etmemizi, rezilleşmemizi isteyecekler öyle mi? O *zaman* bu durum ciddi...

- Evet öyle, dediğin gibi çok ciddi saldırıyorlar. Bu yalnızca tutsaklara değil, halka karşı da bir saldırdır. Hapishaneye adımızı atar atmaz saldıracaklar.

- Neler yapabilirler Bülent abi?

- Metris'te bunun ilk işaretlerini verdiler aslında. Önce "Hoş-geldin" dayağıyla başlayan, giderek tırmanan bir baskıyla, fiziki işkenceyle bizi yıldırmaya, moral bozmaya çalışacaklar. Aslında kendi kurallarını kabul ettirmek için her yolu deneyecekler. Baskılara boyun eğmediğimizde hücrelere atıp, birliğimizi, dayanışmamızı engellemeye çalışacaklar. Belki her gün dayak, yiyeceğiz, ziyarete çıkamayacağız. Haklarımızı gaspedecekler ama kararlı olup onurumuzdan, düşüncelerimizden taviz vermedikten sonra onlar geri adım atmak zorunda kalacak. Hep kararlı ve taviz vermez gibi gözükecekler ama dediğim gibi bizim irademizi, kararlılığımızı ve direnme azmimizi zayıflatamadıkları sürece onlar kaybedecek.

Belki birçoğunuz bilmiyorsunuz. Bu tabutluğun ikinci kez açılışı. İlkinde tutsakların direnişiyle kapatıldı. Şimdi de öyle olacak. Yine direnişimizle tabutluğu bir kez daha kapattıracağız.

- İkinci kez açtıklarına göre bu sefer zor olacak galiba.

- Öyle görünüyor. Ama yalnız olmayacağız. Yine ailelerimiz, halkımız yanımızda olacak. Diğer hapisanelerdeki tutsaklar buna sessiz kalmayacak. Çünkü hapisanelerin tümüne yöne-

lik bir saldırıdır bu.

Ring aracı sürekli dönüşler yaparak durmuştu. Konuşmalarını keserek ringin penceresinden dışarı bakmışlardı. Eskişehir tabutluğuna gelmişlerdi. Uzun bir bekleyiş başlamıştı.

Tutsaklar heyecanlıydı. Çoğu bilmedikleri bir ortama gelmenin merakı içindeydi. Bülent abileri birçok şeyi anlatmıştı, fakat yine de kendileri yaşayarak öğreneceklerdi.

Bağcı tekrar camdan dışarı bakmıştı. Arabayla idare binası arasında onlarca askerin koridor oluşturmuş gergin bir şekilde beklediklerini görmüştü. Kendi aralarındaki küfürli konuşmalar ringe kadar geliyordu. Bağcı tutsaklara dönerek;

- Evet, hazır olalım arkadaşlar. Birazdan ilk raund başlayacak, demişti gülerek.

"Aranızda boks ya da yakın doğuş bilen var mı?" esprisi kahkahalarla karşılığını bulmuştu.

Ringin kapısı açılmış, tutsakların yüzüne kinle bakan subay aşağı inmelerini söylemişti. Kendilerine karşı şartlandırılmış, her an saldırı için emir bekleyen asker koridorundan içeri girmişlerdi. İşlemlerin yapıldığı idare bölümüne gelindiğinde aynı subay;

- Soyunun arayacağız, diye emretmişti. Hemen müdahale etmişti Bağcı.

- Soyunmuyoruz, normal aramayı yapın.

- Soyunmuyorsanız biz biliriz soymasını. Günah bizden gitti, demişti subay.

Bu saldırılacağı anlamına geliyordu. Subayın emriyle askerler tutsaklara azgınca saldırmıştı. Slogan sesleri cop, tekme, küfür seslerine karışmıştı. Yaklaşık yarım saat süren saldırıdan sonra giysileri parçalanmış, kafaları kırılmış, yüzleri morluklar içinde hücrelere atılmışlardı.

Kendileri için tehlikeli gördükleri onüç kişiyi diğer otuz kişiden yalıtmak için tek kişilik hücrelere koydular. Bitmemişti. Ardından yeni dayatmalar gündeme geldi. Saç kestirme, askeri usulle sayım vb. dayatmalara sessiz kalmamıştı tutsaklar. Saç kesmeye direnilmiş, askeri usulle sayım verilmemiş ve hücrelerde tutulmaya yemek almamayla karşı çıkmıştı. Düşmanın amacı belliydi. Tecrit etmek, sindirmek. Ama başarılı olamamıştı. Hücrelerdeki tutsaklar her saldırıda sloganlarıyla diğer bölümdeki arkadaşlarına ulaşmışlar, direniş mesajlarını ilet-

mislerdi.

Bir tutsak o gün ziyarette yaşadıklarını arkadaşlarına şöyle anlatmıştı;

- Gardiyanlarla ziyaret kabinine girdim. Kabinde ses geçirmez camlar ve telefonu gördüğümde çok şaşırdım. Annem karşımda oldukça üzgün ve çaresiz, acıyla yüzüme bakıyordu. Telefonla konuşmak çok zordu. Tepemde gardiyan, annemin de öyle. Konuşmalarımızın merkezi olarak dinlenmesi yetmiyormuş gibi gardiyan söylediğim her söze, davranışa dikkat etti. Annem yüzümdeki morlukları gördüğünde dayanamadı ve ağladı. Ben de kendimi tutamadım ve ağladım. Annemin karşısında böyle ziyarete çıkmak zoruma gitti, kendimi aşağılanmış hissettim. Artık hiçbir yaptırımı kabul etmeyeceğim.

Bütün hapisanelerde 20 Mayıs'ta açlık grevine başladığını öğrenmişlerdi gazetelerden. Verilen ilanlardaki taleplerde "Eskişehir tabutluğunun kapatılması...vb." talebini görünce Bülent abilerinin söylediklerini hatırlamışlardı.

Kabul etmemiştii hiçbir dayatmayı. Hücreden çıkarmak zorunda bırakmıştı onları. Günlerce tutsaklarla direniş üzerine konuşmuş, ikna etmeye çalışmıştı.

Bağcı zorlansa da günlüğüne uzanıp aldı, açtı.

"Bugün DHKP-C davası tutsağı olmanın sorumluluğu var üzerimde. Ölüm bedeli de olsa bu sorumluluğu yerine getirmek için elimden gelen tüm çabayı göstereceğim. Tek başıma da kalsam asla boyun eğmeyeceğim.

Son on gündür herkesle tek tek konuşarak, havalandırmalar arasında notlaşarak Süresiz Açlık Grevi'ni örgütlüyoruz. Amacımız hiç kimseyi direnişin dışında bırakmamak. Sadece DHKP-C tutsakları değil, diğer davalardan tutsaklar da deneyimsiz ve genç... Bu nedenle bu konuda özel çaba gösteriyoruz. En azından işe süresiz başlamak herşeyden önemli. Sonuçta hep birlikte Süresiz Açlık Grevi'ne karar veriyoruz.

2 Haziran 1996"

43 devrimci tutsak açlık grevine 3 Haziran sabah 09.30'da yapılan anonsla başlamıştı. Birkaç saat bile geçmeden daha önceki saldırıları bizzat yöneten ikinci müdür Mustafa Özçiçek

eylemdeki tutsaklara tehditler savurmuştu.

Eskişehir tabutluğunun kapatılması eylemin temel talebiydi. Ve direnişin odağına Eskişehir Cezaevi oturtulmuştu. Yapılan bütün eylemlerde burada tutsaklara yapılan insanlık dışı uygulamalar teşhir edilmişti.

Aileler evlatlarının yaşadıklarını radyo programlarında, gazetelerde anlatmaya çalıştılar. Her direnişte evlatlarının sesi soluğu olup, direnişin önemli bir bölümünü omuzlayan analar evlatlarını yine yalnız bırakmadı.

5 Haziran tutsaklar için özel bir gündü. Dayanışmanın, birlikteliğin ve sahiplenmenin en güzel örneklerinden birine sahne olmuştu tabutluklar.

DETUDAP (Devrimci Tutsaklarla Dayanışma Platformu)'nın örgütlediği; Ankara'dan, İstanbul'dan, İzmir'den yüzlerce aile tutsakların ziyaretine gitmişlerdi. Yüzlerce asker ve polis barikatına rağmen onlar evlatlarıyla görüştüler. İçeriden tutsakların, dışarıdan ailelerin sloganlarıyla Eskişehir tabutluğu nasıl da sarsılmıştı. Bu, tutsaklar için büyük bir moral ve motivasyon olmuştu. Hapishane idaresi şaşkın ve çaresizdi.

Eylemin büyüklüğü ve tutsakların tüm baskılara rağmen boyun eğmemesi hapishanedeki adli tutukluları da olumlu etkilemişti. Yanıbaşlarında yaşanan bu vahşete karşı devrimci tutsakların onurlu direnişine seyirci kalmamış, sahiplenmişlerdi. 22 adli tutuklu idarenin ve faşist mafya tetikçilerinin tehditlerine rağmen iki günlük açlık grevi yapmış, bunu hazmedemeyen idare, tutuklu faşistleri adli tutukluların üzerine saldırtmıştı.

İdareyle sürekli bir sinir harbi yaşıyorlardı. Faşist mafyacı tutuklular, saldırı zemini yaratmak için her yolu denemişlerdi. Faşistlerin idareyle işbirliği hapishane kitlesinin tepkisini çekmekte gecikmemiş ve bir saflaşma yaratmıştı. İdareye karşı ortak eylemler yapmışlardı.

Artık direniş bir üst noktaya sıçratılmış, nitelik değiştirmişti. Düşmanı geriletmek halka karşı başlatılan bu saldırıyı püskürtmek için bedel ödmeden sonuç almak zordu. Ölüm Orucu açıktan telaffuz edilmeye başlanmıştı. Bütün hapishanelerde yüzlerce Ölüm Orucu gönüllüsü kendisine bu onurlu görevin verilmesini sabırsızlıkla beklemişti. O da Ölüm Orucu savaşçısı olmak için partisine düşüncelerini iletmişti. Devlet, Eskişehir

Cezaevi üzerinden tutsakları teslim almayı planlamıştı. Bizzat tabutluklarda düşmanı gerileten biri olmak ona onur verecekti. Bunu Parti-Cepheli olmanın bir gereği olarak görmüştü. Beklediği cevap geldiğinde tarif edilmez bir mutluluk duymuştu. Halen aynı mutluluğu taşıyordu. Tekrar günlüğüne, Ölüm Orucu'na başladıkları güne döndü.

"5 Temmuz...

Bugün sıra bizde. Sağmalcılar ile başlayan ve direnişin sürdüğü tüm hapisanelerde ardarda Ölüm Orucu'na dönüşen Süresiz Açlık Grevi eyleminde sıra bizde. Ölüm Orucu savaşçısı olmak onurunu bana layık gören Partimin, yoldaşlarımın yüzünü kara çıkarmayacağım. Dışarıya yansıtmamaya çalışıyorum ama öyle heyecanlıyım ki, onca gönüllünün arasından bu onurun sahibi olmak anlatılır gibi değil. Toplam sekiz Ölüm Orucu savaşçısıyız. Eskişehir tabutluklarında TKEP-Leni-nist'ten iki erkek bir bayan, TKP/ML'den bir bayan, bir erkek ile MLKP'den bir bayan, bir erkek bu onuru paylaşıyoruz. Aynı siperdeyiz. Tıpkı diğer hapisanelerde düşmana karşı omuz omuza çarpışan yoldaşlarımız gibi. Cesetlerimizle tel örgüleri parçalayan sıkılı yumruklar ve 'Biz Kazanacağız' sloganının yer aldığı tişörtler, alnımızda kızıl bantlarımız... Sloganlarla eylemimizin Ölüm Orucu'na dönüştüğünü anons ediyoruz ve şebekenin girişine ortak imzalı pankartımızı asıyoruz. Artık bedenlerimizi namluya sürdük, düşmanı vuracağız ve yolu yok biz kazanacağız."

Yoldaşlarıyla bu mutluluğu paylaşmıştı gözlerindeki ışıltı, bu inancın ve kararlılığın ifadesiydi.

Sadece zaferi düşünüyorlardı. Diğer tutsaklar Ölüm Orucu savaşçılarına karşı oldukça özenli ve saygılı olmuşlardı hep. Direnişin ilerleyen günlerinde olduğu halde yaşamı kendi disiplini içinde programlı bir şekilde sürdürmeye gayret etmişlerdi.

Kamuoyu Ölüm Orucu'na karşı oldukça ilgiliydi. Artık haberlerin birinci gündemini Ölüm Orucu oluşturuyordu. Devlet saldırı politikalarından geri adım atmıyor, ölümleri bekliyordu. Ama kamuoyunun bu ilgisinden ailelerin ve diğer kesimlerin eylemlerinden de oldukça rahatsızlık duyuyordu.

Kamuoyunu yanıltmak için Eskişehir Cezaevi'nin ne kadar modern olduğunun propagandasını yapmışlardı. Bizzat Şevket

Kazan, Eskişehir tabutluklarına gidip yerinde incelemeler yaparak inandırıcı olmaya çalışmıştı. Katil Kazan adını hapisaneye atar atmaz sloganlarla karşılaşmışlardı onu. Tutsaklarla koridorda karşı karşıya geldiği an suratında patlayan sloganları duyduğunda hemen o bölümü terk etmişti. Hapishaneye geldiği gibi geri dönmüştü. Gizleyememişlerdi kendisine hazırlanan bu karşılama törenini. Basında katil Kazan'ın Eskişehir ziyareti bu şekilde yer almıştı.

Günler ilerledikçe açlığın yarattığı etkiler de başlamıştı. Bağcı sürekli ayakta. Tutsakların temsilcisi olduğu için idareyle görüşmelerini o yürütüyordu. Rahatsızlığı arttığı halde ayakta olmak, tutsaklarla ilgilenmek, gelişmelerden haberdar olmak zorundaydı. Yüklendiği sorumluluk, görevleri, değerleri onun güç kaynağıydı.

Günlüğünü hep düzenli olarak tutmaya çalışmıştı.

"17 Temmuz 1996

Bugün görüş günü... Artık gidiş gelişler sorun oluyor. Çok fazla yoruluyorum. Neredeyse günde üç dört kez idareye gidiyorum. Tüm yorgunluğuma ve sürekli kusmama rağmen gidiş gelişlerde dik durabilmek için tüm enerjimi harcıyorum. Bulduğum kısımdaki tüm adlilerin ve personelin gözü üzerimde. Dik ve güçlü görünmek psikolojik olarak önem taşıyor."

Artık haberleri daha dikkatli takip etmeye başlamışlardı. Diğer hapishanelerde tutsakların durumlarının ağırlaştığı, her an şehit haberleri alacaklarını biliyorlardı. Yoldaşlarını son gelişmelerle birlikte bundan sonra neler yapacakları konusunda hazırlamaya çalışmıştı.

21 Temmuz'da gelmişti ilk şehit haberi. O gün akşam havalandırmada toplanmış ve Aygün için bir konuşma yapmıştı Bağcı. Ayakta durmak güç olsa da dayanmıştı.

Adlilerden personele kadar herkes sessiz, saygılı bir şekilde töreni izlemişti. Görevli memurlar, başından beri dayanışma içinde oldukları adli tutuklular başsağlığı ziyaretine gelmişlerdi. Üzüntülü bir halleri vardı. Tutsakların kararlılığı onları oldukça etkilemişti. Başsağlığı diledikten sonra;

- İki günlük açlık greviyle size destek olmaya çalıştım. Şehitleri saygıyla anıyorum. Bizden sonra gelen sizlerin genç olmanız ve basında da "1 Mayısçı" olarak lanse edildiğiniz için

pek ciddiye almadık önceleri. Oysa zaman bizim yanıldığımızı gösterdi. Önce bizi, daha sonra da kısmen genel havayı değiştirdiniz, diyerek aslında özür dilemişti bir adli tutuklu.

İdare onlarla "15'likler, 18'likler" deyip dalga geçmişti. şimdi onların iradesi karşısında diz çökmesine az kalmıştı. Bu mutluluğu hepsi sabırsızlıkla bekliyordu.

- İlk şehitle zaferi kazandık. Ama öfkeli, bir o kadar da kinliyiz düşmana. Hesabını soracağız, diye cevap vermişti onlara.

İki gün sonra ikinci şehidin haberiyle derinden etkilenmişti. Yıllarca birlikte çalıştığı, birlikte acıları, sevinçleri paylaştığı yoldaşı Berdan eylemin 65. gününde şehit olmuştu.

Yapılacak törende konuşmayı kendisinin yapması gerektiğini düşünmüştü. Boğazı düğüm düğüm, gözleri dolu dolu olmuştu. "Birlikte yaşanmış onca şey, birlikte geirilmış onca sınav daha çok etkiliyor insanı" diyordu hep. Berdan'ı, gençlik önderini, mahallenin esprili yöneticisini ve halkın adaletinin şaşmaz uygulayıcısını anlatmakta zorlanmıştı... Konuşmasını "Bir mermi de senin için Berdan yoldaş, bir mermi de senin için" diyerek bitirmişti.

Yeni şehit haberleriyle tutsaklar daha sabırsız ve öfkeliydi. İlginç'in şehit olduğu haberini 24 Temmuz'da görüşteyken almışlardı. Atılan sloganlar öfkelerini ifade etmekte yetersizdi. Bunun üzerine görüş kabinlerinin camlarını kırmışlardı. İdare telaşa düşse de izlemekle yetinmişti.

Alçak ve namussuz bir düşmanla savaşıyorlardı. Herşey beklenirdi bu düşmandan.

Ölüm sınırına gelmiş insanlara saldıracak kadar acizdi.

Siyasi tutsaklar hapishaneye getirildikten sonra tutsaklara saldırmak için hep fırsat kolladı. Saldırdı. Tutsakların iradelerini kırmaya, yıldırmaya çalıştı, şimdi ise şehitlerin sayısı arttıkça tutsakların direnişini kırmak için son bir çabayla tutsaklara saldırı hazırlıkları yapıldı. Ve bugünü seçti. Kalemı alıp yazmaya başladı...

"26 Temmuz 1996...

Aramayı bahane eden askerler şebekeyi dolduruyorlar. Bir-şeyler olacağı kesin.

Yataktan çıkmakta zorlanıyorum. Yoldaşlar durumdaki farklılığı hissediyorlar. Aramada sorun ıkarmıyoruz. Pankartları-

miza ve bayraklarımıza el uzatıyorlar, üzerlerine yürüyoruz. Bayrağımıza el uzatan bunun bedelini ödemeye hazır olmalı.

Tepkimiz karşısında itirazsız herşeyi geri veriyorlar. Nedense gitmiyorlar. Bu arada koridordaki asker yığınağı daha belirgin hale geliyor. Israrla alt ve üst katta kalanları birbirlerinden ayırmak ve havalandırmayı kapatmak istiyorlar. Bildik oyunları tekrarlıyorlar. Eylemi böyle kıracaklarını düşünüyorlar.

Tüm bu gelişmeler yaşanmadan önce ise bize destek veren adli tutukluların koğuşlarında arama yapılıyor. Ve pek çoğu 'tek tek' denilen hücrelere alınıyorlar. Saldırmak için zemin hazırladıkları çok açık. Bir tarafta tartışmayı sürdürürken, bir tarafta görevlilerimiz, barikat için hazırlıklarını tamamlıyor. Üç saate yakın tartışmanın ardından askerin "Allah Allah" sesleri geliyor. Anında çatışma başlıyor. Ve barikatlarımızı kuruyoruz. Ölüm Orucu'ndakiler ayakta zor durduğundan barikatın daha gerisinde bir odada tutulmaya çalışılıyor.

Yetmiş iki kişi biraradayız. Birlikte ölümlere yattık. Birlikte barikatlardayız. Siper yoldaşlığı ete kemiğe bürünüyor. Kimi elindekini silah yapıp askere fırlatıyor. Kimi dolapları taşıyor. Kısaca herkes hareket halinde.

Eskişehir Cezaevi'nde özgür tutsaklığın adımları böyle atılıyor.

Kırk dakikaya yakın süren saldırıda sonuç alamayan asker geri çekiliyor. Neredeyse iki aydır açlık grevinde olan bu insanların nasıl bir güçle barikat kurduklarına inanamıyorlar. Geriye yapabilecekleri tek birşey kalıyor, pazarlık. Hiçbir pazarlığa girmiyoruz. Ancak avukatlarımız geldiğinde görüşürüz diyoruz. Geceyi barikatta geçiriyoruz. Tüm hazırlıklar tamam. Bomba için önlemler alınmış. Kullanılabilecek herşey silah haline getirilmiş. En ufak bir tereddüt yok, bekliyoruz.

Eskişehir tabutluğu ülke genelinde kararlılıkla sürdürülen Ölüm Orucu eyleminin bir parçasıydı. Kendi içinde düşmanla fiziki çatışmaların da yaşandığı bir savaş alanı oldu."

Günlüğünü bırakıp gözlerini kapadı.

Bekleyiş devam ediyordu. Saat 05.00 civarı avukatlarının geldiği söylendi.

Avukatlarıyla görüştüler. Yapılan anlaşma ile barikatlar kaldırıldı...

80. BÖLÜM

"Türkiye cezaevlerinde siyasi tutukluların başlattıkları Ölüm Orucu bugün 68. gününü doldururken, Ölüm Orucu ilk kadın şehidini de verdi. Ayçe İdil Erkmén bugün saat 16.40 sıralarında yaşamını yitirdi."

Mikrofonu kapatıp, müzik yayınına devam etti. İçinin bu küçük radyo istasyonunda hiç bu kadar sıkıldığı olmamıştı.

Susanne'nin annesi İsviçreli, babası Türk'tü. İsviçre'de doğup büyümüşü. Baba topraklarını çok fazla bilmez, tanımazdı. Ama baba topraklarında yaşanan her vahşet, her insanlık dışı gelişme onun için önemliydi. Küçüklüğünden beri duyarlıydı insanlık adına yaşanan herşeye.

Uzun süreden beri bir devrimci, bir DHKP-C sempaticanıydı. Yıllardır çalıştığı bu küçük radyo merkezini kendi çabalarıyla kurmuştu. Baba topraklarında yaşanan her gelişmeyi bu radyodan ulaştırıyordu İsviçre halkına. Parti-Cephe bültenlerini, önemli açıklamaları ise oturup önce Almanca ve Fransızca'ya çeviriyor, üç ayrı dilde yayınlıyordu ulaşabildiği her yere. Zevk alıyordu tüm bunları yapmaktan. Türkiye'de süren mücadeleye bu kadarlık da olsa katkı sunabilmek, orada yaşanan gerçekleri dünyaya aktarabilmek mutlu ediyordu onu. Ama son iki aydır aktardığı haberler mutlu etmiyor, aksine çaresizlik yaşıyordu ona.

Yine yanlarında olmayı ne çok isterdi. Yılda birkaç kez Bayrampaşa'daki Parti-Cephelileri ziyaret ederdi hep. Ancak dire-

niş başladı başlayalı atlayıp gidememişti yanlarına. Avrupa'da eylemin sesini duyurmak, birşeyler yapmak gerektiğini iyi biliyordu çünkü. Bunun için radyo istasyonunda haberleri aktarıyor, bazen de destek eylemlerine katılıyordu.

Onu bu dönemde rahatlatan tek şey Avrupa'nın, dünya halklarının siyasi tutsakların göz göre göre katledilmesine duyduğu tepkiydi. Son günlerde adeta her gün eylem oluyor ve Avrupalı sosyalistler de zaman zaman bu eylemlere katılıyordu.

Daha bugün İsviçre'nin, kendi ülkesinin başkentindeki Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Merkezi'nde protesto gösterisi yapmışlardı. Benzer bir eylem de Londra'daki Türkiye Büyükelçiliği önünde yapılmıştı.

Ölüm Orucu başladığından bu yana eylem yapılmayan tek ülke kalmamıştı neredeyse Avrupa'da.

Almanya'da Der Spiegel, Milli Gazete, TD-1 adlı yerel TV kuruluşu, Berlin Başkonsolosluğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği işgal edilmişti. Dom Katedrali bile aynı öfkeyle işgal edilen yerlerden biri olmuştu daha nicelerinin içinde.

Yaygın protesto gösterilerine sahne oluyordu Avrupa sokakları. Yine pek çok kentte, Almanya'da, Londra'da Özgürlük Tutsaklarıyla Dayanışma Komiteleri yaygın açlık grevleri başlatmışlardı.

Hele Sağmalcılar'da çekilen kaset ve bu kasetten görüntüler, fotoğraflar Reuter, BBC, CNN, AP, AFP, Le Monde, Liberation, Paris Radyosu, Le Figaro gibi basın kuruluşlarının birinci gündemine girince dünya halkları Türkiye faşizmini gerçek yüzüyle tanımaya başlamıştı.

Dünyayı ayağa kaldıran görüntüler içeren kaseti bir kez daha izlemek üzere videoya koydu. Kaseti ilk izlediği anda yaşadığı duyguların aynısını yaşıyordu.

Kasettekileri tanıyordu. En azından yüz aşinalığı vardı. Bir kısmıyla oturup sohbet etmişti saatlerce. Tanımadığı bir tutsak duvarda asılı olan resimlerdeki şehitleri tanıtıyordu tek tek. Ümraniye, Buca, '84 Ölüm Orucu şehitlerinin resimleri vardı duvarda. Tanımadığı tutsak Ölüm Orucu'nu ne için yaptıklarını anlatıyordu. Şimdi Berdan vardı görüntüde. Sancıları olduğu belliydi. Kusmaya başlamıştı yine. Kinle kusuyordu Berdan, öf-

keyle ağzını silip atıyordu elindeki mendili. Zorbalara, halk düşmanlarına, katillere duyduğu kını kusuyordu adeta. O anlarda bile ne kadar sakin ve huzurlu görünüyor, diye düşündü. Artık şehitti o...

Günleri sayılı olmasına karşın çekimleri yaparkenki sakinliği onu yine de şaşırtıyordu. Gencecik yaşında sevdiklerini, yaşamın tüm nimetlerini geride bırakmış, bilerek, isteyerek beklemişti ölümü. Sevdiklerinden ayrılmak zor gelmiş miydi acaba? Mutlaka hüzünlenmiştir, dedi içinden seyrederken. Ölüm ayrılık mıydı? Tabi ki ayrılıktı ölüm. Yaşama bağılyken, sıkı sıkı tutunmuşken, koşar adım sonlamayı istemek yaşamı, bir ayrılık değil de neydi? Yaşamı sevmeyen, yaşama tutkuyla bağılı olmayan kimse kaldıramazdı böylesi bir ayrılığı. Yoldaşı başına koyuyordu elini daha rahat kusabilsin diye. Ona yapabildiği yardım buydu en fazla. Berdan ise halinden memnun, rahat, huzurlu. Evet, o şimdi çok daha huzurluydu...

Kaset bitmişti. Kendini toparladı. Daha yapacak çok işi vardı. Susanne yerinden kalktı. Türkiye'ye devletler düzeyinde yapılan uyarıları geçecekti radyodan bir kez daha.

İtalya Dışışleri Bakanı'nın, Fransa Dışışleri Bakanı'nın Çil-ler'e gönderdiği mektup, Uluslararası Af Örgütü'nün Erbakan'a gönderdiği mektup, Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye yaptığı uyarı metni, İsviçre'nin Türk Hükümetine çağrılı gizli mektubu radyodan duyurduğu haberler arasındaydı. Hepsi de Türk Hükümetini kınıyor, Ölüm Orucu'na bir an önce son verilmesini istiyor, hatta Avrupa Birliği para yardımlarını keseceğinden bahsediyordu.

Almanya, Rusya, İngiltere, İtalya'daki bazı diplomatlar, Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu FDI, Avrupa Katolik Kilisesi Kardinali, İngiliz Barosu Avukatları'nın yaptıkları açıklamaları da haberin sonuna ekledi.

Şu son haftalarda neler yaşanmamıştı ki. Birbiri ardına gelen ölümler adeta sarsmıştı dünyayı, en büyük basın organları, dünyanın en büyük haber ajansları Ölüm Orucu'na sürekli yer vermişti. Naklen yayın yapanlar bile olmuştu. Birçok ülkede duyarlı devrimci ve her milliyetten insanlar Ölüm Orucu'nun etkisiyle harekete geçmiş, Türkiye'deki eyleme dikmişti gözlerini. Tüm dünyanın gözü Ölüm Orucu'ndaydı. Dünya halkları

merakla, korkuyla, heyecanla bekliyordu. Hep bir ağızdan "yeter" diyordu. "Yeter bu ölüm, bu vahşet dursun, bitsin artık", "daha fazla insan ölmesin" diyordu halklar. Emperyalist ülkelerin yaptığı uyarılar, gönderdiği mektuplar boşuna değildi. Hem burjuva demokrat kimlikleri dahi vahşetin bu denlisini kaldıramıyor, hem de kendi halklarının her gün artan tepkileri onları buna itiyordu. Eylemin yarattığı sarsıntıyı yaşıyordu onlar da. Kendi ülkelerindeki halkların eylemin coşkısına, en önemlisi de öfkesine kapılmalarını istemiyorlardı. Devlet başkanlarına, bakanlarına bu açıklamaları yaptıran en önemli neden halkların ayağa kalkışıydı. Bunun önlemini alma çabasıydı. Türkiye'den gelen sarsıntıyı olabildiğince engellemeye çalışıyor, kendi topraklarına girmesini istemiyorlardı.

"Bu bir çağrı" diye düşündü Susanna. Dünya ezilen halklarına yönelik bir savaş çağrısıydı bu. Sınır, ülke, toprak tanır mıydı hiç? Emperyalistlerin gücü bunu engellemeye yetmez, "Boşuna" dedi Susanna. Dünya halkları alacağını almış, mesaj gereken yerlere ulaşmıştır...

81. BÖLÜM

Bursa Cezaevi'nde Ölüm Orucu'na katılan tüm siyasetlerin savaşıları aynı blokta; K Blok'ta toplanmışlardı. Parti-Cephe-li dört Ölüm Orucu savaşıısının kaldığı odada uzunca bir süredir 24 saat nöbet tutuluyordu. Bu gece nöbet tutan Parti-Cepheli, sürekli savaşıların yataklarını dolaşıyor, bir an olsun dikkatini onlardan kaçınmıyordu.

Hele hele dün Bursa Cezaevi'nden TKP(ML) savaşıısı Ali Ayata'yı şehit verdiklerinden bu yana daha da hassaslaşmış-lardı. İbrahim'in durumu bugün gözle görülür şekilde kötüleşmiş, bilinci gidip gelmeye başlamıştı.

Nöbetçi tutsak olanca dikkatiyle oturduğu yerden gözlerini tek tek savaşıların üzerinde dolaştırmaya devam ederken, şu kısacık zaman içine sığan onlarca güzel olay yaşadığını düşünüyordu. Hatta bir devrimcinin mücadele yaşamında kolay kolay böylesini, bu kısa günlere sığdıramayacağı kararına varmıştı. Ölüm Orucu eylemi üstlendiği siyasi misyonu, niteliğiyle ülkeyi, dünyayı sarsıyor.

Savaşıların yanında oturmak, onlarla konuşmak, kararlılıklarını görmek hem güçlendiği duygusu, hem de zaaflarının ağırlığına dayanamayacağı hissi yaratıyordu.

Bu odaya, savaşıların yanına geldiğinde bambaşka bir dünyadaymış gibi geliyordu ona. Gözü İbrahim'e takıldı. Gerçekten de her anında devrimci gücün, iradenin yaşandığı bir yerdı burası. Bilinci gidip-gelirken "Yaşasın Önderimiz Dursun

Karataş" sloganı atması başka nasıl açıklanabilirdi? Öğlen buraya girdiğinde anlatmıştı yoldaşları bu olayı. Bir ara Kürtçe konuşmaya başladığında yanına girip o da birkaç kelime konuşmuştu. İnanılmaz bir kuvvet, inanılmaz bir direnç...

- Nasılsın?

Gülerek cevap vermişti İbrahim;

O an dahi "direnış"ten başka birşey yoktu İbrahim'in aklında. Unutmuyordu direndiğini. Düşmana, ahlaksızlığa, onursuzluğa, zulme... Ali şehit düştüğü gün de aynı direnci, kuvveti görmüştü onda. O gün ailesiyle görüşmeye götürmüşlerdi İbrahim'i. O sıra Ali Ayata'nın cenazesi yanından geçiyordu.

- Ali değil mi? ne kadar da sessiz, demişti.

Sonra farketmişti şehit olduğunu Ailesiyle görüşmesinin hemen ardından şehidin başında saygı duruşunda bulunmak istemişti. Yürüyecek durumda olmadığı için tekerlekli sandalye ile götürmüşlerdi katafalkın yanına. Ellerini Ali'nin ellerine kavuşturup saygı nöbeti tutmuştu. Hepsi İbrahim'in ağzından çıkacak sözleri beklemişlerdi. Ama İbrahim ses çıkarmadan dönmüştü koğuşa.

Ses çıkmadığını sanmak ne kadar da yanıltıcıydı. İşte ses veriyordu İbrahim. Slogan atarak. Ölüme yetismeye çalışarak ses veriyordu.

Yerinden kalktı. Savaşçılarda bir değişiklik olup olmadığını yakından görmeliydi. Önce İbrahim'in yanına gitti. Gözleri kapalıydı. Ardından Nurettin'in yattığı ranzanın yan tarafına geçti. Bir süre baktı öylece. Sanki nefes almıyormuş gibi geldi ona. Endişeyle eğildi.

Nurettin bir bakışın bile böldüğü uykusundan uyandı hemen. Nöbetçinin nefes alıp-almadığını kontrol ettiğini gördü. Onu uyandırdığından dolayı rahatsız olmasın diye farketme-di uyandığını. Ama bu hassaslık sadece uykusunu bölmemiş, yüreğini, beynini en güzel duygu ve düşüncelerle doldurmuştu. Yoldaşı yaşayıp yaşamadığını kontrol ediyordu. Bu sahiplenme, sevgi, paylaşım güç veriyordu ona. Bütün bunlara layık olma; yoldaşlarına zafer coşkusunu yaşatma, bu coşkunun yaratıcılarından olma isteği yoldaşlarının sahiplenmesiyle öylesine büyüyordu ki. Sanki savaşlarının haklılığını, Parti-Cephe'nin gücünü bir kez daha, onlarca kez daha somutluyordu yoldaş-

lan. Acıları, zorlukları, özlemleri daha anlamlı kılıyordu. Yaşamı nasıl en saf ve temiz haliyle paylaşıyorlarsa, ölümü de öyle paylaşıyorlardı. Hiçbir karşılık beklemeden.

Nöbetçi Bülent'in de kontrolünü yapıp Yusuf Kenan'ın yanına geçti. "Herhalde uyansa yine 'yoldaşlar nasıl, kendinize dikkat ediyor musunuz' diye başlar söze" diye geçirdi içinden. Bunca şehit haberinin ardından, kendileri ölüme bu kadar yaklaşmışken sorduğu ilk soru bu oluyordu her *zaman*. İşte o an "Bırak bizi" demek geçiyordu içinden. Ama diyemiyordu. Biliyordu ki bu sorular inancın, ölümü hiçe saymanın göstergesiydi.

Yerine geçti tekrar. Sabah oluyor, yeni bir güne, 69. güne başlıyorlardı. Artık "bugün şehit haberi gelecek mi?" değildi kafalardaki soru. "Bugün nereden, kaç şehit haberi gelecek?" diye soruluyordu sorular. Diller sormasa da gözler soruyordu.

"69. gün nereden, kaç şehit haberi gelecek" diyerek kalktı sandalyeden. Savaşçıların yanında olmalıydı.

82. BÖLÜM

Bir ana ağlıyor.

- Çocuğum, diyordu. Üç günlük ömrü kalmış, çocuğum ölüyor.

Gergin bekleyiş sürüyor. Günler değil artık saatler, dakikalar sayılı... Her telefon, her yeni haberde nefesler tutuluyordu; "Acaba?"

Bugün yine çok gözaltı vardı.

- İlk önce anaları ayıklamaya çalıştılar. Beni tutup bir kenara fırlattılar. Sakat bir annenin üzerine çullanacaklardı, genç bir çocuk onun üzerine kapandı. Çocuğun kafasını yere vurdu üç polis. Ben sakat ananın üzerine kapandım. Yaşlı babalara da vurdular.

Fatma ana öfkeli sesiyle olayı böyle anlatıyordu Ölüm Oru-cu'ndaki Nadire anaya. Güzel ana ve Ali Rıza amca da yine aynı olayı bir başkasından dinliyorlardı. Emine ananın Ankara'ya gelişi daha bir hafta olmamıştı. O günü düşündü önce. Yaşlı anaları nasıl da saçlarından çekerek bindirmişlerdi otobüslere. İki polis bir anayı döverken, bir üçüncüsü gelip tekme savur-muştu. Bir ara gözü polis otobüsünün içinde başı yana düşmüş bir anaya takılmıştı. Kanı donmuştu ilkin. Kıpırdadığını görünce rahatlamıştı biraz.

Tekrar kaldıkları yere döndüğünde, dışarıda polis, içeride ise yaşlısı genci artık eyleme alışkın tavırlarıyla, ağrıyan yerlerini tutarak eylemi tartışmışlardı. Bir yandan-da Ölüm Oru-

cu'ndaki ailelere eylemi anlatmışlardı.

Tuhaf bir rahatsızlık hissetti. Neden daha önce gelmemiştir sanki. Oğlu ile son görüşmesini hatırladı. Bunca yıldır ilk kez oğluyla tartışmışlardı. Oğlu '80'li dönemlerde Selimiye, Alem-dağ, Metris, Sağmalcılar Özel Tıp, Bayrampaşa hapishanelerinde kalmıştı. Oğlu serbest bırakılıncaya kadar, tutsak ailelerinin buradaki eylemlerine katılmıştı. TAYAD'ın ilk üyelerinden-di.

Oğlunun '89'daki tahliyesinden sonra geri çekmişti kendini. Geçen yıl tekrar tutuklandığında da, artık gitmiyordu pek bir yere. Bir de eşinin vefatı ile içine kapanmıştı. "Dul bir kadını, her yere her zaman gidemem" diye düşünüyordu. Geçmişte garipsediği tesettüre yine bu süreçte önem vermeye başlamış--tı.

İlk dönemler SAG'yi de pek önemsemiyordu. Nasıl olsa biter, birşey olmaz rahatlığı vardı.

Oğlunun alnında Ölüm Orucu bantını ilk gördüğünde sarsılmıştı. Ama yine ihtimal vermiyordu ölümlerin olacağına. RP'den, Adalet Bakanı Şevket Kazan'dan umutluydu. Oğlu her "Ankara'ya gitmelisin" dediğinde hastalığını ve ayaklarının ağrımaması gerekçe gösteriyordu.

Oğluyla tartışmalarını tekrar hatırladı. Kendisine Ankara'da-ki ailelerin kendisinden farklı olmadığını anlatmaya çalışmıştı. Pişmanlıkla karışık bir rahatsızlık duydu yeniden.

Etrafına baktı. Bir baba yeni kalp krizi geçirmişti. Doktor kalbini dinlerken baba, "dayanırım" diyordu.

Ölüm Orucu'ndaki analara baktı, kendinden daha genç değillerdi. Sonra, kırık ayağı, kırık kolu iyileşmeyen, eylemden eyleme gidenler...

69 gün olmuştu. Yüreği hep ağzındaydı sanki. Kalktı yerinden. Güzel anaların yanına geldi önce... Tartışmalara katıldı o da. Çok muydu gözaltılar, tam sayı belli miydi, yaralananlar kimlerdi? Sonra Oya ablanın yanına oturdu.

- Yarın hepsinin hesabını sormalıyız, inletmeliyiz Ankara'yı.

Oya abla buruk bir tebessümle cevapladı onu. Düşünceli, kaygılı olduğu hemen anlaşılıyordu.

- Galatasaray önünü nasıl kazandıysak, yine kazanacağız.

Evet, Galatasaray önünde bugün eylem ikinci kez olaysız

geçmişti. Haftalar boyu, yüzlerce kalkanlı polis tarafından adeta işgal edilen Galatasaray Lisesi önünde bu ikinci hafta da olay olmamıştı. Aileler kazanmıştı.

1 Mayıs sonrası devlet hapishanelerle birlikte saldırısını ailelere yöneltmişti. Ancak her saldırı sonrası, ertesi hafta daha büyük bir kalabalık tarafından sahiplenilmişti kayıp, tutsak ve şehit yakınlarının eylemi. Kollar, kafalar kırılıyor ancak tam iyileşmeden ertesi hafta tekrar gidiliyordu. Ve sonuçta zafer ailelerin olmuştu.

Şimdi hapishanelerde kazanılacaktı zafer.

Akşam olmak üzereydi. Telefonlar durmak bilmiyor. Acı acı çalıyordu sanki.

- Ben iyiyim ama aklım hapishanede...

Bu sesi duyunca ikinci telefon sesine kadar rahat bir nefes alıyordu salondaki ailelerin her biri.

Kısa süren sessizliği bu kez Güzel ana bozdu.

- Bizim çocuklarımızdan biri ölürse, bu memlekette herkes suçludur. Evlat acısını bilmiyor mu bu insanlar? Biliyorlarsa ne den birşey demiyorlar? Artık herkes herşeyi biliyor, öyleyse neden susuyorlar?

O ana kadar düşüncelere dalmış olan baba bu sözlerle düşüncelerinden sıyrıldı birden. Sonra, Güzel anaya dikkatlice bakıp başını öne eğdi. Kendisi geleli on gün kadar olmuştu. Kendisine kızdı. Biter diye düşünmüştü hep. Oğlu, "Ölümler olacak, kolay kazanılmayacak" diye kaç kez söylemişti de, inanmamıştı. Biride zor gelmişti bu yaşta oğlu yaşındaki insanlardan dayak yemek. İnsan demeye de dili varmıyordu gerçi. Gururuna dokunuyordu.

Şimdi, oysa şimdi herşey farklıydı. Böylesi insanlıktan uzak olanların karşısında oğlunun boyun eğmemesi onur vericiydi. Gururlanıyordu. Ama... Ama ölümü düşünmek ona çok acı veriyordu.

Cebinden bir sigara çıkardı, acemice yaktı. Doktor yasakladığı için iki yıldır içmiyordu. Ama şimdi hiçbir şey umurunda değildi. Önemli olan tek şey zaferi kazanmak. Kendi kendine şaşırdı. Oğlu gibi o da "zaferi kazanmaktan söz etmişti. İşte zaferin anlamını, zorluğunu ve büyüklüğünü o an anladı.

Döndü ve yüksek sesle;

- Zaferi biz kazanacağız, dedi umutlu ve güven verici bir tonla yanındakine...

Zaman geçmek bilmiyor. Çaresizlik duygusu korkunç acı veriyor.

Kaç kez bir gün oğlunun ölüm haberini alacağını düşünmüştü Ayşe ana. Her katliamda gözleri oğlunu arıyordu "acaba" diye... Kimselere de anlatamıyordu derdini. Tutuklandığını duyduğunda üzülse mi, sevinse mi bilememişti. Şimdi ise gün gün eridiğini görmek, göz göre göre yitirmek çok farklıydı. Acının böylesini ilk kez yaşıyor. Bazı anlar ölüm haberini nasıl bekleyebildiğine şaşıırıyordu. Nasıl oluyor da dayanabiliyordu? Nasıl oluyor da eli kolu bağlı ertesi günü bekliyordu yeni umutlar için?... Sabahı nasıl getirecekti?

Oya abla, Ölüm Orucu'ndaki ailelere, geçen gün Hacettepe'de yaşadıklarını anlatıyordu.

- Asistanlar vardı. Genç ve çoğunluğu aydın, demokrat. Bir birlerini alarma geçirdiler. "Hazırlıklı olun" dediler. "Şimdi aile ler gelir." Gençler o kadar üzülüyor ki, dört dönüyorlardı. Acile gittiğimizde o an direnişimiz üzerine konuşuyorlardı. Ve hatta genç doktorlardan biri beni göstererek; "İşte bakın, bu ülkede silahlı mücadeleden başka alternatif yoktur" dedi ve çıktı. Çok güzeldi, çok etkiledi beni o sahneler. Doktorlar beni alıyor, oda oda dolaştırıyor, ellerinden gelen herşeyi yapmaya çalışıyor lar... İşte bizim direnişimizin gücü dedim kendi kendime. Ve sendikacılar orada da çok üzgündüler, kendilerini suçluyorlar dı. Eylemlere niye bugüne kadar katılmadılar, neden bugüne kadar tutsak ailelerine atılan dayaklara seyirci kaldılar diye.

Telefon çaldı tekrar. Sesler kesildi, nefesler tutuldu hep birlikte.

Evet, bir anayı evdeki çocukları arıyordu.

Rahat bir nefes aldılar bir dahaki telefon sesine kadar...

83. BÖLÜM

27 Temmuz 1996, saat 15.00 civarıydı...

Pencerenin kenarına dayanmış TV'deki haberleri izliyordu. Spiker, Yaşar Kemal, Eşber Yağmurdereli ve kalabalık bir heyetin Bayrampaşa Cezaevi'ne gittiğini söylüyor. Günlerdir yaşanan gergin ve heyecanlı bekleyiş spikerin sesine yansıyor.

Adalet Bakanı, tutuklular Ölüm Orucu'nu bitirmezlerse operasyon yapıp, direnişteki tutsakları alacaklarını, bu yüzden hastanelerin günler öncesinden hazırlandığını ve ambulansların hapishane kapısında hazır beklediğini açıklıyordu.

Suskunluğunu bozdu ve yüksek sesle;

- Kahretsin, bugün 69. gün, adamlar operasyondan söz ediyor, bu kadar da olmaz, canilik, kepezilik, dedi.

TV'nin sesini kıstı, masasına yöneldi, daktiloya taktığı beyaz kağıt hala boş duruyordu.

O sırada kapı çalındı. Elinde dosyalanmış haberler, köşe yazıları, gazete kupürleri ile sekreter içeri girdi. Ölüm Orucu ile ilgili basında çıkan bir aylık haber arşivini istemişti. Karşısındakinin üzgün ve kederli yüzüne baktı. Biraz önce o da aynı haberleri dinlemişti. Sessizliği bozmadan dosyayı masaya koydu ve çıktı.

O gün hava güneşli ve oldukça sıcaktı. Pencereden boğaza baktı. Deniz masmavi, martılar av peşinde denize dalıp havalanıyordu. Ciğerlerine derin bir soluk çekti. Yosun kokusunu

genzinde hissetti.

Açlığın 69. gününde aseton kokusunu, bir deri bir kemik bedenleri düşündü.

Tıp kitaplarında okumuştı ama, tasvir edemedi.

Hapishane doktorlarının yaptığı açıklama buz gibi, insanın kanını donduruyordu adeta. 20 kişinin durumu kritikleşmiş ve yeni ölümler bekleniyormuş.

Heran ölecek olanlardan söz ediliyordu.

Ne kadar kabul etmese de içeridekiler kendi istekleriyle ölüyordu. Akli almıyordu. "Nasıl bile bile ölümün en zor biçimini seçip kendilerine işkence çekebiliyorlardı?"

Söylediklerine kendisi de inanamadı, ikna olmadı. İçi rahat değildi, vicdanı onu sorguluyordu...

Masasındaki arşiv dosyasını aldı ve karıştırmaya başladı.

"... Haber o saatte geliyor.

Miyase İlkur 'ölü sayısı üçe çıktı' diyordu.

Ardından uzun bir sessizlik kapladı odanın içini.

(...) ilginç Özkeskin Ölüm Orucu'nda komaya giriyor ve dün sabah 35 yaşına basmadan sessiz bir yolculuğa çıkıyor.

(...) Bu, üçüncü ölümdü...

(...) Hep birlikte ölümleri seyrediyorduk. Kendi utancımızı sessiz ölümle, istenmeyen yağmurlarla çoğaltıyorduk...

Ölenler bizim çocuklarımızdı. Daha sırada çok kişi vardı...

Hikmet Çetinkaya"

Aynı gazetede İlginc Özkeskin'in hayatını okudu. Doktor olduğunu öğrendiğinde çok şaşırdı ve şunu diyebildi.

"İnsan hayatını kurtarmak için doktor olan İlginc bugün tüm insanlık için kendi yaşamını feda etti.

(...)

Ne yeşil yeşil

ne renk renk, ne çiçek çiçek

ne ben ben

yüreğimde sıkıntı var

bugün keyfim yok...

Bekir Coşkun"

"... Daha kaç kişi cezaevinde ya da dışarıda ölecek? Cumartesi anneleri daha ne kadar dayak yiyecek? İşkence, iş-

kencede daha ne kadar sürecektir? Yargısız infazlar, faili meçhuller, cinayetler, nedeni belirsiz (belirgin) intiharlar, ortadan yitip giden insanlar.

Bugün cezaevlerinde insanlık onurundan başka bir amaç gütmeyen gençlerin ölüme bile bile koşmaları karşısında onlara saygı duyuyoruz... Ama görevimiz onları yaşatma ve ölüme gitmelerini engellemektir. Her ne şekilde olursa olsun, her kim olursa olsun.

Mahmut I. Öngören"

Çalışma odasında yalnızdı fakat binlerce gözün üzerinde olduğunu hissetti. Rahatsız oldu.

"Ben kimim?" diye yüksek sesle sordu kendine. "Gezетeci-yazarım" diye geçirdi içinden. Bunu yüksek sesle söyleyemedi. 50 yaşını aşkın, tanınan, saygın bir gazeteci yazardı o. Yarım asırlık ömre çok şeyler sığdırmış, yarım asırlık bu gözler çok şeyler görmüştü.

"Ben bu ülkenin aydınlarından sadece biriyim" dedi.

Geçmişini hatırladı. Belleğinde 12 Mart'ın, 12 Eylül'ün izleri hala sıcaklığını koruyordu.

"Ne çok bedel ödendi ve ödenmeye devam ediyor."

Şimdi yaşadıkları şeyler tanıklık ettiği geçmişe ne çok benziyordu. İnsanlar değişmiş, zaman, koşullar değişmiş ama idealler aynı, hiç değişmemişti.

Aynı idealler uğruna insanlar işkence görüyor, kaçırılıp kaybediliyor, sokak ortasında, evinde, dağlarda katlediliyordu. Anaların yüreğine evlat acısı saplıyorlardı. Genci, yaşlısı, çocuğu, kadını, erkeği, halkı karşısına almış bu devlet kanla besleniyor. Şimdi içeridekilerin canlarına kastetmiş, ölümleri büyük bir aymazlıkla seyrediyorlardı.

Öfkelendi ve eli sigara paketine uzandı. Bir sigara alıp yaktı, çektiği derin nefesi camdan dışarı, uzaklara üfledi.

Bu tablo içinde kendi yerini aradı. Bir aydın olarak misyonunun çok büyük ama yaptıklarının bir o kadar küçük olduğunu gördü. Yaşadığı çağın tanığıydı o. Geleceğe, insanlığa ve halkına karşı sorumlulukları vardı onun.

Bu sorumlulukları yerine getirebilmişler miydi? Yıllardır dünyada davası uğruna ölümü göze almış insanların kalmadığını

her gün binlerce kez tekrar eden onlardı. O yüzden küçükbur-juva aydınları, yığınlar, yorgunlar, yüzlerce devrimcinin ölüme yatması ve ardarda ölmesi karşısında şaşkına döndü. En pespaye burjuva yazarları dahi hayretlerini itiraf etmekten geri duramadı. Oysa Marksist-Leninistlerin, devrimcilerin inançları için ölümü göze almaları, tereddütsüz ölmeleri yeni bir olgu değildi. Yıllardır, her türlü kuşatmada asla teslim olmadan, çatışarak ölen, hatta son nefeslerinde kanlarıyla inançlarını yazan savaşçı ve önder kadroları yüzlerceydi Parti-Cephe'nin. Ama tüm bu şehitler, dişe diş süren bu savaşta halkın, demokratların, küçük burjuva aydınlarını, hatta burjuvazinin bazı kesimlerini Ölüm Orucu eylemi kadar sarsmamıştı. Kuşkusuz Ölüm Orucu birden bire ortaya çıkmış bir olgu değildi. Gerisinde bu büyük eylemi beyinlerde hazırlayan, bu direnişin örgütsel koşullarını, bu direnişin savaşçıları hazırlayan, bu politikayı ortaya çıkaran yıllar vardı. Cuntanın hapishanelerinde yürütülen can bedeli direnişler, yüzlerle, binlerle örülen gerilla savaşı, '90'ların tüm toplumu, ülkeyi sarsan devrimci hareketin atılım yılları, hapishanelerdeki düşman iradesini yerle bir eden özgürlük eylemleri, üslerinde direnerek, çatışarak kendi meşruluklarını ve devrim iradesini düşmana dayatan destanlar, dünyaya meydan okuyan ideolojik ve pratik tavır alışlar, Gaziler, 1 Mayıslar... İşte bunlar vardı geride. Hiç kimse tarihten kopamazdı bu büyük irade ve direnişi... Şimdi kendisi de tarihe dönüyordu. Mahirlere, Denizlere, 12 Eylül koşullarında savaşanlara...

Önüne eğdiği başını kaldırdı. Gazete kupürlerini okumaya devam etti. Yaşar Kemal duygularına tercüman oldu.

"Bu ölümlere kayıtsız kalmak, insanlıktan çıkmaktır, Ölüm Orucu ancak hiçbir çaresi kalmayan insanların yapacağı bir eylemdir. Bu duruma ilgisiz kalmak sonunda tüm milleti onursuzluğa iter. Ölümlerden tüm Türkiye sorumludur. Ölüm Oru-cu'na kayıtsız kalan bir ülke gelecekte tüm insanlık tarafından lanetlenecektir. Sivas'taki 38 şehidin katillerinin avukatı Şevket Kazan bir cihad örgütlemiştir. Bu cihad cezaevindekiler! öldürmekle başladı. Bu cihada karşı direneceğiz."

Yaşar Kemal yaptığı basın açıklamasında bunları söyledi. Yanında Zülfü Livaneli ve Orhan Pamuk da vardı.

"Bu bir çılgıktır, üç darbe, bir sürü sıkıyönetim gördüm. Cezaevlerinde yattım ama devletin halkına bu kadar sertleştiği bir dönem görmedim. Ya bu ölümleri hep birlikte durduracağız ya da birlikte yok olacağız.

Zülfü Livaneli"

"Onlar tek tek hayatlarını kaybediyorlar. Bizler seyirci kaldıkça şerefimizi, namusumuzu ve haysiyetimizi kaybediyoruz.

Türkiye insanının bu duruma seyirci kalmayacağını umuyorum.

Orhan Pamuk"

Kuşkusuz bu haklı tepkiyi yaratan tutukluların onurlu ve haklı direnişiydi. Geç kalmışlardı, hem de çok geç. İtiraf etmeliydiler ki, ilk başlarda ölümlerin olacağına onlar da inanmamışlardı. Devletin bu kadar aciz, tutukluların ise bu kadar kararlı olduğunu kavrayamamışlardı. Suçluydular, onlar suçluydular.

Bir kez daha Ölüm Orucu'nun nedenlerini düşündü. "Onurumuz halkımız için, zulmü geriletmek için direniyoruz" diyorlardı. Halka ve geleceğe karşı büyük bir sorumluluk bilinciyle hareket edip ağır bedeller ödüyorlardı.

Onlara kendilerini sorguluyorlar, aydın onurunu, misyonunu hatırlatıyorlardı. Aydın olmanın gereğini ödedikleri ağır bedellerle yerine getiriyorlardı.

Çevirdiği her sayfada kendini buldu. Kalemını sakınarak yazanları, sözünü esirgeyerek söyleyenleri gördü. Dün devrimcilere ağız dolusu küfredip kaleminden kan damlatanların, yazdıklarını okuduğunda inanmadı.

"Devlet taviz vermez' gibi bir gerekçeyi RP'H Adalet Bakanlığı'na yakıştıramayan başta biz olmak üzere kamuoyu böylesi basit bir şarta, neden hayır denildiğini anlamakta güçlük çekiyor.

Fehmi Kuru"

Düşüncelerini onaylayalım veya onaylamayalım, gerçek olan birşey var ki o da hücre hücre ölecek kadar inançlı ve kararlıydı bu insanlar. Müthiş bir irade ve davasına bağlılık söz konusuydu. Onu şaşırtan, sorgulatan şey buydu.

Niye bu kadar etkileniyordu? Etkilenmek bir yana sanki omuzuna yük binmiş, altında eziliyormuş gibi oluyordu. Yüre-

ği bir hesaplaşmadan ötekine savruluyordu. Yabancı birşey değıyor, ürpertiordu onu, sarsıyordu.

Yabancı olduğı şeyleri Ölüm Orucu savaşçıları öylesine sade sergiliyorlardı ki, ancak insan olmayan etkilenmezdi bundan. Savaşçılar burjuvazinin ahlaksızlığına karşı yeni ahlakı, her türlü yozluğa, kişiliksizliğe, çıkarıcılığa, bencilliğe karşı halkları ve vatanları için her türlü çıkardan uzak, adeta kutsal ve kendini feda eden yeni insanı kişiliklerinde somutluyorlardı. Emperyalistlerin, tekellerin ve onların uzantılarının yarattığı bataklıkta ölüme yatanların kişilikleri yeni bir dünyanın, onurlu bir yaşamın gelecek umudunu güçlü bir biçimde ortaya çıkarmıştı.

Burjuvazinin bütün demagoji ve yalanları ölümlerle yerle bir oluyor, şehitler halkın vicdanına sesleniyor, adalet, namus, onur duygusunu ortaya çıkartıyor ve sokaklarda somutluyor-du.

, Bu etki Ölüm Orucu eyleminin niteliğindeydi. Bu tarz hiçbir teoriyle açıklanamazdı. Bu Parti-Cephe'nin tarzıydı. Bu devrimin gelişimiydi.

Arşiv dosyasını kapattı ve TV'nin sesini açtı. Bütün TV kanalları Bayrampaşa önündeydi. Hapishane kapısı ana-baba günüydü.

Haber muhabiri oldukça heyecanlı, gelişmeleri aktarmaya çalışıyor, henüz içeriden bir haber alamadıklarını, gelişmeleri sürekli aktaracaklarını söylüyordu. Nefesini tuttuğunu farketti. Kalktı TV'nin sesini kısıtı ve masasına oturdu.

Daktilonun başına geçti. Tutsaklardan kendisine gelen mektubun cevabını yazmaya başladı. Arşivi karıştırırken düşündüklerini beyaz kağıda aktardı. Odada yalnızca daktilo tuşlarının çıkardığı ses vardı. Cam hala açıktı, hava kararmak üzereydi ve vapur düdükleri çalıyordu. Mektubu şöyle bitirdi;

"İnsanlık uğruna acıları, bedelleri göğüsleyen sizleri saygıyla selamlıyorum. Ziyaretinize mutlaka geleceğim.

Başarılar, sevgiler, saygılar"

84. BÖLÜM

Çankırı Cezaevi...

- Yiğit savaşçılarımız geliyor, haykırışı tüm aileleri savaşırları karşılamaya hazır olmaya çağırırmıştı adeta.

Görüş yerine varmak üzereyken duydukları bu haykırış tüm Parti-Cepheli tutsakları coşkulandırdı. Ardından aileler üçer-beşer kabinlere doldu. İlk savaşçı kabinin ardında görününce bir alkış tufanı koptu. Öylesine sert bir alkıştı ki, tüm duyguları barındırıyordu içinde. Düşmanı protesto ediyor, savaşırlara olan bağlılığı anlatıyor, zafere olan yakınlığı muştuluyordu. Bu coşkulu *karşılama* törenini savaşırlar güçlükle de olsa kaldırdıkları yumrukları ve zafer işaretleriyle tamamladı.

Ölüm Orucu eylemi aileleri bugüne kadar görülmedik biçimde harekete geçirmişti. Onlar da Çankırı İHD binasında kalıyorlardı. Olası bir müdahale ya da şehit için bir süredir hazır bekliyorlardı. Çankırı'daki bazı DKÖ ve sendikaların yoğun ilgisiyle karşılaşmışlardı. Tabii ki polis de boş durmuyordu. Bir ailenin üzerine araba sürerek tehdit etmişlerdi. İlgı gösteren bir diğer kuruluş ise yerel basın olmuştu.

Ailelerle röportajlar yapmışlar, yayınlamışlardı. Eylemin yarattığı sarsıntı Çankırı'ya da ulaşmıştı. Çankırı da sarsıntı yaşıyor, saflaşıyordu.

Aileler belki bir daha görememe ihtimalinin yarattığı karmaşık duygularını kısa cümlelerle ifade ettiler.

- Sizi çok seviyoruz.

- Zafer bizim olacak.
 - Dayanın aslanlarım.
 - Azraile teslim olmak yok, tamam mı?
- Savaşçılar tek tek, zorlukla onlara karşılık vermişlerdi.
- Biz de sizleri seviyoruz.

Eylemin 69., Çankırı özelinde ise 66. gün yapılan bu ziyareti uzun tutmadı tutsaklar. Savaşçıları koğuşa götürmek için, olanca dikkatleriyle sedyeleri taşımaya başladılar. Savaşçıları götürürken bazı ailelerin kabinlerden uzaklaşıp duvarın dibinde sessizce ağlamaları temsilci tutsağın gözünden kaçmadı.

Bugün hapishanede bir olağanüstülük var. Kazan'ın dün yaptığı açıklamaların ardından bu yoğunluğun neye işaret olduğu tutsaklar açısından çok da sır değil.

Her zamankinin aksine bugün tüm vardiyalar görev yapıyor.

Savaşçılar koğuşa girerken temsilci tutsak da idareyle olan görüşmesine başladı.

- Siz müdahale etmek gibi bir gaflette bulunursanız, umma dığınız sonuçları yaşarsınız. Belki hepimiz ölürüz ama zarar gören siz olursunuz, dedi.

İdare ise üstten emir geldiğini, ancak kendilerinin müdahale etmek istemediklerini, eğer "müdahale edin" diye emir gelirse konuşarak halletmeye çalışacaklarını ve önerilerinden birinin de, Ölüm Orucu savaşçılarını yanlarında çok az sayıda asker, müdürün kendisi ve temsilciyle birlikte hastaneye götürmek olduğunu, orada Ölüm Orucu savaşçılarını tedavi kabul etmediklerini söylediklerinde tekrar geri getireceklerini söyledi. Bu öneri eylemi bölmek için planlanmış bir oyundu ve Parti-Cephe temsilcisinin bunu kabul etmesi mümkün değildi. Son sözü temsilci söyledi. Bir kez daha kararlılıklarını ve böyle bir-şeye giriştiklerinde yaptıklarına pişman edeceklerini belirtti.

Koğuşa dönerken Erol'un sesini de bugün kasete almak gerektiğini düşündü. Dün akşam Ölüm Orucu savaşçılarının sesini kasete almışlardı. Erol konuşamamış, sadece "Benim sesimi yarın alın" diyebilmişti.

İlk Haydar konuştu. Hazırlıklar sürerken başladığı, parmaklarıyla ritm tuttuğu türküsünü yarıda kesip sevincinin ve heyecanının yansıdığı kısa cümlelerini aktarmaya başlamıştı.

- Ölüm Orucu ilk ekibine seçildiğimde çok sevindim.

Barış ise;
- Ben ilk günden Ölüm Orucu gönüllüsüydim. Partim beni ilk ekibe seçerek onurlandırdı, demişti yorgun ama coşkulu sesiyle.
- Böylesine büyük bir hesaplaşmada en önde yer almak elbette her devrimcinin arzusudur. Bu arzumu gerçekleştirdiğim için mutlu ve onurluyum, diye devam etmişti Eyüp.

Koğuşa girdiğinde yoldaşlarından birine Erol'un sesini alacaklarını, teybi hazırlamasını söyleyip oturdu. Ölüm Orucu'na başlarken yeniden düzenledikleri panoyu seyre daldı, panonun başlığını oluşturan ve panodan hiç indirmedikleri "THKP-C'den DHKP-C'ye Kanla Yazılan Tarih Silinmez" yazısının altında "Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz" yazısı ve onun altında '84 Ölüm Orucu şehitleri Apo, Haydar, Fatih, Hasan'ın silüetleri de vardı. Ortada;

Savaşı özgürlük için daha güzel
kılacağız
Yıkarak tüm duvarlarını
kuşatılmış dünyanın
O sabah
milyonlarca güzel yüz
Milyonlara akacağız...

şii yazılıydı. Özgür tutsak ambleminin çizili olduğu kağıtlarda bütün hapisanelerdeki Ölüm Orucu savaşçılarının listesi vardı ve şiirin altına yerleştirmişlerdi. Panonun sağında Cephe amblemi içinde Parti-Cephe'nin önder kadrolarından Niyazi, Sabo, Sinan ve İbrahim Erdoğan'ın resimlerinin çizili olduğu büyükçe bir afiş duruyordu. Sol tarafta da Parti amblemi ile içice geçmiş biçimde Parti-Cephe önderi Dursun Karataş'ın mahkeme kürsülerini devrimin kürsüleri haline getirdiği ve düşmandan hesap sorduğu afiş resmi vardı. Altında onun bir sözü,

"Devrimin ve Savaşın Sorunları Hiçbir Şemaya, Programa ve Taktiğe Sığdırılamayacak Kadar Büyük ve Değişkendir"

Önderin resminin hemen soluna büyük Parti ve Cephe bayraklarını asmışlardı. Yanında Mahir Çayan'ın silüet resmi için-

de "Devrimin Yolu Engebeli, Dolambaçlı, Sarptır" sözleri duruyordu. Hepsinin üstünde dünya devrim önderleri Marks, En-gels, Lenin, Stalin ve Mao'nun fotoğrafları vardı.

Ölüm Orucu'na başlamadan iki gün önce savaşımların fotoğraflarını burada çekmişler, ilk ekibi açıkladıkları toplantıda Haydar bu panonun önünde konuşmuştu.

- Biliyoruz, hepiniz de bu onurlu görevde yer almak için gönüllüsünüz. Ama Partimiz bu görevi dört kişiye; bizlere verme yi uygun gördü. Diğer yoldaşlarımız üzülsün. Çünkü ölüme yatanlar ne A kişisi olarak, ne B kişisi olarak, ne de yalnızca özgür tutsaklar olarak bedenlerini ölüme yatırırlar. Hepsi birer Parti-Cepheli olarak bütün DHKP-C camiası olarak şehitle rimiz için, bütün halklar için bedenlerini ölüme yatırırlar.

Ertesi gün alınlarına ortada DHKP-C yazılı, yanlarında Parti ve Cephe amblemlerinin olduğu kızıl bantları takmışlardı.

Yoldaşı teybin hazır olduğunu söylediğinde savaşımların yanına geçtiler. H. Erol'a nasıl olduğunu sordu önce. Her zamanki gibi "iyiyim" diye cevapladı soruyu Erol.

H.'nin eli teybin düşmesine uzandı.

- Ölüm Orucu'na başlarken neler düşündüğünü, neler his ettiğini öğrenmek istiyoruz?

Erol kendini zorlayarak anlatmaya çalışıyordu. Zaman zaman duraksayarak, biraz dinlenerek ve bilincini zorlayarak anlatıyordu neler hissettiğini.

- Ölüm Orucu gönüllüsü olmak, bu onurlu görevde yer almak her devrimcinin yapması gerekendi ve bu da benim için bir görevdi. Bu görevi yerine getirmem için Parti bana bu fırsatı tanıdığına çok sevinmiştim, diyerek tamamladı konuşmasını.

Daha fazla konuşmadı. Birkaç gündür dinmeyen hıçkırıkları yoğunlaştı. Yoldaşları daha fazla yormamak için konuşmayı yarıda kesti.

Erol, Çankırı Cezaevi'nde ölüme en önde koşan savaşımdı. Eylemin 53. günü kismaya başladığından bu yana gittikçe daha da kötüleşmişti. 57. günden itibaren çok fazla ayağa kalkamaz olmuştu. Her sabah içtimadan sonra suladığı çiçekleri kendisi sulayamıyordu artık. O gün Cephe yıldızlı fularları savaşımların yataklarına bağlamışlardı. Diğer savaşımlar eriyen

bedenlerine rağmen ayağa kalkabiliyorlardı. Aygün şehit düştüğünde sloganlara yataktan katılmışlardı.

Savaşçıların ve Erol'un o hallerine rağmen bakışları, gülüşleri, rahatlıkları tüm tutsaklara örnek oluyordu.

Erol'un konuşmasını dinlerken tutsaklardan biri 22 Tem-muz'da yaptıkları sohbete geri dönmüştü. O gece Erol tuvalette uzun süren bir baygınlık geçirmişti.

Kendine geldikten sonra sohbete başlamışlardı. Erol'un şuurunun yerinde olup olmadığını anlamak isteyen temsilci tutsak amcasının telefon numarasını sormuştu.

Erol;

7 Nereden bileyim amcamın numarasını. Ajandamda var, al oradan bak, diyerek cevaplamıştı.

Sonra anlatmaya devam etmişti.

- Bayılacağım zaman, "ölüm beni kolay kolay yenemeye ceksin" dedim kendi kendime. Kendime geldiğimdeyse yine medin ölüm dedim. Daha sonra hayata niye bu kadar bağlı olduğumu sorgulamaya başladım. Acaba Sabo'ya ihanet mi ediyorum diye düşündüm ve "sen hiç tereddüt etmeden ölüme gittin, ben niye bu kadar direniyorum ki ölüme" diye sordum ve kendimi tam bırakmıştım ki, Haydar yoldaşın, "bir devrimci yaşamak için elinden geleni yapar ama yeri geldiğinde de ölüme gülerek gider" sözleri benim tekrardan yaşama sarılmama neden oldu. Ölüm Orucu bir eğitim çalışması her insan için. Hem de o kadar güzel bir eğitim çalışması ki, düşünün, geçmişse hiç aklıma gelmeyen zaaf larım bir bir aklıma geliyor, diye devam ederken Haydar girdi araya.

- Ölüm Orucu her insan için bir sınav, bir okuldur. Eğer onu değerlendirebilirsen. Onu kendine eğitim çalışması olarak alırsan bu savaştan üstün çıkarsın. Ama bunu başaramazsan tökezlersin.

Erol'u daha fazla rahatsız etmemek için sohbetlerini bitirdiler. Bir iki saat sonra merdiven başında Haydar, Eyüp ve Barış'la yeni bir sohbete başladılar tekrar. Eyüp ve Barış Ankara'da Karşıyaka Mezarlığı'na; şehit Özlem Kılıç'ın yanına gömülmek istediklerini, Erol'un da bunu istediğini, Haydar ise İstanbul'da gömülmek istediğini söylemişti.

Berdan şehit düştüğünde ise Erol artık hiç yataktan kalka-

mıyordu. Sloganlara katılamamış ama zafere olan inancını, şehitlere olan bağlılığını zafer işareti ve gözlerindeki ışıltıyla dile getirmişti. Erol Berdan'ı yakından tanıyordu. Ve o günden beri Berdan'ı anlatıyordu yoldaşlarına. Onun yanına her gittiklerinde mutlaka Berdan'dan söz açıyor, yoldaşları tanısın, öğrensın istiyordu.

Savaşçılar dinlensin diye nöbetçiler dışında ayrıldılar yatakhaneden. Hapishanedeki olağanüstülük devam ediyor. Temsilci yoldaşları onlara dönerek;

- Yoldaşlar bugün bir değil, beş değil, onlarca şehit verebiliriz, dedi...

85. BÖLÜM

Hava karardığında Parti-Cephe tutsaklarının sorumluları bi-raraya geldi.

Şevket Kazan operasyon yapmaktan çekinmeyeceğini, eğer eyleme son vermezlerse ertesi gün küçük yerlerden operasyona başlayacağını açıklamıştı bugün. Neden, "Bırakmak isteyenlerin tedavilerine izin verilmiyor" olarak ifade edilmişti.

Eylemi çözmek ve yenilgiye uğratmak için son kozlarını kullanıyor düşman. Yine yalanlarla, demagojilerle süsleyerek...

Sorumlu tutsaklar Kazan'ın son açıklamalarını ve ne yapmaları gerektiğini değerlendirdi.

Operasyon düşman açısından büyük bir yenilgi demektir. Operasyon yapar mıydı, belli olmazdı. Bunu yapmaya cesaret edemezdi. Kendi dediği gibi belki de birkaç küçük hapishanede deneyebilirdi. Ama geldiği zaman herşey silah yapıp çatı-şılacaktı. Barikat da kurulmayacaktı. Ölünecek, öldürülecekti. Yaşanan büyük bir katliamken, tersine tarihe kahramanlık günü olarak geçebilecek bir gün olacaktı 69. gün.

Bu son hamlesi de boşa çıkartılırsa düşman gelip diz çökecekti. O nedenle düşmanın tüm gerekçeleri elinden alınacaktı. İçeri girmek isteyenler girecek, savaşçılarla görüşmek isteyen herkes görüşebilecekti.

Ancak her ne olursa olsun, tarihsel bir direniş, tarihsel özellikleriyle sona erdirilecekti.

Toplantıdan sonra sorumlu tutsak Yemo'nun yanına gitti.

Bilinci kapalı, solukları aralıklı ve derindi Yemo'nun. Sandalyesini yatağın kenarına çekti, oturdu.

Kafasında, düşmanın operasyon tehditleri, eylemi mutlaka zafere taşımak, Yemo, şehitler... Bugün herşeyi çok iyi kumanda etmek, zaferi iyi hesaplamak zorundaydı.

Yemo'nun solukları gittikçe daha derinden gelmeye başladı. Aralıklar çoğalmıştı. Çok zor nefes alıyordu Yemo.

C. çekim yapıyordu yine. Nefes alırken zorlanıyor, acı çekiyordu adeta. C. şehit olmasını istiyordu artık. Bazen öksürür gibi oluyor ama öksüremiyordu. Bir öksürseydi, öksürüp içindekileri dışarı atsaydı rahatlayacaktı belki. Ama atamıyordu. Öylesine dalmıştı ki, bir an onunla nefes alıp vermeye başladı. Nefes darlığı çektiğini sandı. Yoldaşını çağırarak kamerayı verdi, havalandırmaya çıkacaktı.

20 saniye aralıkla nefes almaya başlamıştı Yemo, C. geri döndüğünde. Sorumlu tutsak oturduğu sandalyeden bir santimetre bile kıpırdamamıştı. Ş., her on dakikada bir geliyor, bakıyor ve geri dönüyordu.

Ş'nin niye böyle sık sık gelip gittiğini anlamamıştı C. Aşağı indiğinde Yemo'nun durumunu merak eden Mustafa Gök'ün ne olduğunu öğrenebilmek için onu yukarıya gönderdiğini görmüştü. İşte yine Ş. "daha şehit düşmedi" haberiyle inecekti aşağıya.

İçtimadan hemen sonra radyolar, TV'ler açıldı. Radyolar Sağmalcılar ve Ümraniye çevresindeki hastanelerin boşaltıldığını söyledi. Bekleyiş hakimdi ama bir kısırtı yoktu kimsede. Panik yoktu, bekleyiş ve öfke...

Saat 08.20'de kalp atışları ve nefes alış verişleri durdu. Sorumlu tutsak kalktı yerinden.

- Kalbi yeniden atmaya başladı, dedi sağlıkçı.

Steteskop hep yüreğinin üzerindeydi. Yüreği çok güçlü atmaya başlamıştı.

Sorumlu tutsak tekrar yerine oturdu. Sandalyesini biraz daha yakınlaştırdı Yemo'ya. Ellerini yokladı. Vücudu soğumaya başlamıştı.

Nefesi gittikçe derinleşiyor ve hırıltı çıkıyordu.

Saat 09.32'de durdu kalbi. Acıları dindi. Nefes alamıyordu artık. Sağlıkçı sorumlu tutsağa baktı. Sorumlu tutsak beş gün-

dür üçüncü defa Ölüm Orucu savaşçıların yanbaşı ayağa kalkıp, yataktaki yoldaşının alnını öpüyordu.

Bilincini yitirmiş tutsaklar anlamadı Yemo'nun şehit düştüğünü. Mustafa Yılmaz, Yemo'yı da yanında şehit vermişti.

- Zaferi şehitlerimizle kazanacağız. İçimizden üç yoldaşımı zı verdik dedi. Sorumlu tutsak ona doğru dönerek alnını öptü. Mustafa Yılmaz, yoldaşı şehitlerden sonra alnını öpünce, "Görevi size devrediyorum, yoldaşlar" demek istediğini düşünüyordu.

Mehmet Yaman'ın yanındaki nöbetçi eğilerek;

- Yemo şehit düştü, dedi.

Gözleri görmüyordu artık. Kıpırdamıyordu yerinden. Yoldaşının elini sıkıca kavradı, tüm gücüyle sıktı.

- Yaşasın, dedi ve kendini bıraktı.

Uykuya dalar gibi oldu Yaman. Ölümüne en yakın olanlardandı.

Nöbetçi tutsak, acılara nasıl dayanıklılaştığını düşünüyordu. "Ölü"nin adı bile ürkütücü gelirken, şimdi yoldaşlarının an an ölümünü seyrediyor, şehit düşünce alnından öpüyordu. Soğuk ne demek, sımsıcak geliyordu şehit bedenler. Sarılmak istiyordu ölü bedenlere. Demek acılar acılarla dağlanıyor, şehitlere şehitlerle alışılıyordu.

Yemo'nun çok sevdiği türküyü içinden söylemeye başladı. Anadolu türkülerini çok seviyordu Yemo. Hele Maraş yöresi olunca "toprak kokuyor" derdi. Bir gün türkü söylemesini istemişti. Onu kırmak ne mümkündü? Söylemişti o da. Çok hoşuna gitmiş olacaktı ki, türkünün sözlerini yazmasını istemişti. "Yemo türküler kadar Anadolu kokuyordu" dedi. Yaman duymuyordu söylediğini.

Ş. aşağıya indi. Yemo'nun şehit düştüğünü nasıl söyleyecekti. Saatlerdir bu haberi vermek için inip çıkmıyor muydu? Yine de zor geliyordu Ölüm Orucu savaşçılarına haber vermek.

Mustafa Gök bir yoldaşıyla sohbet ederken Ş.'nin geldiğini farkettiler.

- Yemo nasıl?

Ş. suskundu. Yemekhanede kısa bir süre herşey durdu. Ş. bütün gücünü toplayarak.

- Yemo yoldaş şehit düştü, dedi.

- Demek Yemo yoldaşı şehit verdik. O da başardı.
Biraz sustu, sonra devam etti konuşmasına;
- Çok istiyordu şehit olmayı. Yemo'yu da şehit verdik. Ben şehit olmayı bile beceremiyorum. Halen yürüyorum, dedi.
İlginç şehit düştükten sonra Akdemir ile yaptığı sohbeti hatırladı.
- Eğer şehit düşmezsem önemli görevler bizi bekliyor. Bu sefer de şehitlerimizin hesabını sorarız. Evet, evet şehit düşmezsem bundan sonra halkımızın ve yoldaşlarımızın hesabını sorarız, diyerek kafasını salladı.
Ş. bu sohbet bitince nöbeti devretti. Yemo'yu aşağıya indirmişlerdi. Hiçbir kargaşa yoktu. Herkes ne yapacağını biliyordu. İlginç ve Berdan'da olduğu gibi hazırlamışlardı Yemo'yu. L Ş.'yi çağırdı.
- Hemen Parti ve Cephe flamalarının küçük boyutlu danlarından getiriver, dedi.
Ş. koştu. En güzellerini seçti flamalardan. Üst kata götürdü. Yemo'nun bembeyaz çarşaf serili yatağına yerleştirdiler flamaları. Ortasına karanfil yerleştirdiler.
Saat 11.00'e geliyor, hazırlıklar sürüyor. Yaman uyanır gibi olunca, nöbetçi tutsak ona törenden bahsetti.
- Kim için tören yapılıyor, diye sordu Yaman.
Az önceki konuşmayı hatırlamıyordu.
- Yemo'nun.
Yaman'ın tepkisi yine aynıydı. Elini sıktı yoldaşının.
- Yaşasın Yemo.
Nöbetçi tutsak, içindeki sıcaklığın her yerini yaktığını hissetti. Yaman ölüme yakındı. Bilinci gidip geliyor, az konuşuyor, duymuyor, görmüyordu. Yaman sanki önceden ayarlanmış gibi Yemo'nun şehit olduğu her söylendiğinde aynı şeyi tekrarlıyordu. Kararlılığı ve iradesi bilinç kaybını hiçe sayıyordu. Nöbetçi bundan böyle birer, ikişer, üçer değil, onar onar şehit verileceğini biliyordu. "Operasyon" diyordu düşman. O an öylesine istiyordu ki bunun gerçekleşmesini. O zaman yüzyüze olacaktı. "Ne olakaksa olsun" dedi. Madem düşman 69. günü seçmişti, "Biz kabul ederiz", bundan böyle her yol zafere çıkardı. Hele ki operasyon olursa o zaferin tadına doyum olmazdı. Operasyonun altında ezilirdi düşman. Hiçbir düşman kaldı-

ramazdı çünkü bunu. Vicdanını dile getirirdi tüm dünya.

Sorumlu tutsağa baktı yanından ge.çerken. Avukatın geldiğini haber alan sorumlu tutsak, cenaze hazırlıklan için talimatları verdikten sonra avukat mahalline gidiyordu.

Gelen avukat A. idi yine. Dünkü haberlerden sonra erkenden kalkıp gelmişti. Sorumlu tutsak içeri girdiğinde sadece A.'nın orada olduğunu gördü.

- Merhaba A. bey, dedi tokalaşırken. Nasılsın?

- İyiyim.

Eylem üzerine konuşmaya başladılar. Düşmanın en son taktiklerini boşa çıkarmak gerektiğini, bunun zafer için önemli olduğunu biliyordu sorumlu tutsak. Birincisi, altı aydır arama yapılmadığı, ikincisi; Ölüm Orucu savaşçılarının tedavi olmak istedikleri halde zorla alıkoydukları yalanlarını çürütmeleri gerekiyordu. İkinci yalan için dün karar almışlardı. Arama konusunda da bir politika üretmek, boşa çıkarmak gerekiyordu.

Cezaevi Savcısı yanlarına yaklaşıncı Avukat A. savcıya bir önceki Bakanlık açıklamasını hatırlattı.

- "Altı aydır cezaevinde arama yapmıyoruz" diyor. Siz ceza evi savaşsınız. Nasıl açıklıyorsunuz bunu?

- Tabii yok öyle birşey, normal aramalar yapılıyor, diye cevap verdi savcı yüzü kızarak.

- Açıklayın öyleyse, dedi Avukat A.

- Yapamam.

Avukat A. bir boş kağıt alıp üzerine birşeyler yazdı. Savcı ne yaptığını anlayamadı. A. kağıdı uzattı.

- Öyleyse ben dilekçeyle size başvuruyorum. Bilgi istiyorum. Altı aydır burada arama yapılıyor mu, yapılmıyor mu?

- O zaman açıklama yaparım, diyerek ayrıldı yanlarından.

- Kapıda bekleyen aileler var, diye konuşmaya devam etti

Avukat A. Herkes beklenti içinde. Kamuoyu bekliyor. Ne beklediklerini de bilmiyorlar aslında. Ellerindeki tek somut şey operasyon açıklaması.

Kısa bir sohbetten sonra Yemo'nun cenaze işlemleri için ayağa kalktı Avukat A... İşlemleri tamamlayıp geri gelecekti.

Sorumlu tutsak şebekede bekleyen görevli tutsakla geri dönüyordu. "Ne olursa bugün olacak" havasına sokulmuştu eylem. İhanetler ardından "Nerede kaldı bu şehitler" dediği gün-

leri hatırladı. O günden bugüne yaşanan herşey geçti gözlerinin önünden. Başından sonuna zafer için düşünmüş, yaşamışlardı diğer sorumlu yoldaşlarıyla. Başarmışlardı, ihanetleri ezip geçmişti şehitler. Ölüm Orucu savaşçılarının iradelerini sürekli ayakta tutmuş, olumsuzlukların önüne geçmişlerdi. Herşeye hakim olmuş ve zafere yönlendirmişlerdi.

69. güne gelmişlerdi. Onlar da, düşman da söyleyeceğini söylemişti. Dün düşman oynayacağı son kozunu da oynamıştı. Bugün öyle kararlar alacaklardı ki, ya zafer ya da...

Politik zafer çoktan kazanılmıştı. Her koşulda bu eylem başarılıydı, amaçlarına ulaşmıştı. Ne demişti Müjdat bilinci kapalıyken; "Biz çoktan kazandık zaferi"... Bu eylemin şehitlerinin son vasiyetiydi bu sözler. Düşman gelecek, yenilgiyi kabul edecekti. Yenilgiyi kabullenecekti. Gelip diz çökecekti düşman. Bugün her adımlarını bunun için atacaklardı. Tekrarladı o sözü. Tarihsel bir eylem, tarihsel bir zaferle bitirilecekti.

Koğuşa girdi. Yemo katafalkta yatıyordu. Cenaze töreni ne zaman yapılacaktı? Saatine baktı. Şehitlerine yapacakları töreni de düzenlemek, düşünmek zorundaydı. Yemo'nun yanına gitti. Parti-Cephe temsilcisi de o sıra içeriye girmiş, arkasından gelmişti. Yemo'nun başucunda konuşmak istemediklerinden koğuşun öbür ucuna geçtiler.

- Cumhuriyet Başsavcısı gelmiş, görüşmek istiyor, dedi.
- Diğer yoldaşları da toplayıp değerlendirelim, diye cevap

verdi.

Kararlılık savaşı en üst boyuta tırmanmıştı 69. gün. Tutsakların kararlılığına tüm dünya tanıktı. Bundan yana kimsenin kaygısı yoktu. İşte Ölüm Orucu savaşçıları ardarda şehit düşüyorlardı. Ama öyle düz bir çizgide varılmıyordu zafere. İnce ince hesapların, vuruşların, dönüşlerin, kıvrımların bütünü olacaktı zafer. Sürecin kimin lehine işleyeceği, politik kararlılığa, zaferden bir an olsun kopmamalarına bağlıydı. Düşman kendi denetimine almak istiyordu gelişmeleri. Atılan her adım önemliydi. Sonucu ise devrimci irade belirleyecekti.

Başsavcı ile görüşmeden net bir sonuç çıkmamıştı. Kararlılık gösterisi sürüyordu. Parti-Cephe temsilcisi;

- İsteyenler hastaneye gönderilmiyor diyorsunuz. Gelin, so
- run, isteyen varsa hastaneye gitsin, dedi. Hür iradeyle Ölüm

Orucu'na gidip gitmediklerini anlamak istiyorsanız, heyet gönderin. Tekrar sorun, demişti savcıya.

Savcı suskundu. Bildik tehditvari birkaç cümleden öteye gitmemişti söyledikleri. İçeri girmek istemiyorlardı. Neyle karşılaşacaklarını iyi biliyorlardı. Devrimci iradenin bu saldırısıyla ellerinde birşey kalmadığını, operasyon tehditleriyle tutsakları psikolojik tahakküm altına alamayacaklarını anlamıştı savcı.

Gelişmeleri değerlendirmek için Ölüm Orucu'nda olan siyasetler arasında bir toplantı yapıldı. "Operasyon tehditi altında anlaşma olmaz" kararı netti.

Parti-Cephe temsilcisi sorumlu yoldaşlarının yanına döndü görüşmeleri aktarmak için.

Bu tehdit boşa çıkarılınca düşman dize gelecekti. Bunun için sadece biraz daha zaman gerekiyordu tutsaklara. Zaman kimin lehine işliyordu? Geçen her saat, her dakika yeni bir şehit haberi demekti.

Konuşmaları sürerken geldi Ümraniye'den şehit haberi. TİKB davasından Osman Akgün... Zaman kimin lehine işliyordu gerçekten? Bunu belirleyecek olan onlardı. Ardarda gelen şehit haberleri içinde eylemden en küçük bir taviz vermeden, düşmanı biraz daha köşeye sıkıştırıp dize getirerek zafere yürümek ellerindeydi.

- Yemo'nun töreni, dedi içlerinden biri.

Şehitlerine karşı son görevlerini yerine getirmeleri gerekiyordu. Son haber Bursa'dandı. TİKB davasından Hicabi Küçük de şehit olmuştu.

Yemo'nun törenine başlama talimatı vermek için ayağa kalktıklarında, tutsaklardan biri Parti-Cephe temsilcisini çağırdıklarını söyledi. Kapıya gidip, geri döndü temsilci. Hapishaneye heyet gelmişti. Konuşmak istiyorlardı.

Parti-Cephe temsilcisi diğer siyasetlerin temsilcileriyle görüşmeye giderken, Yemo'nun cenaze töreni başlamak üzereydi. TV haberleri bazı sanatçı ve aydınların eylemin bitirilmesi amacıyla yapılacak görüşmelerde arabuluculuk yapmak için hapishaneye geldiklerini söylüyordu.

Durup bekleyecek zaman değildi. Yemo katafalkta yoldaşlarının son görevlerini yerine getirmeleri için bekliyordu. Şehitleri katafalkta, temsilcileri belki de zaferin kazanılacağı görüş-

medeydi. Zaferi şehitleriyle kazanacaklardı. Yemo katafalktayken düşmanla görüşmeler sürüyordu.

Parti-Cepheli tutsaklar direniş koğuşunda toplanmışlardı. Yüzlerinde olgun bir ifade vardı hepsinin. Sorumlu tutsak, o yüzlere bakınca "Bu, savaşın olgunluğu" dedi. Günlerce anlat-salardı bu kadar başarılı olamazlardı. Savaşın acımasızlığını bu kadar yakından yaşamak dirençli yapmıştı yoldaşlarını...

Ekipler sıraya dizilmişti tören için. Birinci ekipten törene katılanların sayısı azalmıştı. Dört Ölüm Orucu savaşçısı Yemo'ya saygılarını, bağlılıklarını katafalkın başında ifade edeceklerdi.

Sorumlu tutsaklardan biri saygı nöbetini tuttuktan sonra Yemo'ya ilişkin bir konuşma yaptı. Her an kopacak olan gerili bir ip gibi öfke taşıyordu bütün tutsaklar. Konuşan sorumlu tutsakların gözlerinde de aynı duyguyu görebiliyorlardı.

"Yoldaşlar;

Bugün Ölüm Orucu eylemimizin, zafer günlerimizin 69. gü-nündeyiz. Bugün bir kez daha biz kazandık. Bugün bir kez daha zafer topumuz Yemliha Kaya'mızla zulüm kalelerini dövdük, sarstık, kazandık. Yoldaşlar bugün; sabah 09.32'de ailemizin, Parti-Cephemizin, bugün düşmanla hücre hücre yürüttüğümüz fiziki ve ideolojik savaşımızın kahraman savaşçılarından biri olan Yemliha Kaya'mızı ölümsüzlüğe uğurladık... Sabırsızlıkla ve bir gün sırasını ve bugün Ölüm Orucu silahının şarjöründe birer mermi olan ve bugün namlunun ağzında olan ve düşmanın alnına ha çakıldı ha çakılacak olan ve düşmanın zulüm kalelerinde ha patladı ha patlayacak olan yüzler var, binler var... Koca bir halk var...

Yoldaşlar;

Ölüm Orucu silahımızın namlusundan çıkan ve düşmanın alnında patlayan ilk Parti-Cepheli mermimiz sevgili Ber-dan'ımız oldu. Ve ardı sıra İlginç'imiz, Müjdat'ımız, İdil'imizle bugün de Yemliha'mız Halk Kurtuluş Savaşımızın birer zafer topu olarak zulüm kalelerini sarstı. Ve tam zaferi *kazanana* kadar da düşmanı zafer toplarımızla sarsmaya devam edeceğiz.

Yoldaşlar; bir zafer topumuzu daha ölümsüzlüğe uğurlarken; acımız büyük. Ama öfkemiz acımızdan onbinlerce kat daha büyüktür. Bundan böyle, düşmana bin kez daha öfkeliyiz, bir o kadar da onurluyuz... Sevinçliyiz. Çünkü bir kez daha biz

kazandık, halkımız kazandı, devrim kazandı..."

Derin bir nefes aldı sorumlu tutsak. Sesindeki öfke durdu. Yeniden alçak sesle konuşmaya başladı.

"Yoldaşlar; Yemliha yoldaşımızın yaşamına kısaca değinmek istiyorum. Yemliha 1968, Elbistan doğumludur. Kürt mil-liyetindendir. Devrimci mücadele ile ciddi ve örgütlü anlamda 1989 ortalarında tanışır. Bu süreçte EMEKAD yönetim kurulundadır. Aynı zamanda Devrimci Sol'umuzun Beyazıt biriminde çalışmaya başlar. Daha sonra ise, kendisi gibi işportacı olan, emekçilerin örgütlü gücü İŞPOR-DER içerisinde faaliyet yürütür. Zamanla Yemliha yoldaşımız hareketimizin içerisinde daha ileri görevler alır. Düşman tarafından '94'te gözaltına alındığında Yemliha yoldaşımız emekçi mahallelerimizin onurlu sesi, gözü-kulağı olan Yoksul Halkın Gücü gazetemizin sahibidir..."

Bununla birlikte mahalli alan demokratik platform ve demokratik alan sorumluluğuyla birlikte Topkapı bölge sorumluluğunu yürütüyordu.

Yoldaşlar; Parti-Cephemizin, yoksul gecekondu halkının, Ölüm Orucu eylemimizin, biz tüm yoldaşlarının Yemo'suydu o... O, düşman tarafından defalarca gözaltına alındı. O asla te-reddüte düşmedi ve asla, ne uğruna mücadele ettiği yoksul halkına, ne hareketine, ne de devrime en küçük bir zarar vermekten kaçındı... Ve O; hareketimiz içerisinde ortaya çıkan küçük burjuva isyana karşı Devrimci Sol'umuzdan yana, halkımızdan yana tavrını koyarak, Rıza yoldaşı gibi darbe sürecinin yılmaz savaşçısı oldu...

Yemliha'nın yaşamı halka, devrime bağlılığın yaşamıdır. Bu yaşamdan öğreneceğiz, öğreteceğiz..."

Gözlerini Yemo'dan ekiplere çevirdi. Gözlerinin içine baka baka yeniden girdi söze;

"Yoldaşlar;

Bugün yine mermilerin düşmanın alnında arka arkaya patladığı, patlayacağı günleri yaşıyoruz. Ölüm Orucu eylemimizin namlusundan çıkan her mermi 'Biz Kazanacağız, Halkımız Kazanacak, Devrim Kazanacak' şiarımızı güçlendirip, devrim tarihimizi zenginleştirecek, umudu büyütecektir. Bunun bilinci, yüreği, kararlılığı ve coşkusuyla kahraman şehitlerimizin bize

bıraktığı bayrağı sahiplenecek ve bu kavgada ölene kadar kurtuluş bayrağımızı dalgalandıracağız. Bu inanç ve kararlılıkla düşmanın genelde halklarımıza, özelde ise biz özgür tutsaklara karşı bugün, yeni taktik ve taarruzlarla başlatmış olduğu saldırıyı zafer topraklarımızla bir kez daha püskürtecek ve püskürtmekle kalmayacak, Ölüm Orucu silahımızın namlusundan çıkma sabırsızlığıyla dolu olan ve ha çıktı ha çıkacak olan her mermimizle düşmanın kalelerini zaptedeceğiz.

Yoldaşlar;

Bu günler uzak değil. Bu günlerin uzak olmadığının güvencesi Parti-Cephemizdir. Zafer günlerinin güvencesi, müjdecisi Berdan'dır. İlginç'tir, Müjdat'tır, İdil'dir, Yemliha'dır... Ve Ölüm Orucu namlusundan çıkacak olan yeni zafer mermilerimizdir. Bu günlerin güvencesi, Parti-Cepheli, yüzleri aşan Ölüm Orucu eylemi gönüllüleridir, Halk Kurtuluş Savaşçılarıdır.

Evet yoldaşlar;

Bir kez daha biz kazanacağız. Çünkü güçlü olan biziz. Gücümüz Parti-Cephemizdir. Şanlı tarihimizdir, halklarımızdır, dünyada eşine ender rastlanan kahraman savaşçılarımızda, önderimizdir...

Biz kazanacağız. Çünkü biz Parti gibi bir beyine, Cephe gibi bir silaha sahibiz. Biz kazanacağız. Çünkü biz, politik ve askeri bir deha olan, onyıllardır ne emperyalizmin, ne de oligarşinin boynunu eğemediği, onu bağımsız M-L devrimci çizgiden saptıramadığı önderimiz, Dursun Karataş'a sahibiz...

Biz kazanacağız. Çünkü; eylemimizin bir parçası olan ve günlerdir düşmanın vahşice saldırdığı, kafasını-kolunu kırdığı ama biz evlatlarını sahiplenmekten vazgeçirtemeyen, ölümüne direnişimizi desteklemekte en küçük bir tereddütü yaşamayan ve ölümüne direnen analarımıza, babalarımıza sahibiz...

Ali Rıza amcalara, Nadire analara sahibiz...

Evet yoldaşlar; biz kazanacağız. Çünkü ne şehitlerimizin, ne bu salonda bulunan bizlerin, ne de Kürt, Türk, Arap, Laz, Çerkeş, Süryani tüm milliyet ve mezheplerden halklarımızın bundan hiçbir kuşkusu yoktur.

Evet yoldaşlar;

Biz kazanacağız... Biz kazanacağız... Biz kazanacağız...

Yemliha Yoldaş Ölümsüzdür...

Ölüm Orucu Şehitleri Ölümsüzdür...

Ant olsun ki, Ölüm Orucu şehitlerimizin hesabını soracağız, bize devrettikleri bayrağı yere düşürmeyeceğiz... Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız... Yaşasın Önderimiz Dursun Karataş... Yaşasın Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi..."

Sol kolunu indirip arkaya geçti. Birinci Ölüm Orucu ekibindeki tutsaklar, ikinci Ölüm Orucu ekibinden iki yoldaşının yardımıyla ağır ağır gittiler Yemo'nun yanına. Katafalkın yanına giden tutsakların ayak sesleri dışında çıt çıkmıyordu...

"Zaferi ha tuttuk, ha tutacağız"

Yemo bu duyguyu yaşıyordu tutsaklara.

S. son saniyelerinde Yemo'nun yanında idi. Kızıl bantlı alnını öperken düşmanın operasyon tehditleri geldi aklına. Geri çekilip sol kolunu havaya kaldırdığında "Sen zafer şehidi olacaksın Yemo" dedi. Yıllardan beri tanıyordu onu. Özgünlüğü, saflığı, temizliği geçti aklından. Sonra 12 Temmuz'da bol bol çektiği fotoğraflar... Şehit olduğunda tüm yoldaşlarıyla fotoğrafı olsun istemişti. Her zaman şehit olacağından emin gibi konuşmuştu. "Ben zaferde öleceğim" demiş miydi? Hayır. Zaten sorumlu yoldaşın dediği gibi her gün bir zafer değil miydi? Ama içini kaplayan o duygu coşku veriyordu ona. "Zafer şehidimiz olacak Yemo". "Zaferi ha tuttuk, ha tutacağız"...

Ekiplerden sonra diğer Parti-Cepheli tutsaklar girdi içeri. Sorumlu tutsak üst kata çıktı. Ölüm Orucu savaşçılarının son durumlarını görmek için tek tek yatakları dolaşırken, S. eylem boyunca tuttuğu günlüğün başına geçmişti. Zaptedemediği duyguları yazacaktı.

"Az önce törenimizi yaptık. Yemo kır çiçekleri, karanfiller arasında Cephe bayrağının içinde yatıyordu. Niye bilmem ama alnını öperken gülümsedim, coştum, mutlu oldum. İlk şehidimizi verdiğimizde boğazıma saplanan yumruk hafiflemişti sanki.

Dünden beri düşman operasyon yapabileceğinin sinyalini veriyor. Sabahleyin radyolar, hastanelerin boşaltıldığını ve her an operasyon beklendiği haberini geçti.

Biz hazırlıklıyız...

Demek ki tam zafer bugün kazanılacak. Çok güzel bir zafer olacak. Yoldaşlarımızın hesabını sorabilecek, hücre hücre çekilen acının kat kat fazlasını çektireceğiz onlara.

Özgünlüğünü yaptı yine Yemo. Zafer şehidimiz olacak.

Zaferi ha tuttuk, ha tutacağız...

Yemliha'yla kazanacağız zaferi.

Yemliha'ya her baktıkça duygularım daha da kabardı.

Gel düşman, gel dedim.

Operasyonla gel, demir çubuklarla, kalaslarla, gaz bombalarıyla gel... Gel de zaferi kazanalım... Gel de ayağa kalkan analarımıza, babalarımıza, gel de sokakları yangın yerine çeviren halklarımıza, gel de Ölüm Orucu'na yatırdıkları bedenlerini bedenlerimizin yanına koyan işçilerimize, gel de insan olduğunu hatırlattığımız aydınlarımıza, sanatçılarımıza binler, onbinler eklensin... Gel de beyinlerde yarattığımız deprem alanlara, meydanlara, ülkenin dört bir yanına, dünya emekçi halklarına yayılsın...

Zaferi ha tuttuk, ha tutacağız.

Zafer şehidimiz olacak Yemliha...

Bu düşenceyi kafamdan atamıyorum bir türlü. Yemo ve zafer bütünleşti sanki.

Evet, gel düşman... Gel de senin acizliğini, korkaklığını, zalimliğini, gel de bizim ölüp de yenilmeyeceğimizi gösterelim tüm dünyaya...

Konuşmalarımızda barikat olmayacak diyoruz. Savaşçılarımıza bedenlerimizle barikat olacağız. Bizim cesetlerimizi çiğnemedi alamayacaksınız onları...

Gel de turalım zaferi, sarıp sarmalayalım Yemliha'mızla...

Ölüme çıktığımız yolda düşmanın bizi ölümle korkutmaya, ölümle kararlılığımızı kırmaya çabalaması gülünç. Bu olsa olsa zafere çok az zaman kaldığının işareti.

Az önce temsilcimiz düşmanla görüşmeye gitti. Ama olsun. İster anlaşmayla, ister çatışmayla... Sonuç değişmiyor... Düşmanı dize getirdik... Zaferi kazandık... Her ikisiyle de Ölüm Orucu eylemimizin son darbesini vuracağız."

S. yazısına devam edecekken Akdemir seslendi. Kalemı bırakıp yanına gitti aceleyle.

- Efendim Mehmet abi, birşey mi oldu?

- Önemli birşey yok. İşin yoksa anneme bir kart yazmak istiyorum. Ama bugün iyi değilim. Ben söylesem sen yazsan?

- Ben kart alayım İ.'den, dedi S.

- Yok, o bana bırakmıştı zaten. Defterimin arasında olmalı.

S. defteri açtı. Kartı aldı. Masasındaki kaleme uzandı.

- Ben dinliyorum abi, dedi.

- Peki başlayayım.

"Sevgili Anacığım,

Seninle iki hafta önce görüşten biraz kırgın ayrıldık. Ancak çarşamba günü ziyaretimizde çocuklar senin Ankara'da olduğunu söylediklerinde sevinçten gözlerim yaşardı.

Cuma ziyarete gelip görüştüğümüzde ise gözlerinde gördüğüm pırıltı, yüzündeki ışıltı, dillerindeki 'KAZANACAĞIZ' sözleri inan beni çok etkiledi. 'İşte benim anam' dedim. O an seni öyle bir öpmek istedim ki, bilemezsin...

Yine görüşeceğiz ve seni doyasıya öpeceğim ana. Kuşkun olmasın. Eğer vadem yakın düşmüş de görememiş olursam seni, doya doya öptüğümü ve gözümün arkada olmadığını bilmeni isterim.

Canım anacağım, cenaze sorunlarıyla ilgilenip yorulma. Kardeşim herşeyle ilgilenecek. Kiminle muhatap olunacaksa o mutlaka olacak.

Yaşamım boyunca size onurlu, namuslu bir isim ve örnek bir yaşam bırakmaya çalıştım.

Başarabildiysem ne mutlu bana...

Hepinizi zafere olan sonsuz inancım ve sınırsız devrimci coşkumla kucaklıyorum.

Ben hepimizi çok seviyorum.

HOŞÇAKALIN.

**Ölüm Orucu Savaşçısı Oğlun
Mehmet AKDEMİR
27 Temmuz 1996"**

Sorumlu tutsak da gelmişti yanına. Nasıl olduğunu sordu... Ali Yalçın, Mehmet Yaman ve Ali Ekber'i iyi görmemişti. Şehit düşmeleri an meselesiydi. Arka yatakta yatan yoldaşı Fevzi'yi de ziyaret ettikten sonra çıktı koğuştan.

Parti-Cephe temsilcisinin diğer siyasetlerle yaptığı görüş-

meler saat 16.00'ya kadar sürmüştü. Savcı yaklaşık üç saat temsilcilerle görüşmek için beklemişti. Bu arada İHD İstanbul Şube Başkanı Ercan Kanar ve ÇHD İstanbul Şube Başkanı Mustafa Üçdere, Avukat Eşber Yağmurdereli, yanlarında Avukat Kemal Yılmaz, Avukat Muharrem Çopur, Avukat Zekiye Baran ve Avukat Mihriban Kırdök ile birlikte avukat mahalline gelmişlerdi. Bu arada Zülfü Livaneli, Yaşar Kemal ve RP'li Mukadder Başeğmez'in de görüşmeye katılacağı haberini almışlardı.

Ölüm Orucu yapan siyasetlerin adına üç temsilci kendi aralarında yapılan görüşmenin ardından başsavcıyı içeri çağırmışlardı. Ardından Yaşar Kemal ve Zülfü Livaneli de avukat mahalline gelmişlerdi. Başsavcı ile kısa bir görüşme planlamıştı tutsaklar. Hazırladıkları tutanağı vereceklerdi. Tutanak iki maddeden oluşuyordu.

"1- Adalet Bakanınız tutsaklara saldırmak için yalan söylüyor. Bu nedenle sağlık ekibinizi koşullara davet ediyoruz.

2- Taleplerimizin aynen kabul edilmesini tekrarlıyoruz."

Tamamıyla kararlılığı ve inancı yansıtan bu talepleri okuyan Başsavcı;

- Bunu ben zaten biliyorum. Daha dün Tabib Odası'nın doktorları koşuğa girmiş ve tek tek görüşmüştü. Benim böylesi bir iddiam yok. Bakan'ın görüşü ve açıklamaları kendini bağlar, demişti kendine güvensiz bir ifadeyle.

Kararlılığı gören Başsavcı bir süre sonra PKK temsilcisi ile tartışmaya başlamıştı. Başsavcı operasyon çekileceğini, eğer isterlerse PKK tutsaklarını Kırklareli'ne götüreceklerini belirtmişti.

PKK temsilcisi ise teklifi kabul etmediğini açıklamıştı diğer temsilcilere. Düşmanın tutsakları bölme çabası yine kararlılığı bulmuştu karşısında. Düşmanın operasyon tehditi altında enaz tavizle eylemi bitirmek istediği açığa çıkmıştı. Tutanak RP'li milletvekili, Yaşar Kemal ve Zülfü Livaneli tarafından okunduktan sonra avukat mahallinde bulunanlar "koşullara geçelim" demişlerdi.

İşte şimdi C-7 koşuğundaydılar.

Sorumlu tutsak C-7 koşuğunun önüne gelip durdu. İçeri girmedi. Koşuğun önünde volta atmaya başladı.

Yoldaşları C-14 koğuşunda ölüme yaklaşırken, pazarlıklar sürüyordu.

Bir tarafı Ölüm Orucu savaşçılarındaydı, bir tarafı temsilci yol-daşındaydı. Bir tarafı ölümden, bir tarafı yaşamdaydı. Bir tarafta şehit olmasına az bir vakit kalmış yoldaşları, diğer tarafta düşmanla süren tartışmalar.

Başka bir sorumlu yoldaşı da geldi yanına. Birlikte volta atmaya başladılar. Konuşmuyorlardı.

Şehit düşmek için sıraya giren yoldaşları... Onların yaşamları üzerine yürütülüyordu düşmanla yapılan tartışma. Yaşamları onların ellerindeydi. Ali Yalçın, Mehmet Yaman ve Ali Ek-ber... Yaşayacaklar mı, ölecekler mi bugün belli olacaktı.

Sorumlu tutsak C-7'nin önüne gitti. İçerisi çok kalabalıktı. Görüşmenin yapıldığı yemekhaneye geçti. Ölüm Orucu yapan siyasetlerin temsilcileri, düşman heyeti, tutsakların avukatları, sanatçılar ve aydınlar...

Düşman son dakikaya kadar direnecek gibi gözüküyordu. Temsilciler kararlı, aydınlar bir an önce bitirme telaşında, düşman gidebildiği yere kadar gitme isteğindeydi.

"Taviz olmayacak" dedi içinden. Direniş koğuşu geçti aklından yine. Ali Ekber, Ali Yalçın, Mehmet Yaman... Tekrarladı "taviz verilmeyecek"... Berdan, İlginç, Müjdat, İdil için taviz verilmeyecekti. Yemo için taviz verilmeyecekti. Parti için, halk için, savaş için taviz verilmeyecekti. Belki birkaç saat sonra şehit düşecekler için taviz verilmeyecekti.

Yeni şehit haberleri pahasına taviz vermiyordu temsilci. Yoldaşlarının yaşamları üzerine kararlılık ve irade savaşı sürüyordu.

Sorumlu tutsak çıktı görüşmeden. Koğuşa doğru gitti. C-14'ün alt katına girdi. Yemo katafalkın üzerinde yatıyordu. Ye-mo'yu daha göndermemişlerdi.

Yemo'nun ailesi Halkın Hukuk Bürosu'nda bekliyordu. Yemo katafalkta yatıyordu.

O sıra görüşmelere ara verilmiş, arabulucular ve RP'liler direniş koğuşlarına doğru yürümeye başlamışlardı. Şevket Ka-zan'ın dilinden düşürmediği koridordan geçerken merakla duvarlara bakıyorlardı. Duvarlar Ölüm Orucu şehitlerinin fotoğrafları ve dövizlerle süslenmişti.

Direnış koğuşuna girdiler. Havalandırmada hazırlanan yataklarda yatan, sandalyede oturan lm Orucu savaşçıların yanına yaklaştılar. Sorumlu onları havalandırmada görünce içeriye davet etti.

st kata çıkıp savaşçıları tek tek ziyaret ettiler. Avukat Eş-ber Yağmurdereli savaşçıların birinin elini tuttuğunda ağlamaya başladı. Mustafa Yılmaz zafer işareti yaptı. Kendilerinde olan tutsakların tavırlarının onları çok etkilediği açıktı. Tavırlarında, konuşmalarında hiçbir tereddüt yoktu.

Her savaşçı farklı etkiliyordu onları. Ölüm Orucu savaşçılarından biri, daha yanlarına yaklaşmadan;

- Hadi bakalım gelsin de beni kararımdan döndürsün, de yince ne diyeceklerini bilemediler. Her yatakta tutsakların, Parti-Cephelilerin iradesine, inancına tanık oluyorlardı. "Biz kaza nacağız", "Halk kazanacak" cevapları arasında alt kata indiler.

İçeri girdiklerinde sessizlik ve huzur çarptı yüzlerine. şaşkınlıkları, hayranlıkları daha da büyümüştü. Sanatçılar nasıl davranacaklarını şaşırdılar.

Yemo katafalktaydı. İki yanda bulunan lm Orucu nöbetçileri saygı nöbetlerini sol yumrukları havada tutuyorlardı.

Yaşar Kemal, Yemo'nun yanına gitti.

- Yüzünü görmek istiyorum, aar mısın, dedi saygı nbetindeki tutsağa.

Yanlarındaki avukat Yemo'nun yüzünü açtı. Yaşar Kemal gözyaşlarına boğuldu. Yaklaştı, Yemo'nun yarı açık gözlerini kapamaya çalıştı.

- Keşke hiç görmek istemeseydim, dedi oradan ayrılarak.

Halil Ergün'n yüzünde şaşkınlık, hayranlık karışımı bir ifade oluştu. En soğukkanlı görünmeye alışan Livaneli'ydi. Ama hayatlarında ilk kez böyle bir tabloyla karşılaştıkları açıktı.

Avukat A. şehidin alnından öptü. Saygı nöbeti tuttu. Ye-mo'yu tanımanın yarattığı ayrı bir duygu yoğunluğu taşıyordu. Aklından buradan ayrılıp düşmanla görüşmeye gideceği geçiyordu. Bu, duygularını daha da ağırlaştırıyordu.

RP'liler ise daha uzaktan dua ettiler Parti-Cephe şehidine. Düşmanı saygı duymak zorunda bırakmıştı bu onurlu lm.

Sanatçılar merakla koğuşun her yerini dolaşmaya, görmeye çalıştılar. Yemo'nun üzerine serpiştirilmiş ekleri, sosyalizm

inancını anlatan sembolleri uzun uzun seyrettiler. Bir yandan da "bir an önce bu işi bitirelim" acelesi taşıyorlardı. Görüşmenin yapılacağı koğuşa yöneldiler.

Anlaşmaya varabilmek için tekrar masaya oturdular. İlk görüşmede düşman cephesi eylemi mutlaka anlaşmayla bitirmek için geldiklerini ve yetkili olduklarını belirtmişlerdi. RP'liler bir yandan anlaşmaya çalışırken, diğer yandan bir gün önceki konuşmalarını nasıl telafi edeceklerini düşünüyorlardı.

Daha bir gün önce hiçbir şekilde anlaşılmayacağı, taviz vermeyeceklerini belirten onlardı, devletti. Dize geldiklerini, devrimci irade karşısında yenildiklerini nasıl anlatacaklardı? Kimi inandıracaklardı? Telaşları bundandı. İstedikleri taviz verilmeyecekti.

Tartışma yürürken derinden bir ses geldi. Susup anlamaya çalıştılar.

"BİZE ÖLÜM YOK", diye haykırıyordu tok ve gür bir ses. Ardından duvarları yıkarcasına üç kez tekrarlanıyordu kalabalık tarafından.

"BİZE ÖLÜM YOK"...

Şehidimiz uğurlanıyor, dedi Parti-Cephe temsilcisi.

Kalabalığın gittikçe yaklaştığını hissediyorlardı. Ses daha yakından gelmeye başladı.

"BİZE ÖLÜM YOK"...

Görkemli bir kalabalık acele etmeden yürüyordu koridor boyu. Yemo omuzlardaydı.

Yavaş adımlarla yürüyorlardı.

Sloganlarıyla yürüyorlardı.

Tüm duygular, tüm düşünceler tek bir sloganda odaklaşmıştı.

BİZEEE ÖLÜÜÜM YOOOOK...

O kadar güçlü, o kadar içten atıyorlardı ki.

BİZE ÖLÜM YOK...

BİZE ÖLÜM YOK...

Coşku, acı, öfke, sevinç bütün duygular içindeydi adeta.

Tüm hapishanede tek bir ses duyuluyordu, tek bir haykırış.

BİZE ÖLÜM YOK...

Üç kelime 69 günün, 69 güne sığdırılan destanın özetiydi.

BİZE

ÖLÜM

YOK...

Bu ses daha önce de bu koridorlarda yankılanmıştı. Hep yoldaşlarının ölümsüzlüğünü anlatmışlardı bu sloganla.

Ama, ama bu kez herşeyi anlatırcasına haykırıyorlardı. Zaferi, öfkeyi, yoldaşlarına duydukları derin sevgiyi, ölümsüzlüğü, coşkuyu... Herşeyi ama herşeyi...

BİZE ÖLÜM YOK...

Sadece haykırıyorlardı.

BİZE ÖLÜM YOK...

BİZE ÖLÜM YOK...

Ağıt, gözyaşı, halay, mutluluk... Hepsini bu üç keHmenin içine sığdırmışlardı.

Hepsinin gözlerinden aynı şey okunuyordu.

"Ah Yemo ah, sen zaferi müjdeledin."

Her defasında sanki ilk kez alıyorlarmış gibi haykırıyorlardı.

BİZE ÖLÜM YOK...

Hiç rutinleşmiyor, sesin gücü hiç düşmüyor, coşku, öfke hiç eksilmiyordu.

BİZE ÖLÜM YOK...

İlerlediler avukat mahallinin önüne, Yemliha'yı teslim edeceklerdi.

BİZE ÖLÜM YOK...

Marşlaştırdılar sloganlarını. Ardarda, ardarda BİZE ÖLÜM YOK marşını söylüyorlardı.

Dakikalara aylar, yıllar sığıyordu. 69 günde yaşadıkları geçiyordu yine gözlerinin önünden. Berdan, İlginç, Müjdat... Şehit siper yoldaşları... Aygün, Hüseyin, Ali, Osman, Hicabi... Kahraman kadın, kadınların onuru İdil. Hepsi üç kelimeyle dillerden dökülüyordu.

BİZE ÖLÜM YOK... BİZE ÖLÜM YOK...

Yemliha, Cephe bayrağına sarılı toprağına kavuşmak için çıktı yola. Şimdi bu ritmik sese yumrukları eşlik ediyordu.

BİZEEE ÖLÜÜÜÜM YOOK...

BİZEEE ÖLÜÜÜÜM YOOK...

BİZE ÖLÜM YOK...

Aynı kalabalık yine aynı sloganla geri dönmeye başladı. Bu sıra Yaşar Kemal, Parti-Cephe sorumlusuyla törene katılmak

için görüşmeden çıkmıştı. Parti-Cephe tutsakları BİZE ÖLÜM YOK sloganlarıyla geri dönüyorlardı.

Hapishane doktoru sorumlu tutsağın yanına geldi.

- Hazırlıklara başlayalım mı, diye sordu.

Henüz sonuç alınmadan böylesi bir tavır düşmanı güçlendirir, tutsakların kararlılıklarını yıpratırdı. Zafer bilinciyle duygularını yendi ve;

- Hayır, dedi Parti-Cephe sorumlusu...

Doktor L. bu cevap karşısında şaşırılmıştı. Ağırına gitmişti. Tutsakların ölmesini istemiyordu. Zafere bu kadar yakınlaşmışken neden "hayır" demişti? Anlayamıyordu. Parti-Cepheli tutsakları tanımasa onlara taş yürekli bile diyebilirdi. Ama biliyordu onlardaki yoldaşlık bağı ve sevgisini. Görev yaptığı süre içinde kaç kez görmüş, tanık olmuştu. İlginç'i görevinden dolayı iyi tanıyordu. Yine de anlayamıyordu politik bilinci, devrimci iradeyi.

Biraz buruk ayrıldı yanından. Tekrar görüşmenin yapıldığı koğuşa geçti sorumlu tutsak. RP milletvekilinin Başbakan'la yapacağı görüşmenin sonucunu bekliyorlardı. Henüz kesin zafer kazanılmamıştı.

Bir saat kadar sonra sorumlu tutsak hızla çıktı C-7 koğuşundan.

Artık bitmişti. Zafer kazanılmıştı. Koridorda haber bekleyen diğer sorumlu yoldaşlarıyla kucaklaşarak kaybedecek zamanı; sevincini, coşkusunu, acısını, öfkesini paylaşacak bir anı bile yoktu.

Sadece;

- Zaferi kazandık, haydi, diyordu.

İç huzuru, tedirginlik, sevinç, coşku ve acı taşıyordu içinde. Tarifsiz duygulardı hepsi. Görevleri bitmemişti. Şimdi onun için koşturuyordu.

Kadınlar koğuşunun kapısına geldiğinde buraya kadar nasıl geldiğinin farkında bile değildi. Kapıda sorumlu kadın tutsak ile karşılaştı. Anladı kadın tutsak. Zafer kazanılmıştı...

Sorumlu tutsak;

- Haydi, bir an önce yanlarına gidelim, dedi.

Koşar adım çıktılar yukarıya. Kadın tutsaklar zaferi duyunca donup kalmıştı.

Ne hissedeceklerine karar veremediler. Şehitler, zafer, acı, sevinç, coşku, hüznün... Hangisini tercih etmeliydiler. Bilemediler o an. Nasıl günler yaşamışlardı? Kafalarındaki tek şey buydu. Şehitleri ve ölümle burun buruna duran savaşçılar.

Sorumlu tutsak ilk yatakta yatan Havva'nın elini kuvvetlice tuttu.

- Şehitlerimizle kazandık Havva, diyerek alnından öptü. Havva sesi tanıdı. Güçlendiğini, Partisini, şehitleri, yüreğinin bilincinin derinliklerinde olan hangi değerler varsa hepsini yanında hissetti. Ölümle yaşam arasındaki savaşta ona yaşamak düşmüştü.

Sorumlu tutsak Gülizar'ın da elini sıktı. Alnını öptü. Ama gözleri görmeyen kulakları duymayan Gülizar kim olduğunu ve ne söylediğini anlamadı.

Yasemin, Mine, Nursel hepsini sırayla dolaştı. Geleli daha beş dakika olmamışken aynı hızla ayrıldı koğuştan.

Koridor bir anda dolup taşmıştı. Hiçbir düzen yoktu. Tam bir koşuşturmaca. Karşılıklı koşan insanlar. Doktorlar, sedyeler, serumlar.

Koğuşa ulaştı. Aynı koşuşturmaca koğuşta yaşanıyordu. Sanki birşeyler olmuş, durgun olan, hareketsiz olan herşey canlanmıştı. Herşey tersine çevrilmişti.

Sağlıkçılar, bütün Parti-Cepheli tutsaklar tek bir dakikayı dahi kaybetmeme telaşıyla koşturuyorlardı.

Sorumlu tutsak direniş koğuşunun her yerinde gözlerini gezdirdi. Ölüm bu koğuşta teslim alınmıştı.

Bu koğuşta kahramanlar yaşamıştı.

Fedakarlığın, sabrın, emeğin, iradenin en güzeline tanık olmuştu bu koğuş.

Bu koğuşta 15 tutsak ölüme yatmak, ölümü gülerek kucaklamak sözüne sadık kalmıştı.

Şehitler buradan uğurlanmıştı ölümsüzlüğe.

Tarih yazılmıştı bu koğuşta. Verdikleri üç şehitle, ölümü yenen 12 savaşçı ve diğer yoldaşlarıyla kitlesel bir kahramanlık yaratmışlardı.

Yukarı çıktı. Tek tek Ölüm Orucu savaşçılarını alnından öperek kutladı zaferi.

69 gün süren irade savaşını kazanmışlardı. Tarihe, halklara,

Partilerine veremeyecekleri hesap yoktu.

Şehitlerin karanfillerle süslü yataklarını dolaştı. En son Ye-mo'nun yatağına uğradı. Kendi iradeleriyle buyur etmişlerdi ölümü. Hücre hücre güçlenen iradeleriyle teslim almışlardı. Şimdi tutsaklar kendi elleriyle kovuyordu ölümü.

Savaş devam ediyordu.

Yaşama geri dönmenin savaşı...

Dipnot: Zaferin kazanıldığı gece Bursa Cezaevi'nden TKP(ML) savaşçısı Hayati Can hastaneye kaldırılırken şehit düştüğünden Ölüm Orucu eyleminde toplam şehit onikidir. Hayati Can için anma Ölüm Orucu'ndan sonra yapılan etkinlikte gerçekleştirilmiştir.

EK BÖLÜM

•Zafer, şehitlerle, siper yoldaşlığıyla ve halklarımızın devrimcileri sahiplenmesiyle kazanıldı.

DHKP-C, TKP(ML), MLKP, TKEP-Leninist, TKP/ML, TDP ve Direniş Hareketi örgütlerinin yer aldıkları ve örgütledikleri Ölüm Orucu eylemi, Türkiye'nin devrimci dinamiklerinin güçlü ve devrime gebe bir ülke olduğunu bir kez daha göstermesi; halklarımız nezdinde devrimcileri ve devrim düşüncesini daha da meşrulaştırması; ML ideolojinin burjuva ideolojisi karşısında üstünlüğünü bir kez daha ispatlaması; faşizmin halklarımıza yönelik topyekün saldırılarını püskürtmesi gibi pek çok politik sonucuyla beraber düşünüldüğünde devrimci mücadeleyi geliştiren önemli bir birlik pratiği olmuştur. Ölüm Orucu eylemiyle hem hapisanelerde, hem de dışarıda siper yoldaşlığının güzel örnekleri hayata geçirilmiştir. Bununla birlikte, Ölüm Orucu'na katılan örgütlerin süreç boyunca tam bir uyum içinde olmadıklarını, karakteristik özelliklerinin belirlediği birçok olumsuzluğu da bu birlik pratiğine yansıttıklarını söylemek gerekir.

Yedi örgütün birlikte sürdürdüğü ve zafere ulaştırdığı Ölüm Orucu, birdenbire ortaya çıkan bir eylem birliği değildir. Ölüm Orucu eylemi Parti-Cephe'nin birlik ve cephe konusunda uzun bir zamandır attığı adımların, şekillendirmeye çalıştığı kültürün bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Ölüm Orucu öncesindeki son birkaç yıl, birlik konusunda

küçük de olsa somut adımların atıldığı yıllar olmuştur.

Buca'da faşizmin özgür tutsaklara karşı giriştiği katliam saldırısı, hapishanelerde geliştirdiği hak gaspları, yeni tabutluklar açarak devrimci tutsaklara dayattığı itirafçılık uygulamalarına karşı Eylül 1995'te yedi örgütün örgütlediği 23 hapishanede bine yakın tutsağı kapsayan Genel Direniş, yine bu süreçte oluşturulan Devrimci Tutsaklarla Dayanışma Platformu (DETU-DAP), Mart 1996'da hapishanelerde birliğin örgütlü bir güç haline getirilmesi ve Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun (CMK) kurulması, 1 Mayıs 1996'da atılan birlik adımları bunlara verilebilecek örneklerdir.

Birlik konusunda olumsuz bir geçmişe sahip olan ve hatta birlik bir yana birbirlerini katledebilecek kadar ciddi çatışmalar içine girebilmiş olan solun böyle bir noktaya gelmesi kendiliğinden olmamıştır kuşkusuz.

Hareketimizin Parti-Cephe'ye dönüşmesi, savaşımızı artık Parti-Cepheli sürdürmeye başlamamız, birlik konusunda olumlu adımlar atılmasına zemin yaratmıştır.

Yukarıda saydığımız olumlu birlik örnekleri, Parti-Cephe'nin ürettiği politikalar sonucu açığa çıkmıştır.

Bununla birlikte, dar grup çıkarlarını herşeyin üzerinde tutan, rekabetçi, halka uzak bir kültürün şekillendirdiği sol, oluşan bu birliklere alışkanlıklarını taşımaya devam etmiştir. Hatta bu birlik pratikleri sonrasında soldaki grupçuluk hastalığının daha da şaha kalkmış olduğunu görebiliyoruz.

Ölüm Orucu öncesindeki birlik pratikleri, Ölüm Orucu eylemi ve zafer sonrasında yaşanan olumsuzluklar solun karakteristik özellikleri açısından birer gösterge olmuştur. Savunulan düşüncelerden, alınan kararlara ve bunların hayata geçirilmesine kadar tüm yaşananların bu yanılla da değerlendirilmesi gerekir. Yaşanan gerçekleri açıklamak, değerlendirmesini yapmak, yanlışların mahkum edilmesi ve gelecekteki birliklere dersler çıkarılması açısından önemli bir devrimci görevdir.

Buca ve Ümraniye Katliamları, Genel Direniş ve DETUDAP'ın Kuruluşu...

1995 yılının ortalarından itibaren faşizmin devrimci tutsaklara yönelik saldırıları boyutlanmaya, direnişlerle kazanılan haklar gasp edilmeye başlandı. Fiili saldırı ve katliamlar devreye sokuldu. Sürgünler dayatılarak örgütlülükler dağıtılmak istendi. Bu süreçte Ümraniye Cezaevi açıldı ve Buca'da dört Parti-Cepheli tutsağın özgürlük eylemini hazmedemeyen faşizm Bu-ca'ya katliam saldırısı düzenledi.

Buca'daki katliam saldırısı öncesi Parti-Cepheli tutsakların faşizmin boyutlandığı saldırıları püskürtmek ve Ümraniye tabutluğunun kapatılmasına ilişkin bir direniş programı vardı ve bunu sola sunmuştu. Aynı günlerde Buca katliamının devreye girmesiyle direniş programı netleşti. Ve DHKP-C, TKP(ML), MLKP, TKEP-Leninist, Ekim, HKG davalarından tutsaklar ve tek tutsağı bulunan DY aynı gün 23 hapisanede bine yakın devrimci tutsağın başlattığı 43 gün süren ve zaferle sonuçlanan bir direnişi hayata geçirdiler.

Yine 4 Ocak 1996'da faşizmin Ümraniye Cezaevi'ndeki özgür tutsaklara karşı geliştirdiği katliam saldırısı ve Mecit, Rıza, Orhan ve Gültekin'in katledilmesi sürecinde, kurulan barikatlar, hapisane yöneticilerinden ve personelden alınan rehinelere, işgaller vb. militan fiili tavırlarla, belirlenen ortak talepler etrafında pek çok hapisanedeki devrimci tutsaklar bir kez daha ayağa kalktı ve dünya kamuoyunda faşizme teslim olmayan, yılmayan devrimci iradelerini tartıştılar.

Her iki eylemin kararlılık, cüret, statüleri parçalayarak yeni tarzda bir direniş çizgisini geliştirmeleri gibi devrimci özelliklerinin yanısıra ortak temel özelliği birçok örgütün tüm tutsak kitlesinin birlikte hareket etmesi, birlikte eyleme geçişi ve zaferi kazanarak eyleme birlikte son vermesiydi.

Bu süreç faşizmin hapisanelerde çok daha boyutlu saldırılar düzenleyeceğini ve bu saldırılara karşı koyup püskürtebilmek için, devrimci tutsakların merkezi ve eskiyi aşan daha büyük tarzda direnişler yaşama geçirmesi ve zafere ulaşmak için daha büyük bedeller ödemesi gerektiğini ortaya koyuyordu.

Tutsaklık koşullarında mücadelenin önemli destek güçlerin-

den biri tutsak yakınlarının mücadelesidir.

Tutsak yakınlarının mücadelesi cunta koşullarında devrimci hareketin önderlik ettiği direnişlere paralel bir gelişim seyri izledi. Cunta yılları, toplumsal muhalefetin hapisanelerdeki direnişle birlikte anıldığı yıllardır. Dışarıda ise devrimci tutsak yakınları hareketi görülür. 1984'ün karanlığında Taksim 1 Mayıs Alanı'na siyah çelenk bırakan, alanlarda hapisane kapılarında devrimci tutsakların sesi olan ve giderek TAYAD çatısı altında örgütlü bir güç haline gelen tutsak yakınları vardır.

Tutsak yakınlarının hareketi kendiliğinden bir etkiyle değil, iradi, programlı, örgütlü bir çabayla açığa çıkarılan bir güçtür.

TAYAD'ın mirası ülkenin değişik bölgelerine yaygınlaştırılan merkezi bir organizasyonla harekete geçirilen Özgür-Der'leri, TİYAD'ları yaratmıştır. Devrimci tutsak aileleri hareketi bu gelenekler üzerinde yükselmiştir.

DETUDAP da Buca'daki katliamın hemen ardından bu temel üzerinde kuruldu.

Geçmiş yıllarda hapisanelerde pek çok direniş yaşanmış, Eskişehir tabutluğu ilk açıldığında tutsak yakınlarının hareketinde belli anlamda bir birlik sağlanmış ama bunlar kalıcı olmaktan uzak kalmışlardı. DETUDAP'ın kuruluşu ile, tutsak yakınları hareketinin birliği kısmen de olsa sağlanıyor ve buna kalıcılık kazandırma anlamında ileri bir adım atılıyordu.

Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun Kuruluşu

Faşizmin devrimci tutsaklara yönelik saldırısı şiddetleniyordu. Halklarımızın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm kavgası büyüdükçe faşizmin halka yönelen saldırıları da şiddetlenecektir. Bu devrimin yasadır. Devrimci yürüyüş daha kararlı, güçlü ve hızlı adımlarla zafere doğru ilerledikçe faşizmin katliamları, işkenceleri, tutsaklıkları, baskıları da artar. Tutsaklık koşullarındaki mücadelenin sertleşmesi de bundan ayrı düşünülemez.

Buca sürecinde faşizmin saldırıları üç şehit verilerek püs-kürtülmüştü.

Faşizm Ümraniye'ye saldırdığında dört şehit verilerek dire-nildi.

Yeni saldırılarda daha da kan akacak, ödenen bedel daha büyük olacaktı.

Hapishanelerdeki direnişin merkezileştirilmesi, direnen tutsakların birleştirilmesi, merkezi bir birliğin oluşturularak devrimci tutsakların gücünün büyütülmesi ihtiyacı kendisini dayatıyordu.

İşte bu değerlendirme ışığında Parti-Cephe tutsakları 11 Ocak 1996'da Bayrampaşa Cezaevi Konseyi'nde bulunan TKP(ML), MLKP, TİKB, TKP/ML, TKEP-Leninist, Ekim, HKG, HDÖ, Direniş Hareketi, TDP, TDKP, TKEP, DY ve Konsey'de yer almayan PKK, PYSK, PRK/Rızgari tutsaklarına devletin merkezi saldırı politikasına karşı tüm hapishanelerdeki dev-rimci-yurtsever tutsakların birlikteliğini sağlayacak, birliği sağlanan tutsak kitlesinin faşizme karşı direnişini merkezi politika-larla örgütleyecek "Cezaevleri Merkezi Koordinasyonumun kurulmasını önerdi.

DHKP-C tutsaklarının Merkezi Koordinasyon önerisine değişik tepkiler geldi.

TDKP, TKEP, DY tutsaklarının bu öneriye karşı yaklaşımları olumsuz oldu. Bu örgütler bir merkezden tüm hapishaneler adına karar almanın demokratik bir işleyiş olmayacağını, tek tek hapishanelerin inisiyatiflerinin sınırlandırılmasının doğru olmayacağını, merkezileşmenin tek tek hapishanelerin kendi özgül sorunları karşısında tavır geliştirebilmelerini engelleyeceğini ve bunlarla birlikte kendi örgütsel işleyişlerinin de hapishanelerde merkezilikten uzak olduğunu ileri sürerek Merkezi Ko-ordinasyon önerisine karşı çıktılar.

O dönem Bayrampaşa Cezaevi'nde yürütme görevini DHKP-C, TKP(ML) ve TDKP sürdürüyordu... Aynı süreçte Bayrampaşa Cezaevi Konseyi TDKP temsilcisini Konsey yürütmesi görevinden aldı. Konseyin görevden alış gerekçesi TDKP temsilcisinin Konseyi düşman karşısında temsil edememesi, reformist anlayışlarının yürütme görevine yansıdığı şeklindeydi. Bu gelişme üzerine TDKP, TKEP ve DY tutsakları Bayram-paşa Cezaevi Konseyi'nden ayrıldı.

TİKB, HKG, Direniş Hareketi ise Merkezi Koordinasyon po-

litikasını olumlu bulmakla birlikte, merkezi kararların bu birlik içinde yer alacak tüm örgütlerin tutsakları üzerinde bağlayıcı olması gerektiği ilkesine karşı çıktılar. Mantıkları, kendi anlayışlarına uygun olmayan kararlara katılmama, uygun bulduklarına katılma üzerine şekilleniyordu. Bu, isteyenin istediğini yapma özgürlüğünün olduğu bir birlik anlayışıydı ve daha baştan merkezi örgütlenmenin ölü doğması anlamını taşıyordu. Tartışmalar sürdü ve sonuç olarak bu örgütlerin tutsakları "Süresiz Açlık Grevi konusunda çıkan kararların bu örgütlerin tutsaklarını bağlamayacağı, Süresiz Açlık Grevine ilişkin Merkezi Koordinasyon'da bir karar çıkıyorsa alınan bu *karara* örgütlerin katılıp katılmamalarının kendi iradelerine bırakılması" şeklinde bir esneklikle Merkezi Koordinasyon'da yer aldılar.

PKK ve diğer yurtsever örgütlerin tutsaklarının tavrı ise Koordinasyon'a katılmama yönünde oldu. PKK gerekçelerini; "Merkezi Koordinasyon'da yeralacak örgütlerle cezaevlerine yönelik politikalarda anlayış farklılıkları" olduğu şeklinde ifade etti.

11 Ocak 1996'dan Mart sonuna kadar süren tartışmalar sonucunda 26 Mart 1996 tarihinde DHKP-C, TKP(ML), TKEP-Le-ninist, MLKP, TKP/ML, Ekim, TİKB, Direniş Hareketi ve HKG tutsaklarının katılımıyla Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu kuruldu.

Tüm tutsak kitlesinin birliği sağlanamamış olsa da, direniş saflarında olan büyük bir güç, merkezi bir çatı altında birleştirilmişti.

Artık hapishaneler direnişlerinde Merkezi Koordinasyon'un adı duyulacak, faşizmle sürdürülen irade savaşında devrimci tutsakları Merkezi Koordinasyon temsil edecekti.

Yeni bir dönem başlıyordu...

20 Mayıs-27 Temmuz 1996 ölüm Orucu Eylemi

Mart 1996'da işbaşına gelen faşist ANAYOL Hükümeti'nin hapishanelerdeki devrimci tutsaklara yönelik katliam politikalarını daha da arttırarak sürdüreceği kesindi. Saldırı doğrudan MGK'da programlanmıştı. Bu programın yürütücüsü olarak da eli kanlı faşist polis şefi Mehmet Ağar, Adalet Bakanı yapılıyor

ve hapishanelerle ilgili bürokratik kademelerde tümüyle faşist bir kadrolaşmaya gidiliyordu.

İrade savaşı şiddetleniyordu.

Mahkeme ve hastane şevklerinde ciddi sorunlar yaşanmaya başladı. Gerek geçmiş saldırılarda yaralanan ve tedaviye muhtaç tutsaklar, gerekse değişik nedenlerle ciddi sağlık sorunu olan tutsaklar başta olmak üzere, devrimci tutsakların tedavi olmaları bilinçli olarak engellenerek devrimci tutsaklara yönelik fiziki bir imha hareketi geliştirildi... Tutsakların mahkemeye çıkışları engellenerek ya da hiç götürülmeyerek ya da şevkler sırasında saldırarak, tamamen keyfi faşist uygulamalar dayatarak savunma hakkı gaspedildi.

Tek tek hapishanelerde de yaşanan pek çok hak gaspı vardı. Direnişlerle kazanılan haklar yok sayılmaya çalışılıyor, faşist saldırı çok yönlü hayata geçiriliyordu.

1996 1 Mayıs'ı halklarımızın giderek artan bir kitlesellikle devrimci mücadeleyi sahiplendiğini dost-düşman herkese açık bir şekilde gösterdi. Faşizm alanlardaki kitlelerin üzerine azgınca saldırmasına rağmen korku yaratamamış, halk kitlelerinin öfkesiyle karşılaşmıştı. Yoksul ve emekçi halkı devrimci mücadeleden uzaklaştıramayan egemenlerin korkusu 1 Mayıs sonrasında daha da arttı. Halklarımıza ve devrimci tutsaklara yönelik MGK kaynaklı saldırılar bu nedenle daha da yoğunlaştırıldı.

Bu gelişmeler üzerine Parti-Cephe tutsakları Merkezi Koor-dinasyon'a içeride ve dışarıda bir eylemlilik sürecine girmeyi önerdi ve eylem programı tartışmaya açıldı.

Merkezi Koordinasyon, gelişen bu faşist saldırılara karşı direniş hazırlıkları yaparken 6 Mayıs Genelgesi çıkarılarak 8 Ma-yıs'ta Eskişehir tabutluğu yeniden açıldı. Artık İstanbul'da tutuklanan devrimci ve yurtseverler Eskişehir tabutluğuna konulacaktı.

6 Mayıs Genelgesi'ni yeni genelgeler izledi. Bunlara göre İstanbul'da Bayrampaşa, İzmir'de Buca hapishanelerine artık yeni tutuklu alınmayacak; Eskişehir, Kırklareli, Kütahya, Sakarya, Kastamonu, İnebolu, Sinop, Bergama, Nazilli, Uşak hapishaneleri devreye sokulacaktı.

Halka ve devrimci tutsaklara yönelik bu saldırı son yılların

en kapsamlı ve en ciddi saldırıydı. Faşizm amacını açıktan ifade ediyordu; tutsakları itirafçılaştırmak, teslim almak, devrimci kimliğinden soyundurarak düzenin hizmetine sokmak... Hapishanelerde "disiplin", "denetim"in kurulacağını, devrimci tutsakların ağır bedeller ödeyerek kazandıkları hakların geri alınacağını ve devrimin lehine oluşturdukları statünün bozulacağını söylüyorlardı. Önce devrimci tutsakları teslim almayı ve ardından halka daha güçlü bir şekilde saldırmayı planlıyorlardı.

Böyle kapsamlı bir saldırının karşısına iyi düşünülmüş, hesaplanmış bir direniş programıyla çıkmak gerekiyordu. Kararlılık, cüret, feda ruhu usta politika ve taktiklerle birleştirilebil-meliydi.

DHKP-C tutsakları 8 Mayıs 1996 tarihinde Bayrampaşa'da-ki tüm örgütlere bu saldırı dalgasına karşı tüm hapishanelerde merkezi olarak örgütlenecek ve aynı anda başlayacak bir Süresiz Açlık Grevi direnişinin hayata geçirilmesini önerdi.

Böylesine ciddi ve kapsamlı bir saldırıda düşmanın kolay kolay geri adım atmayacağı açıktı. Bu, devrimle karşı-devrimin hesaplaşmasıydı. Bu irade savaşı bedeli ne olursa olsun kuşkusuz kazanılacak, faşizm eninde sonunda devrimci iradenin gücü karşısında diz çökecek, devrimci iradenin gücü halklarımıza bir kez daha gösterilecek, devrim ve sosyalizm umudu büyütülecekti. Ancak bu irade savaşının kazanılması için her-şeyden önce bu saldırı politikasının kapsamı, içeriği, bunun halkın tüm kesimlerini teslim almaya yönelik bir saldırı olduğu, halklarımız ve dünya kamuoyunda teşhir edilmeliydi. Faşizmin bu politikalarını gözler önüne serip toplumun değişik kesimlerinde faşizmin saldırılarına karşı tepki oluşturmak gerekiyordu. Bu ise uzun soluklu adım adım güç büyütülerek, her geçen gün faşizmin iradesinin biraz daha zayıfladığı, devrimci iradenin ise daha da güçlendiği bir mücadele biçimi olan Süresiz Açlık Grevi ile başarılabilirdi.

Süresiz Açlık Grevi direnişi sürece yayılan bir direnişti. Bir-iki günde sonuç almayı değil, her gün adım adım büyüyen, düşmanın propagandasını etkisizleştiren, kendi haklı propagandasını yapan, devrimci-demokrat kamuoyunun yanında aydınları, sanatçıları, bütün halkı yanına almayı böyle büyümeyi ve büyüdükçe düşmanı köşeye sıkıştırmayı hedefliyordu.

Sürece müdahale etmekte gecikmemeli, faşizme yeni adımlar atma şansı tanınmamalıydı. Bu saldırı dalgasını başladığı anda boğmak, geri adım atmaya zorlamak, kanıksanmasını engelleyerek, zamanında tepkiyi açığa çıkarmak en önemli noktalardan birisiydi.

DHKP-C tutsaklarının Süresiz Açlık Grevi önerisi TDP ve HDÖ tutsak temsilcilerinin gözlemci olarak katıldıkları 11 Mayıs 1996 tarihli Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu toplantısında değerlendirildi. Bu toplantıda TKP(ML), MLKP, TKP/ML ve Ekim tutsak temsilcileri Süresiz Açlık Grevi önerisine katıldıklarını, TKEP-Leninist ve Direniş Hareketi temsilcileri Süresiz Açlık Grevi düşüncesine sıcak baktıklarını ancak net görüşlerini daha sonra bildireceklerini, HKG temsilcisi bu toplantıda görüş belirtmeyeceğini, TİKB temsilcisi ise Süresiz Açlık Grevini erken gördüklerini, sürecin esas olarak dışarıda karşılanması gerektiğini savundu. Toplantıya Cezaevleri Merkezi Koordinasyon üyesi olmayıp gözlemci olarak katılan TDP temsilcisi Süresiz Açlık Grevini erken gördüklerini, PKK tutsakları ile ortaklaşa 15-20 günlük bir açlık grevi olabileceğini ifade etti. THKP-C/HDÖ ise Süresiz Açlık Grevi önerisini destekledi.

Bu toplantıda TKP(ML) ve TKP/ML temsilcileri barikat kurma vb. fiili direniş kararı çıkarma konusunda ısrar etti. Ancak daha sonra çoğunluğun kararına uyacaklarını söylediler. TKEP-Leninist temsilcisi ise DHKP-C'nin sürece ve saldırının kapsamına ilişkin değerlendirmelerini eleştirerek, saldırının boyutlarını kavrayamayan bir yaklaşım sergiledi.

Bir gün sonra 12 Mayıs 1996 tarihinde ise tüm örgütlerin temsilcilerinin katıldığı bir toplantı daha yapıldı. Bu toplantıda; PKK temsilcisi, bu saldırıya 15 günlük açlık grevi ile tavır alınması gerektiğini, 15 gün sonunda değerlendirme yapıp ne yapılacağına karar verilebileceğini ifade etti. TDKP, TKEP, DY tutsakları adına konuşan temsilci ise düşmanın politikasına karşı durmak gerektiğini, ancak süresiz açlık grevinin en son başvurulabilecek bir eylem olduğunu söyleyerek bu aşamada devreye sokulmasını eleştirdi. Bununla birlikte birlik yakalamak için tüm hapishanelerde yapılacak süresi sınırlı bir açlık grevine de evet diyebileceklerini belirtti. TİKB temsilcisi Süresiz Açlık Grevi'ni bir kez daha eleştirip, 12 Eylül sürecinin mantığının-

dan kurtulmak gerektiğini savundu.

Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu 14 Mayıs 1996 tarihinde bu gündemle karar toplantısı yaptı. Bu toplantıya Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu içerisinde yer alan örgütlerin yanısıra TDP ve HDÖ temsilcileri de katıldı. TKEP-Leninist; Süresiz Açlık Grevi'ne başlama yönünde görüş belirtti. TİKB; Süresiz Açlık Grevi'nin bu kesitte doğru olmadığını, asıl olarak dışarıdaki güçleri hareketlendirmek gerektiğini fakat Süresiz Açlık Grevi kararı çıkarsa değerlendireceklerini ifade etti.

HKG; açlık grevini erken bulduğunu ancak ortaklık yakalamak için PKK ile 15 günlük açlık grevi olabileceğini, bundan sonrası için ise devam etmek isteyenlerin devam edebileceğini, Direniş Hareketi ve HDÖ ise Süresiz Açlık Grevi'ne katılacaklarını belirtti.

Diğer siyasetlerin ise önceki düşüncelerinde bir değişiklik yoktu.

Sonuç olarak; DHKP-C, TKP(ML), TKEP-Leninist, MLKP, TKP/ML, Direniş Hareketi, Ekim, HDÖ tutsaklarınca Süresiz Açlık Grevi kararı alındı. TİKB ise bu kararı eleştirdiklerini, ancak Süresiz Açlık Grevi'ne katılacaklarını açıkladı.

Süresiz Açlık Grevi dışında kalan PKK, DHP, PYSK, TDP, TDKP, DY, TKEP, HKG ise beşer günlük dönüşümlü açlık grevi kararı alarak sürecin ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak, bir yaklaşım içinde oldular.

Bu örgütlerden TDP daha sonra yeni bir karar alarak 10. günden itibaren Süresiz Açlık Grevi'ne başladı.

TİKB sonuç olarak Süresiz Açlık Grevi eylemine dahil olmakla birlikte politik öngöründen yoksun ve kendi gerçeklerine denk düşmeyen değerlendirmeleriyle yanlış ve olumsuz bir tutumun savunucusu oldu. TİKB tutsakları Süresiz Açlık Grevi'ne katılıyorlar ama yazılı olarak da ifade ettikleri gibi, Süresiz Açlık Grevi'yle sonuç almayı, düşünmüyor, SAĞ için "ileride bizi vurabilecek bir silaha dönüşme riskini fazlasıyla içermektedir" diyordu. TİKB Süresiz Açlık Grevi ile başlayan ve Ölüm Orucu ile büyük bir zafer kazanan eylemin sonuçlarını değerlendirirken bu tarihsel zaferi teslim etmesine rağmen baştaki tespit ve politikalarını adeta yok saymakta ve bunun da ötesinde sürecin başta söyledikleri yanıyla kendilerini haklı çıkardığını iddia

etmektedir. TİKB Süresiz Açlık Grevi Öncesinde "(...) karşı koyusun ağırlıklı noktasını cezaevleri değil, dışarıyı oluşturmaldır^...) Süresiz Açlık Grevi temelinde önce cezaevlerini hareketlendirmeye yönelmek yanlıştır. 12 Eylül dönemi alışkanlıklarının da etkisiyle çözümü başka yerde aramaktır" diyordu.

TİKB sürece uygun politikalar üretilebildiğinde gerektiğinde çok değişik alanların, çok değişik eylem biçimleriyle sürecin ihtiyaçlarını karşılayan, devrimimizi büyüten önemli sonuçlar yaratabileceği gerçeğini göremiyordu.

TİKB bu saldırının "dışarıdaki mücadele esas alınarak püskürtüleceğini" iddia ediyor, kendi gerçeğini göremeyen abartılı yaklaşımlarıyla böylesine önemli bir süreçte ciddi yanlışlar yapıyordu. Dışarıda hangi gücüyle, ne yaparak bu saldırıyı püskürtecekti? Buna kendilerinin de verebileceği somut bir cevap yoktur. Örneğin ailelerin mücadelesinin direniş kazanılmasında önemli bir rolü vardır. TİKB bu süreçte kaç aile hare-ketlendirmiştir. Biz söyleyelim; üçü geçmez. Veya bu süreçte TİKB kaç kitlesel eylem, kaç silahlı eylem örgütlemiştir? Bu sorunun da cevabı olumsuzdur.

Evet gerçek budur. Çünkü TİKB'nin sorunu eylemlere kitle katmak değil, "temsilcilik" düzeyinde gönderdiği birkaç kişiyle sağa sola emirler yağdırarak "öncülüğü" ele geçirme sevdasıdır. Öncülüğten bunu anlamakta ve bununla övünebilmektedir.

TİKB'nin kültüründe kitleleri örgütlemek ve bunun için emek harcamak değil, başkasının emeği üzerinde "öncülük" yapma sevdası vardır.

Evet, TİKB bu süreçte rekabetçi, kompleksli, öncülük sevdalı tavırlarından vazgeçmemiştir, "en komünist" havalarından kurtulmayı başaramamış, doğruları yakalayamamıştır.

Eylemin 27. gününde DHKP-C tutsakları TKP(ML), TKP/ML, MLKP tutsaklarının olduğu bir ortamda Ölüm Orucu düşüncelerini gündeme getirdi. Eylemin 30. gününde ise Ölüm Orucu'nu Süresiz Açlık Grevi içinde bulunan örgütlere resmi olarak önerdiler. Çünkü bu aşamadan sonra Süresiz Açlık Grevi ile sonuç almak mümkün görünmüyordu. Düşmanın kararlılık gösterisi vardı ve bu politikada ısrarlı olacakları ortadaydı. Bu çarpışmanın devrimle karşı-devrim arasındaki bir hesaplaşma olduğunu düşman da biliyordu ve kolay kolay geri adım atma-

yacaktı. Tutsakların bu durumda eylemlerini bir üst aşamaya sıçratmaları, daha zorlu bir çarpışmaya hazırlık yapmaları gerekiyordu.

TİKB'nin bu öneriye cevabı yine olumsuzdur. Başta SAĞ ile sonuç alınamayacağını söylerken eylemin bir üst aşamaya sıçratılması düşüncesi karşısında bu sefer 45'li, 50'li günlerde SAG'nin sonuç alacağı beklentisine girmiştir. DHKP-C'nin peşinden sürüklenmeme" kompleksleriyle ve bu beklentilerle Orucu'na karşı çıkmıştır.

"TİKB Cezaevi Örgütlülüğü" imzasıyla 27 Haziran 1996'da diğer örgüt tutsaklarına dağıtılan metinde şunlar söyleniyordu:

"(...) Düşman da kendi deneyimlerinden hareketle artık 30'lu, 35'li günlerde değil de 45 ve sonrasında hareketleniyor. (...)

En kritik aşamada toplam 1500 gibi bir kitle yerine, seçilmiş 40-50 kişilik ekiple sürdürülecek eylemin sonuç alıcı yaptırım gücü ne kadar olabilir? (...)

Biz TİKB olarak başta dönem ve koşullar olmak üzere, eylemin talepleri de dahil bu kesitte Ölüm Orucu'nu doğru görmüyoruz. Ölüm Orucu gibi tutsaklık koşullarının en önemli bir mücadele silahının zamansız kullanılarak yıpratılmasını tehlikeli görüyoruz. (...)"

TİKB eylemin taleplerini Ölüm Orucu için yeterli görmüyor; Ölüm Orucu'nun yıpranacağından bahsediyor; hem saldırının kapsamlı olduğunu, sadece tutsaklara değil, halka saldırı olduğunu söylüyor, hem de Ölüm Orucu için sürecin uygun olmadığını iddia ediyordu. Açık ki, TİKB süreci kavrayamıyor, onu sürecin ihtiyaçlarını kavramak, bu ihtiyaçlara cevap vermek, devrimi büyütme gibi devrimci düşünceler değil, küçük-burjuva rekabetçi duyguları yönlendiriyordu. Dönem, koşullar ve eylemin talepleri açısından bedenlerin ölüme yatırılmasına gerek görmüyordu.

Ancak süreç TİKB'yi de şehit vermeye zorlamıştır.

Peki eylem sonrası "biz 69. güne kadar tüm kitlemizle ölümü göze alan bu eylem içerisine girerek özgün bir taktik kullandık" demek ne anlama geliyor? Hem bedenleri ölüme yatırmaya gerek yok, hem de kitlesel yatmak gerekiyor... Bu tutarsızlık değil mi?...

Sonuç olarak TİKB tarihsel önemdeki bir süreçte, sürece damgasını vuran lm Orucu eyleminin dışında kalmayı tercih etmiştir.

45. günden itibaren artık süreci lm Orucu belirlemektedir. Tüm dünyanın gündeminde artık Türkiye hapishanelerinde ölüme koşan lm Orucu savaşçıları vardır. Çünkü bu eylemin özünde iradi olarak hücre hücre ölümün üzerine yürüme kararlılığı vardır. Bedenler zafere kenetlenmiş, iki alternatifin dışında hiçbir alternatif kalmamıştır; Ya Zafer, Ya lm.

Evet, lm Orucu eylemi böylesine yüce bir eylemdir. Gücünün tüm dünyayı etkilemesi, deprem yaratması bundandır... Burjuvazinin inançsızlığı, bencilliği yaymaya çalıştığı koşullarda lm Orucu eylemi onur, namus, adalet, özgürlük gibi değerleri temsil etmiş, burjuvaziye, burjuva ideolojisine bir saldırı rolü üstlenmiştir.

TİKB'nin bu süreçteki rolü ise lm Orucu eylemine saldırmaktır. Kendini ne çıkarmak için halkın gözünde lm Orucu eyleminin prestijini zedelemeye "kitlesel olarak SAĞ yapılmadığı için başvurulan bir eylem" gibi göstermeye çalışmıştır. Oysa '84 lm Orucu eylemi Devrimci Sol ve TİKB'nin siper yol-daşlığıyla gerçekleşmiştir.

TİKB bu değerlendirmesiyle kendi tarihini ve değerlerini de tahrip etmiştir.

Ölüm Orucu eyleminin gücü karşısında kk hesaplar yapmış, basit düşünmüştür.

Ölüm Orucu eylemi sürerken bir radyoda yaptığı konuşmada, "Onlar da şeker ve su alıyor, biz de şeker ve su alıyoruz" ifadelerini kullanmaları ve SAĞ yapanların aslında lm Orucu savaşçılarından farklı olmadığı, hatta kendilerinin "kitlesel gittiğini" söylemeleri düşüncelerinin ne kadar basitleştiğini ve lm Orucu'nu zedelemeye götürdüğünü göstermektedir.

Grup çıkarları için geçmişini inkar etmekten ve devrimci değerleri zedelemekten çekinmeyen bu anlayış; köklü gelenekler ve değerler yaratamaz. Yaratılan değerleri de tahrip eder.

Ekim ve HD tutsakları da lm Orucu'nun dışında kaldılar.

SAĞ içinde bulunan rgtler 18 Haziran 1996 tarihli toplantıda lm Orucu'nu gündemlerine alıp tartışmışlardır... HD

bu konuyu değerlendirip daha sonra cevap vereceğini, Ekim ise Ölüm Orucu eylemine katılmayı düşündüklerini ancak net kararlarını daha sonra bildireceklerini ifade etmişti. İlerleyen günlerde HDÖ hiçbir açıklama yapmadan eylemlerini dönüşümlü açlık grevine çevirirken Ekim önce Ölüm Orucu'na katılmayacağına açıklamış, daha sonra ise 60. günde eylemi Ölüm Orucu'na çevirmiştir. Her iki örgütün de neyi ne için yaptıklarının anlaşılabilir bir mantığı yoktur.

Eskişehir tabutluğunun devrimci tutsaklara kapatılacağıının netleştiği günlerdir. Ancak direnişin temsilciliği ile faşizmin sözcüleri arasında bu konu resmen bağlanmamıştı. Ekim'in Ölüm Orucu'na başlarkenki talebi ise zaten kapatılmış olan Eskişehir tabutluğunun kapatılmasıydı... Yani faşizmin bir yetkilisi gelip Ekim'cilere "Artık Eskişehir'e siyasi tutuklu koymayacağız" diyecek ve Ekim de Ölüm Orucu talebinin kabul edildiğini ileri sürerek eylemi bırakacaktı!... Ekim'in bu tavrı Ölüm Orucu gibi bir eylem biçiminin içini boşaltmaya, ciddiyetini sarsmaya yönelikti.

Ölüm Orucu dünyayı sarsıyor, bu politik etkinin altında kalan Ekim ise, "Ben de Ölüm Orucu'ndayım" diyebilmek için zaten kabul edilmiş talepler ileri sürerek Ölüm Orucu'na başlıyor... Tabii Ölüm Orucu eylemine Ekimci tutsakların da katıldığını duyan bile olmadı...

Zafer sonrası ise Ekimci tutsaklar Ölüm Orucu yapan örgütlere karşı suçlayıcı ve saldırgan bir tutum takındı. Mevcut olumsuz durumlarını sorgulayıp aşmak yerine daha da derin-leştirdiler.

Ölüm Orucu eylemi sonrası başta TİKB olmak üzere eyleme katılmayan örgütler kendi hatalarını bulmak, bunun nedenlerini sorgulamak yerine Ölüm Orucu eylemine yönelik olmadık yalan, çarpıtma ve spekülasyonlarla kendi yanlışlarını doğruların yerine koymaya çalıştı.

TİKB tutsakları yayınladıkları "Ölümü Yenenleri Kimse Yenemez/Süresiz Açlık Grevi ve Ölüm Orucu Direniş Güncesi" isimli kitapta bu tutumlarını sürdürmüş ve ifrata vardırımlardır.

Kitapta 46. günde şöyle deniliyor;

"45. gün öncesi yapılan tartışmalarda Ölüm Orucu kararı alan siyasetleri ikna etmek için tek tek konuşuldu. Onlardan

gelen 'dökülmeler olur' endişesine karşılık..."

Devamında ise şöyle deniliyor;

(...) Çeşitli örgütler geri taraftarlarına kadar uzanan ve çok genç bir yapıya sahip olmanın sıkıntılarını yaşıyor. (...) 45. güne gelince de bu güçlerin durumundan dolayı sıkışma yaşanıyor ve eylem taktiği gelişme sürecinin özellikleri hiç dikkate alınmadan buna göre değiştiriliyor. (...) Diğer cezaevlerinde dökülme beklentisi DHKP-C ve diğerlerinde daha fazla. (...)"

"Onlar" dediklerinin kim olduğu belli değildir. En azından DHKP-C tutsaklarının böyle birşey söylemediği ve yine hiçbir örgütün Ölüm Orucu'nun mantığını bunun üzerine kurmadığı kesindir.

TİKB tutsakları bu söyledikleriyle diğer örgütlerin Ölüm Oru-cu'na giderken "Dökülmeler Olur" kaygısıyla Ölüm Orucu yaptığını TİKB'nin ise daha "militan", daha "komünist" olduğu için SAĞ yaptığını iddia ediyorlar. Peki bu doğru mu? Ölüm Orucu direnişte dökülmeleri engelleme taktiği mi? Bu sorunun cevabı onlar için önemli olmuyor. Kendilerini kurtarmaya çalışırken devrimci mücadeleye verdikleri zararı hesaba katmıyor, dürüst davranmıyorlar.

TİKB direnişin 50'li, 55'li günlerinde sonuç beklemektedir. Ama öyle olmadığı en azından eylem sonucunda ortaya çıkmıştır. Sadece ilk ekipte 159 Ölüm Orucu savaşçısının olduğu yerde 60 kişiyle kitlesellik oluşturmaktan söz ediyor. Direnişte olan 1500 kişi üzerinden politika üretiyor ancak bu kitle TİKB kitlesi değil ve bu kitleye sahip örgütler Ölüm Orucu yapıyorlar. TİKB ayrılmış 60 kişiyle ne yapıyor? DHKP-C'nin peşine takılmamış oluyor. Ve bunun için yanıltıcı ısrar ediyor. Bu kültür devrimci bir kültür olamaz...

TİKB çeşitli platformlarda devrimci örgütlerin "Merkezi Koordinasyona DHKP-C önderlik etti, DETUDAP'a DHKP-C önderlik etti, SAĞ ve Ölüm Orucu'na DHKP-C önderlik etti. Hepiniz DHKP-C'nin peşine takılmış gidiyorsunuz" diye suçlarken, adeta diğer devrimci örgütlere DHKP-C ile niçin birlikte oluyorsunuz diye sormakta, kompleksli ruh halini sergilemektedir.

TİKB bu süreçte "öncü"lük yapma hevesiyle ortaya çıkmış SAG'yi eleştirmiş, asıl olarak içenden değil, dışarıdan karşı ko-

yuşun örgütlenmesi gerektiğini söylemiş, sanki içeride SAĞ olunca dışarıda TİKB'nin eylem yapmasını engelleyen var gibi içeriyle dışarıyı karşı karşıya getirmiş, SAĞ eylemini ve genel direnişi engellemek için çırpınmıştır. TİKB'ye rağmen karar alınmış ve TİKB sayfalarca zaferden bahsettiği bu eylemlilik sürecine dahi Parti-Cephe'nin ürettiği politikalar sayesinde dahil olmuştur.

Kitapta 62. gün şöyle deniliyor;

"(...) Şu anda şehit vermeye bizden daha hazır, bizden daha net bir örgüt yoktur. Bunu SAG'nı 45. günde Ölüm Oru-cu'na çeviren örgütler dahil söylüyorum. (...) Hepsinin aynı düzeyde hazır olduğunu, aynı niteliğe sahip olduğunu söyleyebilmemiz güç. (...)"

Aynı mantık 60. sayfada şöyle ifade ediliyor;

"Diğer örgütlerin kadro güçleriyle dahi göze almadığı bir süreci taraftarlarıyla, devrimle ve örgütümüzle ilişkisinde görelî zayıflıklar taşıyan bir kısmı geçmişte sendelemiş güçlerle dahi ileriden bir mevzilenişle açtık."

Kitap bu tür düzeysizlikler çerçevesinde dönüp duruyor.

Peki TİKB'nin kendi kitlesi, kadroları sormayacak mı, politik olarak gerekli görmediğimiz bir eylemde neden şehitler verdik? Neden 60-70 kişilik kitleyi 69 gün -ki çok daha uzun da sürebilirdi- açlık grevine götürdük? Peki eğer daha fazla devam etse ne yapacaktık?

TİKB'nin esas olarak kitlesine ve halka düştüğü bu durumun hesabını vermesi gerekiyor. TİKB'nin bu tutumuyla halka ve devrimci örgütlere saygısızlığının yanında kendi kitlesine de saygısının olmadığı açıktır.

Kitabın 85. sayfasında şunlar söyleniyor;

"Şimdi ne olacaktı? Görüşme masasına oturmamıza engel olan küçük burjuva örgütler, ölümlerin ağırlığına, operasyon tehdidine ve arabulucu heyetin 'Haydi bu işi bitirelim artık' havasına karşı sağlam durup koşullarımızı kararlılıkla dayatabilecekler mi? (...)"

Bu güvensizlik haklı bir güvensizlikti. '84 ÖO'da da Devrimci Sol'un erken ve tek başına karar alıp bitirmesi tavrıyla karşılaşmıştık. (...) Masada bulunmamız, eylemin sağlam güvence-

lerle bitirilmesi konusunda kararlılığın yükselmesi anlamına gelecekti. Bu grupçu bir kaygı değil, devrim cephesinin genel çıkarlarına titizlenmeydi ve devrim karşısında bir sorumluluk ifadesiydi. Bedeli ne olursa olsun!

Masada gösterilen kimi zayıflıklar bize de aktarılıyordu. Öfke duymamak mümkün değil. Bunları onarmak zor olacaktı..."

Bu yalanlar ne devrime ve ne de TİKB'ye birşey kazandırmıyor.

Yaşanılan gerçekler şöyledir:

SAĞ direnişi Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu tarafından yürütülmekteydi. Direnişe ilişkin yapılacak görüşmeler ise Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu adına DHKP-C, TKP/ML, MLKP temsilcileriyle yapılmaktaydı. Bu temsil şekli Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun seçimiyle olmuştur. Yürütme görevine TİKB de aday olmuş, ancak destek bulamadığı için se-çilememiştir. Direnişin 45. günde Ölüm Orucu'na dönüşmesiyle birlikte eylemi artık Merkezi Koordinasyon yürütmemektedir. Bundan dolayı Ölüm Orucu içinde bulunan örgütler Ölüm Orucu örgütleri adına yapılacak görüşmeleri kimin yürüteceğini gündeme almış ve tekrar DHKP-C, TKP/ML, MLKP temsilcilerine yürütme görevi vermişlerdi. TİKB'nin düşmanla görüşmelere katılma konusundaki ısrarı üzerine ise Ölüm Orucundaki örgütler toplantı yapıp; kalabalık sayıdaki bir yürütme ve gözlemciyle yapılacak görüşmelerin sağlıksızlığı TİKB ve Ekim örgütleri adına da görüşmeleri mevcut yürütmenin yapmasının önerilmesini kabul etmezlerse görüşmeleri ayrı sürdürmeleri kararı almış ve bu kararı eylemin 53. günü TİKB ve Ekim'e iletmışlerdi. Yapılan tartışmalar sonrasında TİKB ve Ekim mevcut yürütmenin kendileri adına da görüşmelere katılmasını kabul etmişlerdi.

Eylemin sona erdiği 69. gün ise mevcut karara rağmen görüşmenin yapılacağı koşušta hemen tüm örgütlerden ikişer-üçer kişi bulunmaktaydı. Bu durum kargaşalığa neden olmuş, hemen her ağızdan bir ses çıkar duruma gelmişti. Yetkisi olmadığı halde görüşmelere müdahale etmeye çalışanlardan birisi de TİKB'nin hapisanedeki sorumlusuydu.

Görüşmeler bir süre böyle sürmüştür. Temsilciler bu duruma müdahale ederek kargaşaya son vermişlerdir. Bundan

sonra ise görüşmeler daha rahat sürdürülmüş ve tüm taleplerin kabul edilmesiyle sonuçlanmıştır.

Kitapta ayrıca '84 Ölüm Orucu tartışma konusu yapılıyor. '84 Ölüm Orucu'nun Devrimci Sol'un erken bitirdiği iddia ediliyor. Oysa TİKB Ölüm Orucu'nu 72. günde Devrimci Sol ise 75. günde bitirmiştir. TİKB önderlerinden Ölüm Orucu direnişçisi Mehmet Fatih Öktülmüş şehit düşmüş ve 72. gün direnişteki son arkadaşları Bektaş Karakaya direnişi bırakmıştır ve birinci Ölüm Orucu ekibinde yeralan hiçbir arkadaşları kalmamıştır. Direnişi sürdüren artık Devrimci Solculardır. Ancak Devrimci Sol'un kendilerinden önce direnişi bitirdiğini yazabilmek-te, bu tür yalan ve çarpıtmalardan yarar umabilmektedirler.

Grupçuluğun devrime verdiği zarar işte bu kadar somuttur.

Yine aynı kitapta Ölüm Orucu zaferi sonrası Ölüm Orucuna katılan örgüt tutsaklarının yaptıkları ortak değerlendirmeden alıntı yapılarak bu örgütlerin eylemi maddi taleplerle tartışmak yerine siyasi kazanımlarını öne çıkararak anlaşmadaki zaafı örtbas etmeye çalıştığı iddia edilmektedir. Oysa bu ortak değerlendirmenin kitapta alıntısı yapılmış olan bölümünün hemen öncesinde eylemin maddi kazanımları sayılmış ve bundan sonra ise şöyle denilmiştir;

"Bununla birlikte zaferimizi cezaevlerindeki 'maddi' kaza-nımlarla tartışmak Ölüm Orucu eylemini ve sonuçlarını kavra-mamaktır. Devrimle karşı-devrimin çok sert bir şekilde çarpıştığı bu irade savaşı devrimin lehine sonuçlanmış; devrimci tutsaklar, halklarımız kazanmıştır. Direnişimizin çok somut ve bütün çıplaklığıyla ortada olan esas kazanımları da bunlardır."

TİKB ise çarpıtarak saldırıya geçmeyi tercih etmiştir.

Ölüm Orucu zafer değerlendirmesinde yeralan maddi kazanımlar ise şunlardır:

"(...)Ayrıca aşağıdaki taleplerimiz birçok aydın, sanatçı ve avukatın da tanıklığında kabul ettirilmiştir.

- a) Eskişehir tabutluğunun devrimci tutsaklara kapatılması,
- b) Tutsakların tedavileri ve duruşmalara katılmaları önünde ki engellerin kaldırılması,
- c) Yeni tutuklananların tutuklandıkları il sınırları içerisindeki cezaevlerine götürülmesi,
- d) Cezaevlerinde tek bir statünün uygulanması,

- e) Siyasi temsilcilik haklarının kabul edilmesi,
- f) Cezaevlerinde koğuşlar arasındaki ilişkilerin önündeki engellerin kaldırılması,
- g) İtirafçılaştırma dayatmalarına son verilmesi,
- h) Tutsak aileleri üzerindeki gözaltı terörünün son bulması, (...)

Evet kitapta yapılan alıntının hemen üzerinde bu ifadeler bulunuyordu. Fakat kitapta Ölüm Orucu ortak değerlendirmesi içindeki bu bölüm görmezden gelinmiş, Ölüm Orucu'na katılan örgütlerin maddi kazanımları örtbas etmek istediği gibi bir çarpıtma yapmaktan çekinilmemiştir.

Yine kitapta 96-99. sayfalarda "Ümraniye'nin el altından dil-lendirildiği" yazılmaktadır. Bu konuda tüm yürütme üyeleri suçlanmakta, yürütmenin dönemin ÇHD başkanının "Burada temsilciler 10 Temmuz günü siz Ümraniye'yi dillendirebilirsiniz dediler bize. Biz de ona göre savcıyla görüştük. Radyolara beyanat verdik" demesine yürütmenin tepkisiz kaldığını iddia ediyor.

Bu da doğru değildir. Olay daha sonra netleştirilmiş, bu konuda TİKB bilgilendirilmiştir. Konu tüm örgütleri bağlamamaktadır ve MLKP'li bir tutsağın bireysel düşünceleri ve hatası olarak netleştirilmiştir. Bu konudaki hata Ölüm Orucu'ndaki tüm yapılar tarafından da eleştirilmiş, MLKP tarafından özeleştirisi verilmiş bir konudur. Ama kitaba bu somutluk aktarılmamakta ve okuyucu yanıltılmaya çalışılmaktadır.

384. sayfada ise TİKB tutsakları Ağar'ın Adalet Bakanı olmasından sonra yazılı bir öneriyle siyasetlere gittiklerini, bir süre sonra ise DHKP-C'nin benzer içerikte yazılı bir öneri sunduğunu yazıyor.

Bu da yanlıştır.

TİKB tutsaklarının yazılı önerisi sadece dışarıya yönelik dar bir program içermektedir ve DHKP-C tutsaklarının da programı vardır. TİKB tutsaklarının temsilcisi bu öneri metnini verdiği zaman kendilerine DHKP-C tutsaklarının sürece ilişkin önerileri olduğu ifade edilmiştir. DHKP-C tutsaklarının önerisi farklıdır ve içeriyle dışarıyı birlikte ele alan tarzdadır. Bu öneriler üzerinden toplantı yapılmış ve TİKB tutsaklarının yazılı önerisi değil, DHKP-C tutsaklarının yazılı önerisi değerlendirmeye alınmış,

hemen hemen aynı şekilde onaylanarak eylem programı haline getirilmiştir.

Kitabın 355. sayfasında ise TİKB tutsakları Ölüm Orucu eylemini genel olarak şöyle tanımlıyor;

"Bir mücadele biçimi olarak Ölüm Orucu'nun özelliği ileriye sürülen talep (talepler) için, ölümleri göze alma, hiçe sayma kararlılığının ilanı ve eğer istemler daha önce elde edilmemiş-se mücadeleyi ölümle birleştirerek sonuca gidilmesidir. İleri sürülen talep ya da mücadelenin o koşulları için ölümler göze alınıp ilan edilmiştir. Ölümle onlar elde edilecek ya da zorlanacaktır. Dolayısıyla eylem, şehit verilmeden, eylemin yaptırımcı özelliği, bir sonuç yaratıp yaratmayacağı bu düzeyden görülmeden sona erdirilemez. Burada şu sonuç da çıkartılmalıdır; ileri sürülen talebin niteliği ya da talebin gerisindeki koşullar, çatışmanın boyutu, soruna bu düzeyde bir eylemle yönelmeye denk düşmelidir. Diğer bir deyişle talep ya da çatışmanın sertliği, ancak ölme kararlılığının gösterilmesi ve ölümlerle sonuç alınacak özellikte olmalıdır. (...)"

Evet, sonuçtan bakıyoruz. Süreç TİKB'nin bu değerlendirmesinden hangisine ters düşmüştür. Zafer şehitlerle kazanılmıştır. Saldırının kapsamı şehitleri ve ölme kararlılığını zorunlu kılmıştır. Sonuç olarak da süreç bu yönüyle gelişmiştir. Ki TİKB de bu süreçte üç şehit vermiştir.

Peki TİKB, neden süreci en azından yukarıdaki alıntıda geçen yanlarıyla kıyaslamıyor? Yazıdan da anlaşılacağı gibi TİKB süreçte şehitlerin zorunluluğunu görmemiş ya da görmek istememiştir. Talepleri 50'li, 55'li günlerde kabul edileceği beklentisine girmiş ancak süreç onun yanılgısını ortaya koymuş, çatışma sert geçmiş ve zafer şehitlerle kazanılmıştır. TİKB bu ön-görüsüzlüğü ve politik darlığıyla süreci tahlil eden değil, peşinden sürüklenen olmuştur. Bu süreci de SAĞ değil, Ölüm Orucu eylemi belirlemiştir.

361. sayfada;

"(...) Ayrıca açıktır ki, TİKB'nin SAG'nde ısrarı ve bunu uygulayacak olmasının baskısıyla hem Ölüm Oruççularının sayısını arttırdınız, hem de DHKP-C 20 kişilik bir grubu 55. güne kadar ayrıca devam ettirdi. Neden? (...)"

Bu da yanlıştır. DHKP-C, Ölüm Orucu eylemine katılanların

sayısını TİKB'ye göre ayarlamamış, kendi programını uygulamıştır. Başından beri geniş bir ekiple ve yaygın bir Ölüm Orucunu savunmuştur. Ölüm Orucu'na katılan örgütler içerisinde eyleme katılımı dar tutmayı savunanlar da olmuş ancak bu öneriler benimsenmemiş, katılıma sınır koyulmamıştır. Katılım sayıları örgütlerin kendi inisiyatiflerine bırakılmıştır. DHKP-C'nin belli sayıda tutsağı SAG'ye 55. güne kadar devam ettirmesinin esas nedeni ve mantığı Ölüm Orucu savaşçıları yalnız bırakmamaktır. Kültürel yanılla değerlendirilmiştir ve DHKP-C temsilcisi böyle bir programları olduğunu eylem Ölüm Orucu'na dönüşmeden önceki tartışmalarda da ifade etmiştir.

TİKB'nin kuruntu yapması, herşeyin merkezine kendisini koyma çabası boşunadır.

Sonuç olarak kitap baştan sona yalan ve çarpıtmalarla doludur ve bunların hepsini tek tek ele almak gereksizdir. Ancak bu örnekler kitabın bütününe ilişkin değerlendirmeyi ve TİKB'nin kültürünü ortaya koymak için yeterlidir.

Ölüm Orucu Eylemini Birlikte Hayata Geçiren Örgütler Açısından da Sürecin Muhasebesini Yapmak İhtiyaçtır...

Zafer ölüme birlikte yatılarak kazanılmıştır.

Şehitlerin son nefesleri birbirine karışmıştır.

Gün gün, saat saat, an an ölümün üzerine birlikte yürün-müştür.

Eylem birlikte sürdürülmüş, zafer birlikte kazanılmış olsa da, gerek eylem programlanırken, gerek direnişin değişik aşamalarında yaşama geçirilen taktiklerde pek çok tartışma olmuş, sorunlar yaşanmış ve bu tartışmalar çözüle çözüle, sorunlar aşıla aşıla, zafer kazanılmıştır. Ancak yaşananların muhasebesini yapmak, daha güçlü birlikleri yaşama geçirmek için zorunlu bir görevdir.

Herşeyden önemlisi solda bir hastalık olan grup çıkarlarını herşeyin üzerinde tutma ve rekabetçi mantığı sorgulamak ve

aşmak bir gereklilik ve zorunluluktur.

Bu tarz yaklaşımlar başta MLKP'de görülmüştür.

MLKP tutsaklarının Ölüm Orucu eyleminin propagandasına ilişkin tartışmaların yapıldığı günlerde 20 Haziran 1996 tarihli ve "MLKP Sağmalcılar Örgütü" imzası ile dağıttıkları bir yazılı metinde şöyle deniliyor;

"Ölüm Orucu;

a) Sağmalcılar, Ankara Kapalı ve Buca merkezli olmalı, özel pozisyonu nedeniyle Eskişehir de bu zincire bir halka olarak eklenmeli,

(...)

c) Sağmalcılar'da 20-25, Ankara Kapalı ve Buca'da 10-12'şer kişilik ekipler çıkarılmalıdır. Sayıların çoğaltılması ve yedek ekipler mücadelenin mantığının dayatmadığı gereksiz önlemler olacaktır. (...)"

Bu önerilerde faşizmin saldırılarının kapsamı ve ciddiyetini kavrayamama ve bu kapsamlı saldırıya karşı üretilecek politikaları belirleme yeteneğinden yoksunluk vardır. Katılan eylemcilerin sayılarını sınırlı tutmayı ve yedek eylemci ekiplerin olmamasını savunmanın eylemin zaferine hiçbir yararı olmayacağı açıktır. Tersine eylemin zaferini düşünen, bunu önemseyen bir örgüt, katılımın olabildiğince fazla olmasını savunmalıdır. Oysa MLKP böyle yapmamıştır. "Eşitlikçi" mantıkla, herhangi bir örgütün eylemde gerek katılımcıları ve gerekse eylemci gruplarının sayısındaki farklılıklarıyla öne çıkmasını kendince engellemek istemiş ve bu kaygısını eylemin çıkarlarından önde tuta-bilmiştir.

Bu sözde eşitlikçi mantığın arkasında çok açıktır ki koyu bir rekabet dürtüsü vardır. Kendi dışında belirleyici olacak güçleri sınırlandırarak "rekabet etmenin koşullarını yaratma" isteği vardır.

Eylem ve güç birliklerinde "güçler eşit olsun. Benim gücüm az. Diğerleri benden daha fazla güç koyup öne çıkmasın" demenin başka mantığı olamaz. Bu mantığın savaşı geliştirmeyi düşünmekten uzak olduğu ortadadır. Savaşı geliştirmeyi, devrimin genel çıkarlarını değil, kendi grup çıkarlarını düşünme vardır.

TKP/ML'de eylemin programlanmasında dayatmacılık ser-

giledi. Ölüm Orucu ikinci ve üçüncü ekiplerine ısrarla karşı çıktı. Söylenenin, önerilen programın ne anlama geldiğini kavramak ve devrimin çıkarlarını düşünerek çözümler üretmek yerine eylemin başından sonuna kadar ekipler olmaması gerektiğini ve ekiplerin Ölüm Orucu eylemini zedeleyeceğini ifade etti. Düşmanın kararlılık gösterilerine cevap verme konusunda, politik bir kısırlık içinde olmuş, ikinci ve üçüncü ekiplerin halk kitleleri nezdinde nasıl bir etki yaratacağını dahi görememişlerdir. TKP/ML'nin bu yaklaşımını belirleyen mantık da esas olarak ikinci ve üçüncü ekipler programını DHKP-C'nin önermiş olmasıdır. TKP/ML'nin bu konuda sonuna kadar diretmesinin başka mantıklı bir açıklaması yoktur.

TKP(ML), Direniş Hareketi ve TDP tutsakları da ikinci, üçüncü eylem gruplarının eylemin kararlılığını ve giderek yaygınlaşan bir özellik taşıma yanını ve böylelikle zaferin yakınlaştırıcı etkisini göremeyen bir yaklaşım sergilediler. Ancak TKP(ML) bu konuda kompleksli ve dayatmacı bir yaklaşım sergilememiş, ikinci ve üçüncü ekipler programının mantığını kavrayıp bu önerilerin doğruluğunu kabul etmiştir. TKP(ML)'nin eylemin ilerleyen günlerinde yeni Ölüm Orucu ekiplerinin devreye sokulması fikrini benimsemesinin nedeni o süreçte MLKP ve TKP/ML gibi dar grupçu kaygılarla hareket etmemesi olmuştur.

TKEP-Leninist ise DHKP-C'nin eylem programını doğru bulmuş ve basit kaygılarla, rekabetçi dürtülerle hareket etmemiştir.

DHKP-C'nin eylemi yaygın ve giderek büyüyen tarzda programlama önerilerine hiçbir mantıklı gerekçesi olmadan muhalefet eden MLKP, 30 Haziran 1996 tarihli toplantıda karar haline getirilen eylem programına ertesi gün itiraz ederek yeniden tartışma yaratmıştır. Oysa bu kararlar kendilerinin de bulunduğu bir ortamda ortak alınmış kararlardı. MLKP gazetelere verilen ilanlarda Bayrampaşa, Ankara Merkez Kapalı, Buca ve Eskişehir hapishaneleri dışında kalan hapishanelerin yer almamasını istiyordu. MLKP, bu hapishanelerde Ölüm Orucu'na başlayan örgütlerin ayrı ilan vermesini öneriyordu. Bunun tek nedeni kendilerinin sadece sözünü ettikleri hapishanelerde Ölüm Orucu yapılmasını önermiş olmalarıydı. Fakat bu öneri kabul

görmemişti. Öyle ise MLKP'nin Ölüm Orucu yapılmasını istemediği hapishaneler aynı ilan metninde yeralmamalıydı... MLKP, "benim önerim kabul görmediyse, ayrılık yaratırım, DHKP-C'nin önerisi doğrultusundaki programı kabul etmem" diyordu... Eylem birkaç güne kadar başlayacaktı, zaman sıkışıklığına rağmen taleplerden sloganlara kadar alınan kararları yeniden tartışma gündemine getiren MLKP'nin grupçuluğu ve rekabetçi anlayışı onu kamuoyunda ayrılık görüntüsü *yaratacak* bir öneriyi savunmaya kadar götürmüştür. MLKP'nin bu itirazı tüm örgütler tarafından eleştirildi ve mahkum edildi. Ancak bu tartışma ilan metninin yetişmesini engelledi, ilan metni planlanan zamanda yayınlatılamadı. 9 Temmuz 1996 tarihinde Ölüm Orucu'na katılan örgütlerin tutsak temsilcileri bir toplantı yaparak yeni Adalet Bakanı Şevket Kazan'ın genelgesini değerlendirdi ve neler yapılabileceğini tartıştı. Bu toplantıda DHKP-C temsilcisinin ikinci Ölüm Orucu ekibinin devreye sokulmasıyla bu genelgeye cevap verilmesi önerisi MLKP, TKP/ML, TDP ve Direniş Hareketi tarafından olumsuz karşılandı. Özellikle MLKP ve TKP/ML tutsakları birliği bozucu, parçalanma görüntüsü yaratıcı, ortamı gerginleştiren bir tutum takındı. TKP/ML, Ölüm Orucu eyleminin başında, Ölüm Orucu savaşçıları dışında 45. günde bırakan kitlenin bir süre sonra tekrar açlık grevine başlamasına karşı olduğunu, olursa da en fazla üçer günlük dönüşümlü olabileceği düşüncesini savunmasına rağmen DHKP-C tutsaklarının ikinci Ölüm Orucu ekibi önerisini boşa çıkartmak için MLKP ile birlikte 45. günde açlık grevini bırakan kitlenin Süresiz Açlık Grevine başlamasını önerdi. Bu önerileri Direniş Hareketi ve başta karşı çıkmasına rağmen TDP tarafından da desteklendi.

Sonuç olarak DHKP-C, TKP(ML) ve TKEP-Leninist tutsakları bu süreçte ikinci Ölüm Orucu ekiplerini devreye sokarken, MLKP, TKP/ML, Direniş Hareketi ve TDP tutsakları geri kalan kitleyi Süresiz Açlık Grevine başlatma kararı aldı. Kuşkusuz bu durum kamuoyunda bir ayrılık görüntüsü yaratmıştır.

Daha sonra ise Ölüm Orucu'na ve Süresiz Açlık Grevi'ne başlama ilanının biçimi üzerine tartışılmaya başlandı. MLKP ve TKP/ML burada da birliğin değil, ayrılığın peşinde koştu. İkinci Ölüm Orucu'yla birlikte başlayan Süresiz Açlık Grevi ilanla-

nnın aynı ilan metninde olmasına karşı çıktılar ve kamuoyuna ayrı ayrı ilanlarla parçalanmış bir görüntünün yansması yanıyla olumsuz mesajlar verilmesine neden oldular.

20 Temmuz 1996 tarihinde de bir toplantı yapıldı, toplantı da MLKP tutsakları Adalet Bakanı Şevket Kazan'ın basın toplantısında yaptığı spekülasyon ve kararlılık gösterileri karşısında yeni Ölüm Orucu ekiplerini devreye sokma önerisi getirdi. Yalnız adının üçüncü ekip olmamasını istiyordu. MLKP, ikinci ve üçüncü ekiplerin eyleme zarar vereceği, kesinlikle olmaması gerektiği şeklindeki başlangıçtaki yaklaşımlarını ve ikinci ekiplere ısrarla karşı çıkışlarını adeta unutmuş gibiydi. En azından on gün önce söylediklerinin yanlışlığını gördüklerini ifade etme mütevazılığını bile göstermemiş ve bunun da ötesinde DHKP-C'nin programının doğruluğunu kabul etmiş olmamak için Ölüm Orucu'na yeni katılacakları üçüncü değil, yeni katılanlar olarak açıklanmasını ifade edebildi. Ancak MLKP'nin bu önerisi tüm örgütlerce reddedildi. DHKP-C temsilcisi ise MLKP'nin bu öneriyi getirmeden daha önce savunduğu düşüncelerin özeleştirisini vermesi gerektiğini ve 9 Temmuz genelgesi karşısında Ölüm Orucu'na yeni katılanlara karşı çıkılarken Adalet Bakanı'nın bir açıklaması üzerine böyle bir önerinin doğru olmadığını ifade etti.

21 Temmuz 1996 tarihinde Ümraniye Cezaevi'nde TKP(ML) Ölüm Orucu savaşı Aygün Uğur'un şehit düştüğü öğrenildiğinde tavır geliştirmek gerekiyordu. DHKP-C'nin önerisi üçüncü Ölüm Orucu ekiplerini devreye sokmak oldu. Şehitlerin kararlılığı bilemediğini göstermek gerekiyordu. Kaldı ki baştaki eylem programında bu zaten vardı. Ancak diğer örgütlerin oylarıyla bir günlük sayım vermeme kararı alındı.

Oysa bir günlük sayım vermeme eylemi soğukkanlı bir şekilde düşünülmüş bir karar değildi. TKP(ML)'de aynı gün bunun farkına vararak üçüncü Ölüm Orucu ekiplerini devreye sokmanın doğru olduğuna karar verdiklerini ifade etti. Diğer örgütlerle de görüşüldü ve sonuçta DHKP-C, TKP(ML), TKEP-Leninist ve Direniş Hareketi tutsakları olarak üçüncü Ölüm Orucu ekiplerinin devreye sokulmasına karar verildi. MLKP ise adı üçüncü Ölüm Orucu olmamak kaydıyla yeni ekipler çıkarmayı savundu.

MLKP gazetelere verilecek ilanda "3. Ölüm Orucu Ekibi" nitelemesine karşıydı. DHKP-C temsilcisi ortaya çıkan bu tutumu eleştirmekle birlikte önemli olanın yeni Ölüm Orucu eylemcilerinin oynayacağı fonksiyonu yerine getirmesi olduğunu ifade etti. Sonuç olarak gazete ilanlarında üçüncü Ölüm Orucu ekipleri ifadesi geçmedi. Ancak MLKP bu tavırlarıyla nasıl bir dar grupçu yaklaşım içerisinde olduğunu, sadece ve sadece DHKP-C önerdiği için üçüncü Ölüm Orucu ekipleri ifadesine karşı çıkışıyla ortaya koymuştu.

TKP/ML ise şehitle birlikte kararlılığı dile getirmenin gerektiğini kabul etmekle birlikte MLKP ile aynı mantığı farklı bir biçimde sürdürmüştür. "Süresiz sayım vermeme eylemi yapalım", "vereceğimiz bir ilan da kararlılığımızı yansıtır" gibi sorumsuzca ve ciddiyetten uzak yaklaşımlar içerisine girebilmiştir.

MLKP, DHKP-C'nin önermiş olduğu programa karşı reklamcı, grupçu, öncülük heveslisi ruh haliyle karşı çıkmıştır. Tavırlarına eylemin zaferi, devrimin genel çıkarları değil, grupçu ve rekabetçi anlayışı yön verdi.

MLKP, Ölüm Orucu zaferi sonrasındaki değerlendirmelerinde "Hiç kimse tek başına başaramazdı" şeklinde bir değerlendirme içerisine girmişti. Bu da yanlıştır. Zaferi kazandıran esas nokta şehitlerle kazanma kararlılığıdır. Çok açıktır ki DHKP-C, tek başına da olsa zaferi kazanabilecek politik üretkenliğe, kararlılığa ve güce sahipti. Zaferin DHKP-C tarafından sola armağan edildiği çok açık ve çarpıcı bir gerçektir.

MLKP'nin diğer bir yanlışı da '96 Ölüm Orucu'nu ilk Ölüm Orucu olarak nitelemesidir. Bu yanlıştır ve tarihi kendisiyle başlatma hastalığının bir sonucudur. 1982'de PKK tutsaklarının ve 1984'te Devrimci Sol ve TİKB tutsaklarının Ölüm Orucu eylemlerini ve şehitlerini MLKP'nin bilmemesi mümkün değildir. Ancak MLKP, dar grupçu kültürünün şekillendirdiği bir yaklaşımla ülkemiz devrim tarihini de görmezden gelebilmektedir. Bu kendini abartma ve merkeze koyma kültürünün bir sonucudur. Kendilerine bu kültürden kurtulamadıkları, rekabetçi, benbilirimci, öncülük sevdalıları oldukları müddetçe sağlıklı birlikler oluşturamayacakları ve bu süreçte güvenilmez bir tablo çizdikleri söylenmiştir.

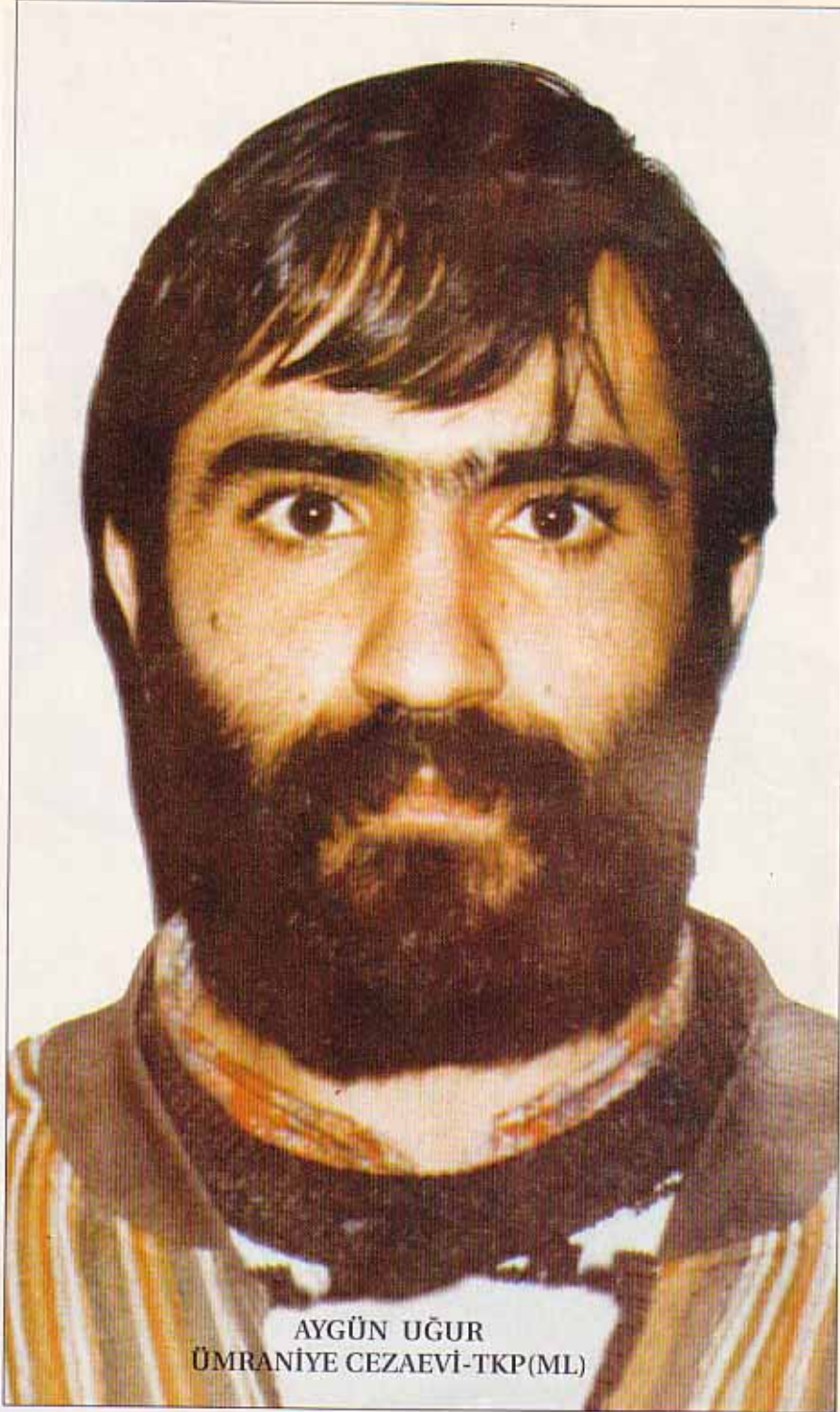
TKP/ML'de DHKP-C'nin önerdiği programa ve taktiklere aynı ruh haliyle karşı çıktı. Zaferi, devrimci savaşın çıkarlarını düşünmekten uzak tavırlar aldı. Onları da bu kültürden kurtulmaları, daha olgun ve politik değerlendirmeler yapmaları, güven vermeleri gerektiği söylenmiştir.

TDP, eyleme katılım sayısı ve eylemde yeralma sürecine rağmen, politikaların tartışıldığı ve *kararlar* alındığı aşamalarda mütevazı davranmamış, gerçekliğine denk düşmeyen tavırlar sergilemiştir...

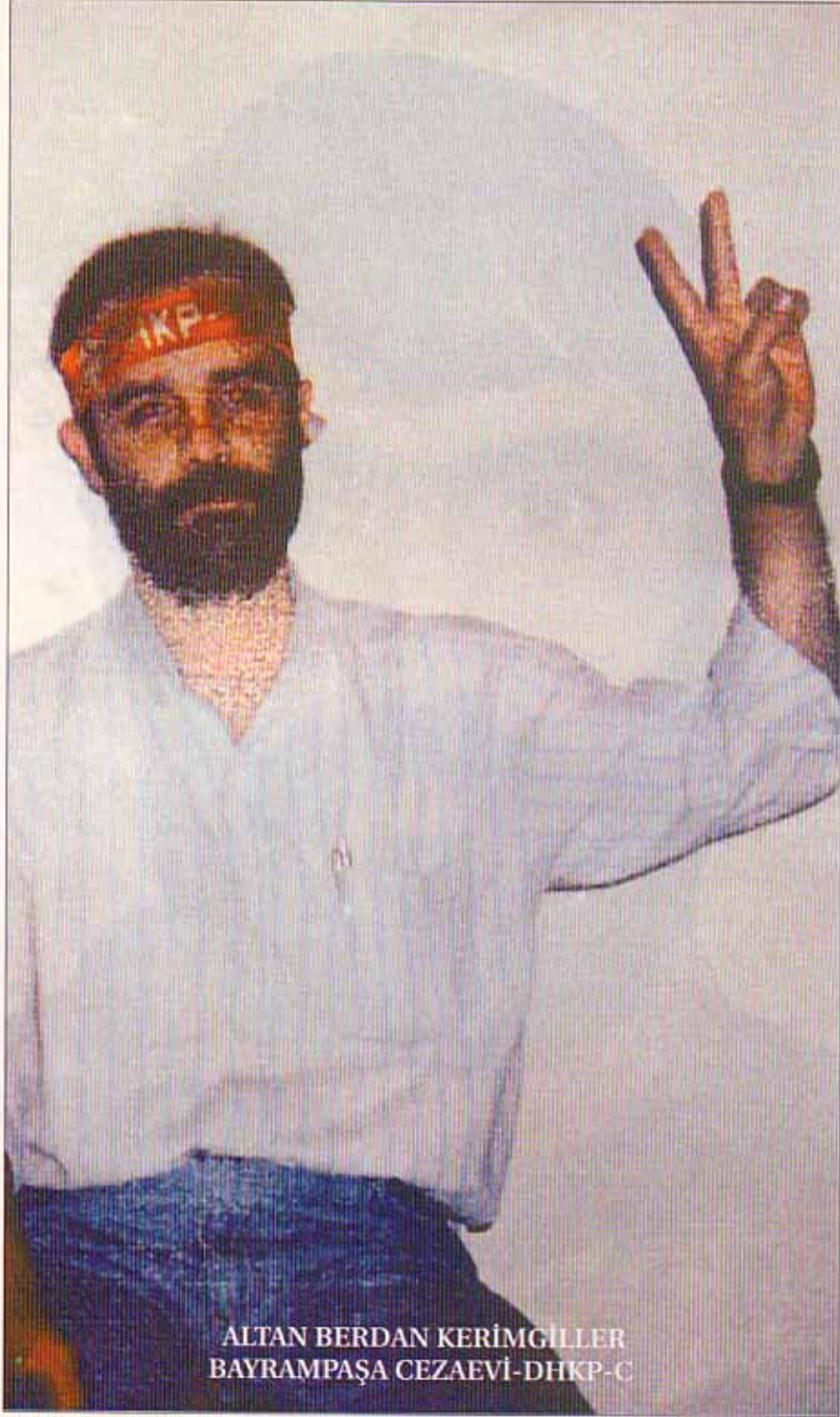
Direnış Hareketi, eylemin ciddiyetine denk düşen üretkenlik ve yoğunlaşma içerisinde olamamış, "öyle de olur, böyle de olur" gibi belirsiz tavırlar sergilemiştir. Kendilerine devrimin ciddiyetini kavramaları ve daha olgunlaşmaları söylenmiştir.

TKP(ML), sürecin başlangıcında ürettiği politikalarda belli olumsuzluk ve eksikler taşımasına rağmen süreç içerisinde doğru bulduğu politikaları kompleksli bir tavır içerisine girmeden kabul etme olgunluğunu gösterdi. Bu yanıyla Ölüm Orucu sürecinde olumlu bir tablo çizmiştir.

TKEP-Leninist, rekabetçi ve grupçu davranışlar içerisine girmemiş, doğru bulduğu düşünceleri başka bir örgütün önerisi de olsa savunma cesaretini göstermiştir. Bu yanılarıyla Ölüm Orucu sürecinde olumlu bir tablo çizmiştir.

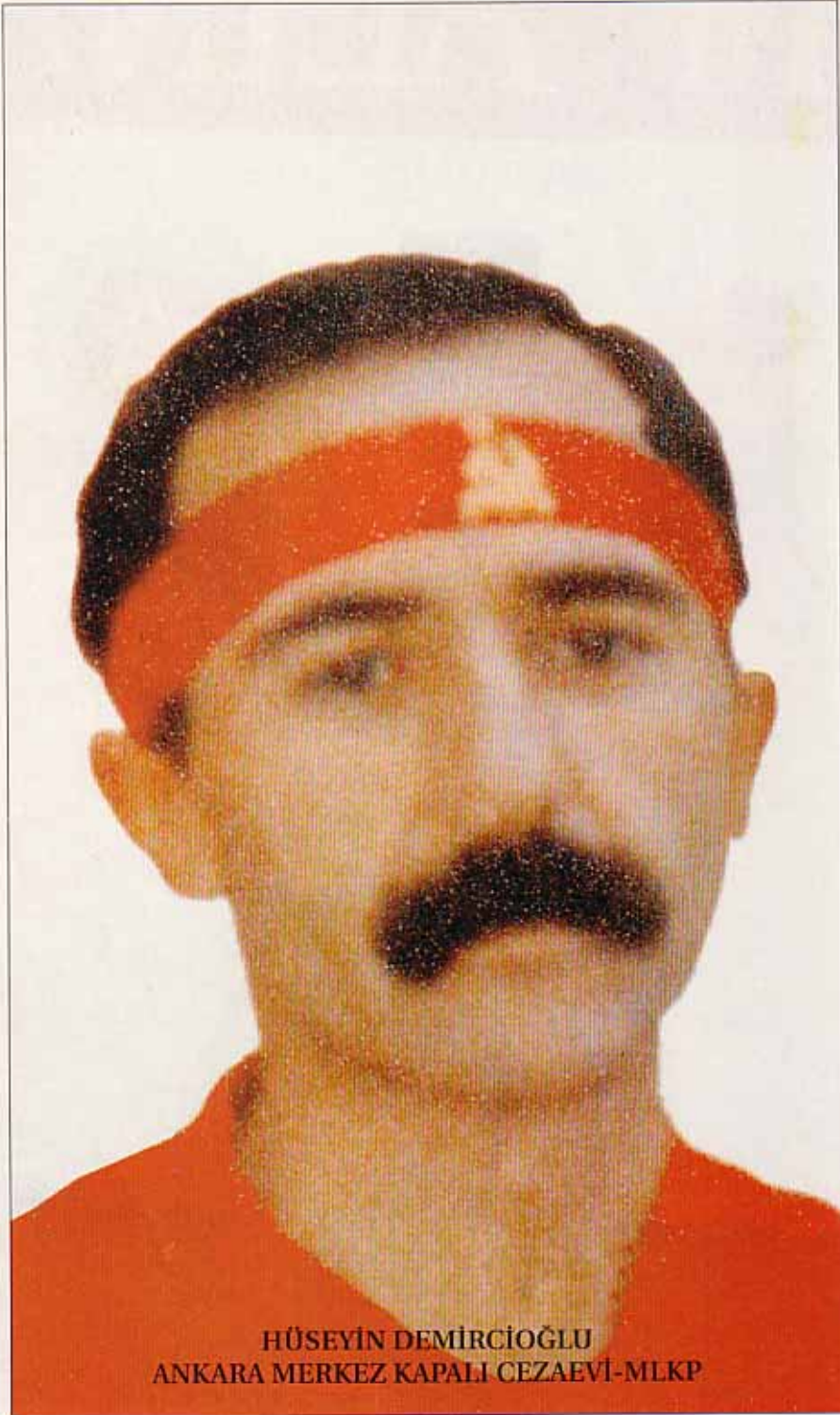

AYGÜN UĞUR
ÜMRANİYE CEZAEVİ-TKP(ML)

ALTAN BERDAN KERİMGİLLER
BAYRAMPAŞA CEZAEVİ-DHKP-C

HÜSEYİN DEMİRCİOĞLU
ANKARA MERKEZ KAPALI CEZAEVİ-MLKP

ALİ AYATA
BURSA CEZAEVİ-TKP(ML)

MÜJDAT YANAT
AYDIN CEZAEV-DHKP-C

TAHSİN YILMAZ
BAYRAMPAŞA CEZAEVİ-TİKB

OSMAN AKGÜN
BAYRAMPAŞA CEZAEVİ-TİKB

BAYRAMPAŞA CEZAEVİ

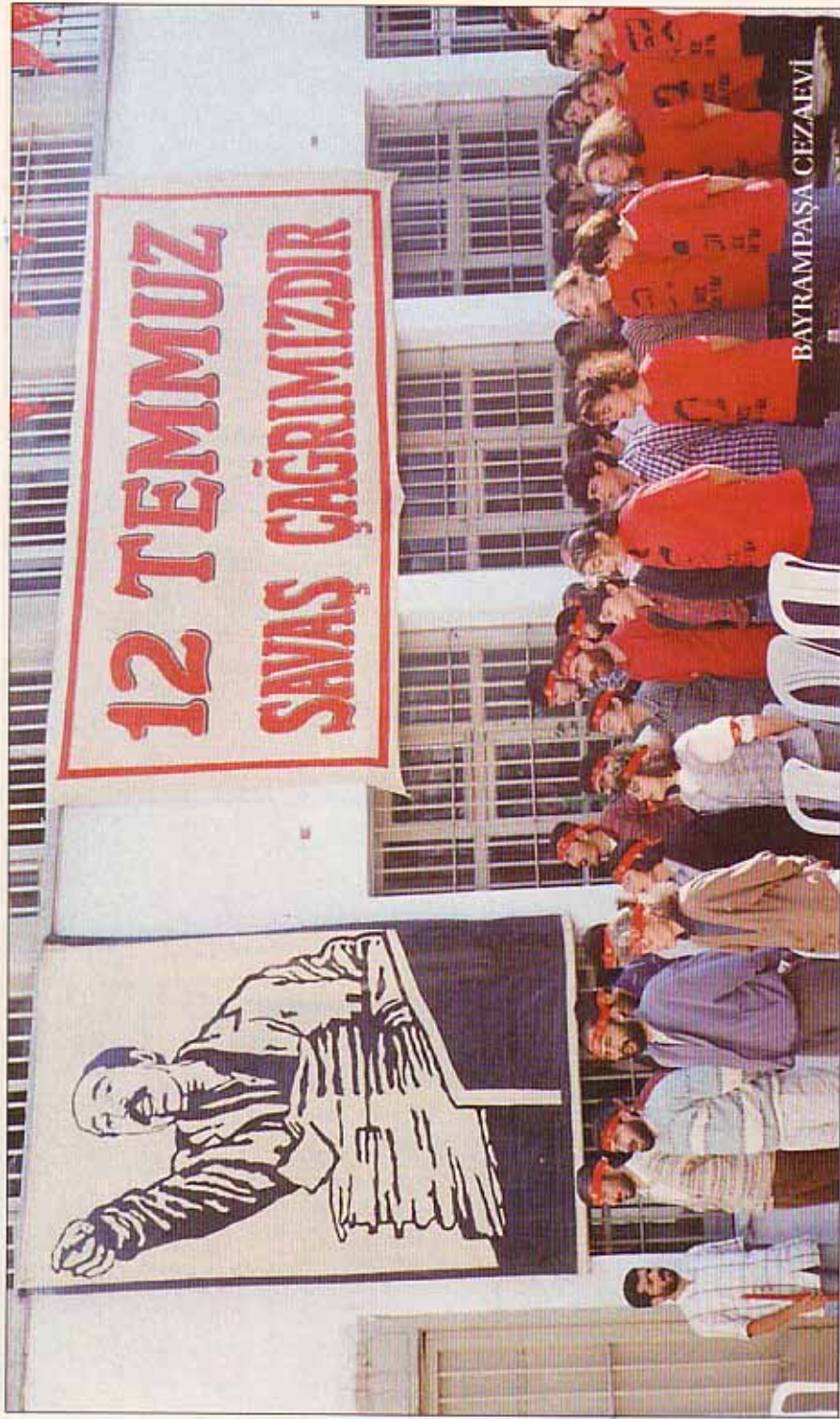
BAYRAMPAŞA CEZAEVİ

BAVİTİMİŞA CEZALARI

BAYRAMPAŞA CEZAEVİ

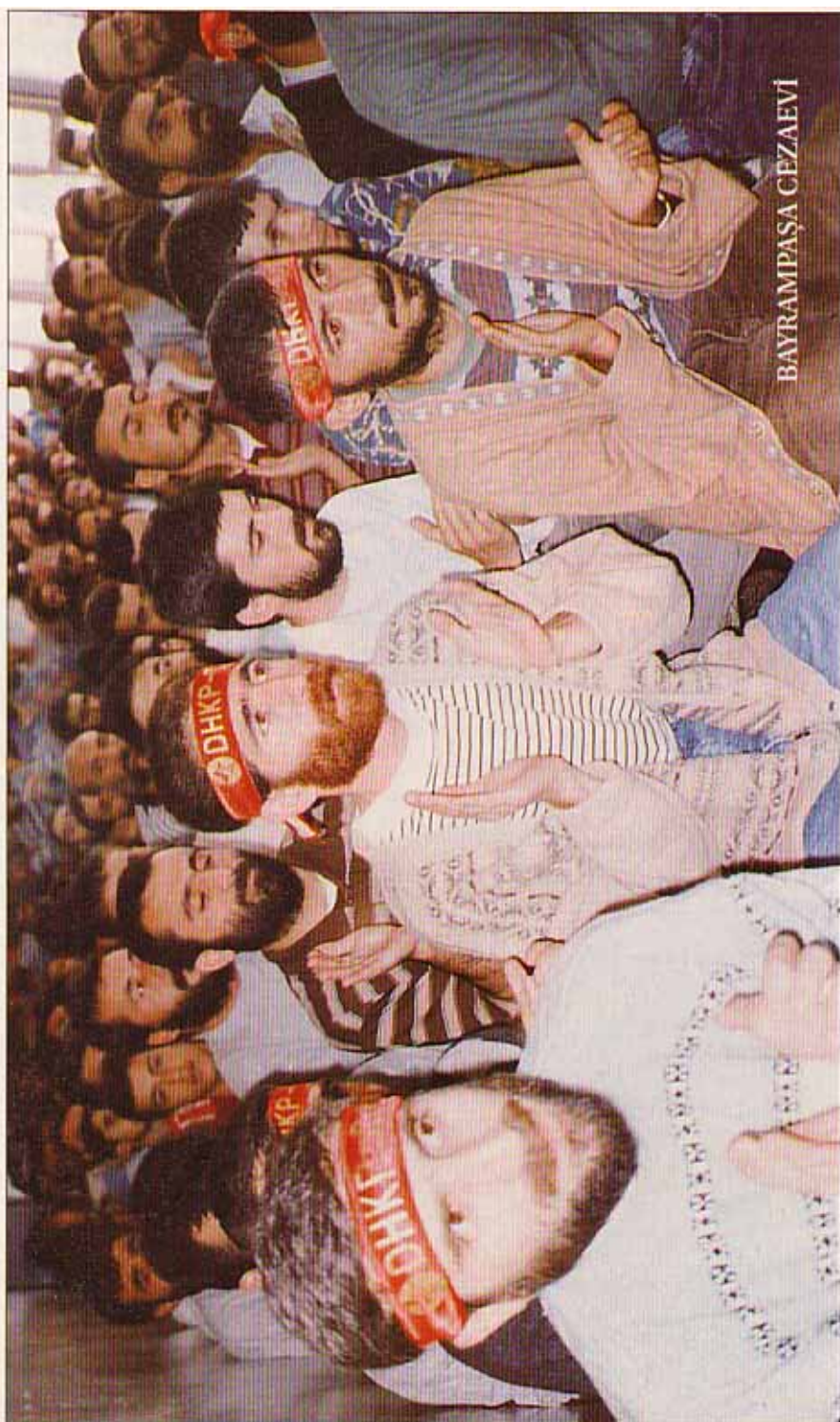

BAYRAMPAŞA CEZAEVİ

BANKA MUHÜRÜ CEZAE

BAYRAMPAŞA CEZAEVİ

BAYRAMPAŞA ÇE/MEVİ

BAYRAMPAŞA CEZAEVİ

BAYRAMPASA CEZAYEVI

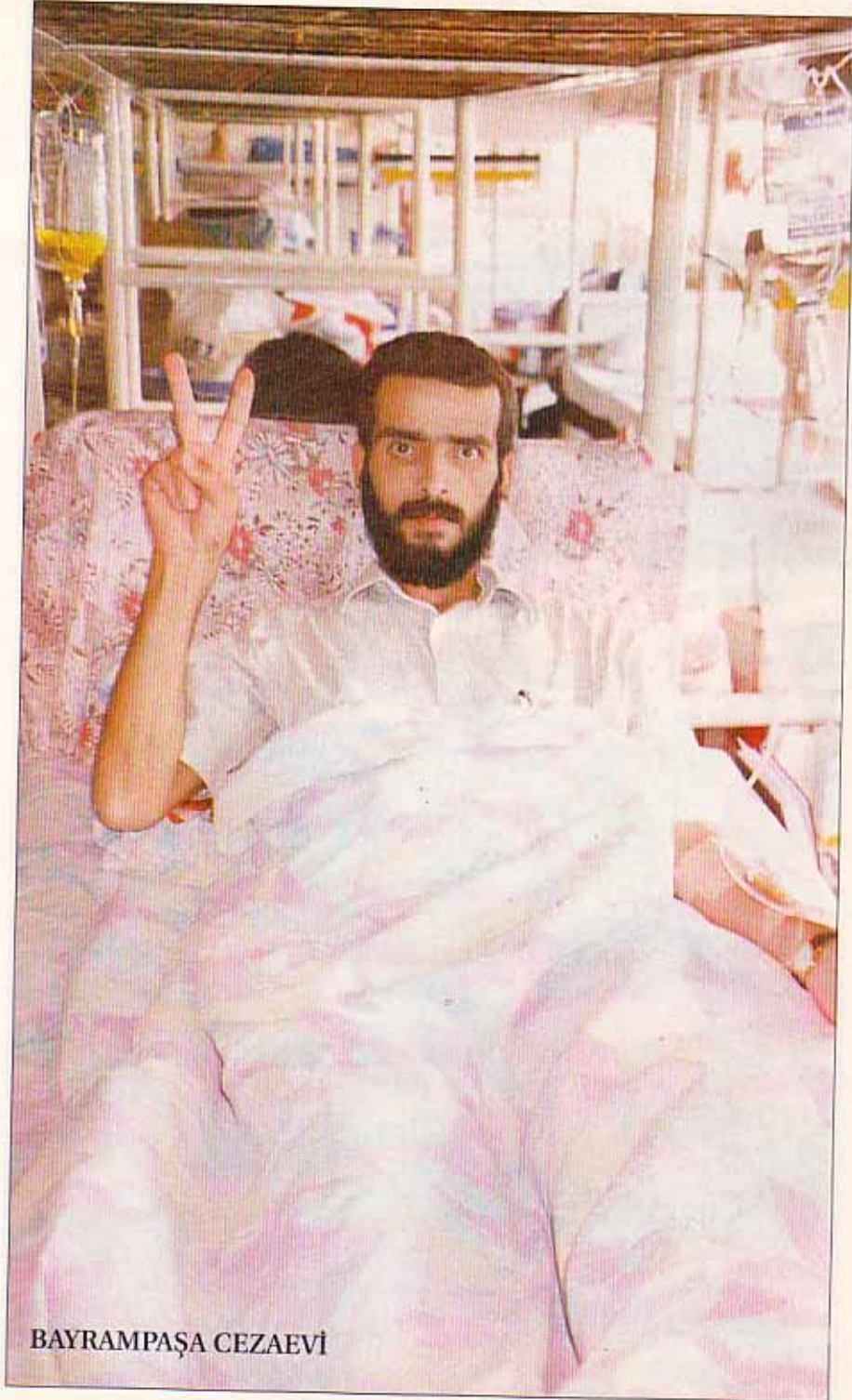

BAYRAMPAŞA CEZAEVİ

BAYRAMPAŞA GİZLİMİ

BAYRAMPAŞA CEZAEVİ

BAVRAMPASA CEZAEVI

ÜMRANİYE CEZAEVİ

BUCA CEZAEVİ

BARTIN CEZALVI

ÇANAKKALE CEZAEVİ

GAZİ CEMİYİ

ANKARA

